

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

*«Αναβαλλόμενη Φορολογία και οι Επιπτώσεις στις
Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις»*

Χύτης Θ. Ευάγγελος

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2014

Ημερομηνία αίτησης του κ. Ευάγγελου Χύτη: 26-1-2010

Ημερομηνία ορισμού Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής: 161/27-1-2010

Μέλη Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής:

Επιβλέπων:

Κουμανάκος Ευάγγελος, Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Π.Ι.

Μέλη:

Συμεωνίδης Σπυρίδων, Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Π.Ι.
Συριόπουλος Κωνσταντίνος, Καθηγητής του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Παν/μίου Πατρών.

Ημερομηνία Ορισμού Θέματος: 20-04-2010

«Αναβαλλόμενη Φορολογία και οι Επιπτώσεις στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις»

ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΤΑΜΕΛΟΥΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:
11/19-11-2014

Κουμανάκος Ευάγγελος	Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Συμεωνίδης Σπυρίδων	Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Συριόπουλος Κων/νος	Καθηγητής του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πατρών.
Βασιλείου Βασίλειος Τσάμης Αναστάσιος	Καθηγητής του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Καθηγητής του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης του Πάντειου Πανεπιστημίου.
Ηρειώτης Νικόλαος	Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του ΕΚΠΑ.
Φίλος Ιωάννης	Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης του Πάντειου Πανεπιστημίου.

Έγκριση Διδακτορικής Διατριβής με βαθμό «**ΑΡΙΣΤΑ**» στις 18-12-2014.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΜ.ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τριαντάφυλλος Αλμπάνης
Καθηγητής

Ο Γραμματέας του Τμήματος

Αλέξανδρος Κανδρέλης

Πρόλογος & Ευχαριστίες

Η διδακτορική αυτή διατριβή εκπονήθηκε στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κατά τη χρονική περίοδο 2010 – 2014.

Για την ολοκλήρωση της παρούσας διατριβής επιθυμώ να εκφράσω τις ειλικρινείς μου ευχαριστίες σε ορισμένους ανθρώπους των οποίων η συμβολή και η συμπαράσταση υπήρξε καθοριστική.

Πρώτα από όλους στους καθηγητές μου, Συμεωνίδα Σπύρο, Κουμανάκο Βαγγέλη και Συριόπουλο Κώστα, για το άριστο κλίμα συνεργασίας και τις εύστοχες παρατηρήσεις τους, καθώς και στα υπόλοιπα μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής κ.κ. Βασιλείου Βασίλειο, Ηρειώτη Νίκο, Τσάμη Αναστάσιο και Φίλο Γιάννη. Επιπλέον στον καθηγητή κ. Χρήστο Νεγκάκη για τα άκρως εποικοδομητικά του σχόλια.

Ξεχωριστά θέλω επίσης να ευχαριστήσω όλους του φίλους και τους συναδέλφους που με στήριξαν όλο αυτό το διάστημα και ιδιαίτερα τον Νίκο, τον Διονύση, τον Γιώργο, τον Δημήτρη και την Χριστίνα.

Τέλος ένα μεγάλο ευχαριστώ οφείλω στην σύζυγό μου Ίρις, για την αμέριστη ηθική της συμπαράστασή, καθώς και στα παιδιά μου Σταυρούλα και Θοδωρή, που με κατανόηση στερήθηκαν αρκετές φορές τον πατέρα τους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	xi
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ	xvii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	xxi
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΞΙΣΩΣΕΩΝ.....	xxiii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ.....	xxv
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	1
1. Εισαγωγή.....	1
1.1 Αντικείμενο της Έρευνας.....	1
1.2 Ορισμός προβλήματος και στόχοι της Έρευνας	6
1.3 Διάρθρωση της Έρευνας.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	11
2. Λογιστική Τυποποίηση και Αναβαλλόμενη Φορολογία.....	11
2.1 Βασικές Αρχές μιας Διαπεριοδικής Κατανομής των Φόρων.....	17
2.1.1 Διαπεριοδική κατανομή του Φόρου Εισοδήματος – Επικρατέστερες θεωρίες	18
2.1.2 Το “Timing-Concept”	20
2.1.3 Το “Temporary – Concept”.....	24
2.1.4 Το “Incremental Liability και Valuation Adjustment Concept”	25
2.2 Κυριότεροι Μέθοδοι μιας Διαπεριοδικής Κατανομής των Φόρων	26
2.2.1 Η μέθοδος του Εκκαθαρισμένου “Net-of-Tax”	26
2.2.2 Η μέθοδος της Οριοθέτησης “Deferred- Method”	28
2.2.3 Η μέθοδος της Υποχρέωσης “Liability-Method”	29
2.3 Η Επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Φόρων.....	30
2.3.1 Ο χρησιμοποιούμενος Φορολογικός Συντελεστής	30
2.3.2 Επιμέτρηση σε Ατομική & Ενοποιημένη Βάση	33
2.3.3 Η Προεξόφληση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων.....	34
2.4 Ο Χαρακτηρισμός των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων.....	34
2.4.1 Χαρακτηρισμός των Αναβαλλόμενων Φόρων ως Υποχρέωση (DTL/ΑΦΥ)...	35
2.4.1.1 Το Ελληνικό Λογιστικό θεσμικό Πλαίσιο (ΕΛΠ)	35
2.4.1.2 Το θεσμικό πλαίσιο των International Financial Reporting Standards (IFRS).	37
2.4.1.3 Η Παρουσίαση μιας Οφειλής στο Παθητικό σύμφωνα με τα IFRS	40
2.4.2 Ο Χαρακτηρισμός των Αναβαλλόμενων Φόρων ως στοιχείο Ενεργητικού (DTAs/ΑΦΑ)	42
2.4.2.1 Η αφηρημένη έννοια του στοιχείου Ενεργητικού σύμφωνα με το με τα IFRS	42
2.4.2.2 Η αναγνώριση ενός περιουσιακού στοιχείου στο Ενεργητικό σύμφωνα με το με τα IFRS.....	44
2.4.3 Ο Χαρακτηρισμός των Αναβαλλόμενων Φόρων ως Μεταβατικών Λογαριασμών (Accruals)	47
2.4.3.1 Το Ελληνικό Λογιστικό θεσμικό Πλαίσιο (ΕΛΠ)	47
2.4.3.2 Το θεσμικό πλαίσιο των International Financial Reporting Standards (IFRS).	49
2.4.4 Κατηγοριοποίηση ως Προβλέψεις & Εξομοιούμενα Έξοδα	49
2.4.4.1 Το Ελληνικό Λογιστικό θεσμικό Πλαίσιο (ΕΛΠ)	49
2.4.4.2 Το θεσμικό πλαίσιο των International Financial Reporting Standards (IFRS).	52
2.4.4.3 ΕΛΠ v.s IFRS	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	57
3. Η Αναβαλλόμενη Φορολογία υπό το πρίσμα του IAS 12	57
3.1 Η Συλλογιστική του IAS 12	58
3.1.1 Λογιστική - Φορολογική Βάση (Book - Tax Base) & Προσωρινές Διαφορές	59
3.1.2 Κριτική προσέγγιση του “Temporary – Concept”	60
3.2 Τρέχουσα & Αναβαλλόμενη Φορολογία (Current and Deferred Tax)	61
3.3 Αναβαλλόμενα Φορολογικά Στοιχεία Ενεργητικού & Παθητικού	63
3.3.1 Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις (ΑΦΥ/DTL)	63
3.3.2 Αναγνώριση μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαιτήσης (ΑΦΑ/DTA).....	67
3.3.3 Εξαιρέσεις από το βασικό κανόνα Αναγνώρισης (ΑΦΑ-ΑΦΥ)	69
3.3.4 Το κριτήριο της Πιθανότητας (probably)	70
3.3.5 Αναβαλλόμενη Φορολογία & Ζημίες εις Νέον	75
3.3.5.1 Φορολογικές Ζημίες εις Νέον σύμφωνα με το Ελληνικό Θεσμικό Πλαίσιο ...	76
3.3.5.2 Φορολογικές Ζημίες εις Νέον σύμφωνα με το IAS 12	77
3.4 Η Επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Φόρων σύμφωνα με το IAS 12	80
3.4.1 Ο χρησιμοποιούμενος Φορολογικός Συντελεστής	81
3.4.2 Η Προεξόφληση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας	82
3.5 Αναβαλλόμενη Φορολογία – Μεταβολή Φορολογικών Συντελεστών & Effective Tax Rate	83
3.5.1 Η Περίπτωση της μεταβολής των Φορολογικών Συντελεστών	84
3.5.1.1 Θέσπιση νέων Φορολογικών Συντελεστών στην τρέχουσα περίοδο & εφαρμογή στα φορολογητέα κέρδη της περιόδου	85
3.5.1.2 Θέσπιση νέων Φορολογικών Συντελεστών στην τρέχουσα περίοδο & εφαρμογή στα φορολογητέα κέρδη της επόμενης	89
3.5.2 Ο Δείκτης Πραγματικής Φορολογικής Επιβάρυνσης (Effective Tax Rate)	91
3.5.2.1 Η χρησιμότητα του Δείκτη (ETR)	92
3.5.2.2 Η επίδραση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στον δείκτη ETR	94
3.6 Η παρουσίαση των Αναβαλλόμενων Φόρων σύμφωνα με το IAS 12	97
3.6.1 Η παρουσίαση της αναβαλλόμενης φορολογίας στον Ισολογισμό	97
3.6.2 Ο συμψηφισμός Φορολογικών Απαιτήσεων & Υποχρεώσεων	98
3.6.3 Οι Φόροι στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	99
3.6.4 Φορολογικά Στοιχεία που καταχωρούνται στα Ίδια Κεφάλαια	100
3.6.5 Γνωστοποιήσεις & Αποκαλύψεις (disclosure and notes)	101
3.7 Αναβαλλόμενη Φορολογία και επιχειρηματικές συνενώσεις (Business combinations)	105
3.7.1 Αναβαλλόμενη φορολογία κατά την συνένωση επιχειρήσεων	105
3.7.2 Μεταγενέστερη αναγνώριση Αναβαλλόμενου Φορολογικού στοιχείου Ενεργητικού	106
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	107
4. Η πληροφοριακή Αξία των Αναβαλλόμενων Φόρων	107
4.1 Η Λογιστική ως εργαλείο κατά την λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων	107
4.2 Επισκόπηση της βιβλιογραφίας	112
4.2.1 Η αναγκαιότητα μιας Διαπεριοδικής Κατανομής του Φόρου (Interperiod tax allocation)	117
4.2.1.1 Η σημασία των Αναβαλλόμενων Φόρων για τους μετόχους (Value Relevance)	117
4.2.1.2 Η προγνωστική ικανότητα των Αναβαλλόμενων Φόρων (Predictive Value)	120
4.2.1.3 Η Σημασία των Αναβαλλόμενων Φόρων για τους εξωτερικούς χρηματοδότες (Rating)	124

4.2.2	Η χρήση διαφορετικών Μεθόδων & Προσεγγίσεων (Partial Allocation vs Comprehensive Allocation)	125
4.2.3	Αναβαλλόμενοι Φόροι Ενεργητικού από Αναγνώριση Ζημιών εις Νέον (Deferred Tax Assets from Losses Carryforward).....	126
4.2.4	Η Ερμηνευτική Προσέγγιση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (The Interpretation of Deferred Tax Positions).....	135
4.2.5	Η Επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (Measurement of Deferred Tax Positions)	138
4.2.6	Αναβαλλόμενη Φορολογία και Διαχείριση Κερδών (Deferred Taxation & Earnings Management)	144
4.2.6.1	Αναβαλλόμενα Στοιχεία Ενεργητικού και Earnings Management (EM-H)...	145
4.2.6.2	Αναβαλλόμενοι Φόροι στα Αποτελέσματα και Earnings Management (EM-H).....	152
4.2.7	Η Απόκλιση “Λογιστικού – Φορολογητέου Εισοδήματος” (Book-Tax Differences) και ποιοτικά χαρακτηριστικά των κερδών	156
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο		177
5.	Η Αναβαλλόμενη Φορολογία στις Οικονομικές Εκθέσεις των Εισηγμένων Εταιρειών.....	177
5.1	Εισαγωγή.....	177
5.2	Η Φορολογία υπό το Πρίσμα των Γενικά Αποδεκτών Λογιστικών Αρχών	180
5.3	Δείγμα - Μεθοδολογία - Παραδοχές & Περιορισμοί.....	185
5.3.1	Σύνθεση Δείγματος και Συλλογή Δεδομένων.....	185
5.3.1.1	Η Ελληνική κεφαλαιαγορά	186
5.3.1.2	Επιλογή των εταιρειών του Δείγματος	188
5.3.1.3	Ταξινόμηση Δεδομένων & Διασφάλιση Ποιότητας	199
5.4	Λογιστικά – Φορολογικά Κέρδη & Αναβαλλόμενοι Φόροι Ενεργητικού – Παθητικού.....	203
5.4.1	Απόκλιση Λογιστικών και Φορολογητέων Κερδών (Book-Tax Gap)	203
5.4.2	Αναβαλλόμενοι Φόροι στους Ισολογισμούς των εισηγμένων Επιχειρήσεων	209
5.4.3	Οι Συνιστώσες των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού - Παθητικού (ΑΦΑ / ΑΦΥ).....	212
5.4.4	Η Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων με βάση το Ενεργητικό και την Χρηματιστηριακή Αποτίμηση των εταιρειών.....	216
5.5	Αναβαλλόμενοι Φόροι Ενεργητικού από Ζημίες εις Νέον	219
5.6	Φόροι Εισοδήματος & Αναβαλλόμενη Φορολογία στα Αποτελέσματα	224
5.6.1	Αναβαλλόμενοι Φόροι στα Αποτελέσματα –Τραπεζικές και Μη Τραπεζικές εταιρείες	225
5.6.2	Ανάλυση της Συνολικής Φορολογικής Επιβάρυνσης (Effective Tax Rate)...	231
5.7	Αναβαλλόμενη Φορολογία υπό το πρίσμα των εξωτερικών ελεγκτών.....	238
5.7.1	Ελεγκτικοί Οίκοι και Εκθέσεις Ελέγχου των εισηγμένων εταιρειών	238
5.7.2	Ελεγκτικοί Οίκοι και Απόκλιση Λογιστικών και Φορολογικών Κερδών (Book-Tax Gap)	245
5.7.3	Ελεγκτικοί Οίκοι και Αναβαλλόμενοι Φόροι Ενεργητικού – Παθητικού	247
5.7.4	Ελεγκτικοί Οίκοι και Αναβαλλόμενοι Φόροι στα Αποτελέσματα	250
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο		255
6.	«Η επίδραση των Αναβαλλόμενων Φόρων στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις».....	255
6.1	Αναβαλλόμενη Φορολογία και Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.....	255

6.1.1	Η έννοια και ο σκοπός της Ανάλυσης των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.....	255
6.1.2	Ο χειρισμός και η ερμηνεία των Αναβαλλόμενων Φόρων κατά την Ανάλυση των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων	257
6.2	Αναβαλλόμενη Φορολογία και Ανάλυση της Χρηματοοικονομικής Θέσης.....	261
6.2.1	Ανάλυση της δομής της περιουσίας και των κεφαλαίων.....	261
6.2.2	Επίδραση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στην Δομή των Κεφαλαίων	263
6.2.2.1	Η σχέση Ιδίων προς Συνολικά Κεφάλαια	263
6.2.2.2	Η σχέση Ξένων προς Συνολικά Κεφάλαια (Debt/Asset ratio).....	264
6.3	Αναβαλλόμενη Φορολογία και Ανάλυση Αποδοτικότητας.....	266
6.3.1	Ανάλυση της Απόδοσης των Επενδεδυμένων Κεφαλαίων.....	267
6.3.1.1	Αποδοτικότητα του Ενεργητικού (ROA).....	267
6.3.1.2	Η Αποδοτικότητα των Ιδίων Κεφαλαίων (ROE).....	268
6.3.2	Η επίδραση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στους Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας των κεφαλαίων	269
6.3.2.1	Η Επίδραση στην αποδοτικότητα των Ιδίων Κεφαλαίων (ROE)	270
6.3.2.2	Η Επίδραση στην Αποδοτικότητα των Συνολ. Κεφαλαίων (Return to Total Capital Employed)	272
6.3.2.3	Η Επίδραση στον Αριθμοδείκτη Οικονομικής Μόχλευσης (Financial Leverage Index)	274
6.3.2.4	Η Επίδραση στην αποδοτικότητα του Ενεργητικού (ROA).....	278
6.3.2.5	Επίδραση στα κέρδη ανά μετοχή (EPS).....	281
6.3.2.6	Η επίδραση στους δείκτες Αποτελεσματικότητας (EVA & ROCE)	282
6.4	Αναβαλλόμενη Φορολογία και οι επιπτώσεις μιας Φορολογικής Μεταρρύθμισης	284
6.4.1	Εισαγωγή.....	284
6.4.2	Αναβαλλόμενη Φορολογία και Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.....	289
6.4.2.1	Η επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων - IAS 12 και μεταβολή των Φορολογικών Συντελεστών.....	291
6.4.2.2	Μεθοδολογία – Περιορισμοί.....	292
6.4.3	Η επίπτωση μιας Φορολογικής Μεταρρύθμισης στην κερδοφορία και στην δομή των Ισολογισμών των εισηγμένων επιχειρήσεων.....	293
6.4.3.1	Η Επίδραση μιας μεταβολής των Φορολογικών Συντελεστών στα Αποτελέσματα των εισηγμένων επιχειρήσεων	294
6.4.3.2	Η Επίπτωση μιας μεταβολή των Φορολογικών Συντελεστών στους Αριθμοδείκτες Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης.....	304
6.4.3.2.1	Μεθοδολογία – Παραδοχές.....	305
6.4.3.2.2	Παρουσίαση και ανάλυση των Ευρημάτων.....	307
6.5	Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Ζημίες – Εμπειρική διερεύνηση συντελεστών που σχετίζονται με το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων	318
6.5.1	Εισαγωγή.....	318
6.5.2	Μεθοδολογία, Μοντέλο και Υποθέσεις.....	320
6.5.3	Δείγμα	338
6.5.4	Περιγραφική Στατιστική.....	341
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο	353
7.	Σύνοψη και Συμπεράσματα.....	353
7.1	Σύνοψη	353
7.2	Οι επερχόμενες Αλλαγές του IAS 12. IASB - IAS 12 vs. U S SFAS 109	361

7.2.1	Λόγοι που οδηγούν σε αλλαγές	361
7.2.2	Παρουσίαση των αναμενόμενων αλλαγών	362
7.3	Συνεισφορά και προτάσεις για συνέχιση της έρευνας	363
	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΗΓΩΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	365
	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΤΗΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ.....	369
	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΝΟΜΩΝ, ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ & ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ	371
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	373
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	389

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 2-1: Εξέλιξη Συλλογιστικής και μεθόδων Οριοθέτησης του Φόρου Εισοδήματος σύμφωνα με τα US-GAAP και IAS/IFRS.....	16
Πίνακας 2-2: Αναβαλλόμενη Φορολογία στην ροή του χρόνου.....	22
Πίνακας 2-3: Προσέγγιση των κονδυλίων των Αναβαλλόμενων Φόρων από την σκοπιά της Λογιστικής Επιστήμης.....	55
Πίνακας 2-4: Κριτήρια και ταξινόμηση των Αναβαλλόμενων Φόρων ως στοιχεία Ενεργητικού – Παθητικού και Αποτελεσμάτων.....	56
Πίνακας 3-1: Προσωρινές Διαφορές- Το Παράδειγμα των Αποσβέσεων.....	65
Πίνακας 3-2: Κατανομή πιθανότητας – Πλήρωση του κριτηρίου “probably”.....	71
Πίνακας 3-3: Κατανομή πιθανότητας – Αναμενόμενη Τιμή < 50%.....	72
Πίνακας 3-4: Κατανομή πιθανότητας “best estimate”.....	72
Πίνακας 3-5: Αναβαλλόμενη φορολογία στην ροή του χρόνου.....	85
Πίνακας 3-6: Θέσπιση και άμεση εφαρμογή του νέου (μειωμένου) ΦΣ.....	86
Πίνακας 3-7: Ανάλυση μεταβολής Αναβαλλόμενης Φορολογίας και Προσωρινών Διαφορών και Επίδρασης τους στα Αποτελέσματα - άμεση εφαρμογή.....	87
Πίνακας 3-8: Ισχύς των νέων (μειωμένων ΦΣ) από την επόμενη περίοδο από αυτή που Θεσπίστηκαν.....	90
Πίνακας 3-9: Παράδειγμα του εξομαλυντικού ρόλου της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στα αποτελέσματα.....	96
Πίνακας 4-1: Κατανομή μελετών ανά κατηγορία επιστημονικού πεδίου (ερευνητικού ερωτήματος).....	114
Πίνακας 4-2: Κατανομή μελετών ανά χρησιμοποιούμενο Λογιστικό Μέγεθος ή Μεθοδολογία.....	114
Πίνακας 4-3: Βασικά στοιχεία και χαρακτηριστικά επιστημονικών Ερευνών στο πεδίο της Αναβαλλόμενης Φορολογίας.....	172
Πίνακας 5-1: Αριθμός εταιρικών- χρήσεων που εξαιρέθηκαν από το δείγμα.....	190
Πίνακας 5-2: Αριθμός παρατηρήσεων ανά εταιρεία.....	191
Πίνακας 5-3: Αριθμός παρατηρήσεων (firm years) ανά δείκτη και έτος.....	191

Πίνακας 5-4: Αριθμός εταιρειών (<i>firm years</i>) ανά Δείκτη και ως (%) στην συνολική κεφαλαιοποίησή του Δείγματος και της Αγοράς.....	194
Πίνακας 5-5: Μη-Τραπεζικές εταιρείες - Αριθμός εταιρειών – χρήσεων (<i>firm years</i>) ανά Δείκτη και ως (%) σε κεφαλαιοποίηση Δείγματος και Αγοράς.....	196
Πίνακας 5-6: Αριθμός εταιρειών (<i>firm years</i>) ανά κλάδο και ως (%) σε κεφαλαιοποίηση του Δείγματος και της Αγοράς.....	198
Πίνακας 5-7: Μη τραπεζικές εταιρείες - Απόκλιση Λογιστικού Αποτελέσματος – Φορολογητέων Κερδών (€ 000) και το μερίδιο (%) των Προσωρινών Διαφορών.....	204
Πίνακας 5-8: Τραπεζικός κλάδος - Απόκλιση Λογιστικού – Φορολογικού Αποτελέσματος, (€ 000) και το μερίδιο (%) των Προσωρινών Διαφορών.....	206
Πίνακας 5-9: Μη τραπεζικές εταιρείες - Αναβαλλόμενοι Φόροι ως (%) του Ενεργητικού & Ιδίων Κεφαλαίων, (€ 000).....	209
Πίνακας 5-10: Τραπεζικές εταιρείες - Αναβαλλόμενοι Φόροι ως (%) του Ενεργητικού & Ιδίων Κεφαλαίων, (€ 000).....	210
Πίνακας 5-11: Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις (ΑΦΑ/ΑΦΥ) ως (%) του Ενεργητικού και της Χρηματιστηριακής τους Αξίας σε (€ 000).....	211
Πίνακας 5-12: Οι σημαντικότερες Συνιστώσες των (καθαρών) Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (ΑΦΑ και ΑΦΥ) - Μ.Ο. στο τέλος των χρήσεων 2005 έως 2012. (€000).....	213
Πίνακας 5-13: Τράπεζες - Οι σημαντικότερες Συνιστώσες των (καθαρών) Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (ΑΦΑ και ΑΦΥ) ΜΟ στο τέλος των χρήσεων 2005 έως 2012 (€000).....	216
Πίνακας 5-14: Κατανομή καθαρών Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (καθαρών ΑΦΑ / ΑΦΥ) ως ποσοστό του Συνολικού Ενεργητικού, 2005-2012 (σύνολο εταιρειών)..	217
Πίνακας 5-15: Τράπεζες - Κατανομή των καθαρών Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (καθαρών ΑΦΑ / ΑΦΥ) ως ποσοστό του Συνολικού Ενεργητικού, 2005-2012....	217
Πίνακας 5-16: Μη Τραπεζικές εταιρείες - Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (καθαρών ΑΦΑ / ΑΦΥ) ως (%) του Συνολικού Ενεργητικού, 2005-2012.....	218
Πίνακας 5-17: Σύνολο εταιριών - Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (καθαρών ΑΦΑ / ΑΦΥ) ως ποσοστό της Χρηματιστηριακής τους Αποτίμησης, 2005-2012.....	218
Πίνακας 5-18: Κατανομή και μεταβολές των Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού από Ζημίες εις Νέον σε Ενεργητικό, Παθητικό & Αποτελέσματα (Μη τραπεζικές).....	220

Πίνακας 5-19: Κατανομή Αναβαλλόμενων Φόρων Ζημιών Ενεργητικού (ΑΦΑ_Ζ) ανά χρηματιστηριακό δείκτη (Μη τραπεζικές).....	221
Πίνακας 5-20: Κατανομή Αναβαλλόμενων Φόρων Ζημιών Ενεργητικού (ΑΦΑ_Ζ) ανά Κλάδο (πλην του Τραπεζικού).....	222
Πίνακας 5-21: Κατανομή και μεταβολές των Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού από Ζημίες εις Νέον σε Ενεργητικό, Παθητικό & Αποτελέσματα (τραπεζικές).....	223
Πίνακας 5-22: Κατανομή Αναβαλλόμενων Φόρων Ζημιών Ενεργητικού (ΑΦΑ_Ζ) ανά χρηματιστηριακό δείκτη (τραπεζικές) (€ 000).....	224
Πίνακας 5-23: Κατανομή και μεταβολές των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ. / ΑΦ_Εσ.) στα Α.Π.Φ. (Μη τραπεζικοί όμιλοι) (€ 000).....	225
Πίνακας 5-24: Κατανομή και μεταβολές των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.) στα Α.Π.Φ. (Τραπεζικοί όμιλοι) (€ 000).....	226
Πίνακας 5-25: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.) ανά Δείκτη (Μη Τραπεζικοί όμιλοι) (€ 000).....	227
Πίνακας 5-26: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.) ανά Δείκτη (Τραπεζικοί όμιλοι) (€ 000).....	228
Πίνακας 5-27: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ. /ΑΦ_Εσ.) ανά Δείκτη (Τραπεζικοί & Μη Τραπεζικοί Όμιλοι) (€ 000).....	229
Πίνακας 5-28: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.) ανά Κλάδο (€ 000).....	230
Πίνακας 5-29: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα (Κερδοφόρες- Ζημιογόνες Χρήσεις (€ 000).....	233
Πίνακας 5-30: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα κατά Χρηματιστηριακό Δείκτη – Κερδοφόρες & Ζημιογόνες Χρήσεις (€ 000).....	234
Πίνακας 5-31: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα κατά Χρηματιστηριακό Κλάδο – Κερδοφόρες & Ζημιογόνες Χρήσεις (€ 000).....	236
Πίνακας 5-32: Ανάλυση μεριδίου αγοράς ελεγκτικών εταιρειών ως (%) των συνολικά ελεγχθέντων εταιρικών χρήσεων (μη τραπεζικές).....	240
Πίνακας 5-33: Ανάλυση του μεριδίου αγοράς των ελεγχόμενων εταιρειών - Τραπεζικός κλάδος.....	241
Πίνακας 5-34: Τύπος Έκθεσης Ελέγχου ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%).....	243
Πίνακας 5-35: Τράπεζες - Τύπος Έκθεσης Ελέγχου ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών (%).	244

Πίνακας 5-36: Διαφορά Λογιστικών - Φορολογητέων Κερδών (BTDs) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών (€ 000).....	245
Πίνακας 5-37: Μη τραπεζικές - Διαφοράς Λογιστικών - Φορολογητέων (BTDs) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - (€ 000).....	246
Πίνακας 5-38: Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση (Α.Φ.Α/DTA) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως % - Μη τραπεζικές.....	247
Πίνακας 5-39: Αναβαλλόμενοι Φόροι από Ζημίες εις Νέον (Α.Φ.Α._Ζ) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.....	248
Πίνακας 5-40: Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση (ΑΦΥ/DTL) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.....	249
Πίνακας 5-41: Αναβαλλόμενος Φόρος – Έσοδο στα Αποτελέσματα ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.....	250
Πίνακας 5-42: Αναβαλλόμενος Φόρος – (Έξοδο) στα Αποτελέσματα ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.....	251
Πίνακας 6-1: Η επίδραση Αναβαλλόμενης Φορολογίας στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.....	262
Πίνακας 6-2: Μη Τραπεζικές εταιρείες – Επίδραση στα καθαρά αποτελέσματα (ΜΟ) μιας αύξησης / μείωσης του ΦΣ στο (26%), ποσά σε (€'000).....	297
Πίνακας 6-3: Τραπεζικές εταιρείες – Επίδραση στα αποτελέσματα μιας αύξησης / μείωσης του ΦΣ στο (26%), 2006-2012, ποσά σε (€ 000).....	299
Πίνακας 6-4: Επίδραση στα αποτελέσματα μιας αύξησης / μείωσης του ΦΣ στο (26%), 2006-2012, σε (€ 000).....	300
Πίνακας 6-5: Τράπεζες – Η επίδραση στα Αποτελέσματα μιας αύξησης του ΦΣ στο 26% στην χρήση 2012 (€ 000).....	302
Πίνακας 6-6: Η επίδραση μιας μεταβολής του Φορολογικού Συντελεστή σε αριθμοδείκτες αποδοτικότητας και μόχλευσης, 2006-2012 (πλην τραπεζών).....	309
Πίνακας 6-7: Συνολική Επίδραση μιας αύξησης του Φορολογικού Συντελεστή (από 20% στο 26%), σε αριθμοδείκτες αποδοτικότητας και μόχλευσης, χρήση 2012.....	312
Πίνακας 6-8: ΚΛΑΔΟΙ/ASE - Επίδραση μιας αύξησης του Φορολογικού Συντελεστή κατά 6 μονάδες στα Κέρδη ανά Μετοχή (EPS) της χρήσης 2012.....	313
Πίνακας 6-9: Η επίδραση μιας μεταβολής του Φ.Σ στους δείκτες FTSE/ASE το 2012 (πλην τραπεζών) (€ 000).....	314
Πίνακας 6-10: Εταιρικές χρήσεις που εξαιρέθηκαν λόγω αρνητικών κατά Μ.Ο. Ιδίων	

Κεφαλαίων σε δύο διαδοχικές χρήσεις.....	315
Πίνακας 6-11: Ορισμός και περιγραφή μεταβλητών μοντέλου.....	324
Πίνακας 6-12: Επεξηγήσεις προέλευσης δεδομένων.....	325
Πίνακας 6-13: Κατηγοριοποίηση Ποιότητας Πληροφόρησης για DTAs & DTLs.....	333
Πίνακας 6-14: Επεξηγήσεις κωδικών βαρύτητας.....	336
Πίνακας 6-15: Αριθμός εταιρειών (<i>firm years</i>) ανά Δείκτη και ως (%) στην συνολική κεφαλαιοποίηση του Δείγματος και της Αγοράς.....	340
Πίνακας 6-16: Περιγραφικά Στατιστικά Δεδομένα Μεταβλητών.....	342
Πίνακας 6-17: Προσδιοριστικοί Παράγοντες Εμφάνισης Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων (<i>DTA_TLC</i>) στον Ισολογισμό.....	345
Πίνακας 6-18: Προσδιοριστικοί Παράγοντες μιας Μεταβολής Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων (<i>DTA_TLC</i>) του Ισολογισμού.....	349

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 3-1: Φάσεις μιας Διαπεριοδικής Κατανομής του Φόρου κατά το “Timing-Concept”,.....	66
Γράφημα 3-2: Η Εξομάλυνση της Δαπάνης του Φόρου.....	67
Γράφημα 3-3: Πιθανά χρονικά σημεία μιας αλλαγής των Φορολογικών Συντελεστών (Φάσεις 1-2-3).....	84
Γράφημα 3-4: ETR- Περίπτωση μείωσης των Φορολογικών Συντελεστών με αναδρομική ισχύ στα κέρδη της χρήσης ψήφισης (θέσπισης) τους.....	88
Γράφημα 3-5: Συνολική Φορολογική Επιβάρυνση - Περίπτωση μείωσης των Φορολογικών Συντελεστών με εφαρμογή στα κέρδη της επόμενης περιόδου.....	91
Γράφημα 3-6: Ο εξομαλυντικός ρόλος της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στα αποτελέσματα.....	96
Γράφημα 4-1: Κατανομή των εμπειρικών μελετών ανά χώρα προέλευσης.....	115
Γράφημα 4-2: Κατανομή των μελετών ανά έτος δημοσίευσης.....	117
Γράφημα 5-1: Κατανομή ως ποσοστό (%) των Συνολικών Παρατηρήσεων ανά Δείκτη.....	192
Γράφημα 5-2: Κατανομή ως Ποσοστό (%) των Παρατηρήσεων (firm years) από Τραπεζικές και Μη Τραπεζικές εταιρείες.....	192
Γράφημα 5-3: Κεφαλαιοποίηση δείγματος ως ποσοστό (%) της αγοράς.....	193
Γράφημα 5-4: Μη τραπεζικές εταιρείες – Εξέλιξη της Απόκλισης Λογιστικού – Φορολογικού Αποτελέσματος και Προσωρινών Διαφορών, 2005-2012.....	206
Γράφημα 5-5: Τραπεζικός κλάδος - Εξέλιξη της Απόκλισης Λογιστικού – Φορολογικού Αποτελέσματος και Προσωρινών Διαφορών, 2005-2012.....	207
Γράφημα 5-6: Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις (ΑΦΑ/ΑΦΥ) ως (%) Ενεργητικού, των Ιδίων Κεφαλαίων και της Χρηματιστηριακής τους Αξίας.....	211
Γράφημα 5-7: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.) ανά Δείκτη (Μη Τραπεζικοί Όμιλοι).....	227
Γράφημα 5-8: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ. /ΑΦ_Εσ.) ανά Δείκτη (Τραπεζικοί Όμιλοι).....	228
Γράφημα 5-9: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.) ανά Δείκτη (Τραπεζικοί & Μη Τραπεζικοί Όμιλοι).....	229

Γράφημα 5-10: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.) στα ΑΠΦ ανά Κλάδο.....	231
Γράφημα 5-11: Διαχρονική Ανάλυση συνολικής Φορολογικής επιβάρυνσης (tax rate) – Κερδοφόρες Χρήσεις. (με αρνητικό πρόσημο οι φόροι ως έξοδα και θετικό ως έσοδα)..	233
Γράφημα 5-12: Διαχρονική Ανάλυση συνολικής Φορολογικής επιβάρυνσης (tax rate) – Ζημιογόνες Χρήσεις (με αρνητικό πρόσημο οι φόροι ως έσοδα και θετικό ως έξοδα).	234
Γράφημα 5-13: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα κατά Χρηματιστηριακό Δείκτη – Κερδοφόρες Χρήσεις.....	235
Γράφημα 5-14: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα κατά Χρηματιστηριακό Δείκτη – Ζημιογόνες Χρήσεις.....	235
Γράφημα 5-15: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα κατά Χρηματιστηριακό Κλάδο – Κερδοφόρες Χρήσεις.....	237
Γράφημα 5-16: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα κατά Χρηματιστηριακό Κλάδο – Ζημιογόνες Χρήσεις.....	237
Γράφημα 5-17: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα κατά Χρηματιστηριακό Κλάδο – Κερδοφόρες & Ζημιογόνες Χρήσεις.....	238
Γράφημα 5-18: Ανάλυση του μεριδίου αγοράς των ελεγκτικών εταιρειών ως (%) των συνολικά ελεγχθέντων εταιρικών χρήσεων.....	240
Γράφημα 5-19: Τύπος Έκθεσης Ελέγχου ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών (%).	243
Γράφημα 5-20: Έκθεση Ελέγχου - “Σύμφωνη Γνώμη” ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών (%).	243
Γράφημα 5-21: Έκθεση Ελέγχου - “Σύμφωνη Γνώμη με ΈΜΦΑΣΗ” ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών (%).	244
Γράφημα 5-22: Διαφορά Λογιστικών - Φορολογητέων (BTDs) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών Κερδών (%) -Μη τραπεζικές.....	247
Γράφημα 5-23: Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση (Α.Φ.Α/DTA) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως % - Μη τραπεζικές.....	248
Γράφημα 5-24: Αναβαλλόμενοι Φόροι - Ζημίες εις Νέον (Α.Φ.Α_Ζ) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.....	249
Γράφημα 5-25: Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση (ΑΦΥ/DTL) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.....	250
Γράφημα 5-26: Αναβαλλόμενος Φόρος – Έσοδο στα Αποτελέσματα ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.....	251

Γράφημα 5-27: Αναβαλλόμενος Φόρος – (Εξοδο) στα Αποτελέσματα ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.....	251
Γράφημα 6-1: Μη Τραπεζικές Εταιρείες – Επίδραση στα καθαρά αποτελέσματα (%) μιας αύξησης / μείωσης του ΦΣ στο (26%), 2006-2102, ποσά σε (€ 000).....	297
Γράφημα 6-2: Τραπεζικές εταιρείες – Επίδραση (%) στα αποτελέσματα μιας αύξησης / μείωσης του ΦΣ στο (26%), 2006-2012, σε (€ 000).....	299
Γράφημα 6-3: Διαχρονική Επίπτωση στα αποτελέσματα (%) μιας αύξησης / μείωσης του ΦΣ στο (26%), σε (€ 000).....	301
Γράφημα 6-4: Τράπεζες – Η επίδραση (%) στα Αποτελέσματα μιας αύξησης του ΦΣ στο 26% στην χρήση 2012 (€ 000).....	302
Γράφημα 6-5: Συνολική Επίδραση (%) στα αποτελέσματα των λοιπών κλάδων μιας αύξησης του ΦΣ στο 26% στην χρήση 2012.....	303
Γράφημα 6-6: ΚΛΑΔΟΙ/ASE – Επίδραση μιας αύξησης του Φορολογικού Συντελεστή κατά 6 μονάδες στα Κέρδη ανά Μετοχή (EPS) της χρήσης 2012.....	313
Γράφημα 6-7: Δείκτες FTSE/ASE – Επίδραση μιας αύξησης του Φορολογικού Συντελεστή κατά 6 μονάδες στα Κέρδη ανά Μετοχή (EPS) στην χρήση 2012.....	315
Γράφημα 6-8: Θετική Επίδραση στα κέρδη ανά μετοχή (EPS) της Χρήσης 2012 ανά εταιρεία.....	315
Γράφημα 6-9: Αρνητική Επίδραση στα κέρδη ανά μετοχή (EPS) της Χρήσης 2012 ανά εταιρεία.....	316

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 2-1: Αναβαλλόμενη Φορολογία σύμφωνα με το “ <i>Timing-Concept</i> ”	23
Διάγραμμα 2-2: Αναβαλλόμενη Φορολογία σύμφωνα με το “ <i>Temporary – Concept</i> ”	24
Διάγραμμα 2-3: Συλλογιστικές και μέθοδοι για την Λογιστική Τακτοποίηση των Φόρων	26
Διάγραμμα 3-1: Τρέχουσα v.s Αναβαλλόμενη Φορολογία.....	62
Διάγραμμα 3-2: Βήματα ελέγχου κατά την Αναγνώριση Αναβαλλόμενου Περιουσιακού Στοιχείου Ενεργητικού.	74

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΞΙΣΩΣΕΩΝ

Εξίσωση 3-1: Ο Υπολογισμός του δείκτη <i>Effective Tax Rate (ETR)</i>	94
Εξίσωση 6-1: Επίδραση (ΑΦΑ) στο (%) αυτοχρηματοδότησης (ΙΚ).....	263
Εξίσωση 6-2: Επίδραση (ΑΦΑ) στο (%) χρηματοδότησης με Ξένα Κεφάλαια.....	265
Εξίσωση 6-3: Επίδραση (ΑΦΥ) στο (%) χρηματοδότησης με Ξένα Κεφάλαια.....	265
Εξίσωση 6-4: Αποδοτικότητα Συνολικού Ενεργητικού (ROA).....	267
Εξίσωση 6-5: Ορισμός Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων (ROE).....	268
Εξίσωση 6-6: Αναβαλλόμενη Φορολογία & Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων (ROE).....	270
Εξίσωση 6-7: Επίδραση (ΑΦΑ) σε ROE – Δημιουργία.....	271
Εξίσωση 6-8: Επίδραση (ΑΦΑ) σε ROE – Επόμενοι Περίοδοι.....	271
Εξίσωση 6-9: Επίδραση (ΑΦΥ) σε ROE – Δημιουργία.....	272
Εξίσωση 6-10: Επίδραση (ΑΦΥ) σε ROE– Επόμενοι Περίοδοι.....	272
Εξίσωση 6-11: Επίδραση (ΑΦΑ) στην Αποδοτικότητα των Συνολ. Απασχολούμενων Κεφαλαίων – Δημιουργία.....	273
Εξίσωση 6-12: Επίδραση (ΑΦΑ) στην Αποδοτικότητα των Συνολ. Απασχολούμενων Κεφαλαίων - Περίοδοι μετά την δημιουργία.....	274
Εξίσωση 6-13: Επίδραση (ΑΦΥ) στην Αποδοτικότητα των Συνολ. Απασχολούμενων Κεφαλαίων- Δημιουργία.....	274
Εξίσωση 6-14: Επίδραση (ΑΦΥ) στην Αποδοτικότητα των Συνολ. Απασχολούμενων Κεφαλαίων - Περίοδοι μετά την δημιουργία.....	274
Εξίσωση 6-15: Επίδραση (ΑΦΑ) στον <i>Leverage Index</i> – Δημιουργία.....	275
Εξίσωση 6-16: Επίδραση (ΑΦΑ) στον <i>Leverage Index</i> – Επόμενοι Περίοδοι.....	275
Εξίσωση 6-17: Επίδραση (ΑΦΥ) στον <i>Leverage Index</i> - Δημιουργία.....	276
Εξίσωση 6-18: Επίδραση (ΑΦΥ) στον <i>Leverage Index</i> – Επόμενοι Περίοδοι.....	276
Εξίσωση 6-19: Αποδοτικότητα Συνολικού Ενεργητικού (ROA).....	278
Εξίσωση 6-20: Επίπτωση σε (ROA) από την Αναγνώριση (ΑΦΑ).....	279
Εξίσωση 6-21: Επίπτωση σε (ROA) από την Αναγνώριση (ΑΦΑ) - Επόμενοι περίοδοι.....	280
Εξίσωση 6-22: Επίπτωση σε (ROA) από την Απομείωση (ΑΦΑ).....	280
Εξίσωση 6-23: Επίπτωση σε (ROA) από την Απομείωση (ΑΦΑ) - Επόμενοι περίοδοι.....	280
Εξίσωση 6-24: Κέρδη ανά Μετοχή - <i>Earnings per share (E.P.S.)</i>	281
Εξίσωση 6-25: Επίδραση μεταβολής (ΑΦΑ/ΑΦΥ) στα <i>E.P.S.</i>	281

Εξίσωση 6-26: <i>(P/E ratio) Χρηματιστηριακή Τιμή (Market Price) προς Κέρδη ανά Μετοχή (E.P.S).</i>	282
Εξίσωση 6-27: <i>Ο Δείκτης ROCE (Return on Capital Employed).</i>	283
Εξίσωση 6-28: <i>Ο Δείκτης EVA (Economic Value Added).</i>	283
Εξίσωση 6-29: <i>Πιθανότητα Εμφάνιση στον Ισολογισμό μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης από Ζημίες (DTA_TLCit).</i>	323
Εξίσωση 6-30: <i>Πιθανότητα Μεταβολής μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης από Ζημίες (Δ_DTA_TLCit).</i>	323

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

AAER:	Accounting and Auditing Enforcement Releases
AASB:	Australian Accounting Standards Board
AFIT:	Accounting For Income Taxes
AICPA:	American Institute of Certified Public Accountants
AOE:	Abnormal Operating Earnings
APB:	Accounting Principles Board
APM:	Analysts earnings Prediction Model
ARB:	Accounting Research Bulletin
ARS:	Accounting Research Study
ASB:	Accounting Standards Board
ASR:	Accounting Series Release
ASX:	Australian Stock Exchange
BTDs:	Book Tax Differences
CAP	Committee on Accounting Procedure
CAR:	Capital Assets Return
CBRS:	Canadian Bond Rating System
CE:	Capital employed
CF:	Cash Flows
CON:	Concepts Statement.
CRSR:	Center of Research in Security Prices
DB:	Data Base
DS:	Datastream
DT_Expence:	Deferred Tax Expense
DTA_NOLs:	Deferred Tax Assets from Net Operating Losses Carryforwards
DTA_TLC:	Deferred Tax Assets from Tax Losses Carryforwards
DTAs:	Deferred Tax Assets
DTLs:	Deferred Tax Liabilities
DTPs:	Deferred Tax Positions
E.P.S:	Earnings Per Share
E.U.:	European Union
EBIT:	Earnings Before Interest & Taxes

EBT:	Earnings Before Taxes
ED:	Exposure Draft
EFG:	EFG Eurobank Ergasias
EITF:	Emerging Issues Task Force
EM:	Earnings Management
EM-H:	Earnings Management Hypothesis
EPS:	Earnings Per Share Ratio
ERM:	Earnings Return Model
ETFs:	Exchange-Traded Funds
ETR:	Effective Tax Rate
EUAs:	European Emission Allowances
EVA:	Economic Value Added
EVM:	Earnings Valuation Model
F&O-Model:	Feltham & Ohlson Model
FIFO:	First In First Out
FIN:	Financial Accounting Standards Board Interpretation.
FRC:	Financial Reporting Council
FTSE/A:	Financial Times Stock Exchange Share Index / Market Index
FTSE/ASE 20:	Financial Times Stock Exchange Share Index / Athens Stock Exchange Blue Chips 20
FTSE/ASE 40:	Financial Times Stock Exchange Share Index / Athens Stock Exchange Mid 40
FTSE/ASE 80:	Financial Times Stock Exchange Share Index / Athens Stock Exchange Small Cap 80
FTSE/ASE:	Financial Times Stock Exchange Share Index / Athens Stock Exchange
FTSE/GT:	Financial Times Stock Exchange Share Index / Global Traders Index
FTSE/MSFW:	Financial Times Stock Exchange Share Index / Mid & Small Cap Factor-Weighted Index
FWM:	Frankfurt Stock Exchange
G.M.:	General Motors
GR GAAP:	Greek Generally Accepted Accounting Principles
HC:	Hand-collected
HLS-Regressions:	Hypothesis Test - Last Square
IAS:	International Accounting Standard
IASB F:	International Accounting Standards Board-Framework

IASB:	International Accounting Standards Board
ICB:	Industry Classification Benchmark
IFRS:	International Financial Reporting Standards
IRC:	Internal Revenue Code
IRS:	Internal Review Service (U.S. government agency responsible for tax collection and tax law enforcement)
LC:	Losses Carryforwards
LIFO:	Last In First Out
LSE:	London Stock Exchange
MDA:	Multiple Discriminant Analysis
NFA:	Net Financial Assets
NOA:	Net Operating Assets
NOL_CF:	Net Operating Losses Carryforwards
NOPAT:	Net Operating Profit After Tax
NTR:	Nominal Tax Rate
NYSE:	New York Stock Exchange
OCI:	Other Comprehensive income
OLS-Regression:	Ordinary Last Square -Regression
P.S.I:	Private Sector Involvement
P/E ratio:	Price to Earnings Ratio
ROA:	Return on Assets
ROCE:	Return on Capital Employed
ROE:	Return on Equity
S&P:	Standard & Poor's Index
SEC:	Securities and Exchange Commission
SFAS:	Standards of Financial Accounting
SIC:	Standards Interpretation Committee
SUR:	Seemingly Unrelated Regressions
T_Cur:	Tax Current
T_Def:	Tax Deferred
T_Ex:	Total Tax Expenditure
TI/BI:	Taxable to Book Income
TM:	Tax Management
UK FRS:	United Kingdom Financial Report Standards
UK GAAP:	United Kingdom Generally Accepted Accounting Principles

UK:	United Kingdom
UK_firms:	United Kingdom-Firms
Un_DTA_TLC:	Unrecognized Deferred Tax Assets of Tax Losses Carryforwards
US GAAP:	United States Generally Accepted Accounting Principles
US_firms:	United States Firms
USA:	United States of America
VA:	Valuation Allowance
WC:	Worldscope data base

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

A.E:	Ανώνυμη Εταιρεία
AM:	Ανεξάρτητη Μεταβλητή
A.M.Φ.:	Αποτελέσματα Μετά Φόρων
A.Π.Φ:	Αποτελέσματα Προ Φόρων
A.Φ.Α.:	Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση
A.Φ.Α._Z:	Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση από Ζημίες εις Νέον
A.Φ.Θ.:	Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις
A.Φ.Υ.:	Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση
ΑΤΕ:	Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος
ΑΥΟ/ΠΟΛ:	Απόφαση Υπουργείου Οικονομικών / Πολυγραφημένη Υπουργική Εγκύκλιος
AΦ:	Αναβαλλόμενος Φόρος
AΦ_Εξ.:	Αναβαλλόμενος Φόρος Έξοδο
AΦ_Εσ.:	Αναβαλλόμενος Φόρος Έσοδο
Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.:	Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας
Δ.Α.Κ.:	Διαπραγματεύσιμων Αμοιβαίων Κεφαλαίων
Δ.Λ.Π.:	Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα
Δ.Π.Χ.Α.:	Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς
Δ_DTA_LC:	Change of Deferred Tax Assets Tax Losses Carryforwards
Δ_netDT:	Change of Net Deferred Tax
Δ_Un_DTA_LC:	Change of Unrecognized Deferred Tax Assets Tax Losses Carryforwards
Δ_VA:	Change of Valuation Allowance
ΔΟΜ:	Δείκτης Όλων των Μετοχών

ΔΠΕ:	Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου
Ε.Β.Ε.Α.:	Έμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών
Ε.Γ.Λ.Σ.:	Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο
Ε.Ε.:	Έκθεση Ελέγχου
Ε.Κ.:	Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς
ΕΜ:	Εξαρτημένη Μεταβλητή
Ε.Π.Ε.:	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
Ε.Χ.:	Εταιρικές Χρήσεις
ΕΛ.ΠΙΣ.:	Ελληνικά Πιστοποιητικά
ΕΛΠ:	Ελληνικό Λογιστικό θεσμικό Πλαίσιο
ΕΟΕ:	Ετήσιων Οικονομικών Εκθέσεων
ΕΤΕ:	Εθνική Τράπεζα (Ελλάδος)
Η.Π.Α.:	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΙΚ:	Ίδια Κεφάλαια
Κ.Ε.Μ.Ε:	Κέντρο Μελετών
ΚΑΧ:	Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως
ΚΝ:	Κώδικας Νόμου
ΛΑ:	Λογιστικής Αξίας
Μ.Ο.:	Μέσος Όρος
ΜΑ:	Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις
ΜΜΕ:	Μικρές & Μεσαίες Επιχειρήσεις
ΜΥ:	Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις
ΝΜ:	Νομισματικές Μονάδες
ΟΕΔ:	Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου
Π.Δ.:	Προεδρικό Διάταγμα
Σ.Ε.Β:	Σύνδεσμος Επιχειρήσεων & Βιομηχανιών
Σ.Φ.Ε.:	Συνολική Φορολογική Επιβάρυνση
Σ.Χ.Π.:	Σύνθετα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα
ΣΕ:	Συνολικό Ενεργητικού
ΣΚ:	Συνολικά κεφάλαια
ΣΟΛ Α.Ε.:	Συνεργαζόμενοι Ορκωτοί Λογιστές Α.Ε.
ΣΥ:	Συνολικές Υποχρεώσεις
Φ.Β.:	Φορολογική Βάση
Φ.Ε.:	Φόρος Εισοδήματος
Φ.Σ.:	Φορολογικός Συντελεστής

ΦΕΚ

Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης

Χ.Α.:

Χρηματιστήριο Αθηνών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1⁰

1. Εισαγωγή

1.1 Αντικείμενο της Έρευνας

Ο στόχος για τη διαμόρφωση ενός ενιαίου ευρωπαϊκού οικονομικού χώρου και η παγκοσμιοποίηση των αγορών δημιούργησαν την ανάγκη για την θεσμοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IAS/IFRS) ως ενός κοινού πλαισίου χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Η υιοθέτηση των IAS/IFRS φιλοδοξεί να συμβάλλει στην ποιοτική αναβάθμιση, στη αύξηση της διαφάνειας, της αξιοπιστίας και της συγκρισιμότητας της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης που παρέχεται από τις επιχειρήσεις (Whittihgton 2005).

Με την απόφαση Ε.Κ./1606/2002¹ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), από 1/1/2005 έγινε υποχρεωτική η εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (IAS/IFRS) σε όλους τους Ομίλους Επιχειρήσεων με μετοχές εισηγμένες σε οργανωμένες Χρηματιστηριακές Αγορές.

Για τους Ελληνικούς Ομίλους η αλλαγή σηματοδοτεί το οριστικό πέρασμα από μια λογιστική προσέγγιση προσανατολισμένη στην ενημέρωση των χρηματοδοτών μιας επιχείρησης, σε Λογιστικές Αρχές προσανατολισμένες στις ανάγκες πληροφόρησης των Κεφαλαιαγορών (Karampinis & Hevas, 2013). Νεώτερες σχετικά εξελίξεις σε Ευρωπαϊκό² αλλά και σε Εθνικό επίπεδο³ δείχνουν επίσης ότι η εφαρμογή των IFRS, αλλά και ειδικότερα του IAS 12, δεν είναι πλέον υπόθεση μόνο των εισηγμένων Ομίλων αλλά αναμένεται⁴ να αγγίξει σύντομα και τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ)⁵.

Ο προβληματισμός για την αναγκαιότητα μιας ορθής κατανομής διαχρονικά της

¹ Βλέπε «Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Ιουλίου 2002 Για την εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων», Άρθρο 4.

² Βλέπε <http://www.ifrs.org/ifrs-for-smes/Pages/ifrs-for-smes.aspx>

³ Στην “Πρόταση - Σχεδίου Νόμου - Ελληνική Λογιστική Τυποποίηση και συναφείς ρυθμίσεις” που δημοσιοποιήθηκε και τέθηκε σε διαβούλευση την 21/11/2013 συμπεριλαμβάνονται για πρώτη φορά διατάξεις σχετικές με την Αναβαλλόμενη Φορολογία.

⁴Βλέπε πρόοδο εργασιών: <http://www.ifrs.org/IFRS-for-SMEs/Comprehensive-review-IFRS-for-SMEs/Pages/default.aspx>

⁵ Τα IFRS για μικρομεσαίες επιχειρήσεις (IFRS for SMEs), δεν είναι ακόμη υποχρεωτικά από την Ευρωπαϊκή Ένωση Εφαρμόζονται όμως σε περίπου 30 χώρες (π.χ. Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Βραζιλία, Αργεντινή, Σγκαπούρη).

επιβάρυνσης του φόρου εισοδήματος (interperiod tax allocation)⁶ στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων, κυριαρχεί εδώ και πολλά χρόνια στην *Αγγλοσαξονική*⁷ Λογιστική σκέψη και Πρακτική (Black, 1966)⁸. Στην Ελλάδα αντίθετα, η συλλογιστική της “Αναβαλλόμενης Φορολογίας”, αποτελεί μια *νεοεισερχόμενη μέσω των IAS/ IFRS έννοια* (Σακέλλης, 2005; Γρηγοράκος 2003) και δεν εμπεριέχεται, έως και την συγγραφής της παρούσας εργασίας, σε κανένα Εθνικό Λογιστικό ή Φορολογικό Νομοθέτημα.

Οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις (DTA) και Υποχρεώσεις (DTL) του Ισολογισμού, ενσωματώνουν τις εκτιμώμενες μελλοντικές φορολογικές επιπτώσεις από φόρους και οφείλουν την δημιουργία τους σε “Προσωρινές Διαφορές” μεταξύ Λογιστικής και της Φορολογικής Αξίας (βάσης) των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού. Οι διαφορές αυτές προκύπτουν κυρίως από την εφαρμογή διαφορετικών νόμων και κανονισμών κατά τον υπολογισμό του λογιστικού (reported Income) και του φορολογητέου εισοδήματος⁹ (Taxable Income).

Μεγάλη σημασία κατά την *ανάλυση των Οικονομικών Καταστάσεων* φαίνεται να αποκτά σταδιακά το θέμα του Λογιστικού Χειρισμού των Κονδυλίων των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων του Ενεργητικού *σε περιόδους οικονομικής ύφεσης και κρίσεων*¹⁰. Ενδεικτικά αναφέρεται το παράδειγμα της αυτοκινητοβιομηχανίας General Motors (G.M.) η οποία το 2007 αναγκάστηκε να επιβαρύνει τα αποτελέσματα της με **\$38,9 δις** λόγω οριστικής διαγραφής μη ανακτήσιμων απαιτήσεων από Αναβαλλόμενους Φόρους:

“2007 net loss of \$38.7 billion (\$68.45per diluted share) includes valuation allowances recorded against our net deferred tax assets in the U.S., Canada and Germany of \$39 billion”.

Σύμφωνα με πρόσφατες μελέτες και δημοσιεύματα στις ΗΠΑ¹¹ η εφαρμογή δημοσιονομικών πολιτικών, *όπως η μεταβολή των φορολογικών συντελεστών* μπορεί να έχει σημαντικότερες επιπτώσεις στα δημοσιευμένα κέρδη και την εικόνα των

⁶ Με τον όρο «interperiod tax allocation» νοείται η διαδικασία σύμφωνα με την οποία η Τρέχουσα και η Αναβαλλόμενη Φορολογική επιβάρυνση μιας περιόδου κατανέμονται στα επιμέρους τμήματα του Λογαριασμού Αποτελέσματα Χρήσεως καθώς και στην κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων.

⁷ UK GAAP (United Kingdom Generally Accepted Accounting Principles).

⁸ US GAAP (United States Generally Accepted Accounting Principles)

⁹ Με βάση τις Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές (I.A.S & US GAAP) και αυτών που γίνεται με βάση τους φορολογικούς κανόνες και τους σχετικούς νόμους της εκάστοτε χώρας.

¹⁰ Τα κονδύλια αυτά προβλεπόταν να συμψηφιστούν με φόρους από προσδοκώμενα μελλοντικά κέρδη, ενώ σε αντίθεση περίπτωση θα πρέπει να επιβαρύνουν τα αποτελέσματα της χρήσεως.

¹¹ Βλέπε Raedy (2011), Poterba et al. (2011).

Ισολογισμών που συντάσσονται με βάση τα IFRS/US GAAP Το γεγονός αυτό σύμφωνα με τους ερευνητές θα μπορούσε να αποτελέσει κίνητρο για συμπεριφορές τύπου “Lobbying” υπέρ ή κατά μιας Φορολογικής Μεταρρύθμισης.

Χαρακτηριστικό είναι το δημοσίευμα του έγκριτου περιοδικού “**The Economist**” τον Δεκέμβριο του 2010 με τίτλο “**How lower taxes could hurt America’s big bank**”¹²:

“WHEN is a corporate-tax cut bad for a corporation? When it would trigger hefty write-downs of peculiar but critical assets, as is the case at some of America’s largest banks. The accounting item in question is the deferred-tax asset (DTA). This is a legacy of the financial crisis. America’s tax code allows losses amassed during the meltdown (with some restrictions) to be used to offset future tax bills. Since a bank is increasing its future cashflows by reducing expected tax payments, this is recorded as an asset on the balance-sheet....”

Τα μελλοντικά οφέλη μιας μείωσης των Φορολογικών Συντελεστών μπορεί να μην είναι τα αναμενόμενα, διότι ταυτόχρονα επέρχεται μείωση της Αξίας των υφιστάμενων απαιτήσεων από Αναβαλλόμενους Φόρους που είχαν υπολογισθεί με τον προηγούμενο (υψηλότερο) συντελεστή: *“Banks with DTAs have to worry about electoral politics as well as future profits. With Barack Obama and all the Republican presidential candidates either keen or at least prepared to lower the top rate of federal corporate tax from today’s 35%, a reduction over the next year or two looks reasonably likely, with an outside chance of a sharp cut. Any such move would make DTAs less valuable since future tax deductions would be worth less...”*

Σύμφωνα με τον αρθρογράφο: *“With tax at 35%, a dollar of such deductions saves a company 35 cents. A cut to 20% would reduce the benefit to 20 cents... No doubt the banks’ lobbying agenda includes a plea for special provisions that would soften the blow, should corporate taxes come down. But some in Washington might reasonably wonder why they should help to protect assets that probably should have been valued more conservatively in the first place.”*

Στις αναλύσεις επενδυτικών οίκων και θεσμικών επενδυτών αναγνωρίζεται ότι γνωστοποιήσεις που σχετίζονται με τα κονδύλια Αναβαλλόμενων Φόρων από Ζημίες εις

¹² *The Economist* (10. 12. 2011, pp. 74 f.), NEW YORK, print edition.

Νέον (**DTA_TLC**) ενσωματώνουν σημαντική για τους επενδυτές πληροφόρηση¹³. Οι χρήστες των Οικονομικών Καταστάσεων διαπιστώνουν σημαντικές ελλείψεις στην παρεχόμενη πληροφόρηση για την αναγνώριση ή μη Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων. Μεταξύ άλλων προτείνεται, η συμπλήρωση και ο εμπλουτισμός των σημειώσεων με ποιοτικότερα στοιχεία, όπως η γεωγραφική διασπορά, ο βαθμός ωρίμανσης, οι ημερομηνίες εκπνοής τους, και ή ύπαρξη ειδικών περιορισμών όσον αφορά την χρήση τους κ.λπ.¹⁴ Σε σχετική ερευνητική υπό διαβούλευση εργασία του **EFRAG** (European Financial Reporting Advisory Group), το ζήτημα της ποιότητας των γνωστοποιήσεων (notes) που αφορούν τις DTA_TLC αναδεικνύεται ως ένα από τα θέματα που χρήζουν άμεσης βελτίωσης¹⁵.

Στους ανωτέρω προβληματισμούς έρχονται να προστεθούν και οι *επισημάνσεις και οδηγίες των εποπτικών αρχών*. Ένα από τα τρία θέματα υψηλής προτεραιότητας στην ατζέντα (Public Statement)¹⁶ της “**ESMA**” (European Securities and Markets Authority), αποτελεί το ζήτημα της Αναγνώρισης (recognition) και της Επιμέτρησης (measurement) των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού (**DTAs**)¹⁷. Η ESMA μεταξύ άλλων *επιστά ιδιαίτερα την προσοχή στις επιπτώσεις της χρηματοοικονομικής κρίσης σε θέματα που άπτονται της αναγνώρισης και αναγνωσιμότητας των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Ζημίες εις Νέον και της αναγκαιότητας για βελτίωση της παρεχόμενης πληροφόρησης*:

“The financial crisis followed by an extended period of slow economic growth, led to a widespread deterioration of issuers’ financial performance that might be expected to result in the recognition of tax losses or the existence of deductible temporary differences (e.g. impairments not yet deductible for tax purposes). ESMA believes that particular attention should be paid to the recognition of deferred tax assets coming from the carry forward of unused tax losses, to the assessment whether future taxable profits exist, and to the need for disclosing judgements made when recognising deferred tax assets”.

¹³ Citi Investment Research: Eight for '08. Our guide to the Eight Key Tax Issues Facing Investors in 2008, page 59. Citi Investment Research is a division of Citigroup Global Markets Inc.

¹⁴ CRUF: *Accounting for Tax. Information Required by Investment professional.*

¹⁵ Βλέπε EFRAG (2011). Financial Reporting Advisory Group “Improving the Financial Reporting of Income Tax”, g 1.23-1.24, Question to Constituents (Q 1.2).

¹⁶ Βλέπε ESMA (2014). European common enforcement priorities for 2014 financial statements Date: 11 September 2014 -ESM A/2014/CRSC/203.

¹⁷ The European common enforcement priorities for 2014 financial statements encompass the following topics as detailed on pages 3-7: a) Preparation and presentation of consolidated financial statements and related disclosures; b) Financial reporting by entities which have joint arrangements and related disclosures; and Recognition and measurement of deferred tax assets.

Επίσης ερωτήματα, που σχετίζονται: με τις αιτίες δημιουργίας και τον Λογιστικό χειρισμό των Αναβαλλόμενων Φόρων από Ζημίες καθώς και την πιθανή επίδραση παραγόντων που σχετίζονται με το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων, φαίνεται να μην έχουν απαντηθεί ικανοποιητικά έως τώρα και να χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής σε περιόδους οικονομικής ύφεσης.

Οι Hanlon και Heitzman, (2010)¹⁸, αναφέρουν χαρακτηριστικά: “... *we do not have a very good understanding of tax loss firms, the utilization and value of tax loss carryforwards, and how the existence of losses affects the behavior (e.g., tax and accounting reporting and “real” decisions) of any of the involved parties. Obvious settings where losses may be important include start-up firms, ownership changes (including merger and acquisition transactions), and financial crises¹⁹*”.

Έκδηλο είναι τελευταία και στην χώρα μας το ενδιαφέρον του οικονομικού γίνεσθαι και ο προβληματισμός των εποπτικών και ρυθμιστικών αρχών για την πραγματική αξία της των κονδυλίων των Αναβαλλόμενων Φόρων στους Ισολογισμούς των εισηγμένων τραπεζικών ομίλων. Τα κονδύλια αυτά κατά το μεγαλύτερο μέρος τους είναι απόρροια της χρηματοοικονομικής κρίσης και των ζημιών από την εφαρμογή του **PSI**²⁰. Πλήθος δημοσιευμάτων στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο²¹ προσπαθούν να αποσαφηνίσουν τον ρόλο και την σημασία των λογιστικών αυτών μεγεθών σε θέματα που άπτονται της κεφαλαιακής επάρκειας και της βιωσιμότητας γενικότερα του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος.

Για όλους τους ανωτέρω λόγους το ζήτημα των Αναβαλλόμενων Φόρων φαίνεται να αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία, τόσο από πλευράς χρηματοοικονομικής Ανάλυσης και αξιολόγησης της παρεχόμενης πληροφόρησης από τους επενδυτές, αλλά και όσον αφορά την τοποθέτηση των Ευρωπαϊκών και Ελληνικών εποπτικών και ρυθμιστικών αρχών στο ερώτημα της προσμέτρησης ή μη και σε ποίο βαθμό των κονδυλίων των DTA_TLC στα εποπτικά ίδια κεφάλαια των τραπεζών κατά την διαδικασία προσδιορισμού των κεφαλαιακών αναγκών τους (stress test).

¹⁸ Hanlon & Heitzman, (2010), σελ. 129.

¹⁹ Βλέπε επίσης Erickson & Heitzman (2010), για μια διεξοδική συζήτηση και τα περιγραφικά ευρήματα για εταιρείες που “προστατεύουν” τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Ζημίες κάνοντας χρήση προγραμμάτων δικαιωμάτων μετόχων (shareholder rights plans).

²⁰ Αναλυτική προσέγγιση των αιτιών και της σημαντικότητας των ΑΦΑ_Ζ του Τραπεζικού κλάδου σε συνδυασμό με τις επιπτώσεις της χρηματοοικονομικής χρήσης και του PSI, βλέπε κεφάλαιο 5.5 και 6.4.

²¹ Βλέπε π.χ. Εφημερίδα, Η καθημερινή “Τι πραγματικά συμβαίνει με τον αναβαλλόμενο φόρο”, 28/09/2014; *Euro2day*, 14 Ιουλίου 2014 «Κάντε το όπως η Πορτογαλία» προτρέπουν ξένοι επενδυτές την κυβέρνηση- Μαξιλάρι 3,3 δισ. ευρώ για το stress test!»; Περιοδικό Χρήμα, τ. Ιουνίου 2014.

Με δεδομένη την έλλειψη σχετικής λογιστικής κουλτούρας και την πολυπλοκότητα του ελληνικού φορολογικού συστήματος, προκύπτει κατά την γνώμη του γράφοντος, η αναγκαιότητα για μια περαιτέρω και σε βάθος διερεύνηση του θέματος.

1.2 Ορισμός προβλήματος και στόχοι της Έρευνας

Στην Ευρώπη²², αλλά και στην Ελλάδα²³ ειδικότερα, αρκετές έρευνες κυρίως μετά το 2005, έχουν ως αντικείμενο τις επιπτώσεις της εφαρμογής των **IAS/IFRS** στις εισηγμένες στις Κεφαλαιαγορές Επιχειρήσεις. Έρευνες με επίκεντρο τους Αναβαλλόμενους Φόρους, προέρχονται στην συντριπτική τους πλειοψηφία από τον Άγγλο-Αμερικάνικό οικονομικό χώρο, στον οποίο έχουμε εφαρμογή του Λογιστικού Πρότυπου **US SFAS No. 109**. *Το ερώτημα κατά πόσο τα εμπειρικά ευρήματα των ερευνών αυτών, μπορούν να ερμηνευθούν με τον ίδιο τρόπο και να είναι χρηστικά σε χώρες που εφαρμόζουν διαφορετικά φορολογικά και λογιστικά συστήματα και Πρότυπα²⁴, δεν φαίνεται να έχει απαντηθεί επαρκώς.*

Στην Γηραιά Ήπειρο, από εφαρμογής του IAS 12 έως σήμερα²⁵, μικρός σχετικά αριθμός ερευνών εστιάζει στην Πληροφοριακή Αξία και την σημαντικότητα των Αναβαλλόμενων Φόρων στους Ισολογισμούς των επιχειρήσεων. Η φιλοσοφία του **IAS 12** μπορεί να είναι μεν πολύ κοντά στην φιλοσοφία του USA SFAS 109²⁶ αλλά υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση στο εφαρμοζόμενο λογιστικό αλλά και στο φορολογικό υπόβαθρο που εφαρμόζεται στα κράτη της κεντρικής Ευρώπης (Karampinis & Hevas, 2001, La Porta et al., 1997). Η επίδραση της Λογιστικής του Φόρου Εισοδήματος, σύμφωνα με το IAS 12, στις οικονομικές καταστάσεις των εισηγμένων επιχειρήσεων²⁷,

²² βλέπε Tsalavoutas & Evans, 2009 και Iatridis, 2010, για μια πλήρη των επισκόπηση των ερευνών.

²³ Οι έρευνες αυτές επικεντρώνονται κυρίως στις επιπτώσεις των Διεθνών Λογιστικών Πρότυπων (IAS 18, IAS 19, IAS 32/39). Βλέπε επίσης Iatridis & Dalla, 2011; Karampinis & Hevas, 2013, 2011, 2009; Spathis & Georgakopoulou, 2007.

²⁴ Στην Ιαπωνία οι έρευνες των Gee και Mano (2006) και Skinner (2008), στην Κίνα των Tang & Firth (2011).

²⁵ Στο Βέλγιο ή έρευνα των Gaeremynck & Van de Gucht (2004), και στην Γερμανία της Chludek (2011) και του Breitzkreuz (2012).

²⁶ Βλέπε για την εξέλιξη ενεργειών σύγκλισης των δύο προτύπων στο κεφάλαιο 7.2

²⁷ Από 01/01/2005 υποχρεωτικά για τις εισηγμένες στο Χ.Α. Εταιρείες και προαιρετικά για τις υπόλοιπες (άρθρο 134 του κωδ. Ν 2190/1920).

φαίνεται να έχει απασχολήσει, ελάχιστα την ερευνητική κοινότητα της χώρας μας²⁸.

Αφορμή για την ερευνά μας αποτέλεσε επίσης η τελευταία φορολογική μεταρρύθμιση (Ν. 4110/2013), η οποία επέφερε μια σημαντικότερη κατά έξι ποσοστιαίες μονάδες (6%) αύξηση του συντελεστή φορολόγησης των εταιρικών κερδών. Η πολιτική αυτή επιλογή δεν ήταν αναμενόμενη²⁹ και έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τις έως ακόμα και σήμερα δημοσιοποιημένες θέσεις των κομμάτων εξουσίας³⁰, τις επίσημες θέσεις των συνδέσμων των μεγαλύτερων παραγωγικών τάξεων³¹, (ΕΒΕΑ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ) καθώς τις επικρατούσες σύγχρονες θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις, ότι μια μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης είναι περισσότερο επιθυμητή από τις επιχειρήσεις (Neubig 2006) και θα είχε άμεσο θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη και σε βάθος χρόνου στην αύξηση των εσόδων μέσω της διεύρυνση της φορολογικής βάσης (Diamond et al., 2014).

Η παρούσα ερευνητική εργασία προωθεί την επιστημονική γνώση και συμπληρώνει την υφιστάμενη βιβλιογραφία κυρίως με τους εξής τρόπους: Από όσο γνωρίζουμε, υπάρχουν ελάχιστες σε διεθνές επίπεδο έρευνες για τις επιπτώσεις εφαρμογής των (I.A.S. & I.F.R.S), οι οποίες χρησιμοποιούν πρωτογενώς αντληθέντα (Hand-collected) από τις Οικονομικές Εκθέσεις στοιχεία³² και ταυτόχρονα καλύπτουν ένα αντιπροσωπευτικό³³ και σταθερό³⁴ σε βάθος χρόνου δείγμα. Μια διαδικασία συλλογής δεδομένων αυτής της μορφής ήταν επιβεβλημένη διότι διαπιστώθηκε ότι σε καμία από τις πιστοποιημένες στην

²⁸ Η μοναδική γνωστή σε εμάς σχετική έρευνα είναι αυτή των (Karampinis & Hevas, 2013), η οποία εξετάζει εάν η υποχρεωτική Εφαρμογή των IFRS δημιουργεί κίνητρα για πρακτικές Earnings Management που σχετίζονται με την Φορολογική Συμμόρφωση των επιχειρήσεων (book-tax conformity).

²⁹ Το προηγούμενο χρονικό διάστημα (2005-2012) χαρακτηρίστηκε από την τάση για μια σταδιακή μείωση των Φορολογικών Συντελεστών (από το 29% στο 20%)

³⁰ Βλέπε σχετικά θέσεις της Νέας Δημοκρατίας για την Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων (http://www.nd.gr/web/guest/press/-/journal_content/56_INSTANCE_c6UH/45738/789527) καθώς ομιλία του Πρωθυπουργού στο The Economist forum (17th Roundtable with the Government of Greece April 15th-16th 2013 - Athenaeum InterContinental Hotel).

³¹ Βλέπε:

http://www.acci.gr/acci/Home/EBEA_President_Proposal/tabid/788/ItemID/3870/View/Details/language/el-GR/Default.aspx,

http://www.acci.gr/acci/Portals/0/Departments/keme/national/KEME_forologisimarch2011.pdf

<http://www.sev.org.gr/online/viewNews.aspx?id=1923&mid=621&lang=gr>,

<http://www.imegsevee.gr/theseis-gsevee/78/529-13-08-2012>.

³² Στις Οικονομικές Εκθέσεις των επιχειρήσεων εμπεριέχονται οι προβλεπόμενες από το πρότυπο (IAS 12.79 - 12.88) γνωστοποιήσεις (tax - footnote) αναφορικά με τις πηγές, την σύνθεση και τις μεταβολές των κονδυλίων των αναβαλλόμενων φόρων.

³³ Συμπεριλαμβάνει εταιρείες των δεικτών (FTSE/ASE 20, FTSE/ASE 40 & FTSE/ASE 80) του Χρηματιστηρίου Αθηνών

³⁴ Οι Amir et al., (1997) συλλέγουν παρόμοια στοιχεία που αναφέρονται στα US GAAP, για την τριετία (1992- 1994). Οι Phillips et al., (2004) εξετάζουν μια εκτενέστερη περίοδο (1994-2000) αλλά σε τυχαίο δείγμα εταιρικών χρήσεων της περιόδου.

Ελλάδα και στο εξωτερικό ηλεκτρονικές (machine-readable) βάσεις δεδομένων³⁵, δεν συμπεριλαμβάνονται στοιχεία και πληροφορίες που να επιτρέπουν μια σε βάθος μελέτη των Αναβαλλόμενων Φόρων. Με τον τρόπο αυτό επεκτείνουμε την έρευνα για τις επιπτώσεις εφαρμογής του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου³⁶ IAS 12 «Income Taxes» και σε εταιρείες της ευρωπαϊκής Ηπείρου³⁷. Το δείγμα περιλαμβάνει επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται σε ένα εξαιρετικά ασταθές επιχειρηματικό και οικονομικό περιβάλλον. Το περιβάλλον αυτό χαρακτηρίζεται από συχνές αλλαγές της φορολογικής νομοθεσίας³⁸, μη επαρκείς εποπτικούς μηχανισμούς και χαμηλό επίπεδο προστασίας των επενδυτών (Karambinis & Hevas 2011). Στα ανωτέρω έρχονται να προστεθούν, οι συνέπειες της χρηματοπιστωτικής κρίσης και της οικονομικής ύφεσης.

Σε αντίθεση με προγενέστερες έρευνες³⁹, στο δείγμα συμπεριλαμβάνονται και οι εταιρείες του τραπεζικού κλάδου. Οι τραπεζικές εταιρείες συμμετείχαν σε μια από τις μεγαλύτερες παγκοσμίως διαδικασίες εθελοντικής διαγραφής απαιτήσεων από Ελληνικά κρατικά Ομολόγα (P.S.I)⁴⁰, γνωστή ως (Hair Cut). Σε ένα αρκετά σημαντικό τμήμα των Ζημιών από το P.S.I., αναγνωρίστηκε Αναβαλλόμενη Απαίτηση από Φόρους (ΑΦΑ). Οι Αναβαλλόμενες αυτές Φορολογικές Απαιτήσεις των Τραπεζών⁴¹ αποκτούν ενόψει της ανακεφαλαιοποίησης τους ιδιαίτερη σημασία διότι η προσμέτρηση τους στα εποπτικά ίδια κεφάλαια μειώνει τις ανάγκες τους για πρόσθετα κεφάλαια.

Με την παρούσα έρευνα παρέχεται για πρώτη φορά μια ολοκληρωμένη εικόνα όσον αφορά το μέγεθος τη σύνθεση, τις πηγές και την κίνηση των κονδυλίων των Αναβαλλόμενων Φόρων (deferred tax) στους Ισολογισμούς των Εισηγμένων στο ΧΑ Ομίλων, από την αρχική εφαρμογή του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου IAS 12 «Φόροι Εισοδήματος» και σε βάθος οκταετίας. Γίνεται Αξιολόγηση των δημοσιοποιούμενων από

³⁵ Βλέπε Βάση δεδομένων: Χρηματιστηρίου Αθηνών (www.ase.gr), “Amadeus” (<https://amadeus.bvdinfo.com/version-20141016/home.serv?product=amadeusneo>), Thomson Reuters: Worldscope (WC) (<http://thomsonreuters.com/financial/company-data/#products-header>).

³⁶ Το δείγμα καλύπτει το χρονικό διάστημα 2005 έως 2012 στο οποίο έχουμε υποχρεωτική εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (I.A.S./I.F.R.S)

³⁷ Οι Seidman (2010), Poterba et al., (2011) και η Raedy (2011) διεξάγουν παρόμοια έρευνα σε δείγμα μεγάλων επιχειρήσεων της Αμερικής, οι οποίες εφαρμόζουν το αντίστοιχο Λογιστικό Πρότυπο US SFAS 109 «Accounting for Income Taxes».

³⁸ Ο φορολογικός συντελεστής παρουσίασε στο εξεταζόμενο διάστημα σημαντικότερες αυξομειώσεις (από 32% σε 20% και στην συνέχεια αύξηση από το 2013 στο 26%).

³⁹ Espahbodi και Tchraniian (1995), Burgsthalter et al., (2002), Crabtree και Maher (2009), Chludek (2011).

⁴⁰ Η συμφωνία περιλάμβανε εθελοντική διαγραφή από τους ιδιώτες πιστωτές της Ελλάδας ποσοστού 53,5% των οφειλομένων προς αυτούς ποσών υπό τη μορφή Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ).

⁴¹ Βλέπε σχετικό άρθρο του περιοδικού “The Economist (10.12.2011 p. 74 f.) με τίτλο How lower taxes could hurt America’s big banks”.

τις εισηγμένες στο ΧΑ εταιρείες⁴² σχετικών με την αναβαλλόμενη φορολογία εκθέσεων και αναφορών. Συμπεριλαμβάνει επίσης προτάσεις αναφορικά με τον ενδεικνύμενο χειρισμό και την αντιμετώπιση ενδογενών δυσκολιών που αναδεικνύονται κατά την σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και την παροχή επαρκούς πληροφόρησης σε θέματα που σχετίζονται με την αναβαλλόμενη φορολογία (IAS 12).

Αναλύονται οι επιπτώσεις μιας μεταβολής των φορολογικών συντελεστών στα κονδύλια των Αναβαλλόμενων Φόρων του Ισολογισμού, στην κερδοφορία, την πραγματική φορολογική επιβάρυνση (effective tax rate) και στους σημαντικότερους δείκτες χρηματοοικονομικής ανάλυσης. Εξετάζεται επίσης εάν και πότε από την μεταβολή αυτή ευνοούνται ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων ή και ολόκληροι κλάδοι και επηρεάζονται αντιπροσωπευτικοί χρηματιστηριακοί δείκτες.

Τέλος, η παρούσα διαφοροποιείται από προηγούμενες έρευνες, οι οποίες εστιάζουν κυρίως στην αποτίμηση της παρεχόμενης από το IAS 12 πληροφόρησης από τις κεφαλαιαγορές (value relevance), και την χρησιμοποίησή του για σκοπούς διαχείρισης των αποτελεσμάτων (earnings management). Διερευνά αρχικά την συμμόρφωση των εισηγμένων εταιρειών με τα κριτήρια που υπαγορεύονται από το IAS 12 για την Αναγνώριση στο Ενεργητικό Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Ζημίες εις Νέον και στην συνέχεια ποιά πιθανόν εταιρικά χαρακτηριστικά ή και εξωτερικοί παράγοντες σχετίζονται με τα κονδύλια αυτά. Για τον λόγο αυτό στο ερευνητικό μοντέλο ενσωματώνονται στοιχεία που αναφέρονται στην μετοχική σύνθεση (Capital Structure), και την διασπορά των μετοχών (Free float) την ποιότητα και αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων (Report Quality), καθώς και την επίδραση παραγόντων που σχετίζονται με το εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων (EE).

1.3 Διάρθρωση της Έρευνας

Η Παρούσα εργασία αποτελείται από τέσσερα τμήματα. Στο πρώτο τμήμα (κεφ. 2 έως 3) γίνεται αναφορά στην συλλογιστική της χρονικής κατανομής των Φόρων (*interperiod tax allocation*), καθώς και μια αναλυτική παρουσίαση του λογιστικού

⁴² Δεν γνωρίζουμε να υπάρχουν μέχρι τώρα στην χώρα εμπειρικές έρευνες που να εστιάζουν στην σημασία της Λογιστικής των Φόρων (I.A.S. 12.), κατά την ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και της επιχείρησης γενικότερα.

χειρισμού των Αναβαλλόμενων Φόρων (Deferred Tax), σύμφωνα με το *IAS 12, τα Ελληνικά (GR GAAP)* και κατά περίπτωση το Αμερικάνικο Λογιστικό Πρότυπο (*US SFAS 109*). Προσεγγίζονται και αντιπαραβάλλονται η σύλληψη η μεθοδολογία καθώς αδύνατα σημεία και παραλείψεις.

Στο Δεύτερο τμήμα (κεφάλαιο 4) διερευνάται κατά πόσο οι πληροφορίες για την Αναβαλλόμενη Φορολογία, στις Ενοποιημένες Οικονομικές Αναφορές των εισηγμένων εταιρειών, είναι σημαντικές για την λήψη επιχειρηματικών, επενδυτικών και χρηματοδοτικών αποφάσεων. Γίνεται επίσης επισκόπηση των σημαντικότερων επιστημονικών άρθρων, αναφορών και ευρημάτων.

Στο επόμενο τμήμα (κεφάλαιο 5) διερευνάται η Απόκλιση Λογιστικών – Φορολογητέων Κερδών (Book –Tax Differences) και στη συνέχεια αναλύονται οι σημαντικότερες συνιστώσες (components) των Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού και Παθητικού και η παρουσίαση της μεταβολής τους σε Αποτελέσματα και την Καθαρή Θέση. Τα δεδομένα συλλέγονται πρωτογενώς (hand collected) από τις ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις, των εισηγμένων επιχειρήσεων (ASE) και καλύπτουν χρήσεις μετά την πρώτη εφαρμογή του IAS 12 και σε βάθος οκταετίας.

Στο τελευταίο, εμπειρικό μέρος της εργασίας, (κεφάλαιο 6) προσεγγίζονται και διερευνώνται: α) Η σημασία της Αναβαλλόμενης Φορολογίας κατά την Ανάλυση των Οικονομικών Καταστάσεων και Αναφορών, β) Οι επιπτώσεις δημοσιονομικών πολιτικών και μέτρων, όπως η μεταβολή των φορολογικών συντελεστών, στα μεγέθη του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων καθώς και γ) Η σχέση εταιρικών, κλαδικών και χρηματιστηριακών χαρακτηριστικών των επιχειρήσεων με την Αναγνώριση ως Περιουσιακό Στοιχείο Ενεργητικού, Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Ζημίες εις Νέον.

Ακολουθεί σύνοψη των σημαντικότερων ευρημάτων και μια σύντομη αναφορά στις αλλαγές που αναμένεται να επέλθουν στο IAS 12, ως αποτέλεσμα της σύγκλισης του με το US SFAS 109 “Short-term Convergence Project”. Τέλος εντοπίζονται πεδία που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο μελλοντικής έρευνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2. Λογιστική Τυποποίηση και Αναβαλλόμενη Φορολογία

Ο προβληματισμός κατά το πόσο ο Φόρος Εισοδήματος αποτελεί Δαπάνη και εάν, αυτή, πρέπει να κατανέμεται αναλογικά στα αποτελέσματα κάθε λογιστικής περιόδου “*Διαπεριοδική Κατανομή*”, άρχισε να απασχολεί από πολύ νωρίς την Αγγλο - Αμερικάνικη λογιστική κοινότητα (UK και US GAAP)⁴³.

Έως και τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο δεν υπήρξε από πλευράς των επιχειρήσεων ενιαία στάση όσον αφορά την παρουσίαση των Φόρων στις Οικονομικές Καταστάσεις. Η πλειοψηφία των εταιρειών εμφάνιζε το *Προ Φόρων Αποτέλεσμα* και στην συνέχεια αφαιρούσε τον Πληρωτέο Φόρο, ενώ μια μικρότερη ομάδα επιχειρήσεων απεικόνιζε τον Πληρωτέο Φόρο ως *Έξοδο* της περιόδου⁴⁴.

Αυτό οφείλονταν κυρίως στο γεγονός ότι εκείνη την περίοδο η φορολογία δεν γινόταν σε επίπεδο επιχειρήσεων αλλά σε επίπεδο φυσικών προσώπων⁴⁵ και κατά συνέπεια ο λογιστικός χειρισμός των φόρων δεν είχε ιδιαίτερη σημασία για τα δημόσια έσοδα. Κατά τη διάρκεια όμως του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου και στα χρόνια που ακολούθησαν, καταγράφεται αλλαγή της φορολογικής πολιτικής, η οποία στοχεύει στη διεύρυνση της φορολογικής βάσης και δίνει βαρύτητα στη *φορολογία σε επίπεδο επιχείρησης*.

Ο John L. Carey, εκδότης του περιοδικού “*Journal of Accountancy*”, άνοιξε για πρώτη φορά το 1944 την συζήτηση του θέματος θέτοντας το ερώτημα «*σε ποίο βαθμό και κατά πόσο ο φόρος εισοδήματος αποτελεί δαπάνη και εφόσον διαμορφώνει τα τελικά κέρδη, εάν θα πρέπει να υπολογίζεται με βάση τα διανεμόμενα στους ιδιοκτήτες κέρδη*»⁴⁶.

Τα ζήτημα απασχόλησε την λογιστική επιστημονική κοινότητα μέχρι τη σύνταξη, από την νεοσυσταθείσα τότε στο “*American Institute of Accountants*” επιτροπή

⁴³ United Kingdom and United States - Generally Accepted Accounting Principles.

⁴⁴ Βλέπε Harwood (1961), σελ. 625.

⁴⁵ Ο βασικός λόγος ήταν ότι τα φορολογικά έσοδα βασιζόταν κυρίως στην φορολογία της περιουσίας σε επίπεδο φυσικών προσώπων (Sommerfeld και Easton (1987), σελ. 169.

⁴⁶ Βλέπε Carey (1944), σελ. 425.

“Committee on Accounting Procedure” (CAP)⁴⁷, σχετικής σύστασης (recommendation) για τον ενδεδειγμένο λογιστικό χειρισμό του φόρου εισοδήματος.

Η σύσταση αυτή δημοσιεύθηκε στο **ARB** (Accounting Research Bulletin) **No. 23** με τον τίτλο «Accounting For Income Taxes» και παρότρυνε τις επιχειρήσεις να εμφανίζουν στις οικονομικές εκθέσεις τους τον Φόρο Εισοδήματος ως έξοδο.

“Income taxes are expenses which should be allocated, when necessary and practicable, to income and other accounts, as other expenses are allocated.”

Η **ARB No. 23** απαντά στα σημαντικότερα ερωτήματα αναφορικά με τον Λογιστικό χειρισμό και την παρουσίαση των Φόρων Εισοδήματος στις Οικονομικές Καταστάσεις⁴⁸ και αποσαφηνίζεται ότι:

1. Ο φόρος εισοδήματος αποτελεί Δαπάνη και όχι τμήμα των διανεμόμενων κερδών.
2. Η δαπάνη του Φόρου πρέπει να κατανέμεται στις λογιστικές περιόδους που αφορά “Διαπεριοδική Κατανομή Φόρου” (**interperiod tax allocation**).
3. Οι Φόροι Εισοδήματος πρέπει να διαχωρίζονται σε αυτούς που βαρύνουν τον Λογαριασμό Αποτελεσμάτων (Κερδών / Ζημιών) και σε αυτούς που αφορούν κονδύλια εκτός Αποτελεσμάτων (π.χ. Ιδίων Κεφαλαίων).

Η **ARB No. 23**⁴⁹ συνιστά μια οριοθέτηση της δαπάνης των φόρων, στις περιπτώσεις που η σχέση φόρων και αποτελεσμάτων προ φόρων βρίσκεται σε προφανή δυσαναλογία, η οποία οφείλεται κυρίως στην σημαντική Απόκλιση Λογιστικών και Φορολογητέων κερδών (**book tax differences**). Με την (ορθή) χρονική κατανομή της δαπάνης των φόρων επιδιώκεται / επιτυγχάνεται μια ορθότερη παρουσίαση των αποτελεσμάτων της περιόδου και εξομαλύνεται κατά περίπτωση ή δυσανάλογη ή μη επιβάρυνση με φόρους μιας περιόδου. Εάν όμως οι διαφορές εμφανίζουν μια κανονικότητα και εκτείνονται σε σχετικά μακρύ χρονικό διάστημα τότε η τακτοποίηση δεν είναι υποχρεωτική (**Partial Allocation**). Το γεγονός αυτό και η ελευθεριότητα⁵⁰ κατά την επιμέτρηση και λογιστική απεικόνιση των Φόρων που προβλεπόταν από την ARB No. 23, οδήγησαν σε μια αμφισβήτηση της πληρότητας της και της συγκρισιμότητας των οικονομικών αναφορών. Για παράδειγμα αφήνεται στην διακριτική ευχέρεια του συντάκτη των οικονομικών καταστάσεων η παρουσίαση του ποσού της τακτοποίησης

⁴⁷ Η επιτροπή αυτή ήταν στην ουσία και ο πρώτος δημιουργός Λογιστικών Προτύπων στις USA.

⁴⁸ Βλέπε Black (1966), σελ. 8.

⁴⁹ Συγκ. ARB No. 23, «Accounting For Income Taxes».

⁵⁰ Π.χ. αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια του συντάκτη των οικονομικών καταστάσεων η παρουσίαση του, στο κονδύλι του λογαριασμού στον οποίο αναφέρεται (προέρχεται η διαφορά).

των φόρων σε ξεχωριστό κονδύλι ή παρουσίαση του συμψηφιστικά στο κονδύλι του λογαριασμού στον οποίο αναφέρεται (**Net of Tax Method**). Με παρόμοιο τρόπο αντιμετωπίζεται και η παρουσίαση του αντιλογισμού του Αναβαλλόμενου Φόρου - Εξόδου / Εσόδου στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων, αφού δίνεται η ευχέρεια συμψηφισμού με τον φόρο της περιόδου ή η αναλυτική παρουσίαση τους σε ξεχωριστή γραμμή ως έξοδο ή έσοδο φόρου. Η επιμέτρηση μπορεί να γίνει είτε με χρήση των ισχυόντων (*Deferred-Method*), είτε των αναμενόμενων Φορολογικών Συντελεστών (**Liability-Method**).

Η συλλογιστική (*concepts*) και η προσέγγιση (*method*) της ARB No. 23 αποτέλεσε τον ακρογωνιαίο λίθο μιας μέχρι σήμερα διαρκούς συζήτησης ανάμεσα στην επιστημονική κοινότητα και την εφαρμοσμένη λογιστική πράξη, σε μια προσπάθεια εξεύρεσης και υιοθέτησης της πλέον κατάλληλης θεωρίας και μεθόδων για μια ακριβοδίκαιη ενσωμάτωση και παρουσίαση του φόρου εισοδήματος στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων.

Ιστορική καμπή σε όλη την διαδρομή και την εξέλιξη της Λογιστικής των Φόρων Εισοδήματος αποτελεί ή ερευνητική εργασία **ARS No. 9** (*Accounting Research Study*) με τίτλο «*Interperiod Allocation of Corporate Income Taxes*». Η έρευνα ανατέθηκε από το **APB** (*Accounting Principles Board*) στο ερευνητικό τμήμα της **AICPA** (*American Institute of Certified Public Accountants*) και τέθηκε υπό την εποπτεία του **Homer A. Black**. Η ανωτέρω μελέτη θεωρείται ως η πρώτη ολοκληρωμένη έρευνα στην Αμερική, που ασχολήθηκε εμπειριστικά⁵¹ με τις βασικές αρχές και μεθόδους οριοθέτησης των Φόρων Εισοδήματος.

Αφορμή για την ανάθεση της μελέτης αποτέλεσε η διαπίστωση του APB ότι οι έως τότε προσπάθειες⁵² (ρυθμίσεις, οδηγίες, συστάσεις και προτροπές) των εμπλεκόμενων φορέων και αρχών⁵³, δεν είχαν οδηγήσει στα αναμενόμενα ποιοτικά αποτελέσματα. Δηλαδή δεν είχε επιτευχθεί μια συγκρίσιμη και αξιόπιστη παρουσίαση των φόρων⁵⁴, στις δημοσιοποιούμενες οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων. Παρά το γεγονός ότι στην συνέχεια, οι προτάσεις της έρευνας δεν υιοθετήθηκαν στο σύνολό

⁵¹ Ο Black (1966), μεταξύ άλλων προτείνει να γίνεται η αντιμετώπιση των Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού και Παθητικού με διαφορετικούς μεθόδους. Πχ επιμέτρηση με χρήση της *Deferred-Method* και της *Liability-Method* αντίστοιχα.

⁵² Εννοούνται οι: *Accounting Research Bulletin (ARB)*, *Accounting Series Release (ASR)*, *APB Opinion*.

⁵³ Εδώ εννοούνται οι “*Securit Committee on Accounting Procedure (CAP)*, (*Internal Revenue Code, IRC*), *Exchange Commission (SEC)*, *Accounting Principles Board (APB)*,”

⁵⁴ Κυρίως λόγω των διαφορετικών και σε πολλές περιπτώσεις αντικρουόμενων θεωριών και εφαρμοζόμενων μεθόδων (*Liability-Deferred-oder auch Net-of-Tax-Method*).

τους από το APB, αποτελούν ορόσημο για τον προβληματισμό που αναπτύχθηκε για 25 ολόκληρα χρόνια, στην πορεία την διαδικασία δημιουργίας κοινά αποδεκτών Λογιστικών Πρότυπων αναφορικά με τους Φόρους Εισοδήματος.

Το APB βασιζόμενο στην παραπάνω έρευνα δημοσίευσε το 1967 την Γνωμοδότηση No. 11 (*Opinion No. 11*). Το συμβούλιο τοποθετείται ξεκάθαρα πλέον υπέρ μιας καθολικής οριοθέτησης των φόρων (*Comprehensive Allocation*) ενώ η επιμέτρηση τους προβλέπεται να γίνεται με χρήση των ισχυόντων στην περίοδο φορολογικών συντελεστών (*Deferred-Method*). Επίσης διατηρείται η απαγόρευση σχηματισμού Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού από Μεταφερόμενες Φορολογικές Ζημίες.

Η ARS No. 9 του Black ανέδειξε και αντιμετώπισε ένα ακόμα σημαντικό και εξειδικευμένο θέμα το οποίο απασχόλησε επί μακρόν την εφαρμοσμένη λογιστική. Αυτό αφορούσε την δυνατότητα / αναγκαιότητα προεξόφλησης⁵⁵ Αναβαλλόμενων Φορολογικών Υποχρεώσεων που πηγάζουν από προσωρινές διαφορές οφειλόμενες σε διαφοροποίηση των μεθόδων υπολογισμού λογιστικής και φορολογικής απόσβεσης. Οι APB 10 & 11 όμως που ακολούθησαν επαναφέρουν το θέμα στο προηγούμενο καθεστώς απαγορεύοντας ρητά την εμφάνιση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Υποχρεώσεων στην παρούσα Αξία.

Από τότε έως σήμερα, στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (USA), έλαβαν χώρα πλήθος διεργασίες που αφορούν, συμπληρώσεις, τροποποιήσεις, αντικαταστάσεις και προσαρμογές του Νομοθετικού και Κανονιστικού Πλαισίου που διέπει τον χειρισμό των αναβαλλόμενων φόρων. Στο Παράρτημα (II.A) παρουσιάζονται οι σημαντικότερες από αυτές σε χρονολογική σειρά, δίνοντας έμφαση στις σημαντικότερες τομές και τις αλλαγές που επέφεραν στην Λογιστική Τυποποίηση.

Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο

Στην Ελλάδα η συλλογιστική της “Αναβαλλόμενης Φορολογίας”, αποτελεί μια νεοεισερχόμενη μέσω των (Δ.Λ.Π. / I.A.S) έννοια (Σακέλλης, 2005) και δεν καλύπτεται έως και σήμερα από κανένα Λογιστικό Πρότυπο (GR GAAP) ή Φορολογική Διάταξη. Σύμφωνα με την Ελληνική Λογιστική Τυποποίηση και την εταιρική Νομοθεσία⁵⁶, η

⁵⁵ Η APB No. 11 προτείνει την χρήση του “εσωτερικού βαθμού απόδοσης” (internal rate of return) ως ενδεικνύόμενο συντελεστή προεξόφλησης. (Black, 1966),

⁵⁶ Κυρίως το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (Ε.Γ.Λ.Σ.) και ο Εμπορικός Κώδικας (Ν. 2190 περί Α.Ε. & Ν. 3190 περί Ε.Π.Ε.).

επιβάρυνση μιας επιχείρησης για φόρο εισοδήματος περιορίζεται μόνο στα φορολογητέα κέρδη, δεν βαρύνει τα Αποτελέσματα Χρήσεως και απεικονίζεται συνοπτικά μέσω του πίνακα διανομής.

Το 2002 η Ευρωπαϊκή Ένωση (E.U.) απαιτεί από όλες τις εισηγμένες στα χρηματιστήρια των 27 Κρατών Μελών εταιρείες να μεταπηδήσουν στα (IAS/IFRS)⁵⁷ αρχής γενομένης από τις χρήσεις που αρχίζουν στις ή μετά την 1 Ιανουαρίου του 2005. Το γεγονός αυτό υποχρέωσε περισσότερες από 7.000 εισηγμένες να αντικαταστήσουν τα Εθνικά Λογιστικά Πρότυπα με τα IAS/IFRS. Εξαιρουμένων ελάχιστων πολυεθνικών, οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών (X.A.) εταιρείες υποχρεώθηκαν να εφαρμόσουν για πρώτη φορά πλήρως το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 12 “Φόροι Εισοδήματος” (International Accounting Standard 12: Income Taxes), εφεξής (IAS 12), από τις χρήσεις που αρχίζουν στις ή μετά την 1 Ιανουαρίου του 2005⁵⁸.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής τα θέματα της Περιοδικής Κατανομής των Φόρων και της Αναβαλλόμενης Φορολογίας (Deferred Tax) ρυθμίζονται από το Λογιστικό Πρότυπο SFAS⁵⁹ 109 “Accounting for Income Taxes”. Επιπλέον υπάρχουν μεμονωμένες ρυθμίσεις και αναφορές και σε άλλα Standards (US GAAP) και συναφή κείμενα και διερμηνείες, όπως τα SFAS 123, SFAS 141, CON⁶⁰ 6, FIN⁶¹ 18 και FIN48 καθώς και EITF⁶² 98-11.

Σύμφωνα με το IASB⁶³ το πρότυπο IAS 12 “Income Taxes” είναι εκείνο που βασικά ρυθμίζει την αναγνώριση, επιμέτρηση, τον λογιστικό χειρισμό και την εμφάνιση του Φόρου Εισοδήματος στις απλές και ενοποιημένες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των επιχειρήσεων. Τα ανωτέρω αφορούν τόσο τον τρέχων όσο και τον αναβαλλόμενο φόρο. Οι ρυθμίσεις του προτύπου συμπληρώνονται από τις Διερμηνείες SIC⁶⁴-21 “Income Taxes – Recovery of Revalued Non-Depreciable Assets” και SIC-25 “Income

⁵⁷ Η εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) -International Financial Reporting Standards (IFRS) -στην Ευρώπη και σε πολλές άλλες χώρες του Κόσμου αποτελεί για πολλούς τη Λογιστική Επανάσταση του 21ου αιώνα. Με αυτό τον τρόπο η E.U. φιλοδοξεί να συμβάλει στην ποιοτική αναβάθμιση, τη αύξηση της διαφάνειας, της αξιοπιστίας και της συγκρισιμότητας της παρεχόμενης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (Καραμάνης και Παπαδάκης 2008, Whittihgton 2005), χωρίς όμως ακόμα να υπάρχουν επαρκεί ευρήματα ως προς την επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων (βλέπε Ball 2006 και Daske et al. 2008).

⁵⁸ Η υποχρέωση αφορούσε περίπου 314 εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών εταιρείες

⁵⁹ Standards of Financial Accounting.

⁶⁰ Concepts Statement.

⁶¹ Financial Accounting Standards Board Interpretation.

⁶² Emerging Issues Task Force.

⁶³ International Accounting Standards Board

⁶⁴ Standards Interpretation Committee.

Taxes – Changes in the Tax Status of an Enterprise or its Shareholders”. Επιπλέον σχετικές οδηγίες περιλαμβάνονται και στα πρότυπα: IAS – 34 “Interim Financial Reporting” & IFRS – 2 “Share-Based Payments”.

Το IAS - 12, όπως επαναδιατυπώθηκε το 1994, ίσχυσε έως το 1997. Το πλήρως αναθεωρημένο **IAS -12 (revised 1996)**, σε αντίθεση με το προηγούμενο, στηρίχθηκε στην Αρχή του Ισολογισμού (Balance-Sheet oriented Asset-Liability-Method) και ίσχυσε από το 1998 – 2000. Το 2000 έγιναν περιορισμένες αλλαγές - IAS 12 (revised 2000) για λόγους εναρμόνισης του με τροποποιήσεις άλλων προτύπων (IAS/IFRS)⁶⁵ και ακολούθησαν η Exposure Draft (ED) /2009/2- Income Tax (που δεν έτυχε ακόμα εφαρμογής) και η Exposure Draft (ED) /2010/11- Deferred Tax: Recovery of Underlying Assets(Proposed amendments to IAS 12) η οποία ολοκληρώθηκε με την “Amended by Deferred Tax: Recovery of Underlying Assets”, με ισχύ χρήσεις που ξεκινούν μετά την 01/01/2012.

Πίνακας 2-1: Εξέλιξη Συλλογιστικής και Μεθόδων Οριοθέτησης του Φόρου Εισοδήματος σύμφωνα με τα US-GAAP και IAS/IFRS.

Έτος	Ονομασία	Partial Allocation	Comprehensive Allocation	Profits/ Income oriented Asset-Liability-Method	Balance-Sheet oriented Asset-Liability-Method	Deferred-Method	Timing-Concept	Temporary-Concept
US GAAP								
1944	ARB No. 23 Accounting for Income Taxes	X		X		X	X	
1967	APB No. 11 Accounting for Income Taxes		X			X	X	
1987	SFAS No. 96 Accounting for Income Taxes		X		X			X
1992	SFAS No. 109 Accounting for Income Taxes		X		X			X
2013	Amendment to Income Taxes (Topic 740) , Presentation of an Unrecognized Tax Benefit When a Net Operating Loss Carryforward, a Similar Tax Loss, or a Tax Credit Carry -forward Exists		X		X			X
IASB								
1978	Exposure Draft E13 Accounting for Taxes on Income	X	X	X		X	X	
1979	IAS 12 Accounting for Taxes on Income	X	X	X		X	X	
1989	Exposure Draft E33 Accounting for Taxes on Income	X	X	X			X	
1994	Exposure Draft E49 Income Taxes		X		X			X
1996	IAS 12 Income Taxes		X		X			X
2009	Exposure Draft ED/2009/2 Income Tax		X		X			X
2010	Amended by Deferred Tax: Recovery of Underlying Assets		X		X			X

⁶⁵ Π.χ. του IFRS 3.

2.1 Βασικές Αρχές μιας Διαπεριοδικής Κατανομής των Φόρων

Σύμφωνα με τον A.I.C.P.A. (American Institute of Certified Public Accountants) ως λογιστική ορίζεται «*Η τεχνική της καταχώρησης, ταξινόμησης, συνοπτικής παρουσίασης, κατά εύληπτο τρόπο και σε χρηματικές μονάδες, συναλλαγών και γεγονότων που είναι εν μέρει τουλάχιστον χρηματοοικονομικού χαρακτήρα και της επεξηγήσεως των αποτελεσμάτων από αυτά*» (A.I.C.P.A., 1941). Σύμφωνα με τους Meigs & Meigs (1994), «*Λογιστική είναι η τέχνη της ερμηνείας, μέτρησης και περιγραφής της οικονομικής δραστηριότητας*» και συνεχίζει... «*η λογιστική δεν περιλαμβάνει μόνο τη διατήρηση των λογιστικών στοιχείων, αλλά επίσης το σχεδιασμό αποδοτικών λογιστικών συστημάτων, τη διενέργεια ελέγχων, την κατάρτιση προβλέψεων, την υποβολή φορολογικών στοιχείων και την ερμηνεία των λογιστικών πληροφοριών*».

Η τεχνική προσέγγιση των Λογιστικών Θεμάτων σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να αποτελεί αυτοσκοπό⁶⁶ αλλά να εξυπηρετεί βασικά την ανάγκη για παροχή της αναγκαίας πληροφόρησης στα πλαίσια λήψεως των επιχειρηματικών αποφάσεων⁶⁷. Προκειμένου να γίνει πιο σαφής η ανωτέρω αναφορά στην “αναγκαιότητα και χρηστικότητα της πληροφόρησης” θα πρέπει να διευκρινιστεί σε ποιούς χρήστες αυτών των πληροφοριών και σε τι είδους αποφάσεις αναφερόμαστε.

Ο προσδιορισμός των “Δυνητικών Χρηστών” των πληροφοριών συνδέεται στενά με το ερώτημα του “σκοπού της σύνταξης και της στόχευσης των οικονομικών καταστάσεων”. Ως προς την φιλοσοφία σύνταξης των οικονομικών αναφορών κυριαρχούν δύο σχολές. Η πρώτη εξ’ αυτών, στην οποία βασίζονται θεωρίες όπως η “**Entity-Theory** και η **Proprietary-Theory**”⁶⁸, ευθυγραμμίζεται πλήρως με τις ανάγκες πληροφόρησης των τελικών χρηστών (*material*).

Η δεύτερη σχολή αντίθετα, στοχεύει σε μια ταυτόχρονα ορθή παρουσίαση των αποτελεσμάτων μιας περιόδου και της ακριβοδίκαιης εικόνα της περιουσίας της (*formal*) από την οποία προκύπτουν οι προσεγγίσεις: “**Asset-Liability**” και **Revenue-Expense**⁶⁹. Η θεωρητική προσέγγιση όσον αφορά το ερώτημα “σε ποιούς απευθύνονται εντέλει οι οικονομικές αναφορές” ενσωματώνει μια πληθώρα οικονομικών χαρακτηριστικών και

⁶⁶ Βλέπε Pattillo (1965), σελ. 41: “Enterprise Accounting is not an end itself ...”.

⁶⁷ Βλέπε Moonitz (1974), σελ. 4–32, Zeff (1984), σελ. 447–468, Berndt (2005), σελ. 6–7.

⁶⁸ Βλέπε Li (1963) και Li (1964) (Entity-Theory), Hatfield (1909) και Sprague (1912) (Proprietary-Theory), και στον Γερμανόφωνο χώρο Lehmann (1955), σελ. 538.

⁶⁹ Βλέπε Sprouse και Moonitz (1962), Simon (1899).

εκτείνεται από την “κλασική αντίληψη” για τον ρόλο των επιχειρήσεων (ιδιοκτητής στο επίκεντρο), περνάει στην επιχείρηση “ως αυτόνομη νομική οντότητα” και φθάνει μέχρι τις “σύγχρονες θεωρίες” ενός ανεξάρτητου και αποτελεσματικού (*management*)⁷⁰.

Έτσι και στην περίπτωση των φόρων, ή προσέγγιση και ο χαρακτηρισμός τους στην σχετική βιβλιογραφία, γίνεται με γνώμονα τους κατά περίπτωση “δυναμικούς χρήστες της πληροφορίας” που ενσωματώνουν⁷¹ και το είδος των αποφάσεων που αυτοί καλούνται να λάβουν. Η απάντηση στα παραπάνω ερώτημα είναι καθοριστικής σημασίας για την κατανόηση των εννοιολογικών προσεγγίσεων (*Concepts*) της Λογιστικής των Φόρων (Τρεχόντων και Αναβαλλόμενων) και του χαρακτηρισμού των κονδυλίων τους. Οι φόροι προσεγγίζονται λοιπόν, είτε μέσω των Αποτελεσμάτων Χρήσεως (ζητούμενο η κερδοφορία), είτε μέσω του Ισολογισμού (ακριβοδικαία παρουσίαση περιουσίας), είτε σε συνδυασμό των ανωτέρω. Τα κονδύλια των φόρων και των αναβαλλόμενων φόρων, ανάλογα με την συλλογιστική (*concept*), χαρακτηρίζονται ως Έξοδα / Έσοδα, Ξένα ή Ίδια κεφάλαια, Υποχρεώσεις (μακροπρόθεσμες / βραχυπρόθεσμες) ή περιουσιακά Στοιχεία Ενεργητικού.

2.1.1 Διαπεριοδική κατανομή του Φόρου Εισοδήματος – Επικρατέστερες θεωρίες

Το ερώτημα “εάν οι φόροι συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά μιας δαπάνης” απασχόλησε αρχικά κυρίως την Αγγλοσαξονική Λογιστική σκέψη και βιβλιογραφία⁷². Ο λόγος που προκάλεσε την σχετική συζήτηση ήταν οι ιδιαιτερότητες που παρουσιάζουν οι φόροι σε σχέση με τις υπόλοιπες δαπάνες, λόγω του γεγονότος ότι το ύψος τους εξαρτάται από το τελικό αποτέλεσμα (προ φόρων), το οποίο όμως υπολογίζεται μετά την αφαίρεση από τα έσοδα όλων των υπόλοιπων δαπανών (πλην αυτής των φόρων). Επίσης σε περίπτωση ύπαρξης αρνητικών αποτελεσμάτων δεν προκύπτει καμία φορολογική επιβάρυνση.

Η λογική της συσχέτισης του φόρου με την ύπαρξη κερδών καθόρισε και τις πρώτες προσεγγίσεις όπως αυτή του Sprouse (1957), ο οποίος διατύπωσε την άποψη ότι η ιδιότητα αυτή των φόρων συναντάται και σε άλλες περιπτώσεις όπως (κίνητρα)

⁷⁰ Σύγκρινε Skinner (1972), σελ. 134, Solomon (1966).

⁷¹ Σύγκρινε Moxter (2003b), σελ. 223 όπως επίσης Mübzig (2006), σελ. 27–30.

⁷² Βλέπε Hill (1957), σελ. 357–358, Drinkwater και Edwards (1965), σελ. 580–581, Smith και Skousen (1989), σελ. 8, Wheeler και Galliard (1974), σελ. 51–63.

αμοιβών που εξαρτώνται από τα κέρδη, και έτσι δεν μπορεί να αποτελέσει επιχείρημα για τον χαρακτηρισμό τους ως δαπάνη.⁷³

Άλλοι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι ο φόρος είναι μια λειτουργία της Δημοσιονομικής (φορολογικής) Πολιτικής η οποία δεν συνδέεται με τα οικονομικά αποτελέσματα που απευθύνονται σε (εξωτερικούς) χρήστες (επενδυτές, χρηματοδότες, δανειστές κλπ) και δεν μπορεί να αποτελεί δαπάνη της επιχείρησης⁷⁴. Επίσης συχνά διατυπώνεται η άποψη ότι η φορολόγηση μιας επιχείρησης αποτελεί στην ουσία μια παρακράτηση φόρου στα κεφαλαιακά κέρδη των ιδιοκτητών (μετόχων) και είναι ένα ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπίζεται μέσω της διανομής των κερδών⁷⁵.

Το γεγονός επίσης ότι σε ζημιογόνες χρήσεις δεν προκύπτει υποχρέωση πληρωμής φόρων, αποτέλεσε ακόμα ένα επιχείρημα ενάντια στην συλλογιστική της ταξινόμησης του φόρου ως δαπάνη⁷⁶. Οι παραπάνω προσεγγίσεις πηγάζουν κυρίως από θεωρίες όπως η “*Entity-Theory* και *Proprietary-Theory*”.

*Αντίθετα σύμφωνα με την προσέγγιση των “Asset-Liability” και “Revenue-Expense matching” η αντιμετώπιση των φόρων ως δαπάνη και η περιοδική κατανομή τους, αποτελούν νομοτέλεια. Και στις δυο προσεγγίσεις ο Φόρος ως δαπάνη διακρίνεται σε Τρέχων και Αναβαλλόμενο, όμως οι δυο θεωρίες έχουν διαφορετικές αφητηρίες και στόχους. Η πρώτη βασίζεται στον Ισολογισμό και πασχίζει να αποτυπώσει με διαφανή τρόπο την μελλοντική φορολογική επιβάρυνση ή ελάφρυνση με σκοπό την παρουσίαση της ακριβοδίκαιης εικόνας της Περιουσίας της επιχείρησης⁷⁷ ενώ δεύτερη έχει ως σημείο αναφοράς την Κατάστασή Αποτελεσμάτων και δίνει μεγάλη βαρύτητα στην Αρχή της Συσχέτισης (*matching-principle*), των αποτελεσμάτων με το ύψος των φόρων μιας περιόδου και στην ορθή εμφάνιση της τελικής κερδοφορίας.*

Η υφιστάμενη θεωρητική αντιπαράθεση ανάμεσα στις δύο παραπάνω λογιστικές σχολές στο βασικό ερώτημα “**προέχει η κερδοφορία ή ορθή παρουσίαση της εταιρικής περιουσίας;**” γίνεται ακόμα πιο αισθητή και θα μας απασχολήσει στα επόμενα τμήματα της εργασίας όπου αναφερόμαστε διεξοδικά σε ζητήματα που αφορούν την Λογιστική του Φόρου Εισοδήματος (Οριοθέτηση, Επιμέτρηση Αναγνώριση) και την παρουσίασή του στις Οικονομικές Καταστάσεις (Τρέχοντα και Αναβαλλόμενο).

⁷³ Βλέπε Sprouse (1957), σελ. 375.

⁷⁴ Βλέπε Colley, Rue και Volkan (2004), σελ. 15.

⁷⁵ Σύγκριση Hendriksen (1958), σελ. 217, Beresford (1983), σελ. 25.

⁷⁶ Σύγκριση Chambers (1968), σελ. 105, Barton (1970), σελ. 8.

⁷⁷ Βλέπε σχετικά και τον Πίνακα εξέλιξης των US GAAP Λογιστικών Πρότυπων στο παράρτημα.

Όσον αφορά την Οριοθέτηση των φόρων, στην βιβλιογραφία κυριαρχούν δύο εννοιολογικές προσεγγίσεις (*Concepts*): Η Προσέγγιση μέσω της Κατάστασης Αποτελεσμάτων (**Timing-Concept**) και αυτή με βάση τον Ισολογισμό (**Temporary-Concept**). Υπάρχει ακόμη και μία Τρίτη προσέγγιση, η οποία ακολουθήθηκε κυρίως στον Αγγλοσαξονικό Χώρο, η οποία είναι συνδυασμός των ανωτέρω γνωστή ως **“Incremental Liability & Valuation Adjustment Concept”**.

2.1.2 Το **“Timing-Concept”**

Μια από τις πρώτες εννοιολογικές προσεγγίσεις που χρησιμοποιήθηκαν ευρέως είναι το **“Timing-Concept”**. Αποτέλεσε την βασική αρχή της οριοθέτησης των φόρων (Deferred Tax) για τα US GAAP⁷⁸ από το 1967 έως το 1989 με σχετική την γνωμοδότηση APB⁷⁹- Opinion-No.11. Η αρχή αυτή επηρέασε σε μεγάλο βαθμό και υιοθετήθηκε μετέπειτα και από το IAS -12 (1979)⁸⁰.

Η αρχή του *Timing-Concept* έχει ως σημείο αναφοράς την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσεως (**KAX**) και λαμβάνει υπόψη διαφορές που κατά την δημιουργία τους ή κατά την επαναφορά τους επιδρούν στην ΚΑΧ. Επίσης σύμφωνα με το *Timing-Concept* διαφορές που δεν επιδρούν στα αποτελέσματα δεν δημιουργούν *Αναβαλλόμενη Φορολογία*. Χαρακτηριστικό παράδειγμα διαφορών αυτού του τύπου αποτελούν οι επανεκτιμήσεις των παγίων σύμφωνα με το IAS 16.

Το Timing - Concept δέχεται την ύπαρξη δύο ειδών Διαφορών, μεταξύ Λογιστικού (GAAP) και του Φορολογικού (TAX) Ισολογισμού: τις *“Μη εξαρτώμενες από τον χρόνο Διαφορές”* ή Μόνιμες (**Permanent**) και τις *“Εξαρτώμενες από τον χρόνο”* ή Προσωρινές Διαφορές (**Timing differences**).

Οι Μόνιμες (Permanent) είναι εκείνες οι Διαφορές οι οποίες *δεν συμψηφίζονται σε μεταγενέστερες περιόδους*. Οι κυριότερες αιτίες δημιουργίας τέτοιων διαφορών αποτελεί η μονομερής (είτε στον Λογιστικό είτε στον Φορολογικό Ισολογισμό) Αναγνώριση / Απαλλαγή από την Φορολογία Εσόδων ή Έκπτωση Δαπανών (π.χ. έσοδα απαλλασσόμενα της φορολογίας ή Λογιστικές Δαπάνες που δεν εκπίπτουν φορολογικά).

⁷⁸ SFAS 109.10-15 Same temporary differences arise when income or expenses is included in accounting profit in one period but is included in taxable profit in a different period. Such temporary different are often described as timing differences.

⁷⁹ Accounting Principle Board.

⁸⁰ Βλέπε σχετικά Πίνακα No. 6-2

Οι διαφορές του τύπου αυτού δεν πρόκειται ποτέ να ισοσκελισθούν (αναιρεθούν) στο μέλλον και γι' αυτό χαρακτηρίζονται ως Μόνιμες Διαφορές και δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της Αναβαλλόμενης Φορολογίας. Για τις επιχειρήσεις με φορολογική έδρα την Ελλάδα τέτοιου είδους διαφορές μπορούν να αποτελέσουν αφορολόγητα ή φορολογηθέντα με ειδικό τρόπο έσοδα με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης και έσοδα από μερίσματα ημεδαπής⁸¹ (π.χ. τόκοι ΟΕΔ, κέρδη από πώληση αμοιβαίων κεφαλαίων, τόκοι προθεσμιακών καταθέσεων, υπεραξία από την πώληση μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο, επιδοτήσεις και κρατικές ενισχύσεις καθώς και δαπάνες στο σύνολο τους, ή εν μέρει, που δεν εκπίπτουν φορολογικά του άρθρου 31 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ΚΝ 2238/1994)⁸² (π.χ. πρόστιμα και προσαυξήσεις, φόροι και τέλη ακίνητης περιουσίας, έκτακτες εισφορές, έξοδα και συντηρήσεις επιβατικών αυτοκινήτων μεγάλου κυβισμού κ.λπ.).

Οι Προσωρινές Διαφορές (Timing differences) ή οι αποκαλούμενες ως «Χρονικές» αποτελούν διαφορές που προκύπτουν από την *αναγνώριση εσόδων ή εξόδων σε διαφορετικές Λογιστικές χρονικές περιόδους και αναμένεται να εξομαλυνθούν σε μελλοντικές περιόδους*. Στην περίπτωση αυτή (π.χ. διαφορές μεταξύ Λογιστικών και Φορολογικών και κερδών λόγω εφαρμογής διαφορετικών μεθόδων ή συντελεστών αποσβέσεων). Οι Προσωρινές Διαφορές, σε αντίθεση με τις προηγούμενες, επηρεάζουν το λογιστικό και το φορολογητέο εισόδημα σε διαφορετική όμως χρονική στιγμή (π.χ. οι προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού ενώ έχουν διαμορφώσει το λογιστικό αποτέλεσμα θα εκπέσουν φορολογικά κατά το χρόνο καταβολής των αποζημιώσεων). Οι Διαφορές αυτές στην συνέχεια διακρίνονται σε: α) **Φορολογητέες Προσωρινές Διαφορές** (taxable temporary differences), που οδηγούν σε πληρωμή υψηλότερων φόρων στο μέλλον και στο παρόν σε αναγνώριση “*Αναβαλλόμενης Φορολογικής Υποχρέωσης*” και β) **Εκπεστές Προσωρινές Διαφορές** (deductible temporary differences) που οδηγούν στο να καταβάλλεται μεγαλύτερος φόρος στην τρέχουσα χρήση και χαμηλότερος σε μελλοντικές χρήσεις για τις οποίες και αναγνωρίζεται μια “*Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση*”.

Στο παράδειγμα που ακολουθεί θεωρούμε ότι το σύνολο των Προσωρινών Διαφορών προέρχεται από την Διαφορά ανάμεσα στις Φορολογικές (Tax) και τις Λογιστικές (GAAP) αποσβέσεις Ενσώματων Παγίων.

⁸¹ Βλέπε σχετικά τα άρθρα 12, 38 και 103, του ΚΝ 2238/1994 και ΑΥΟ/ΠΟΛ 1007/2013.

⁸² Βλέπε σχετικά άρθρο 31 “Λογιστικός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματος” και ειδικότερα τις παράγ. 1 (εδάφια β, δ, ε) και 17 του ΚΝ 2238/1994.

Πίνακας 2-2: Αναβαλλόμενη φορολογία στην ροή του χρόνου.

Προσωρινές Διαφορές	50	100	150	200	250	200	150	100	50	0
Αναβαλλόμενη Φορολογία	20	40	55	80	100	80	55	40	20	0

Ο κύκλος της κατανομής της φορολογικής επιβάρυνσης, στην περίπτωση αυτή των Προσωρινών Διαφορών, περιλαμβάνει δυο βασικές φάσεις:

Κατά την φάση της “Ωρίμανσης” προκύπτει μια Προσωρινή Διαφορά μεταξύ Λογιστικού και Φορολογικού Αποτελέσματος, η οποία κατά περίπτωση οδηγεί στην δημιουργία μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Θέσης Ενεργητικού ή (Παθητικού) με την εμφάνιση ισόποσης Μείωση ή (Αύξησης) του Αναβαλλόμενου Φόρου (ΑΦ). Ο ΑΦ αθροιζόμενος στον Τρέχων Φόρο των Φορολογητέων Κερδών διαμορφώνει την συνολική Φορολογική Επιβάρυνση της Χρήσεως. Στο τέλος αυτής της φάσης η Προσωρινή Διαφορά και η Αναβαλλόμενη Φορολογία φθάνουν στην ανώτατη τιμή τους “Σημείο καμπής”.

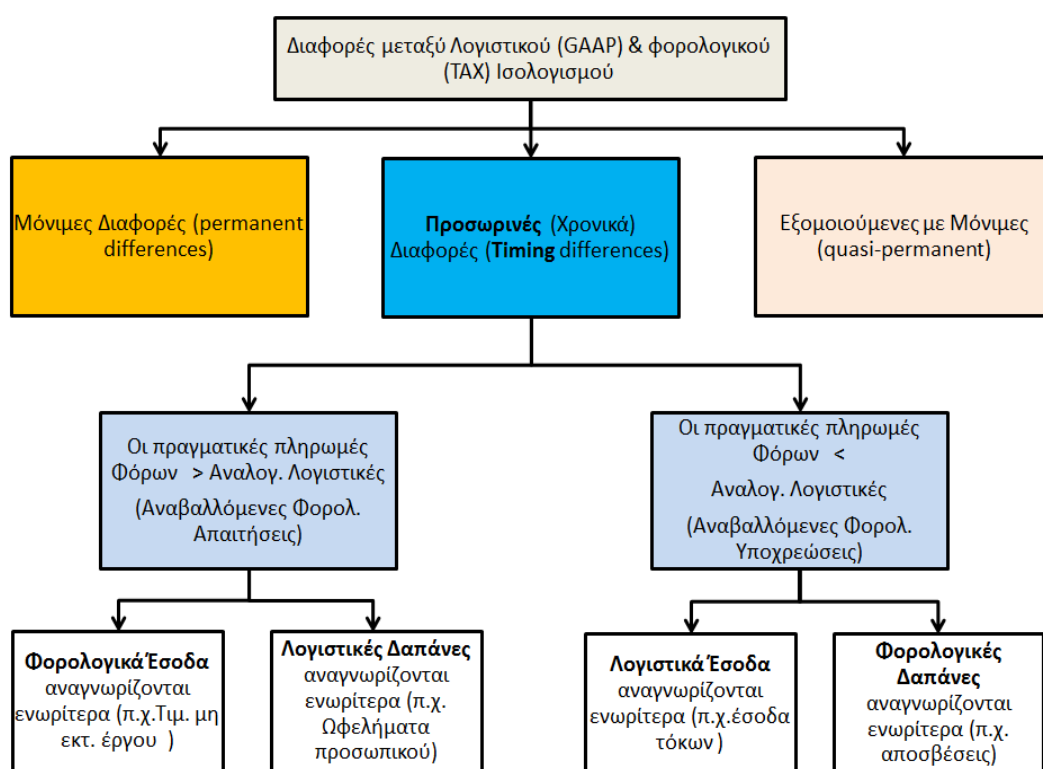
Στην φάση “Αποδόμησης” που ακολουθεί έχουμε αντιστροφή της τάσης με την Προσωρινή Διαφορά να βαίνει συνεχώς μειούμενη και να οδηγεί στην σταδιακή απομείωση του ύψους της Αναβαλλόμενης Φορολογίας. Ανάλογα με τις αιτίες και την φύση των προσωρινών διαφορών μπορεί να παρατηρηθεί μια διαφορετική πορεία και ένταση στις εν λόγω φάσεις, η σωρευτική όμως επίδραση των κατά περίπτωση Αναβαλλόμενων Φόρων (εσόδων ή εξόδων) στα αποτελέσματα πρέπει στο τέλος της συνολικής περιόδου να μηδενίζεται.

Οι Προσωρινές Διαφορές, για εταιρείες που υπόκεινται στο Ελληνικό Φορολογικό Δίκαιο, μπορούν να προκληθούν κυρίως από τις ακόλουθες αιτίες:

- Διαφορές στον χρόνο απόσβεσης (ωφέλιμη ζωή) των παγίων περιουσιακών στοιχείων.
- Αναγνώριση Δαπανών στο Ενεργητικό οι οποίες δεν προβλέπονται στην Φορολογική Λογιστική (π.χ. Κόστη έρευνας και ανάπτυξης GAAP).
- Διαφορές κατά την επανεκτίμηση προβλέψεων, κυρίως λόγω απόκλισης των χρησιμοποιούμενων επιτοκίων σύμφωνα με τις φορολογικές διατάξεις.

- Από την δημιουργία προβλέψεων για επικείμενες ζημίες από μη επαρκείς αλληλοσυμψηφιζόμενες (απαιτήσεις / υποχρεώσεις) στον Ισολογισμό, για τις οποίες δεν επιτρέπεται αντίστοιχη στον Φορολογικό Ισολογισμό.

Υπάρχει επίσης μια τρίτη κατηγορία διαφορών, που κυρίως συναντάται στην βιβλιογραφία του γερμανόφωνου χώρου, οι επονομαζόμενες “**Quasi –Permanent Differences**”. Οι διαφορές της μορφής αυτής προσομοιάζουν στις Μόνιμες (Permanent), και αφορούν διαφορές που γενικά αντιστρέφονται σε βάθος χρόνου αλλά σε ακραία περίπτωση η επιστροφή (εξίσωση) τους συνδέεται με την ρευστοποίηση του συνόλου της επιχείρησης ή του περιουσιακού στοιχείου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι διαφορές που προκύπτουν λόγω αποτίμησης βιομηχανικών οικοπέδων μεταξύ Λογιστικών και Φορολογικών βιβλίων (ισολογισμών) οι οποίες εξομαλύνονται (αντιστρέφονται) στο απώτερο μέλλον που μπορεί να είναι η πώλησή τους ή σε ακραία περίπτωση και η εκκαθάριση / λύση της επιχείρησης⁸³.

Διάγραμμα 2-1: Αναβαλλόμενη Φορολογία σύμφωνα με το “Timing-Concept”.

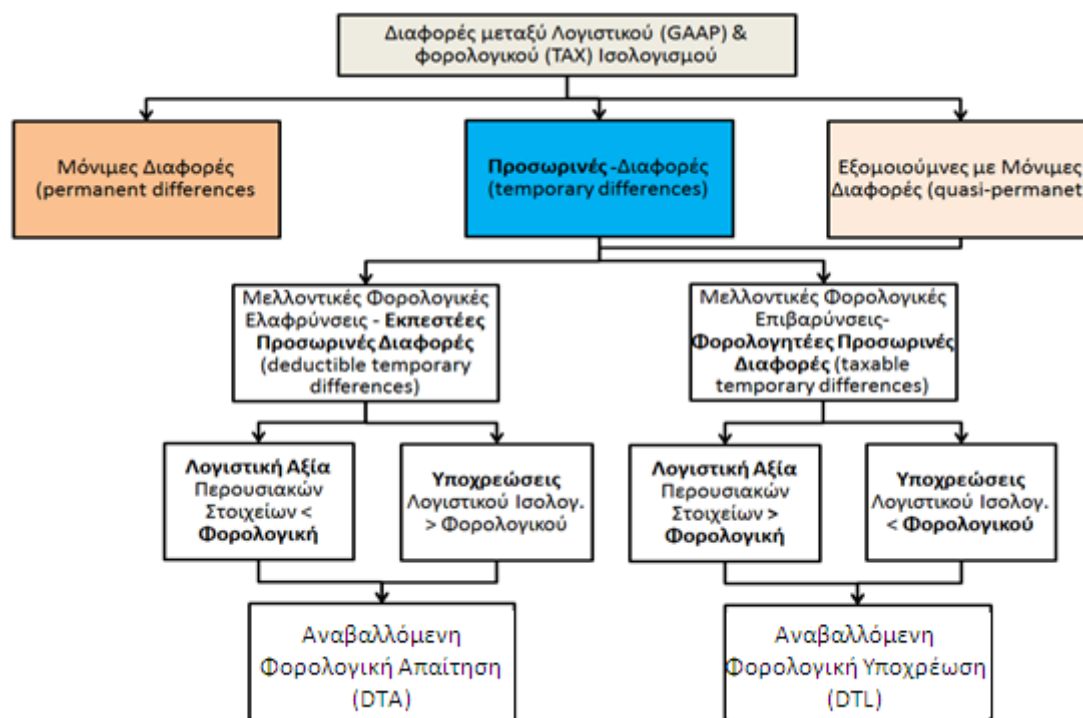
⁸³ Σύγκριση Schulz-Danso (2009), σελ. 43 και Wysocki (1987), σελ. 830.

2.1.3 Το “Temporary – Concept”

Το “Temporary – Concept” είναι η νεώτερη εννοιολογική προσέγγιση της Λογιστικής του Φόρου Εισοδήματος και αποτελεί τη βασική έννοια τόσο στη συλλογιστική του *US GAAP / SFAS -109* αλλά και του *FASB / IAS -12*.

Βασίζεται στον ακριβοδίκαιο Ισολογισμό και υποδηλώνει σταθερά και έντονα τον προσανατολισμό στο μέλλον των ανωτέρω δυο ευρέως διαδεδομένων Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Σύμφωνα με την μνημονευόμενη συλλογιστική κάθε διαφορά μεταξύ των μεγεθών του Ισολογισμού ή των αποτιμήσεων αποτελεί σε γενικές γραμμές “Προσωρινή Διαφορά” που υπεισέρχεται στον υπολογισμό της Αναβαλλόμενης Φορολογίας, και αυτό ανεξάρτητα από το εάν η διαφορά αυτή κατά την γέννηση της επηρέασε τα αποτελέσματα ή την καθαρή θέση και από το χρονικό ορίζοντα που αναμένεται να συμψηφιστεί. Ως έννοια είναι λοιπόν ευρύτερη και πληρέστερη από αυτή του “Timing – Concept”.

Στις σχετικές πρόνοιες της Διεθνούς Λογιστικής δεν γίνεται κανένας διαχωρισμός ή διαφοροποίηση ανάμεσα σε Μόνιμες (Permanent) και Εξομοιούμενες με Μόνιμες (Quasi – Permanent) Διαφορές. Διαφοροποίηση γίνεται γλωσσικά μόνο ανάμεσα σε “Temporary, Timing και Permanent” Διαφορές.

Διάγραμμα 2-2: Αναβαλλόμενη Φορολογία σύμφωνα με το “Temporary – Concept”.

2.1.4 To “*Incremental Liability και Valuation Adjustment Concept*”

Το αντίστοιχο αρμόδιο Αγγλικό για την εφαρμογή των Λογιστικών Προτύπων στο Ηνωμένο Βασίλειο συμβούλιο, το Financial Reporting Council (**FRC**), παρουσίασε το 2000, μέσω του Accounting Standards Board (**ASB**), μια διαφορετική προσέγγιση του θέματος με το την δημιουργία του Προτύπου Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης 19 (**FRS 19 -Deferred Taxes**).

Το ASB δεν υιοθέτησε καμία από τις δύο ανωτέρω προσεγγίσεις (Timing / Temporary Concepts), υποστηρίζοντας ότι ακόμα και το νεώτερο “Temporary – Concept” σε πολλά σημεία του ήταν ανεπαρκές⁸⁴. Ανέπτυξε λοιπόν δύο νέες θεωρίες το “*Incremental Liability Valuation*” και το “*Adjustment Concept*”, στα οποία θα κάνουμε μια σύντομη αναφορά.

Σύμφωνα με το πρώτο οι Αναβαλλόμενοι Φόροι αποτελούν ανεξάρτητες & αυτόνομες θέσεις ενώ σύμφωνα με το δεύτερο αντιμετωπίζονται περισσότερο ως διόρθωση των αποτιμήσεων των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το **Incremental Liability Concept** η δημιουργία Αναβαλλόμενης Φορολογίας από Χρονικές Διαφορές (temporary) ακολουθεί την αρχή του Ισολογισμού και συνδυάζεται με την Liability Method. Οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις ερμηνεύονται ως άτοκος δανεισμός από την πλευρά της φορολογικής αρχής, ο οποίος θα επιστραφεί στις φορολογικές περιόδους που ακολουθούν. Αυτό το δάνειο πρέπει επίσης να αποκομισθεί στον Ισολογισμό στην παρούσα αξία⁸⁵.

Το ASB δίνει επιπλέον ως εναλλακτική του Temporary – Concept, του IAS-12 και του SFAS-109, το “**Valuation Adjustment Concept**”. Σύμφωνα με το τελευταίο οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις εμφανίζονται σαν μια μορφή διορθώσεων των της Λογιστικής Αξίας των περιουσιακών στοιχείων και των Υποχρεώσεων. Αντίστοιχα επικεντρώνεται στο ύψος των αναμενόμενων Ταμειακών Ροών που θα παράξουν τα Περιουσιακά στοιχεία (εισροές) και αυτών που θα προκληθούν από τις πληρωμές των Φορολογικών Υποχρεώσεων (εκροές).

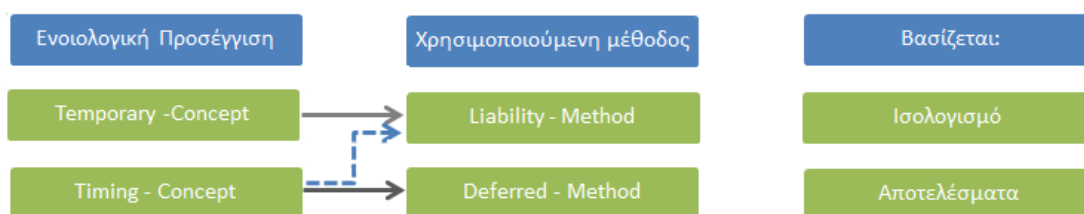
⁸⁴ Βλέπε FRS 19 Appendix V.36.

⁸⁵ Βλέπε FRS 19 Appendix V.23.

Στην πράξη η ανωτέρω προσέγγιση δεν λειτούργησε εξαιτίας της μη συμβατότητας με άλλα FRS, της δυσκολίας που παρουσιάζει και την πολυπλοκότητα των μοντέλων αποτίμησης που απαιτούνται κατά την εφαρμογή του⁸⁶.

2.2 Κυριότεροι Μέθοδοι μιας Διαπεριοδικής Κατανομής των Φόρων

Στην βιβλιογραφία και στην πράξη συναντούμε κυρίως τρεις μεθόδους για την χρονική τακτοποίηση των Φόρων και τον υπολογισμό της Αναβαλλόμενης Φορολογίας. Οι μέθοδοι αυτοί είναι: η *Net-of-Tax*, η *Deferred-Method* και η *Liability-Method*. Όπως θα δείξουμε και στο σχήμα που ακολουθεί (2-3), δεν χρησιμοποιούνται και οι τρεις τους με κάθε μία από τις Αρχές / Έννοιες (Concepts) που αναλύσαμε στην προηγούμενη παράγραφο.

Διάγραμμα 2-3: Συλλογιστικές και μέθοδοι για την Λογιστική Τακτοποίηση των Φόρων.

Όπως διαφαίνεται το Timing-Concept μπορεί να συνδυαστεί κάλλιστα με την μέθοδο “*Liability-Method*” και την “*Deferred-Method*”, ενώ το *Temporary-Concept* αντίθετα μόνο με την “*Liability-Method*”.

2.2.1 Η μέθοδος του Εκκαθαρισμένου “*Net-of-Tax*”

Βασική αρχή της μεθόδου αυτής είναι ότι η *οικονομική χρησιμότητα* ενός περιουσιακού στοιχείου αποτελείται κατά πρώτον από την *οικονομική αξία της χρήσης του* και κατά δεύτερον από τα *φορολογικά πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα* που ενσωματώνει ανάλογα με την δυνητική μελλοντική δυνατότητα να εκπέσει Φορολογικά⁸⁷. Προκειμένου όμως να μπορεί να τύχει εφαρμογής η μέθοδος, απαραίτητη

⁸⁶ Βλέπε σχετικά FRS 19 Appendix V.51.

⁸⁷ Βλέπε Black (1966), σελ. 12.

προϋπόθεση είναι να μπορεί να αντιστοιχηθεί ευθέως σε κάθε περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση η μελλοντική αυτή φορολογική εικόνα (επίδραση). Έτσι έχει μικρότερη αξία ένα περιουσιακό στοιχείο του οποίου η φθορά δεν μπορεί να εκπέσει φορολογικά από κάποιο άλλο του οποίου η φθορά εκπίπτει κατά τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος⁸⁸. Στην βιβλιογραφία έχουν γίνει επίσης προτάσεις να χρησιμοποιηθεί η μέθοδος και ως εναλλακτική των αποσβέσεων⁸⁹. Δεν υπάρχουν αυτόνομες αναβαλλόμενες φορολογικές θέσεις διότι όλα τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις παρουσιάζονται στον Ισολογισμό Net-of⁹⁰.

Η μέθοδος προσπαθεί επίσης να λάβει υπόψη και την μελλοντική δυναμική των φόρων χρησιμοποιώντας κατά τον υπολογισμό των φορολογικών επιδράσεων (πλεονεκτημάτων / μειονεκτημάτων) το ύψος των συντελεστών που αναμένεται να ισχύσουν κατά περίπτωση. Σε περιπτώσεις όμως που είναι πρακτικά δύσκολο να προσδιοριστούν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν οι ισχύοντες εκείνη την στιγμή Φορολογικοί συντελεστές⁹¹. Ο τρόπος με τον οποίο εμφανίζονται τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις, σύμφωνα με την μεθοδολογία που προτείνεται, παραπέμπει σε Ισολογισμό “Στατικής Μορφής” και οδηγεί στην άποψη ότι το αποτέλεσμα μιας περιόδου προκύπτει από την καθαρή μεταβολή της αξίας των περιουσιακών στοιχείων⁹².

Η συνένωση των φορολογικών συνεπειών μιας αποτίμησης με την ίδια την διαδικασία της αποτίμησης προκάλεσε κριτική με το επιχείρημα ότι οδηγεί σε ένα “συνονθύλευμα” αιτίας και αποτελέσματος (αιτίας και αιτιατού)⁹³. Επίσης σε ένα σύστημα Λογιστικής Τυποποίησης που στηρίζεται στην “*Αρχή του Ιστορικού Κόστους Κτήσης ή του Κόστους Ιδιοκατασκευής*”⁹⁴ και της Διαχρονικής παρουσίας της “Μικτής Αξίας” των Λογαριασμών του Ισολογισμού, η μέθοδος φαίνεται να γίνεται δύσκολα αποδεκτή. Επιπλέον προσθέτει δυσκολία στην παρακολούθηση της σχέσης λογιστικών αποτελεσμάτων και φορολογικής επιβάρυνσης. Αυτοί είναι ίσως και μερικοί από του λόγους για την μη εφαρμογή ευρέως της μεθόδου στην πράξη έως σήμερα.

⁸⁸ The fair value of an asset whose cost is not tax-deductible is less than the fair value of an otherwise identical asset whose cost is tax-deductible. Powell (1959), σελ. 27. Σύγκρισε Graham (1959), σελ. 22, Bevis και Perry (1969a), σελ. 6.

⁸⁹ Βλέπε Drake (1962), σελ. 677–684, Moore (1970), σελ. 137, Bierman (1985), σελ. 184–194, Beaver και Dukes (1973).

⁹⁰ Βλέπε Defliese (1991), σελ. 89.

⁹¹ Black, *Interperiod Allocation of Corporate Income Taxes* (1966), σελ. 23

⁹² Σύγκρισε Beresford et al. (1983), σελ. 61.

⁹³ Σύγκρισε Coenenberg et al. (2009), σελ. 474.

⁹⁴ Σύγκρισε Nair και Weygandt (1981), σελ. 100 και A. A. Schulzke (1974), σελ. 238–239.

2.2.2 Η μέθοδος της Οριοθέτησης “Deferred- Method”

Η *Deferred - Method* έχει ως σημείο αναφοράς την *Κατάστασή Αποτελεσμάτων Χρήσης* (ΚΑΧ). Βασίζεται και δίνει μεγάλη βαρύτητα στην Αρχή της Συσχέτισης (matching-principle), των αποτελεσμάτων με το ύψος των φόρων μιας περιόδου και την ορθή εμφάνιση της κερδοφορίας. Για αυτόν τον λόγο αυτό αποκαλείται και ως η “*Μέθοδος Της Οριοθέτησης*”. Οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις (ΑΦΘ) δεν έχουν τα χαρακτηριστικά Περιουσιακών στοιχείων ή Υποχρεώσεων και κατά συνέπεια Αναβαλλόμενες Θέσεις Παθητικού δεν θεωρούνται ως (κεκαλυμμένες) υποχρεώσεις πληρωμών, ενώ αντίστοιχα και αυτές του Ενεργητικού δεν αντιμετωπίζονται ως νομικά θεμελιωμένες Απαιτήσεις. Στην περίπτωση που η φορολογική επιβάρυνση μιας περιόδου υπολείπεται της αναλογούσας στα Λογιστικά Αποτελέσματα, η διόρθωση επιτυγχάνεται με την προσθήκη του “*Αναβαλλόμενου Φόρου – Έξοδο*”, ενώ σε αντίθετη περίπτωση (που την υπερβαίνει) εξομαλύνεται με τη μείωση της Φορολογικής Επιβάρυνσης μέσω του “*Αναβαλλόμενου Φόρου- Έσοδο*”.

Δεδομένου ότι η μέθοδος επικεντρώνεται στην ακριβοδίκαιη απεικόνιση των Εσόδων / Εξόδων και εν τέλει των αποτελεσμάτων, συμπεριλαμβάνοντας και τη δαπάνη των φόρων, ακολουθεί την θεωρία του “*Δυναμικού Ισολογισμού*”⁹⁵.

Κατά την επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων χρησιμοποιούνται μόνο οι τρέχοντες και σε ισχύ φορολογικοί συντελεστές ενώ οι Θέσεις αυτές δεν υπόκεινται σε επανεκτίμηση σε περίπτωση μεταβολής των Φορολογικών Συντελεστών. Σε αντίθεση με την “*Liability-Method*”, σκοπός της οποίας είναι να οριοθετήσει την επίδραση της δαπάνης του φόρου εισοδήματος (η οποία και κατανέμεται ανάλογα με τη χρονική στιγμή της επιστροφής των προσωρινών διαφορών), η “*Deferred-Method*” αποσκοπεί σε μια ακριβοδίκαιη κατανομή της επίδρασης των φορολογικών πλεονεκτημάτων ή μειονεκτημάτων που προκύπτουν κατά την πρώτη ενσωμάτωση ενός Στοιχείου του Ενεργητικού ή αντίστοιχα μιας Υποχρέωσης, στα αποτελέσματα των περιόδων κατά τις οποίες υφίσταται επίδραση. Γίνεται η υπόθεση ότι κάθε τμήμα των εσόδων ή των δαπανών που συμμετέχουν στη διαμόρφωση του Λογιστικού Αποτελέσματος, έχει μια συγκεκριμένη και αντιστοιχίσιμη επίδραση στη συνολική Φορολογική Επιβάρυνση, ώστε έτσι, τελικά, κάθε τμήμα του αποτελέσματος να έχει επιβαρυνθεί ακριβοδίκαια με τον αναλογούντα στην περίοδο φόρο.

⁹⁵ Σύγκρινε Black (1966), σελ. 13 και Haaf (1981), σελ. 149

2.2.3 Η μέθοδος της Υποχρέωσης “*Liability-Method*”

Σε αντίθεση με την προηγούμενη μέθοδο, η οποία επικεντρώνεται στην ορθή κατανομή της δαπάνης του φόρου στα αποτελέσματα κάθε περιόδου, η παρούσα μέθοδος αποσκοπεί σε μια ακριβοδίκαιη και ορθολογικότερη παρουσίαση της περιουσιακής κατάστασης της επιχείρησης, αναδεικνύοντας τα στοιχεία των απαιτήσεων και των Υποχρεώσεων. Σύμφωνα με την μέθοδο, μια Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση (ΑΦΥ) προσδιορίζει μελλοντικές πληρωμές φόρων, ενώ μια Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση (ΑΦΑ) μελλοντικές ελαφρύνσεις ή αποφυγή πληρωμής φόρων⁹⁶. Σύμφωνα με την μέθοδο τα κονδύλια των Αναβαλλόμενων Φόρων αποτελούν και χαρακτηρίζονται ως στοιχεία του Παθητικού (Liabilities) και του Ενεργητικού (Assets) αντίστοιχα.

Η μέθοδος αποτελεί μια έκφραση της θεωρίας του “*Στατικού Ισολογισμού*”⁹⁷, και ως τέτοια λαμβάνει υπόψη κατά την επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να ισχύσουν σε βάθος χρόνου (προβλεπόμενους), όσο δηλαδή διαρκεί και η ολοκλήρωση του κύκλου (ωρίμανση-αντιστροφή) των προσωρινών διαφορών. Επίσης μια μεταβολή των φορολογικών συντελεστών, με ισχύ στην διανύμενη περίοδο (χρήση), οδηγεί σε επανεκτίμηση και αναπροσαρμογή των υφιστάμενων στην αρχή της περιόδου (χρήσης) Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων του Ισολογισμού, ενώ οι διαφορές που προκύπτουν (θετικές ή αρνητικές) καταλογίζονται στο σύνολο στα αποτελέσματα της τρέχουσας περιόδου.

Έτσι λοιπόν όταν οι φορολογικοί συντελεστές παραμένουν σταθεροί διαχρονικά τόσο η *Liability-Method* όσο και η *Deferred-Method* καταλήγουν στο ίδιο τελικό αποτέλεσμα, αυτό όμως δεν ισχύει σε περίπτωση μεταβολής των φορολογικών συντελεστών διότι σύμφωνα με την μέθοδο της (μετακύλησης) *Deferred-Method* δεν προβλέπεται επανεκτίμηση και προσαρμογή των υφιστάμενων Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων.

⁹⁶ Βλέπε Black (1966), σελ. 12.

⁹⁷ Βλέπε Niehus (1974), σελ. 30. Ο Wiegand (1990, σελ. 64) αντιθέτως δε συμμαρτίζεται την άποψη ότι η *Liability-Method* ακολουθεί την θεωρία του “*Στατικού Ισολογισμού*”.

2.3 Η Επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Φόρων

2.3.1 Ο χρησιμοποιούμενος Φορολογικός Συντελεστής

Από την προηγούμενη ανάλυση προκύπτει, ότι ανάλογα με την μέθοδο που εφαρμόζεται, κατά την επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων, χρησιμοποιούνται είτε οι τρέχοντες (**Deferred Method**), είτε οι μελλοντικοί (**Liability Method**) φορολογικοί συντελεστές.

Προκειμένου να αξιολογηθούν οι δύο μέθοδοι πρέπει να δοθεί απάντηση στο ερώτημα: “*Ποιοι Φορολογικοί Συντελεστές είναι οι καταλληλότεροι*”; Πρέπει να χρησιμοποιούνται οι Συντελεστές που ισχύουν κατά την δημιουργία των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων ή εκείνοι που αναμένεται να ισχύσουν κατά την χρονική στιγμή που λαμβάνει χώρα ή μερική ή συνολική αντιστροφή των προσωρινών διαφορών; Εκ πρώτης όψεως θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει ότι το ερώτημα είναι ανεξάρτητο από την προσέγγιση που ακολουθείται (Timing -ή Temporary-Concept). Προσπαθώντας όμως κάποιος να απαντήσει στο παραπάνω ερώτημα διαπιστώνει ότι τελικά η απάντηση συνδέεται με το γενικότερο θεωρητικό ερώτημα “για το πως κάποιος αντιλαμβάνεται τον ρόλο και την σπουδαιότητα των Αναβαλλόμενων Φόρων στις Οικονομικές Καταστάσεις”. Εάν δηλαδή ο στόχος είναι η παρουσίαση μιας ακριβοδίκαιης εικόνας της συνολικής περιουσιακής κατάσταση της εταιρείας ή είναι αρκετή μια απλοϊκή μεν αλλά ορθή κατανομή της τρέχουσας και της μελλοντικής Επιβάρυνσης από φόρους στα αποτελέσματα κάθε περιόδου⁹⁸.

Η Liability Method, όπως προαναφέρθηκε, λαμβάνει υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένονται να είναι σε ισχύ κατά την χρονική στιγμή της αντιστροφής των προσωρινών διαφορών. Αυτό από την μια προσφέρει μια πιο δίκαιη και ρεαλιστική αποτίμηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων του Ισολογισμού, προσεγγίζοντας την Δίκαιη Αξία που αναμένεται να έχουν σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή στο μέλλον. Από τη άλλη όμως σε περίπτωση αλλαγής των φορολογικών συντελεστών απαιτεί την επανεκτίμηση των υφιστάμενων Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (Ενεργητικού / Παθητικού). Οι διαφορές επανεκτίμησης (θετικές ή αρνητικές) ενσωματώνονται εφάπαξ στα αποτελέσματα της περιόδου, που τίθενται σε ισχύ οι νέοι

⁹⁸ Βλέπε επίσης Hicks (1963), σελ. 53, Pfannschmidt (1990), σελ. 225, Langer και Blaum (1995), σελ. 898 και Beine (1995), σελ. 542.

συντελεστές⁹⁹ προκαλώντας στρεβλώσεις στην τρέχουσα κερδοφορία και σε όλους τους σχετικούς δείκτες.

Η κριτική που έχει ασκηθεί ως προς το εάν είναι δόκιμη ή όχι η χρήση των αναμενόμενων Φορολογικών Συντελεστών αντί των ιστορικών, συνδέεται στενά με τον χαρακτηρισμό ή μη των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Ενεργητικού / Παθητικού ως Περιουσιακά Στοιχεία ή Υποχρεώσεις αντίστοιχα (ανάλογα με την Λογιστική Σχολή και προσέγγιση που υιοθετείται)¹⁰⁰. Εάν θεωρηθεί ότι οι αναβαλλόμενες θέσεις του Παθητικού δεν πληρούν τα κριτήρια μιας “Υποχρέωσης” τότε δεν μπορεί να τεκμηριωθεί η πρόκριση της χρήσης των “μελλοντικών φορολογικών συντελεστών”. Εάν αντιθέτως οι Αναβαλλόμενοι Φόροι Ενεργητικού/Παθητικού αντιμετωπιστούν ως “Περιουσιακά Στοιχεία” και “Πραγματικές Υποχρεώσεις”, τότε θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι οι ιστορικοί φορολογικοί συντελεστές εξυπηρετούν και επιλέγονται με γνώμονα την “Αρχή της Συντηρητικότητας¹⁰¹”.

Η πρόβλεψη του αριθμού των περιόδων που αναμένεται να διαρκέσει η απόσβεση (αντιστροφή) των προσωρινών διαφορών, καθώς και του ύψους των φορολογικών συντελεστών που θα ισχύσουν στις εν λόγω περιόδους, εμπεριέχει επίσης ένα σημαντικό βαθμό υποκειμενικότητας που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση της λειτουργικότητας της μεθόδου¹⁰².

Η δυσκολία και η πολυπλοκότητα μιας αξιόπιστης πρόβλεψης αυξάνει επίσης σε περιπτώσεις που είναι αντικειμενικά δύσκολο να υπολογιστούν οι χρονικές περίοδοι της ωρίμανσης και αντιστροφής ορισμένων τύπων Προσωρινών Διαφορών (όπως των Quasi –Permanent), και όταν το ύψος των φορολογικών συντελεστών εξαρτάται από άλλα μεγέθη (όπως π.χ. τα κέρδη) όπως στην περίπτωση που εφαρμόζονται προοδευτικοί - κλιμακωτοί - φορολογικοί συντελεστές). Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις (νέων φορολογικών συντελεστών ή αστοχιών στις προβλέψεις), προβλέπεται να γίνεται επανεκτίμηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού και Παθητικού. Οι διαφορές που προκύπτουν, εκτός μεμονωμένων ίσως εξαιρέσεων ενσωματώνονται στο κόστος των Φόρων της περιόδου (ως Αναβαλλόμενοι Φόροι Έξοδο ή Έσοδο) και

⁹⁹ Βλέπε Parks (1988), σελ. 28.

¹⁰⁰ Βλέπε Rosenfield και Dent (1983, σελ. 50 και 52) απορρίπτουν με την συλλογιστική της US-αμερικάνικης Λογιστικής Τυποποίησης την δημιουργία μιας υποχρέωσης που προέρχεται από Αναβαλλόμενους Φόρους του Παθητικού, διότι δεν βασίζονται σε “ένα γεγονός του παρελθόντος”.

Βλέπε Επίσης σχετικά, Defliese (1983), σελ. 94. A. A. Hampton, Guenther και Nurnberg (1969), σελ. 959

¹⁰¹ Δηλαδή δεν επιδιώκεται η εμφάνιση της τρέχουσας αξίας τους.

¹⁰² Βλέπε Bevis και Perry (1969a), σελ. 6, Haar (1981), σελ. 152, Busse von Colbe et al. (2006), σελ. 48.

αλλοιώνουν τα πραγματικά αποτέλεσμα μετά φόρων. Το γεγονός αυτό μπορεί επίσης να οδηγήσει σε *πρακτικές χειραγώγησης των αποτελεσμάτων* διότι συχνά παρουσιάζονται ως “*Επιτυχία ή Επίτευξη των στόχων της Χρήσης*” ενώ σε κάθε περίπτωση αλλοιώνουν την παρεχόμενη πληροφόρηση:... “*in any year current or future tax rates are changed, the income tax expense number absorbs the full effect of the change, and the relationship between that year’s tax expense and book income is destroyed*”¹⁰³.

Ιδιαίτερα σε χώρες με μη σταθερή Φορολογική Πολιτική, η οποία χαρακτηρίζεται από συχνές και μη προαγγελθείσες αυξομειώσεις των φορολογικών συντελεστών, όπως η περίπτωση Ελλάδα, οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις και ο Αναβαλλόμενος Φόρος – Έξοδο / Έσοδο καθίστανται μπαλάκι στα χέρια της Δημοσιονομικής πολιτικής¹⁰⁴. Μια τέτοια δημοσιονομική πολιτική, πέρα των αρνητικών επιπτώσεων της στην προσέλκυση επενδύσεων, προκαλεί αύξηση της μεταβλητότητας των αποτελεσμάτων μετά φόρων και τεχνητή διόγκωση ή συρρίκνωση των μεγεθών του Ισολογισμού, με ότι αυτό συνεπάγεται για την αξιοπιστία της παρεχόμενης Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης. Επίσης υποστηρίζεται ότι συντελεί στην δημιουργία συγκρούσεων συμφερόντων μεταξύ των διαφόρων κλάδων και οδηγεί σε συμπεριφορές τύπου “*lobbing*”¹⁰⁵ υπέρ ή κατά μιας Φορολογικής Μεταρρύθμισης που υλοποιείται κυρίως μέσω μιας αύξησης ή μείωσης των ισχυόντων φορολογικών συντελεστών. Αυτό εξαρτάται από τον βαθμό και την κατεύθυνση που η μεταβολή συντελεστών επιδρά στα μεγέθη των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων και κατ’ επέκταση στους χρηματοοικονομικούς δείκτες ανάλυσης των εταιρειών. Λόγω της σημαντικότητας θέματος σε περιόδους οικονομικής κρίσης και δημοσιονομικής ανισορροπίας, αφιερώνουμε στην παρούσα εργασία ένα ξεχωριστό κεφάλαιο (κεφάλαιο 6).

Κριτική επίσης στην *Liability Method* γίνεται αναφορικά με την ανάγκη, που προκύπτει κατά την εφαρμογή της, για μια συνεχή παρακολούθηση εκείνων των κατηγοριών των Αναβαλλόμενων Φόρων που κατά την αρχική αναγνώριση τους δεν απεικονίζονται μέσω των αποτελεσμάτων της χρήσεως αλλά της καθαρής Θέσης. Για αυτές τις κατηγορίες Προσωρινών Διαφορών προβλέπεται ότι σε περίπτωση αλλαγής των φορολογικών συντελεστών οι Διαφορές που προκύπτουν να ακολουθούν την αρχική διαδρομή (*Backward Tracing*), δηλαδή να διαχωρίζονται από αυτές που επηρεάζουν

¹⁰³ Βλέπε Revsine et al. (2005), σελ. 702.

¹⁰⁴ Βλέπε Nurnberg (1987), σελ. 62, Smith και Skousen (1989), σελ. 11.

¹⁰⁵ Βλέπε Poterba et al. (2011).

αποτελέσματα, με δυσανάλογο, κατά τους επικριτές της μεθόδου, κόστος παρακολούθησης.

Σύμφωνα με την **“Deferred Method”** για την επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων χρησιμοποιούνται οι τρέχοντες και σε ισχύ φορολογικοί συντελεστές και οι Θέσεις αυτές δεν υπόκεινται σε επανεκτίμηση σε περίπτωση μεταβολής των Φορολογικών Συντελεστών.

Επικριτές της μεθόδου μιλούν για *“ελλιπή παρακολούθηση των μελλοντικών φορολογικών συνεπειών”* στην περίπτωση που οι ισχύοντες ή οι ανακοινωθέντες φορολογικοί συντελεστές αποκλίνουν αισθητά από τους αρχικά (Ιστορικά) χρησιμοποιηθέντες κατά την επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Φόρων.

Σύμφωνα με την ασκούμενη κριτική η εφαρμογή της μεθόδου *οδηγεί σε υπερεκτίμηση των Αναβαλλόμενων Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων* σε περιόδους που οι φορολογικοί συντελεστές βαίνουν μειούμενοι ενώ οδηγεί σε *υποεκτίμηση* τους όταν αυτοί βαίνουν αυξανόμενοι. Κατά συνέπεια στην εν λόγω περίπτωση δεν παρουσιάζεται η πραγματική Οικονομική Αξία των Αναβαλλόμενων Φόρων και Φορολογικών Θέσεων¹⁰⁶. *Ερωτήματα προκύπτουν* επίσης όσον αφορά *ποιες φορολογίες* (εισοδήματος, ακινήτων, έκτακτες εισφορές κλπ) *και ποιοι συντελεστές* (σε ατομική ή σε ενοποιημένη βάση) πρέπει να χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση.

2.3.2 Επιμέτρηση σε Ατομική & Ενοποιημένη Βάση

Κατά την παρακολούθηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων γεννάται κατ' αρχήν το ερώτημα: εάν οι ατομικές / εξατομικευμένες διαφορές Ενεργητικού Παθητικού που προκύπτουν επιτρέπεται ή πρέπει να αθροίζονται και στην συνέχεια να συμψηφίζονται μεταξύ τους.

Εάν ακολουθηθεί η μέθοδος της *“εξατομίκευσης”* τότε θα έπρεπε θεωρητικά κάθε εμπόνη στην τρέχουσα περίοδο προσωρινή διαφορά που προκύπτει από μια προϋπάρχουσα (λόγω αντιστροφής) η νεοδημιουργούμενη επιχειρηματική συναλλαγή, να παρακολουθείται και να επιμετράται ξεχωριστά.

¹⁰⁶ Υποστηρικτές της μεθόδου υποστηρίζουν ότι λάθος υπολογισμοί αυτού του τύπου είναι ένα γενικότερο πρόβλημα κατά την Επιμέτρηση Λογιστικών μεγεθών όπως είναι η πρόγνωση της ωφέλιμης ζωής αποσβέσιμων περιουσιακών στοιχείων. Βλέπε Harms και Küting (1979), σελ. 901.

Εύκολα γίνεται κατανοητό με βάση τα παραπάνω, ότι προς περιορισμό του υψηλού αυτού κόστους ταυτοποίησης και παρακολούθησης των επιμέρους διαφορών προσφέρεται καλύτερα μια κατά “ομοειδείς κατηγορίες” παρακολούθηση και κατηγοριοποίηση των νέων ή προϋπαρχόντων και εμφανιζόμενων στην τρέχουσα περίοδο Προσωρινών Διαφορών. Διαφορές που έχουν κοινή καταγωγή (πηγές προέλευσης) αθροίζονται και κατά περίπτωση συμψηφίζονται όπου αυτό είναι εφικτό¹⁰⁷ και επιτρέπεται.

2.3.3 Η Προεξόφληση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων

Στην Συλλογιστική και την μεθοδολογία της Διεθνούς Λογιστικής Τυποποίησης αναμφισβήτητα κυριαρχεί η έννοια της Παρούσας Αξίας του Χρήματος¹⁰⁸. Με σκοπό την επίτευξη μιας υψηλότερης και ποιοτικότερης πληροφόρησης θα ανέμενε κανείς να επικρατεί και να προτείνεται (επιβάλλεται / επιτρέπεται) μια προεξοφλημένη παρουσίαση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων του Ισολογισμού. Μια τέτοια παρουσίαση όμως, παραδόξως, απαγορεύεται ρητά και από τα δύο πλέον διαδεδομένα παγκοσμίως Λογιστικά Πρότυπα, δηλαδή τα Αμερικανικά (US GAAP) και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (IAS/IFRS)¹⁰⁹. Μοναδική ίσως εξαίρεση αποτελεί το UK FRS-19¹¹⁰ το οποίο δίνει την δυνατότητα αυτή ως εναλλακτική επιλογή. Η εν λόγω αντιμετώπιση έχει δημιουργήσει πλήθος συζητήσεων και αντιπαραθέσεων στην επιστημονική κοινότητα, μεταξύ των υποστηρικτών και των επικριτών μιας προεξόφλησης των κονδυλίων αυτών.

2.4 Ο Χαρακτηρισμός των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων

Το εύλογο ερώτημα: τι είδους κονδύλια αποτελούν οι ΑΦΘ και ποιά η θέση τους (ταξινόμηση τους) στον Ισολογισμό, έχει απασχολήσει ως γνωστό ήδη την Λογιστική Επιστήμη και τους συντάκτες των σημαντικότερων Διεθνών Πρότυπων Λογιστικής Τυποποίηση, ενώ η απάντησή του ερωτήματος συνδέεται στενά με την αξιοπιστία της

¹⁰⁷ Όπως π.χ. διαφορές που προκύπτουν ανά κατηγορία αποσβέσεων όπου ένα μέρος τους δημιουργεί Αναβαλλόμενες Θέσεις Ενεργητικού ενώ ένα άλλο, της ίδιας ή διαφορετικής κατηγορίας Παθητικού.

¹⁰⁸ Στην συντριπτική πλειοψηφία τους τόσο τα US GAAP όσο και τα IAS/IFRS ευαγγελίζονται την πληροφοριακή αξία της παρούσας αξίας και του fair value.

¹⁰⁹ Βλέπε σχετικά IAS 12.54.

¹¹⁰ Βλέπε σχετικά το UK FRS 19.42.

ανάλυσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και την συγκρισιμότητα των χρησιμοποιούμενων αριθμοδεικτών.

Κρίνεται λοιπόν σκόπιμο να γίνει μια αρχική διερεύνηση κατά το πόσο οι αναβαλλόμενοι φόροι πληρούν τα απαραίτητα εννοιολογικά κριτήρια: ώστε να μπορούν, σύμφωνα με το ισχύον Ελληνικό θεσμικό πλαίσιο και τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, να χαρακτηριστούν ως Στοιχεία του Ενεργητικού, Παθητικού, των Μεταβατικών Λογαριασμών (χρονικών Οριοθετήσεων Εσόδων / Εξόδων) ή μήπως τελικά δεν είναι τίποτα από όλα αυτά και πρέπει να αποτελούν μια *ιδιόφυμη (αυτόνομη) κατηγορία Λογαριασμών*.

2.4.1 Χαρακτηρισμός των Αναβαλλόμενων Φόρων ως Υποχρέωση (DTL/ΑΦΥ)

2.4.1.1 Το Ελληνικό Λογιστικό θεσμικό Πλαίσιο (ΕΛΠ)

Στην Ελλάδα, δύο είναι τα βασικά νομοθετήματα που καθορίζουν την Λογιστική Τυποποίηση, το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ)¹¹¹, και ο Εμπορικός Κώδικας, γνωστός ως Ν.2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών»¹¹² (κωδ. Ν 2190/1920)

Ο κύριος άξονας του λογιστικού πλαισίου που υιοθετείται βάσει των ΕΛΠ και ειδικότερα του ΕΓΛΣ, είναι η εφαρμογή της μεθόδου του πληρωτέου φόρου (Γρηγοράκος, 2011). Οι υποχρεώσεις που αναγνωρίζονται σχετικά με τους φόρους εισοδήματος της τρέχουσας και των προηγούμενων χρήσεων αφορούν, όσον αφορά τις τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις, στα ποσά των φόρων που περιλαμβάνονται στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος της χρήσης και όσον αφορά στις προηγούμενες χρήσεις σε ποσά φόρων προηγούμενων χρήσεων που έχουν βεβαιωθεί σε βάρος της οικονομικής μονάδας από μεταγενέστερο φορολογικό έλεγχο, οριστικά και αμετάκλητα. Σύμφωνα με την προσέγγιση του πληρωτέου φόρου, ο καταβλητέος σε κάθε χρήση φόρος

¹¹¹ Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ-Greek General Chart of Accounts) ορίζεται από το Προεδρικό Διάταγμα 1123 του 1980 (ΠΔ 1123/1980). Σύμφωνα με το άρθρο 48, παράγραφος 1 του Νόμου 1041 του 1980 (Ν 1041/1980), "Το Γενικό Λογιστικό Σχέδιο αποτελεί σύστημα κανόνων ταξινομήσεως των λογιστικών μεγεθών, δια του οποίου σκοπείται η τυποποίησης των υπό των οικονομικών μονάδων της Χώρας τηρούμενων λογαριασμών, η καθ' ενιαίο τρόπο λειτουργία και συλλειτουργία αυτών, η βάσει παραδεδεγμένων αρχών και μεθόδων αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων, η σύνταξις και δημοσίευσις τυποποιημένων ισολογισμών, αποτελεσμάτων και λοιπών οικονομικών αποτελεσμάτων και ο εν γένει σχεδιασμός της λογιστικής εις εθνικήν κλίμακα". (Χέβας και Παπαδάκη, 2004, σελ. 2).

¹¹² Εμπορικός Κώδικας (Ν. 2190/1920 περί Α.Ε), όπως ισχύει μετά την τροποποίηση του με τον Ν. 4156/2013, (ΦΕΚ Α' 122/31-05-2013).

εισοδήματος αντιπροσωπεύει μερίδιο του Κράτους στα κέρδη της χρήσης, ως αντιστάθμισμα του πλήθους των υπηρεσιών και εξυπηρετήσεων που εξασφαλίζονται στην επιχείρηση, συνεπώς πρέπει να βαρύνει τη διανομή (διάθεση) των κερδών και όχι να θεωρείται λειτουργικό έξοδο και να καταχωρίζεται σε βάρος των αποτελεσμάτων της χρήσης (Γρηγοράκος, 2011).

Σε επίπεδο ΕΓΛΣ, οι παράγραφοι που έχουν εφαρμογή στην αναγνώριση των υποχρεώσεων της οικονομικής μονάδας και σχετίζονται με τους φόρους εισοδήματος της τρέχουσας και των προηγούμενων χρήσεων είναι η παράγραφος **2.2.403**, υποπερίπτωση 4, σχετικά με τον λογαριασμό 42.04, «*Διαφορές φορολογικού ελέγχου προηγούμενων χρήσεων*», η παράγραφος **2.2.505**, υποπερίπτωση 7, σχετικά με τον λογαριασμό 54.07, «*Φόρος εισοδήματος φορολογητέων κερδών*», η παράγραφος **2.2.505**, υποπερίπτωση 10, σχετικά με τον λογαριασμό 54.99, «*Φόροι και τέλη προηγούμενων χρήσεων*» και η παράγραφος **2.2.811**, υποπερίπτωση 3, σχετικά με τον λογαριασμό 88.08, «*Φόρος εισοδήματος*» και τον λογαριασμό 88.06, «*Διαφορές φορολογικού ελέγχου προηγούμενων χρήσεων*». Τέλος, σχετική είναι και η παράγραφος 2.2.405, (υποπερ. 2β, 4 και 5β), για τον σχηματισμό προβλέψεων για κινδύνους και έξοδα, η οποία συνδέεται με τις διατάξεις του άρθρου 42ε παρ. 14, του κωδ. Ν 2190/1920, στο οποίο γίνεται ειδική αναφορά παρακάτω.

Ο κωδ. Ν 2190/1920 σε ορισμένα του άρθρα προβλέπει συγκεκριμένες γνωστοποιήσεις οι οποίες άπτονται λογιστικών χειρισμών με φορολογικές επιπτώσεις που κρίνεται από το Νομοθέτη ότι πρέπει να *αποκαλυφθούν* στο Προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων. Έτσι, θα πρέπει να γνωστοποιούνται στο Προσάρτημα οι διαφορές από υποτίμηση κυκλοφορούντων στοιχείων του ενεργητικού, οι λόγοι στους οποίους οφείλονται και η φορολογική τους μεταχείριση (**άρθρο 43α παρ. 1 περ. ι**). Με το **άρθρο 43α παρ. 1 περ. ια**, προβλέπεται η γνωστοποίηση της έκτασης που *επηρεάστηκαν τα αποτελέσματα χρήσης*, σε περίπτωση που στη μέθοδο αποτίμησης που εφαρμόστηκε, έγινε παρέκκλιση από τις αρχές του άρθρου 43, για λόγους φορολογικών ελαφρύνσεων. Στην περίπτωση που από την παρέκκλιση αναμένεται να προκύψουν ουσιώδεις φορολογικές επιβαρύνσεις σε επόμενες χρήσεις, θα πρέπει να παρέχονται λεπτομερείς επεξηγήσεις.

Επιπλέον, ο κωδ. **Ν.2190/1920** προβλέπει ότι πρέπει να γίνεται γνωστοποίηση σχετικά με τους πρόσθετους φόρους και προσαυξήσεις που εκτιμάται ότι θα προκύψουν από φορολογικούς ελέγχους στο μέλλον, για χρήσεις που στο τέλος του έτους παραμένουν

φορολογικά ανέλεγκτες. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο **43α παρ. 1 περ. ιβ**, θα πρέπει να γνωστοποιούνται στο Προσάρτημα τα ποσά των φόρων που οφείλονται, καθώς και εκείνα που αναμένεται να προκύψουν σε βάρος της κλειόμενης και των προηγούμενων χρήσεων, εφόσον τα ποσά αυτά είναι σημαντικά και δεν εμφανίζονται στις υποχρεώσεις ή στις προβλέψεις της εταιρείας. Επίσης, όσον αφορά στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, ειδικές οδηγίες παρέχονται από το άρθρο **107 παρ. 1 περ. ι**, σύμφωνα με το οποίο θα πρέπει να αποκαλύπτεται στο ενοποιημένο Προσάρτημα, η έκταση του επηρεασμού των ενοποιημένων αποτελεσμάτων χρήσης, σε περίπτωση που, είτε στην τρέχουσα χρήση είτε σε προηγούμενη χρήση, κατά την μέθοδο αποτίμησης, την οποία εφάρμοσαν οι επιχειρήσεις που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση, έγινε παρέκκλιση από τις αρχές των άρθρων 43 και 43γ για λόγους φορολογικών ελαφρύνσεων. Εάν από την παρέκκλιση αυτή αναμένεται να προκύψουν, σε επόμενες χρήσεις, ουσιώδεις φορολογικές επιβαρύνσεις για το σύνολο των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση, παρέχονται λεπτομερείς εξηγήσεις. Επίσης, σχετικό είναι και το **άρθρο 107 παρ. 1 περ. ια**, σύμφωνα με το οποίο θα πρέπει να γνωστοποιείται η διαφορά φόρων που προκύπτει από την εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου **105**, εφόσον η διαφορά αυτή είναι σημαντική και δεν εμφανίζεται στο σύνολό της, σε ιδιαίτερο κονδύλι του παθητικού του ενοποιημένου ισολογισμού.

Αναφορικά με τους *Αναβαλλόμενους Φόρους* και την ανάγκη αναγνώρισης αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων, τα *ΕΛΠ* δεν αντιμετωπίζουν με κανένα τρόπο το θέμα αυτό. Ελάχιστες εξαιρέσεις στον κανόνα αυτό αποτελούν οι συγκεκριμένες γνωστοποιήσεις στο Προσάρτημα, βάσει των άρθρων 43α παρ. 1 περ. ι και 43α παρ. 1 περ. ια, επί περιορισμένων περιπτώσεων, για τις οποίες ήδη αναφερθήκαμε προηγουμένως.

2.4.1.2 Το θεσμικό πλαίσιο των *International Financial Reporting Standards (IFRS)*

Το εννοιολογικό πλαίσιο (IASB - Framework)¹¹³ των IFRS περιγράφει τις βασικές έννοιες που διέπουν την κατάρτιση και παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων για εξωτερικούς χρήστες. Το πλαίσιο IASB-F χρησιμεύει ως οδηγός προς το Διοικητικό Συμβούλιο (IASB) για την ανάπτυξη μελλοντικών IFRS και ως οδηγός για την επίλυση

¹¹³ Βλέπε IASB-Framework (IASB F.), 2001, appendix VIII.

λογιστικά θέματα τα οποία δεν απευθύνονται άμεσα σε ένα Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο ή το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς ή σε Διερμηνεία.

Σύμφωνα με το εννοιολογικό αυτό πλαίσιο μια “οφειλή/υποχρέωση” δημιουργείται όταν:

- Μία επιχείρηση έχει “**μία παρούσα δέσμευση**” (present obligation),
- Η οποία προκύπτει από “**γεγονότα του παρελθόντος**”, (*past events*),
- Ο διακανονισμός της οποίας αναμένεται να προκαλέσει μια **εκροή από την οικονομική οντότητα πόρων** (outflow from the entity of resources) που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη. [F 4.4 (b)]

Μια *δέσμευση* ορίζεται ως μια ευθύνη που προβλέπεται να τακτοποιηθεί με ένα συγκεκριμένο τρόπο και διαδικασία. Η υποχρέωση αυτή μπορεί να προκύψει είτε από μια νομική δέσμευση (legal obligation), είτε από συνήθεις επιχειρηματικές πρακτικές (normal business practice)¹¹⁴. Η υποχρέωση *πρέπει να είναι επίσης παρούσα* (υφιστάμενη) κατά την ημερομηνία κλεισίματος του Ισολογισμού. Πιθανές υποθετικές Μελλοντικές δεσμεύσεις (future commitment) αντίθετα δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστούν Υποχρεώσεις. Επίσης η δέσμευση *πρέπει να αφορά τρίτους* (εκτός μετόχων).

Η δέσμευση πρέπει επίσης να αναφέρεται σε ένα *παρελθοντικό γεγονός*, είτε λόγω συμβάντων του παρελθόντος (past events) είτε επίσης εξαιτίας γεγονότων που αναφέρονται στο παρελθόν (past transactions). Ως παράδειγμα αναφέρονται προκαθορισμένες και αναμενόμενες εκπτώσεις σε πελάτες οι οποίες συνδέονται με συγκεκριμένες τιμολογιακές εκπτώσεις λόγω τζίρου οι οποίες πληρούν τα ανωτέρω κριτήρια διότι η “μελλοντική υποχρέωση” που δημιουργείται προκύπτει από γεγονός του παρελθόντος δηλαδή της πραγματοποιηθείσες πωλήσεις¹¹⁵.

Η ικανοποίηση της δέσμευσης (απαιτήσεις τρίτων) απαιτεί και συνοδεύεται συνήθως από εκροή πόρων που εμπεριέχουν οικονομικά οφέλη. Σύμφωνα με το IASB F.62 αυτό μπορεί να συντελεστεί με διαφορετικούς τρόπους όπως μέσω:

- Πληρωμής με **μετρητά** και ισοδύναμα.
- Με την **μεταβίβαση** ενός περιουσιακού στοιχείου.
- Με την **παροχή Υπηρεσιών** αποτιμητέων.

¹¹⁴ Βλέπε IASB F. 60-61.

¹¹⁵ Βλέπε IASB F. 63.

- Την **αντικατάσταση** της υποχρέωσης με νεώτερη (novation) ή
- Με την μετατροπή μιας υποχρέωσης σε **Ίδια κεφάλαια** (κεφαλαιοποίηση).

Σύμφωνα επίσης με το IAS F.51 σε κάθε περίπτωση χαρακτηρισμού μιας οικονομικής πράξης / συναλλαγής ως “οφειλής” πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η βασική αρχή της “**Οικονομικής Προσέγγισης**” (substance over form). Έτσι σε περίπτωση αμφισβήτησης του χαρακτήρα μιας συναλλαγής (δέσμευση ή Όχι δέσμευση) πρέπει να αξιολογείται πρωταρχικά το οικονομικό περιεχόμενο και όχι η νομική μορφή της¹¹⁶.

Οι Αναβαλλόμενες Φόροι Παθητικού (**DTLs**) εκφράζουν από την φύσης τους μια νομική υποχρέωση (legal obligation) για μια υπηρεσία απέναντι σε μια δημόσια φορολογική αρχή. Πρόκειται για την αναγνώριση μιας υφιστάμενης στο τέλος της χρήσης Υποχρέωσης για φόρους προς τρίτους της οποίας έχει προσωρινά αναβληθεί η πληρωμή της. Η για να το δούμε και από την άλλη οπτική γωνία, υπάρχει μια λανθάνουσα απαίτηση από τρίτους (φορολογική αρχή) (claim of the other party) που για συγκριμένους νομικούς λόγους ενεργοποιείται σε μεταγενέστερο χρόνο. Η υποχρέωση για μελλοντική πληρωμή φόρων, προκύπτει από συγκεκριμένες φορολογικές διατάξεις, οι οποίες δεν είναι βέβαια νομικά σε ισχύ σήμερα, το οικονομικό όμως περιεχόμενο (ουσία) της πράξης υπερισχύει. Πρόκειται για μια *λανθάνουσα υποχρέωση* που προκύπτει από τη πραγματοποίηση λογιστικών κερδών στην τρέχουσα χρήση (παρούσα), για τα οποία απλά οι αναλογούντες φόροι γίνονται απαιτητοί από την φορολογική αρχή σε μεταγενέστερο χρόνο.

Η προσωρινές διαφορές που οδηγούν σε απόκλιση μεταξύ των Λογιστικών – Φορολογητέων κερδών οφείλονται σε ένα πραγματικό οικονομικό γεγονός που π.χ. θα μπορούσε να είναι ο ετεροχρονισμός της φορολογικής έκπτωσης της δαπάνης των αποσβέσεων λόγω διαφορετικής εκτίμησης της ωφέλιμης ζωής των παγίων¹¹⁷.

Η τακτοποίηση της υποχρέωσης (ικανοποίηση της δέσμευσης) στην περίπτωση των Αναβαλλόμενων Φόρων Παθητικού, επέρχεται είτε με την *εκροή μετρητών* είτε με *συμψηφισμό* υφιστάμενων φορολογικών απαιτήσεων απέναντι στην ίδια φορολογική αρχή. Ο χαρακτηρισμός ενός Αναβαλλόμενου Φόρου Παθητικού ως “Οφειλή / Υποχρέωση” μπορεί να αμφισβητηθεί σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως αυτή των

¹¹⁶ Βλέπε επίσης Pellens et al. (2008), σελ. 116.

¹¹⁷ Στην περίπτωση της υποχρέωσης οι φορολογικοί συντελεστές αποσβέσεων είναι μεγαλύτεροι από τους Λογιστικούς και έτσι οι φορολογικά εκπεστές δαπάνες αποσβέσεων μεγαλύτερες των Λογιστικών γεγονόσ που τεχνικά δημιουργεί μικρότερη οφειλή φόρων (λόγω χαμηλότερων φορολογητέων κερδών) στην χρήση. Αυτό καλείται να θεραπεύσει η Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση, συμπληρώνοντας την τρέχουσα Υποχρέωση ώστε να φθάσει στο ύψος της Λογιστικής (πραγματικής).

Εξομοιούμενων με Μόνιμες (Quasi –Permanent) διαφορών που αναπτύξαμε στην παράγραφο (2.1.3). Το IAS 12 όμως ακόμα και σε αυτή την περίπτωση μας υποχρεώνει στην δημιουργία μιας Υποχρέωσης¹¹⁸. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η επανεκτίμησης ένα στοιχείου του παγίου ενεργητικού με βάσει την τρέχουσα αγοραία αξία (market value). Στην περίπτωση αυτή προκύπτει μια προσωρινή διαφορά επανεκτίμησης (διαφορά μεταξύ IFRS αξίας βιβλίων και Φορολογικής Αξίας) για την οποία σύμφωνα με το IAS 12 προβλέπεται να σχηματιστεί μια Αναβαλλόμενη Φορολογικής Υποχρέωση. Στην εν λόγω όμως περίπτωση δεν υφίσταται μια παρούσα νομική υποχρέωση πληρωμής φόρων, αλλά θα δημιουργηθεί για πρώτη φορά όταν και εάν τελικά το περιουσιακό στοιχείο εκποιηθεί και προκύψει φορολογητέο κέρδος. *Επίσης δεν συντρέχει η εφαρμογή της “αρχής της Οικονομικής Προσέγγισης” (substance over form).* Μπορεί επίσης να μην προκύψει ποτέ πληρωμή φόρων διότι όλα εξαρτώνται από την μελλοντική πορεία της επιχείρησης και των αποφάσεων της.

2.4.1.3 Η Παρουσίαση μιας Οφειλής στο Παθητικό σύμφωνα με τα IFRS

Μια οφειλή / χρέος, που καλύπτει τα προηγούμενα εννοιολογικά κριτήρια μπορεί σύμφωνα με το IASB F.83, να εμφανισθεί στο **Παθητικό ως Υποχρέωση** όταν:

- α) η εκροή από την οικονομική οντότητα πόρων είναι πιθανή (probable) και**
- β) και ή αξία του μπορεί να προσδιορισθεί αξιόπιστα.**

Το κριτήριο “είναι πιθανό” (probable) δεν συγκεκριμενοποιείται από το πρότυπο. Λαμβάνοντας όμως υπόψη τις προσεγγίσεις που γίνονται σε άλλα IFRS πρότυπα¹¹⁹ και την Άγγλο - Σαξονική χρήση του όρου, μιλάμε βασικά για μια πιθανότητα που υπερβαίνει το 50%¹²⁰. Ορισμένα χρέη για τα οποία δεν είναι βέβαιη η ημερομηνία πληρωμή τους ή το ύψος τους, αλλά μπορούν να προσεγγισθούν με σχετική σιγουριά, χαρακτηρίζονται ως “οριοθετημένα χρέη” (Accruals) όπως στην περίπτωση του IAS 37.11.b (Provisions and other Liabilities). Εάν δεν πληρείται η προϋπόθεση του “πιθανόν” αλλά δεν είναι και εντελώς απίθανο το ενδεχόμενο να συμβεί (remote), τότε

¹¹⁸ Σύγκρισε IFRS 19, appendix V. 42.

¹¹⁹ Π.χ. στο IAS 37.23 χρησιμοποιείται η έννοια “probable” σε συνδυασμό με το λογιστικό χειρισμό των προβλέψεων (provisions) με την προσέγγιση “περισσότερο πιθανό παρά όχι” (more likely than not).

¹²⁰ Σύγκρισε ADS International 2002, Μέρος 1: Εννοιολογικές Βάσεις.

παρουσιάζεται με την μορφή μιας “Πιθανής Υποχρέωσης” (contingent liability) στο προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων (disclosure)¹²¹.

Στην περίπτωση που το χρέος αφορά μια νομική δέσμευση, τότε λογικά το ύψος τους είναι είτε βάσει συμβάσεις ή νομοθετικά καθορισμένο και μπορεί να *μετρηθεί αξιόπιστα*. Σε άλλες όμως περιπτώσεις το ύψος της δέσμευσης πρέπει αναγκαστικά να προσεγγισθεί μέσω “*εκτιμήσεων*” (estimate). Η πραγματοποίηση προβλέψεων κατά την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων δεν θεωρείται ότι μειώνει την αξιοπιστία τους και συμβαδίζει με την γενικότερη προσέγγιση του IASB F.86. (Reliability of Measurement)¹²².

Αναφορικά με τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις Παθητικού (**DTLs**) ισχύουν γενικά οι ίδιες προϋποθέσεις που αναπτύχθηκαν προηγουμένως. Σύμφωνα όμως με το IAS 12.16¹²³ η πιθανότητα μιας μελλοντικής εκροής πόρων ορίζεται ως “probably”, έτσι εκτός συγκεκριμένων εξαιρέσεων¹²⁴ που ειδικεύονται στα IAS 12.15 και IAS 12.39, όλες οι DTLs αντιμετωπίζονται και παρουσιάζονται στον ισολογισμό ως μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις.

¹²¹ Σύγκρισε IAS 37.27.

¹²² Βλέπε: <http://www.ifrs.org/Meetings/MeetingDocs/IASB/Archive/Conceptual-Framework/Previous%20Work/CF-0712b10.pdf>, σελ. 2.

¹²³ IAS 12 16 Taxable temporary differences (This makes it probable that economic benefits will flow from the entity in the form of tax payments. Therefore, this Standard requires the recognition of all deferred tax liabilities).

¹²⁴ Η γενική αρχή του IAS 12 είναι ότι μία αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση αναγνωρίζεται για όλες τις φορολογητέες προσωρινές διαφορές. Υπάρχουν τρεις εξαιρέσεις από την υποχρέωση να καταχωρεί μία αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση, ως εξής: α) υποχρεώσεις που προκύπτουν από την αρχική αναγνώριση της υπεραξίας [IAS 12.15 (α)], β) υποχρεώσεις που προκύπτουν από την αρχική αναγνώριση ενός στοιχείου του ενεργητικού / παθητικού, εκτός από μία συνένωση επιχειρήσεων η οποία, κατά τη στιγμή της συναλλαγής, δεν επηρεάζει ούτε το λογιστικό ούτε το φορολογητέο κέρδος [IAS 12.15 (b)] και 2) υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις προσωρινές διαφορές που σχετίζονται με επενδύσεις σε θυγατρικές, υποκαταστήματα, συγγενείς και με συμμετοχές σε από κοινού συμφωνίες, αλλά μόνο στο βαθμό που η οικονομική οντότητα είναι σε θέση να ελέγξουν το χρονικό σημείο της αναστροφής των προσωρινών διαφορών και είναι πιθανό ότι η αντιστροφή θα δεν συμβεί στο προβλεπόμενο μέλλον. [IAS 12.39].

2.4.2 Ο Χαρακτηρισμός των Αναβαλλόμενων Φόρων ως στοιχείο Ενεργητικού (DTAs/AΦΑ)

2.4.2.1 Η αφηρημένη έννοια του στοιχείου Ενεργητικού σύμφωνα με το με τα IFRS (Ικανοποίηση των ορισμών και προϋποθέσεων)

Η θεωρητική προσέγγιση στην περίπτωση αυτή αφορά την ικανοποίηση των προϋποθέσεων που βάζει το πρότυπο σύμφωνα με τους ορισμούς του Στοιχείου “Ενεργητικού”. Η παρουσίαση στον ισολογισμό των περιουσιακών στοιχείων του Ενεργητικού ακολουθεί σε γενικές γραμμές την ίδια προσέγγιση με αυτή των “Υποχρεώσεων”.

Σύμφωνα με το εννοιολογικό αυτό πλαίσιο τα προσδιοριστικά κριτήρια ενός Στοιχείου του “Ενεργητικού” (**Asset**) όπως αυτά διατυπώνονται στο IASB F.49(a) / F 4.4 (α) είναι:

- Ένα Περιουσιακό Στοιχείο “Ενεργητικού” είναι ένας (εσώματος ή άυλος) **πόρος** (resource), **Ελεγχόμενος** (control) από την επιχείρηση,
- ως αποτέλεσμα ενός **γεγονότος του παρελθόντος** και
- από τον οποίο αναμένεται να **εισρεύσουν** στην επιχείρηση μελλοντικά **οικονομικά οφέλη** (future economic benefits).

Μια επιχείρηση έχει κατά κανόνα τον *έλεγχο ενός πόρου*, όταν έχει ένα νομικό δικαίωμα ιδιοκτησίας. Ωστόσο το εννοιολογικό πλαίσιο (Framework) του IASB F.57 και του IAS 1 “Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων”, υποστηρίζει ότι οι συναλλαγές και τα γεγονότα θα πρέπει να καταγράφονται και παρουσιάζονται σύμφωνα με την ουσία και την οικονομική τους πραγματικότητα (*substance and economic reality*), και όχι μόνο με τη νομική τους μορφή (*legal form*)¹²⁵. Για τον λόγο αυτό η *νομική κατοχή ενός πόρου δεν είναι απαραίτητη αλλά και ούτε επαρκής προϋπόθεση για να το χαρακτηρισμό ενός στοιχείου ως “Περιουσιακού”*. Ωστόσο δεν υπάρχει ένας ενιαίος κανόνας που να συγκεντρώνει όλες τις απαιτήσεις της ουσίας έναντι του τύπου¹²⁶. Ως εκ τούτου, ένα περιουσιακό στοιχείο μπορεί να αναγνωριστεί στις οικονομικές καταστάσεις της

¹²⁵ Παραδείγματα των συναλλαγών, όπου η ουσία είναι διαφορετική από τη νομική μορφή της περιλαμβάνουν: 1.) τις Συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς. 2) το Factoring των εισπρακτέων λογαριασμών κλπ.

¹²⁶ Ορισμένα πρότυπα δεν περιλαμβάνουν τις αρχές της ουσίας έναντι του τύπου, για παράδειγμα, το IAS 17 *Μισθώσεις* στις συναλλαγές που αφορούν μισθώσεις απαιτεί την ουσία της συναλλαγής πρέπει να αναγνωρίζεται όταν οι χρηματοδοτικές μισθώσεις κεφαλαιοποιούνται στις οικονομικές καταστάσεις.

οικονομικής οντότητας, ακόμη και εάν η ιδιοκτησία του περιουσιακού στοιχείου ανήκει σε κάποιον άλλο.

Για παράδειγμα, αν ένα μηχάνημα είναι μισθωμένο σε εταιρεία για όλη τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του, το μηχάνημα μπορεί να αναγνωριστεί στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης (Ισολογισμός), δεδομένου ότι η οντότητα έχει τον έλεγχο των οικονομικών οφελών που θα μπορούσε να προέρχεται από το χρήση του περιουσιακού στοιχείου. Αυτό απεικονίζει τη χρήση της ουσίας έναντι του τύπου σύμφωνα με την οποία η οικονομική ουσία της συναλλαγής υπερισχύει της νομικής πτυχής της συναλλαγής, προκειμένου να παρουσιάσει μια αληθινή και δίκαιη εικόνα.

Οι διαθέσιμοι και ελεγχόμενοι από την επιχείρηση πόροι, πρέπει να είναι αποτέλεσμα μιας συναλλαγής ή κάποιου άλλου γεγονότος που *έλαβε χώρα στο παρελθόν* (*past transaction or other past events*). Η προσδοκία και μόνο ενός μελλοντικού γεγονότος ή μιας μελλοντικής συναλλαγής αντίθετα δεν προσδίδει την ιδιότητα του περιουσιακού στοιχείου του Ενεργητικού¹²⁷.

Ενδείξεις για την *ύπαρξη μελλοντικών ωφελειών* αποτελεί καταρχήν ή πραγματοποίηση δαπανών που αναφέρονται στην αγορά ή το κόστος ιδιοκατασκευής του¹²⁸. Η πραγματοποίηση όμως δαπανών και μόνο, παρόλο που συνδέεται στενά με την οικονομική έννοια ενός περιουσιακού στοιχείου, δεν επαρκεί για την αναγνώρισή τους ως στοιχείο τους Ενεργητικού. Δηλαδή με την ευρύτερη έννοια μπορεί σε μερικές περιπτώσεις να καλύπτονται οι προϋποθέσεις του ορισμού χωρίς να υπάρχουν δαπάνες αγοράς ή κόστος ιδιοκατασκευής.

Το κριτήριο της *αποκόμισης (εισροής) μελλοντικών ωφελειών* αποσαφηνίζεται στο IASB F.53 & 55. Εδώ εξετάζεται η ικανότητα ενός περιουσιακού στοιχείου να αυξήσει, άμεσα ή έμμεσα, το ύψος των ταμειακών διαθεσίμων ή των ταμειακά ισοδύναμων.

Ένα στοιχείο μπορεί να αποδεικνύει την ικανότητα αυτή ως εξής:

- Το Περιουσιακό στοιχείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλα περιουσιακά στοιχεία, για την **παραγωγή αγαθών τα οποία τελικά θα πωληθούν** σε πελάτες και θα **εισπραχθούν** μετρητά ή και ισοδύναμα.

¹²⁷ Σύγκρινε IASB F. 58.

¹²⁸ Βλέπε IASB F. 59.

- Το Περιουσιακό στοιχείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλα περιουσιακά στοιχεία, για την **παροχή υπηρεσιών** προς πελάτες της επιχείρησης και να δημιουργήσει τελικά **ταμειακές ροές**.
- Το Περιουσιακό στοιχείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη **διευθέτηση υποχρεώσεων** σε είδος ή με τη μετατροπή του σε μετρητά.
- Το Περιουσιακό στοιχείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για του σκοπούς μιας **ανταλλαγής** με σκοπό την απόκτηση άλλων περιουσιακών στοιχείων.
- Το Περιουσιακό στοιχείο **μπορεί να διανεμηθεί** στους ιδιοκτήτες της επιχείρησης, για παράδειγμα κατά τη στιγμή της εκκαθάρισης ή για την πληρωμή μερισμάτων κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της.

2.4.2.2 Η αναγνώριση ενός περιουσιακού στοιχείου στο Ενεργητικό σύμφωνα με το με τα IFRS

Όταν λοιπόν ένας **πόρος** (resource) πληροί τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια για να χαρακτηριστεί ως “Στοιχείο Ενεργητικού” τότε σύμφωνα με το IASB F.83 και IASB F.89, μπορεί να αναγνωρισθεί και να παρουσιαστεί στον Ισολογισμό Εφόσον:

- α) Είναι **πιθανόν** (*probably*) ότι με την οικονομική χρήση του στοιχείου θα εισρεύσουν στην επιχείρηση μελλοντικά οικονομικά οφέλη και
- β) όταν ή αξία του (*value*) ή τα με το στοιχείο συνδεδεμένα κόστη (*cost*) μπορούν να **μετρηθούν αξιόπιστα** (*with reliability*).

Επειδή όμως και εδώ, όπως και στην περίπτωση του κριτηρίου των υποχρεώσεων παραγ. (2.4.1.3), δεν γίνεται ορισμός της “πιθανότητας” αναγκαστικά ανατρέχουμε σε άλλα σημεία του πλαισίου και γίνεται υιοθέτηση της εκεί ερμηνείας. Έτσι εάν η εισροή των οικονομικών ωφελειών δεν καλύπτει τον ορισμό του “πιθανόν” (δηλαδή πιθανότητα > 50%), δεν επιτρέπεται η εγγραφή του στοιχείου στο Ενεργητικό. Ακόμα όμως και στην περίπτωση που δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να συμβεί “θα μπορούσε να συμβεί” (possible) μιλάμε για “*Ενδεχόμενα Περιουσιακά Στοιχεία*” και δεν εμφανίζεται στο Ενεργητικό¹²⁹.

¹²⁹ Σε αυτή την περίπτωση, δηλαδή όταν η πιθανότητα είναι μεγαλύτερη > 0% και μικρότερη < του 50% μιλάμε για “ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία” (contingent asset). Βλέπε IAS 37.10 (πιθανό στοιχείο ενεργητικού που απορρέει από παρελθόντα γεγονότα, και της οποίας η ύπαρξη θα επιβεβαιωθεί μόνον από

Όσον αφορά το δεύτερο κριτήριο, του αξιόπιστου προσδιορισμού της αξίας ή του κόστους κατασκευής, καθορίζεται από την γενική προσέγγιση που γίνεται στο IASB F.31-F.38. Η χρησιμοποίηση **εκτιμήσεων** δεν αντίκειται σύμφωνα με το IASB F.86 την απαίτηση για αξιοπιστία, στον βαθμό βέβαια που η εκτίμηση είναι ακριβής και όχι γενική¹³⁰. Εάν δεν είναι εφικτή μια ακριβής **εκτίμηση** της αξίας ή το κόστους, τότε δεν μπορεί το περιουσιακό αυτό στοιχείο να καταχωρηθεί στο Ενεργητικό¹³¹.

Εάν στην πορεία του χρόνου μεταβληθεί ο βαθμός ή τα δεδομένα αξιοπιστίας έτσι ώστε να πληρούνται πλέον τα κριτήρια, προβλέπεται η **επανααγνώριση** (*recognition*) του περιουσιακού στοιχείου στο Ενεργητικό. Η επαναφορά ενός περιουσιακού στοιχείου στο Ενεργητικό γίνεται, εκτός συγκεκριμένων εξαιρέσεων¹³², μέσω των αποτελεσμάτων χρήσεως.

Σύμφωνα με το **IAS 12.5**, οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις Ενεργητικού (**DTAs**), είναι ποσά *φόρων*, τα οποία είναι *ανακτήσιμα* (*recoverable*) (απαιτητά-επιστρεπτά - συμψηφιστέα) σε επόμενες περιόδους (χρήσεις). Ένα τέτοιο ποσό μπορεί να προκύψει από:

- εκπεστές προσωρινές **διαφορές**,
- μεταφερόμενες αχρησιμοποίητες **φορολογικές ζημιές**, και
- μεταφερόμενους αχρησιμοποίητους **πιστωτικούς φόρους**.

Οι απαιτητοί αυτοί φόροι, και από τις τρεις μνημονευόμενες περιπτώσεις, πληρούν σε γενικές γραμμές τα **κριτήρια** του **IASB Framework** ενός περιουσιακού στοιχείου Ενεργητικού, σύμφωνα με όσα αναπτύχθηκαν παραπάνω.

Αυτό ειδικότερα συμβαίνει διότι: πρόκειται για *άυλους πόρους* (*Immaterial Recourses*), που βρίσκονται *υπό τον έλεγχο* της επιχείρησης. Οι απαιτήσεις αυτές προκύπτουν ως αποτέλεσμα ενός *γεγονότος που έχει λάβει χώρα στο παρελθόν*. Οι παραπάνω μνημονευόμενες Εκπεστές Προσωρινές Διαφορές οφείλονται βασικά σε *συναλλαγές* ή σε άλλα γεγονότα όπως παραδείγματος χάριν *αποτιμήσεις περιουσιακών* ή άλλων στοιχείων. Η αντιστροφή αυτών των Διαφορών επέρχεται σχεδόν αυτόματα μέσω

την πραγματοποίηση ή μη πραγματοποίηση ενός ή περισσότερων αβέβαιων μελλοντικών γεγονότων, που δεν εμπίπτουν ολοκληρωτικά στον έλεγχο της επιχείρησης.

¹³⁰ Βλέπε: <http://www.ifrs.org/Meetings/MeetingDocs/IASB/Archive/Conceptual-Framework/Previous%20Work/CF-0712b10.pdf>

¹³¹ Στην περίπτωση αυτή, ανάλογα με τη σημαντικότητα των περιουσιακών στοιχείων και το μέγεθος τους γίνεται αναφορά στο προσάρτημα.

¹³² Εξαίρεση π.χ. αποτελεί η επαναφορά περιουσιακού στοιχείου στο Ενεργητικό που έχει προκύψει από επιχειρηματικές συνενώσεις (*business combination*) η οποία επηρεάζει τον λογ. υπεραξίας (*Goodwill*).

της παράλληλης σύνταξης του Λογιστικού (IFRS -balance sheet) και του Φορολογικού Ισολογισμού (Tax balance sheet), που αποτελεί στην ουσία και την αιτία δημιουργίας τους. Η προϋπόθεση αναγνώρισης που αφορά την *εισροή* στην επιχείρηση μελλοντικά *οικονομικών οφελών* (future economic benefits), εκπληρώνεται με την *αποφυγή ή την μείωση μελλοντικών εκροών για πληρωμή φόρων*. Στα πλαίσια της συλλογιστικής αυτής, θα πρέπει να αναγνωρίζεται μια αναβαλλόμενη φορολογική *απαίτηση για όλες τις εκπεστέες προσωρινές διαφορές*, αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών και αχρησιμοποίητων πιστωτικών φόρων, στο βαθμό που είναι πιθανό ότι φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα (IAS 12.24). Εξαιρέσεις αποτελούν σε γενικές γραμμές οι περιπτώσεις εκείνες όπου η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση προκύπτει από την αρχική αναγνώριση στοιχείου ενεργητικού ή παθητικού από επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς και συμμετοχές σε κοινοπραξίες (IAS 12.44).

Προσωρινές Διαφορές που προέρχονται από **“μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές” (NOL_CF)**, σε αντίθεση με τις προηγούμενες, δεν οφείλονται από κάποια *μεμονωμένη συναλλαγή* ή γεγονός, αλλά εκφράζουν συνήθως μια *πληθώρα συναλλαγών* και γεγονότων του παρελθόντος τα οποία οδήγησαν στην δημιουργία ζημιών που αναγνωρίζονται φορολογικά. *Οι διαφορές του τύπου αυτού δημιουργούν, υπό προϋποθέσεις, απαιτήσεις για επιστρεπτέους φόρους (DTAs) στην χρήση που καταγράφονται*. Εδώ πρέπει να επισημανθεί, ότι οι απαιτήσεις αυτές, και ανάλογα με το φορολογικό καθεστώς της έδρας της επιχείρησης, έχουν διαφορετικό και σε πολλές περιπτώσεις περιορισμένο *χρονικό ορίζοντα*, μέσα στο οποίο επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν και να εκπληρώσουν τον σκοπό τους, δηλαδή την αποφυγή πληρωμής φόρων σε επόμενες περιόδους. *Σε καμία όμως περίπτωση δεν επιτρέπεται να αναγνωριστούν ως στοιχεία Ενεργητικού απαιτήσεις για φόρους από μελλοντικά προβλεπόμενες Φορολογικές Ζημιές* διότι εκλείπει το κριτήριο *“παρελθοντικό γεγονός”*, ακόμα και στην περίπτωση π.χ. που η πρόβλεψη στηρίζεται σε αξιόπιστο φορολογικό σχεδιασμό.

2.4.3 Ο Χαρακτηρισμός των Αναβαλλόμενων Φόρων ως Μεταβατικών Λογαριασμών (Accruals)

2.4.3.1 Το Ελληνικό Λογιστικό Θεσμικό Πλαίσιο (ΕΛΠ)

Στο ΕΓΛΣ (παραγρ. 2.2.307) - Λογαριασμός 36 «Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού» και (2.2.507) - Λογαριασμός 56 «Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού», γίνεται εκτενής αναφορά στην έννοια τον σκοπό και την λειτουργία των Μεταβατικών Λογαριασμών και αποσαφηνίζονται τα κριτήρια προκειμένου ένα κονδύλι να μπορεί να χαρακτηριστεί ως Μεταβατικός Λογαριασμός.

Ειδικότερα στις παραγράφους αυτούς αναφέρεται ότι: *«Οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού και παθητικού δημιουργούνται, κατά κανόνα, στο τέλος κάθε χρήσεως με σκοπό τη χρονική τακτοποίηση των εξόδων και εσόδων, έτσι ώστε στα αποτελέσματά της να περιλαμβάνονται μόνο τα έσοδα και έξοδα που πράγματι αφορούν τη συγκεκριμένη αυτή χρήση. Με την τακτοποίηση αυτή πραγματοποιείται ταυτόχρονα η αναμόρφωση των λογαριασμών του ισολογισμού στο πραγματικό μέγεθός τους κατά την ημερομηνία λήξεως της χρήσεως».*

Όπως οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού, έτσι και οι μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού εξυπηρετούν το σκοπό της αναμόρφωσης των λογαριασμών του ισολογισμού στο πραγματικό μέγεθός τους κατά την ημερομηνία λήξεως της χρήσεως. Ειδικότερα, στους μεταβατικούς λογαριασμούς παθητικού καταχωρούνται τα έσοδα της επόμενης χρήσεως που προεισπράττονται και τα πληρωτέα έξοδα της κλειόμενης χρήσεως, που πραγματοποιούνται δηλαδή μέσα στη χρήση, δεν πληρώνονται όμως μέσα σ' αυτή, ούτε είναι δυνατή η πίστωσή τους σε προσωπικούς λογαριασμούς, επειδή δεν είναι απαιτητά κατά το τέλος της χρήσεως.

Παρόμοια αντιμετώπιση και προσέγγιση προβλέπεται και από τον Εμπορικό Κώδικα (κωδ. Ν 2190/1920) στο άρθρο 42ε παράγραφος 12, όπου γίνεται ειδική αναφορά για την οριοθέτηση Εσόδων και εξόδων και την ανάλυση τους στο Προσάρτημα εφόσον είναι σημαντικά. Έτσι *Έξοδα που πληρώθηκαν μέσα στην κλειόμενη χρήση, αλλά αφορούν την επόμενη ή τις επόμενες χρήσεις, καθώς και Έσοδα που αφορούν την κλειόμενη χρήση, αλλά δεν εισπράχθηκαν ή δεν χρεώθηκαν σε προσωπικούς λογαριασμούς μέσα σ' αυτή, εμφανίζονται χωριστά στους μεταβατικούς λογαριασμούς ενεργητικού. Έσοδα που εισπράχθηκαν μέσα στην κλειόμενη χρήση, αλλά αφορούν την επόμενη ή τις*

επόμενες χρήσεις, καθώς και έξοδα που πραγματοποιήθηκαν και αφορούν την κλειόμενη χρήση, αλλά δεν πληρώθηκαν ή δεν πιστώθηκαν σε προσωπικούς λογαριασμούς μέσα σ' αυτή, εμφανίζονται χωριστά στους μεταβατικούς λογαριασμούς παθητικού. Όταν το σύνολο των εσόδων που αφορούν την κλειόμενη χρήση, αλλά δεν εισπράχθηκαν ή δεν χρεώθηκαν μέσα σ' αυτή, ή το σύνολο των εξόδων που πραγματοποιήθηκαν και αφορούν την κλειόμενη χρήση, αλλά δεν πληρώθηκαν ή δεν πιστώθηκαν μέσα σ' αυτή, είναι σημαντικό, γίνεται σχετική ανάλυση στο προσάρτημα.

Συνοψίζοντας λοιπόν οι μεταβατικοί λογαριασμοί συγκεντρώνουν τα κάτωθι **χαρακτηριστικά**:

- Αποσκοπούν στη *συσχέτιση των πραγματικών εσόδων και εξόδων*¹³³ μιας περιόδου αποσυνδέοντας τα από την λογική της πραγματοποίησης ή μη των αντίστοιχων ταμειακών πράξεων (Πληρωμών ή Εισπράξεων) οι οποίες όμως (πράξεις) πραγματοποιούνται πάντα είτε προγενέστερα είτε μεταγενέστερα από την χρονική στιγμή που δημιουργούνται οι αντίστοιχες Δαπάνες ή Έσοδα.
- Αποσκοπούν στην *αναμόρφωση των λογαριασμών* του ισολογισμού στο πραγματικό μέγεθός τους κατά την ημερομηνία λήξεως της χρήσεως.
- Τα τακτοποιούμενα έξοδα και τα έσοδα που *αφορούν μεταγενέστερες περιόδους* υπόκεινται συνήθως σε ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα ως προς την υλοποίησή τους.

Οι Αναβαλλόμενοι φόροι τακτοποιούν χρονικά την Δαπάνη των φόρων, κατανέμοντας την στις περιόδους που δημιουργούνται τα αντίστοιχα πραγματικά (λογιστικά) κέρδη και έτσι φαίνεται να *πληρούν το κριτήριο της “συσχέτισης εσόδων και εξόδων της χρήσης”*. Επίσης με την αναγνώριση των αντίστοιχων Αναβαλλόμενων Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων συντελούν στην ορθή παρουσίαση των λογαριασμών του ισολογισμού.

Αντίθετα όμως, δεν είναι πάντα απαραίτητο να λάβει χώρα η **ταμειακή τακτοποίησή** (Πληρωμή ή Είσπραξη) της Αναβαλλόμενης Λογιστικά δαπάνης ή του Εσόδου και επίσης δεν ακολουθούν ένα αυστηρό **χρονοδιάγραμμα** όπως αυτό συμβαίνει στην περίπτωση των μεταβατικών λογαριασμών.

¹³³ Κάθε δαπάνη συνοδεύεται και δημιουργεί μια Χρηματική Υποχρέωση αλλά δεν πρέπει να έχει υποχρεωτικά εξοφληθεί για να αποτελεί έξοδο της χρήσης.

Γίνεται λοιπόν φανερό ότι οι Αναβαλλόμενοι Φόροι δεν συγκεντρώνουν όλα τα βασικά γνωρίσματα και **δεν πληρούν τα κριτήρια** σύμφωνα με το ισχύον ελληνικό Λογιστικό Πλαίσιο των “**Μεταβατικών Λογαριασμών**”.

2.4.3.2 Το θεσμικό πλαίσιο των International Financial Reporting Standards (IFRS)

Στην συλλογιστική και την φιλοσοφία των International Financial Reporting Standards (IFRS) *δεν υφίσταται κάποια συγγενής έννοια η προσέγγιση με αυτή των Μεταβατικών Λογαριασμών*. Η λογική ότι μπορεί να υπάρχουν κονδύλια που προκύπτουν και εξυπηρετούν την βασική αρχή της συσχέτισης Εσόδων – Εξόδων (*matching principle*) αλλά δεν καλύπτουν τον ορισμό των στοιχείων Ενεργητικού ή Παθητικού δεν γίνεται αποδεκτή¹³⁴. Υπάρχουν όμως στα πρότυπα (IAS/IFRS) μεμονωμένες ρυθμίσεις οι οποίες θεωρητικά οδηγούν στο να δημιουργηθούν κονδύλια του Ενεργητικού και του Παθητικού, χωρίς να πληρούν τα κριτήρια του κανονιστικού τους πλαισίου (Framework). Στο IASB Framework (F.52) γίνεται καθαρή αναφορά για την ύπαρξη ασυμβατότητας σε αρκετές περιπτώσεις με τα τελικά προβλεπόμενα από τα πρότυπα. Ως παράδειγμα αναφέρονται τα κονδύλια “deferred credits” και deferred income του Λογιστικού Προτύπου IAS 20 “Accounting for Government Grants and Disclosure of Government Assistance”.

2.4.4 Κατηγοριοποίηση ως Προβλέψεις & Εξομοιούμενα Έξοδα

2.4.4.1 Το Ελληνικό Λογιστικό θεσμικό Πλαίσιο (ΕΛΠ)

Σύμφωνα με την Ελληνική Λογιστική Τυποποίηση (ΕΛΠ)¹³⁵, η επιβάρυνση μιας επιχείρησης για φόρο εισοδήματος περιορίζεται μόνο στα φορολογητέα κέρδη, δεν βαρύνει τα Αποτελέσματα Χρήσεως και απεικονίζεται συνοπτικά μέσω του πίνακα Διάθεσης Κερδών / Ζημιών.

Ειδικότερα στο ΕΓΛΣ, παραγρ. 2.2.600, υποπερίπτωση 1, καθορίζεται ότι «*Στην ομάδα 6 απεικονίζονται και παρακολουθούνται κατ' είδος τα έξοδα που αναφέρονται στην*

¹³⁴ Βλέπε IAS 12.26 και ADS International 2002.

¹³⁵ Κυρίως το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (Ε.Γ.Λ.Σ.) και ο Εμπορικός Κώδικας (Ν. 2190 περί Α.Ε. & Ν. 3190 περί Ε.Π.Ε.).

ομαλή εκμετάλλευση της χρήσεως (οργανικά), καθώς επίσης και οι ετήσιες επιβαρύνσεις για τη διενέργεια αποσβέσεων και προβλέψεων που ενσωματώνονται στο λειτουργικό κόστος». Επίσης στην υποπερίπτωση 2(ε), διευκρινίζεται ότι «Ποσά που αφορούν φόρο εισοδήματος επί των αδιανέμητων κερδών της χρήσεως, τα οποία, σαν αφαιρετικά στοιχεία των αποτελεσμάτων χρήσεως, καταχωρούνται στη χρέωση του λογαριασμού 88.08 /φόρος εισοδήματος και εισφορά ΟΓΑ», και δεν καταχωρούνται στην ομάδα 6.

Γίνεται λοιπόν φανερό ότι το ΕΓΛΣ δεν αντιμετωπίζει τον φόρο εισοδήματος ως έξοδο αντιθέτως σαν αφαιρετικό στοιχείο των αποτελεσμάτων της χρήσεως και κατά περίπτωση κερδών προηγούμενων, μέσω του πίνακα διανομής. Θεωρεί δηλαδή ότι φόρος εισοδήματος αντιπροσωπεύει μερίδιο του Κράτους στα κέρδη της χρήσης.

Η μοναδική ίσως προσέγγιση για την καταγραφή του φόρου εισοδήματος ως κόστος μιας περιόδου, γίνεται μέσω της φιλοσοφίας των προβλέψεων και της διαδικασίας της διανομής των κερδών.

Οι προβλέψεις σύμφωνα με τα ΕΛΠ πραγματοποιούνται για την όσο το δυνατόν πληρέστερη προσέγγιση της ορθής και ακριβούς αναγνώρισης των φορολογικών υποχρεώσεων της επιχείρησης στο τέλος της χρήσης. Εύλογα λοιπόν προκύπτει το ερώτημα εάν οι φορολογικές υποχρεώσεις, που ενδέχεται να προκύψουν από μελλοντικούς φορολογικούς ελέγχους (προηγούμενες χρήσεις), θα πρέπει να αναγνωρίζονται σύμφωνα με τα ΕΛΠ, στις οικονομικές καταστάσεις της χρήσης που κλείνει, ως προβλέψεις.

Εμβαθύνοντας στις διατάξεις του **κωδ. Ν 2190/1920**, που αφορούν τις **προβλέψεις** για έκτακτους κινδύνους και έξοδα, θα μπορούσε κάποιος να οδηγηθεί στο συμπέρασμα ότι οι σχετικές διατάξεις, βρίσκουν πεδίο εφαρμογής και στις υποχρεώσεις από μελλοντικούς φορολογικούς ελέγχους για χρήσεις που είναι φορολογικά «ανέλεγκτες» στο τέλος της κλειόμενης χρήσης, παρά το γεγονός ότι αυτές δεν είναι βέβαιες και εκκαθαρισμένες.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το **άρθρο 42ε παρ. 14**, οι προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα προορίζονται να καλύψουν ζημιές, δαπάνες ή υποχρεώσεις της κλειόμενης και των προηγούμενων χρήσεων που διαφαίνονται ως πιθανές κατά την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού αλλά δεν είναι γνωστό το μέγεθός τους ή ο χρόνος στον οποίο θα προκύψουν. Οι προβλέψεις αυτές σχηματίζονται κάθε χρόνο ώστε να καλύπτουν τους κινδύνους και τα έξοδα που προαναφέρθηκαν και αποσβένονται τμηματικά και ισόποσα, μέσα σε μία

πενταετία. Αν το ποσό του Λογαριασμού «λοιπές προβλέψεις» είναι σημαντικό, αναλύεται στο προσάρτημα. Οι προβλέψεις που αφορούν υποτιμήσεις περιουσιακών στοιχείων του Ενεργητικού σχηματίζονται επίσης σε ύψος που να καλύπτει τις διαφαινόμενες υποτιμήσεις των στοιχείων αυτών, κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού, και παρουσιάζονται στο Ενεργητικό αφαιρετικά από τα στοιχεία στα οποία αναφέρονται. *Οι προβλέψεις σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται για την προσαρμογή της αξίας στοιχείων του Ενεργητικού.*

Επίσης, το **άρθρο 45 παρ. 1** προσδιορίζει με απόλυτη ακρίβεια ποια είναι τα καθαρά κέρδη των οποίων επιτρέπεται η διανομή. Αυτά είναι τα κέρδη που προκύπτουν μετά την αφαίρεση από τα πραγματοποιηθέντα ακαθάριστα έσοδα, παντός εξόδου, πάσης ζημίας, των κατά το νόμο αποσβέσεων και παντός άλλου εταιρικού βάρους¹³⁶.

Στην ίδια λογική κινείται και η παράγραφος **2.2.405** του ΕΓΛΣ, (υποπερίπτωση 2β, 4 και 5β). Σύμφωνα με αυτή *«πρόβλεψη είναι η κράτηση ορισμένου ποσού, που γίνεται, κατά το κλείσιμο του ισολογισμού της οικονομικής μονάδας, σε βάρος του λογαριασμού γενικής εκμετάλλευσης ή του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης. Η κράτηση αυτή αποβλέπει στην κάλυψη ζημίας ή εξόδων ή ενδεχόμενης υποτίμησης στοιχείων του ενεργητικού, όταν κατά την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού είναι πιθανή η πραγματοποίησή τους, χωρίς όμως να είναι γνωστό το ακριβές μέγεθός τους ή ο χρόνος πραγματοποίησης ή και τα δύο».*

Προηγουμένως όμως αναφέρθηκε, ότι το ΕΓΛΣ δεν αντιμετωπίζει τον φόρο εισοδήματος ως έξοδο. Θα μπορούσε λοιπόν να υποστηριχθεί ότι ο Φόρος δεν εμπίπτει σε αυτή την περίπτωση. Σε καμία όμως περίπτωση δεν επιτρέπεται να παραληφθεί, εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση, η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου **42α παρ. 3**. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό επιτρέπεται παρέκκλιση των διατάξεων των άρθρων 42β, 42γ, 42δ 42ε και 43α, εφόσον η εφαρμογή τους *«δεν επαρκεί για την εμφάνιση με απόλυτη σαφήνεια της πραγματικής εικόνας της περιουσιακής διάρθρωσης, της χρηματοοικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων χρήσης της εταιρείας».*

Σύμφωνα με τον κωδ. Ν 2190/1920, οι προβλέψεις είναι υποχρεωτικές και σχηματίζονται κάθε χρόνο σε ύψος που να καλύπτει τα *αναγκαία όρια*. Ο ορισμός του «αναγκαίο» δεν εμπεριέχεται όμως στον Νόμο. Ο σχηματισμός τους και το ύψος τους

¹³⁶ Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, ο νόμος δεν προσδιορίζει την έννοια του εταιρικού βάρους, αλλά απλώς αρκείται να αναφέρει ενδεικτικά ορισμένα μόνο βάρη π.χ. γενικά έξοδα, αποσβέσεις παγίων, αποσβέσεις δαπανών ίδρυσης και οργάνωσης κ.λπ. (Σακέλλης, 2011).

είναι επομένως θέμα ορθής κρίσης, βάση των αρχών της συντηρητικότητας, της σύνεσης και της πραγματικής εικόνας που χρησιμοποιούνται κατά τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων¹³⁷.

Σε περίπτωση λοιπόν που το management μιας οικονομικής μονάδας εκτιμά ότι σε ενδεχόμενο μελλοντικό φορολογικό έλεγχο είναι πιθανό ότι θα προκύψουν σημαντικοί πρόσθετοι φόροι και προσαυξήσεις, μπορεί και πρέπει να αναγνωρίσει μια αντίστοιχη υποχρέωση¹³⁸ με την μορφή πρόβλεψης. Η πρόβλεψη αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΕΓΛΣ, σχηματίζεται σε βάρος των αποτελεσμάτων της χρήσης.

Συνήθης πρακτική είναι να εφαρμόζονται οι διατάξεις του 43α (παρ. 1 περ. β) του κωδ. Ν 2190/1920 και του ΕΓΛΣ, και να παραβλέπεται η εφαρμογή του άρθρου 42α παρ.3. Έτσι γίνεται μια απλή γνωστοποίηση στο Προσάρτημα του ποσού των εκτιμώμενων πρόσθετων μελλοντικών επιβαρύνσεων από φορολογικούς ελέγχους. Ο χειρισμός όμως αυτός οδηγεί σε στρεβλώσεις στις οικονομικές καταστάσεις, διότι τα ίδια κεφάλαια της χρήσης είναι σαφώς υπερεκτιμημένα και οι συνολικές υποχρεώσεις υποεκτιμημένες.

2.4.4.2 Το θεσμικό πλαίσιο των *International Financial Reporting Standards (IFRS)*

Η λογιστική των φόρων εισοδήματος καλύπτεται από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο IAS 12, «Φόροι εισοδήματος».

Το IAS 12 προβλέπει ότι ο φόρος εισοδήματος της τρέχουσας και των προηγούμενων χρήσεων αποτελεί έξοδο¹³⁹. Κατ' εξαίρεση, ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος που αφορά γεγονότα, οι συνέπειες των οποίων αναγνωρίζονται στα ίδια

¹³⁷ Σχετική είναι και το άρθρο 20 της Τέταρτης Ευρωπαϊκής Οδηγίας που παρέχει κριτήρια σχετικά με τον καθορισμό του αναγκαίου και εύλογου μέτρου των προβλέψεων «ελλείπει κοινοτικής ρυθμίσεως που να αφορά ειδικώς τη μέθοδο και τα κριτήρια υπολογισμού του ύψους των προβλέψεων για έξοδα και κινδύνους, οι προβλέψεις αυτές πρέπει να καθορίζονται στο πλαίσιο που ορίζουν οι εθνικές νομοθεσίες, υπό την προϋπόθεση πάντως ότι οι ετήσιοι λογαριασμοί θα δίδουν την πραγματική εικόνα του ενεργητικού και του παθητικού, της οικονομικής θέσης, καθώς και των αποτελεσμάτων χρήσης της εταιρείας και ότι το αναγκαίο για τη συγκεκριμένη εταιρεία ποσό» (Δρυλλεράκης, 2010).

¹³⁸ Η υποχρέωση αυτή δεν αναγνωρίζεται στον ισολογισμό και τα ίδια κεφάλαια των οικονομικών καταστάσεων, από τις εταιρίες που δεν εφαρμόζουν τα IAS/IFRS.

¹³⁹ Βλέπε IASB F.70.

κεφάλαια, αναγνωρίζεται κατ' ευθείαν στα ίδια κεφάλαια, μέσω επίσης της κατάστασης συνολικού εισοδήματος¹⁴⁰.

Το έξοδο που αναγνωρίζεται ως φόρος εισοδήματος¹⁴¹ και βαρύνει την κλειόμενη χρήση αποτελείται από:

- 1 Τον φόρο εισοδήματος της **τρεχούσης χρήσης**, ο οποίος προκύπτει βάσει του φορολογητέου εισοδήματος της κλειόμενης χρήσης.
- 2 Τον **αναβαλλόμενο φόρο** εισοδήματος, ο οποίος προσδιορίζεται με την μέθοδο της υποχρέωσης του ισολογισμού ("*Liability-Method*"), όπως αναπτύχθηκε στην παραγρ. 2.2.3. και
- 3 Τον φόρο εισοδήματος και τις προσαυξήσεις φόρου εισοδήματος που θα προκύψουν από μελλοντικούς **φορολογικούς ελέγχους** για χρήσεις που δεν έχουν ελεγχθεί φορολογικά μέχρι και το τέλος της χρήσης που κλείνει.¹⁴²

Σύμφωνα με το IAS 1.81(d), στα αποτελέσματα, καταχωρούνται μόνο εκείνοι οι Τρέχοντες ή Αναβαλλόμενοι Φόροι που αντιστοιχούν σε αποτελέσματα από "Συνεχιζόμενες Δραστηριότητες" και δεν προκύπτουν από διορθώσεις Λογιστικών Λαθών ή Αλλαγή Λογιστικών Πολιτικών και Μεθόδων. Εάν προκύψουν τέτοια κονδύλια ή υπάρχουν διακοπτόμενες δραστηριότητες, τότε προκύπτει η υποχρέωση λεπτομερών γνωστοποιήσεων¹⁴³. Γενικότερα πάντως προβλέπεται από το πρότυπο μια πλήρης γνωστοποίηση θεμάτων που αφορούν την Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσεως στο προσάρτημα. Οι σημαντικότερες από αυτές προκύπτουν από το IAS 12.79 – IAS 12.81 και αναπτύσσονται στο κεφάλαιο 3.6.

Οι φόροι εισοδήματος δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου **IAS 37**, «*Προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία*». Συνεπώς, υποχρεώσεις που σχετίζονται με φόρους εισοδήματος δεν υπόκεινται στα κριτήρια αναγνώρισης με βάση την πιθανότητα πραγματοποίησής τους. Παρόλα αυτά, *πρόστιμα και προσαυξήσεις* που μπορεί να προκύψουν από τις φορολογικές αρχές (π.χ. προσαυξήσεις λόγω μη έγκαιρης υποβολής) δεν αποτελούν φόρο

¹⁴⁰ Εκτενής αναφορά για τις περιπτώσεις αυτές γίνεται στο κεφάλαιο 3.

¹⁴¹ Σύμφωνα με το IAS 1.81(d), οι φόροι εισοδήματος (έσοδα / έξοδα) των ενδιάμεσων περιόδων και της χρήσεως καταχωρούνται στον Λογαριασμό της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσεως με τίτλο "Φόρος εισοδήματος" σύμφωνα με το IAS 1.81(d).

¹⁴² Η υποχρέωση αυτή αναγνωρίζεται στις οικονομικές καταστάσεις με την μορφή πρόβλεψης.

¹⁴³ Σύγκριση IAS 1.87, IAS 8.25, IAS 8.45, IAS 12.80.

εισοδήματος και ως εκ τούτου θα πρέπει να αναγνωρίζονται και να αποτιμώνται με βάση το IAS 37 (Grant Thornton, 2007).

2.4.4.3 *ΕΛΠ v.s IFRS*

Συνοψίζοντας τα όσα αναφέρθηκαν προηγουμένως γίνεται προφανές ότι: Σύμφωνα με το εννοιολογικό πλαίσιο των IAS/IFRS, οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Προσωρινές Διαφορές και Αναγνωρισμένες Φορολογικές Ζημίες εις Νέον αποτελούν Περιουσιακά Στοιχεία Ενεργητικού (**DTAs**). Οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις από προσωρινές Διαφορές, εκφράζουν πραγματικές Υποχρεώσεις (**DTLs**) και δεν συγκεντρώνουν τα εννοιολογικά Χαρακτηριστικά των “**Μεταβατικών Λογαριασμών**”. Οι Αναβαλλόμενοι Φόροι δεν εμπίπτουν επίσης στο πεδίο εφαρμογής του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου **IAS 37**, «Προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία».

Το υφιστάμενο Ελληνικό Λογιστικό - Θεσμικό πλαίσιο δεν περιέχει καμίας μορφής οδηγία ή πρόνοια για όσες εταιρείες δεν έχουν υιοθέτηση υποχρεωτικά (εισηγμένες) ή οικιοθελώς τα IAS/IFRS (άρθρο 134 του κωδ. Ν 2190/1920).

Οι κύριες διαφορές μεταξύ *ΕΛΠ και IAS/IFRS* εστιάζονται στα κάτωθι:

- α) σύμφωνα με τα **IAS/IFRS** οι Φόροι υπολογίζονται επί του **λογιστικού αποτελέσματος** της χρήσης και *όχι του φορολογικού* όπως προβλέπεται από τα ΕΛΠ,
- β) για τα **IAS/IFRS** οι φόροι εισοδήματος αποτελούν **έξοδο** της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης, ενώ τα **ΕΛΠ** θέλουν να επιβαρύνεται άμεσα η *διάθεση των κερδών*,
- γ) τα **IAS/IFRS** αναγνωρίζουν την διαφορά μεταξύ του λογιστικού και φορολογικού αποτελέσματος, με την μορφή του **αναβαλλόμενου φόρου** που επιβαρύνει ή ωφελεί μελλοντικές χρήσεις, στα ΕΛΠ *δεν υπάρχει αντίστοιχη πρόνοια*, και
- δ) σύμφωνα με τα **ΕΛΠ** δεν λογιστικοποιούνται στον ισολογισμό των οικονομικών καταστάσεων οι *υποχρεώσεις* για **πρόσθετους φόρους** εισοδήματος από μελλοντικούς φορολογικούς ελέγχους.

στ) **οι γνωστοποιήσεις** στο Προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων, μεταξύ των δύο λογιστικών πλαισίων, διαφέρουν σημαντικά τόσο σε επίπεδο εύρους πληροφοριών όσο και σε επίπεδο βάθους αναλύσεων.

Στους πίνακες που ακολουθούν συνοψίζονται τα σημαντικότερα ευρήματα των προηγούμενων παραγράφων όσον αφορά την Προσέγγιση των κονδυλίων των Αναβαλλόμενων Φόρων από την σκοπιά της Λογιστικής Επιστήμης. Επίσης παρουσιάζονται συνοπτικά τα κριτήρια για τον χαρακτηρισμό τους ως Στοιχεία Ενεργητικού – Παθητικού και Αποτελεσμάτων.

Πίνακας 2-3: Προσέγγιση των κονδυλίων των Αναβαλλόμενων Φόρων από την σκοπιά της Λογιστικής Επιστήμης.

Πληρούνται τα κριτήρια για χαρακτηρισμό τους ως :	(ΝΑΙ) / (ΟΧΙ)
• Μεταβατικών Λογαριασμών (Accruals)	(ΟΧΙ)
✓ διότι δεν λαμβάνει χώρα απαραίτητα είσπραξη / ή πληρωμή των Εσόδων / Εξόδων	
✓ δεν υπάρχει αυστηρά καθορισμένος χρονικός ορίζοντας εμφάνισης του γεγονότος	
• Περιουσιακών Στοιχείων / (assets) Ενεργητικού	(ΝΑΙ)
• Υποχρεώσεων (Liability),	(ΝΑΙ)
• Ως Εσόδου Εξόδου (income) / (Expenses)	(ΝΑΙ)

Πίνακας 2-4: Κριτήρια και ταξινόμηση των Αναβαλλόμενων Φόρων ως στοιχεία Ενεργητικού – Παθητικού και Αποτελεσμάτων, σύμφωνα με την Λογιστική Επιστήμη.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ			
Κονδύλι (ταξινόμηση)	Κριτήριο	N/O	Επεξήγηση
Περιουσιακό Στοιχείο Ενεργητικού	1. Πόροι (Recourses) ελεγχόμενα από την Επιχείρηση	ΝΑΙ	Αυλό Περιουσιακό Στοιχείο
	2. Οφείλεται σε γεγονός στο Παρελθόν	ΝΑΙ	Ισχύει
	3. Μελλοντικά οικονομικά οφέλη	ΝΑΙ	Αποφυγή Εκροής χρηματικών Πόρων
Υποχρέωση Οφειλή / Χρέος	1. Τρέχουσα Δέσμευση	ΝΑΙ	Νομική δέσμευση , οικονομικά αποδείξιμη
	2. Οφείλεται σε γεγονός στο Παρελθόν	ΝΑΙ	Ισχύει
	3. Υποχρεωτική Εκροή πόρων με οικονομική χρησιμότητα	ΝΑΙ	Εκροή Χρηματικών Πόρων
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ (ΚΑΧ)			
Κονδύλι (ταξινόμηση)	Κριτήριο	N/O	Επεξήγηση
ΕΞΟΔΟ (expenses)	1. Μείωση οικονομικής χρησιμότητας- Οδηγεί σε αύξηση των χρεών	ΝΑΙ	Μελλοντική εκροή πόρων
ΕΣΟΔΟ (income)	1. Αύξηση της οικονομικής χρησιμότητας- αξίας των περιουσιακών στοιχείων	ΝΑΙ	Μελλοντική εισροή πόρων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3. Η Αναβαλλόμενη Φορολογία υπό το πρίσμα του IAS 12

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο IASB¹⁴⁴ - IAS 12 “Income Taxes” ρυθμίζει τον Λογιστικό Χειρισμό του φόρου Εισοδήματος.

Το πρότυπο κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το 1979, με τον τίτλο IAS 12 “Accounting for Taxes on Income”, επαναδιατυπώθηκε το 1994 και ίσχυσε έως το 1997. Το 1996 αναθεωρήθηκε ριζικά και μετονομάστηκε σε IAS 12 “Income Taxes” (revised 1996). Η σημαντικότερη αλλαγή που επήλθε ήταν η υιοθέτηση της «Αρχής του Ισολογισμού» (Balance-Sheet oriented Asset-Liability-Method) και στην μορφή του αυτή ίσχυσε από το 1998 έως το 2000. Στην συνέχεια ενσωματώθηκαν περιορισμένες αλλαγές - IAS 12 “Income Taxes”(revised 2000), που αφορούσαν κυρίως την εναρμόνισή του με άλλα προτύπα (IAS/IFRS)¹⁴⁵. Ακολούθησε η Exposure Draft (ED) /2009/2 - Income Tax (δεν έτυχε ακόμα εφαρμογής) και η Exposure Draft (ED) /2010/11- “Deferred Tax: Recovery of Underlying Assets” (Proposed amendments to IAS 12), η οποία ολοκληρώθηκε με την “Amended by Deferred Tax: Recovery of Underlying Assets”, με ισχύ για χρήσεις που ξεκινούν μετά την 01/01/2012.

Οι ρυθμίσεις του προτύπου συμπληρώνονται από τις Διερμηνείες SIC¹⁴⁶-21 “Income Taxes – Recovery of Revalued Non-Depreciable Assets” & SIC-25 “Income Taxes – Changes in the Tax Status of an Enterprise or its Shareholders” Επιπλέον σχετικές οδηγίες περιλαμβάνονται και στα πρότυπα: IAS 1 “Presentation of Financial Statements”, IAS 34 “Interim Financial Reporting” & IFRS 2 “Share-Based Payments”.

Σύμφωνα με την απόφαση ΕΚ αριθ./1606/2002¹⁴⁷ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), από 1/1/2005 έγινε υποχρεωτική η εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (IAS/IFRS) σε όλους τους Ομίλους Επιχειρήσεων με μετοχές εισηγμένες σε οργανωμένες Χρηματιστηριακές Αγορές.

¹⁴⁴ International Accounting Standards Board.

¹⁴⁵ Π.χ. του IFRS 3.

¹⁴⁶ Standards Interpretation Committee.

¹⁴⁷ Βλέπε «Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Ιουλίου 2002 Για την εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων», Άρθρο 4.

Νεώτερες σχετικά εξελίξεις σε Ευρωπαϊκό¹⁴⁸ αλλά και σε Εθνικό επίπεδο¹⁴⁹ δείχνουν επίσης ότι η εφαρμογή των **IFRS**, και ειδικότερα του **IAS 12** (συλλογιστική της Αναβαλλόμενης Φορολογίας), δεν είναι πλέον υπόθεση μόνο των εισηγμένων Ομίλων αλλά αναμένεται¹⁵⁰ να αγγίξει σύντομα και τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ)¹⁵¹.

Ακολουθεί μια συνοπτική παρουσίαση των βασικών εννοιών του IAS 12¹⁵², ενώ στην συνέχεια γίνεται αναφορά σε επιλεγμένα σημεία και ρυθμίσεις του προτύπου τα οποία είτε παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες, όσον αφορά τον βαθμό δυσκολίας κατά τον Λογιστικό Χειρισμό τους, είτε έχουν βρεθεί στο επίκεντρο συζητήσεων με θέμα την ανάγκη συμπλήρωσης ή αντικατάστασης τους.

3.1 Η Συλλογιστική του IAS 12

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 12 (**IAS 12**) καθορίζει τον *λογιστικό χειρισμό των φόρων εισοδήματος*. Καλύπτει την λογιστική παρακολούθηση τόσο των τρεχουσών όσο και των μελλοντικών φορολογικών συνεπειών που απορρέουν από: (α) συναλλαγές και άλλα οικονομικά γεγονότα της τρέχουσας περιόδου που αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις, (β) τη μελλοντική υποχρέωση καταβολής φόρων ή την αναμενόμενη μελλοντική ωφέλεια από φόρους σε σχέση με την κλειόμενη περίοδο και περιλαμβάνει όλους τους φόρους εισοδήματος που επιβάλλονται τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Έτσι το πρότυπο καλύπτει: την διαφορά μεταξύ του Λογιστικού και Φορολογητέου Εισοδήματος, τα κριτήρια αναγνώρισης, επιμέτρησης των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων/υποχρεώσεων, την λογιστική των Φορολογικών ζημιών εις νέον ή των πιστωτικών φόρων, την παρουσίαση των αναβαλλόμενων Φορολογικών θέσεων στις Οικονομικές καταστάσεις και προβλέπει μια σειρά αποκαλύψεων και επεξηγήσεων (disclosure /notes) μέσω των προβλεπόμενων συνοδευτικών σημειώσεων.

¹⁴⁸ Βλέπε <http://www.ifrs.org/ifrs-for-smes/Pages/ifrs-for-smes.aspx>

¹⁴⁹ Στην “ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ Ελληνική Λογιστική Τυποποίηση και συναφείς ρυθμίσεις” που δημοσιοποιήθηκε και τέθηκε σε διαβούλευση την 21/11/2013 συμπεριλαμβάνονται για πρώτη φορά διατάξεις σχετικές με την Αναβαλλόμενη Φορολογία.

¹⁵⁰ Βλέπε πρόοδο εργασιών: <http://www.ifrs.org/IFRS-for-SMEs/Comprehensive-review-IFRS-for-SMEs/Pages/default.aspx>

¹⁵¹ IFRS για μικρομεσαίες επιχειρήσεις (IFRS for SMEs). Δεν είναι ακόμη υποχρεωτικά από την Ευρωπαϊκή Ένωση Εφαρμόζονται όμως σε περίπου 30 χώρες (π.χ. Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Βραζιλία, Αργεντινή, Σιγκαπούρη).

¹⁵² Βλέπε κεφ.2, <http://www.ifrs.org/Pages/default.aspx>
http://ec.europa.eu/finance/accounting/ias/index_en.htm

3.1.1 Λογιστική - Φορολογική Βάση (Book - Tax Base) & Προσωρινές Διαφορές

Το Λογιστικό Πρότυπο IAS -12 ως ισχύει, όπως και ο προκάτοχος του (revised 1996) στηρίζεται στην συλλογιστική του “*Temporary – Concept*”. Σύμφωνα με την προσέγγιση αυτή με την χρήση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (Ενεργητικού – Παθητικού) επιδιώκεται η παροχή στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων πληρέστερης πληροφόρησης αναφορικά με τους φόρους εισοδήματος και η ακριβοδίκαιη παρουσίαση της χρηματοοικονομικής Θέσης και Αποτελεσμάτων.

Σύμφωνα με την προσέγγιση της προσωρινότητας, κάθε διαφορά μεταξύ των μεγεθών του IFRS (Λογιστικού) και του Φορολογικού Ισολογισμού ή των αποτιμήσεων αποτελεί σε γενικές γραμμές “**Προσωρινή Διαφορά**” (*temporary difference*) που υπεισέρχεται στον υπολογισμό της Αναβαλλόμενης Φορολογίας. Αυτό συμβαίνει ανεξάρτητα από το εάν η διαφορά αυτή κατά την γέννηση της επηρέασε τα αποτελέσματα ή την καθαρή θέση και από το χρονικό ορίζοντα που αναμένεται να συμψηφιστεί.

Οι προσωρινές διαφορές σύμφωνα με το IAS 12.5 οφείλονται σε διαφορές μεταξύ της αξίας των στοιχείων Ενεργητικού (Asset) και Παθητικού (liability) όπως αυτή προσδιορίζεται¹⁵³ σύμφωνα με τους Λογιστικούς Κανόνες και Αρχές (**Λογιστική Βάση**) και αυτής που προσδιορίζεται με βάση τους φορολογικούς κανόνες (**Φορολογική Βάση**)¹⁵⁴.

Οι Προσωρινές Διαφορές διακρίνονται σε: α) *Φορολογητέες Προσωρινές Διαφορές*¹⁵⁵ (*taxable temporary differences*), οι οποίες οδηγούν σε πληρωμή υψηλότερων φόρων στο μέλλον και στο παρόν σε αναγνώριση “Αναβαλλόμενης Φορολογικής Υποχρέωσης (ΑΦΥ/DTL)” και β) *Εκπεστέες Προσωρινές Διαφορές* (*deductible*

¹⁵³ Κλασικό παράδειγμα διαφορών αποτελούν οι αποσβέσεις, οι οποίες σύμφωνα με τα IAS προσδιορίζονται ανάλογα με την ωφέλιμη ζωή των παγίων ενώ σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία με βάση καθορισμένους συντελεστές).

¹⁵⁴ Σύμφωνα με το IAS 12.7, η φορολογική βάση ενός στοιχείου του ενεργητικού (tax base) είναι το ποσό που θα αφαιρεθεί δηλαδή θα εκπέσει (για φορολογικούς σκοπούς), από οποιαδήποτε μελλοντικά φορολογητέα εισοδήματα όταν η εταιρία ανακτήσει τη λογιστική αξία του στοιχείου από την πώληση ή τη χρήση του. Η φορολογική βάση μίας υποχρέωσης είναι η λογιστική της αξία μείον οποιοδήποτε ποσό το οποίο θα αφαιρεθεί από τα φορολογητέα κέρδη σε μελλοντικές περιόδους. Για αναβαλλόμενα εισοδήματα που προεισπράττονται (*deferred income*) η φορολογική βάση είναι η λογιστική τους αξία μείον οποιοδήποτε ποσό των εισοδημάτων που δεν φορολογείται σε μελλοντικές περιόδους.

¹⁵⁵ Η δημιουργία των φορολογητέων προσωρινών διαφορών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις φορολογικές ρυθμίσεις και τους κανονισμούς που ισχύουν σε κάθε κράτος και βασίζεται κατά πρώτον στο διαχωρισμό των εξόδων που εκπίπτουν ή δεν εκπίπτουν φορολογικά και κατά δεύτερον στους παράγοντες που καθορίζουν το χρόνο κατά τον οποίο τα εκπιπτόμενα έξοδα αναγνωρίζονται ως φορολογικές ελαφρύνσεις.

temporary differences) που οδηγούν στο να καταβάλλεται μεγαλύτερος φόρος στην τρέχουσα χρήση και χαμηλότερος σε μελλοντικές χρήσεις για τις οποίες και αναγνωρίζεται μια “Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαιτήση (ΑΦΑ/DTA)”.

Ο χαρακτηρισμός των διαφορών ως φορολογητέες ή εκπεστές είναι συνάρτηση της κατηγορίας των λογαριασμών από τους οποίους προήλθαν και της σχέσης μεγέθους μεταξύ λογιστικής αξίας και φορολογικής βάσης των στοιχείων αυτών. Ειδικότερα για τα στοιχεία του Ενεργητικού ισχύει το εξής: αν η **Λογιστική** τους **αξία** (βάση) είναι μεγαλύτερη από τη Φορολογική τους προκύπτει **φορολογητέα** προσωρινή διαφορά, ενώ αν ισχύει το αντίθετο (φορολογική βάση > της λογιστικής αξίας) προκύπτει προσωρινή διαφορά **εκπεστέα**. Για τις υποχρεώσεις ισχύει ότι αν η λογιστική αξία είναι μεγαλύτερη της φορολογικής βάσης προκύπτει προσωρινή διαφορά εκπεστέα. (βλέπε διάγραμμα 2-2, κεφ. 2.1.3)

Οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις (ΑΦΥ/DTL) είναι λοιπόν τα ποσά των φόρων εισοδήματος που θα καταβληθούν σε μελλοντικές περιόδους, (φορολογητέες προσωρινές διαφορές). Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις (ΑΦΑ/DTA) είναι τα ποσά των φόρων εισοδήματος που είναι επιστρεπτέα σε μελλοντικές περιόδους και αφορούν σε: (α) εκπεστές προσωρινές διαφορές, (β) μεταφερόμενες αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές, και (γ) μεταφερόμενους αχρησιμοποίητους πιστωτικούς φόρους.

3.1.2 Κριτική προσέγγιση του “Temporary – Concept”

Η συλλογιστική του *Temporary – Concept* παρουσιάζει όμως κάποια αδύνατα σημεία τα οποία οδηγούν τελικά σε στρέβλωση της χρηματοοικονομικής θέσης και χρήσουν βελτίωσης. Το πρώτο σημείο που δέχεται έντονη κριτική αφορά των χειρισμό των διαφορών που παρουσιάζονται κατά την αρχική αναγνώριση ενός περιουσιακού στοιχείου Ενεργητικού ή μιας Υποχρέωσης (*initial differences*). Στην περίπτωση αυτή η αξία του κόστους απόκτησης όπως καταγράφεται στα βιβλία σύμφωνα με τα IFRS, δεν αντιπροσωπεύει την μελλοντική αξία προ Φόρων αλλά ήδη την μελλοντική αξία μετά Φόρων. Η διαφορετική φορολογική μεταχείριση, όπως π.χ. με αφορμή μια επιταχυνόμενη φορολογική απόσβεση ή οποία ξεπερνάει το κόστος κτήσης, έχει ήδη κοστολογηθεί από την επιχείρηση και εμπεριέχεται στο κόστος κτήσης και στην λογιστική της αξία. Για τον λόγο αυτό στα US GAAP έχει προβλεφθεί ιδιαίτερος χειρισμός (EITF 98-11). Το κενό αυτό προσπαθεί να καλύψει το IAS 12 με την απαγόρευση αναγνώρισης διαφορών που

προέρχονται κατά την απόκτηση.

Το δεύτερο σημείο κριτικής αναφέρεται στον χειρισμό των μόνιμων διαφορών. Σύμφωνα με το IAS 12.27 η φορολογική βάση ενός στοιχείου του ενεργητικού είναι το ποσό που θα εκπέσει από οποιαδήποτε μελλοντικά φορολογητέα εισοδήματα όταν η εταιρία ανακτήσει τη λογιστική αξία του στοιχείου από την πώληση ή τη χρήση του. Αυτός ο ορισμός αποκλείει την συμμετοχή των μόνιμων διαφορών από την διαδικασία οριοθέτησης των φόρων. Η πρόθεση αυτή ενισχύεται στην συνέχεια με την επεξηγηματική διατύπωση ότι: *“Εάν τα έσοδα που θα αποκτήσει η εταιρία από τη χρήση ή την πώληση του στοιχείου δεν είναι φορολογητέα, τότε η φορολογική βάση του στοιχείου ισούται με τη λογιστική του αξία”*.

3.2 Τρέχουσα & Αναβαλλόμενη Φορολογία (Current and Deferred Tax)

Σε πολλά φορολογικά καθεστάτα το Λογιστικό Αποτέλεσμα (κέρδος / ζημία) διαφέρει από το φορολογητέο. Οι διαφορές προκύπτουν από την εφαρμογή διαφορετικών νόμων και κανόνων (G.A.A.P.)¹⁵⁶ κατά τον υπολογισμό του Λογιστικού Αποτελέσματος, από αυτούς που προβλέπονται για τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος. **Λογιστικό αποτέλεσμα** είναι το προ φόρων κέρδος ή ζημία μιας περιόδου, όπως προκύπτει από τα λογιστικά βιβλία (G.A.A.P.), ενώ **Φορολογητέο εισόδημα** είναι αυτό που προσδιορίζεται σύμφωνα με τους κανόνες που έχουν θεσπιστεί από τις φορολογικές αρχές κάθε χώρας και επί του οποίου επιρρίπτονται οι φόροι εισοδήματος. **Έξοδο φόρου** είναι το συνολικό ποσό του Φόρου που βαρύνει (αντιστοιχεί) στα Λογιστικά Αποτελέσματα μια περιόδου με βάση τον ισχύοντα Φορολογικό Συντελεστή, και συμπεριλαμβάνει τον **τρέχοντα και τον αναβαλλόμενο φόρο**. Ο **Τρέχων** φόρος είναι το ποσό των πληρωτέων (επιστρεπτέων) φόρων εισοδήματος που αφορά στο φορολογητέο κέρδος (φορολογική ζημία) μιας περιόδου ενώ ο **“Αναβαλλόμενος Φόρος”** εξομαλύνει το κενό μεταξύ Εξόδου Φόρου και Τρέχοντα Φόρου και προκύπτει από την μεταβολή των αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (Απαιτήσεων / Υποχρεώσεων) από χρήση σε χρήση. Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις (ΑΦΥ) είναι τα ποσά των φόρων

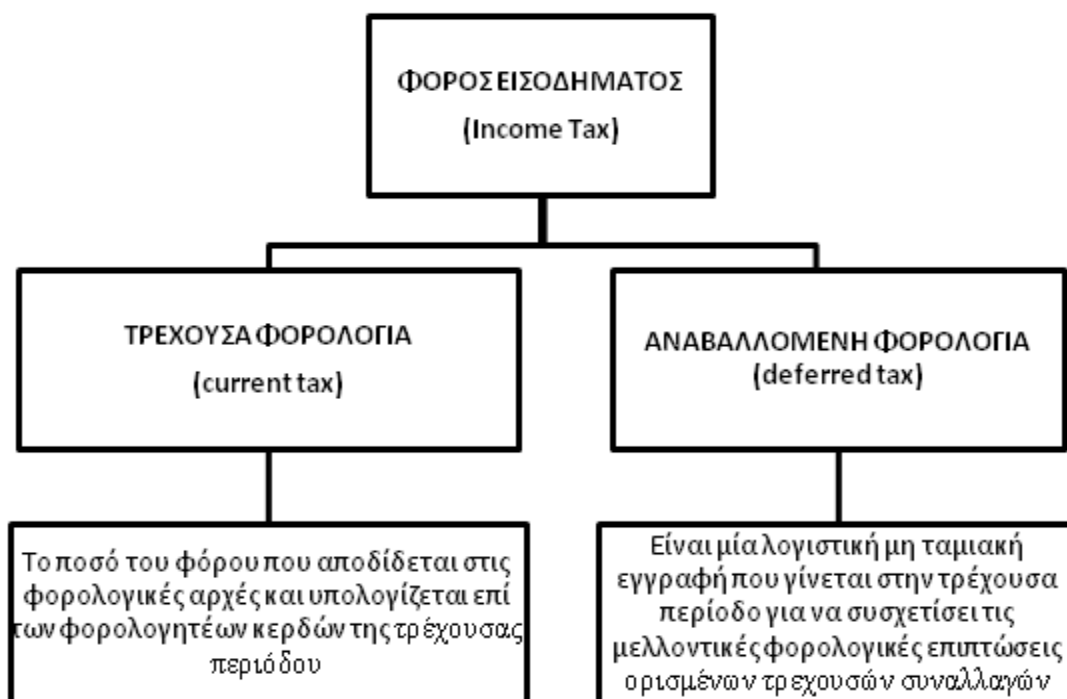
¹⁵⁶ Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές/Generally Accepted Principles με επικρατέστερα τα US GAAP και τα International Accounting Standards (I.A.S.).

εισοδήματος που θα καταβληθούν σε μελλοντικές περιόδους, που αφορούν σε φορολογητέες προσωρινές διαφορές. Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (ΑΦΑ) είναι τα ποσά των φόρων εισοδήματος που είναι επιστρεπτέα σε μελλοντικές περιόδους και αφορούν σε: (α) εκπεστέες προσωρινές διαφορές, (β) μεταφερόμενες αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές, και (γ) μεταφερόμενους αχρησιμοποίητους πιστωτικούς φόρους. Επομένως η συνολική Φορολογική Επιβάρυνση για το Λογιστικό εισόδημα (κέρδος / ζημιά) μιας περιόδου υπολογίζεται ως:

$$\text{Έξοδο φόρου} = \text{Τρέχων φόρος (+/-) Αναβαλλόμενος Φόρος (α)}$$

$$(\text{Total Tax Expense} = \text{Current Tax Expense (+/-) Deferred Tax Expense})$$

Αναβαλλόμενη φορολογία είναι λοιπόν τα ποσά του φόρου εισοδήματος που ήδη έχουν αναγνωρισθεί κυρίως ως έξοδα (ή σε βάρος των ιδίων κεφαλαίων) αλλά θα καταβληθούν μελλοντικά ή τα ποσά που αναμένεται να επιστραφούν μελλοντικά. Η πρώτη περίπτωση αφορά τις αναβαλλόμενες φορολογικές **υποχρεώσεις** και η δεύτερη τις αναβαλλόμενες **φορολογικές απαιτήσεις**.

Διάγραμμα 3-1: Τρέχουσα και Αναβαλλόμενη Φορολογία.

3.3 Αναβαλλόμενα Φορολογικά Στοιχεία Ενεργητικού & Παθητικού

3.3.1 Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις (ΑΦΥ/DTL)

Όπως προαναφέρθηκε Φορολογητέες προσωρινές διαφορές είναι εκείνες οι διαφορές που θα καταλήξουν σε φορολογητέα ποσά κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους (φορολογικής ζημιάς) των μελλοντικών χρήσεων, καθώς η λογιστική αξία του στοιχείου του Ενεργητικού ή της υποχρέωσης ανακτάται ή διακανονίζεται (IAS 12.16). Στο μέλλον θα οδηγήσουν σε πληρωμή υψηλότερων φόρων και στο παρόν σε αναγνώριση Αναβαλλόμενης Φορολογικής Υποχρέωσης (ΑΦΥ), καθώς θα ισχύει:

Λογιστική αξία στοιχείου του Ενεργητικού > Φορολογική βάση.

Λογιστικά κέρδη > Φορολογικά κέρδη.

Γενικά όλες οι φορολογητέες προσωρινές διαφορές δημιουργούν Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση (ΑΦΥ).

Ορισμένες προσωρινές διαφορές προκύπτουν όταν έσοδα ή έξοδα περιλαμβάνονται στο λογιστικό αποτέλεσμα μιας περιόδου, αλλά περιλαμβάνονται στο φορολογητέο αποτέλεσμα διαφορετικής περιόδου. Αυτές οι προσωρινές διαφορές συχνά αναφέρονται ως χρονικές διαφορές (*timing differences*). Παραδείγματα φορολογητέων προσωρινών διαφορών της περίπτωσης αυτής, οι οποίες καταλήγουν σε αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις¹⁵⁷ σύμφωνα με το (IAS 12.17) προκύπτουν όταν:

- a) Έσοδα τόκων περιλαμβάνονται στο λογιστικό κέρδος της περιόδου, αλλά μπορεί, σε ορισμένες φορολογικές δικαιοδοσίες (αρχές), να συμπεριληφθούν στο φορολογητέο κέρδος όταν εισπράττονται.
- b) Αποσβέσεις που εκπίπτουν κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους (φορολογικής ζημιάς) μπορεί να διαφέρουν από αυτές που υπεισέρχονται και διαμορφώνουν το λογιστικό κέρδος. Η προσωρινή διαφορά είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του περιουσιακού στοιχείου και της φορολογικής του

¹⁵⁷ Βλέπε IAS 12.16

βάσης¹⁵⁸. Μια φορολογητέα προσωρινή διαφορά προκύπτει επίσης και καταλήγει σε αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση, όταν η φορολογική απόσβεση είναι επιταχυνόμενη¹⁵⁹.

- c) Κόστη ανάπτυξης που κατά τον προσδιορισμό του λογιστικού κέρδους κεφαλαιοποιούνται και να αποσβένονται στη διάρκεια μελλοντικών χρήσεων, εκπίπτουν κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος στην περίοδο στην οποία πραγματοποιούνται¹⁶⁰.

Το IAS 12.18 αναφέρει επίσης μια σειρά περιπτώσεων φορολογητέων προσωρινών διαφορών, οι οποίες όμως δεν αποτελούν χρονικές διαφορές (timing differences), διότι:

- a) Το κόστος μιας συνένωσης επιχειρήσεων (business combination) κατανέμεται μέσω της αναγνώρισης των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν στην εύλογη αξία τους, αλλά δε γίνεται καμία ισοδύναμη προσαρμογή για φορολογικούς σκοπούς¹⁶¹.
- b) Περιουσιακά στοιχεία αναπροσαρμόζονται χωρίς να γίνει ισοδύναμη προσαρμογή για φορολογικούς σκοπούς.
- c) Προκύπτει υπεραξία (Goodwill) σε μια συνένωση επιχειρήσεων (business combination), κατά την οποία φορολογικά δεν επιτρέπεται η αναγνώρισή της απόσβεσή της¹⁶².
- d) Η φορολογική βάση περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης κατά την αρχική αναγνώριση διαφέρει από την αρχική λογιστική αξία¹⁶³.
- e) Η λογιστική αξία των επενδύσεων σε θυγατρικές και συγγενείς ή των συμμετοχών σε κοινοπραξίες, είναι διαφορετική από τη φορολογική βάση της επένδυσης ή της

¹⁵⁸ Είναι το αρχικό κόστος του περιουσιακού στοιχείου μείον όλες τις εκπτώσεις που επιτρέπονται από τους φορολογικούς νόμους κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους της τρέχουσας αλλά και των προηγούμενων περιόδων

¹⁵⁹ Αν η φορολογική απόσβεση είναι μικρότερη από τη λογιστική απόσβεση, προκύπτει μια εκπεστέα προσωρινή διαφορά και καταλήγει σε μια αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

¹⁶⁰ Τέτοια κόστη ανάπτυξης έχουν μηδενική φορολογική βάση, καθώς έχουν ήδη εκπεστεί από το φορολογητέο κέρδος. Η προσωρινή διαφορά είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του κόστους ανάπτυξης και της μηδενικής φορολογικής βάσης.

¹⁶¹ Η φορολογητέα προσωρινή διαφορά αντιστρέφεται μελλοντικά μέσω των υψηλότερων IFRS-Αποσβέσεων.

¹⁶² Σύμφωνα με το IAS 12.15(a) και IAS 12.21 δεν υφίσταται καμία απαγόρευση για την δημιουργία μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Υποχρέωσης από μια προσωρινή διαφορά αυτού του τύπου.

¹⁶³ Περίπτωση για παράδειγμα όπου η επιχείρηση καρπώνεται μη φορολογητέες κρατικές επιχορηγήσεις που αφορούν σε πάγια περιουσιακά στοιχεία.

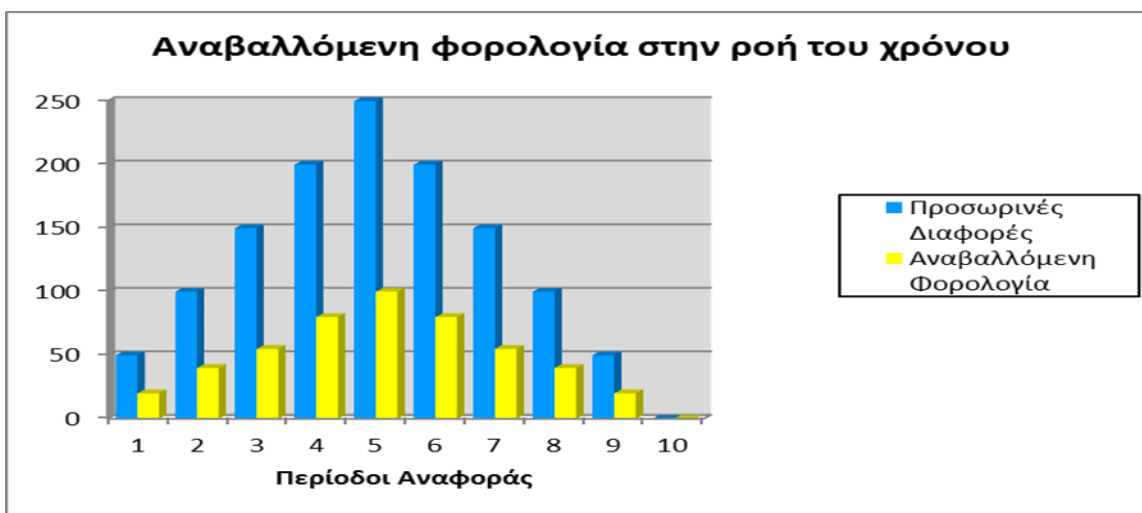
συμμετοχής¹⁶⁴.

Στο παράδειγμα που ακολουθεί θεωρούμε ότι το σύνολο των Προσωρινών Διαφορών προέρχεται από την Διαφορά ανάμεσα στις Φορολογικές (Tax) και τις Λογιστικές (GAAP) αποσβέσεις Ενσώματων Παγίων.

Πίνακας 3-1: Προσωρινές Διαφορές- Το Παράδειγμα των Αποσβέσεων.

ΠΕΡΙΟΔΟΙ	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Σ
Φορολ. Αποσβέσεις		100	100	100	100	100	0	0	0	0	0	500
IFRS-Αποσβέσεις		50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	500
Φορολογική Βάση Βιβλίων	500	400	300	200	100	0	0	0	0	0	0	
IFRS - Λογιστική Βάση Βιβλίων	500	450	400	350	300	250	200	150	100	50	0	
Προσωρινές Διαφορές		50	100	150	200	250	200	150	100	50	0	
Φορολογικός Συντελεστής	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	
Αναβαλλόμενες Φορολ. Υποχρεώσεις (Α.Φ.Υ.)		20	40	60	80	100	80	60	40	20	0	
Αναβαλλομενος Φόρος - Εξοδο		20	20	20	20	20	0	0	0	0	0	100
Αναβαλλομενος Φόρος- Έσοδο		0	0	0	0	0	20	20	20	20	20	100
EBITDA		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	1.000
IFRS-EBT		50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	500
Φορολ. -EBT		0	0	0	0	0	100	100	100	100	100	500
Τρέχων Φόρος - Έξοδο		0	0	0	0	0	40	40	40	40	40	200
Αναβαλλομενος Φόρος Εξοδο/ Έσοδο		20	20	20	20	20	-20	-20	-20	-20	-20	0
Συνολική Φορολ. Επιβάρυνση		20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	200
Πραγματικός Φορολ. Συντελεστής (ETR)		40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	

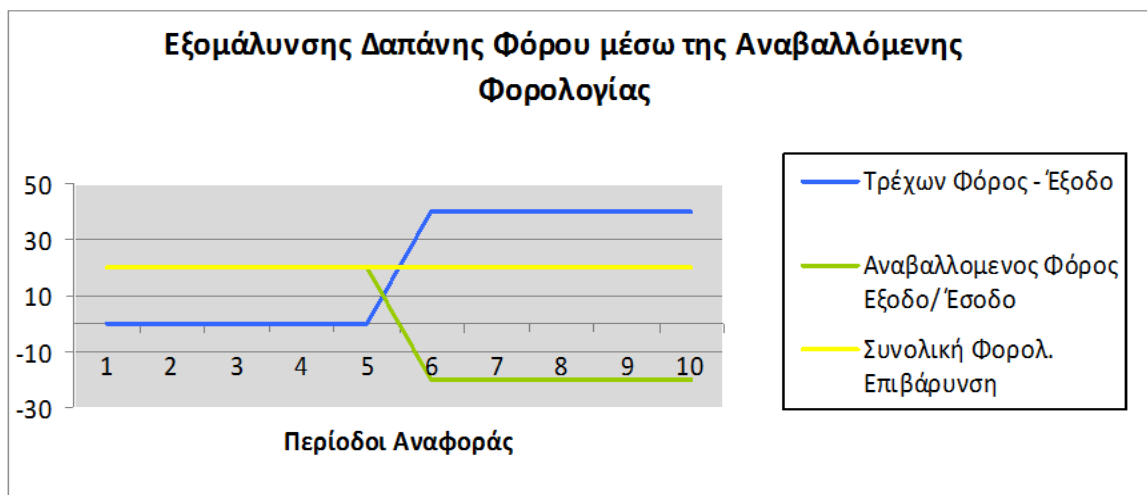
¹⁶⁴ Υπενθυμίζεται όμως ότι η αναγνώριση αναβαλλόμενης φορολογίας στην περίπτωση αυτή γίνεται υπό προϋποθέσεις (IAS 12.39).

Γράφημα 3-1: Φάσεις μιας Διαπεριοδικής Κατανομής του Φόρου κατά το “Timing-Concept”.

Κατά την φάση της “*Ωρίμανσης*” προκύπτει μια Προσωρινή Διαφορά μεταξύ Λογιστικού και Φορολογικού Αποτελέσματος, η οποία κατά περίπτωση οδηγεί στην δημιουργία μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Θέσης Ενεργητικού ή (Παθητικού) με την εμφάνιση ισόποσης Μείωση ή (Αύξησης) του Αναβαλλόμενου Φόρου (ΑΦ). Ο ΑΦ αθροιζόμενος στον Τρέχων Φόρο των Φορολογητέων Κερδών διαμορφώνει την συνολική Φορολογική Επιβάρυνση της Χρήσεως. Στο τέλος αυτής της φάσης η Προσωρινή Διαφορά και η Αναβαλλόμενη Φορολογία φθάνουν στην ανώτατη τιμή τους “*Σημείο καμψής*”.

Στην φάση “*Αποδόμησης*” που ακολουθεί έχουμε αντιστροφή της τάσης με την Προσωρινή Διαφορά να βαίνει συνεχώς μειούμενη και να οδηγεί στην σταδιακή απομείωση του ύψους της Αναβαλλόμενης Φορολογίας. Ανάλογα με τις αιτίες και την φύση των προσωρινών διαφορών μπορεί να παρατηρηθεί μια διαφορετική πορεία και ένταση στις εν λόγω φάσεις, η σωρευτική όμως επίδραση των κατά περίπτωση Αναβαλλόμενων Φόρων (εσόδων ή εξόδων) στα αποτελέσματα πρέπει στο τέλος της συνολικής περιόδου να μηδενίζεται.

Γράφημα 3-2: Η Εξομάλυνση της Δαπάνης του Φόρου.

3.3.2 Αναγνώριση μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης (ΑΦΑ/DTA)

Όταν αναγνωρίζεται μια υποχρέωση αναμένεται ότι η λογιστική της αξία θα τακτοποιηθεί σε μελλοντικές περιόδους μέσω εκροών από την οικονομική μονάδα πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη. Όταν οι πόροι αυτοί εκρέουν, το σύνολο ή μέρος των ποσών αυτών μπορεί να είναι φορολογικά εκπεστέο σε μια μεταγενέστερη περίοδο από αυτή στην οποία αναγνωρίζεται η υποχρέωση. Σε τέτοιες περιπτώσεις δημιουργείται μια προσωρινή διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της υποχρέωσης και της φορολογικής της βάσης. Για τον λόγο αυτό προκύπτει μια αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση (ΑΦΑ) η οποία αναφέρεται όσον στους φόρους εισοδήματος που θα είναι μελλοντικά ανακτήσιμοι (συμψηφιστέοι), όταν το μέρος αυτό της υποχρέωσης θα μπορεί να εκπεστεί φορολογικά. Ομοίως, αν η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου είναι μικρότερη από τη φορολογική του βάση, η διαφορά δημιουργεί μια Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση (ΑΦΑ), η οποία θα είναι ανακτήσιμη (συμψηφιστέα) σε επόμενες περιόδους.

Οι Εκπεστέες λοιπόν προσωρινές διαφορές είναι οι διαφορές που θα καταλήξουν σε ποσά που είναι συμψηφιστέα κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος (κέρδους/ ζημιάς) των μελλοντικών χρήσεων. Έχουν ως συνέπεια να καταβάλλεται μεγαλύτερος φόρος στην τρέχουσα χρήση και χαμηλότερος σε μελλοντικές αναγνωρίζοντας έτσι «Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση». Έτσι διακρίνουμε τις περιπτώσεις:

Λογιστική αξία στοιχείου του Ενεργητικού < Φορολογική βάση .

ή

Λογιστική αξία υποχρέωσης > Φορολογικά βάση.

Λογιστικά κέρδη < Φορολογικά κέρδη.

Το IAS 12.26 περιγράφει τα ακόλουθα παραδείγματα εκπεστέων διαφορών που καταλήγουν σε Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις (ΑΦΑ):

- a) Τα κόστη παροχών που συνδέονται με την αποχώρηση του προσωπικού στην πλειονότητα των περιπτώσεων αφαιρούνται κατά τον προσδιορισμό του λογιστικού αποτελέσματος, αλλά αναγνωρίζονται προς έκπτωση κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος είτε όταν καταβάλλονται οι εισφορές είτε όταν καταβάλλονται οι παροχές αποχώρησης από την οικονομική μονάδα. Δημιουργείται λοιπόν μια προσωρινή διαφορά μεταξύ του ποσού της λογιστικής καταγραφής της υποχρέωσης και της φορολογικής βάσης της υποχρέωσης η οποία συχνά είναι μηδενική¹⁶⁵.
- b) Δαπάνες και έξοδα που αναγνωρίζονται ως έξοδα της περιόδου, διαμορφώνοντας το τελικό λογιστικό αποτέλεσμα (κέρδος / ζημία). Όσον όμως αφορά τον προσδιορισμό του φορολογητέου αποτελέσματος, μπορεί να είναι εκπεστέα τμηματικά σε επόμενες περιόδους. Η διαφορά μεταξύ της φορολογικής βάσης του κόστους¹⁶⁶, και της μηδενικής λογιστικής αξίας, αποτελεί εκπεστέα προσωρινή διαφορά που καταλήγει σε μια ΑΦΑ¹⁶⁷.
- c) Το κόστος συνένωσης επιχειρήσεων κατανέμεται μέσω της αναγνώρισης των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν στις εύλογες αξίες τους κατά την ημερομηνία απόκτησής τους. Όταν κατά τη ημερομηνία απόκτησης αναγνωρίζεται μία υποχρέωση, αλλά το σχετικό κόστος δεν εκπίπτει κατά τον προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών μέχρι μια

¹⁶⁵ Μια τέτοια εκπεστέα προσωρινή διαφορά καταλήγει σε ΑΦΑ επειδή τα οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν στην οικονομική μονάδα με τη μορφή της έκπτωσης από τα φορολογητέα κέρδη, όταν καταβάλλονται οι εισφορές ή οι παροχές αποχώρησης.

¹⁶⁶ Το ποσό δηλαδή το οποίο οι φορολογικές αρχές θα επιτρέψουν να εκπεστεί σε μελλοντικές περιόδους

¹⁶⁷ Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελούν τα κόστη έρευνας και ανάπτυξης (R&D).

μεταγενέστερη περίοδο, προκύπτει μια εκπεστέα προσωρινή διαφορά που καταλήγει σε μια ΑΦΑ.

- d) Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση προκύπτει επίσης όταν η εύλογη αξία (επανεκτιμημένη) ενός αναγνωρίσιμου στοιχείου που αποκτήθηκε ή ιδιοπαράχθηκε, είναι μικρότερη της φορολογικής βάσης. Και στις δύο περιπτώσεις, η ΑΦΑ που προκύπτει *επηρεάζει την υπεραξία* και ορισμένα περιουσιακά στοιχεία μπορεί να απεικονίζονται στην εύλογη αξία ή μπορεί να αναπροσαρμόζονται χωρίς να γίνεται μια ανάλογη προσαρμογή για φορολογικούς σκοπούς. Στην περίπτωση αυτή προκύπτει μια εκπεστέα προσωρινή διαφορά (ΑΦΑ), αν η φορολογική βάση του περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει τη λογιστική του αξία.

3.3.3 *Εξαιρέσεις από το βασικό κανόνα Αναγνώρισης (ΑΦΑ-ΑΦΥ)*

Οι φορολογητέες προσωρινές διαφορές οδηγούν κατά κανόνα στη δημιουργία μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Υποχρέωσης (ΑΦΥ), εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Γίνεται αρχική αναγνώριση μιας *υπεραξίας (Goodwill)*, της οποίας η απόσβεση δεν εκπίπτει φορολογικά.
- Έχουμε αρχική αναγνώριση (*initial differences*) ενός στοιχείου του ενεργητικού ή μιας υποχρέωσης σε μία συναλλαγή η οποία, είτε δεν αποτελεί επιχειρηματική συνένωση, είτε κατά την ημερομηνία της συναλλαγής, δεν επηρεάζεται ούτε το λογιστικό ούτε το φορολογητέο κέρδος¹⁶⁸.
- Προκύπτουν Φορολογητέες προσωρινές διαφορές (*outside basis differences*) από συνδεμένες, υποκαταστήματα συγγενείς επιχειρήσεις και συμμετοχές σε κοινοπραξίες στις οποίες είναι εφικτή μια καθοδήγηση των αποτελεσμάτων από τους μετόχους / εταίρους και το πιθανότερο είναι ότι δεν θα ακολουθήσει μια διανομή κερδών¹⁶⁹.
- Στην περίπτωση των *εκπεστέων προσωρινών διαφορών* απαγορεύεται ή αναγνώριση μιας ΑΦΑ όταν δεν είναι πιθανόν (*probably*) ότι στις περιόδους που

¹⁶⁸ Σύγκρινε IAS 12.15 και IAS 12.24 με IAS 12.22 και Βλάχος & Λουκά (2009), σελ 13.7 – 14.4.

¹⁶⁹ Σύγκρινε IAS 12.15, IAS 12.39, IAS 12.44 και IAS 12.81(f).

αναμένεται η αναστροφή των προσωρινών διαφορών θα υπάρξουν και επαρκή φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων θα συμψηφισθούν οι ΑΦΑ¹⁷⁰.

Σύμφωνα με το Ελληνικό Λογιστικό¹⁷¹ «Στο λογαριασμό 16.00 «υπεραξία επιχειρήσεως (Goodwill)»¹⁷² παρακολουθείται η υπεραξία που δημιουργείται κατά την εξαγορά ή συγχώνευση ολόκληρης οικονομικής μονάδας και που είναι ίση με τη διαφορά μεταξύ του ολικού τιμήματος αγοράς και της πραγματικής αξίας των επιμέρους περιουσιακών της στοιχείων». Στην περίπτωση συγχωνεύσεως η πραγματική αξία της οικονομικής μονάδας προσδιορίζεται κατά τη διαδικασία που ορίζει το άρθρο 9 του ΚΝ. 2190/1920. Η υπεραξία της οικονομικής μονάδας αποσβένεται, είτε εφάπαξ, είτε τμηματικά και ισόποσα σε περισσότερες από μία χρήσεις, οι οποίες δεν είναι δυνατό να υπερβαίνουν τα πέντε έτη¹⁷³. Από την πλευρά του φορολογικού δικαίου¹⁷⁴ η υπεραξία (ως στοιχείο Ενεργητικού) έχει μηδενική φορολογική βάση (δεν εκπίπτει φορολογικά) και κατά συνέπεια έχουμε πλήρη εφαρμογή της ανωτέρω απαγόρευσης.

Όσον αφορά την τελευταία περίπτωση, μια αναστροφή των εκπεστών προσωρινών διαφορών καταλήγει σε εκπτώσεις κατά τον προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών μελλοντικών περιόδων. Όμως τα οικονομικά οφέλη (μειώσεις στις φορολογικές πληρωμές) θα μπορούν να αξιοποιηθούν από την οικονομική μονάδα, μόνο αν υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων είναι δυνατός ο συμψηφισμός των εκπτώσεων φόρου.

3.3.4 Το κριτήριο της Πιθανότητας (probably)

Η έννοια και η ερμηνεία του κριτηρίου “*When it is probably*”, έχει ήδη αποτελέσει θέμα εκτεταμένων συζητήσεων από την πλευρά τόσο της ακαδημαϊκής κοινότητας όσο και των συντακτών, των ελεγκτών και των εποπτικών αρχών. Η IASB στα πλαίσια κοινού προγράμματος με σκοπό την σύγκλιση των IFRS με τα US GAAP

¹⁷⁰ Σύγκρισε IAS 12.24

¹⁷¹ Βλέπε παραγρ. 2.2.110 αριθ. 1-3 του Γ.Λ.Σ., άρθρο 43 παραγράφους 1 και 4 περ. β' του κωδ. ΚΝ. 2190/1920 και Γνωμ. ΕΣΥΛ Νο. 249/2237/1995

¹⁷² Η υπεραξία στηρίζεται στην εκτίμηση για την ικανότητά της να πραγματοποιεί υψηλά κέρδη λόγω κυρίως της καλής φήμης, της εκτεταμένης πελατείας, της μεγάλης πίστωσης στην αγορά, της καλής οργάνωσης, της ιδιαίτερης της εξειδικεύσεως στην παραγωγή ορισμένων αγαθών, της καλής προοπτικής αναπτύξεως του κλάδου στον οποίο ανήκει, των εξαιρετικών πλεονεκτημάτων της θέσεως όπου είναι εγκαταστημένη, της υψηλής στάθμης των στελεχών που απασχολεί (επιστημονική κατάρτιση, εμπειρία) και του κύρους, δυναμισμού και αποτελεσματικότητας του διοικητικού και διευθυντικού της μηχανισμού.

¹⁷³ Βλέπε σχετικά παράγραφο 22 του άρθρου 3του νόμου 4110/2013.

¹⁷⁴ περίπτωση στ' του άρθρου 31 του ν.2238/1994.

(conversion-project), τοποθετήθηκε ξεκάθαρα και διατύπωσε την θέση ότι η έννοια του “probable” είναι ταυτόσημη με την έννοια του “more likely than not”. Η τοποθέτηση αυτή αναιρεί την μέχρι τώρα επικρατούσα άποψη ότι το κριτήριο της πιθανότητας σύμφωνα με τα IFRS αντιστοιχεί σε ένα πολύ μεγαλύτερο ποσοστό¹⁷⁵ από το Αγγλοσαξονικό (US GAAP) 50%. Ακόμα όμως και αν γίνει δεκτό το κριτήριο του 50%, από μόνο του δεν αρκεί για να δοθεί μια ξεκάθαρη, αντικειμενική και γενικά εφαρμόσιμη απάντηση στο κατά πόσο και πότε θα υπάρξουν στο μέλλον επαρκή φορολογητέα κέρδη.

Πίνακας 3-2: Κατανομή πιθανότητας – Πλήρωση του κριτηρίου “probably”.

Σενάριο	Δυνατότητα αξιοποίησης	Εκτιμώμενη Πιθανότητα	Σταθμισμένο Αποτέλεσμα
A	100%	33,3%	33,3%
B	60%	33,3%	20,0%
C	0%	33,3%	0,0%
Αναμενόμενη τιμή			53,3%

Σύμφωνα με το παραπάνω σενάριο αναμένεται η μελλοντική η αξιοποίηση των εκπεστέων προσωρινών διαφορών κατά 53,3%. Με την ίδια κατανομή πιθανότητας και στην λογική του “best estimate” που προβλέπεται στο IAS 37.39, θα μπορούσε να επιλεγθεί ο μέσος όρος (60%).

Η αποσαφήνιση του κριτηρίου της πιθανότητας επηρεάζει όμως ταυτόχρονα και την διαδικασία της επιμέτρησης (measurement). Σύμφωνα με την διατύπωση του IAS 12.24, οι Αναβαλλόμενοι Φόροι πρέπει να αναγνωρίζονται στο συνολικό ύψος τους, το οποίο στην συνέχεια να επανεκτιμάται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο IAS 12.56. Η ανωτέρω διαδικασία (δυο στάδια) παρέλκει (δεν εφαρμόζεται) μόνο κατά την πρώτη αναγνώριση. Στην περίπτωση αυτή ιδιαίτερα όσον αφορά τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις συνίσταται να εμφανίζονται εκκαθαρισμένες (net).

Σύμφωνα με τις οδηγίες του IAS 12.56 η Αναβαλλόμενη Φορολογία πρέπει να προσαρμοσθεί στο ύψος που είναι πιο πιθανό ότι μπορεί μελλοντικά να χρησιμοποιηθεί¹⁷⁶ “of part or all of that deferred tax asset to be utilized”. Στην ίδια

¹⁷⁵ Π.χ. συνήθως με μια πιθανότητα > 75%.

¹⁷⁶ «An entity shall reduce the carrying amount of a deferred tax asset to the extent that it is no longer probable that sufficient taxable profit will be available to allow the benefit of part or all of that deferred tax asset to be utilized».

λογική κινείται και το αδελφό Αμερικάνικο Λογιστικό Πρότυπο *SFAS 109* (impairment approach). Στον προβλεπόμενο χειρισμό η απομείωση (valuation allowance) καταγράφεται με την χρήση ενός Αντίθετου Λογαριασμού (αποσβεσμένο).

Σε κάθε περίπτωση γίνεται φανερό ότι ο καθορισμός της πιθανότητας υπόκειται περισσότερο σε υποκειμενικά παρά σε αντικειμενικά κριτήρια όπου υπεισέρχονται σε μεγάλο βαθμό οι *εκτιμήσεις και οι προθέσεις του management*. Έτσι εάν μεταβληθεί σημαντικά η εκτίμηση όσον αφορά την πιθανότητα εμφάνισης του σεναρίου, μπορεί να προκύψει έως και μηδενική αναμενόμενη τιμή.

Πίνακας 3-3: Κατανομή πιθανότητας – Αναμ. Τιμή < 50%.

Σενάριο	Δυνατότητα αξιοποίησης	Εκτιμώμενη Πιθανότητα	Σταθμισμένο Αποτέλεσμα
A	100%	33,3%	33,3%
B	49%	33,3%	16,3%
C	0%	33,3%	0,0%
Αναμενόμενη τιμή			49,7%

Το ίδιο ισχύει και αν χρησιμοποιηθεί η μεθοδολογία του “best estimate” που προαναφέρθηκε.

Πίνακας 3-4: Κατανομή πιθανότητας – best estimate.

Σενάριο	Δυνατότητα αξιοποίησης	Εκτιμώμενη Πιθανότητα	Σταθμισμένο Αποτέλεσμα
A	100%	25,0%	25,0%
B	49%	25,0%	12,3%
C	0%	50,0%	0,0%
Αναμενόμενη τιμή			37,3%

Στην προκειμένη περίπτωση το πιο πιθανό σενάριο είναι η μια μηδενική αξιοποίηση. Η αναμενόμενη τιμή διαμορφώνεται στο 37,3% και η Αναγνώριση Αναβαλλόμενης Φορολογίας δεν προκρίνεται λόγω μιας υποκειμενικής κρίσης της διοίκησης. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι ένα τέτοιο κριτήριο αφήνει πολλά περιθώρια ελιγμών και θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια καθοδηγούμενη μορφή σύνταξης και παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων. Σε τελική ανάλυση ο προβληματισμός ίσως δεν θα έπρεπε να επικεντρώνεται στην πιθανότητα εμφάνισης του κάθε σεναρίου,

αλλά στο εάν αυτή της μορφής κριτήρια μπορεί να θεωρούνται αντικειμενικά. Επισημαίνεται επίσης ότι η μεθοδολογία αυτή προβλέπεται μόνο για την Αναβαλλόμενη Φορολογία Ενεργητικού. Κατά την αναγνώριση μιας ΑΦΥ δεν απαιτείται να είναι πολύ πιθανή μια ικανοποιητική μελλοντική κερδοφορία.

Σύμφωνα με το **IAS 12.28 Φορολογητέα κέρδη** είναι πιθανόν ότι θα είναι διαθέσιμα, όταν *υπάρχουν επαρκείς φορολογητέες προσωρινές διαφορές που αναφέρονται στην ίδια φορολογική αρχή και το ίδιο φορολογικό αντικείμενο, οι οποίες χρονικά αναμένονται να αναστραφούν:*

- a) στην ίδια περίοδο, με αυτή της αναμενόμενης αναστροφή των εκπεστέων προσωρινών διαφορών, ή
- b) σε περιόδους, στις οποίες μία φορολογική ζημία, η οποία προκύπτει από την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση, μπορεί να μεταφερθεί (πριν ή τις εν λόγω περιόδους).

Σε τέτοιες περιπτώσεις, η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση αναγνωρίζεται στην περίοδο στην οποία προκύπτουν οι εκπεστέες προσωρινές διαφορές.

*Όταν οι φορολογητέες στην ίδια φορολογική αρχή προσωρινές διαφορές, **δεν επαρκούν** η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση αναγνωρίζεται (IAS 12.29) κατά την έκταση που:*

- a) Είναι πιθανόν (αναμένεται) ότι η οικονομική μονάδα θα έχει *επαρκή φορολογητέα κέρδη*, που αναφέρονται στην ίδια φορολογική αρχή, την ίδια περίοδο με την αναστροφή των εκπεστέων προσωρινών διαφορών (ή σε περιόδους κατά τις οποίες μια φορολογική ζημία (που ανακύπτει από την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση) επιτρέπεται φορολογικά να μεταφερθεί, ή
- b) Υπάρχει στον όμιλο φορολογικός προγραμματισμός (tax planning opportunities), ο οποίος διασφαλίζει τη επίτευξη φορολογητέων κερδών στις περιόδους αναστροφής των ΑΦΑ¹⁷⁷.

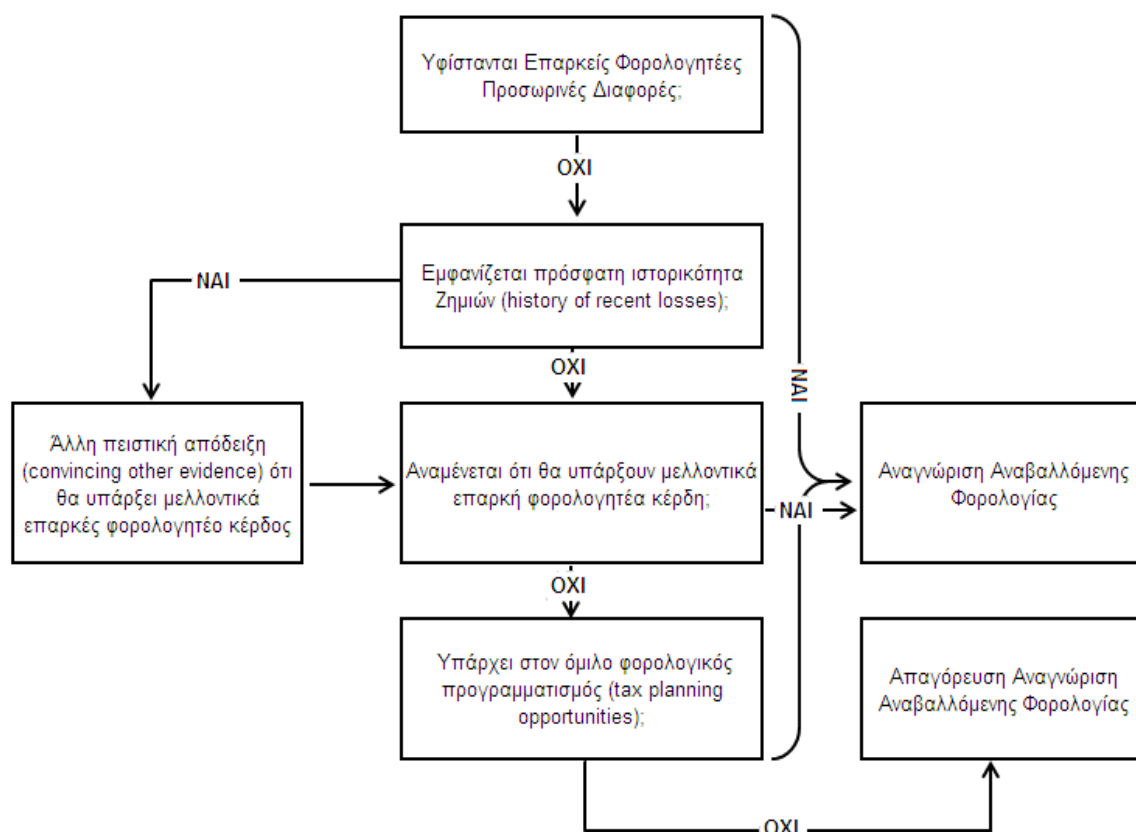
Θεμιτό θα ήταν λοιπόν να δημιουργηθεί από πλευράς των Εποπτικών Αρχών (π.χ. Ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς) μια γενικότερη καταγραφή των μορφών των

¹⁷⁷ Το IAS 12.30 αναλύει και αναφέρεται σε συγκεκριμένες πρακτικές και μεθόδους Φορολογικού Προγραμματισμού. Ο φορολογικός προγραμματισμός γενικότερα συνίσταται σε ενέργειες από πλευράς της επιχείρησης με σκοπό να δημιουργήσει ή να αυξήσει το φορολογητέο εισόδημα στην συγκεκριμένη περίοδο πριν τη λήξη της ισχύς του φορολογικού δικαιώματος, για συμψηφισμό της φορολογητέας ζημιάς ή του πιστωτικού φόρου που μεταφέρεται εις νέον.

μεθόδων και των μοντέλων, που τεκμηριώνουν την ύπαρξη ικανοποιητικού φορολογικού προγραμματισμού προς αποφυγή αντιμετώπισης των αστοχιών κατά περίπτωση.

Όταν με το φορολογικό προγραμματισμό, μετατίθεται το φορολογητέο εισόδημα από μεταγενέστερη σε προηγούμενη περίοδο, η χρησιμοποίηση της φορολογικής ζημιάς ή πιστωτικού φόρου μεταφερόμενου εις νέο, εξακολουθεί να εξαρτάται από την πιθανότητα ύπαρξης μελλοντικών φορολογητέων κερδών έστω και αν η πηγή προέλευσης των κερδών αυτών είναι διαφορετική από αυτή των μελλοντικά δημιουργούμενων προσωρινών διαφορών¹⁷⁸.

Σε κάθε περίπτωση όμως που εμφανίζεται πρόσφατη ιστορικότητα Ζημιών, από το IAS 12.31 σε συνδυασμό με το IAS 12.35 και το IAS 12.36, θα πρέπει να εφαρμόζονται τα πολύ πιο αυστηρά κριτήρια αναγνώρισης που προβλέπονται στην περίπτωση Αναγνώρισης Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Ζημίες που μεταφέρονται εις νέον, όπως αναλυτικά παρουσιάζονται στο επόμενο μέρος.

Διάγραμμα 3-2: Βήματα ελέγχου κατά την Αναγνώριση Αναβαλλόμενου Περιουσιακού Στοιχείου Ενεργητικού.

¹⁷⁸ Βλέπε ADS International 2002.

Ειδικότερα σύμφωνα την παράγραφο 56 του IAS 12, η **Λογιστική Αξία** ενός Αναβαλλόμενου Φορολογικού Περιουσιακού Στοιχείου **θα επανεξετάζεται σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού**. Από το πρότυπο προβλέπεται επίσης η μείωση της λογιστικής αξίας του εν λόγω Φορολογικού Περιουσιακού Στοιχείου κατά την έκταση που δεν είναι πλέον πιθανό ότι επαρκές φορολογητέο κέρδος θα είναι διαθέσιμο για να επιτρέψει την αξιοποίηση της ωφέλειας μέρους ή του συνόλου αυτού του Φορολογικού Περιουσιακού Στοιχείου. Κάθε τέτοια μείωση θα αναστρέφεται κατά την έκταση που καθίσταται πιθανό ότι θα υπάρξει επαρκές φορολογητέο κέρδος. Επίσης θα πρέπει σύμφωνα με το IAS 12.37 να ελέγχεται, σε κάθε μεταγενέστερη ημερομηνία κλεισίματος Ισολογισμού, για τυχόν Αναβαλλόμενα Περιουσιακά Στοιχεία τα οποία δεν έχουν έως τώρα αναγνωρισθεί ενώ καθίστανται τώρα αναγνωρίσιμα. Μια μη αναγνωρισμένη, ως τώρα, φορολογική απαίτηση αναγνωρίζεται στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος, ώστε αν επιτρέψει την ανάκτηση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης¹⁷⁹.

Η εκτίμηση του ύψους των ΑΦΑ σε συνδυασμό με την ανακτησιμότητα τους φαίνεται να συσχετίζεται επίσης με το ύψος του αναμενόμενου στις περιόδους που ακολουθούν Φορολογικού Συντελεστή (εφαρμοστέος IAS 12.46) καθώς και με επικείμενες αλλαγές της νομοθεσία όσον αφορά τον αριθμό των μελλοντικών χρήσεων που οι Αναγνωριζόμενες Φορολογικά Ζημίες εις Νέον επιδέχονται συμψηφισμού (π.χ. η δυνατότητα συμψηφισμού μετατρέπεται από τα επόμενα 5 στα 30 έτη).

3.3.5 Αναβαλλόμενη Φορολογία & Ζημίες εις Νέον

Σε πολλά φορολογικά καθεστώτα όταν μία επιχείρηση καταγράφει σε κάποιες χρήσεις ζημίες, δίνεται η δυνατότητα μεταφορά τους (Ζημίες εις Νέον) και συμψηφισμού τους με τα κέρδη των χρήσεων που ακολουθούν. Η ρύθμιση αυτή, υπό την προϋπόθεση ότι θα υπάρξουν φορολογητέα κέρδη, οδηγεί μελλοντικά στην καταβολή λιγότερων φόρων.

¹⁷⁹ Π.χ. μία βελτίωση, στις εμπορικές συνθήκες μπορεί να καταστήσει περισσότερο πιθανό ότι η εταιρεία θα είναι σε θέση να δημιουργήσει στο μέλλον επαρκές φορολογητέο κέρδος, ώστε η ΑΦΑ να ανταποκρίνεται στις προϋποθέσεις αναγνώρισής της, σύμφωνα με τα όσα ορίζει το Πρότυπο. Ένα άλλο παράδειγμα αποτελεί η επανεκτίμηση των ΑΦΑ κατά την ημερομηνία της συνένωσης επιχειρήσεων ή μεταγενέστερα.

3.3.5.1 Φορολογικές Ζημίες εις Νέον σύμφωνα με το Ελληνικό Θεσμικό Πλαίσιο

Στην χώρα μας με βάση την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία (άρθρο 27, παρ. 1 του ΚΝ.4172/2013), προβλέπεται, ότι εάν με τον προσδιορισμό των κερδών από επιχειρηματική δραστηριότητα το αποτέλεσμα είναι **ζημία** εντός του φορολογικού έτους, η ζημία αυτή μεταφέρεται για να συμψηφισθεί με τα επιχειρηματικά κέρδη διαδοχικά στα επόμενα πέντε (5) φορολογικά έτη. Η ζημία του προγενέστερου έτους συμψηφίζεται¹⁸⁰ κατά προτεραιότητα έναντι της ζημίας μεταγενέστερου έτους.

Με ειδική όμως διάταξη (παράγ. 2 του άρθρου 27), προβλέπεται ότι η **χρεωστική διαφορά**¹⁸¹ που προκύπτει σε βάρος των νομικών προσώπων¹⁸² από την ανταλλαγή ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου ή εταιρικών ομολόγων με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, κατ' εφαρμογή προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάταξη του ελληνικού χρέους (**PSI**), εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα σε τριάντα (**30**) ισόποσες ετήσιες δόσεις, που αρχίζουν από τη χρήση μέσα στην οποία πραγματοποιείται η ανταλλαγή των τίτλων και ανεξάρτητα από το χρόνο διακράτησης τους.

Κατά την χρονική στιγμή ολοκλήρωσης της παρούσας διατριβής η σχετική νομοθεσία συμπληρώθηκε με το άρθρο 27^A, σύμφωνα με το οποίο: Ο φόρος εισοδήματος, ο οποίος αναλογεί: α) Στο αναπόσβεστο ποσό της χρεωστικής διαφοράς του **PSI** (παρ. 2 του άρθρου 27), και προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις που έχει προκύψει σε βάρος των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος νομικών προσώπων - Τραπεζικών και εταιρειών Leasing και Factoring (παρ. 5, 6 και 7 του άρθρου 26) και β) στο ποσό των συσσωρευμένων **προβλέψεων** και λοιπών **ζημιών**, λόγω πιστωτικού κινδύνου, αναφορικά με απαιτήσεις των προαναφερθέντων νομικών προσώπων, υφιστάμενες κατά την 31η Δεκεμβρίου 2014, για το οποίο έχει ή θα λογισθεί Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση (**ΑΦΑ**), σύμφωνα με τις διατάξεις των IFRS, εμφανίζεται στις τελευταίες εκάστοτε νομίμως ελεγμένες και εγκεκριμένες από την τακτική γενική συνέλευση των μετόχων (ΓΣΜ), ετήσιες εταιρικές οικονομικές

¹⁸⁰Υπάρχει απαγόρευσης συμψηφισμού του αρνητικού στοιχείου εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή με επιχειρηματικά κέρδη που προκύπτουν στην ημεδαπή, με εξαίρεση το εισόδημα που προκύπτει σε άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε. ή χώρα του Ε.Ο.Χ. και δεν υπάρχει πρόβλεψη σε κάποια Συνθήκη για την Αποφυγή Διπλής Φορολογίας.

¹⁸¹ Ως χρεωστική διαφορά λαμβάνεται η διαφορά μεταξύ της ονομαστικής αξίας των τίτλων που εκδόθηκαν σε ανταλλαγή και του κόστους απόκτησης των αρχικών τίτλων. Ειδικά, σε περίπτωση που μετά την απόκτηση των αρχικών τίτλων προέκυψε ζημία από την αποτίμησή τους η οποία δεν έχει συμψηφιστεί με αποθεματικό, του άρθρου 38 του ν. 2238/1994. λαμβάνεται το αρχικό κόστος απόκτησης.

¹⁸² Περιλαμβάνονται α) οι κεφαλαιουχικές εταιρείες που συστήθηκαν στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή, γ) τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που συστήθηκαν στην ημεδαπή ή την αλλοδαπή δ) συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών.

καταστάσεις (ΕΟΚ), εφόσον έχουν συνταχθεί με βάση τα **IFRS**, σε περίπτωση κατά την οποία το λογιστικό, μετά από φόρους, αποτέλεσμα χρήσης του νομικού προσώπου είναι **ζημία, μετατρέπεται**, στο σύνολό του ή μερικά, κατά περίπτωση, σε οριστική και εκκαθαρισμένη **απαίτηση** αυτού **έναντι του Δημοσίου**¹⁸³. Η απαίτηση της παραγράφου αυτής γεννάται κατά το χρόνο έγκρισης των ΕΟΚ από την τακτική ΓΣΜ και **συμψηφίζεται** με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος της χρήσης, στην οποία εγκρίθηκαν οι ΕΟΚ, και των επόμενων χρήσεων, μέχρι την ολοσχερή εξόφλησή της. Στην περίπτωση **πτώχευσης**, διαδικασίας εξυγίανσης, ειδικής εκκαθάρισης ή εκκαθάρισης του νομικού προσώπου σε εφαρμογή διατάξεων της ελληνικής νομοθεσίας ή της ευρωπαϊκής, όπως αυτή έχει ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο, **το υπολειπόμενο** ποσό της **ΑΦΑ**, σύμφωνα, μετατρέπεται σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση και μπορεί **να διαγραφεί** για φορολογικούς σκοπούς εφόσον τηρούνται οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις.

Οι ανωτέρω διατάξεις έχουν καθοριστική σημασία για τον υπολογισμό του ύψους και της ανακτησιμότητας των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Ζημίες, ιδιαίτερα όσον αφορά τον τραπεζικό τομέα, όπως θα αποδειχθεί στην έρευνα που ακολουθεί στο κεφάλαιο 5.

3.3.5.2 Φορολογικές Ζημίες εις Νέον σύμφωνα με το IAS 12

Το **IAS 12.34** προβλέπει ότι για κάθε μεταφορά εις Νέον αχρησιμοποίητων Φορολογικών Ζημιών και Πιστωτικών Φόρων, θα πρέπει να αναγνωρίζεται μία Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση (ΑΦΑ), κατά την έκταση που αναμένεται ότι θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο εισόδημα, έναντι του οποίου οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές και πιστωτικοί φόροι μπορεί να χρησιμοποιηθούν.

Τα κριτήρια σύμφωνα με το **IAS 12.35** για την αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών περιουσιακών στοιχείων που προκύπτουν από τη μεταφορά εις Νέον αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών είναι κατά κανόνα τα ίδια, με τα κριτήρια για την αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών περιουσιακών στοιχείων που προκύπτουν από

¹⁸³ Το ποσό της οριστικής και εκκαθαρισμένης απαίτησης προσδιορίζεται με πολλαπλασιασμού του συνολικού ποσού της, κατά τα παραπάνω, οριζόμενης ΑΦΑ με το ποσοστό που αντιπροσωπεύει η λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης στο σύνολο των ιδίων κεφαλαίων, όπως αυτά εμφανίζονται στις εκάστοτε ετήσιες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις του νομικού προσώπου, οι οποίες έχουν συνταχθεί για το οικείο φορολογικό έτος, μη συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της λογιστικής ζημίας χρήσης [Φορολογική Απαίτηση = Ποσό Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαιτήσης οικονομικών καταστάσεων X λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης/(ίδια κεφάλαια Λογιστική, μετά από φόρους, ζημία χρήσης)].

εκπεστέες προσωρινές διαφορές¹⁸⁴. Όμως, η ύπαρξη φορολογικών ζημιών που δεν έχουν αναγνωρισθεί αποτελεί ισχυρή απόδειξη (strong evidence) ότι μπορεί να μην υπάρξει τελικά μελλοντικά φορολογητέο κέρδος. Συνεπώς, και σε εφαρμογή όσων αναπτύχθηκαν παραπάνω, καθίσταται αρχικά απαγορευτική η αναγνώριση οποιασδήποτε Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης που συνδέεται με Ζημίες εις Νέον (DTA_TLC).

Για τον λόγο αυτό, σε περίπτωση εμφάνισης ιστορικού πρόσφατων Ζημιών (*history of recent losses*), ενώ ταυτόχρονα δεν είναι διαθέσιμες επαρκείς φορολογητέες προσωρινές διαφορές προς συμψηφισμό, οι οποίες καθιστούν επιτρεπτή την αναγνώριση DTA_TLC, το IAS 12.35 απαιτεί άλλη πειστική απόδειξη¹⁸⁵ (convincing other evidence) ότι θα υπάρξει μελλοντικά επαρκές φορολογητέο κέρδος έναντι του οποίου οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημίες μπορεί να χρησιμοποιηθούν. Το πρότυπο δεν αναφέρεται στο χρονικό διάστημα το οποίο πρέπει να επεκταθεί η διερεύνηση ύπαρξης μιας ιστορικότητας των Ζημιών. Εάν χρησιμοποιηθεί η μεθοδολογία του SFAS 109.A100, τότε θα μπορούσε κάποιος να το οριοθετήσει στις τρεις εταιρικές χρήσεις, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η κλειόμενη. Στην περίπτωση αυτή οι σωρευτικές ζημίες (cumulative loss) θα πρέπει να ξεπερνούν τα συνολικά κέρδη. Ανάλογα με την επιχειρηματική δραστηριότητα και το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον το διάστημα αυτό θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο¹⁸⁶. Ένα κατάλληλο όμως διάστημα θα πρέπει να αποτυπώνει την τάση της μελλοντικής ανάπτυξης και εξέλιξης των φορολογητέων κερδών.

Μια εντελώς ξεκάθαρη τοποθέτηση για το τι αποτελεί ισχυρή απόδειξη (strong evidence) δεν προκύπτει από το πρότυπο. Σύμφωνα με το IAS 12.36 κατά την εκτίμηση της **πιθανότητας** ότι θα υπάρξει φορολογητέο κέρδος έναντι του οποίου οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημίες ή αχρησιμοποίητοι πιστωτικοί τόκοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν εξετάζονται τα ακόλουθα **κριτήρια**:

- a) αν η εταιρεία οικονομική μονάδα έχει **επαρκείς φορολογητέες προσωρινές διαφορές**, οι οποίες θα καταλήξουν σε φορολογητέα ποσά έναντι των οποίων οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημίες ή αχρησιμοποίητοι πιστωτικοί φόροι μπορεί

¹⁸⁴ Βλέπε σχετικά κεφ. 2.4.2 για τον χαρακτηρισμό των ΑΦΑ ως στοιχεία Ενεργητικού.

¹⁸⁵ Σε τέτοιες περιπτώσεις, η παράγραφος 12.82 απαιτεί γνωστοποίηση του ποσού του αναβαλλόμενου φορολογικού περιουσιακού στοιχείου και της φύσης της απόδειξης που στηρίζει την αναγνώρισή της.

¹⁸⁶ Για τον λόγο αυτό το IASB αποφάνθηκε αρνητικά στον αυστηρό καθορισμό του ελέγχου των τριών χρήσεων (tree- year cumulative loss).

να χρησιμοποιηθούν πριν τη λήξη του δικαιώματος συμψηφισμού τους,

- b) αν αναμένεται ότι η οικονομική μονάδα **θα έχει φορολογητέα κέρδη** πριν την εκπνοή των αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών ή των αχρησιμοποίητων πιστωτικών τόκων,
- c) αν οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές *προέρχονται από αιτίες που είναι δύσκολο να εμφανιστούν ξανά*,
- d) αν στην οικονομική μονάδα **υπάρχει φορολογικός προγραμματισμός** που θα δημιουργήσει φορολογητέο κέρδος στην περίοδο στην οποία οι αχρησιμοποίητες ζημιές ή αχρησιμοποίητοι πιστωτικοί φόροι μπορούν να χρησιμοποιηθούν.

Κατά την έκταση που δεν αναμένεται ότι θα υπάρξει φορολογητέο κέρδος έναντι του οποίου οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές ή αχρησιμοποίητοι πιστωτικοί φόροι μπορεί να χρησιμοποιηθούν, δεν αναγνωρίζεται αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

Επίσης σύμφωνα με το **IAS 12.56**: «Η λογιστική αξία ενός αναβαλλόμενου φορολογικού περιουσιακού στοιχείου θα πρέπει επανεξετάζεται σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού. Η εταιρεία θα μειώνει τη λογιστική αξία ενός αναβαλλόμενου φορολογικού περιουσιακού στοιχείου κατά την έκταση που δεν είναι πλέον πιθανό ότι επαρκές φορολογητέο κέρδος θα είναι διαθέσιμο για να επιτρέψει την αξιοποίηση της ωφέλειας μέρους ή του συνόλου αυτού του αναβαλλόμενου φορολογικού περιουσιακού στοιχείου. Κάθε τέτοια μείωση θα **αναστρέφεται** κατά την έκταση που καθίσταται πιθανό ότι θα υπάρξει επαρκές φορολογητέο κέρδος».

Εάν η αιτία των φορολογικών Ζημιών μπορεί να ταυτοποιηθεί¹⁸⁷ (identifiable causes) και η επανάληψη τους μπορεί να θεωρηθεί μάλλον απίθανη (unlikely to recur), αυτό θα μπορούσε σύμφωνα με το IAS 12.36 από μόνο του να αποτελέσει μια πειστική απόδειξη. Μια τοποθέτηση του management ότι η ΜΗ αναγνώριση θα μπορούσε να αποδυναμώσει την θέση της εταιρείας στις κεφαλαιαγορές δεν γίνεται αποδεκτή. Επίσης οι συνήθως θετικά εμφανιζόμενες προβλέψεις του management κατά την στιγμή της αναγνώρισης δεν μπορούν να αποτελέσουν πειστική απόδειξη και πρέπει μάλλον να αναλυθούν περαιτέρω.

Στο σημείο αυτό ο ρόλος των εξωτερικών ελεγκτών ορκωτών ελεγκτών

¹⁸⁷ Οι ζημιές π.χ. που προέρχονται από αρχικά κόστη κάποιων νέων έργων τα οποία όμως ενισχύουν σημαντικά το συνολικό χαρτοφυλάκιο των συνολικών έργων της εταιρείας. Η απόκτηση νέων συμμετοχών ή αδειών ή πατέντων θα μπορούσε επίσης να αιτιολογήσει πειστικά την εμφάνιση πρόσκαιρων ζημιών.

αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα. Ο ορκωτός ελεγκτής θα πρέπει υποχρεωτικά να αξιολογήσει τις προβλέψεις του management και να αποφανθεί ένα και πόσο οι παραδοχές και τα αποτελέσματα είναι ρεαλιστικά κατά την χρονική στιγμή που πραγματοποιούνται και έχουν συμπεριλάβει σημαντικά οικονομικά γεγονότα που έχουν λάβει χώρα μετά την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού.

Περαιτέρω σημειώνεται ότι ο νόμιμος ελεγκτής της Εταιρείας, στην έκθεση επισκόπησής του θα πρέπει να δίνει έμφαση στην ουσιώδη αβεβαιότητα για την ικανότητα της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους, εφόσον δε ληφθούν από τη διοίκηση τα απαραίτητα μέτρα για τη βελτίωση των αποτελεσμάτων και της ρευστότητας.

3.4 Η Επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Φόρων σύμφωνα με το IAS 12

Όσον αφορά τις επικρατέστερες μεθόδους επιμέτρηση της αναβαλλόμενης έχουμε αναφερθεί διεξοδικά στο κεφάλαιο 2.3.1. Το IAS 12 υιοθετεί σε θέματα επιμέτρησης την μέθοδο της υποχρέωσης (**Liability Method**).

Η Liability Method, λαμβάνει υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένονται να είναι σε ισχύ κατά την χρονική στιγμή της αντιστροφής των προσωρινών διαφορών (IAS 12.47). Σε περίπτωση *αλλαγής των φορολογικών συντελεστών* απαιτεί την επανεκτίμηση των υφιστάμενων Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (IAS 12.60). Η πρόβλεψη του αριθμού των περιόδων που αναμένεται να διαρκέσει η αναστροφή των προσωρινών διαφορών, καθώς και του ύψους των φορολογικών συντελεστών που θα ισχύσουν, εμπεριέχει ένα σημαντικό βαθμό υποκειμενικότητας. Η δυσκολία και η πολυπλοκότητα μιας αξιόπιστης πρόβλεψης αυξάνει επίσης σε περιπτώσεις που το ύψος των φορολογικών συντελεστών προσδιορίζεται προοδευτικά κλιμακωτά.

Σε χώρες που χαρακτηρίζονται από συχνές αλλαγές του φορολογικού καθεστώτος, οι Αναβαλλόμενοι Φόροι καθίστανται συχνά μπαλάκι στα χέρια της Δημοσιονομικής πολιτικής χωρίς πάντα αυτό να είναι αυτοσκοπός¹⁸⁸. Πέρα των αρνητικών επιπτώσεων μιας τέτοιας πολιτικής στην προσέλκυση επενδύσεων, προκαλεί

¹⁸⁸ Βλέπε Nurnberg (1987), σελ. 62, Smith και Skousen (1989), σελ. 11.

επίσης αύξηση της μεταβλητότητας των καθαρών κερδών και τεχνητή διόγκωση ή συρρίκνωση των μεγεθών του Ισολογισμού. Υποστηρίζεται επίσης ότι συντελεί στην δημιουργία συγκρούσεων συμφερόντων μεταξύ των διαφόρων κλάδων και οδηγεί σε συμπεριφορές τύπου “lobbing”¹⁸⁹ υπέρ ή κατά μιας Φορολογικής Μεταρρύθμισης που υλοποιείται μέσω μιας αύξησης ή μείωσης των ισχυόντων φορολογικών συντελεστών. Λόγω της σημαντικότητας θέματος, ιδιαίτερα σε περιόδους οικονομικής κρίσης και δημοσιονομικής ανισορροπίας, εμβαθύνουμε στην συνέχεια σε θέματα **επιμέτρησης των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων σε περίπτωση αλλαγής των Φορολογικών Συντελεστών.**

3.4.1 Ο χρησιμοποιούμενος Φορολογικός Συντελεστής

Οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις Ενεργητικού (DTAs) και Παθητικού (DTLs) επιμετρούνται στο τέλος κάθε περιόδου με τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένονται να ισχύουν την χρονική περίοδο που θα ανακτηθεί το Περιουσιακό Στοιχείο (DTAs) ή θα τακτοποιηθεί η Υποχρέωση (DTLs), λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές¹⁹⁰ (και φορολογικούς νόμους) που έχουν θεσπιστεί (enacted) ή ουσιαστικά θεσπιστεί (substantially enacted), μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού.

Η λογιστική αξία των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (DTAs/DTLs) επανεκτιμάται επίσης σε κάθε ημερομηνία κλεισίματος ισολογισμού όπου αναγνωρίζονται ή αναστρέφονται προσωρινές διαφορές. Αυτό μπορεί να προκύψει στις περιπτώσεις: *αλλαγής των φορολογικών συντελεστών ή των φορολογικών νόμων*¹⁹¹, επαναξιολόγησης της εισπραξιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (π.χ. επαναξιολόγηση μελλοντικών κερδών), αλλαγής στον τρόπο ανάκτησης της απαίτησης (π.χ. κεφαλαιουχικά κέρδη έναντι φορολογικών κερδών). Η εταιρεία θα πρέπει επίσης να επανεκτιμά σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων *την ανακτησιμότητα των αναγνωρισμένων και μη αναγνωρισμένων Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων* (π.χ. από Φορολογικές Ζημίες εις Νέον).

¹⁸⁹ Βλέπε Poterba et al., (2011).

¹⁹⁰ Για την επιλογή των κατάλληλων φορολογικών βλ. (IAS 12.47).

¹⁹¹ Σχετική είναι η διερμηνεία με αρ. 25 “Φόροι εισοδήματος - μεταβολές στο φορολογικό καθεστώς μιας επιχείρησης ή των μετόχων της”. Η Διερμηνεία έγινε ομόφωνα αποδεκτή τον Αύγουστο του 2009 και τέθηκε σε ισχύ την 15η Ιουλίου 2000. Οι μεταβολές των λογιστικών πολιτικών λογιστικοποιούνται σύμφωνα με το IAS 8.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω σε περίπτωση μεταβολής των συντελεστών φορολογίας, οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις του Ισολογισμού¹⁹², επανεκτιμούνται και αναπροσαρμόζονται. Οι διαφορές επανεκτίμησης, με την μορφή του Αναβαλλόμενου Φόρου – Εξόδου (Εσόδου), προσαυξάνουν ή (μειώνουν) αντίστοιχα το Κόστος του Φόρου και κατ' επέκταση τα τελικά Αποτελέσματα (βλ. IAS 12.58-60). Στην περίπτωση όπου οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις Ενεργητικού (DTAs) υπερσχύουν αυτών του Παθητικού (DTLs), μια αύξηση του φορολογικού συντελεστή (ΦΣ) επιφέρει λόγω επανεκτίμησης των (DTAs) με τον υψηλότερο ΦΣ, αύξηση του Ενεργητικού και των Αποτελεσμάτων μετά Φόρων. Εάν αντιθέτως έχουμε υπεροχή των καθαρών (DTLs) τότε μία αύξηση του ΦΣ θα επιφέρει αύξηση των υποχρεώσεων και μείωση των Αποτελεσμάτων. Είναι φανερό ότι σε αντίθετη περίπτωση (μείωσης αντί αύξησης) του ΦΣ θα έχουμε στην πρώτη περίπτωση μείωση του Ενεργητικού και των Αποτελεσμάτων Μετά Φόρων ενώ στην δεύτερη μείωση των υποχρεώσεων και αύξηση των Αποτελεσμάτων Μετά Φόρων.

Η τελευταία φορολογική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα έγινε με τον Ν. 4110/2013 και προβλέπει μεταξύ άλλων την αύξηση του συντελεστή φορολογίας των εταιρικών κερδών κατά έξι ποσοστιαίες μονάδες (6%). Η εν λόγω διάταξη¹⁹³, καταργεί το προηγούμενο φορολογικό καθεστώς και θα ισχύσει για τα κέρδη χρήσεων που αρχίζουν μετά την 01/01/2013. Στην περίπτωση αυτή ως ουσιαστική θέσπιση θεωρείται η ψήφιση του σχετικού νομοσχεδίου από το κοινοβούλιο και η δημοσίευση του Νόμου στο Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβέρνησης (ΦΕΚ) την 23/01/2013.

3.4.2 Η Προεξόφληση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας

Ένας αξιόπιστος προσδιορισμός των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων, σε προεξοφλητική βάση, απαιτεί λεπτομερή προσδιορισμό του χρόνου της αναστροφής κάθε κατηγορίας προσωρινής διαφοράς. Σε πολλές περιπτώσεις ένας τέτοιος προσδιορισμός είναι πρακτικά αδύνατος ή εξαιρετικά πολύπλοκος.

Το IAS 12.53 προβλέπει ότι τα αναβαλλόμενα φορολογικά στοιχεία ενεργητικού και οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις, δεν πρέπει να προεξοφλούνται. Ο

¹⁹² Λεπτομερής αναφορά στα κονδύλια που εξαιρούνται της επανεκτίμησης και του λογιστικού χειρισμού τους σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο IAS 12 γίνεται στην παράγραφο 3.1.3.2.

¹⁹³ Ο νέος φορολογικός Νόμος (Ν. 4110 / 23-01- 2013 ΦΕΚ 17 τ. Α') προβλέπει ότι τα κέρδη των νομικών προσώπων φορολογούνται από 01/01/2013 με συντελεστή 26% ενώ τα κέρδη που διανέμονται υπόκεινται σε παρακράτηση με συντελεστή 10%.

λόγος, σύμφωνα με την στο IAS 12.54 εκφραζόμενη άποψη, είναι ότι οι σχετικοί με την προεξόφληση υπολογισμοί και η αναλυτική παρουσίαση των χρονικών σημείων αναστροφής των προσωρινών διαφορών (detailed scheduling), είναι στην πράξη μη εφικτοί, και ότι λόγω της πολυπλοκότητάς τους, εμφανίζουν μια αποτρεπτική σχέση Κόστους - Οφέλους. Η προεξόφληση, δεν τίθεται σε προαιρετική βάση, καθώς σε περίπτωση υιοθέτησης της επιλεκτικά από μερίδα των επιχειρήσεων, θα οδηγούσε σε προβλήματα συγκρισιμότητας μεταξύ των οικονομικών καταστάσεων. Οι προσωρινές διαφορές προσδιορίζονται σε σχέση με τη λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας υποχρέωσης (IAS 12.55). Αυτό ισχύει ακόμη και όπου αυτή ή ίδια η λογιστική αξία είναι προσδιορισμένη σε μια προεξοφλητική βάση, όπως για παράδειγμα η περίπτωση των υποχρεώσεων για τις καθορισμένες παροχές εξόδου από την υπηρεσία (IAS 19 Παροχές σε εργαζόμενους). Η επιλεκτική αυτή όμως απαγόρευση, με δεδομένο ότι τα περισσότερα IAS/IFRS την εφαρμόζουν, έχει τύχει έντονης κριτικής. Ιδιαίτερα στην περίπτωση αναγνώρισης Αναβαλλόμενων Στοιχείων Ενεργητικού από Ζημίες εις Νέον, θα μπορούσε να φανεί αρκετά χρήσιμη αν όχι απαραίτητη, ως ένα επιπλέον κριτήριο. Επειδή στην περίπτωση αυτή ο φορολογικός προγραμματισμός είναι απαραίτητος, θα μπορούσε κάλλιστα να υποβοηθήσει και την διαδικασία της προεξόφλησης μειώνοντας τον συνολικό φόρτο.

3.5 Αναβαλλόμενη Φορολογία – Μεταβολή Φορολογικών Συντελεστών & Effective Tax Rate

Το ερώτημα σε ποίο βαθμό οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων (Αναλυτές, Επενδυτές, Εποπτικές Αρχές κ.λπ.) είναι σε θέση να αντιληφθούν και να εκτιμήσουν τις πιθανές¹⁹⁴ επιπτώσεις μιας μεταβολής των φορολογικών συντελεστών (ΦΣ) στην κερδοφορία και την χρηματιστηριακή αποτίμηση των επιχειρήσεων δεν φαίνεται να έχει απαντηθεί ικανοποιητικά μέχρι σήμερα¹⁹⁵.

Το μέγεθος της επίδρασης μιας μεταβολής των ΦΣ εξαρτάται βασικά από το ύψος των κονδυλίων των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (ΑΦΘ) στον Ισολογισμό που

¹⁹⁴ Ιδιαίτερα σε περιπτώσεις επιχειρήσεων που διαθέτουν υψηλά ποσά Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού / Παθητικού

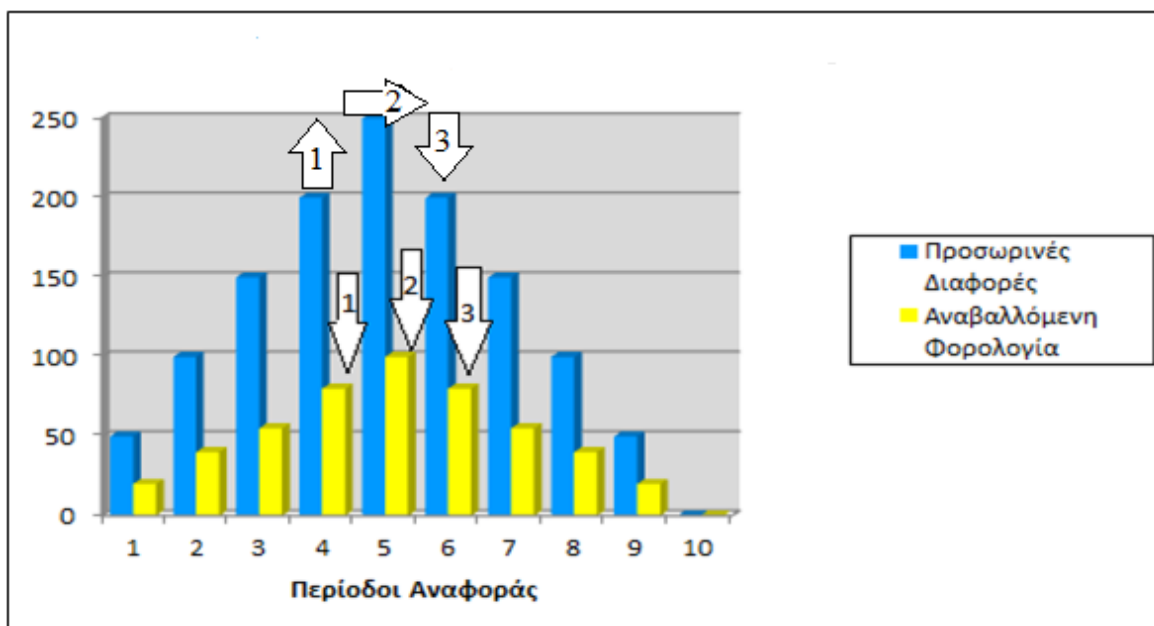
¹⁹⁵ Βλέπε Chen και Schoderbek (2000), Chen et al. (2003) σελ. 333 και Raedy et al. (2011), σελ. 16, αλλά και Givoly και Hayn (1992).

υπόκεινται σε επανεκτίμηση¹⁹⁶, καθώς και από το εύρος (ποσοστό) της μεταβολής (αύξησης ή μείωσης) του Φορολογικού Συντελεστή. Το ύψος των κονδυλίων των ΑΦΘ, που επανεκτιμούνται, πέραν από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε επιχείρησης¹⁹⁷, εξαρτώνται από την φάση (ανοδική / καθοδική) των ΑΦΘ κατά την στιγμή της θέσπισης ή και εφαρμογής των νέων Φορολογικών Συντελεστών.

3.5.1 Η Περίπτωση της μεταβολής των Φορολογικών Συντελεστών

Στα παραδείγματα που ακολουθούν παρουσιάζεται το πως μια μείωση των ΦΣ επιδρά στα κονδύλια των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων¹⁹⁸ (μηχανισμός επιμέτρησης) και η επίπτωση της - μέσω του Αναβαλλόμενου Φόρου - Έξοδο/Εσοδο - στα καθαρά Αποτελέσματα. Για λόγους απλοποίησης θεωρούμε ότι η υποθετική εταιρεία εμφανίζει μόνο Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις (ΑΦΥ).

Στο γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα χρονικά σημεία (περίοδοι) και οι φάσεις (ωρίμανσης - αντιστροφής και συρρίκνωσης)¹⁹⁹ των Προσωρινών Διαφορών, κατά τις οποίες θα μπορούσε να συμβεί μια αλλαγή των ΦΣ.

Γράφημα 3-3: Πιθανά χρονικά σημεία μιας αλλαγής των Φορολογικών Συντελεστών (Φάσεις 1-2-3).

¹⁹⁶ Για τα κονδύλια ΑΦΘ που δεν υπόκεινται σε επανεκτίμηση βλ. παραγρ.6.5.2.2

¹⁹⁷ Βλέπε κεφάλαιο 5 για την σύνθεση και τις πηγές δημιουργίας των ΑΦΘ.

¹⁹⁸ Διαφορές επανεκτίμησης που αφορούν Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις οι οποίες κατά την δημιουργία τους καταχωρήθηκαν στην καθαρή θέση, επηρεάζουν ομοίως την Καθαρή Θέση (IAS 12.60)

¹⁹⁹ Βλέπε σχετικά θεωρητική προσέγγιση και διάγραμμα 2-1.

Πίνακας 3-5: Αναβαλλόμενη φορολογία στην ροή του χρόνου²⁰⁰.

Αναβαλλόμενη φορολογία στην ροή του χρόνου										
Προσωρινές Διαφορές	50	100	150	200	250	200	150	100	50	0
Αναβαλλόμενη Φορολογία	20	40	55	80	100	80	55	40	20	0

Πηγή: Συγγραφέας

Σύμφωνα με το IAS 12.47, καθοριστικό χρονικό σημείο για το ποιές Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις θα πρέπει να επιμετρηθούν δεν είναι η ημερομηνία που οι νέοι Συντελεστές²⁰¹ ισχύουν για τα φορολογητέα κέρδη, αλλά η ημερομηνία που αυτοί θεσπίζονται, τυπικά (enacted)²⁰² ή ουσιαστικά (substantially enacted).

Μια αλλαγή του Φορολογικού Συντελεστή θα μπορούσε κατά συνέπεια να προκύψει σε μία από τις φάσεις ωρίμανσης των προσωρινών διαφορών, δηλαδή στην **Ανοδική**, την φάση Αντιστροφής ή την Καθοδική.

Με βάση τα ανωτέρω, θα μπορούσαμε να έχουμε (ενδεικτικά) τα παρακάτω σενάρια:

- α) Θέσπιση των νέων Φορολογικών Συντελεστών στην **περίοδο (4)** και **άμεση εφαρμογή** τους (αναδρομικά) στα φορολογικά κέρδη της περιόδου 4.
- β) Θέσπιση των νέων Φορολογικών Συντελεστών στην **περίοδο (4)** με **εφαρμογή** τους όμως στα φορολογικά κέρδη της **επόμενη** περιόδου (5)- Αντιστροφής²⁰³
- γ) Θέσπιση των νέων Φορολογικών Συντελεστών στην **περίοδο (5)** και **εφαρμογή** τους στα φορολογικά κέρδη της **περιόδου (5)**²⁰⁴.

3.5.1.1 Θέσπιση νέων Φορολογικών Συντελεστών στην τρέχουσα περίοδο & εφαρμογή στα φορολογητέα κέρδη της περιόδου

Στο σενάριο αυτό εξετάζουμε την περίπτωση που στο τέλος της 4^η περιόδου (Ανοδική Φάση) έχουμε π.χ. την ψήφιση νόμου ο οποίος προβλέπει μια μείωση²⁰⁵ του

²⁰⁰ Για τον υπολογισμό της Αναβαλλόμενης Φορολογίας έχει εφαρμοσθεί Φορολογικός Συντελεστής 40%.

²⁰¹ Των οποίων οι προσαρμογές θα επηρεάσουν τα αποτελέσματα (Αναβαλλόμενος Φόρος έσοδο / έξοδο)

²⁰² Για την χώρα μας είναι η ημερομηνία δημοσίευσης του σχετικού ΦΕΚ.

²⁰³ Παρόμοιοι συνδυασμοί θα μπορούσαν να γίνουν χρησιμοποιώντας και την περίοδο (6) – Καθοδική Φάση

²⁰⁴ Το σενάριο αυτό θα χρησιμοποιηθεί στην εμπειρική έρευνα που ακολουθεί (παραγρ. 6.5).

²⁰⁵ Στο εμπειρικό τμήμα της έρευνας θα εξετάσουμε με πραγματικά δεδομένα την περίπτωση μεταβολής (Αύξησης και Μείωσης) των ΦΣ κατά την περίοδο 2005-2012.

Φορολογικού Συντελεστή κατά 10^{206} ποσοστιαίες μονάδες (10%), με αναδρομική ισχύ για τα κέρδη της κλειόμενης περιόδου (χρήσης) (4).

Θεωρούμε ότι το σύνολο των Προσωρινών Διαφορών (Temporary Differences) προέρχεται από την Διαφορά ανάμεσα στις Φορολογικές (Tax) και τις Λογιστικές (IFRS) αποσβέσεις Ενσώματων Παγίων²⁰⁷. Η αρχική Φορολογική και Λογιστική Βάση των Παγίων είναι 500 Νομισματικές Μονάδες (NM), ενώ η ωφέλιμη ζωή τους είναι πέντε και δέκα έτη αντίστοιχα. Ο φορολογικός συντελεστής (ΦΣ) παραμένει αμετάβλητος στο 39% στις περιόδους 1-3 και μειώνεται στο 29% κατά την 4^η περίοδο με ισχύ και για τα κέρδη της περιόδου.

Πίνακας 3-6: Θέσπιση και άμεση εφαρμογή του νέου (μειωμένου) ΦΣ.

<div style="display: flex; justify-content: space-around; border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">Ψήφιση Νέων Φορολ. Συντελ. (Εφαρμ. Σε Α.Φ.)</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">Εφαρμογή Νέων Φορολ. Συντελ. (Εφαρμ. Σε Τρέχων Φόρο)</div> </div>												
ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Σύνολα
Φορολ. Αποσβέσεις (tax_Dep)		100	100	100	100	100	0	0	0	0	0	500
IFRS-Αποσβέσεις (IFRS- dep)		50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	500
Φορολογική Βάση Βιβλίων (tax book value)	500	400	300	200	100	0	0	0	0	0	0	
IFRS-Βάση Βιβλίων (IFRS book value)	500	450	400	350	300	250	200	150	100	50	0	
Προσωρινές Διαφορές		50	100	150	200	250	200	150	100	50	0	
Φορολογικός Συντελεστής	39%	39%	39%	39%	29%	29%	29%	29%	29%	29%	29%	
A.Φ.Υ.	0	19,5	39	58,5	58	72,5	58	43,5	29	14,5	0	
EBITDA		1.000	1.000	1.000	1.000	1000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	10.000
IFRS_EBT		950	950	950	950	950	950	950	950	950	950	9.500
TAX-EBT		900	900	900	900	900	1000	1000	1000	1000	1000	9.500
Τρέχων Φόρος - Έξοδο		351	351	351	261	261	290	290	290	290	290	3.025
Αναβαλλομενος Φόρος -Έξοδο		19,5	19,5	19,5	0	14,5						73
Αναβαλλομενος Φόρος - Έσοδο					-0,5		-14,5	-14,5	-14,5	-14,5	-14,5	-73
Συνολική Φορολ. Επιβάρυνση		370,50	370,50	370,50	260,50	275,50	275,50	275,50	275,50	275,50	275,50	3.025,00
Effective Tax Rate (ETR)		39,00%	39%	39%	27%	29%	29%	29%	29%	29%	29%	
Συνολική Φορολ. Επιβάρυνση - Χωρίς μεταβολή του Φορολ. Συντελ.		370,50	370,50	370,50	370,50	370,50	370,50	370,50	370,50	370,50	370,50	3.705,00
Effective Tax Rate (ETR) - Χωρίς μεταβολή του Φορολ. Συντελ.		39%	39%	39%	39%	39%	39%	39%	39%	39%	39%	

²⁰⁶ Η μείωση του Συντελεστή κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες (από 39% σε 49%), αν και αποτελεί ακραία περίπτωση, απλοποιεί τους υπολογισμούς και τις συγκρίσεις με άλλα ποσοστά μεταβολών (π.χ. 5%, 1%).

²⁰⁷ Για την σημαντικότητα των Προσωρινών Διαφορών αυτής της κατηγορίας γίνεται αναφορά στο κεφ. 5.4.

Για να γίνει ευκολότερα κατανοητή η σύνθετη λειτουργία της Αναβαλλόμενης φορολογίας και η συνολική επίδραση στα αποτελέσματα μιας αλλαγής του ΦΣ, την προσεγγίζουμε σε δύο στάδια. Αρχικά, λόγω της αναδρομικής ισχύος του ΦΣ, η Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση (ΑΦΥ) στην Αρχή της περιόδου 4 (δηλαδή η ΑΦΥ - Τέλος της 3^{ης} Περιόδου) ύψους 58, 5 ΝΜ²⁰⁸, επανεκτιμάται με τον νέο (μειωμένο) κατά 10% ΦΣ και μας δίνει μια κατά (15 ΝΜ)²⁰⁹ μικρότερη ΑΦΥ αξίας 43,50 ΝΜ (Επανεκτ. ΑΦΥ - Αρχής). Η Διαφορά αυτή²¹⁰ (Διαφορά Επανεκτίμησης) Αποτελεί και λογιστικοποιείται στα αποτελέσματα ως “**Αναβαλλόμενος Φόρος – Έσοδο**”. Στην εξεταζόμενη περίοδο (4) έχουμε όμως αύξηση των Φορολογητέων Προσωρινών Διαφορών (λόγω Αποσβέσεων) κατά 50 ΝΜ (από 150 σε 200 ΝΜ) γεγονός που αυξάνει την ΑΦΥ (πίστωση) στο τέλος της 4^{ης} περιόδου κατά 14,5 ΝΜ, που καταχωρείται (χρεώνεται) στα Αποτελέσματα ως “**Αναβαλλόμενος Φόρος – Έξοδο**”. Η Συνολική επίδραση είναι τελικά μια **ελάφρυνση Φόρου** (Αναβαλλόμενος Φόρος – Έσοδο) 0,50 ΝΜ (14,5- 15) η οποία **μειώνει το κόστος του Φόρου στα Αποτελέσματα**.

Πίνακας 3-7: Ανάλυση μεταβολής Αναβαλλόμενης Φορολογίας και Προσωρινών Διαφορών και Επίδρασης τους στα Αποτελέσματα - άμεση εφαρμογή.

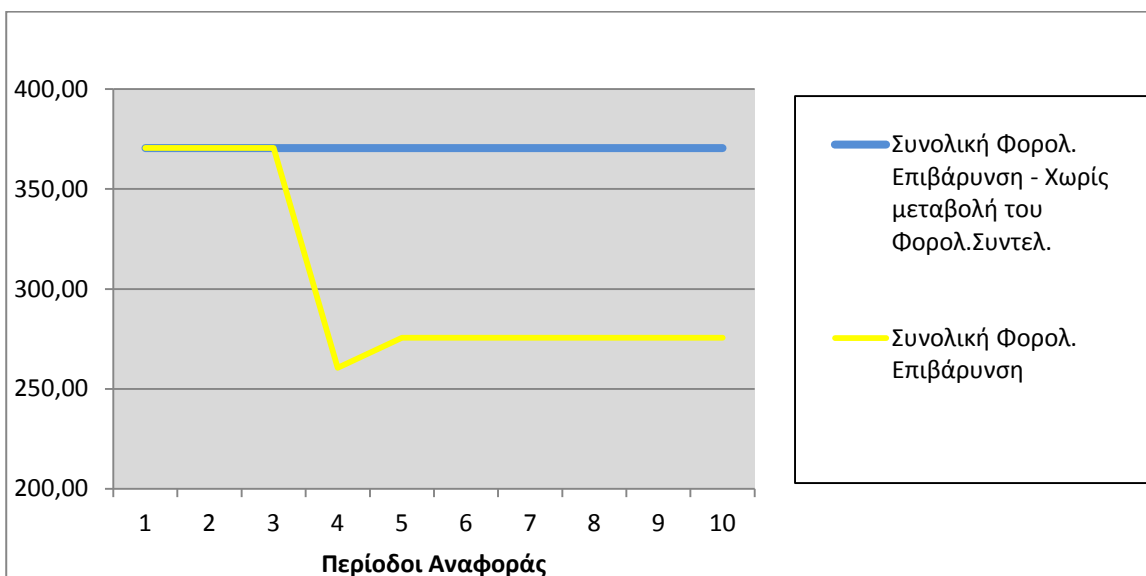
Ανάλυση κίνησης Αναβαλλόμενης Φορολογίας και Επίδρασης στα Αποτελέσματα					
Επίδραση λόγω Προσαρμ. Υπόλοιπου Α.Φ. τέλους προηγ. περιόδου (3)	Πλέον Επίδραση Α.Φ. από μεταβ. Προσ. Διαφ. Περιοδ. (4)	Τελικός Α.Φ. στα Α.Χ.	Επανεκτ. Α.Φ. Άνοιγμα επόμ. Περιοδ. (4) = Α.Φ. (3) - Προσαρμ.	Πλέον Α.Φ. από μεταβ.Προσ. Διαφ. Περιοδ. (4)	Συνολική Αναβαλλόμενη Φορολογία
-15,00	14,5	-0,50	43,50	14,50	58,00

Ο υπολογισμός της επίπτωσης μπορεί στην πράξη να γίνει χρησιμοποιώντας τα σωρευτικά ποσά. Οι προσωρινές διαφορές στο τέλος της 4^{ης} περιόδου ανέρχονται σε 200 ΝΜ και σε αυτές αντιστοιχεί ΑΦΥ ύψους 58 ΝΜ. Η προβλεπόμενη αναπροσαρμογής της ΑΦΥ απαιτεί μια μείωση (Χρέωση) της Υφιστάμενης ΑΦΥ - Αρχής κατά 0,5 ΝΜ, μέσω των Αποτελεσμάτων ως “**Αναβαλλόμενος Φόρος – Έσοδο**” (Πίστωση).

²⁰⁸ Είχε υπολογιστεί σε Προσωρινές Διαφορές 150 ΝΜ με ΦΣ 39%.

²⁰⁹ Είναι το 10% των υφιστάμενων στην Αρχή της Χρήσης Φορολογητέων Προσωρινών Διαφορών.

²¹⁰ (58,5 ΝΜ – 15 ΝΜ) = 43,5 ΝΜ.

Γράφημα 3-4: ETR- Περίπτωση μείωσης των Φορολογικών Συντελεστών με αναδρομική ισχύ στα κέρδη της χρήσης ψήφισης (θέσπισης) τους.

Πηγή: Συγγραφέας

Η Συνολική Φορολογική Επιβάρυνση (ΣΦΕ) μειώνεται αρχικά στην περίοδο 4 από 370,5 NM σε 260 NM, αυξάνει στην συνέχεια σε 275,5 NM και παραμένει σταθερή για τις περιόδους 5 έως 10. Η μείωση των ΦΣ με αναδρομική ισχύ στην περίοδο 4, οδηγεί συγκριτικά, σε μια μείωση της ΣΦΕ και θετική επίδραση στα Αποτελέσματα Μετά Φόρων (ΑΜΦ) κατά 110 NM (370,50 – 260,50).

Η συνολική μείωση αυτή προέρχεται κατά **15 NM** από την επανεκτίμηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Αρχής (Επανεκτ. ΑΦΥ-Αρχής), **5 NM** από την μείωση του “Αναβαλλόμενου Φόρου – Έξοδο” σε Προσωρινές διαφορές **50 NM²¹¹** και **90 NM** από την μικρότερη επιβάρυνση στον “Τρέχων Φόρο” της περιόδου λόγω μείωσης του ΦΣ των φορολογητέων κερδών²¹². Στις περιόδους που ακολουθούν (5-10) η συνολική θετική επίπτωση περιορίζεται στο ποσό των 95 NM.

Στην 5^η περίοδο το ποσό αυτό προέρχεται ομοίως κατά 90 NM από την μικρότερη φορολογική επιβάρυνση (Τρέχων Φόρος), ενώ οι 5 NM εξοικονομούνται από την μείωση του “Αναβαλλόμενου Φόρου – Εξόδου”²¹³ που αντιστοιχεί στην αύξηση κατά 50 NM των Φορολογητέων Προσωρινών Διαφορών.

²¹¹ Από 50 (150 NM σε 200 NM) οι οποίες επιμετρήθηκαν με έναν κατά 10% χαμηλότερο ΦΣ.

²¹² TAX – EBIT X (39% - 29%) = 900 NM X 10% = 90 NM.

²¹³ Η αύξησης κατά 50 NM των Φορολογητέων Προσωρινών Διαφορών (από την περίοδο 4 στην 5) προκαλεί αύξηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Υποχρεώσεων και η διαφορά αυξάνει τον Αναβαλλόμενο Φόρο – Έξοδο της Περιόδου.

Για τις περιόδους 6-10 η Θετική Επίπτωση (95 NM) προκύπτει από την κατά 100 NM εξοικονόμηση στον Τρέχων Φόρο (λόγω αύξησης των φορολογητέων κερδών από 900 σε 1.000), μειωμένη όμως κατά 5 NM λόγω καταγραφής χαμηλότερου θετικού Αναβαλλόμενου Φόρου -Εσόδου²¹⁴.

Για τις περιόδους 6-10 η Ελάφρυνση προέρχεται από την κατά 100 NM εξοικονόμηση στον Τρέχων Φόρο λόγω αύξησης των φορολογητέων κερδών²¹⁵, όμως ταυτόχρονα, από την κατά 50 NM²¹⁶ σταθερά μειούμενη Αξία των φορολογητέων προσωρινών διαφορών προκύπτει μια κατά 5 NM χαμηλότερη θετική επίδραση “Αναβαλλόμενος Φόρος – Έσοδο”.

3.5.1.2 Θέσπιση νέων Φορολογικών Συντελεστών στην τρέχουσα περίοδο & εφαρμογή στα φορολογητέα κέρδη της επόμενης

Στο σενάριο αυτό εξετάζουμε την περίπτωση που στο τέλος της περιόδου - χρήσης (4) έχουμε ψήφιση νόμου ο οποίος προβλέπει μια μείωση του Φορολογικού Συντελεστή κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες (10%), με ισχύ όμως από τα φορολογητέα κέρδη της επόμενης περιόδου (5). Οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις Παθητικού (ΑΦΥ) που υπήρχαν στην αρχή της 4^{ης} Περιόδου - Χρήσης (ΑΦΥ - Αρχής) πρέπει να επανεκτιμηθούν με τον νέο (μειωμένο) Φορολογικό Συντελεστή διότι έχουμε Ψήφιση (Θέσπιση) του Νόμου (IAS 12 47) στην περίοδο (4). Η εφαρμογή των νέων ΦΣ (σε αντίθεση με το προηγούμενο σενάριο) ξεκινά από τα φορολογητέα κέρδη της Επόμενης Περιόδου - Χρήσης (5).

Στην περίπτωση αυτή πρέπει να χρησιμοποιηθούν στην ίδια χρήση δύο διαφορετικοί Φορολογικοί Συντελεστές. Ο υπολογισμός του Τρέχων φόρου της περιόδου προβλέπεται να γίνει με τον ΦΣ που είναι σε ισχύ στην περίοδο (39%), ενώ η οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις επιμετρούνται με τον μελλοντικό (για τα Φορολογικά) αλλά ήδη θεσπισμένο (για τα Λογιστικά Κέρδη) ΦΣ (29%).

²¹⁴ Η Αξία των φορολογητέων προσωρινών διαφορών στις περιόδους 6-10 βαίνει σταθερά μειούμενη κατά 50 NM. Με την μείωση του συντελεστή κατά 10% ο Αναβαλλόμενος Φόρος-Έσοδο που προκύπτει λόγω φθίνουσας πορείας των ΑΦΥ είναι συγκριτικά μικρότερος κατά 5 NM από αυτόν που θα προέκυπτε εάν δεν γινόταν η μείωση.

²¹⁵ Διότι τα Φορολογητέα Κέρδη αυξάνονται από 900 NM σε 1000 NM.

²¹⁶ Από 200 NM σε 150 NM κ.ο.κ.

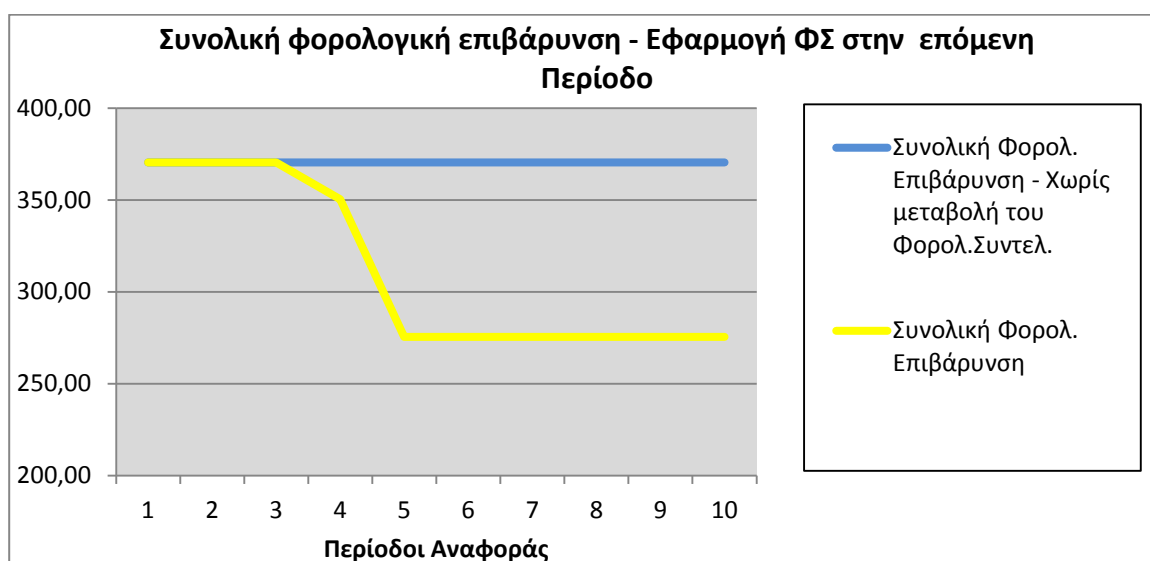
Πίνακας 3-8: Ισχύς των νέων (μειωμένων ΦΣ) από την επόμενη περίοδο από αυτή που Θεσπίστηκαν.

ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	Ψήφιση - Νέων Φορολ. Συντελ. (Εφαρμ. Σε Α.Φ.)											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Σ
Φορολ. Αποσβέσεις (tax_Dep)		100	100	100	100	100	0	0	0	0	0	500
IFRS-Αποσβέσεις (IFRS- dep)		50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	500
Φορολογική Βάση Βιβλίων (tax book value)	500	400	300	200	100	0	0	0	0	0	0	
IFRS-Βάση Βιβλίων (IFRS book value)	500	450	400	350	300	250	200	150	100	50	0	
Προσωρινές Διαφορές		50	100	150	200	250	200	150	100	50	0	
Φορολογικός Συντελεστής	39%	39%	39%	39%	39%	29%	29%	29%	29%	29%	29%	
Α.Φ.Υ	0	19,5	39	58,5	58	72,5	58	43,5	29	14,5	0	
EBITDA		1.000	1.000	1.000	1.000	1000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	10.000
IFRS_EBT		950	950	950	950	950	950	950	950	950	950	9.500
TAX-EBT		900	900	900	900	900	1000	1000	1000	1000	1000	9.500
Τρέχων Φόρος - Έξοδο		351	351	351	351	261	290	290	290	290	290	3.115
Αναβαλλομενος Φόρος Εξοδο		19,5	19,5	19,5	0	14,5						73
Αναβαλλομενος Φόρος Έσοδο					-0,5		-14,5	-14,5	-14,5	-14,5	-14,5	-73
Συνολική Φορολ. Επιβάρυνση		370,50	370,50	370,50	350,50	275,50	275,50	275,50	275,50	275,50	275,50	3.115,00
Effective Tax Rate (ETR)		39,00%	39%	39%	37%	29%	29%	29%	29%	29%	29%	
Συνολική Φορολ. Επιβάρυνση - Χωρίς μεταβολή του Φορολ. Συντελ.		370,50	370,50	370,50	370,50	370,50	370,50	370,50	370,50	370,50	370,50	3.705,00
Effective Tax Rate (ETR) - Χωρίς μεταβολή του Φορολ. Συντελ.		39%	39%	39%	39%	39%	39%	39%	39%	39%	39%	

Όσον αφορά την συμμετοχή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων στην συνολική Επίδραση στα αποτελέσματα δεν έχουμε καμία διαφοροποίηση σε σύγκριση με το προηγούμενο σενάριο. Το τελικό ύψος της είναι 0,5 NM και εκφράζεται μέσω του κονδυλίου στα Αποτελέσματα “Αναβαλλόμενος Φόρος – Έσοδο”. Το συνολικό κόστος του φόρου υποχωρεί στην περίοδο 4 σε 350,5 NM από 370,50 κατά την προηγούμενη καταγράφοντας μια μείωση 20 NM. Την 5^η περίοδο η επιβάρυνση του φόρου στα αποτελέσματα διαμορφώνεται σε 275,50 NM και διατηρείται σταθερή σε όλες τις επόμενες (6-10).

Η μείωση του φορολογικού συντελεστή (θέσπιση) στην περίοδο 4 με ισχύ από τα φορολογητέα κέρδη της επόμενης περιόδου 5, επιφέρει μέσω του Αναβαλλόμενου Φόρου – Έσοδο, μια θετική επίπτωση στα τελικά αποτελέσματα των 20 NM. Η Επίπτωση αυτή προέρχεται κατά **15 NM** από την προς τα κάτω επανεκτίμηση όλων των υφιστάμενων Φορολογητέων Προσωρινών Διαφορών (**150 NM**) με τον νέο μειωμένο κατά 10 Μονάδες Φορολογικό Συντελεστή, ενώ οι υπόλοιπες **5 NM** προέρχονται από τον

μειωμένο (συγκριτικά) Αναβαλλόμενο Φόρο – Έξοδο που προκύπτει κατά την επιμέτρηση των αυξημένων κατά **50 NM** (σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο) Φορολογητέων Προσωρινών Διαφορών. Στις επόμενες περιόδους (5-10) η θετική επίδραση αυξάνεται σε 95 NM. Στην 5^η περίοδο το ποσό αυτό προέρχεται κατά 90 NM από την μικρότερη επιβάρυνση στον “Τρέχων Φόρο” και κατά 5 NM από τον μειωμένο (συγκριτικά) “Αναβαλλόμενο Φόρο – Έξοδο”. Για τις περιόδους 6-10 η Θετική Επίπτωση (95 NM) προκύπτει από την κατά 100 NM εξοικονόμηση στον Τρέχων Φόρο (λόγω αύξησης των φορολογητέων κερδών από 900 σε 1.000), μειωμένη όμως κατά 5 NM λόγω καταγραφής χαμηλότερου θετικού Αναβαλλόμενου Φόρου - Εσόδου²¹⁷.

Γράφημα 3-5: Συνολική Φορολογική Επιβάρυνση - Περίπτωση μείωσης των Φορολογικών Συντελεστών με εφαρμογή στα κέρδη της επόμενης περιόδου.

Πηγή: Συγγραφέας

3.5.2 Ο Δείκτης Πραγματικής Φορολογικής Επιβάρυνσης (Effective Tax Rate)

Πρωταρχικός στόχος όλων των επιχειρηματικών μονάδων είναι η επίτευξη και διατήρηση μιας ικανοποιητικής και διατηρήσιμης κερδοφορίας και η μετατροπή της στην συνέχεια σε θετικές ταμειακές ροές.

²¹⁷ Η αξία των φορολογητέων προσωρινών διαφορών στις περιόδους 6-10 βαίνει σταθερά μειούμενη κατά 50 NM. Με την μείωση του συντελεστή κατά 10% ο Αναβαλλόμενος Φόρος-Έσοδο που προκύπτει λόγω φθίνουσας πορείας των ΑΦΥ είναι συγκριτικά μικρότερος κατά 5 NM από αυτόν που θα προέκυπτε εάν δεν γινόταν η μείωση.

Ένα αρκετά σημαντικό τμήμα των ταμειακών αυτών ροών καταλήγει στα ταμεία της Φορολογικής Αρχής με την μορφή άμεσων και έμμεσων φόρων. Το υπόλοιπο επανεπενδύεται, διανέμεται ή πληρώνεται σε ιδιοκτήτες και εξωτερικούς δανειστές (ομολογιούχους, δανειστές, πιστωτές) με την μορφή μερισμάτων, τόκων, τοκοχρεολυσίων κ.λπ.).

3.5.2.1 Η χρησιμότητα του Δείκτη (ETR)

Για τους λόγους που προαναφέραμε, το ποσοστό συμμετοχής του Μεγαλομετόχου “Φορολογική Αρχή” στα κέρδη προ φόρων (Φορολογικός Συντελεστής) σε βάθος χρόνου, αξιολογείται αναλόγως κατά την διαδικασία αποτίμησης και προσδιορισμού της αξίας μιας επιχείρησης (συνήθως σε επίπεδο ομίλου). Η Πραγματική Φορολογική Επιβάρυνση μιας επιχείρησης σε βάθος χρόνου εκφράζεται με τον μέσο Συντελεστή Φορολογικής Επιβάρυνσης ETR (Effective Tax Rate).

Η εξοικονόμηση ή και αποφυγή φόρων αποτελούν συνήθεις στόχους και πρακτικές των πολυεθνικών επιχειρήσεων οι οποίες αξιοποιούν για τον σκοπό αυτό όλες τις δυνατότητες που τους παρέχει το παγκόσμιο φορολογικό περιβάλλον²¹⁸. Παράλληλα πληθαίνουν τα δημοσιεύματα και η κριτική που ασκείται σε “ακραίες συμπεριφορές” (πολύ χαμηλός δείκτης Φορολογικής Επιβάρυνσης) των πολυεθνικών ομίλων²¹⁹. Από την σκοπιά του management η συγκράτηση του συντελεστή ETR, στο χαμηλότερο δυνατόν επίπεδο, αποτελεί ένας από τους πρωταρχικούς του στόχους (φορολογικός σχεδιασμός)²²⁰, διότι έτσι αυξάνεται η περιουσία των “Πραγματικών Μετόχων-Ιδιοκτητών”, αλλά και διότι συχνά ότι ο ETR συνδέεται με στόχους και κίνητρα για

²¹⁸ Ronen Palan et al., Tax heaven: How globalization really works 4 (2010). (“Tax havens are not working on the margins of the world economy, but are an integral part of modern business practice.”); Mihir A. Desai & Dhammika Dharmapala, Corporate Tax Avoidance and High-Powered Incentives, 79 J. FIN. ECON. 145, 177 (2006) (“Tax avoidance activities appear to be increasingly central to corporate financial decision making.”)

²¹⁹ Βλέπε πρόσφατα δημοσιεύματα του διεθνούς τύπου και σχετική έρευνα της Αμερικανικής Γερουσίας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως προς την «νομιμότητα» των πολύ χαμηλών φορολογικών συντελεστών των πολυεθνικών εταιρειών Apple Amazon, Google, Starbucks: Reuters, Factbox: Apple Amazon, Google, Starbucks and tax avoidance schemes, May 22, 2013, at <http://www.reuters.com/article/2013/05/22/us-eu-tax-avoidance-idUSBRE94LOGW20130522>, Floyd Norris, The Corrosive Effect of Apple’s Tax Avoidance, N.Y. TIMES, May 24, 2013, at B1; Eric Pfanner, European Countries Seek More Taxes from U.S. Multinational Companies, N.Y. TIMES, Nov. 19, 2012, at B1, Jasmine M. Fisher FairerSshores: Tax havens, tax avoidance, and corporate social responsibility, boston university law review, vol. 94, pp. 337-365.

²²⁰ Βλέπε σχετική έκδοση της PwC με τίτλο “Tax strategy and corporate reputation”, 16th Annual Global CEO Survey: Dealing with disruption A focus on tax (2013) (http://www.pwc.com/en_GX/gx/tax/publications/assets/pwc-tax-strategy-and-corporate-reputation-a-tax-issue-a-business-issue.pdf).

έξτρα απολαβές.

Ο δείκτης **ETR** αποκτά τελευταία όλο και μεγαλύτερη σημασία στα πλαίσια της ανάλυσης²²¹ των οικονομικών καταστάσεων και της λήψης επενδυτικών²²² και χρηματοδοτικών αποφάσεων. Οι αποδέκτες της πληροφορίας που ενσωματώνει, (Διοίκηση, εξωτερικοί αναλυτές, εποπτικές και φορολογικές αρχές) μπορούν με κατάλληλη επεξεργασία του ETR να εξάγουν ασφαλή συμπεράσματα όσον αφορά την φορολογική στρατηγική μιας εταιρείας την επίτευξη των στόχων σε βάθος χρόνου (performance measurement) και την σύγκρισή της με άλλες επιχειρήσεις του αυτού ή διαφορετικού κλάδου (benchmarking).

Σύμφωνα με την Ελληνική Λογιστική Τυποποίηση (**GR GAAP**), η επιβάρυνση μιας επιχείρησης για φόρο εισοδήματος περιορίζεται και υπολογίζεται μόνο στα φορολογητέα κέρδη, δεν βαρύνει τα Αποτελέσματα Χρήσεως και απεικονίζεται συνοπτικά μόνο στον Πίνακα Διανομής Κερδών. Το γεγονός αυτό στερεί στους Χρηματοοικονομικού Αναλυτές την δυνατότητα υπολογισμού του βαθμού (συντελεστή) συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης μιας επιχείρησης (ETR) ενώ ο σχετικός αριθμοδείκτης παρουσιάζει τελικά μόνο την επιβάρυνση από τον Τρέχων Φόρο²²³. Επιπλέον σύμφωνα με την Ελληνική Εταιρική Νομοθεσία (Ν. 2190/20) δεν προβλέπεται η παρουσίαση και η ανάλυση του φόρου εισοδήματος στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις), γεγονός που αφαιρεί εντελώς δυνατότητα προσέγγισης της φοροδοτικής πολιτικής και πρακτικής ενός ομίλου σύμφωνα με όσα αναπτύχθηκαν ανωτέρω.

Σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και ειδικότερα με το **IAS (12.86)**²²⁴ ο Effective Tax Rate ορίζεται ως το πηλίκο της Συνολικής Δαπάνης Φόρων προς το Αποτέλεσμα Προ Φόρων (σε επίπεδο Ομίλου).

Η γνωστοποίηση στις σημειώσεις (notes) της σχέσης “Εξόδου Φόρου” και “Λογιστικού Αποτελέσματος” είναι επίσης υποχρεωτική για όσους εφαρμόζουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα σύμφωνα με το IAS.81.(c). Κατά τον Υπολογισμό του συντελεστή ETR λαμβάνονται υπόψη και ο Τρέχων και ο Αναβαλλόμενος Φόρος (έσοδο

²²¹ Βλέπε Stickney C. P. (1979), σελ. 45-54,

²²² Ο Αριθμοδείκτης (EPS), που προσδιορίζεται στα κέρδη μετά φόρων, τυγχάνει μεγάλης προσοχής από τους αναλυτές των κεφαλαιαγορών και ο υπολογισμός του προβλέπεται από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο IAS 33 (βλ. παραγρ. 6.4.2) Μια διατηρήσιμη μείωση του ETR έχει γενικά θετική επίδραση στον δείκτη EPS.

²²³ Δεν υπάρχει έως και την στιγμή συγγραφής της εργασίας θεσμοθετημένο πρότυπο για τον εννοιολογικό πλαίσιο και τον λογιστικό χειρισμό των Αναβαλλόμενων Φόρων.

²²⁴ IAS 12.86 “The average effective tax rate is the tax expense (income) divided by the accounting profit”.

/ έξοδο), διότι μόνο έτσι υπάρχει μια λογική συσχέτιση συνολικής Επιβάρυνσης Φόρου και Λογιστικού Αποτελέσματος.

Εξίσωση 3-1: Ο Υπολογισμός του δείκτη Effective Tax Rate (ETR).

$$ETR = \frac{T_{Ex}}{EBT} = \frac{(T_{Cur} + T_{Def})}{EBT}$$

Όπου:

T_Ex= Total Tax Exprence

T_Cur=Current Tax

T_Def=Deferred Tax

EBT= Earnings before Tax

3.5.2.2 Η επίδραση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στον δείκτη ETR

Η Αναβαλλόμενη Φορολογία λειτουργεί ως εξομαλυντής της παρουσίασης του Φόρου στα αποτελέσματα. Με τον όρο “Εξομάλυνση” στην προκειμένη περίπτωση εννοείται η ομαλοποίηση της εμφάνισης της δαπάνης του “Φόρου έξοδο” (tax expence) στην κατάσταση αποτελεσμάτων ώστε να ανταποκρίνεται στα Πραγματικά Λογιστικά (reported income) και όχι μόνο στα φορολογητέα κέρδη (taxable income), τα οποία σε πολλές περιπτώσεις επηρεάζονται από πολιτικές διαχείρισης φορολογητέων κερδών (tax management). Μια τέτοια πρακτική αποτελεί η μεταφορά φορολογητέας ύλης που προκύπτει όταν δαπάνες επόμενων χρήσεων χρησιμοποιούνται για να μειώσουν τα αποτελέσματα και κατ’ επέκταση την φορολογική επιβάρυνση της παρούσας χρήσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η επιλογή της μεθόδου των “Επιταχυνόμενων Αποσβέσεων” ή και η χρήση των ανώτατων επιτρεπόμενων Φορολογικών Συντελεστών.

Στην περίπτωση αυτή με την χρήση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας – Έξοδο διορθώνεται (συμπληρώνεται) η δαπάνη του φόρου στα αποτελέσματα ώστε να ανταποκρίνεται στα (πραγματικά) Λογιστικά Αποτελέσματα και όχι στα Φορολογικά (μειωμένα) λόγω των πρόσθετων αποσβέσεων.

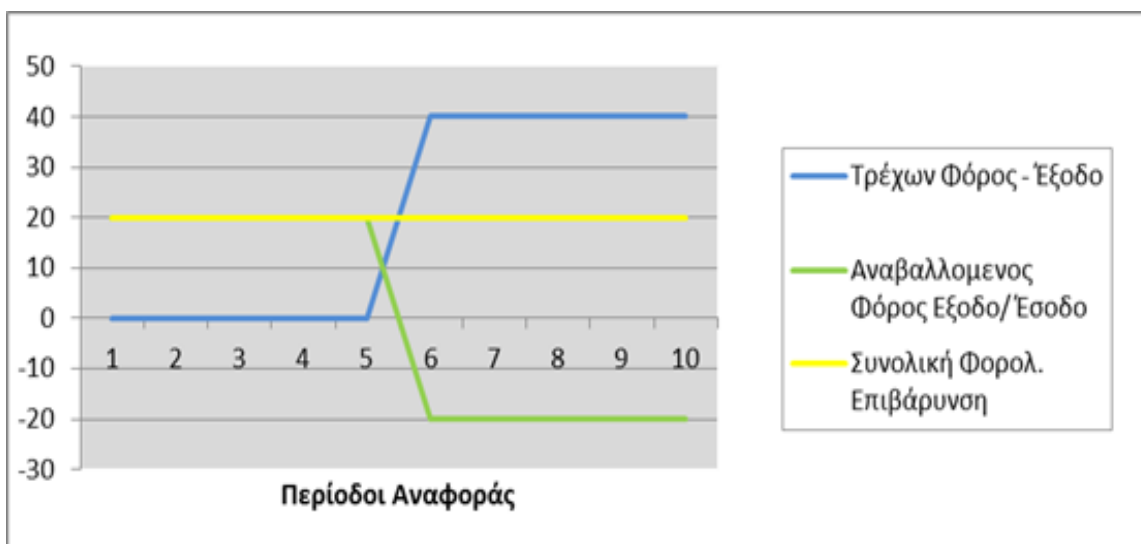
Στο παράδειγμα που ακολουθεί υποθέτουμε ότι μια επιχείρηση αποσβαίνει ένα περιουσιακό της στοιχείο σύμφωνα με τις Λογιστικές Αρχές που εφαρμόζει (IAS) σε 10

φορολογικές περιόδους ενώ για φορολογικούς σκοπούς (περιορισμός καταβολής φόρων στην τρέχουσα περίοδο) επιλέγει τον ανώτατο επιτρεπτό συντελεστή απόσβεσης και μεταφέρει το σύνολο των φορολογικών αποσβέσεων στις 5 πρώτους περιόδους. Με την μεταφορά της εκπεστέας φορολογικά δαπάνης των αποσβέσεων στις περιόδους 1-5, ο φόρος που πρέπει να καταβληθεί στην φορολογική αρχή (Τρέχων Φόρος) εξαλείφεται και η εικόνα που προκύπτει είναι σαν η εταιρεία να επιτυγχάνει μηδενική φορολογική επιβάρυνση.

Την ανισορροπία αυτή στην ορθή κατανομή της πραγματικής φορολογικής ωφέλειας που προκύπτει από την απόσβεση του παγίου στην διάρκεια της 10ετίας έρχεται να διορθώσει ο Αναβαλλόμενος Φόρος που συμπληρώνει ως Έξοδο την δαπάνη του Φόρου (20 NM) που υπολείπεται στις περιόδους 1-5. Αντίθετα στις περιόδους 6-10, όπου η φορολογική ωφέλεια των αποσβέσεων είναι ανύπαρκτη και ο Τρέχων Φόρος ξεπερνάει την πραγματική φορολογική επιβάρυνση κατά 20 Μονάδες, Ο Αναβαλλόμενος Φόρος - Έσοδο απορροφά την διαφορά και προσαρμόζει το φορολογικό βάρος ξανά στις 20 NM. Με τον τρόπο αυτό η Πραγματική Φορολογική Επιβάρυνση διατηρείται σταθερή και ο μέσος Φορολογικός Συντελεστής (ETR) διαμορφώνεται στο 20%.

Πίνακας 3-9: Παράδειγμα του εξομαλντικού ρόλου της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στα αποτελέσματα.

ΠΕΡΙΟΔΟΙ	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Σ
Φορολ. Αποσβέσεις		100	100	100	100	100	0	0	0	0	0	500
IFRS-Αποσβέσεις		50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	500
Φορολογική Βάση Βιβλίων	500	400	300	200	100	0	0	0	0	0	0	
IFRS - Λογιστική Βάση Βιβλίων	500	450	400	350	300	250	200	150	100	50	0	
Προσωρινές Διαφορές		50	100	150	200	250	200	150	100	50	0	
Φορολογικός Συντελεστής	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	
Αναβαλλόμενες Φορολ. Υποχρεώσεις (Α.Φ.Υ.)		20	40	60	80	100	80	60	40	20	0	
Αναβαλλομενος Φόρος - Εξοδο		20	20	20	20	20	0	0	0	0	0	100
Αναβαλλομενος Φόρος- Έσοδο		0	0	0	0	0	20	20	20	20	20	100
EBITDA		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	1.000
IFRS-EBT		50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	500
Φορολ. -EBT		0	0	0	0	0	100	100	100	100	100	500
Τρέχων Φόρος - Έξοδο		0	0	0	0	0	40	40	40	40	40	200
Αναβαλλομενος Φόρος Εξοδο/ Έσοδο		20	20	20	20	20	-20	-20	-20	-20	-20	0
Συνολική Φορολ. Επιβάρυνση		20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	200
Πραγματικός Φορολ. Συντελεστής (ETR)		40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	40%	

Γράφημα 3-6: Ο εξομαλντικός ρόλος της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στα αποτελέσματα.

Πηγή: Συγγραφέας

Ο **ETR** υπολογίζεται με βάση το συνολικό Κόστος του Φόρου που βαρύνει τα Αποτελέσματα μιας περιόδου και μας προστατεύει από παραπλανητικές πολιτικές διαχείρισης φορολογητέων κερδών. Εξ ορισμού όμως ο ETR ενσωματώνει και τον συντελεστή του Τρέχων Φόρου²²⁵ (Current tax rate), ο οποίος μετράει την αναμενόμενη ταμειακή εκροή φόρου της φορολογικής περιόδου, και αυτόν του Αναβαλλόμενου Φόρου (έσοδο / έξοδο) που σε καμία περίπτωση δεν αντιστοιχεί σε ταμειακή. Η ιδιότητα του αυτή μας παρέχει μια σταθερή σε βάθος χρόνου μέτρηση του κόστους του φόρου αλλά όμως μας στερεί την πληροφορία - μέτρηση των πραγματικών ταμειακών εκροών για φόρους. Το τελευταίο αποτελεί μειονέκτημα διότι δημιουργεί προβλήματα στην αποτιμητική των επιχειρήσεων δεδομένου ότι πολλές από τις μεθόδους της στηρίζονται στην προεξόφληση των μελλοντικών ταμειακών ροών.

Για τον λόγο αυτό στην βιβλιογραφία κατά την ανάλυση των φορολογικών ταμειακών ροών ο ETR συχνά χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τον Cash Effective Tax Rate (Cash ETR)²²⁶. Στο μέρος της εμπειρικής έρευνας που ακολουθεί παρουσιάζεται διεξοδικά ο υπολογισμός και η συμπεριφορά του ETR στην περίπτωσης μεταβολής των φορολογικών συντελεστών. Η περίπτωση αυτή, αποτελεί ίσως και την μοναδική, όπου ο αριθμοδείκτης δεν μπορεί να ανταποκριθεί πλήρως στον εξομαλυντικό του ρόλο.

3.6 Η παρουσίαση των Αναβαλλόμενων Φόρων σύμφωνα με το IAS 12

Η παρουσίαση των Αναβαλλόμενων φόρων στις οικονομικές καταστάσεις προκύπτει σε συνδυασμό με τα προβλεπόμενα στο IAS 1 και το IAS 12.

3.6.1 Η παρουσίαση της αναβαλλόμενης φορολογίας στον Ισολογισμό

Από τις πρόνοιες του IAS 1.54 σχετικά με την παρουσίαση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης προκύπτει ότι:

- Τόσο οι φορολογικές απαιτήσεις όσο και οι φορολογικές υποχρεώσεις πρέπει να

²²⁵ Σε γενικές γραμμές υποδηλώνει τον φόρο (εκροή) που αναλογεί στα φορολογητέα κέρδη σύμφωνα με την σχετική εθνική νομοθεσία.

²²⁶ Για μια πλήρη περιγραφή της μεθοδολογίας και των προβλημάτων υπολογισμού του (Cash ETR) βλέπε Dyreng et al. (2008), Ayers (2009), Hanlon και Heitzman (2010) και παραγ. 6.5.

καταχωρούνται στον Ισολογισμό, ξεχωριστά από τις λοιπές απαιτήσεις και υποχρεώσεις.

- Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και οι φορολογικές υποχρεώσεις πρέπει να καταχωρούνται στον Ισολογισμό ξεχωριστά από τις τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις (IAS 12.54(O)).
- Όταν στον Ισολογισμό γίνεται διάκριση μεταξύ των βραχυπρόθεσμων και μη, απαιτήσεων και υποχρεώσεων (όπως προβλέπεται στο Ε.Γ.Λ.Σ.), τότε οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις (ΑΦΑ) και οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις (ΑΦΥ) εντάσσονται στις μη βραχυπρόθεσμες (δηλαδή στις μακροπρόθεσμες) (IAS 12.68 & 12.69).

Στην πράξη η εμφάνιση των ΑΦΑ γίνεται συνήθως πριν τα “Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού” και οι ΑΦΥ διακριτά κάτω από τις “Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις”. Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να αντικατασταθεί η εμφάνιση των ΑΦΑ/ΑΦΥ στον Ισολογισμό με μια αναλυτική γνωστοποίηση στο προσάρτημα (notes).

3.6.2 Ο συμψηφισμός Φορολογικών Απαιτήσεων & Υποχρεώσεων

Σύμφωνα με το *IAS 12.71*, η εταιρεία επιτρέπεται να συμψηφίσει τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις και τις τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις όταν και μόνο όταν:

- έχει ισχυρό νομικό δικαίωμα να συμψηφίσει τα αναγνωρισμένα ποσά, και
- προτίθεται είτε να προβεί σε διακανονισμό του καθαρού υπολοίπου, είτε να εισπράξει το ποσό της απαίτησης εξοφλώντας ταυτόχρονα την υποχρέωση.

Μολονότι οι τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις, αναγνωρίζονται και επιμετρούνται ξεχωριστά, συμψηφίζονται στον Ισολογισμό, εφόσον πληρούνται κριτήρια όμοια με εκείνα που καθιερώνονται για τα χρηματοοικονομικά μέσα στο *IAS 32 «Χρηματοοικονομικά μέσα: Γνωστοποίηση και Παρουσίαση»* (IAS 12.72). Η οικονομική μονάδα έχει νομικά ισχυρό δικαίωμα συμψηφισμού τρέχουσας φορολογικής απαίτησης με μια τρέχουσα φορολογική υποχρέωση, όταν αφορούν σε φόρους εισοδήματος που επιβάλλονται από την ίδια τη φορολογική αρχή, και η φορολογική αρχή επιτρέπει να καταβάλει ή να εισπράξει το καθαρό ποσό.

Το *IAS 12.73* καθορίζει ότι στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, μια

τρέχουσα φορολογική απαίτηση μιας εταιρίας του ομίλου, συμψηφίζεται έναντι μιας τρέχουσας φορολογικής υποχρέωσης μιας άλλης θυγατρικής του ομίλου, όταν και μόνο όταν, οι εταιρίες αυτές έχουν ισχυρό νομικό δικαίωμα να καταβάλουν ή να εισπράξουν το καθαρό ποσό, και προτίθενται να προβούν στην καταβολή ή στην είσπραξη αυτού του καθαρού ποσού ή να ανακτήσουν την απαίτηση και να εξοφλήσουν την υποχρέωση συγχρόνως.

Ειδικότερα όσον αφορά τους Αναβαλλόμενους Φόρους και σύμφωνα με το (IAS 12.74) πρέπει να γίνεται συμψηφισμός ΑΦΑ με ΑΦΥ όταν και μόνο όταν:

- έχει ένα νομικό ισχυρό δικαίωμα να συμψηφίσει τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις έναντι τρεχόντων φορολογικών υποχρεώσεων, και
- οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις, αφορούν σε φόρους εισοδήματος που επιβάλλονται από την ίδια φορολογική αρχή.

3.6.3 Οι Φόροι στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων

Σύμφωνα με το IAS 12.58, η Τρέχουσα και η Αναβαλλόμενη Φορολογία, πρέπει να αναγνωρίζεται ως έσοδο ή ως έξοδο, και να συμπεριλαμβάνονται στο καθαρό κέρδος ή στη ζημία της περιόδου, εκτός και αν αυτές προέρχεται από:

- ένα γεγονός ή μία συναλλαγή που αναγνωρίζεται στην ίδια ή σε διαφορετική περίοδο, απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια της επιχείρησης, ή
- μία επιχειρηματική συνένωση η οποία είναι εξαγορά.

Οι περισσότερες αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και φορολογικές απαιτήσεις, προκύπτουν συνήθως όταν έσοδά ή έξοδα περιλαμβάνονται στο λογιστικό κέρδος μιας περιόδου, αλλά περιλαμβάνονται στο φορολογητέο αποτέλεσμα διαφορετικής περιόδου. Ο προκύπτων αναβαλλόμενος φόρος αναγνωρίζεται στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων (12.59).

Επίσης στο 12.60 τονίζεται ότι: Η λογιστική αξία των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων μπορεί να μεταβληθεί ακόμη και αν δεν υπάρχει μεταβολή στο ποσό των σχετικών προσωρινών διαφορών, όπως για παράδειγμα, από:

- μεταβολή στους φορολογικούς συντελεστές,

- επανεκτίμηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και,
- μεταβολή στον αναμενόμενο τρόπο ανάκτησης περιουσιακού στοιχείου.

Στην περίπτωση αυτή ο Αναβαλλόμενος Φόρος που προκύπτει αναγνωρίζεται στην κατάσταση των αποτελεσμάτων χρήσεως εκτός και αν προέρχεται από μεταβολή στοιχείων που έχουν αρχικά καταχωρηθεί (χρεωθεί ή πιστωθεί) απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια.

3.6.4 Φορολογικά Στοιχεία που καταχωρούνται στα Ίδια Κεφάλαια

Η τρέχουσα και η αναβαλλόμενη φορολογία πρέπει να πιστωθεί ή να χρεωθεί απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια, εάν προκύπτει από κονδύλια που έχουν χρεωθεί ή πιστωθεί, στην ίδια ή σε προγενέστερη περίοδο, στα Ίδια Κεφάλαια, π.χ.:

- επανεκτιμήσεις στοιχείων του ενεργητικού (IAS 16),
- αλλαγές σε λογιστικές πολιτικές (IAS 12.62A),
- ορισμένες συναλλαγματικές διαφορές (βλ. IAS 21),
- ποσά που προκύπτουν κατά την αρχική αναγνώριση του στοιχείου των Ιδίων Κεφαλαίων ενός σύνθετου χρηματοοικονομικού μέσου (βλ. IAS 12.23).

Σε περίπτωση μεταφοράς του κέρδους επανεκτίμησης, από αποθεματικό επανεκτίμησης, στα συσσωρευμένα κέρδη λόγω «πραγματοποίησης» του κέρδους αυτού, η μεταφορά πρέπει να γίνεται χωρίς καμία αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση.

Επίσης σύμφωνα με το IAS 12.63 σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να είναι δύσκολο να προσδιοριστεί το ποσό του τρέχοντος και του αναβαλλόμενου φόρου που αφορά στοιχεία που έχουν πιστωθεί ή χρεωθεί στην καθαρή θέση. Αυτό μπορεί να συμβεί για παράδειγμα όταν:

- υπάρχουν κλιμακωτοί συντελεστές φόρου εισοδήματος και είναι αδύνατο να προσδιοριστεί ο φορολογικός συντελεστής με τον οποίο ένα συγκεκριμένο στοιχείο έχει φορολογηθεί,
- μια μεταβολή στο συντελεστή φόρου ή στους κανόνες φορολόγησης επηρεάζει μια αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση που αφορά (συνολικά ή μερικά) σε ένα στοιχείο που είχε προηγουμένως χρεωθεί ή πιστωθεί στα Ίδια Κεφάλαια, ή

- η οικονομική οντότητα αποφασίζει να αναγνωρίσει μια αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ή εφεξής να μην την αναγνωρίσει στο σύνολό της και η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση αφορά (συνολικά ή μερικά) σε ένα στοιχείο που είχε προηγουμένως χρεωθεί ή πιστωθεί στα Ίδια Κεφάλαια.

Σε τέτοιες περιπτώσεις, ο τρέχων και ο αναβαλλόμενος φόρος που σχετίζεται με στοιχεία χρεούμενα ή πιστούμενα στα Ίδια Κεφάλαια, βασίζεται σε μια εύλογη αναλογική κατανομή του τρέχοντος και του αναβαλλόμενου φόρου.

3.6.5 Γνωστοποιήσεις & Αποκαλύψεις (*disclosure and notes*)

Λόγω της πολύ συνοπτικής παρουσίασης των Φόρων στις οικονομικές καταστάσεις (*IAS 1.54 & IAS 1.82*), από το πρότυπο προβλέπεται μια εκτενής σειρά η αποκαλύψεων (*disclosures*) και γνωστοποιήσεων (*Notes*) όλων των σημαντικών στοιχείων που σχετίζονται με τους φόρους εισοδήματος (*IAS 12.79- 12.88*). Οι κυριότερες από τις γνωστοποιήσεις²²⁷ αυτές αφορούν την παρουσίαση σε μικτή και καθαρή βάση (πριν τον συμψηφισμό τους) των πηγών προέλευσης (*components*), και της κίνησης (μεταβολών) των αναβαλλόμενων φόρων από χρήση σε χρήση (*12.81.a*), ώστε να προκύπτουν εμφανώς τα τελικά εκκαθαρισμένα κονδύλια στον Ισολογισμό και τα Αποτελέσματα. Μια άλλη ομάδα γνωστοποιήσεων αφορά την γνωστοποίηση των ποσών και την φύση της απόδειξης σε περίπτωση Αναγνώρισης (*IAS 82.a & b*) ή Μη (*IAS 12.81.e*) φορολογικών ζημιών εις νέον και της σχέσης μεταξύ του εξόδου (εσόδου) φόρου και του λογιστικού αποτελέσματος, με παρουσίαση μιας συμφωνίας (*reconciliation*) μεταξύ πραγματικής (*ETR*) και ονομαστικής φορολογικής επιβάρυνσης (*IAS 12.81.c & IAS 84-86*).

Ειδικότερα το Πρότυπο απαιτεί να γνωστοποιούνται (*12.79-12.80*) όλα τα συστατικά μέρη του φορολογικού Εξόδου / Εσόδου, που καταχωρούνται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης (*K.A.X.*) π.χ.:

- τα τρέχοντα έξοδα (έσοδα) φόρου,
- κάθε προσαρμογή που αναγνωρίζεται στην περίοδο για τρέχοντες φόρους προηγούμενων περιόδων,
- το ποσό του αναβαλλόμενου εξόδου (εσόδου) που σχετίζεται με τη δημιουργία

²²⁷ Για τις απαιτήσεις του προτύπου σε γνωστοποιήσεις βλέπε αναλυτικά κεφάλαιο 3.

και την αναστροφή των προσωρινών διαφορών,

- το ποσό του αναβαλλόμενου εξόδου (εσόδου) που σχετίζεται με τις μεταβολές των φορολογικών συντελεστών ή την επιβολή νέων φόρων,
- το ποσό της ωφέλειας που προκύπτει από φορολογική ζημιά που δεν είχε αναγνωριστεί προηγουμένως, πιστωτικό φόρο ή προσωρινή διαφορά προηγούμενης περιόδου, που δε χρησιμοποιείται για τη μείωση του τρέχοντος φόρου,
- αναβαλλόμενη δαπάνη φόρου, που προκύπτει από την υποτίμηση ή αναστροφή προηγούμενης υποτίμησης μιας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης.

Σύμφωνα με το IAS 12.81 πρέπει επίσης να γνωστοποιούνται ξεχωριστά,

- το ποσό της τρέχουσας και της αναβαλλόμενης φορολογίας το οποίο καταχωρείται απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια,
- το ποσό του φόρου που αφορά σε έκτακτα κονδύλια,
- μια επεξήγηση της σχέσης μεταξύ του λογιστικού και του φορολογικού εξόδου (εισοδήματος) με τον έναν από τους δύο ακόλουθους τρόπους:
 - a. αριθμητική συμφιλίωση μεταξύ του φορολογικού εξόδου (εισοδήματος) και του αποτελέσματος του πολλαπλασιασμού των λογιστικών κερδών με τους φορολογικούς συντελεστές που εφαρμόζονται, και
 - b. αριθμητική συμφιλίωση μεταξύ του μέσου σταθμικού συντελεστή φορολογίας και του συντελεστή φορολογίας που ισχύει.
- εξήγηση αλλαγών που επήλθαν στους φορολογικούς συντελεστές που ισχύουν από περίοδο σε περίοδο,
- το ποσό και την ημερομηνία λήξης όλων των αφαιρετέων προσωρινών διαφορών, των αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών και των αχρησιμοποίητων φορολογικών πιστώσεων,
- το συνολικό ποσό προσωρινών διαφορών που προκύπτουν από θυγατρικές, συνδεδεμένες, υποκαταστήματα και κοινοπραξίες για τις οποίες δεν έχουν αναγνωριστεί οποιεσδήποτε αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις,
- για κάθε προσωρινή διαφορά, αχρησιμοποίητη φορολογική ζημιά και

αχρησιμοποίητη φορολογική πίστωση θα πρέπει να γνωστοποιούνται:

- a. οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και τα αναβαλλόμενα φορολογικά στοιχεία του ενεργητικού που αναγνωρίστηκαν στους Ισολογισμούς στους οποίους παρουσιάζονται, και
 - b. το ποσό του αναβαλλόμενου φορολογικού εσόδου ή εξόδου που αναγνωρίστηκε στην Κ.Α.Χ., αν αυτό δεν είναι εμφανές από τις μεταβολές στα ποσά που αναγνωρίστηκαν στον Ισολογισμό.
- σε σχέση με διακοπείσες δραστηριότητες το έξοδο φόρου που αφορά:
 - a. στο κέρδος ή στη ζημία από τη διακοπή, και
 - b. στο κέρδος ή ζημία από συνήθειες εργασίες της διακοπείσας δραστηριότητας, μαζί με τα αντίστοιχα ποσά για κάθε προηγούμενη περίοδο που παρουσιάζεται.
 - το ποσό των συνεπειών του φόρου εισοδήματος των μερισμάτων προς τους μετόχους της οικονομικής μονάδας, που προτάθηκαν ή ανακοινώθηκαν πριν οι οικονομικές μονάδες εγκριθούν, αλλά δεν αναγνωρίστηκαν ως υποχρέωση στις οικονομικές καταστάσεις.

Ειδικότερα όσον αφορά την Αναγνώριση μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης (ΑΦΑ), σύμφωνα με την παράγραφο 82 του προτύπου (IAS 12.82) θα γνωστοποιείται το ποσό και τη φύση της απόδειξης που στηρίζει την αναγνώριση, όταν:

- η χρησιμοποίηση της ΑΦΑ εξαρτάται από μελλοντικά φορολογητέα κέρδη τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την αναστροφή των υπαρχουσών φορολογητέων προσωρινών διαφορών, και
- η Εταιρεία έχει υποστεί ζημία είτε στην τρέχουσα είτε σε προηγούμενη περίοδο (ιστορικό πρόσφατων Ζημιών), η οποία ανήκει στην ίδια φορολογική αρχή και διαδικασία από την οποία προέκυψε η ΑΦΑ.

Όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενη παράγραφο, η εταιρεία πρέπει να γνωστοποιεί τη φύση πιθανών συνεπειών που θα έχει στον φόρο εισοδήματος η καταβολή μερισμάτων στους μετόχους (IAS 12.82^A).

Οι γνωστοποιήσεις που απαιτούνται από το Πρότυπο, παρέχουν στο χρήστη των οικονομικών καταστάσεων τη δυνατότητα να αντιλαμβάνεται, αν η σχέση μεταξύ του

Εξόδου/Εσόδου του φόρου και του λογιστικού κέρδους είναι ασυνήθης, όπως επίσης και τους σημαντικούς παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν αυτή τη σχέση στο μέλλον.²²⁸

Σύμφωνα με τη παράγραφο 85 (IAS 12.85), κατά την εξήγηση της σχέσης μεταξύ της δαπάνης / έσοδο φόρου και του λογιστικού αποτελέσματος (κέρδους), θα πρέπει να χρησιμοποιείται (εφαρμόζεται) ένας φορολογικός συντελεστής, που να παρέχει την πλέον κατανοητή πληροφόρηση στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων.²²⁹ Συχνά, ο πλέον κατανοητός φορολογικός συντελεστής, είναι ο εγχώριος συντελεστής φόρου στη χώρα που είναι εγκαταστημένη η εταιρεία, συναθροίζοντας το φορολογικό συντελεστή που εφαρμόζεται στους εθνικούς φόρους με τους φόρους που εφαρμόζονται σε κάθε τοπική φορολογία.²³⁰ Όμως όταν ένας όμιλος εταιρειών δραστηριοποιείται σε διαφορετικές χώρες, μπορεί να είναι πιο κατανοητή μια συγκέντρωση ξεχωριστών συμφωνιών (κατά φορολογική αρχή).

Το Πρότυπο απαιτεί επίσης να γνωστοποιείται τι είδους συνέπειες μπορεί να προκαλέσει στον φόρο εισοδήματος μια καταβολή μερισμάτων στους μετόχους (IAS 12.82A). Σε αρκετές περιπτώσεις δεν είναι εφικτό να υπολογιστεί η συνολική επίδραση στον φόρο που μπορεί να προέλθει από την καταβολή μερισμάτων στους μετόχους. Αυτό μπορεί να συμβεί όταν πρόκειται για πολυεθνικές με μεγάλο αριθμό αλλοδαπών θυγατρικών. Όμως ακόμη και στην περίπτωση αυτή τα επιμέρους τμήματα του συνολικού ποσού μπορεί και πρέπει να είναι ευχερώς προσδιορίσιμα (12.82A)²³¹. Αν συντρέχει λόγος, γνωστοποιούνται πρόσθετες και πιθανές συνέπειες φόρου εισοδήματος που δεν είναι εφικτό, να προσδιοριστούν (12.87B). Επίσης γνωστοποιούνται στοιχεία που αφορούν προσωρινές διαφορές που προέρχονται από συμμετοχές σε θυγατρικές, υποκαταστήματα, συγγενείς και συμμετοχές σε κοινοπραξίες.

Για τη λογιστική αντιμετώπιση των διαφόρων λογιστικών χειρισμών που προβλέπονται στο Πρότυπο, θα μπορούσαν να δημιουργηθούν οι εξής λογαριασμοί στο Ε.Γ.Λ.Σ.:

²²⁸ Η σχέση μεταξύ της δαπάνης/ εσόδου του φόρου και λογιστικού αποτελέσματος μπορεί να επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες, όπως από έσοδα απαλλασσόμενα της φορολογίας, δαπάνες μη εκπεστέες φορολογικά / φορολογικές ζημίες και φορολογικούς συντελεστές εξωτερικού.

²²⁹ Ο μέσος όρος του πραγματικού συντελεστή φόρου είναι η δαπάνη φόρου διαιρούμενο με το λογιστικό κέρδος.

²³⁰ Οι συντελεστές υπολογίζονται παίρνοντας ως βάση ένα ουσιαστικά παρόμοιο επίπεδο φορολογητέου κέρδους.

²³¹ Για παράδειγμα, σε έναν ενοποιημένο όμιλο, μια μητρική εταιρία και μερικές θυγατρικές της μπορεί να έχουν πληρώσει φόρους εισοδήματος με έναν υψηλότερο συντελεστή στα μη διανεμόμενα κέρδη και να είναι ενήμερες του ποσού που θα επιστρεφόταν κατά την καταβολή μελλοντικών μερισμάτων στους μετόχους από ενοποιημένα κέρδη εις νέον.

- 18.60 Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις,
- 18.80 Συμψηφιστέος φόρος εισοδήματος από φορολογικές ζημιές,
- 45.60 Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις,
- 86.60 Έξοδο φόρου εισοδήματος.

3.7 Αναβαλλόμενη Φορολογία και επιχειρηματικές συνενώσεις (Business combinations)

Οι παράγραφοι 12.66 έως 12.68 του προτύπου αποσαφηνίζουν θέματα των επιχειρηματικών συνενώσεων που άπτονται των Αναβαλλόμενων Φόρων.

Σε μία επιχειρηματική συνένωση που χαρακτηρίζεται ως “εξαγορά”, το κόστος της εξαγοράς κατανέμεται στα προσδιορίσιμα στοιχεία του ενεργητικού και τις προσδιορίσιμες υποχρεώσεις που αποκτώνται με βάση τη «δίκαιη αξία» τους (fair value) κατά την ημερομηνία της συναλλαγής. Για τον λόγο αυτό, ανάλογα αν η φορολογική βάση των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων παραμένει αναλλοίωτη ή επηρεάζεται με διαφορετικό τρόπο από ότι η λογιστική αξία, δημιουργούνται ή όχι φορολογικές διαφορές.

Οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις και τα Αναβαλλόμενα Στοιχεία ενεργητικού, προσδιορίζονται και ταξινομούνται ως στοιχεία Παθητικού και Ενεργητικού, αντίστοιχα, κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Ο χειρισμός αυτός επηρεάζει τόσο την θετική όσο και την αρνητική «υπεραξία» που προκύπτει από μια εξαγορά. Όμως σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο IAS 12.15(a), σε τέτοιες περιπτώσεις δεν πρέπει να αναγνωρίζονται Αναβαλλόμενα Φορολογικά στοιχεία Ενεργητικού.

3.7.1 Αναβαλλόμενη φορολογία κατά την συνένωση επιχειρήσεων

Σύμφωνα με το IFRS 3 «Συνενώσεις επιχειρήσεων», οποιεσδήποτε προκύπτουσες αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις ή απαιτήσεις αναγνωρίζονται ως περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις την ημερομηνία απόκτησης. Συνεπώς, οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις επηρεάζουν την υπεραξία ή το υπερβάλλον ποσό της συμμετοχής του αποκτώντος στην καθαρή εύλογη αξία των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων του

αποκτώμενου (πέραν του κόστους της συνένωσης). Όμως, όπως προαναφέρθηκε, η εταιρεία δεν επιτρέπεται να αναγνωρίσει τις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις που προκύπτουν από την αρχική αναγνώριση της υπεραξίας.

Ως αποτέλεσμα μιας συνένωσης, ο εξαγοράζων πιθανόν να είναι τώρα σε θέση να ανακτήσει ένα ανακτήσει ένα προϋπάρχων (ίδιο) Αναβαλλόμενο Φορολογικό στοιχείο Ενεργητικού.²³² Στην περίπτωση αυτή, ο εξαγοράζων αναγνωρίζει ένα αναβαλλόμενο στοιχείο του ενεργητικού αλλά δεν το συμπεριλαμβάνει ως μέρος της λογιστικοποίησης της συνένωσης των επιχειρήσεων. Αν το δυνητικό όφελος από τη φορολογική ζημία του εξαγοράζοντος μεταφέρεται σε μεταγενέστερη περίοδο, ή άλλα αναβαλλόμενα στοιχεία ενεργητικού δεν πληρούσαν τα κριτήρια του IFRS 3 για ξεχωριστή αναγνώριση όταν μία συνένωση επιχειρήσεων λογιστικοποιείται αρχικά αλλά αναγνωρίζεται μεταγενέστερα, τότε ο εξαγοράζων πρέπει να αναγνωρίσει τον αναβαλλόμενο πιστωτικό φόρο που προκύπτει στο κέρδος ή τη ζημία. Επιπρόσθετα, ο εξαγοράζων πρέπει:

- να μειώσει τη λογιστική αξία της υπεραξίας στο ποσό που θα είχε αναγνωρισθεί αν το αναβαλλόμενο φορολογικό στοιχείο ενεργητικού είχε αναγνωρισθεί ως αναγνωρίσιμο στοιχείο από την ημερομηνία της εξαγοράς του, και
- να αναγνωρίσει τη μείωση της λογιστικής αξίας της υπεραξίας ως έξοδο.

3.7.2 Μεταγενέστερη αναγνώριση Αναβαλλόμενου Φορολογικού στοιχείου Ενεργητικού

Όταν η εξαγοράζουσα εταιρία αναγνωρίσει ένα Αναβαλλόμενο Φορολογικό στοιχείο Ενεργητικού της εξαγορασθείσας εταιρίας, σε χρόνο μεταγενέστερο της ημερομηνίας εξαγοράς, το οποίο δεν είχε αρχικά αναγνωρίσει, τότε το αναβαλλόμενο φορολογικό έσοδο καταχωρείται στην ενοποιημένη κατάσταση αποτελεσμάτων.

Επίσης η εξαγοράζουσα, θα πρέπει να:

- αναπροσαρμόσει τη (μικτή) λογιστική αξία της υπεραξίας και τη σχετική συσσωρευμένη χρεολυσία στα ποσά που θα ίσχυαν αν γινόταν η αναγνώριση του στοιχείου του ενεργητικού την ημερομηνία της εξαγοράς, και
- αναγνωρίσει τη μείωση της καθαρής λογιστικής αξίας της υπεραξίας ως έξοδο.

²³² Αναφέρεται ως παράδειγμα ότι ο εξαγοράζων, μπορεί να είναι σε θέση να επωφεληθεί από δικές του αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές σε συμφωνισμό με τα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη του εξαγοραζόμενου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4. Η πληροφοριακή Αξία των Αναβαλλόμενων Φόρων

Στο κεφάλαιο αυτό διερευνάται κατά πόσο οι πληροφορίες για την Αναβαλλόμενη Φορολογία στις Οικονομικές Αναφορές²³³ των εισηγμένων εταιρειών είναι σημαντικές για την λήψη επιχειρηματικών, επενδυτικών και χρηματοδοτικών αποφάσεων. Γίνεται επίσης επισκόπηση των σημαντικότερων επιστημονικών άρθρων και αναφορών.

4.1 Η Λογιστική ως εργαλείο κατά την λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων

Καθοριστικός παράγοντας για την λήψη μιας επενδυτικής απόφασης (διακράτηση, Πώληση, Αγορά) είναι η σύγκριση της μελλοντικής εικαζόμενης αξίας της (π.χ. μιας επιχείρησης) με το ποσό που καλείται να εκταμιεύσει ο επενδυτής για την υλοποίησή της. Έτσι ο επενδυτής πρέπει κατά την διαδικασία λήψης της σχετικής απόφασης να μπορεί να υπολογίσει (αξιόπιστα) την αξία της εν λόγω επιχείρησης²³⁴.

Η λογιστική πληροφόρηση στοχεύει από την μια στην πραγματοποίηση ενός αξιόπιστου απολογισμού (πεπραγμένα) και από την άλλη στην δημοσιοποίηση και ανταλλαγή των οικονομικών δεδομένων μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών. Η τελευταία αυτή λειτουργία βοηθά στην μείωση της “Ασύμμετρης Πληροφόρησης” (*informational asymmetry*)²³⁵ μεταξύ των συντακτών και των δυνητικών χρηστών των οικονομικών καταστάσεων και αναφορών με απώτερο σκοπό την ελαχιστοποίηση των “Συγκρούσεων Συμφερόντων”, γνωστή στην βιβλιογραφία ως “Πρόβλημα της αντιπροσώπευσης” (*principal-agent conflicts*)²³⁶. Για τους εξωτερικούς αναλυτές αναμένεται, ότι με αυτό τον τρόπο, θα αυξηθεί η ικανότητα τους να εκτιμήσουν πιο

²³³ Εδώ εννοούνται οι Ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις (Οικονομικές Καταστάσεις και συνοδευτικές σημειώσεις).

²³⁴ Αυτό ότι είναι μια διαδικασία που στην πράξη συμπεριλαμβάνει μια σειρά από διαδοχικές προσεγγίσεις (step-approach). Βλέπε Stickney και Brown (1999), σελ. 4.

²³⁵ Σύμφωνα με την οικονομική νομική έννοια του όρου «Ο ένας από τους δύο συμβαλλόμενους γνωρίζει περισσότερα από τον άλλον πριν τη συναλλαγή (και μπορεί, αν θέλει, να τον εξαπατήσει)».

²³⁶ Βλέπε Fama (1980) και Fama & Jensen (1983).

αξιόπιστα την αξία μιας επιχείρησης²³⁷. Η βασική αιτιολόγηση για τη χρήση των ιστορικών Λογιστικών δεδομένων από τους συμμετέχοντες στις αγορές κεφαλαίων ή στη διαδικασία μια εξωχρηματιστηριακής αποτίμησης μιας επιχείρησης, είναι η υπόθεση ότι με βάση την παρελθούσα κερδοφορία και κατ' επέκταση τα δημιουργηθέντα ταμειακά πλεονάσματα, μπορείς κάποιος να εξάγει ασφαλή συμπεράσματα για την μελλοντική κερδοφορία και τις αναμενόμενες καθαρές ταμειακές ροές.

Για τον λόγο αυτό η αξιολόγηση των ετήσιων οικονομικών εκθέσεων από τους οικονομικούς αναλυτές είναι ένα από τα πιο σημαντικά εργαλεία για την λήψη των επενδυτικών τους αποφάσεων. Παρά το γεγονός ότι η ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων αποτελεί βασικό πυλώνα της οικονομικής ανάλυσης, υπάρχουν μερικές φορές μεγάλα κενά και αποκλίσεις μεταξύ αναγκών πληροφόρησης και παρεχόμενης πληροφόρησης, σε ορισμένα τμήματα των περιοδικών ή και ετήσιων οικονομικών εκθέσεων και αναφορών²³⁸. Επίσης υπάρχουν αντικρουόμενες απόψεις αναφορικά με το πόσο αυτό το έλλειμμα πληροφόρησης αποτυπώνεται στις χρηματιστηριακές αποτιμήσεις των μετοχών (αγορών).

Μία από τις πρώτες εφαρμογές των ηλεκτρονικών υπολογιστών στην οικονομική έρευνα ήταν η ανάλυση χρονοσειρών των τιμών των μετοχών. Ο Kendall ήδη από το 1953 πραγματοποίησε σχετικές μελέτες, ο οποίος κατέληξε στο μη αναμενόμενο αποτέλεσμα, ότι οι κινήσεις της τιμής μιας μετοχής δεν φαίνεται να έχουν μια προβλέψιμη μορφή κίνησης²³⁹. Οι τιμές των μετοχών και κατ' επέκταση και η αγορά συνολικά, φάνηκε, σε αντίθεση με όλες τις οικονομικές θεωρίες, να συμπεριφέρονται μη ορθολογικά.

Σύντομα διαπιστώθηκε όμως, ότι η συμπεριφορά αυτή της αγοράς μπορεί τελικά να ερμηνευθεί, και ότι η “*αποτελεσματικότητα των αγορών*” (market efficiency) είναι υπεύθυνη για τις φαινομενικά μη ορθολογικές τάσεις των τιμών. Σύμφωνα με την υπόθεση αυτή ότι οι τιμές των μετοχών ενσωματώνουν άμεσα κάθε διαθέσιμη σχετική πληροφορία, και ανταποκρίνονται και αντιδρούν μόνο σε μια εντελώς «νέα» ή «μη

²³⁷ Προκειμένου να πραγματοποιηθεί μια ασφαλέστερη εκτίμηση της αξίας της επιχείρησης, χρησιμοποιούνται ταυτόχρονα περισσότερες από μια μέθοδοι αποτιμήσεων.

²³⁸ Ιδιαίτερα τονίζεται από συμμετέχοντες στις κεφαλαιαγορές η σημαντικότητα του προσαρτήματος και των σημειώσεων (notes) των οικονομικών εκθέσεων, για τις οποίες όμως (σημειώσεις), όχι λίγες φορές, εγείρονται θέματα ποιότητας και πληρότητας της παρεχόμενης πληροφόρησης. Βλ σχετικά PWC, corporate reporting survey 2007, σελ. 8.

²³⁹ Βλέπε Kendall (1953), σελ. 11-25, “analyse an economic time series by extracting from it a long-term movement, or trend, for separate study and then scrutinising the residual portion for short-term oscillatory movements and random fluctuations”.

αναμενόμενη (απρόβλεπτη)» πληροφορία. Ως εκ τούτου, οι τιμές των χρηματιστηρίων μετοχών συμπεριφέρονται φαινομενικά τυχαία στην πορεία του χρόνου²⁴⁰.

Ο Jensen το 1978 προσδιόρισε την αποτελεσματικότητα των αγορών λέγοντας ότι μια αγορά είναι αποτελεσματική σε σχέση με μια πληροφορία Π_i , εάν είναι αδύνατον να πραγματοποιήσει κανείς οικονομικά κέρδη χρησιμοποιώντας την πληροφορία Π_i . Μια άλλη προσέγγιση του όρου, η οποία πλησιάζει κατά πολύ την προηγούμενη είναι αυτή του **Malkiel το 1992**, ο οποίος είπε ότι μια κεφαλαιαγορά είναι αποτελεσματική όταν αντανakλά πλήρως και σωστά όλες τις πληροφορίες οι οποίες σχετίζονται με τον προσδιορισμό των τιμών των χρεογράφων. Τυπικά, η αγορά είναι αποτελεσματική σε σχέση με μια πληροφορία Π , εάν οι τιμές των χρεογράφων παραμείνουν ανεπηρέαστες από την αποκάλυψη της πληροφορίας αυτής. Επομένως, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η αποτελεσματικότητα αυτή δεν αφήνει περιθώρια κερδοφορίας σε όποιον χρησιμοποιήσει την πληροφορία Π . Γενικά όμως, ο ορισμός ο οποίος έχει επικρατήσει και χρησιμοποιείται στις περισσότερες περιπτώσεις είναι ότι «Αποτελεσματική Αγορά»(efficient market) είναι αυτή στην οποία οι τιμές των χρεογράφων προσαρμόζονται ταχύτατα στην άφιξη νέων πληροφοριών και κατά συνέπεια, οι τρέχουσες τιμές αντανakλούν πλήρως όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες σχετικά με τα χρεόγραφα.

Κυριότερος εκπρόσωπος της υπόθεσης των αποτελεσματικών αγορών είναι ο **Fama** ο οποίος το 1965 προσπάθησε να τυποήσει τη θεωρία και να οργανώσει την ολόενα και αυξανόμενη εμπειρική έρευνα. Έτσι, παρουσίασε τη θεωρία των αποτελεσματικών αγορών “**Efficient Market Hypothesis (EMH)**” σαν ένα δίκαιο παίγνιο, τονίζοντας ότι οι επενδυτές μπορούν να είναι βέβαιοι πως οι τιμές που επικρατούν στην αγορά αντανakλούν πλήρως όλη τη διαθέσιμη πληροφόρηση, και κατά συνέπεια η αναμενόμενη απόδοση, η οποία στηρίζεται πάνω στις τιμές αυτές, είναι συνυφασμένη με τον κίνδυνο που φέρει το χρεόγραφο.

Προχωρώντας παραπέρα, ο Fama διέκρινε, με βάση την πληροφόρηση που κάθε φορά εμπεριέχεται στις τιμές των χρεογράφων, τρεις μορφές αποτελεσματικών αγορών²⁴¹.

²⁴⁰ Σύγκρινε Bodie et al., (1999), σελ. 328.

²⁴¹ Αξίζει να σημειωθεί ότι η αρχική διάκριση μεταξύ αποτελεσματικότητας χαμηλής ισχύος και μέσης ισχύος προτάθηκε από τον Harry Roberts το 1959.

- α) την Αποτελεσματική αγορά χαμηλής ισχύος ή αδύνατη μορφή (**weak-form Hypothesis**),
- β) την Αποτελεσματική αγορά μέσης ισχύος (**semi strong-form hypothesis**),
- γ) την Αποτελεσματική αγορά ισχυρής ισχύος (**strong-form hypothesis**).

Στην *Αποτελεσματική αγορά χαμηλής ισχύος (weak-form Hypothesis)*, γίνεται η υπόθεση ότι οι τωρινές τιμές των μετοχών είναι προσαρμοσμένες σε όλες τις πληροφορίες του παρελθόντος συμπεριλαμβανομένων των ιστορικών τιμών, των αποδόσεων και του όγκου των αγορών και πωλήσεων. Εξαιτίας της υπόθεσης ότι οι τωρινές τιμές αντανακλούν ήδη όλες τις παρελθούσες αποδόσεις και οποιαδήποτε άλλη πληροφορία του παρελθόντος, αυτή η μορφή αποτελεσματικής αγοράς θεωρεί ότι είναι αδύνατον να πραγματοποιηθούν υπερκέρδη χρησιμοποιώντας μόνο πληροφορίες του παρελθόντος, και αυτό διότι ισχύει η υπόθεση του τυχαίου περιπάτου (random walk hypothesis), η οποία δέχεται πως οι αλλαγές στις τιμές των χρεογράφων συμβαίνουν κατά τρόπο απροσδιόριστο – τυχαίο (random). Η Αποτελεσματική αγορά μέσης ισχύος (*semi strong-form hypothesis*) υφίσταται όταν οι τιμές των χρεογράφων προσαρμόζονται ταχύτατα σε όλες τις νέες πληροφορίες που διαχέονται στη αγορά, πράγμα που σημαίνει ότι οι τωρινές τιμές των χρεογράφων αντανακλούν όλη τη διαθέσιμη προς το κοινό (δημόσια) πληροφόρηση. Μεταξύ των πληροφοριών αυτών συμπεριλαμβάνονται κυρίως οι πιστοποιημένες Οικονομικές Εκθέσεις, δεδομένα και ανακοινώσεις σχετικά με την κερδοφορία και τη διάθεση μερίσματος, χρηματοοικονομικοί δείκτες²⁴², καθώς επίσης και πληροφορίες σχετικά με τη διάσπαση των μετοχών, οικονομικά και πολιτικά νέα κλπ. Γενικά μπορούμε να πούμε ότι η υπόθεση μέσης ισχύος περιβάλλει την υπόθεση χαμηλής ισχύος διότι όλες οι πληροφορίες του παρελθόντος θεωρείται ότι είναι διαθέσιμες στο κοινό.

Τέλος η υπόθεση της αγοράς ισχυρής ισχύος (*strong-form hypothesis*) δέχεται ότι οι τιμές των χρεογράφων αντανακλούν πλήρως όλες τις πληροφορίες, τόσο τις διαθέσιμες στο κοινό, όσο και τις μη διαθέσιμες. Αυτό απλούστατα σημαίνει ότι καμία ομάδα επενδυτών δεν μπορεί να επωφεληθεί από πληροφορίες τις οποίες να μη γνωρίζουν

²⁴² όπως για παράδειγμα τον δείκτη τιμής προς κέρδη ανά μετοχή (price-to-earnings ratio), τον δείκτη μερισματικής απόδοσης (dividend-yield ratio), τον δείκτη αγοραίας προς ονομαστικής αξίας (price-to-book-value).

παράλληλα και άλλοι επενδυτές. Επομένως δεν υπάρχει πληροφόρηση που να παραμένει ιδιωτική (insider), αλλά όλες οι πληροφορίες γνωστοποιούνται στο επενδυτικό κοινό²⁴³.

Η επανεξέταση της σχέσης ανάμεσα στις δημοσιοποιούμενες οικονομικές εκθέσεις και της αγοραίας αξία μιας εταιρείας ενισχύεται από την έρευνα που πραγματοποίησαν οι **Miller και Modigliani το 1966**²⁴⁴. Η διερεύνηση της σχέσης (συσχέτισης) αυτής από το 1193²⁴⁵ και μετά καθιερώθηκε στην αγγλο-αμερικανική βιβλιογραφία με τον όρο “**value Relevance tests or studies**”²⁴⁶.

Από σχετικές εμπειρικές έρευνες έχουν προκύψει αποδείξεις για ύπαρξη συσχέτισης ανάμεσα στις δημοσιευόμενες οικονομικές εκθέσεις και τις χρηματιστηριακές τιμές των μετοχών. Έτσι θα μπορούσε κάποιος να υποθέσει ότι και η *Ανάλυση των Οικονομικών Καταστάσεων* έχει την δική της πληροφοριακή αξία κατά την αποτίμηση των εταιρειών στα χρηματιστήρια²⁴⁷. Νεότερες έρευνες²⁴⁸ υποστηρίζουν εν μέρει την υπόθεση ότι η αξιολόγηση των Ετήσιων Οικονομικών Εκθέσεων (ΕΟΕ) θα μπορούσαν να οδηγήσουν, ως ένα βαθμό, σε υπεραποδόσεις των μετοχών. Η ασυνέπεια της θεωρίας **ΕΜΗ** στην περίπτωση αυτή εξηγείται από το γεγονός ότι οι επενδυτές αντιδρούν με μια ορισμένη χρονική καθυστέρηση σε συγκεκριμένες και συχνά εξειδικευμένες Λογιστικές Πληροφορίες. Σε συνέχεια των ανωτέρω ξεκινάμε με την υπόθεση ότι τα λογιστικά μεγέθη (κονδύλια οικονομικών καταστάσεων, σημειώσεις, αναφορές) *εμπεριέχουν σημαντικές πληροφορίες για τους συμμετέχοντες στις κεφαλαιαγορές και κατά συνέπεια, επηρεάζουν άμεσα τις επενδυτικές αποφάσεις τους.*

Μια από τις αντικειμενικά εξειδικευμένες²⁴⁹ λογιστικές καταχωρήσεις και κοστοβόρες πληροφορίες αποτελούν αυτές που αναφέρονται στους Αναβαλλόμενους Φόρους. **Ερωτήματα** προς διερεύνηση αποτελούν: α) είναι απαραίτητη και τι συνεισφέρει η προσέγγιση μιας διαπεριοδικής κατανομής των φόρων (**interperiod allocation**); είναι σημαντική για την *λήψη και πόσο* επηρεάζει τις επενδυτικές αποφάσεις και συμπεριφορές (**value relevance**); β) αρκεί ο χαρακτηρισμός τους ως **Κόστη ή Έσοδα**; αποτελούν οι Αναβαλλόμενοι Φόροι ένα είδος **Μεταβατικών Λογαριασμών**; δ)

²⁴³ Βλέπε Fama (1965), σελ. 34-105 και θέματος Fama (1970) και Fama (1991).

²⁴⁴ Βλέπε Miller και Modigliani (1996), σελ. 333-391.

²⁴⁵ Βλέπε Amir et al., (1993), σελ. 230-264

²⁴⁶ Σύγκρισε Την παρουσίαση των Barth et al., 2001, σελ. 4.

²⁴⁷ Εννοούμε την θεωρητική αλυσίδα της Λογιστικής Πληροφόρησης η οποία αποτυπώνεται ως εξής: Λογιστική Τυποποίηση → Ετήσια Οικονομική Έκθεση → Ανάλυση Οικονομικών Καταστάσεων → Αποτίμηση Αγοράς

²⁴⁸ Βλέπε Lev (1989), σελ. 155.

²⁴⁹ Βλέπε για παράδειγμα Eierle & Haller (2010) ή Colley et al. (2009).

ή μήπως πληρούν τα κριτήρια ώστε να αναγνωρίζονται ως Αναβαλλόμενες **Υποχρεώσεις** ή **Απαιτήσεις**; και υπό προϋποθέσεις μπορούν να ταξινομούνται ως **Ίδια Κεφάλαια** ή **Αναβαλλόμενα Περιουσιακά Στοιχεία** Ενεργητικού (Λογιστική προσέγγιση - Ερμηνεία); ε) ποιά είναι η ενδεδειγμένη μεθοδολογία **επιμέτρησης** των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (επιμέτρηση); στ) σε ποίο βαθμό η παρεχόμενη μέσω των Ετήσιων Οικονομικών Εκθέσεων **πληροφόρηση** καλύπτει τις απαιτήσεις μιας εις βάθος ανάλυσης των οικονομικών δεδομένων μιας επιχείρησης; και τέλος ζ) **ποιά η σχέση κόστους-οφέλους**; Για το σκοπό αυτό, στην ενότητα που ακολουθεί γίνεται επισκόπηση των σημαντικότερων θεωρητικών και εμπειρικών ερευνών που προσπαθούν να απαντήσουν στα ανωτέρω ερωτήματα.

4.2 Επισκόπηση της βιβλιογραφίας

Στο τμήμα της εργασίας που ακολουθεί παρουσιάζονται τα ερευνητικά ερωτήματα, η μεθοδολογία, το δείγμα και τα σημαντικότερα ευρήματα, επιστημονικών ερευνών που άπτονται της Αναβαλλόμενης Φορολογίας. Γίνεται προσπάθεια να εκμαιευθούν απαντήσεις στα σημαντικότερα ερωτήματα αναφορικά με την Λογιστική υπόσταση και την πληροφοριακή αξία των Αναβαλλόμενων Φόρων για τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων. Τέλος αναδεικνύονται τα σημεία και οι κατευθύνσεις που χρήζουν πιθανόν περαιτέρω διερεύνησης.

Η επιλεκτική διαχείριση των κερδών (*Earnings Management - Hypothesis*), είναι ένα από τα ζητήματα που απασχόλησαν από πολύ νωρίς την ερευνητική κοινότητα. Στις διερευνούμενες μεταβλητές για την αποκάλυψη πρακτικών “χειραγώγησης” των κερδών προστέθηκε αρχικά ο Αναβαλλόμενος Φόρος στα Αποτελέσματα και στην συνέχεια η πρόβλεψη απομείωσης (*Valuation Allowance*) των Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού (*Deferred Tax Assets*).

Ένας σημαντικός επίσης αριθμός μελετών διερευνά την πληροφοριακή αξία της Αναβαλλόμενης Φορολογίας (**value relevance**) για τους συμμετέχοντες στις χρηματιστηριακές αγορές, ενώ ένας πολύ μικρότερος αριθμός ερευνών χρησιμοποιεί την πληροφορία αυτή για τον εντοπισμό φοροδιαφυγής (**tax avoidance**) και γενικότερα για την αξιολόγηση του Φορολογικού Σχεδιασμού (**tax management**).

Στην επισκόπηση συμπεριλαμβάνονται και σχετικά πρόσφατες έρευνες οι οποίες με αφετηρία την διαφορά Λογιστικών (Book) και Φορολογητέων (Tax) αποτελεσμάτων “**Book-Tax Differences - BTDs**”, προσπαθούν να εξάγουν συμπεράσματα ως προς την διατηρησιμότητα και γενικότερα την ποιότητα των κερδών και των ταμειακών ροών και την αποτίμηση των **BTDs** από τις χρηματιστηριακές αγορές. Ο Αναβαλλόμενος Φόρος-Έξοδο/Εσοδο, στις έρευνες αυτές χρησιμοποιείται για να προσεγγιστεί το φορολογητέο εισόδημα (*Taxable income*), το οποίο στην πλειονότητα των περιπτώσεων-χωρών αποτελεί μια εμπιστευτική - μη δημοσιοποιήσιμη πληροφορία από πλευράς των επιχειρήσεων και φορολογικών αρχών.

Για την επισκόπηση της υφιστάμενης βιβλιογραφίας πραγματοποιήθηκε συνδυασμένη αναζήτηση με σχετικές λέξεις κλειδιά²⁵⁰, στους ελεύθερους στο Internet καταλόγους ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών και σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων βιβλιογραφίας όπως EBSCO, JSTOR κ.λπ. Στην συνέχεια έγινε επεξεργασία και ταξινόμηση των επιστημονικών εργασιών που εντοπίστηκαν καθώς και προγενέστερων επισκοπήσεων στο ίδιο θεματικό πεδίο. Τα ευρήματα περιλαμβάνουν άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά, εργασίες σε διαβούλευση (*working papers*), διατριβές και άλλες μονογραφίες. Τα ερευνητικά ερωτήματα, το δείγμα, η μεθοδολογία και τα σημαντικότερα ευρήματα και συμπεράσματα των μελετών αυτών παρουσιάζονται αναλυτικά στις παραγράφους που ακολουθούν και συνοψίζονται παράρτημα (II).

Ταυτοποιήθηκαν 64 συνολικά επιστημονικές εργασίες (56 άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά, 3 Μονογραφίες και 5 *working papers*), τα οποία προσεγγίζουν ζητήματα που άπτονται της Αναβαλλόμενης Φορολογίας και του λογιστικού χειρισμού της κατά την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων (Πίνακας 4-3). Το τελευταίο ζήτημα έχει απασχολήσει ιδιαίτερα την πρόσφατη βιβλιογραφία με επίκεντρο την αυξανόμενη πρακτική των επιχειρήσεων, για αναγνώριση Αναβαλλόμενων Φορολογικών Περιουσιακών Στοιχείων από Φορολογικές Ζημίες εις Νέον. Η σχετική συζήτηση περιστρέφεται γύρω από την πραγματική αξία και την ανακτησιμότητα των κονδυλίων αυτών, ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσεων και την πιθανή αξιοποίηση τους από πλευράς της Διοίκησης, όσον αφορά την διαχείριση των κερδών ή και την ενίσχυση των Εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων.

²⁵⁰ Όπως Deferred Tax, Valuation Allowance, Accounting For Income Taxes, AFIT, IAS 12 SFAS 109 DTA/DTL, κλπ.

Οι Πίνακες (4-1 & 4-2) που ακολουθούν παρουσιάζουν μια κατανομή των μελετών ανά κατηγορία επιστημονικού πεδίου για το οποίο επιζητούνται απαντήσεις και χρησιμοποιούμενο Λογιστικό Μέγεθος ή Μεθοδολογία .

Πίνακας 4-1: Κατανομή μελετών ανά κατηγορία επιστημονικού πεδίου (ερευνητικού ερωτήματος).

Επιστημονικό πεδίο	Έρευνες
Διαφορά Λογιστικού – Φορολογητέου Εισοδήματος και ποιοτικά χαρακτηριστικά κερδών. (BTDs and Earnings Characteristics Studies)	8
Διαχείριση Κερδών (EM-H: Earnings Management Studies)	21
Προγνωστική ικανότητα των Αναβαλλόμενων Φόρων. (Predictive Value Studies)	6
Σημασία των Αναβαλλόμενων Φόρων για τους μετόχους. (Pricing Studies - Value Relevance)	25
Χρησιμότητα της πληροφόρησης των Αναβαλλόμενων Φόρων για τους εξωτερικούς χρηματοδότες - Δανειστές. (Rating Studies)	4
Γενικό Άθροισμα	64

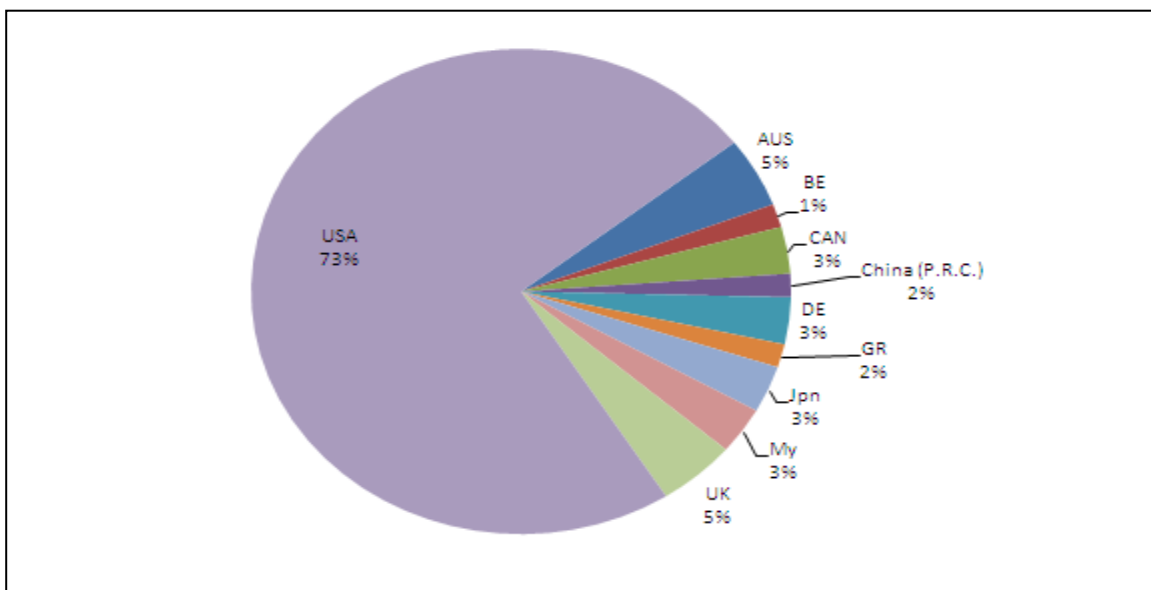
Πίνακας 4-2: Κατανομή μελετών ανά χρησιμοποιούμενο Λογιστικό Μέγεθος ή Μεθοδολογία.

Λογ/σμος / Μεθοδολογία	Έρευνες
Διαφορά Λογιστικού - Φορολογ. Εισοδήματος - BTDs (Book-Tax Differences)	15
Λογ/σμός Αναβαλλόμενων φόρων (Deferred Tax Accounts)	19
Αλλαγή Λογιστικής Μεθόδου (Change of Method or Accounting Standard)	15
Λογ/σμός Ελέγχου Απομείωσης DTA (Valuation Allowance)	15
Γενικό Άθροισμα	64

Λόγω της προϊστορίας²⁵¹ της Λογιστικής Τυποποίησης, και της ερευνητικής παράδοσης που δημιουργήθηκε στις ΗΠΑ, το μεγαλύτερο μέρος των άρθρων (73%) προέρχεται από αυτές. Οι Μελέτες γενικότερα από αγγλοσαξονικές χώρες (US & UK)

²⁵¹ Ήδη από το (1944) στις ΗΠΑ η CAP είχε εκδώσει την ARB No. 23 σύμφωνα με την οποία γίνεται: η Ταξινόμηση του φόρου ως “Εξόδο”, Αναγνώριση των Διαφορετικών Χρόνων στην αποτύπωση των Διαφορών (φόρου) μεταξύ Λογιστικού (GAAP) και Φορολογικού Ισολογισμού και Σύσταση για την κατά περίπτωση αντιμετώπιση των διαφορών αυτών ως “Αναβαλλόμενο Φόρο”.

καταλαμβάνουν την μερίδα του λέοντος και αγγίζουν το (78%) του συνολικού αριθμού των αναφορών. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε, πέρα από την σχετικά καθυστερημένη εφαρμογή παρόμοιων λογιστικών προτύπων²⁵², να αποδοθεί εν μέρει και στο γλωσσικό μειονέκτημα των υπόλοιπων χωρών (μειοψηφίας) οι οποίες υποεκπροσωπούνται στο ερευνητικό αυτό πεδίο. Όσον αφορά δε την Ελλάδα, δεν γνωρίζουμε να υπάρχει έως την στιγμή της συγγραφής της εργασίας αυτής δημοσιευμένη έρευνα που να επικεντρώνεται αποκλειστικά και να αναλύει διεξοδικά το θέμα της Αναβαλλόμενης Φορολογίας δίνοντας απαντήσεις στα σχετικά ερωτήματα. Το Γράφημα (4-1) που ακολουθεί απεικονίζει την κατανομή των μελετών με βάση την χώρα προέλευσης.

Γράφημα 4-1: Κατανομή των εμπειρικών μελετών ανά χώρα προέλευσης.

Ο αριθμός των μελετών που είδαν το φώς της δημοσιότητας από το **1967** μέχρι σήμερα, αντικατοπτρίζει τη γενικότερη τάση αύξησης της ερευνητικής βιβλιογραφίας που καταπιάνεται με το σύνθετο θέμα “Λογιστική του Φόρου Εισοδήματος” (βλ. γράφημα 4-2). Κομβικά σημεία αποτελούν χρονικά σημεία γύρω από τις οποίες λαμβάνουν χώρα τροποποιήσεις, βελτιώσεις, καταργήσεις, αντικαταστάσεις των Λογιστικών Προτύπων και νομοθετικές αλλαγές που επιφέρουν μεταβολές στους

²⁵² Βλέπε Πίνακα 2.1 για μια συγκριτική αντιπαράθεση της ανάπτυξης αντίστοιχων των US GAAP Λογιστικών Προτύπων όπως π.χ. της IASB Exposure Draft E13 Accounting for Taxes on Income (1978).

φορολογικούς συντελεστές και τον υπολογισμό των αποσβέσεων²⁵³. Σε περιόδους πριν ή μετά τα σημεία αυτά η αναθέρμανση του ενδιαφέροντος για το θέμα αντικατοπτρίζεται στο πλήθος των επιστημονικών ερευνών που προηγούνται ή έπονται των χρονικών αυτών σημείων.

Έτσι, οι πρώτες μελέτες δημοσιεύονται μετά την εισαγωγή του **APB No. 11**²⁵⁴ “Accounting for Income Taxes” το **1967** στις ΗΠΑ. Λιγότερη προσοχή φαίνεται έχει δοθεί στο θέμα από τα μέσα της δεκαετίας του **1970** έως τα μέσα της δεκαετίας του **1980**. Με την εισαγωγή όμως της **SFAS No. 96**²⁵⁵ το **1987** και **SFAS No. 109** το **1992**²⁵⁶ ξεκίνησε μια συζήτηση γύρω από την ορθή εννοιολογική προσέγγιση και τις ενδεικνυόμενες μεθόδους για την επίτευξη της φορολογικής αυτοτέλειας των χρήσεων. Η προαναγελθείσα για το **2004** στις ΗΠΑ φορολογική μεταρρύθμιση (**USA Tax Reform**)²⁵⁷, καθώς και η υιοθέτηση σε Ευρώπη Ασία και Αυστραλία των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (**IAS/IFRS**) μετά το **2005**, απασχόλησε επίσης έντονα την ερευνητική κοινότητα. Η τάση αυτή αντικατοπτρίζεται μέσω των σχετικών δημοσιεύσεων και διατηρείται έως σήμερα με την ενσωμάτωση νέων ερμηνευτικών μεταβλητών όπως η Αποκλίσεις Λογιστικού – Φορολογητέου Εισοδήματος (**BTDs**).

Στις **ΗΠΑ** από την αρχή της νέας χιλιετίας κυριαρχούν κυρίως ερωτήματα σχετικά με την αναγνώριση Φορολογικών Περιουσιακών Στοιχείων Ενεργητικού (**DTAs**) και την πιθανή χρήση τους για σκοπούς που συνδέονται με “Ωραιοποίηση των Αποτελεσμάτων” (earning management) και ενίσχυση της καθαρής θέσης ή και της κεφαλαιακής επάρκειας (capital adequacy). Βρέθηκαν συνολικά **2** δημοσιευμένες μελέτες που ασχολούνται αποκλειστικά με την **ευρωπαϊκή** κεφαλαιαγορά μετά την εφαρμογή του **IASB- IAS 12** και τις επιπτώσεις στην χρηματιστηριακή αποτίμηση των Αναβαλλόμενων Φόρων.

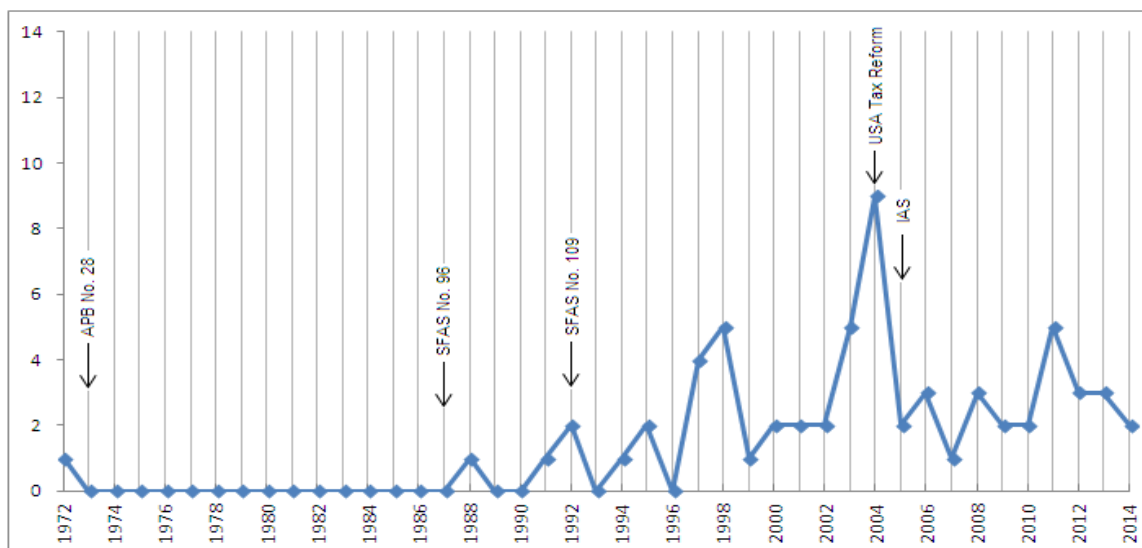
²⁵³ Βλέπε Πίνακα παραρτήματος για την διαχρονική εξέλιξη του Λογιστικού Προτύπου με τις μεταβολές που επήλθαν.

²⁵⁴ Με την APB No. 11: Προβλέπεται Υποχρεωτική Εφαρμογή της “Comprehensive allocation”. • Ως Επιτρέπεται μόνο η “Deferred method”. • Διάκριση των Αναβαλλόμενων Φόρων στον ισολογισμό σε βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους. • Απαγόρευση δημιουργίας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης επί μεταφερόμενων Ζημιών.

²⁵⁵ Το SFAS 96 καθιερώνει την “Asset-Liability-Method” και την χρήση του “Temporary-Concept” ενώ το SFAS 109 Χαλαρώνει τα κριτήρια αναγνώρισης Αναβαλλόμενων Φορολογικών Περιουσιακών Στοιχείων Ενεργητικού (DTAs) συμπεριλαμβανομένων και των DTAs Φορολογικών Ζημιών εις Νέον με ταυτόχρονη Εισαγωγή της Αποτίμηση τους με την μέθοδο (Valuation Allowance).

²⁵⁶ Οι έρευνες της περιόδου (1998 – 2004) χρησιμοποιούν στοιχεία μετά την εφαρμογή του SFAS 109 - (βλ. πίνακα 4-3).

²⁵⁷ Το 2003 προαναγγέλλεται στην USA μείωση των Ομοσπονδιακών Φορολογικών Συντελεστών (Statute Tax Rate) κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες (από 35% σε 30%), με πρώτη εφαρμογή τα κέρδη της χρήσης 2004.

Γράφημα 4-2: Κατανομή των μελετών κατά έτος δημοσίευσης.

4.2.1 Η αναγκαιότητα μιας Διαπεριοδικής Κατανομής του Φόρου (*Interperiod tax allocation*)

Ένα από τα αρχικά ερωτήματα που απασχόλησε τους ερευνητές στο πεδίο της Λογιστικής των Φόρων, ήταν εάν η παρουσίαση στις οικονομικές καταστάσεις μιας ακριβοδίκαιη κατανομή του φορολογικού βάρους²⁵⁸ (*interperiod tax allocation*), είναι σημαντική για τους χρήστες των καταστάσεων (μετόχους, εξωτερικούς χρηματοδότες, επενδυτές, εποπτικές αρχές κ.λπ.). Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, η συλλογιστική και η προσέγγιση των αναβαλλόμενων φόρων καθίσταται χρήσιμη και απομένει να απαντηθεί μόνο το ερώτημα της σχέσης κόστους - οφέλους. Η ερευνητική κοινότητα φαίνεται τελικά να συγκλίνει στη άποψη ότι μια ακριβοδίκαιη (διαπεριοδική) κατανομή της δαπάνης των φόρων υπερτερεί της απλής παρουσίασης του πληρωτέου φόρου στα αποτελέσματα των επιχειρήσεων προσφέροντας χρήσιμη πληροφόρηση σε όλους τους ενδιαφερόμενους (εντός και εκτός της επιχείρησης).

4.2.1.1 Η σημασία των Αναβαλλόμενων Φόρων για τους μετόχους (*Value Relevance*)

Οι Beaver και Dukes (1972) υπήρξαν από τους πρώτους που διερεύνησαν την σχέση Αναβαλλόμενων Φόρων και τιμής των Μετοχών²⁵⁹. Το ερευνητικό τους ερώτημα

²⁵⁸ Εδώ εισάγεται η λογική του φόρου ως στοιχείο του κόστους και όχι του πληρωτέου σύμφωνα με την φορολογική νομοθεσία (*tax payable*).

²⁵⁹ Βλέπε Beaver και Dukes (1972), σελ. 320 – 332.

επικεντρώνεται στο εάν και πώς η Χρηματιστηριακή Αγορά αποτιμά τους Αναβαλλόμενους Φόρους. Τα δεδομένα τους προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις 123 εισηγμένων στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης (NYSE) επιχειρήσεων και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1963-1967. Με χρήση του μοντέλου ERM (Earnings Return Model), τα Αποτελέσματα μετά Φόρων (deferral earnings), ελέγχονται ως: α) Αποτέλεσμα μετά Φόρων - με τον φόρο να συμπεριλαμβάνει τον Αναβαλλόμενο Φόρο Έσοδο ή Έξοδο, β) Αποτέλεσμα μετά Φόρων - με τον φόρο να ΜΗΝ συμπεριλαμβάνει τον Αναβαλλόμενο Φόρο και γ) και ως Ταμιακή Ροή (CF).

Η αποτέλεσμα τους δείχνουν ότι τα δημοσιοποιούμενα αποτελέσματα, μετά την επίδραση του Αναβαλλόμενου Φόρου (εσόδου / εξόδου), επηρεάζουν κατά τον μεγαλύτερο βαθμό τις τιμές των μετοχών ενώ οι Ταμειακές Ροές κατά τον μικρότερο²⁶⁰. Οι *Beaver* και *Dukes* καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι: Οι Αναβαλλόμενοι Φόροι αποτιμούνται από τις αγορές. Για διαφορετικά επίπεδα αποτελεσματικότητας της αγοράς τα αποτελέσματα μετά φόρων (που συμπεριλαμβάνουν τον Αναβαλλόμενο Φόρο Έσοδο ή Έξοδο) ανταποκρίνονται στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό στις πληροφορίες που χρειάζεται η αγορά προκειμένου να αποτιμήσει τις συμμετοχές σε επιχειρήσεις²⁶¹. Μια περιοδική κατανομή του Φόρου είναι βασικός παράγοντας για μια ορθή Λογιστική Τυποποίηση που απευθύνεται σε επενδυτές.

Οι Chaney και Jeter (1994) επιβεβαιώνουν σε επόμενο χρόνο τα αποτελέσματα των *Beaver* και *Dukes* (1972)²⁶². Οι συγγραφείς μέσα από μια εμπειρική μελέτη διερευνούν την σχέση Αναβαλλόμενων Φόρων και αποδόσεων των Μετοχών (Pricing Studies). Το ερευνητικό τους ερώτημα ήταν εάν οι αναβαλλόμενοι φόροι περιέχουν σημαντικές πληροφορίες για τις χρηματιστηριακές αγορές; Ειδικότερα εάν μπορεί κάποιος μέσω του Αναβαλλόμενου Φόρου - Έξοδο (DT_Expence) να διαπιστώσει πρακτικές διαχείρισης/χειραγώγησης κερδών (earnings management-EM); Τα δεδομένα τους προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές Αμερικάνικων εταιρειών και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1969 έως το 1977. Παλινδρομούν (OLS-Regression) τον μέσο όρο των μετοχικών αποδόσεων με το μη αναμενόμενο αποτέλεσμα (χωρίς DT_Expence) και την μη αναμενόμενη μεταβολή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Υποχρεώσεων (DTL). Η έρευνα τους δείχνει ότι: α) οι τιμές των μετοχών και ο Αναβαλλόμενος Φόρος-Έξοδο (DT_Expence) σχετίζονται αρνητικά μεταξύ τους και β) ότι οι τιμές των μετοχών

²⁶⁰ Βλέπε *Beaver* και *Dukes* (1972), σελ. 329.

²⁶¹ Βλέπε *Beaver* και *Dukes* (1972), σελ. 329.

²⁶² Βλέπε *Chaney* και *Jeter* (1994), σελ. 91-116.

αντιδρούν πιο έντονα σε αποτελέσματα εταιρειών τα οποία περιέχουν (DT_Expence) με λιγότερη μεταβλητότητα (Volatility) σε προηγούμενες χρήσεις. Έτσι οι συγγραφείς καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η αγορά αντλεί μέσω των Αναβαλλόμενων Φόρων (DTs) πληροφορίες για πρακτικές ΕΜ.²⁶³ Ένας DT_Expence με μεγάλο Volatility είναι ένδειξη για λιγότερη ποιότητα των δημοσιοποιούμενων αποτελεσμάτων

O Daley (1995) διερεύνησε επίσης την σχέση Αναβαλλόμενων Φόρων και τιμής των Μετοχών (Pricing Studies). Το ερευνητικό τους ερώτημα ήταν εάν οι αναβαλλόμενοι φόροι συμβάλουν σε μια καλύτερη μέτρηση της αποδοτικότητας επίδοσης (Performance) μιας επιχείρησης; Τα δεδομένα του προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις Αμερικάνικων εταιρειών (USA firms) και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1968-1986. Με την χρήση μοντέλων παλινδρόμησης (OLS-Regressions) εξετάζεται εάν υφίσταται μια στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ μετοχικών αποδόσεων και *αποτελεσμάτων μετά φόρων με ή χωρίς την επίδραση του ο Αναβαλλόμενου Φόρου-Έξοδο (DT_Expence)*. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι το Αποτέλεσμα που συμπεριλαμβάνει το DT_Expence/DT_Income επιδρά πιο πολύ στις αποδόσεις των μετοχών από ότι το αποτέλεσμα (υπολογιστικό) που δεν περιλαμβάνει τους αναβαλλόμενους φόρους. Διαπιστώνεται μια στατιστικά ισχυρή (αρνητική) συσχέτιση μεταξύ αναβαλλόμενου φόρου εξόδου στα αποτελέσματα και των μετοχικών αποδόσεων. Ο Daley καταλήγει στο συμπέρασμα ότι μέσω της λογιστικοποίησης των Αναβαλλόμενων Φόρων (DT_Expence/DT_Income) στα αποτελέσματα έχουμε μια πληρέστερη εικόνα της αποδοτικότητας μιας επιχείρησης²⁶⁴.

Μια πληθώρα ακόμα ερευνών που πραγματοποιήθηκαν σε κεφαλαιαγορές εκτός **ΗΠΑ**, με διαφορετικό πολλές φορές σημείο αναφοράς και στόχευσης, συγκλίνουν επίσης στο συμπέρασμα ότι η Αναβαλλόμενοι Φόροι σε κάθε περίπτωση συσχετίζονται με την διαμόρφωση των χρηματιστηριακών τιμών των μετοχών (value relevance)²⁶⁵. Υπάρχουν βέβαια και αντίθετες προσεγγίσεις. όπως αυτή της **Chluddek (2011)**, η οποία σε έρευνα που πραγματοποίησε με δείγμα εταιρείες εισηγμένες στο χρηματιστήριο της Φραγκφούρτης (FWP) και για το διάστημα 2005-2008 (μετά την εφαρμογή των IFRS), δεν βρίσκει καμία συσχέτιση μεταξύ των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (DTAs/DTLs) και των τιμών των μετοχών. Το γεγονός αυτό αποδίδεται στο γεγονός ότι οι επενδυτές δεν αντλούν καμιά χρήσιμη πληροφόρηση από τους αναβαλλόμενους

²⁶³ Βλέπε Chaney και Jeter (1994) σελ.114.

²⁶⁴ Βλέπε Daley (1995), σελ. 5.

²⁶⁵ Όπως αυτές των Givoly και Hayn (1992), Ohlson και Penman (1992), Amir et al. (1997), Ayers (1998).

Φόρους που να συμβάλει στην πρόγνωση των ταμειακών ροών των επιχειρήσεων²⁶⁶. Η έλλειψη πληροφοριών για ταμειακές ροές φόρων (tax cash flow), οφείλεται κατά την συγγραφέα, κατά πρώτον στην μη εμφάνιση σημαντικών μεταβολών στις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις του Παθητικού (DTLs), οι οποίες ανατροφοδοτούνται ή απομειώνονται μέσω προσωρινών διαφορών λόγω αποσβέσεων και κατά δεύτερον από τον ταυτόχρονο συμψηφισμό Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού (DTAs).

Ο Robert Breitzkreuz (2012) επιχειρεί μια εμπειρική διερεύνηση της γερμανικής κεφαλαιαγοράς σε σχέση με το πληροφοριακό περιεχόμενο των αναβαλλόμενων φόρων μετά την εφαρμογή των IFRS. Το δείγμα του περιλαμβάνει Εταιρείες εισηγμένες στο χρηματιστήριο της Φραγκφούρτης (DAX, MDAX, SDAX & TecDAX) και καλύπτει τις χρήσεις (2005-2009). Τα δεδομένα (3.329 ετήσιες παρατηρ.) αντλούνται από τις βάσεις της Thomson Reuters: (DS) και (WC).

Τα αποτελέσματα της έρευνας (αντίθετα με αυτά της Chluddek) δείχνουν ότι οι αναβαλλόμενοι φόροι έχουν πληροφοριακή αξία (value-relevant) για τους επενδυτές. Προκύπτουν στοιχεία για μια στατιστική σημαντικά αρνητική σχέση μεταξύ της αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης (DTL) και της αγοραίας αξίας των μετοχών (market equity) των επιχειρήσεων, κάτι που υποδηλώνει την liability-view της αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης από τους κατόχους των μετοχών. Υποστηρίζεται ότι τα αναβαλλόμενα φορολογικά περιουσιακά στοιχεία/απαιτήσεις (DTAs) καθίστανται σημαντικός καθοριστικός παράγοντας της αγοραίας τιμής, μόνο όταν το μοντέλο παλινδρόμησης (regression model) ελέγχει πιθανές μελλοντικές απώλειες

4.2.1.2 Η προγνωστική ικανότητα των Αναβαλλόμενων Φόρων (Predictive Value)

Οι Cheung, Krishnan και Min (1997) διερευνούν την προγνωστική αξία (predictive value) των πληροφοριών που εμπεριέχουν οι ΑΦ κατά τον υπολογισμό των Ταμειακών Ροών μετά Φόρων (after Tax Cash flows)²⁶⁷ και κατ' επέκταση εάν καθίστανται χρήσιμες κατά την λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων. Τα δεδομένα τους προέρχονται ετήσιες οικονομικές εκθέσεις Αμερικάνικων εταιρειών και καλύπτουν τις

²⁶⁶ Βλέπε Chluddek (2011), σελ. 9 και 14.

²⁶⁷ Βλέπε Cheung et al., (1997), σελ. 1-15.

χρήσεις 1975 - 1994. Διαπιστώνουν ότι με την ενσωμάτωση των ΑΦ στο μοντέλο Lorek & Williner²⁶⁸ ενισχύεται η ακρίβεια των προβλέψεων της συνάρτησης πρόβλεψης των ταμειακών ροών (cash flow). Έτσι το συνολικό έξοδο φόρου (συμπερ. και του Α.Φ Εξόδου) προσφέρεται για μια καλύτερη πρόγνωση των μελλοντικών πληρωμών φόρων σε σύγκριση με τον Τρέχων Φόρο που αντιστοιχεί στον πληρωτέο μιας περιόδου²⁶⁹. Καταλήγουν τέλος στο συμπέρασμα ότι η Διαπεριοδική κατανομή του Φόρου (Interperiod Tax Allocation) μεταφέρει *σημαντικές ως προς την λήψη αποφάσεων πληροφορίες*, εκφράζουν όμως τον προβληματισμό ως προς κόστος δημιουργίας τους.

Οι Guenther και Sansing (2000) συγκρίνουν δύο χαρακτηριστικά της αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης (DTL) που προκύπτουν από τις διαφορές μεθόδων τήρησης λογιστικών βιβλίων και απόσβεσης φόρων. Το πρώτο χαρακτηριστικό είναι η επίδραση της DTL επί της αγοραίας τιμής της επιχείρησης. Το δεύτερο είναι το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί όταν το περιουσιακό στοιχείο τίθεται σε λειτουργία και όταν η DTL που σχετίζεται με αυτό το περιουσιακό στοιχείο αρχίζει να αναστρέφεται. Αναπτύσσοντας ένα αναλυτικό μαθηματικό μοντέλο αποδεικνύουν ότι μια μείωση στο χρόνο που χρειάζεται μια DTL για να ξεκινήσει να αναστρέφεται δεν είναι ούτε αναγκαία, ούτε επαρκής για την αύξηση της αξίας της DTL. Δείχνουν επίσης, ότι η αξία της DTL δεν είναι ίση με την παρούσα αξία των μελλοντικών αναβαλλόμενων φόρων. Η επίδραση του ενός δολαρίου της DTL επί της σταθερής αξίας εξαρτάται αποκλειστικά από το ρυθμό απόσβεσης των φόρων και το προεξοφλητικό επιτόκιο (discount rate)²⁷⁰.

Οι Guenther και Sansing (2004) σε συνέχεια προηγούμενης ερευνάς τους, προσεγγίζουν με την χρήση ενός αναλυτικού μοντέλου την αξία μιας επιχείρησης κατά την αντιστροφή προσωρινών διαφορών που προκύπτουν από την διαφορετική χρονική στιγμή αναγνώρισης Εσόδων και Εξόδων, λόγω μη εναρμόνισης των Φορολογικών και Λογιστικών Κανόνων. Διαπιστώνουν ότι η αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση αναστρέφεται γρηγορότερα όταν το ποσοστό απόσβεσης είτε το λογιστικό είτε το φορολογικό αυξάνει. Όταν αυξάνει το ποσοστό της φορολογικής απόσβεσης, αυξάνει και η αξία της αναβαλλόμενης φορολογικής απόσβεσης, ενώ όταν αυξάνει το ποσοστό της λογιστικής απόσβεσης έχουμε το αντίθετο αποτέλεσμα. Επιπλέον, μια αύξηση στο ποσοστό προεξοφλησης μειώνει την αξία της αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης, ενώ δεν έχει καμία επίδραση στο ποσοστό αναστροφής. Καταλήγουν στο συμπέρασμα

²⁶⁸ Predictions model for Cash flow data, Lorek και Willinger (1996) σελ. 81-101.

²⁶⁹ Βλέπε Cheung et al., (1997), σελ. 14.

²⁷⁰ Βλέπε Guenther και Sansing (2000), σελ 1-12.

ότι μια αύξηση στο ποσοστό αναστροφής δεν είναι ούτε αναγκαία ούτε ικανή να αυξήσει την αξία της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης²⁷¹.

Οι Legoria και Sellers (2005) σε μεταγενέστερο χρόνο, προσπαθούν και αυτοί να απαντήσουν στο ίδιο ερώτημα η “Interperiod Tax Allocation” ενδείκνυται για την υποβοήθηση της πρόγνωσης των μελλοντικών Ταμειακών Ροών (CF). Τα δεδομένα τους καλύπτουν τις χρήσεις 1994 έως 1998, όπου βρίσκεται σε ισχύ το Λογιστικό πρότυπο SFAS No. 109²⁷² και προέρχονται από παρατηρήσεις αμερικάνικων εταιρειών. Από το δείγμα εξαιρούνται εταιρείες του Χρηματοπιστωτικού τομέα και των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η εισαγωγή διακριτά των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (DTPs) στο μοντέλο βελτιώνει την προγνωστική του ικανότητα σε στατιστικά σημαντικά επίπεδο²⁷³. Τα Αναβαλλόμενα Φορολογικά στοιχεία Ενεργητικού (ΑΦΑ/DTA) καθώς και η σχηματιζόμενη Πρόβλεψη Απομείωσης τους “Valuation Allowance” (VA), εμφανίζονται, όπως αναμενόταν, στατιστικά σημαντικές κατά την πρόγνωση των μελλοντικών λειτουργικών ταμειακών ροών (operative cash flow). Όμως αντίθετα με την αρχική υπόθεση, οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις (ΑΦΥ/DTLs) εμφανίζουν σε 3 από τις 4 χρήσεις μια ανεξήγητη (μη αναμενόμενη) θετική συσχέτιση. Τα αποτελέσματα τους επιβεβαιώνουν και ενισχύουν αυτά των *Cheung, Krishnan και Min (1997)* ενώ οι ερευνητές καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι: οι DTPs αναμφισβήτητα υποβοηθούν τις προγνώσεις των CF και έτσι υπάρχει απόλυτη συμφωνία με την συλλογιστική προτύπου (predictive value). Η μη αναμενόμενη (θετική) συσχέτιση των DTLs με το μελλοντικό CF ίσως πρέπει να αναζητηθεί σε σφάλματα αποτιμήσεων.

Οι Foster και Ward (2007) διερευνούν εάν η συλλογιστική της “Interperiod Tax Allocation” προσθέτει χρησιμότητα σε σύγκριση με την μέθοδο “Taxes Payable”. Τα δεδομένα τους προέρχονται από ετήσιες παρατηρήσεις Αμερικάνικων εταιρειών και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1993-2000. Μετά από σύγκριση των Διαφορετικών Προγνωστικών Μοντέλων με τα αποτελέσματα δείχνουν ότι ούτε ο Αναβαλλόμενος Φόρος Έξοδο (DT_Expence), της Κατάστασης Αποτελεσμάτων, ούτε η μεταβολή των

²⁷¹ Βλέπε Guenther και Sansing (2004), σελ 437-451.

²⁷² Η εισαγωγή του SFAS No. 109 επέφερε κυρίως: Χαλάρωση στα ισχύοντα κριτήρια αναγνώρισης Αναβαλλόμενων Φορολογικών Περιουσιακών Στοιχείων Ενεργητικού (DTAs) και των Φορολογικών Ζημιών εις Νέον και Εισαγωγή υποχρεωτικής Αποτίμησης των DTA γνωστή στην βιβλιογραφία ως «Valuation Allowance».

²⁷³ Βλέπε Legoria και Sellers (2005), σελ. 158.

(DTPs) του Ισολογισμού έχουν μια σταθερή στατιστικά σημαντική επίδραση στο Κόστος των Φόρων ή τις Ταμειακές Ροές της χρήσης που ακολουθεί.

Οι συγγραφείς συνοψίζοντας υποστηρίζουν ότι η χρήση της μεθόδου “Interperiod Tax Allocation” δεν προσφέρει κάποια επιπρόσθετη χρήσιμη πληροφορία για την λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων. Συνεκτιμώντας λοιπόν τα παραπάνω και με δεδομένο το δυσανάλογο κόστος και την πολυπλοκότητα της μεθόδου είναι προτιμότερο να ακολουθείται η μεθοδολογία “Taxes Payable”²⁷⁴.

O Laux, (2013), διερευνά εμπειρικά, κατά πόσο οι Αναβαλλόμενοι Φόροι παρέχουν επιπρόσθετες πληροφορίες σχετικά με μελλοντικές πληρωμές φόρων. Επιπλέον, εξετάζεται κατά πόσον η χρονική στιγμή της αναστροφής και αύξησης των αναβαλλόμενων φόρων επηρεάζει το χρονοδιάγραμμα των μελλοντικών πληρωμών για φόρους. Το δείγμα καλύπτει την περίοδο 1994-2007 και περιλαμβάνει 200 εταιρείες του δείκτη S&P 500 (2.763 παρατηρήσεις). Εξαιρούνται οι Χρηματοοικονομικές, οι Επενδυτικές και οι εταιρείες Υπηρεσιών. Η Συλλογή των δεδομένων γίνεται πρωτογενώς από τις φορολογικές σημειώσεις του Εντύπου (IRS 10-K).

Η ανάλυση παρέχει στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ενώ οι Αναβαλλόμενοι Φόροι (DTs) παρέχουν επιπρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τις μελλοντικές πληρωμές φόρων, ωστόσο, το μέγεθος των πληροφοριών είναι περιορισμένο. Περαιτέρω, σε συμφωνία με τις θεωρητικές προβλέψεις των (Guenther και Sansing 2000, 2004) και Dotan (2003), η ανάλυση δείχνει ότι υπάρχει μια ασύμμετρη σχέση μεταξύ των DTs και των μελλοντικών πληρωμών φόρων. Οι DTs που σχετίζονται με προσωρινές διαφορές που περιλαμβάνονται στο Λογιστικό Αποτέλεσμα (book income) πριν το φορολογητέο εισόδημα, συνδέονται με μελλοντικές φορολογικές πληρωμές που πραγματοποιούνται κατά την αναστροφή. Αντίθετα οι DTs που σχετίζονται με προσωρινές διαφορές που περιλαμβάνονται στο Λογιστικό Αποτέλεσμα μετά το φορολογητέο εισόδημα, δεν συνδέονται με τις μελλοντικές πληρωμές φόρων. Η αύξηση στα αναβαλλόμενα φορολογικά υπόλοιπα δεν αναβάλλει τις μελλοντικές πληρωμές φόρων²⁷⁵.

²⁷⁴ Βλέπε Foster και Ward (2007), σελ. 47.

²⁷⁵ Βλέπε Laux, (2013), σελ. 1381

4.2.1.3 Η Σημασία των Αναβαλλόμενων Φόρων για τους εξωτερικούς χρηματοδότες (Rating)

Οι **Huss και Zhao (1991)** προσεγγίζουν την χρησιμότητα της προσφερόμενης μέσω των ΑΦ πληροφορίας, από την πλευρά των χρηματοδοτών (ομολογιούχων). Χρησιμοποιώντας την Multiple Discriminant Analysis (MDA), ελέγχουν την καταλληλότητα μιας σειράς αριθμοδεικτών που χρησιμοποιούνται από τον οίκο αξιολογήσεων Moodys για την διαβάθμιση εκδόσεων εταιρικών ομολόγων (bonds Rating). Τα δεδομένα τους προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις 91 αμερικάνικων εταιρειών με σημαντικές DTL, και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1976-1981. Οι αριθμοδείκτες αξιολογούνται μετά από απαλοιφή της *Αναβαλλόμενης Φορολογίας* χρησιμοποιώντας εναλλακτικά τις μεθόδους “Taxes Payable–Method” και “Net-of-Tax-Method”.

Η έρευνα τους αποδεικνύει ότι διαφοροποιούμενα μοντέλα αριθμοδεικτών δίνουν σημαντικά αποτελέσματα όσον αφορά την αξιολόγηση των εταιρικών ομολόγων, πλην όμως η διαδικασία αξιολόγησης δεν φαίνεται να επηρεάζεται από τη ύπαρξη ή μη Αναβαλλόμενων Φόρων. Έτσι καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι είτε γενικά οι Αναβαλλόμενοι Φόροι, δεν ενσωματώνουν σημαντικές για την αξιολόγηση πληροφορίες, είτε η παρουσίαση των κονδυλίων αυτών στην ονομαστική τους τιμή δεν πληροφοριακή αξία και έτσι ίσως καθίσταται αναγκαία η προεξόφλησή τους²⁷⁶.

Σε μια παρεμφερή μελέτη οι **Chattopadhyay, Arcelus και Srinivasan (1997)** διερευνούν αργότερα την σημαντικότητα μιας οριοθέτησης των Φόρων κατά την βαθμολόγηση (bond rating) εταιρικών ομολόγων 79 канаδικών εταιρειών, που είχε γίνει από την CBRS. Τα δεδομένα τους προέρχονται από ετήσιες οικονομικές εκθέσεις και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1972-1990. Χρησιμοποιούν και αυτοί την ίδια μέθοδο (MDA) και συσχετίζουν την βαθμολόγηση των ομολόγων (bond rating) με μια σειρά από μεγέθη του Ισολογισμού και Αριθμοδεικτών. Η έρευνα τους δείχνει ότι οι αναβαλλόμενοι φόροι δεν έχουν καμία στατιστικά σημαντική επίδραση στις αποφάσεις βαθμολόγησης των εταιρικών ομολόγων και για το λόγο αυτό καμία πληροφοριακή αξία²⁷⁷. Όσον δε αφορά ερώτημα “Σχέσης Κόστους-Οφέλους” η όλη διαδικασία υπολογισμού και οριοθέτησης των ΑΦ (DTs) φαίνεται να τίθεται υπό αμφισβήτηση.

²⁷⁶ Βλέπε Huss και Zhao (1991), σελ. 64.

²⁷⁷ Βλέπε Chattopadhyay et al. (1997), σελ. 556.

4.2.2 Η χρήση διαφορετικών Μεθόδων & Προσεγγίσεων (*Partial Allocation vs Comprehensive Allocation*)

Ο Citron (2001) διερευνά εμπειρικά την σχέση Αναβαλλόμενων Φόρων και τιμής των Μετοχών “Value Relevance”. Η οριοθέτηση των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ) γίνεται με την χρήση και των μεθόδων: της “Μερικής Πρόβλεψης ΑΦ” (*Partial Allocation*) και της “Καθολικής Πρόβλεψης ΑΦ” (*Comprehensive Allocation*). Τα δεδομένα του προέρχονται από ετήσιες παρατηρήσεις οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα UK GAAP και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1989-1991.

Χρησιμοποιώντας παλινδρομήσεις (OLS-Regression) ελέγχει την σχέση Χρηματιστηριακής Αποτίμησης Ιδίων Κεφαλαίων (Market Value) και Αναβαλλόμενων Φορολογικών Υποχρεώσεων (DTLs), και τις διαφορές που προκύπτουν εάν για τον υπολογισμό των DTLs γίνει εναλλακτικά εφαρμογή των μεθόδων “*Partial Allocation*” ή “*Comprehensiv Allocation*”.

Τα ευρήματα δείχνουν ότι Αναβαλλόμενοι Φόροι Υποχρεώσεων (DTLs), που προκύπτουν με εφαρμογή της μεθόδου “*Comprehensive Allocation*” δεν παρέχουν καμία σημαντική πληροφόρηση στους επενδυτές²⁷⁸. Αντιθέτως αυτοί που προκύπτουν από την εφαρμογή της μεθόδου “*Partial Allocation*” έχουν στατιστικά σημαντική (αρνητική) συσχέτιση με την αξία της επιχείρησης και αντιμετωπίζονται από την αγορά ως πραγματική Υποχρέωση. Η διαφορά που προκύπτει από τις δύο διαφορετικές προσεγγίσεις (*Comprehensive Allocation vs. Partial Allocation*) συσχετίζεται θετικά με την αξία της επιχείρησης. Ο συγγραφέας καταλήγει επίσης στο συμπέρασμα ότι το τμήμα των μη αντιστρεφόμενων διαφορών (μεταξύ Λογιστικών - Φορολογικών Βιβλίων) που οφείλεται στον με διαφορετικό τρόπο υπολογισμό των αποσβέσεων, ενσωματώνει πληροφορίες για μελλοντική ανάπτυξη της επιχείρησης.

Οι Gordon και Joos (2004) χρησιμοποιούν τις πληροφορίες από τις φορολογικές σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων για να διαπιστώσουν εάν η μέθοδος “*Partial Allocation*” χρησιμοποιείται στην UK για την χειραγώγηση κερδών (EM) ή εξυπηρετεί πραγματικούς οικονομικούς στόχους; Τα δεδομένα τους προέρχονται από ετήσιες παρατηρήσεις εταιρειών στο Ηνωμένο Βασίλειο (UK-firms), στο δείγμα

²⁷⁸ Με τον όρο πληροφόρηση εννοούμε την ικανότητα των λογιστικών μεγεθών να αντικατοπτρίζουν την πραγματική οικονομική αξία μιας επιχείρησης, όπως αυτή αντικατοπτρίζεται στις τρέχουσες τιμές των μετοχών.

περιλαμβάνονται και εταιρείες του Χρηματοπιστωτικού τομέα και καλύπτουν τις χρήσεις 1993 -1998.

Τα αποτελέσματά της έρευνας τους δείχνουν ότι οι διαθέσιμες και μη αναγνωρισμένες Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις (DTPs) επηρεάζουν τον δείκτη Ιδίων Κεφαλαίων και είναι Αντιπροσωπευτικοί (proxies) για μελλοντικά κέρδη, όχι όμως μέσω της μεταβολής των κερδών προ φόρων της τρέχουσας περιόδου. Οι μάντζερ χρησιμοποιούν τις ανοχές κατά την χρήση της Partial Allocation σε επίπεδο Ισολογισμού (π.χ. επηρεασμός δείκτη ΙΚ), και όχι αποτελεσμάτων. Η μελλοντική μεταβολή όλων των διαθέσιμων προς χρήση DTs αλλά μη προσωρινά αναγνωριζόμενων DTPs επιδρά στην μεταβολή των αναγνωρισμένων DTPs. Η Αναβαλλόμενη Φορολογία που δεν αναγνωρίζεται συσχετίζεται στατιστικά σημαντικά με τους δείκτες κερδοφορίας των επόμενων περιόδων. Συμπέρασμα: Οι DTPs που προκύπτουν από την εφαρμογή της μεθόδου “Partial Allocation” παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες για προβλέψεις ως προς τον χρόνο πλήρης αντιστροφής των DTAs και την κερδοφορία μιας επιχείρησης²⁷⁹.

4.2.3 Αναβαλλόμενοι Φόροι Ενεργητικού από Αναγνώριση Ζημιών εις Νέον (Deferred Tax Assets from Losses Carryforward)

Έως και την υιοθέτηση του **SFAS No. 109** από την FASB το 1992, οι Αναβαλλόμενοι φόροι Ενεργητικού (DTAs) είχαν από μηδενική έως ελάχιστη σημασία για την διεθνή λογιστική πρακτική και έρευνα. Η προηγούμενη ρύθμιση (**APB No. 11**) του 1967, ενώ προέβλεπε την Υποχρεωτική Εφαρμογή υπολογισμού Αναβαλλόμενων Φόρων της μορφής (Comprehensive allocation) και την διάκριση των Αναβαλλόμενων Φόρων στον ισολογισμό σε βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους απαγόρευε ρητά την δημιουργία αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης επί μεταφερόμενων Ζημιών.

Με την εφαρμογή της SFAS No. 109 επήλθε χαλάρωση στα ισχύοντα κριτήρια αναγνώρισης Αναβαλλόμενων Φορολογικών Περιουσιακών Στοιχείων Ενεργητικού (DTAs) (συμπεριλαμβανομένων και των Φορολογικών Ζημιών εις Νέον) επιβλήθηκε όμως και ο τακτικός έλεγχος απομείωσης των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων Ενεργητικού (*DTAs - Valuation Allowance*).

Έτσι από τα μέσα της δεκαετίας του 90 και μετά αναπτύχθηκε μια ερευνητική κινητικότητα γύρω από τα θέματα των DTAs κύρια ερευνητικά ερωτήματα όπως η

²⁷⁹ Βλέπε Gordon και Joos (2004), σελ. 100-123

ανακτησιμότητα των στοιχείων αυτών και η πιθανή χρήση τους για ωραιοποίηση (manipulation) των οικονομικών καταστάσεων και επίτευξη στόχων αναλυτών και management. Διευκρινίζεται ότι τόσο σύμφωνα με το US SFAS No. 109 όσο και με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο IAS 12, η αναγνώριση Αναβαλλόμενων Φόρων στον Ενεργητικό από φορολογικές Ζημίες εις νέον (**DTA_LC**), επιτρέπεται μόνο στον βαθμό που η χρήση τους είναι περισσότερο πιθανή²⁸⁰, δηλαδή η πιθανότητα υπερβαίνει το 50% ενώ παράλληλα απαιτείται η αποδειξιμότητα της ορθότητας των υποθέσεων.

Η σημασία επίσης των DTAs σε σχέση με την παρουσίαση μιας ακριβοδίκαιης χρηματοοικονομικής θέσης και κερδοφορίας μιας επιχείρησης δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να υποτιμάται, όπως αυτό αποδεικνύεται από τον αριθμό και την διάρκεια των σχετικών ερευνών.

Οι Maria A. Gee και Tomoko Mano (2006), αναλύοντας τους πέντε μεγαλύτερους τραπεζικούς ομίλους στην Ιαπωνία από το 2002 ως το 2004, ερευνούν τη σημασία του αναβαλλόμενου φόρου για τη διατήρηση των εποπτικών κεφαλαίων. Εξετάζονται επίσης οι απαντήσεις της κυβέρνησης, των ρυθμιστικών οργανισμών και των ορκωτών ελεγκτών στα προβλήματα σχετικά με την αναβαλλόμενη φορολογική λογιστική. Θεωρούν ότι, χωρίς αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, οι πέντε μεγάλοι τραπεζικοί όμιλοι δεν θα είχαν τη δυνατότητα να δραστηριοποιούνται σε διεθνές επίπεδο²⁸¹.

Ο Skinner (2008) αναδεικνύει την σημασία και τον ρόλο των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων στο Ενεργητικό των Ισολογισμών των μεγαλύτερων Ιαπωνικών Τραπεζών κατά την πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση, μέχρι και την κατάρρευση της Resona Bank. Με την υιοθέτηση της αναβαλλόμενης φορολογικής λογιστικής το οικονομικό έτος 1998, οι μεγάλες τράπεζες της Ιαπωνίας αναγνώρισαν καθαρές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις f 6.6 τρισεκατομμύρια (55 δις δολάρια). Ο συγγραφέας μελετά εάν η εισαγωγή και εφαρμογή του IAS 12 και η εμφάνιση στο Ενεργητικό των τραπεζών Αναβαλλόμενων Φόρων (DTA) αυτού του μεγέθους, αποτελεί μια έμμεση κρατική βοήθεια σε περίοδο κρίσης; Επίσης εξετάζει εάν χρησιμοποιήθηκε η αναγνώριση αυτή με σκοπό την κάλυψη των ρυθμιστικών κανόνων της κεφαλαιακής επάρκειας; Τα δεδομένα του προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των

²⁸⁰ More likely than not“- criterium.

²⁸¹ Βλέπε Gee και Mano (2006), σελ.1–21.

86 μεγαλύτερων σε ενεργητικό Ιαπωνικών Τραπεζών και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1998-2003.

Τα αποτελέσματα της έρευνα του Skinner δείχνουν ότι η οι Αναβαλλόμενοι Φόροι Ενεργητικού (DTAs), οι οποίοι στην συντριπτική τους πλειοψηφία προέρχονται από την αναγνώριση φορολογικών Ζημιών εις Νέον (DTA_LC), έχουν μια στατιστικά σημαντική συσχέτιση με το ιστορικό ζημιών των τραπεζών. Η πρόβλεψη απομείωσης της αξίας τους (VA) συσχετίζεται στατιστικά σημαντικά με την παρελθούσα, την τρέχουσα και την μελλοντική κερδοφορία των τραπεζών και τα Ίδια κεφάλαια της πρώτης διαβάθμισης “Tier 1 capital”. Οι πιο αδύναμες οικονομικά τράπεζες αναγνωρίζουν δυσανάλογα μεγάλα κονδύλια απαιτήσεων από φόρους DTA - Ζημιών εις Νέον, παρόλο που έχουν ιστορικό ζημιών και πολύ μικρή πιθανότητα μπορέσουν να συμψηφίσουν τα κονδύλια αυτά με μελλοντικές υποχρεώσεις από φόρους. Ο συγγραφέας καταλήγει διατυπώνοντας το συμπέρασμα ότι οι ιαπωνικές ρυθμιστικές αρχές δέχθηκαν την Αναβαλλόμενη Φορολογία Ενεργητικού ως μέρος μιας στρατηγικής κανονιστικής αυτοσυγκράτησης και οι διευθύνσεις των τραπεζών χρησιμοποίησαν τα “περιουσιακά αυτά στοιχεία” για την ενίσχυση των εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων τους. Οι 15 από τις 86 τράπεζες δεν θα μπορούσαν χωρίς την ύπαρξη των ‘περιουσιακών αυτών στοιχείων’ στο ενεργητικό τους να εκπληρώσουν τις ελάχιστες υποχρεώσεις Κεφαλαιακής Επάρκειας²⁸².

Τα ανωτέρω παραδείγματα αναδεικνύουν επίσης, το ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν τα κράτη με την υιοθέτηση και την επιλογή του χρόνου εφαρμογής λογιστικών πρακτικών σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (*IFRS/ US GAAP*) όπως *Αναβαλλόμενη φορολογία και το Fair Value Accounting*.

Τα κράτη ελέγχοντας την αντίστοιχη φορολογική δικαιοδοσία μπορούν να επηρεάσουν τις αποτιμήσεις των κονδυλίων της Αναβαλλόμενης Φορολογίας και κατ’ επέκταση τους ισολογισμούς των εγχώριων επιχειρήσεων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ψήφιση φορολογικών νόμων που προβλέπει μεταβολή των φορολογικών συντελεστών που θα οδηγήσει σε επανεκτίμηση όλων των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων ή και των ετών εκπτώσεων των φορολογικών ζημιών από τα οποία καθορίζονται οι πιθανότητες διατήρησης ή δημιουργίας Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού (περιουσιακά στοιχεία) από Ζημίες εις νέον.

²⁸² Βλέπε Skinner (2008), σελ. 236, Yamori και Kobayashi (2007) σελ. 466–468, Gee και Mano (2006), σελ.1–21.

Στο θέμα αυτό θα αναφερθούμε εκτενώς σε επόμενο κεφάλαιο όπου και θα εξεταστεί με την μορφή μελέτης περίπτωσης (case study) η επίδραση μιας φορολογικής μεταρρύθμισης στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων.

Στην έρευνα του οι **Amir, Kirschenheiter και Willard (1997)** εξετάζουν την σχέση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (DTPs) και των τιμών των μετοχών (Pricing Studies)²⁸³. Ειδικότερα ερωτήματα αποτελούν το εάν λαμβάνονται υπόψη από τις χρηματιστηριακές αγορές (value relevance), οι επιμέρους συνιστώσες (components) των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (DTPs) και η περίοδος αντιστροφής των προσωρινών διαφορών. Για τον σκοπό αυτό αναλύονται οι γνωστοποιήσεις (notes) από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις εταιρειών του US-Fortune 500 (πλην χρηματοοικονομικών - excel. Financial Firms) για τις χρήσεις 1992-1995. Οι αιτίες Δημιουργίας των DTPs διαχωρίζονται σε επτά (7) διαφορετικές κατηγορίες, και με χρήση του *Feltham και Ohlson (1995) Valuations Model* διερευνάται η σημασία της κάθε μίας στην χρηματιστηριακή αποτίμηση της καθαρής θέσης της εταιρείας.

Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι η χρηματιστηριακή αγορά αποτιμά τις DTL από Φορολογητέες Διαφορές *σε συνδυασμό με την αναμενόμενη επιστροφή τους*. Οι συγγραφείς διαπιστώνουν ότι οι αιτίες δημιουργίας των DTP αποτιμώνται μεν από την αγορά αλλά με διαφορετικό τρόπο. Για παράδειγμα ο αντίκτυπος των DTL που προέρχονται από διαφορές αποσβέσεων είναι μικρότερη σε σύγκριση με DTL που οφείλονται σε δαπάνες αναδιοργάνωσης. Το αποτέλεσμα αυτό ενισχύει την βασική θέση τους περί συσχέτισης *value relevance με τον “χρόνο επιστροφής”* διότι οι τελευταίες, λόγω της φύσης τους, έχουν ένα πιο σύντομο και ορατό χρονικό ορίζοντα επιστροφής²⁸⁴ σε σχέση με αυτές των αποσβέσεων, οι οποίες συνήθως ανατροφοδοτούνται μέσω των επανεπενδύσεων, με συνέπεια να μην μπορεί να προσδιοριστεί το χρονικό σημείο της αντιστροφής τους. Επίσης η “απαγόρευση” προεξόφληση (αναγωγή στην παρούσα αξία) των DTL οδηγεί, σε βάθος χρόνου, σε *μόνιμη υπερεκτίμηση των DTL* και αντίστοιχα σε *υποεκτίμηση των Ιδίων Κεφαλαίων*. Οι συγγραφείς διαπιστώνουν επίσης ότι Αναβαλλόμενοι φόροι από Φορολογικές Ζημίες εις Νέον (DTA_NOLs) επιδρούν αρνητικά στην αξία της επιχείρησης. Η μη αναμενόμενη αρνητική αυτή συσχέτιση, τους οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι επενδυτές δεν αντιλαμβάνεται τις DTA_NOLs ως στοιχεία

²⁸³ Βλέπε Amir et al., (1997), σελ. 597-622.

²⁸⁴ Βλέπε Amir et al., (1997), σελ. 619.

αξίας²⁸⁵ διότι δεν υπολογίζουν σε πραγματική χρήση των αποθεματικών αυτών από φόρους, επιφυλασσόμενοι όμως σε κάθε περίπτωση για πιθανά σφάλματα του μοντέλου τους λόγω των τόσο εξειδικευμένων προσεγγίσεων²⁸⁶.

O Ayers (1998) αναλύει περίπου 500 ετήσιες οικονομικές εκθέσεις εταιρειών, οι οποίες εφάρμοσαν για πρώτη φορά στις χρήσεις 1992 και 1993 το Λογιστικό Πρότυπο SFAS No. 109 (Accounting for Income Taxes)²⁸⁷. Διερευνάται κατά πόσο οι γνωστοποιήσεις και οι ρυθμίσεις σύμφωνα με το νέο πρότυπο, παρέχουν στο επενδυτικό κοινό καλύτερη πληροφόρηση για τις DTLs, σε σύγκριση με αυτές του προκατόχου του APB No.11., και πώς αυτή αποτιμάται από τις αγορές κεφαλαίων²⁸⁸ (Value Relevance).

Τα στοιχεία υποδηλώνουν ότι οι αλλαγές που υπαγορεύονται από το SFAS No.109, όπως: α) Η ξεχωριστή αναγνώριση των αναβαλλόμενων φόρων Ενεργητικού Παθητικού (DTA/DTL), β) Ο έλεγχος απομείωσης (Valuation Allowance) των DTA²⁸⁹, και γ) Η προσαρμογή των κονδυλίων των αναβαλλόμενων θέσεων DTA/DTL σε νομοθετημένες αλλαγές του φορολογικού συντελεστή, αποτιμώνται θετικά από την αγορά. Τα ανωτέρω οδηγούν τους συγγραφείς στο τελικό συμπέρασμα ότι η Λογιστική Τυποποίηση που καθιερώνει το SFAS 109 οδηγεί σε καλύτερη πληροφόρηση αναφορικά με τους αναβαλλόμενους φόρους σε σύγκριση με το APB No.11²⁹⁰. Η μέθοδος της υποχρέωσης (*Liability-Method*) παρέχει πληρέστερη και σημαντικότερη πληροφόρηση σε σύγκριση με την μέθοδο *Deferred-Method*.

Οι Amir και Sougiannis (1999) επικεντρώνονται στο πώς οικονομικοί αναλυτές και οι επενδυτές αντιλαμβάνονται και ενσωματώνουν στις προβλέψεις τους για τα κέρδη και τις τιμές των μετοχών τις πληροφορίες για Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Φορολογικές Ζημίες εις Νέον (Deferred taxes from Losses Carryforwards – DTA_LC). Χρησιμοποιούν τα ίδια δεδομένα με τους *Amir, Kirschenheiter και Willard (1997)* εμπλουτισμένα με προγνώσεις Αναλυτών και τιμές μετοχών από την βάση: I/B/E/S²⁹¹. Ξεκινάνε την έρευνα τους με την διαπίστωση ότι κατά την ανάλυση του ρόλου όλο των DTA_LC στην *αποτίμηση*, *βρίσκονται μπροστά από δύο αντικρουόμενες επιδράσεις*.

²⁸⁵ Βλέπε Amir et al., (1997), σελ. 617.

²⁸⁶ Βλέπε Amir et al., (1997), σελ. 619.

²⁸⁷ Βλέπε Ayers (1998), σελ. 195-212.

²⁸⁸ Δηλ. χρηματιστηριακή αποτίμηση της καθαρής θέσης.

²⁸⁹ Βλέπε Ayers (1998), σελ. 197.

²⁹⁰ Βλέπε Ayers (1998), σελ. 211.

²⁹¹ Βλέπε Amir και Sougiannis (1999), σελ. 1-33.

Από την μια, οι Αναβαλλόμενες Απαιτήσεις από Φόρους λόγω Ζημιών εις Νέον (DTA_LC), αντιπροσωπεύουν μελλοντικές μειώσεις φόρων και ως εκ τούτου, θα πρέπει να αποτιμώνται θετικά ως περιουσιακά στοιχεία Ενεργητικού (measurement effect). Από την άλλη, η ύπαρξη κονδυλίων από φόρους λόγω Ζημιών μπορεί να σημαίνει μεγαλύτερη πιθανότητα καταγραφής ζημιών και στο μέλλον, οι οποίες θα έχουν αρνητική επίδραση στις προβλέψεις για κέρδη και τις τιμές των μετοχών (information effect)²⁹².

Οι υποθέσεις ελέγχονται με την χρήση δύο μοντέλων παλινδρομήσεων. Για τις Εκτιμήσεις των Αναλυτών ως προς τα κέρδη χρησιμοποιείται το μοντέλο APM (Analysts earnings prediction model). Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι αναλυτές θεωρούν ότι τα κέρδη των επιχειρήσεων με μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές (Losses Carryforwards (LC) είναι λιγότερο σταθερά λόγω της αυξημένης πιθανότητας πραγματοποίησης εκ νέου ζημιών στο μέλλον. Τα λάθη στις προγνώσεις των αναλυτών είναι σημαντικότερα σε εταιρείες που διαθέτουν LC απ' ότι σε αυτές που δεν διαθέτουν²⁹³. Το φαινόμενο αυτό είναι πιο έντονο αμέσως μετά την υιοθέτηση του SFAS 109 και διορθώνεται σχεδόν εξ' ολοκλήρου με την πάροδο του χρόνου.

Η ανάλυση της αποτίμησης των επενδυτών γίνεται με το μοντέλο **EVM** (Earnings Valuation Model) όπου διαπιστώνεται μια ισχυρή θετική σχέση μεταξύ των DTA_LC και των τιμών των μετοχών. Το γεγονός που υποδηλώνει ότι οι μεταφερόμενοι φόροι αποτιμώνται ως περιουσιακά στοιχεία²⁹⁴. Διαπιστώνεται όμως επίσης ότι η αγορά αποτιμά συγκριτικά χαμηλότερα επιχειρήσεις που έχουν σχηματίσει, βάσει του SFAS 109, προβλέψεις απομείωσης (Valuation Allowance -VA) για μεταφερόμενους φόρους (DTA_LC). Το αποτέλεσμα αυτό υποδηλώνει ότι και οι επενδυτές αντιλαμβάνονται το "information effect" δηλαδή την πιθανότητα για μελλοντική καταγραφή ζημιών. Τα αποτελέσματα της έρευνας συμφωνούν με αυτά των *Amir et al. (1997)*. Οι συγγραφείς καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι γνωστοποιήσεις και αποκαλύψεις (notes and disclosure), που αναφέρονται στην πρόβλεψη απομείωσης (VA) των απαιτήσεων από DTA_LC, έχουν πληροφοριακή αξία για αναλυτές και ως ένα βαθμό αξιοποιούνται κατά την προσαρμογή των προβλέψεών τους. Κριτική ασκεί στις υποθέσεις των ανωτέρω ασκεί ο *Freeman το 1999*²⁹⁵. Θεωρεί ότι η γενίκευση της υπόθεσης, ότι δηλαδή η αγορά αντιλαμβάνεται αρνητικά την εμφάνιση στους ισολογισμούς Φόρων Αναβαλλόμενων

²⁹² Βλέπε Amir και Sougiannis (1999), σελ. 5.

²⁹³ Βλέπε Amir και Sougiannis (1999), σελ. 23–24.

²⁹⁴ Βλέπε Amir και Sougiannis (1999), σελ. 25–28.

²⁹⁵ Βλέπε Freeman (1999), σελ. 36.

Ζημιών εις Νέον, δεν είναι πλήρης. Αναφέρει το παράδειγμα δύο εταιρειών, όπου η πρώτη αναγνωρίζει DTA_LC διότι προσβλέπει σε μελλοντική κερδοφορία και επομένως συμψηφισμό των απαιτήσεων από φόρους, ενώ η δεύτερη, με παρόμοιες ζημίες, δεν σχηματίζει DTA_LC λόγω δυσμενών προβλέψεων κερδοφορίας. Και για τις δύο εταιρείες, η ύπαρξη ιστορικότητας ζημιών σηματοδοτεί θεωρητικά μεγαλύτερη πιθανότητα πραγματοποίησης ζημιών στο μέλλον. Συγκριτικά όμως, η εταιρεία που αναγνωρίζει DTA_LC σηματοδοτεί προσδοκία θετικών αποτελεσμάτων και θα έπρεπε κάτω από παρόμοιες συνθήκες, να βαθμολογηθεί (αποτιμηθεί) καλύτερα από την πρώτη παρόλο που έχει το ίδιο ιστορικό ζημιών εις νέον. Το πληροφοριακό περιεχόμενο των αναβαλλόμενων φορολογικών περιουσιακών στοιχείων δεν μπορεί λοιπόν να ερμηνευθεί χωρίς να συνεκτιμηθεί και το ποσό της σχηματισθέν ποσό πρόβλεψης απομείωσης (VA).

O Zeng (2003) εξετάζει εάν αξιολογούνται από την αγορά (Value Relevance) οι πληροφορίες για Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Φορολογικές Ζημίες εις Νέον (DTA_LC). Το δείγμα του περιέχει στοιχεία από 360 περίπου καναδικές εταιρείες (πλην των χρηματοοικονομικών) για την χρήση 1997. Γίνεται μια ταξινόμηση των DTA_LC ανάλογα με την προέλευσης (αιτία δημιουργίας τους) και τους χρονικούς περιορισμούς που τίθενται, όσον αφορά την χρησιμοποίησή τους, από το ισχύων κατά περίπτωση νομοθετικό και φορολογικό πλαίσιο (π.χ. επιτρεπόμενα έτη συμψηφισμού των ζημιών εις νέον και χρήση των DTA_LC πριν εκπνεύσουν κ.λπ.). Τα αποτελέσματα τους δείχνουν οι αναβαλλόμενοι φόροι ενεργητικού λόγω μεταφοράς ζημιών (DTA_LC) συνδέονται θετικά με τις τιμές των μετοχών. Οι DTA_LC αντιμετωπίζονται όπως τα υπόλοιπα στοιχεία του ενεργητικού διότι μειώνουν τις μελλοντικές ταμειακές εκροές (πληρωμές) για φόρους και ενισχύουν την αξία της επιχείρησης. Οι υποκατηγορίες που προκύπτουν από την ταξινόμηση τους κατά φορολογικούς και νομικούς περιορισμούς, (χρονική διάρκεια, αιτία δημιουργίας, προέλευση από εσωτερικό/εξωτερικό), αποτιμούνται διαφορετικά και άρα ενσωματώνουν “Σημαντική για την αγορά Πληροφόρηση” η οποία αντικατοπτρίζεται στις τιμές των μετοχών (value relevance)²⁹⁶

Οι Kumar και Visvanathan (2003) στα πλαίσια μιας έρευνας (Event Study) εξετάζουν σε ποιο βαθμό οι επενδυτές χρησιμοποιούν τις ad-hoc γνωστοποιήσεις “News Disclosures” για μεταβολές (αύξηση ή μείωση) στην (VA) προκειμένου να αποκωδικοποιήσουν τις προβλέψεις του Management²⁹⁷ αναφορικά με την μελλοντική

²⁹⁶ Βλέπε Zeng (2003), σελ. 173.

²⁹⁷ Οι πληροφορίες αυτές δεν είναι συνήθως διαθέσιμες σε άλλου τύπου γνωστοποιήσεις.

κερδοφορία των επιχειρήσεων. Τα δεδομένα τους προέρχονται από τις ανακοινώσεις 106 εταιρειών των ΗΠΑ και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1994 έως το 1998. Σε αντίθεση με προγενέστερες έρευνες, οι οποίες παρακολουθούν κυρίως την αρνητική επίδραση στις αποτιμήσεις²⁹⁸, η παρούσα εξετάζει την θετική συνεισφορά των μεταβολών της VA στα πλαίσια λήψης των επενδυτικών αποφάσεων.

Τα αποτελέσματα δείχνουν μια αρνητική αντίδραση των αγορών (εντός τριών ημερών διαπραγμάτευσης) στην περίπτωση που ανακοινώνονται επανεκτιμήσεις της πρόβλεψης αποτίμησης (VA) σε επίπεδο τριμηνιαίων (ενδιάμεσων) οικονομικών αναφορών. Ταυτόχρονα ελέγχονται και άλλες μη αναμενόμενες πληροφορίες. Οι συγγραφείς καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι μεταβολή της (VA) οδηγεί τους συμμετέχοντες στην αγορά σε προσαρμογή των προσδοκιών τους για κέρδη έως και το 4^ο τρίμηνο. Επομένως η (VA) παρέχει στους επενδυτές νέα και χρήσιμη πληροφόρηση. Η αγορά κατανοεί τις Λογιστικές Αρχές που αναφέρονται στους DTAs και γνωρίζει να αξιοποιεί την σχετική πληροφόρηση²⁹⁹.

Οι Bauman, C. C. και Bauman, M. P. (2002) θέτουν το ερώτημα εάν επηρεάζεται η ποιότητα των κερδών “earnings quality” από την μεταβολή της (VA). Τα δεδομένα τους καλύπτουν τις χρήσεις από το 1993 έως το 1995 και περιλαμβάνουν 887 ετήσιες παρατηρήσεις Αμερικάνικων εταιρειών οι οποίες στο εν λόγω διάστημα αναγνώρισαν DTA και έδιναν σχετική πληροφόρηση. Οι συγγραφείς καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η επαναφορά (διόρθωση) της πρόβλεψης απομείωσης (VA) των DTA στηρίζεται σε θετικές ενδείξεις για την πορεία της εταιρείας με ένα όμως αρκετά μεγάλο περιθώριο ανοχών στην μέτρησή της. Η μεταβολή της (Δ_VA) δεν επιδρά ούτε στις τρέχουσες αλλά και ούτε στις προηγούμενες μετοχικές αποδόσεις, έχει όμως παρόλα αυτά μια σημαντική συσχέτιση με τις μετοχικές αποδόσεις της χρονιάς που ακολουθεί. Ο έλεγχος απομείωσης των DTA που περνάει μέσω των αποτελεσμάτων δείχνει μια χαμηλής αξίας ποιότητα κερδών³⁰⁰.

Οι Bauman και Das (2004) εξετάζουν το βαθμό στον οποίο οι Αναβαλλόμενοι Φόροι επιδρούν στις τιμές των μετοχών των εταιρειών του διαδικτύου πριν και μετά τη «διόρθωση της αγοράς» στις αρχές του 2000³⁰¹. Τα δεδομένα τους προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις 176 Αμερικάνικων εταιρειών internet (USA- Internet firms)

²⁹⁸ Όπως π.χ. η έρευνα των Amir et al., (1997).

²⁹⁹ Βλέπε Kumar και Visvanathan (2003), σελ. 472 και 488.

³⁰⁰ Βλέπε Bauman και Bauman (2002), σελ. 81.

³⁰¹ Βλέπε Bauman και Das (2004), σελ. 1223-1260.

και καλύπτουν τις χρήσεις 1999 - 2000, ενώ για την ανάλυσή τους εφαρμόζεται η μέθοδος SUR (Seemingly unrelated regressions).

Οι συγγραφείς επικεντρώνονται σε εταιρείες του κλάδου στις οποίες οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Φορολογικές Ζημίες εις νέον (DTA_{LC}) ξεπερνούν σε ποσοστό το 30% των Ιδίων Κεφαλαίων τους. Διερευνούν κατά πόσο λαμβάνονται υπόψη κατά αποτίμηση των εταιρειών αυτών από τις αγορές οι πληροφορίες για μελλοντικά αναμενόμενα κέρδη που μεταφέρονται μέσω των DTA και του ελέγχου απομείωσης τους (VA). Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι τιμές των μετοχών συνδέονται θετικά με προσδιοριστικούς παράγοντες (indicators) των DTA. Η συσχέτιση αυτή γίνεται ισχυρότερη μετά την διόρθωση (σκάσιμο της φούσκας) της αγοράς το 2000. Οι ερευνητές καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι επενδυτές χρησιμοποιούν κατά την διαδικασία αποτιμήσεων των εταιρειών internet τις πληροφορίες για αναμενόμενα κέρδη που δίνονται αναφορικά με τα κονδύλια των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (DTPs) και τον έλεγχο απομείωσης (VA) των DTAs.

Οι Barragato και Weiden (2004) διερευνούν **κατά πόσο** (Value Relevance) Αναβαλλόμενοι Φόροι που οφείλονται σε υποθετικές Μόνιμες Διαφορές (permanent differences) αποτιμούνται από τις αγορές. Τα δεδομένα τους προέρχονται από ετήσιες οικονομικές καταστάσεις εταιρειών των ΗΠΑ (πλην Χρηματοοικονομικών) και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1997-2002.

Τα αποτελέσματα, παλινδρόμησης που βασίζεται στο Felthman και Olson (1995) Model³⁰², δείχνουν ότι Αναβαλλόμενοι Φόροι από προσωρινές και μόνιμες Διαφορές επηρεάζουν τις τιμές των μετοχών. Συμπέρασμα: Οι φορολογικές συνέπειες που απορρέουν από τον χειρισμό κατά διαφορετικό τρόπο μόνιμων Διαφορών, όπως π.χ. αυτών που προκύπτουν από τον λογιστικό χειρισμό προγραμμάτων διάθεσης δικαιωμάτων στο προσωπικό, έχουν value relevance. Άρα θα ήταν προτιμότερο να γίνει χρήση μιας ευρύτερης οριοθέτησης των αναβαλλόμενων φόρων (“more comprehensive”) πέρα από τις προσωρινές διαφορές³⁰³.

Οι Chang, Herbohn και Tutticci (2009) θέτουν το ερευνητικό ερώτημα εάν οι DTA και DTL που οριοθετήθηκαν με την μέθοδο των κερδών (Profits Oriented Asset-Liability - Method) αποτιμούνται από την αγορά; “Value Relevance”. Τα δεδομένα τους

³⁰² Στην ουσία διευρύνουν το μοντέλο των Amir et al., (1997), προσθέτοντας μια υποθετική αναβαλλόμενη φορολογία που πηγάζει από stock-options plans που τυγχάνουν λογιστικό χειρισμό σύμφωνα με το SFAS No. 123.

³⁰³ Βλέπε Barragato και Weiden (2004), σελ. 22.

προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις⁴⁷⁸ Αμερικάνικων εταιρειών, εισηγμένων στο χρηματιστήριο της Αυστραλίας “Australian Stock Exchange”, και αφορούν τις χρήσεις από το 2002 έως 2004³⁰⁴. Κάνοντας χρήση δυο διαφορετικών μοντέλων (Price-Earnings-Model και Level-Model (F&O)) τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι DTA ή μεταβολές τους Δ_DTA έχουν και στις δύο περιπτώσεις θετική επίδραση στις αποδόσεις των μετοχών και στην αξία της επιχείρησης. Δεν αποδεικνύεται στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ DTL και χρηματιστηριακής αξίας της επιχείρησης. Οι μεταβολές των DTLs έχουν ασθενή επίδραση στις μετοχικές αποδόσεις. Η μη αναγνώριση DTA επιδρά αρνητικά στην αξία της επιχείρησης. Σε περιόδους ζημιών η επίδραση είναι ισχυρότερη. Οι συγγραφείς καταλήγουν συνοψίζοντας στα εξής συμπεράσματα: Η αγορά αντιλαμβάνεται τα DTA ως περιουσιακά στοιχεία με πιθανή μελλοντική χρησιμότητα (εισροή πόρων ή μείωσης εκροών). Οι DTLs αποτιμούνται ελάχιστα έως καθόλου, εξαιτίας της αβέβαιης αντιστροφής τους. Μη αναγνωριζόμενα DTA και οι μεταβολές τους αποτελούν ενδείξεις για μελλοντικές ζημίες³⁰⁵.

4.2.4 Η Ερμηνευτική Προσέγγιση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (The Interpretation of Deferred Tax Positions)

Το ερώτημα τι είδους κονδύλια αποτελούν οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις (DTPs) και πως πρέπει να ταξινομούνται στον Ισολογισμό, έχει απασχολήσει επί μακρόν την επιστημονική κοινότητα τόσο σε θεωρητικό³⁰⁶ όσο και σε εμπειρικό επίπεδο ανάλογα με το Λογιστικό Σύστημα και τα κριτήρια που υιοθετούνται σε κάθε περίπτωση. Η απάντηση στον προβληματισμό κατά πόσο οι αναβαλλόμενοι φόροι μπορούν να χαρακτηριστούν ως Στοιχεία του Ενεργητικού, Παθητικού, των Μεταβατικών συνδέεται στενά με την επιλογή του Timing ή του Temporary Concept. Η εμπειρική όμως απόδειξη και η μέτρηση της πραγματικής (πρακτικής) αξία του ερωτήματος απαιτεί την άποψη των χρηστών των πληροφοριών αυτών και την αποτύπωση της μέσω των αγορών.

Η πλειονότητα των εργασιών (ερευνών) που παρουσιάζονται στην συνέχεια διαπιστώνουν μια στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ Αναβαλλόμενης Φορολογίας και της χρηματιστηριακής αποτίμησης των εταιρειών.

³⁰⁴ Είναι το τελευταίο διάστημα πριν την εφαρμογή των IFRS.

³⁰⁵ Βλέπε Chang et al., (2009), σελ. 22-24.

³⁰⁶ Βλέπε Αναλυτικά κεφάλαιο 2.3 “Ο χαρακτηρισμός και η παρουσίαση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (DTPs) από την Λογιστική Επιστήμη (Το Ερώτημα της Ερμηνείας)”.

Οι **Chandra και Ro (1997)** εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο η κεφαλαιαγορά αντιλαμβάνεται τους αναβαλλόμενους φόρους κατά την εκτίμηση του κινδύνου κοινών μετοχών (common stock risk). Τα δεδομένα που χρησιμοποιούν προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις περίπου 1.500 εταιρειών των ΗΠΑ και καλύπτουν την πενταετία από το 1982-1986. Χρησιμοποιώντας τις εξισώσεις των *Hamada (1972)* και *Bowman (1979)*³⁰⁷, παλινδρομούν με (OLS-Regression) τα δύο μέτρα του κινδύνου των κοινών μετοχών (τον συστηματικό κίνδυνο της αγοράς (Beta-Factor) και την τυπική απόκλιση των αποδόσεων), με τους Αναβαλλόμενους Φόρους Παθητικού για να ελέγξουν εάν αντιμετωπίζονται ως υποχρεώσεις (DTLs) ή ως Ίδια Κεφάλαια (IK). Τα ευρήματα επαληθεύουν την αρχική τους υπόθεση ότι η αγορά κατά την εκτίμηση του κινδύνου των κοινών μετοχών, αντιμετωπίζει τους αναβαλλόμενους φόρους Παθητικού (DTLs) όχι ως υποχρεώσεις, αλλά ως μια ιδιότυπη μορφή ιδίων κεφαλαίων (IK). «*as a form of equity or a proxy for some firm attribute*» που είναι αντιστρόφως ανάλογο με τον κίνδυνο³⁰⁸. Εάν οι DTL εκλαμβάνονταν ως πραγματικές Υποχρεώσεις, τότε θα μεγάλωναν το δείκτη Ξένων/Ιδίων κεφαλαίων και ως μη ξεκάθαρες μελλοντικές πληρωμές θα αύξαναν τον συστηματικό κίνδυνο των μετοχών. Οι αγορές αντιλαμβάνονται τους αναβαλλόμενους φόρους σαν IK και όχι ως υποχρεώσεις. Οι DTL δεν πραγματοποιούνται και αποτελούν ενδείξεις περισσότερο για μελλοντικές θετικές ταμειακές ροές (CF) κυρίως λόγω της μείωσης των μελλοντικών πληρωμών σε φόρους. Η αγορά ανταμείβει την (μόνιμη) μετατόπιση των πληρωμών για φόρους και με την μ' αυτό συνδεδεμένη δημιουργία DTL, με ένα χαμηλό ποσοστό κινδύνου. Οι συγγραφείς με βάση τα ανωτέρω ευρήματα υποστηρίζουν ακόμη ότι η προσέγγιση της Υποχρέωσης (liability view), σύμφωνα με τα πρότυπα της FASB, SFAS 96 και 109, ίσως δεν είναι η καταλληλότερη για τη διαμόρφωση των λογιστικών κανόνων αναφορικά με τους αναβαλλόμενους φόρους.

Οι **Dhaliwal, Trezevant και Wilkins (2000)** εξετάζουν εάν τα αποτελέσματα προγενέστερων ερευνών των Guenther και Trombley (1994) και Jennings, Simko και Thompson (1996), τα οποία τεκμηριώνουν μια αρνητική συσχέτιση μεταξύ last-in, first-out (LIFO) reserve, και της χρηματιστηριακής αξίας των ιδίων κεφαλαίων (IK) μιας επιχείρησης, μπορούν να ερμηνευθούν με βάση την αναβαλλόμενη φορολογία στην περίπτωση μεταβολής των φορολογικών συντελεστών. Τα δεδομένα τους (panel data)

³⁰⁷ Βλέπε Hamada (1972), σελ. 436–439 και Bowman (1979), σελ. 621–622.

³⁰⁸ Βλέπε Chandra και Ro (1997), σελ. 329. Πριν οι Lukawitz, Manes και Schaefer (1990), σελ. 89, είχαν διαπιστώσει μια θετική σχέση μεταξύ DTL κινδύνου αγοράς (Beta).

προέρχονται από ετήσιες παρατηρήσεις Αμερικάνικων εταιρειών και περιλαμβάνουν τις χρήσεις 1974-1995.

Ξεκινάνε με την παραδοχή ότι, όταν σε περιόδους διαρκούντος πληθωρισμού, γίνεται χρήση της μεθόδου αποτίμησης των αποθεμάτων LIFO (Last In First Out), τότε σε σύγκριση με το εάν εφαρμοζόταν η μέθοδος αποτίμησης First In First Out (FIFO), δημιουργούνται “αφανή αποθεματικά” διαφορών μεθόδων αποτιμήσεων.

Σε συνέχεια της ανωτέρω συλλογιστικής, οι επενδυτές γνωρίζουν ότι τα αποθεματικά αυτά ενσωματώνουν μια εκτός ισολογισμού αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση (off-balance-sheet deferred tax liability) η οποία θα εμφανιστεί κατά την εκκαθάριση λόγω ρευστοποίησης των αποθεμάτων. Έτσι κατά την λήψη των επενδυτικών τους αποφάσεων το συνεκτιμούν και για αυτό υφίσταται μια αρνητική συσχέτιση μεταξύ τους “προσαρμοσμένου” πλέον φορολογικά LIFO αποθεματικού και της χρηματιστηριακής αποτίμησης των ιδίων κεφαλαίων. Οι συγγραφείς στην συνέχεια ελέγχουν την υπόθεση τους χρησιμοποιώντας ένα μοντέλο αποτίμησης στο οποίο η χρηματιστηριακή αξία μιας εταιρείας εκφράζεται ως συνάρτηση των περιουσιακών στοιχείων της, των υποχρεώσεων, της αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης και του προσαρμοσμένου για φορολογικούς σκοπούς LIFO αποθεματικού.

Το μοντέλο εφαρμόζεται χωριστά για τα χρόνια πριν και μετά τη μείωση των φορολογικών συντελεστών που υπαγορεύτηκε από τη Φορολογική Μεταρρύθμιση του 1986 στις ΗΠΑ. Τα αποτελέσματα παρέχουν ισχυρές αποδείξεις ότι η αναβαλλόμενη φορολογία μπορεί να είναι η εξήγηση για την αρνητική συσχέτιση μεταξύ του LIFO αποθεματικού μιας επιχείρησης και της χρηματιστηριακής αξίας των ιδίων κεφαλαίων της. Συμπέρασμα: Οι DTLs αντιμετωπίζονται από την αγορά ως πραγματικές υποχρεώσεις³⁰⁹.

Οι Chang, Herbohn και Tutticci (2009) εξετάζουν εάν οι *DTA* και *DTL* που οριοθετήθηκαν με την μέθοδο Profits Oriented Asset-Liability- Method αποτιμούνται από την αγορά; “Value Relevance”. Το δείγμα τους περιλαμβάνει ετήσιες οικονομικές εκθέσεις Αμερικάνικων εταιρειών, εισηγμένων στο χρηματιστήριο της Αυστραλίας “Australian Stock Exchange” (ASX), για τις χρήσεις και 2002 έως 2004.

Οι συγγραφείς καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η αγορά αντιλαμβάνεται τα *DTA* ως περιουσιακά στοιχεία με πιθανή μελλοντική χρησιμότητα (εισροή πόρων ή

³⁰⁹ Βλέπε Dhaliwal et al. (2000), σελ. 45-56.

μείωσης εκροών). Οι DTLs αποτιμούνται ελάχιστα έως καθόλου, εξαιτίας της αβέβαιης αντιστροφής τους και για τον λόγο αυτό καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η αγορά δεν αντιλαμβάνεται τις DTLs ως υποχρεώσεις³¹⁰.

Την ίδια αγορά διερευνούν και οι **Hanlon, Navissi και Soepriyanto (2014)** κάνοντας σύγκριση του “Value Relevance” μεταξύ των μεθόδων “Profits oriented Asset-Liability-Method και Balance-Sheet oriented Asset-Liability-Method”. Τα δεδομένα τους προέρχονται από ετήσιες παρατηρήσεις αμερικανικών εταιρειών (USA_firms), εισηγμένων στο “Australian Stock Exchange” (ASX) και αφορούν την χρήση 2005 κατά την οποία έγινε η μετάβαση από την μεθοδολογία “Profits oriented Asset-Liability” στην “Balance-Sheet oriented Asset-Liability”. Η υποχρεωτική γνωστοποίησης της διαφοράς που προέκυψε από την αλλαγή της μεθόδου, η οποία λογιστικοποιήθηκε μέσω των ίδιων κεφαλαίων, διευκόλυνε την σύγκριση της σημασίας της προσφερόμενης πληροφορίας για τις αγορές. Βασιζόμενοι στο μοντέλο F & O (1996), τα αποτελέσματά τους δείχνουν ότι DTs που αναγνωρίζονται μέσω των Ιδίων Κεφαλαίων συσχετίζονται στατιστικά σημαντικά με την χρηματιστηριακή αξία της επιχείρησης³¹¹. Από τους Αναβαλλόμενους Φόρους (DTs) που λογιστικοποιούνται μέσω των αποτελεσμάτων, μόνο αυτοί που αφορούν εξασκημένα *stock options* έχουν σημαντικότητα για τις αποφάσεις (value relevance). Τα ποσά των DTs που απορρέουν από την χρήση της μεθόδου “profit oriented” δεν επηρεάζουν την αποτίμηση των εταιρειών. Την αποτίμηση επηρεάζει όμως το ποσό της διαφοράς μεταξύ των δύο μεθόδων. Συμπέρασμα: Η μέθοδος Balance-Sheet oriented Asset-Liability-Method εμπεριέχει σημαντικότερες πληροφορίες για τους επενδυτές (value relevance).

4.2.5 Η Επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (Measurement of Deferred Tax Positions)

Όπως προκύπτει από την εννοιολογική προσέγγιση που έγινε στο κεφάλαιο 2, ανάλογα με την μέθοδο που εφαρμόζεται, για την επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων χρησιμοποιούνται είτε οι τρέχοντες (Deferred Method), είτε οι μελλοντικοί (Liability Method) φορολογικοί συντελεστές. Οι έρευνες που ακολουθούν προσπαθούν να απαντήσουν στο ερώτημα “*Ενδείκνυται καλύτερα οι Φορολογικοί Συντελεστές που ισχύουν κατά την δημιουργία των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων*”

³¹⁰ Βλέπε Chang et al. (2009), σελ. 22.

³¹¹ Βλέπε Hanlon et al. (2014).

ή εκείνοι που αναμένεται να ισχύσουν κατά την χρονική στιγμή της αντιστροφής των προσωρινών διαφορών”.

Οι **Linsmeier, Nair και Weygandt (1988)** διερευνούν την σχέση Αναβαλλόμενων Φόρων και τιμής των Μετοχών (Pricing Studies). Το ερευνητικό τους ερώτημα ήταν εάν μια αλλαγή από την μέθοδο (*Deferred*) στην Μέθοδο (*Liability*) έχει συνέπειες για τις εταιρείες (Συντάκτες των Οικονομικών Καταστάσεων) και αποτιμάται από την αγορά; Τα δεδομένα αφορούν την χρήση 1979, προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις 60 Αμερικάνικων εταιρειών (USA firms), με τμήμα του Κύκλου Εργασιών τους στο Ηνωμένο Βασίλειο (UK) και από 23 εταιρείες (ελέγχου) που δεν έχουν το χαρακτηριστικό αυτό.

Χρησιμοποιούν την μέθοδο “Event Study” και μετρούν μέσω “market model” τις μη κανονικές αποδόσεις των μετοχών λόγω επικείμενης εφαρμογής από την FASB του Λογιστικού Προτύπου (SFAS No. 31)³¹². Το αποτέλεσμα της έρευνας δείχνουν ότι οι Εταιρείες, οι οποίες, λόγω του μεγέθους, είχαν “πολιτική βαρύτητα”, επιδεικνύουν σημαντική διαφορά στις μετοχικές αποδόσεις στο διάστημα κοντά στην εφαρμογή της αλλαγής. Για εταιρείες των οποίων τα κίνητρα του management (προγράμματα παροχών, κλπ) συνδέονται με τα αποτελέσματα, δεν διαπιστώνεται κάποια ασυνήθιστη συμπεριφορά στις αποδόσεις των μετοχών τους. Συμπερασματικά η αλλαγή (πέραςμα) στη liability - Method στην USA δεν αναμένεται να επιφέρει κάποια σημαντική οικονομική επίπτωση στις επιχειρήσεις.

Ο **Ayers (1998)** αναλύει τις ετήσιες εκθέσεις εταιρειών, οι οποίες εφάρμοσαν για πρώτη φορά στις χρήσεις 1992 και 1993 το Λογιστικό Πρότυπο SFAS No. 109 (Accounting for Income Taxes). Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι η προβλεπόμενη από το πρότυπο προσαρμογή των κονδυλίων των αναβαλλόμενων θέσεων DTA/DTL σε νομοθετημένες αλλαγές του φορολογικού συντελεστή, που θα ισχύσουν μελλοντικά, αποτιμώνται θετικά από την αγορά³¹³. Τα ανωτέρω οδηγούν τους συγγραφείς στο συμπέρασμα ότι η Λογιστική Τυποποίηση που καθιερώνει το SFAS 109 οδηγεί σε καλύτερη πληροφόρηση αναφορικά με τους αναβαλλόμενους φόρους σε σύγκριση με το APB No.11³¹⁴. Η μέθοδος της υποχρέωσης (*Liability-Method*) παρέχει

³¹² SFAS No. 31 “Accounting for Tax Benefits Related to U.K. Tax Legislation Concerning Stock Relief” • Γνωμοδότηση για αναβαλλόμενη φορολογία σε προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από μειώσεις φόρου για τις επιχειρήσεις που ενσωματώνουν κέρδη από το Ηνωμένο Βασίλειο (UK).

³¹³ Βλέπε Ayers (1998), S. 208–209.

³¹⁴ Βλέπε Ayers (1998), σελ. 211.

πληρέστερη και σημαντικότερη πληροφόρηση σε σύγκριση με την μέθοδο *Deferred-Method*.

Οι Chen και Schoderbek (2000) διερευνούν κατά πόσο Αναλυτές και επενδυτές είναι σε θέση να ερμηνεύσουν σωστά την επίδραση των μεταβολών των Φορολογικών Συντελεστών (Φ.Σ.) στα αποτελέσματα. Συλλέγουν επιλεκτικά δεδομένα από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις 158 εταιρειών των ΗΠΑ, οι οποίες δημοσιοποιούν την επίδραση από την μείωση των εταιρικών Φορολογικών Συντελεστών (Φ.Σ.) που έγινε στην χρήση 1993. Στη συνέχεια ελέγχουν τις αποκλίσεις στις προγνώσεις των Αναλυτών όσον αφορά τα EPS και τις σωρευτικές μη κανονικές αποδόσεις των μετοχών (CAR) σε σχέση με την (κατά προσέγγιση) προβλέψιμη επίδραση της αλλαγής των φορολογικών συντελεστών. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι οι Αναλυτές δεν λαμβάνουν υπόψη στις προβλέψεις τους την επίδραση της μείωσης των Φ.Σ. αν και μια τέτοια εκτίμηση θα ήταν εφικτή κάνοντας χρήση των δημοσιοποιούμενων πληροφοριών.

Οι συγγραφείς καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι επενδυτές δεν αντιλαμβάνονται την (εφάπαξ) επίδραση στα αποτελέσματα μιας επανεκτίμησης των DTs, λόγω μεταβολής των Φ.Σ. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει την “Υπόθεση της μη Αποτελεσματικής Αγοράς”. Αντίθετα άλλα μη κανονικά αποτελέσματα φαίνεται πως αξιολογούνται από την αγορά, γεγονός που γενικά έρχεται σε αντίθεση με την “functional fixation hypothesis”³¹⁵. Υπάρχει επίσης η υποψία ότι αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι Αναλυτές και Επενδυτές δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν τις πολύπλοκες ρυθμίσεις της Αναβαλλόμενης Φορολογίας³¹⁶. Από την άλλη πλευρά το μέγεθος της απαιτούμενης προσαρμογής των μελλοντικών CF είναι σχετικά μικρό και ίσως για αυτό οι επενδυτές στην συλλογιστική “Κόστους – Οφέλους” αποφεύγουν και δεν αξιολογούν τις σημειώσεις που αναφέρονται στα DTs.

Η προηγούμενη έρευνα συνεχίζεται το 2003 από τους **Chen, Danielson και Schoderbek (2003)**. Εξετάζεται εάν οι Αναλυτές είναι σε θέση να ερμηνεύουν σωστά (ex post) την επίδραση μια αλλαγής των φορολογικών συντελεστών και εάν προβαίνουν σε προσαρμογή των προβλέψεων τους για τα Κέρδη ανά Μετοχή (EPS). Τα στοιχεία αντλούνται από τις οικονομικές εκθέσεις του τρίτου Τρίμηνου (Q3) του 1993, 144

³¹⁵ Βλέπε Wilner και Birnberg (1986), σελ.71-80 «Accounting researchers have long been interested in how users of accounting information process the information in making decisions. One line of research argues that users become “functionally fixated” on the outputs of accounting systems. This line of research argues that form rather than substance becomes more important to (fixated) decision makers».

³¹⁶ Βλέπε επίσης Chen et al. (2003) σελ. 333, και Raedy et al. (2011), σελ. 16.

Αμερικάνικων εταιρειών, οι οποίες παρέχουν επαρκή πληροφόρηση αναφορικά με την επίδραση της αλλαγής των φορολογικών συντελεστών στις οικονομικές καταστάσεις. Τα αποτελέσματα είναι σύμφωνα με αυτά της προηγούμενης έρευνας και υποστηρίζουν την άποψη ότι οι Αναλυτές δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν σε βάθος τις πολύπλοκες μεθοδολογίες επιμέτρησης της “Liability-Method³¹⁷” και για αυτό δεν προσαρμόζουν έγκαιρα τις σχετικές προβλέψεις τους.

Οι **J. Poterba, N. Rao και J. Seidman (2011)** συνεχίζοντας σχετική έρευνα τους του 2007³¹⁸, μελετούν την επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων, μιας μείωσης των φορολογικών συντελεστών και κατά πόσο το γεγονός αυτό αποτελεί κίνητρο για πιέσεις υπέρ ή κατά μιας φορολογικής μεταρρύθμισης. Συλλέγουν στοιχεία (hand-collected) αναβαλλόμενων φορολογικών θέσεων από τις φορολογικές σημειώσεις μεγάλων εταιρειών του Fortune 50 των ΗΠΑ μεταξύ 1993 και 2004.

Μετρούν το βαθμό επίδρασης στα αποτελέσματα μιας, σύμφωνα την liability method, επανεκτίμησης των Αναβαλλόμενων Φορολογικών θέσεων, λόγω μεταβολή των συντελεστών και εάν το γεγονός αυτό μπορεί να επηρεάσει τη συμπεριφορά της επιχείρησης πριν και μετά από μία προαναγγελθείσα αλλαγή. Διαπιστώνουν σημαντική ετερογένεια ως προς το μέγεθος και το πρόσημο της μεταβολή των αναβαλλόμενων φορολογικών θέσεων ανάμεσα σε εταιρείες της βιομηχανίας και του χρηματοπιστωτικού τομέα. Στην συνέχεια υπολογίζουν την επίπτωση της μείωσης του φορολογικού συντελεστή στον πληρωτέο φόρο (direct effect)³¹⁹ και στον αναβαλλόμενο φόρο (revaluations effect) καθώς και την συνολική επίδραση (total effect) στα αποτελέσματα³²⁰.

Σύμφωνα με τα ευρήματά τους το ήμισυ των επιχειρήσεων διαθέτει αναβαλλόμενο φόρο λιγότερο από 3% των στοιχείων του ενεργητικού ενώ περίπου 10% αναφέρει ως θέση πάνω από δέκα τοις εκατό. Αν και θα περίμενε κανείς οι επιχειρήσεις να μεταθέσουν το φορολογητέο εισόδημα στις επόμενες χρήσεις, λόγω της μείωσης του συντελεστή φορολογίας, εντούτοις διαπιστώνεται ότι περίπου το ένα τρίτο των επιχειρήσεων θα είχαν κίνητρο να επιταχύνουν την φορολογία των κερδών στο

³¹⁷ Βλέπε Chen et al. (2003), σελ. 352.

³¹⁸ Βλέπε Poterba et al. (2007). The significance and composition of deferred tax assets and liabilities (NBER Working Paper 12923). Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research.

³¹⁹ Χρησιμοποιούν για τον σκοπό αυτό την γνωστοποίηση του τρέχοντος φόρου στην κατάσταση αποτελεσμάτων που προβλέπεται από το SFAS 109, και με αναγωγή σε μικτό υπολογίζουν το φορολογητέο εισόδημα και στην συνέχεια την μεταβολή του λόγω αλλαγής του Φορολογικού Συντελεστή.

³²⁰ Βλέπε Poterba et al., (2011), σελ. 50.

υφιστάμενο φορολογικό περιβάλλον, επειδή έτσι μεγιστοποιείται η αξία των αναβαλλόμενων φορολογικών θέσεων από μεταφερόμενες καθαρές λειτουργικές ζημιές (DTA_{LC}).

Οι συγγραφείς εκτιμούν ότι μια μείωση του συντελεστή φορολογίας κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες, θα αυξήσει, στην χρήση 2004, τα καθαρά έσοδα (αποτελέσματα μετά φόρων) κατά μέσο όρο 16,5 τοις εκατό στις επιχειρήσεις με καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση (DTL), ενώ η μειώσει τα καθαρά έσοδα κατά μέσο όρο 11,4 τοις εκατό στις επιχειρήσεις με καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση (DTA), λόγω επανεκτίμησης των αναβαλλόμενων φορολογικών θέσεων³²¹.

Οι Givoly και Hayn (1992) διερευνούν την αντίδραση των χρηματιστηριακών αγορών σε μια μείωση των εταιρικών φορολογικών συντελεστών στις ΗΠΑ κατά 12%. Η μείωση των συντελεστών φορολογίας οδηγεί σε μείωση των αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων (DTLs), η οποία (μείωση), εφόσον αποτιμηθεί και αξιολογηθεί σωστά, αναμένεται να αυξήσει αναλόγως τόσο την λογιστική όσο και την χρηματιστηριακή αποτίμηση των ιδίων κεφαλαίων.

Τα δεδομένα τους προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις 1.348 εταιρειών των ΗΠΑ και αφορούν την χρήση 1986. Οι ερευνητές κάνουν την υπόθεση ότι η παρούσα αξία των DTLs, εξαρτάται από το ρυθμό αύξησης τους (Δ _DTLs) και την πιθανότητα εμφάνισης μελλοντικών ζημιών στην επιχείρηση. Στην συνέχεια ελέγχουν την επίδραση της μεταβολής των DTLs στις Μη κανονικές αποδόσεις (abnormal returns) των μετοχών κατά την περίοδο της Φορολογικής Μεταρρύθμισης³²² (Event Study). Το αποτέλεσμα της παλινδρόμησης δείχνει ότι η μεταβολή Δ _DTLs σε αλληλεξάρτηση με τα διαφορετικά στάδια εφαρμογής της φορολογικής μεταρρύθμισης και άλλες μεταβλητές ελέγχου (control variables), αποτιμούνται από την αγορά. Επειδή ο συντελεστής (coefficient) της μεταβλητής που μετράει την σχέση της μεταβολής των DTLs με αυτή της χρηματιστηριακής αξία των Ιδίων Κεφαλαίων, είναι μικρότερος της μονάδας, οι Givoly και Hayn καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η αγορά προεξοφλεί τις DTLs³²³. Ειδικότερα η μεταβολή των DTLs κατά ένα δολάριο αποτιμάται από τους επενδυτές κατά Μ.Ο. στα 0,56 σεντς. Επίσης αποδεικνύουν ότι ο συντελεστής προεξόφλησης μεγαλώνει όσο υψηλότερος είναι ο ρυθμός αύξησης των DTLs (μετάθεση

³²¹ Βλέπε Poterba et al., (2011), σελ. 54-55.

³²² Βλέπε κριτική για την μέθοδο από Amir et al., (1997).

³²³ Βλέπε Givoly και Hayn (1992), σελ. 406.

των καθαρών πληρωμών) και η πιθανότητα πραγματοποίησης ζημιών στο μέλλον. *Συμπέρασμα:* “Οι επενδυτές αντιμετωπίζουν τις DTLs ως πραγματικές υποχρεώσεις και τις αποτιμούν συνεκτιμώντας τον χρόνο και την πιθανότητα πραγματοποίησης τους”.

Οι Ohlson και Penman (1992), χωρίς να εστιάζουν στους αναβαλλόμενους φόρους, εξετάζουν την σχέση μεταξύ μετοχικών αποδόσεων και Λογιστικών Πληροφοριών (Αποτελέσματα εις νέον & Ίδια κεφάλαια) στις οποίες συμπεριλαμβάνουν και αυτές που αφορούν τους Αναβαλλόμενους Φόρους. Τα δεδομένα τους προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις 10 Λογιστικών Χρήσεων. Κάνοντας χρήση του μοντέλου ERM (Earnings Return Model). Διαχωρίζοντας τα Λογιστικά κονδύλια των Ιδίων Κεφαλαίων και τα ταξινομώντας τα σε διαφορετικές θέσεις του Ισολογισμού, διαπιστώνουν ότι ο συντελεστής παλινδρόμησης των (DTL) είναι συνεχώς μικρότερος από αυτόν των υπόλοιπων μεγεθών του Ενεργητικού και του παθητικού. Θεωρούν τα αποτελέσματα ως αναμενόμενα και αποδίδουν το γεγονός στην λογιστική πολυπλοκότητα και δυσκολία κατανόησης των (DTs) σε σχέση με αυτή των άλλων μεγεθών³²⁴, και στην εκδοχή ότι ίσως η αγορά θεωρεί τους DTs ως υπερτιμημένους και κάνει την ανάλογη προσαρμογή³²⁵.

Ο Lee (1998) στα πλαίσια ερευνάς τους για την σχέση Αναβαλλόμενων Φόρων και τιμής των Μετοχών (Pricing Studies), εξετάζει εάν οι επενδυτές προεξοφλούν τον Αναβαλλόμενο Φόρο – Έξοδο (DT_Expense), κατά την αποτίμηση των επιχειρήσεων. Το δείγμα τους περιλαμβάνει δεδομένα του προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις εταιρειών των ΗΠΑ και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1985-1991. Με χρήση του Earnings Return Model (ERM) εξετάζουν κατά πόσο η μεταβολή της τιμής της μετοχής εξαρτάται από τα Αποτελέσματα πριν τους αναβαλλόμενους φόρους, την παρούσα αξία του αναβαλλόμενου DT_Expense, την διαφορά ανάμεσα στον DT_Expense και τον προεξοφλημένο αναβαλλόμενο φόρο έξοδο και το μέρισμα ανά μετοχή.

Τα αποτελέσματα δείχνει ότι ο DT_Expense δεν συσχετίζεται στατιστικά σημαντικά με την μεταβολή της τιμής της μετοχής. *Αντίθετα ο προεξοφλημένος DT_Expense συσχετίζεται στατιστικά σημαντικά και μάλιστα αρνητικά.* Η διαφορά ανάμεσα στον DT_Expense και στον προεξοφλημένο αναβαλλόμενο φόρο έξοδο δεν

³²⁴ Βλέπε Ohlson και Penman (1992), σελ. 570.

³²⁵ Την ίδια άποψη εκφέρουν οι Chaney και Jeter (1989), σελ. 9.

φαίνεται να λαμβάνεται υπόψη από την αγορά. Η παρούσα αξία των DTL περιέχει ένα πολύ καλύτερο πληροφοριακό περιεχόμενο³²⁶.

Η **Chluddek** το (2011), θέτει το ερευνητικό της ερώτημα είναι εάν οι Αναβαλλόμενοι Φόροι, σύμφωνα με το IAS 12, περιέχουν “Value Relevance”. Τα δεδομένα σε σημαντικό βαθμό αντλούνται πρωτογενώς (Hand-collected) από τις σημειώσεις (notes) από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις Γερμανικών επιχειρήσεων εισηγμένων στο Χρηματιστήριο της Φραγκφούρτης (FWM). Στο δείγμα δεν συμπεριλαμβάνονται εταιρίες του Χρηματοπιστωτικού τομέα ενώ έρευνα καλύπτει χρήσεις από το 2005 έως το 2008.

Τα ευρήματα δείχνουν ότι ούτε οι Αναβαλλόμενοι Φόροι του Ενεργητικού αλλά ούτε και αυτοί του Παθητικού (DTLs) σχετίζονται στατιστικά σημαντικά με τις χρηματιστηριακές τιμές των μετοχών. Επίσης μια ταξινόμηση κατά πηγή προέλευσης τους δεν υποδηλώνει μια στατιστικά σημαντική εξάρτηση με τις αποτιμήσεις των εταιρειών. Η περιγραφική ανάλυση δείχνει ότι τελικά σε βάθος χρόνου έχουμε ελάχιστη καθαρή αποδόμηση των DTLs και των DTAs κυρίως διότι μεγάλο μέρος τους προέρχεται από προσωρινές διαφορές Λογιστικών-Φορολογικών αποσβέσεων οι οποίες ανατροφοδοτούνται μέσω των επανεπενδύσεων. Συμπέρασμα: Οι επενδυτές θεωρούν ότι οι DTs δεν τους παρέχουν καμιά επιπλέον σημαντική πληροφορία όσον αφορά τις μελλοντικές ταμειακές ροές (CF) και για τον λόγο αυτό δεν ενσωματώνουν κάποια επιπλέον αξία (value relevance).

4.2.6 Αναβαλλόμενη Φορολογία και Διαχείριση Κερδών (Deferred Taxation & Earnings Management)

Η εφαρμογή του **US SFAS 109 το 1992**, συνοδεύεται επίσης από μια χαλάρωση των ισχυόντων αυστηρών κριτηρίων (ARB 11) αναφορικά με την αναγνώριση Αναβαλλόμενων Φορολογικών Περιουσιακών Στοιχείων Ενεργητικού (DTAs). Σε αυτά τα στοιχεία συμπεριλαμβάνονται πλέον και οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Ζημίες εις Νέον (DTA_{LC}), ενώ προβλέπεται παράλληλα η τήρηση ενός αντίθετου λογαριασμού (allowance account) των DTA. Ο λογαριασμός αυτός έχει ως σκοπό να παρακολουθεί διαχρονικά την ανακτήσιμη αξία των DTA. Κατά την σύνταξη του ισολογισμού είναι υποχρεωτική η επανεκτίμηση της ανακτησιμότητας των DTA, και η

³²⁶ Βλέπε Lee (1998), σελ. 78.

απεικόνιση της οποιασδήποτε διαφορά προκύπτει μέσω αύξησης ή μείωσης του λογαριασμού αυτού (Valuation Allowance – VA)³²⁷.

Το ζήτημα των περιθωρίων ανοχής που προκύπτουν, κατά τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης Αξίας των DTA και της μεταβολής του αντίθετου λογαριασμού (Valuation Allowance), πυροδότησε πλήθος συζητήσεων και ερωτημάτων κατά πόσο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς χειραγώγησης των κερδών από πλευράς των επιχειρήσεων (**EM-Hypothesis**).

Ενδεικτικά αναφέρεται το παράδειγμα της αυτοκινητοβιομηχανίας General Motors (G.M.) η οποία το 2007 αναγκάστηκε να επιβαρύνει τα αποτελέσματα της με \$38,9 δις (21% του Ενεργητικού) λόγω απόσβεσης απαιτήσεων από Αναβαλλόμενη Φορολογία. Τα κονδύλια αυτά προβλεπόταν να συμψηφιστούν με φόρους από προσδοκώμενα μελλοντικά κέρδη τα οποία όμως ποτέ δεν επαληθεύτηκαν³²⁸.

4.2.6.1 Αναβαλλόμενα Στοιχεία Ενεργητικού και Earnings Management (EM-H)

Οι Espahbodi, Espahbodi και Tehranian (1995). Η μετάβαση από το λογιστικό πρότυπο US ARB 11 στο US SFAS 109 και πως αυτό αξιολογείται από τις αγορές, αποτελεί το αντικείμενο εμπειρικής έρευνας των Espahbodi et al.³²⁹ Επιπλέον διερευνάται η επίδραση στις τιμές των μετοχών της μείωσης των συντελεστών φορολόγησης των εισηγμένων εταιρειών με έδρα τις ΗΠΑ. Η μετάβαση από το US ARB 11 στο SFAS 109 οδηγεί αυτοδίκαια και στην υιοθέτηση της μεθόδου της Υποχρέωσης (Liability method), σύμφωνα με την οποία κατά την επιμέτρηση των DTA/DTAL πρέπει να χρησιμοποιηθούν οι μελλοντικοί (μειωμένοι) Φορολογικοί Συντελεστές. Η μείωση των φορολογικών συντελεστών αναμένεται να έχει αρχικά θετική επίπτωση στα αποτελέσματα των εταιρειών που εμφανίζουν Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις (DTL) και αυτό με την σειρά του να αποτυπωθεί μέσω υπέρ-αποδόσεων

³²⁷ Η πρόβλεψη απομείωσης των DTA καταχωρείται στην πίστωση του λογ/μού αυτού (προσαρμογή προς τα κάτω της ανακτήσιμης αξίας των DTA), ενώ στην χρέωση του αντίθετα η επαναφορά.

³²⁸ “2007 net loss of \$38.7 billion (\$68.45 per diluted share) includes valuation allowances recorded against our net deferred tax assets in the U.S., Canada and Germany of \$39 billion” *General Motors Corporation, Annual Report 2007, pp. 4.*

³²⁹ Βλέπε Espahbodi et al., (1995), σελ. 655-668.

των μετοχών (Abnormal Returns). Τα δεδομένα της έρευνας προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις 420 εταιρειών των ΗΠΑ³³⁰ και αναφέρονται στην χρήση 1991.

Τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης (Multivariate Regressions) υποδηλώνουν ότι κατά την στιγμή της δημοσίευσης (Event Study) του νέου προτύπου (Exposure Draft E49 Income Taxes) οι ελεγχόμενες εταιρείες παρουσιάζουν θετικές μη αναμενόμενες αποδόσεις. Για τον λόγο αυτό οι συγγραφείς καταλήγουν στο συμπέρασμα, ότι η πληροφόρηση που παρέχει το νέο πρότυπο, αποτιμάται και είναι σημαντική για την αγορά (value relevance). Το ύψος των αποδόσεων φαίνεται να εξαρτάται από μια σειρά άλλων λογιστικών μεγεθών τα οποία συλλειτουργούν με τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις Ενεργητικού και Παθητικού, η επανεκτίμηση των οποίων (λόγω αλλαγής των φορολογικών), επηρεάζει τελικά θετικά τα αποτελέσματα. Οι μη κανονικές αποδόσεις συσχετίζονται στατιστικά σημαντικά με την σχέση ξένων προς ΙΚ (FK-Quote) και την χρηματιστηριακή αποτίμηση της εταιρείας (Market value)³³¹.

Η έρευνα των **Miller και Skinner (1998)** εντοπίζει τους παράγοντες που καθορίζουν την μεταβολή της πρόβλεψης (VA) των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού³³². Οι συγγραφείς ξεκινούν από την υπόθεση ότι οι εταιρείες με μεγάλα κονδύλια DTLs, και αυτές που αναμένουν ικανοποιητική μελλοντική κερδοφορία (φορολογητέο εισόδημα) πρέπει να εμφανίζουν μικρότερο ύψος προβλέψεων απομείωσης (VA) για τα DTAs. Και θα πρέπει επίσης να υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στο ύψος των Αναβαλλόμενων Απαιτήσεων από Φόρους λόγω Ζημιών και της απομείωσης (VA). Τα δεδομένα τους προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις 200 Αμερικάνικων εταιρειών με σημαντικά μεγέθη (DTA) και καλύπτουν τις χρήσεις 1992 και 1993.

Τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης (OLS-Regressions) φανερώνουν ότι το ύψος της πρόβλεψης απομείωσης (VA) συσχετίζεται θετικά με το καθαρό ποσό των DTA και το αναμενόμενο μελλοντικά προς φορολογία εισόδημα. Η μεγαλύτερη όμως συσχέτιση προκύπτει με το ύψος των Αναβαλλόμενων Απαιτήσεων από Φόρους λόγω Ζημιών (DTA_{LC}) που εμπεριέχουν τα DTA. Δεν υπάρχουν όμως σημαντικές αποδείξεις ότι

³³⁰ Δεν συμπεριλαμβάνονται στο δείγμα οι κλάδοι του Χρηματοπιστωτικού τομέα, κοινής ωφέλειας και των ακινήτων.

³³¹ Βλέπε Espahbodi et al., (1995), σελ. 667.

³³² Βλέπε Miller και Skinner (1998), σελ. 213-232.

γίνεται χρήση της VA για μετακύλιση ή ενίσχυση των κερδών, γεγονός που αποδίδεται από τους συγγραφείς στο περιορισμένο χρονικό ορίζοντα της έρευνας (2 χρήσεις)³³³.

Οι Behn, Eaton και Williams (1998) αναλύουν και αυτοί τους παράγοντες που καθορίζουν το μέγεθος της πρόβλεψης απομείωσης (VA) των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού. Το δείγμα τους περιλαμβάνει 322 Αμερικανικές εταιρείες με δεδομένα πρωτογενή συλλεχθέντα (hand-collected) από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις για την χρήση 1993. Τα αποτελέσματα των (Univariate t-Tests & multivariate OLS- και Tobit Regressions) δείχνουν ότι στατιστικά σημαντική επίδραση στο (ονομαστικό) ποσό της VA έχουν: το φορολογητέο εισόδημα εις νέον, το σημείο αντιστροφή των φορολογητέων διαφορών στο μέλλον, συγκεκριμένες πηγές δημιουργίας προσωρινών διαφορών (αποθεματικά για συντάξεις και ωφελήματα προσωπικού μετά την υπηρεσία), τα πιθανά μελλοντικά κέρδη και οι στρατηγικές φορολογικού σχεδιασμού. Διαπιστώνεται επίσης ότι τηρούνται οι βασικές αρχές του SFAS 109 για τον προσδιορισμό της VA.

Ο Visvanathan (1998) διεξάγει μια από τις πρώτες έρευνες που εστιάζουν στην επανεκτίμηση των DTA και εάν αυτή χρησιμοποιείται ως εργαλείο χειραγώγησης των κερδών. Τα δεδομένα του προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις 1.000 περίπου εταιρειών που περιλαμβάνονται στον δείκτη S&P³³⁴ 500 και για τις χρήσεις από το 1992 έως το 1994. Τα αποτελέσματα δεν αποδεικνύουν πρακτικές EM μέσω της χρήσης του VA (όπως χειραγώγηση κερδών, δεικτών δανειακών υποχρεώσεων ή κίνητρα λογιστικών πρακτικών μέσω προγραμμάτων (stock options) και συμφωνούν με αυτά των **Miller και Skinner (1998)**³³⁵.

Οι Bauman, Bauman και Halsey (2001) εξετάζουν σε ποιο βαθμό η επανεκτίμηση των DTA μέσω του λογαριασμού (Valuation Allowance), όπως προβλέπεται στο SFAS No. 109, χρησιμοποιείται για (α) την αποφυγή ζημιών, ή (β) μείωσης των κερδών, (γ) Big Bath Λογιστικής και (δ) επαλήθευση των προβλέψεων των αναλυτών. Τα δεδομένα του δείγματος συλλέχθηκαν πρωτογενώς (Hand-collected) από τις γνωστοποιήσεις (income tax footnotes) των ετήσιων οικονομικών εκθέσεων 122 εταιρειών του δείκτη US Fortune 500³³⁶ για τις χρήσεις 1995-1997. Σε αντίθεση με προηγούμενες έρευνες που χρησιμοποιούν “*cross-sectional regression models*” οι

³³³ Βλέπε Miller και Skinner (1998), σελ. 232.

³³⁴ Βλέπε Standar και Poor's.

³³⁵ Βλέπε Visvanathan (1998), σελ. 13, και Miller και Skinner (1998), σελ. 232.

³³⁶ Στον US Fortune 500 συμπεριλαμβάνονται οι 500 μεγαλύτερες επιχειρήσεις της Αμερικής.

ερευνητές χρησιμοποιούν την “συγκειμενική προσέγγιση” (contextual approach) για να εκτιμήσουν κατά πόσο οι υπό παρατήρηση μεταβολές της VA συνάδουν με τα διαφορετικά κίνητρα χειραγώγησης των κερδών. Οι ερευνητές υποστηρίζουν ότι η επίδραση στα αποτελέσματα από μια μεταβολή στην VA, συχνά δεν μπορεί να καθοριστεί από τις γνωστοποιήσεις των λογιστικών καταστάσεων. Το ποσό της πρόβλεψης που αναφέρεται στη συμφωνία των πραγματικών φορολογικών συντελεστών (tax reconciliation) ενδείκνυται καλύτερα από την VA για την αποκάλυψη πρακτικών ΕΜ.

Μοντέλα του τύπου “cross-sectional regressions” δεν βρίσκουν σχεδόν κανένα στοιχείο που να υποστηρίζει τη διαχείριση κερδών. Αντιθέτως, μια προσέγγιση του τύπου “contextual approach” εντοπίζει συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου η διαχείριση κερδών ενδεχομένως και να υπάρχει. Επομένως, η ανάλυση των μεταβολών της πρόβλεψης αποτίμησης είναι συγκειμενική (contextual) και απαιτεί προσεκτική εξέταση της δραστηριότητας του λογαριασμού πρόβλεψης (allowance account). Αυτό το σημείο υπογραμμίζει την ανεπάρκεια των έως σήμερα προβλεπόμενων γνωστοποιήσεων για τους αναβαλλόμενους φόρους (current deferred tax reporting) και την ανάγκη βελτίωση της πληροφόρησης στον τομέα αυτό.

Οι Burgstahler, Elliott και Hanlon (2002) προσπαθούν να αποκαλύψουν σε ποιο βαθμό οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν, σε λογικά πλαίσια, τον Λογιστικό Χειρισμό των Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού σύμφωνα με το πρότυπο US SFAS 109, προκειμένου να αυξήσουν τα κέρδη τους και να αποφύγουν τις ζημίες³³⁷. Η έρευνα προσπαθεί να αξιολογήσει βασικά εάν εταιρείες, οι οποίες μέσω της μείωσης της πρόβλεψης (Δ_VA) περνάνε από οριακές προ φόρων Ζημίες σε Κέρδη, διαθέταν τελικά θετικές προοπτικές κερδοφορίας οι οποίες δικαιολογούν την μεταβολή αυτή. Το δείγμα τους αποτελείται από 500 περίπου ετήσιες παρατηρήσεις οικονομικών δεδομένων εταιρειών των ΗΠΑ (εκτός του κλάδου των Χρηματοοικονομικών) για τις χρήσεις από το 1993-1998. Τα αποτελέσματα (OLS-Regressions) δείχνουν ότι οι εταιρείες σε χρήσεις (firm-years) με μικρής κλίμακας κέρδη μειώνουν σημαντικά περισσότερο την πρόβλεψη αποτίμησης (valuation allowance), από εκείνες με μικρής κλίμακας ζημίες³³⁸.

Οι ερευνητές δεν καταφέρνουν να αποδείξουν ότι εταιρείες, οι οποίες μειώνοντας την πρόβλεψη (VA) περνούν από οριακές Ζημίες σε οριακά κέρδη, μπορούν να

³³⁷ Βλέπε Burgstahler et al. (2002), σελ. 1-40.

³³⁸ Θα επιβεβαιωθούν αργότερα και από τους Philips et al., (2003).

τεκμηριώσουν επαρκές μελλοντικό φορολογητέο εισόδημα που να τους επιτρέπει τον χειρισμό αυτό. *Επιχειρήσεις όμως που βελτιώνουν τα αποτελέσματά τους μέσω της VA, έχουν σχετικά μικρότερο κόστος διαχείρισης κερδών προκειμένου να αποφύγουν Ζημίες και η VA χρησιμοποιείται για EM*³³⁹.

Οι Schrand και Wong (2003) θέτουν το ερώτημα εάν η VA χρησιμοποιείται κατά την εισαγωγή του SFAS No. 109 και στις χρήσεις που ακολουθούν για σκοπούς χειραγώγηση των αποτελεσμάτων του. Τα στοιχεία τους αφορούν Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα (τράπεζες) των ΗΠΑ, οι οποίες στην χρήση 1993 εφαρμόζουν για πρώτη φορά το SFAS No. 109, παρακολούθησή τους για τα επόμενα χρόνια (1993-1998). Χρησιμοποιούν Probit-Regression και OLS-Regression για να εξετάσουν την συσχέτιση της VA και της μεταβολής της (Δ_VA) αντίστοιχα, με EM-Indicators (δείκτες), Ίδια Κεφάλαια διαβάθμισης (Tier-1), Αιτίες Δημιουργίας των DTAs, και άλλες μεταβλητές ελέγχου (control variables). Τα αποτελέσματα τους οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τράπεζες με υψηλή κεφαλαιακή επάρκεια σχηματίζουν κατά την πρώτη εφαρμογή του Λογιστικού Προτύπου SFAS 109, μεγαλύτερη από την αναγκαία πρόβλεψη αποτίμησης για τα DTAs³⁴⁰. Οι τράπεζες με τον τρόπο αυτό σχηματίζουν με ευκολία “Αποθεματικά Μαξιλάρια” με σκοπό να τα χρησιμοποιήσουν μελλοντικά για να βελτιώσουν τα κέρδη τους μέσω μιας επαναφοράς (μείωσης) των αρχικά υψηλών προβλέψεων απομείωσης των DTAs. Επισημαίνουν όμως ότι μια γενίκευση και μεταφορά των συμπερασμάτων σε άλλους κλάδους χρήζει ιδιαίτερης προσοχής³⁴¹.

Οι Chao, Kelsey, Horng και Chiu (2004) διερευνούν επίσης εμπειρικά εάν η VA χρησιμοποιείται με σκοπό την χειραγώγηση των κερδών. Τα δεδομένα τους καλύπτουν τις χρήσεις 1999-2000 και αφορούν εταιρείες των ΗΠΑ. Ελέγχουν την συσχέτιση της VA με μια σειρά αντιπροσωπευτικών (Proxies) μεταβλητών του EM. Τα ευρήματα δείχνουν ότι Proxies κίνητρα για EM, όπως Πιστοληπτική Διαβάθμιση (credit rating), Προγράμματα παροχών (Bonus) Στελεχών, Πολιτικά κόστη και χειραγώγηση κερδών δεν συνδέονται στατιστικά σημαντικά με τις μεταβολές στη VA. Τα αποτελέσματα παρέχουν όμως ενδείξεις για πρακτικές EM υπό την έννοια του “Big Bath Accounting-Hypothesis”³⁴².

³³⁹ Τα αποτελέσματα είναι αντίθετα από αυτά των Miller και Skinner (1998) και Visvanathan (1998).

³⁴⁰ Συμφωνούν με τα ευρήματα των Schrand και Wong (2003).

³⁴¹ Βλέπε Schrand και Wong (2003), σελ. 607–608.

³⁴² Βλέπε σχετικά William R. (2009).

Οι Holland και Jackson (2004) διερευνούν εάν η “Partial Allocation” που υιοθετούν Λογιστικά Πρότυπα - UK GAAP χρησιμοποιείται για χειραγώγηση των κερδών³⁴³. Τα δεδομένα τους συλλέγονται σε μεγάλο βαθμό (hand-collected) από τις γνωστοποιήσεις (disclosure and notes) 58 εταιρειών εισηγμένων στο LSE (London Stock Exchange) και καλύπτουν τις χρήσεις 1990-1996.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων του δείγματος έχει υπερεκτιμήσει παρά υποεκτιμήσει τις DTLs. Οι ανοχές στους χειρισμούς για τους DTs που προβλέπονται από την μέθοδο “Partial Allocation” χρησιμοποιούνται για EM πρακτικές που αποσκοπούν στην αποφυγή ζημιών, την υπερκάλυψη της κερδοφορίας της προηγούμενης χρήσης καθώς και την βελτίωση των κερδών σε περιπτώσεις έκδοσης μετοχικών τίτλων.

Οι Frank και Rego (2006) προσπαθούν να απαντήσουν στο ερώτημα κατά πόσο χρησιμοποιείται η VA για μια άμεση χειραγώγηση των αποτελεσμάτων. Το δείγμα τους περιέχει πάνω από 2.200 παρατηρήσεις εταιρειών των ΗΠΑ σε ετήσια βάση. Σε αντίθεση με την έρευνα των Schrand και Wong (2003), που επικεντρώνονται στον τραπεζικό κλάδο, το δείγμα τους περιλαμβάνει τους περισσότερους κλάδους και περισσότερες χρήσεις, από το 1993 έως το 2002. Η έρευνα επικεντρώνεται σε τρία χαρακτηριστικά (κλασικά) για τις κεφαλαιαγορές, κίνητρα του management: χειραγώγηση αποτελεσμάτων, επίτευξη δημοσιοποιημένων κερδών στόχων, και δημιουργία αποθεματικών του τύπου “φορολογικών μαξιλαριών” στην λογική σεναρίων “Big Bath Accounting”³⁴⁴. Οι συγγραφείς, με βάση τα εμπειρικά αποτελέσματα μια παλινδρόμησης (OLS-Regressions), διαπιστώνουν ότι δεν υφίσταται καμία στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ της μεταβολής της πρόβλεψης απομείωσης (VA) των DTAs, με κίνητρα χειραγώγηση αποτελεσμάτων και δημιουργίας “φορολογικών μαξιλαριών”³⁴⁵. Τα αποτελέσματα είναι σε συμφωνία με εκείνα των Miller και Skinner (1998) και του Visnanathan (1998). Τα ευρήματα περιέχουν όμως συγκεκριμένες ενδείξεις, σε συνάρτηση με τον κλάδο και το μέγεθος της επιχείρησης, ότι η VA χρησιμοποιείται για

³⁴³ Βλέπε Holland και Jackson (2004), σελ. 118–121.

³⁴⁴ “Big Bath Accounting” σενάρια έχουμε στις περιπτώσεις όπου το management προκειμένου να αποκρύψει τις κακές επιδόσεις του, ή σε περιόδους που η αγορά είναι σε κρίση, παρουσιάζει τα αποτελέσματα χειρότερα από ότι είναι στην πραγματικότητα, προκειμένου να στις περιόδους που ακολουθούν να παρουσιάσει καλύτερα αποτελέσματα (ανοδική τάση) αξιοποιώντας την ύπαρξη των (αφανών) αυτών αποθεματικών (cookie jar reserve).

³⁴⁵ Βλέπε Frank και Rego (2006) σελ.62

την χειραγώγηση των κερδών, ώστε αυτά να συμφωνούν με τις προβλέψεις των αναλυτών³⁴⁶.

Οι Christensen, Paik και Stice (2008) διερεύνησαν εμπειρικά εάν VA χρησιμοποιείται η με σκοπό την χειραγώγηση των αποτελεσμάτων. Το δείγμα τους περιλαμβάνει περίπου 450 εταιρείες και αντίστοιχες στο αριθμό εταιρείες ελέγχου (control firms) των ΗΠΑ (USA), επονομαζόμενες ως “special charges”. Οι εταιρείες που επιλέγονται οι εμφανίζουν λογαριασμό απομείωσης (VA) σε ποσοστό που αντιστοιχεί πάνω από το 10 % του Ενεργητικού τους. Τα δεδομένα τους είναι σε ετήσια βάση και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1996 -1998.

Οι ερευνητές χρησιμοποιούν την ίδια μεθοδολογία (predict model) με τους Behn et al., (1998) και Miller και Skinner (1998). Αρχικά προσδιορίζουν τις παραμέτρους της (VA), ενώ στην συνέχεια γίνεται διερεύνηση της απόκλισης των διακεκριμένων παραμέτρων και διαχωρισμός του δείγματος σε εταιρείες με εμφάνιση μικρότερης ή μεγαλύτερης απόκλισης VA από την αναμενόμενη. Τα ευρήματα φανερώνουν ότι σε περιόδους που ακολουθούν, εταιρείες με πρόβλεψη (VA) μικρότερη από την αναμενόμενη (optimistic) δεν διαφοροποιούνται σημαντικά από τις προβλέψεις του management από αυτές που εμφανίζουν υψηλότερη VA από την αναμενόμενη (“big bath firms”). Εταιρείες οι οποίες στις επόμενες περιόδους (αντιλογίζουν) την πρόβλεψη αυτή επιδεικνύουν επίσης μια καλύτερη χρηματοοικονομική θέση.

Οι συγγραφείς καταλήγουν στο συμπέρασμα: ότι η (VA) δεν χρησιμοποιείται σε πρακτικές EM στην λογική του “big bath accounting”. Η (VA) χρησιμοποιείται, σε γενικές γραμμές, σύμφωνα με τις πραγματικές οικονομικές συνθήκες και τα δεδομένα. Το management χρησιμοποιεί για τον χειρισμό αυτό “Εσωτερική Πληροφόρηση” όσον αφορά την αναμενόμενη εξέλιξη των αποτελεσμάτων³⁴⁷.

Οι Herbohn, Tutticci και Khor, (2010) εξετάζουν επίσης κατά πόσο τα “περιθώρια ανοχής” κατά την επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Απαιτήσεων Φόρων, από Ζημίες εις Νέον (*DTA_LC*), χρησιμοποιούνται για πολιτικές *Earnings Management*. Το δείγμα τους αποτελείται από περίπου (400) Αμερικανικές εταιρείες με μετοχές εισηγμένες στο “Australian Stock Exchange”. Τα δεδομένα εν μέρει αντλούνται από την υποχρεωτική γνωστοποίηση των μη Αναγνωριζόμενων Αναβαλλόμενων Φόρων από Ζημίες με βάση το Εθνικό Λογιστικό Πρότυπο (AASB 1020) πριν την εφαρμογή του

³⁴⁶ Βλέπε Frank και Rego (2006), σελ. 63.

³⁴⁷ Βλέπε Christensen et al., (2008), σελ. 603.

IASB - IAS 12 και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1999 έως το 2005. Στην εξίσωση παλινδρόμησης που χρησιμοποιούν (OLS-Panel Regression) ελέγχουν αρχικά την μεταβολή της αξίας των Αναβαλλόμενων Φόρων από Ζημίες που δεν αναγνωρίστηκαν (Un_DTA_LC), ως προς τις μεταβλητές: EM, Losses και Auditors. Στην συνέχεια ελέγχουν την επίδοση (Performance) των εταιρειών, μετρούμενη με δείκτες όπως (CF, EBT, EBIT) για τρεις (3) επόμενες χρήσεις σε σχέση την μεταβολή των Μη αναγνωρισθέντων (Δ _Un_DTA_LC), των αναγνωρισθέντων (Δ _DTA_LC), και της μεταβολής του αναγνωρισμένου ύψους των DTA που αφορούν προσωρινές διαφορές.

Τα ευρήματα δείχνουν ότι εταιρείες, των οποίων τα αποτελέσματα Προ Φόρων, αποκλίνουν από τις προγνώσεις των αναλυτών, παρουσιάζουν σημαντική μεταβολή του ποσοστού Αναγνώρισης DTA_LC στο Ενεργητικό το οποίο προκαλεί ισόποση ενίσχυση των κερδών³⁴⁸. Η επίδοση (performance) των εταιρειών αυτών στις επόμενες χρήσεις εξαρτώνται από την μεταβολή της ποσόστωσης (στο σύνολο) των μη αναγνωρισμένων φόρων από Ζημίες (Δ _Un_DTA_LC). Η μείωση των αναγνωρισμένων DTA_LC παραπέμπει σε αρνητική αποδοτικότητα ενώ αντίθετα ή αύξηση σε θετική. Συνεπώς κατά κάποιο τρόπο οι DTA_LC χρησιμοποιούνται για σκοπούς ωραιοποίησης των αποτελεσμάτων (EM).

4.2.6.2 Αναβαλλόμενοι Φόροι στα Αποτελέσματα και Earnings Management (EM-H)

Στην συνέχεια παρουσιάζονται μια σειρά από έρευνες οι οποίες εστιάζουν στον ρόλο και την σημασία του Αναβαλλόμενου Φόρου (DT_Expense/Income) και ως δείκτης πρακτικών χειραγώγησης ή και παραποίησης των δημοσιευόμενων αποτελεσμάτων κυρίως από εισηγμένες σε χρηματιστήρια εταιρείες.

Οι Phillips, Pincus και Rego (2003) το ερώτημα που κυριαρχεί στην έρευνά τους είναι εάν ο Αναβαλλόμενος Φόρος - Έξοδο (Deferred Tax Expense) αποτελεί έναν indicator (δείκτη) στο να εντοπιστούν πρακτικές EM³⁴⁹. Οι συγγραφείς ξεκινούν από την παραδοχή ότι μια χειραγώγηση των αποτελεσμάτων διογκώνει τις προσωρινές διαφορές (temporary differences) ως τμήμα των BTD, οι οποίες με την σειρά τους επηρεάζουν έμμεσα τα αποτελέσματα μέσω του Αναβαλλόμενου Φόρου - Έξοδο. Αυτό παρατηρείται

³⁴⁸ Βλέπε Herbohn et al., (2010), σελ. 766.

³⁴⁹ Βλέπε Phillips et al., (2003), σελ. 491-521.

συχνότερα σε περιπτώσεις, που τα αποτελέσματα υπολείπονται των προβλέψεων των αναλυτών, σε περιόδους με ισχυρή κερδοφορία, διότι το management προσπαθεί να βελτιώσει με τον τρόπο αυτό την κερδοφορία. Τα δεδομένα τους περιλαμβάνουν περίπου 2.500 ετήσιες αποτελεσμάτων εταιρειών των ΗΠΑ, και αντίστοιχες προβλέψεις αναλυτών για τις χρήσεις 1994- 2000.

Τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης (Probit-Regression) φανερώνουν ότι ο Αναβαλλόμενος Φόρος-Εξοδο (DT_Expences) έχει μια επιπρόσθετη χρησιμότητα και είναι σε μερικές περιπτώσεις καταλληλότερος, από τους κλασικούς EM-indicators όπως "abnormal accruals"(Jones-Modell), για τον εντοπισμό πρακτικών χειραγώγησης των αποτελεσμάτων (αποφυγή ζημιών, μετακύλιση κερδών κλπ). Για περιπτώσεις όμως αποκάλυψης και εντοπισμού πρακτικών EM, ώστε τα αποτελέσματα να μην αποκλίνουν από τις προβλέψεις των αναλυτών, ο (DT_Expence) δεν επιδεικνύει την ίδια χρησιμότητα³⁵⁰.

Οι Gaeremynck και Van de Gucht (2004) διερευνούν εμπειρικά εάν η εθελοντική εφαρμογή του IAS 12 στο Βέλγιο σχετίζεται με πρακτικές “Δημιουργικής Λογιστικής”. Τα δεδομένα συλλέγονται πρωτογενώς (hand - collected) από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις επιχειρήσεων του Βελγίου και καλύπτουν τις χρήσεις 1991-1995. Τα αποτελέσματα υποστηρίζουν την άποψη ότι επιχειρήσεις λαμβάνουν την απόφαση για την υιοθέτηση, καθώς και τον χρόνο της πρώτης εφαρμογής του προτύπου IAS 12, συνεκτιμώντας την επίδραση που αναμένεται να έχει η μετάβαση στον ισολογισμό και τα αποτελέσματα.

Οι Phillips, Pincus, Rego και Wan (2004) στηρίζονται στα ευρήματα προγενέστερων ερευνών των Burgstahler και Dichev's (1997) και των Phillips et al.'s (2003) για εφαρμοζόμενες πρακτικές EM, με στόχο να αποφευχθεί μια μείωση των κερδών. Διερευνούν εμπειρικά την σχέση μεταξύ των μεταβολών στα ετήσια κέρδη και των μεταβολών στους αναβαλλόμενους φορολογικούς λογαριασμούς ενεργητικού και παθητικού, προκειμένου να εντοπίσουν ποιές συνιστώσες (components) των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (DT_Positions) σχετίζονται με πολιτικές EM³⁵¹. Το δείγμα τους περιλαμβάνει περίπου 400 ετήσιες παρατηρήσεις και φορολογικές σημειώσεις/γνωστοποιήσεις (taxfootnote/disclosure) από τις οικονομικές καταστάσεις Αμερικάνικων εταιρειών, πλην αυτών του Χρηματοπιστωτικού τομέα, για τις χρήσεις

³⁵⁰ Βλέπε Phillips et al., (2003), σελ. 518.

³⁵¹ Βλέπε Phillips et al., (2004), σελ. 43-66.

1994-2000. Αποσυνθέτουν τη συνολική μεταβολή στις καθαρές DTLs σε οκτώ συνιστώσες (components) προκειμένου να εντοπίσουν ποιές από αυτές σχετίζονται με πρακτικές διαχείρισης των κερδών. Οι κατηγορίες αυτές αφορούν Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις από προσωρινές διαφορές που οφείλονται από Δαπάνες και εισοδήματα μεταβατικών λογαριασμών και αποθεματικών (Accruals and Reserves), προγράμματα αμοιβών στελεχών, αποσβέσεις παγίων, μεταβολής άυλων περιουσιακών στοιχείων, φορολογικές ζημιές εις νέον, μη πραγματοποιηθέντα κέρδη (αντιστροφή), κέρδη και ζημιές από αξιόγραφα προβλέψεις ανακτησιμότητας (VA) αναβαλλόμενων φορολογικών θέσεων ενεργητικού³⁵².

Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι το ποσό της καθαρής μεταβολής της Αναβαλλόμενης Φορολογίας (Δ_netDT) δεν προσφέρει καμία επιπλέον χρησιμότητα για τον εντοπισμό πρακτικών EM, σε σύγκριση με άλλους κλασικούς δείκτες (indicators) που στηρίζονται στα δεδουλευμένα Έσοδα & Έξοδα (Accruals based). Όμως από τον έλεγχο της μεταβολής των επιμέρους συνιστωσών (Δ_netDT), προκύπτει ότι Αναβαλλόμενοι Φόροι που προέρχονται από δεδουλευμένα Έσοδα & Έξοδα και αποθεματικά “accruals and reserves”, αποτελούν σημαντική μεταβλητή³⁵³ για τον εντοπισμό πρακτικών EM ιδιαίτερα σε περιπτώσεις αποφυγής ζημιών³⁵⁴. Οι συγγραφείς καταλήγουν ότι οι Αναβαλλόμενοι Φόροι, λόγω της φύσης τους και του τρόπου που αποτυπώνονται στις οικονομικές καταστάσεις, μπορούν να αποκαλύψουν πρακτικές EM, αλλά τα περιθώρια ανοχής που υπάρχουν κατά την επιμέτρησή τους δεν χρησιμοποιούνται με αυτοσκοπό το EM.

Οι Dhaliwal, Gleason και Mills (2004) θέτουν το ερευνητικό ερώτημα εάν Αναβαλλόμενος Φόρος χειραγωγείται ώστε τα αποτελέσματα να συμβαδίζουν με τις προβλέψεις των αναλυτών (EM-Hypothesis). Θεωρούν ότι τα ($DT_Expences/Income$), επειδή αποτελούν την τελευταία γραμμή (bottom line) πριν τα τελικά κέρδη, παρέχουν πρόσφορο έδαφος για διορθωτικές κινήσεις με σκοπό την διαμόρφωση ενός επιθυμητού αποτελέσματος. Στην συνέχεια κάνουν την υπόθεση ότι αυτό θα μπορεί να εντοπιστεί ελέγχοντας τις μεταβολές τους πραγματικού φορολογικού συντελεστή ETR (effective tax rate), οριζόμενος ως λόγος του συνολικού κόστους φόρου προς τα αποτελέσματα προ φόρων.

³⁵² Οι Phillips et al., (2004) χρησιμοποιούν την καθαρής μεταβολή της Αναβαλλόμενης Φορολογίας (Δ_netDT), όπως αυτή αναλύεται στις γνωστοποιήσεις που προβλέπει το SFAS 109.

³⁵³ Κριτική ως προς την πολυπλοκότητα των χρησιμοποιούμενων εξισώσεων ασκεί ο Knull (2004), σελ. 67-72.

³⁵⁴ Βλέπε Phillips et al., (2004), σελ. 64.

Θεωρούν ότι ο ETR τους τρίτου τριμήνου είναι αντιπροσωπευτικός για την φορολογική συμπεριφορά της εταιρείας (διότι υπολογίζεται σε σωρευτική βάση και έχει ήδη ενσωματώσει οποιεσδήποτε άλλες δυνατότητες διαχείρισης των φόρων³⁵⁵) και κατά συνέπεια σημαντική μεταβολή τους από το τρίτο στο τέταρτο (τελευταίο) τρίμηνο της χρήσης ενσωματώνει προσπάθεια χειραγώγησης των κερδών³⁵⁶.

Τα δεδομένα τους προέρχονται από τις φορολογικές σημειώσεις στις ετήσιες οικονομικές αναφορές εταιρειών των ΗΠΑ και μη δημοσιοποιούμενα εμπιστευτικά στοιχεία από τις φορολογικές δηλώσεις εταιρειών (IRS) για τις χρήσεις 1986-1999.

Τα ευρήματα δείχνουν ότι όταν τα αποτελέσματα προ φόρων υπολείπονται της ετήσιας πρόβλεψης των αναλυτών καταγράφεται μια αξιοσημείωτη μείωση τους Effective Tax Rate (ETR) από το 3ο στο 4ο Τρίμηνο³⁵⁷. Οι συγγραφείς ερμηνεύοντας τα ανωτέρω, διατυπώνουν την άποψη ότι ο Αναβαλλόμενος Φόρος (DT_Expences/Income) χρησιμοποιείται προκειμένου τα τελικά κέρδη να μην υπολείπονται των προβλέψεων των αναλυτών (EM-Hypothesis). Στην περίπτωση υπερκάλυψης των προβλέψεων έχουμε αύξηση του αλλά όχι σε στατιστικά σημαντικό βαθμό.

Οι Mahenthira και Kasipillai το 2012, θέτουν το ερώτημα κατά πόσο ο Συντελεστής **ETR** (Effective Tax Rate) θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη μέτρηση της επίδρασης των αλλαγών της φορολογικής πολιτικής μιας χώρας, στη **φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων**.

Διερευνούν εάν η ιδιοκτησιακή δομή και οι μηχανισμοί εταιρικής διακυβέρνησης επιδρούν στους ETRs και τον φορολογικό σχεδιασμό των επιχειρήσεων. Χρησιμοποιώντας δείγμα 345 εισηγμένων Μαλαισιανών εταιρειών βρίσκουν ότι, το ποσοστό της κρατικής ιδιοκτησίας, η ισχύς του management και οι λογαριασμοί των δεδουλευμένων (accruals), είναι καθοριστικοί παράγοντες για τη διαμόρφωση του ETR. Επίσης εταιρείες που αμβλύνουν τις συγκρούσεις συμφερόντων (agency conflicts), διατηρώντας χαμηλά τα accruals, είναι πιο πιθανόν να παρουσιάσουν χαμηλότερο φορολογικό συντελεστή ETR, ενώ οι αποζημιώσεις των εκτελεστικών μελών είναι ένας καλός προγνωστικός δείκτης ενός μακροπρόθεσμου φορολογικού σχεδιασμού.

³⁵⁵ Βλέπε Dhaliwal et al., (2004), σελ. 439.

³⁵⁶ Βλέπε Dhaliwal et al., (2004), σελ. 445.

³⁵⁷ Μια μείωση τους ETR, με σταθερό τον αριθμητή (κέρδη προ φόρων) σημαίνει μείωση του συνολικού κόστους τους φόρου μέσω επηρεασμού τους αναβαλλόμενου φόρου.

Τα ευρήματα υποδηλώνουν επίσης ότι, αν και τα προνομιακά φορολογικά καθεστώτα κλάδων, όπως του τουρισμού και των κατασκευών, οδηγούν σε χαμηλότερους ETRs, το μέγεθος της εταιρείας στον κλάδο σχετίζεται με τον ETR και αυτό είναι **πολιτικά** ένα περιουσιακό στοιχείο που συμβάλλει στη μεγιστοποίηση του πλούτου της χώρας.

Οι Kasipillai και Mahenthira (2013) διερευνούν στην συνέχεια εάν στην περίπτωση των εισηγμένων Μαλαισιανών εταιρειών, η Αναβαλλόμενη Φορολογία χρησιμοποιείται προκειμένου να αποφευχθεί μια μείωση των κερδών τους και κατά πόσο οι μηχανισμοί της εταιρικής διακυβέρνησης μετριάζουν την έκταση στην οποία η Αναβαλλόμενοι Φόροι χρησιμοποιούνται για την χειραγώγηση των κερδών (EM). Χρησιμοποιώντας δεδομένα της περιόδου 2005-2008 (221 Εταιρείες Εισηγμένες στο Χρηματιστήριο της Μαλαισίας -Bursa Malaysia) βρίσκουν ότι οι εταιρείες προκειμένου να αποφύγουν μια μείωση των Προ Φόρων Κερδών τους χρησιμοποιούν πρακτικές EM που σχετίζονται με την διαχείριση των λογαριασμών εσόδων και εξόδων και τον χειρισμό της πρόβλεψης απομείωσης της αξίας (valuation allowance) των συνιστώσων των DTL. Η μελέτη διαπιστώνει επίσης ότι η ιδιοκτησιακή δομή και διάρθρωση του διοικητικού συμβουλίου επηρεάζουν το βαθμό στον οποίο η Διαχείριση των Κερδών συνδέεται με μία Αναβαλλόμενη Φορολογική Συνιστώσα. Η χρήση της valuation allowance σε πρακτικές EM είναι πιο πιθανή όταν η ιδιοκτησία είναι πιο συγκεντρωμένη και υπάρχουν λιγότεροι ανεξάρτητοι διευθυντές σε μικρότερα διοικητικά συμβούλια.

Επιπλέον, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι μια ανεξάρτητη επιτροπή ελέγχου είναι πιο αποτελεσματική όταν αυστηρές φορολογικές ρυθμίσεις ορίζουν τους κανόνες για την ανάκτηση Φορολογικών Ζημιών εις Νέον, παρά όταν Λογιστικά Πρότυπα προσπαθούν να μειώσουν τη διακριτική ευχέρεια των Μάνατζερ στην αποτίμηση των στοιχείων του ενεργητικού.

4.2.7 Η Απόκλιση “Λογιστικού – Φορολογητέου Εισοδήματος” (Book-Tax Differences) και ποιοτικά χαρακτηριστικά των κερδών

Ακολουθεί επισκόπηση σχετικά νεώτερων ερευνών οι οποίες αναλύουν την διαφορά μεταξύ Λογιστικών (Book) και Φορολογητέων (Tax) αποτελεσμάτων γνωστές στην βιβλιογραφία ως “**BTDS**” και προσπαθούν να εξάγουν συμπεράσματα ως προς την βιωσιμότητα και γενικότερα την ποιότητα κερδών και ταμειακών ροών.

Η κατηγορία αυτή των ερευνών ξεκινάει από την βασική υπόθεση ότι τα λογιστικά αποτελέσματα (book income) αφήνουν μεγαλύτερα περιθώρια χειραγώγησης από ότι τα φορολογητέα (taxable income), κυρίως λόγω των αυστηρότερων και συχνότερων ελέγχων που υπόκεινται τα τελευταία. Έτσι στην περίπτωση που έχουμε, μια “πρώρη” αναγνώριση εσόδων μόνο στα δημοσιευόμενα αποτελέσματα (reported income), αλλά όχι στα φορολογητέα, η διαφορά αυτή καταγράφεται μέσω του σχηματισμού Αναβαλλόμενου Φόρου Εξόδου και μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Υποχρέωσης (DTL)³⁵⁸. Για τον λόγο αυτό μεγάλες διαφορές BTDs μπορεί να δώσουν στοιχεία και να αποτελέσουν προειδοποιητικά σημάδια (red flag), όσον αφορά την ποιότητα και την διατηρησιμότητα (συνοχή) των λογιστικών κερδών μιας επιχείρησης³⁵⁹. **Οι Lev και Nissim (2004)** διερευνούν την σχέση μεταξύ, του αριθμοδείκτη **TI/BI** (*Taxable Income/Book Income*) και της αύξησης της κερδοφορίας και των αποδόσεων των μετοχών μιας εταιρίας³⁶⁰.

Οι συγγραφείς κατασκευάζουν τον ανωτέρω αριθμοδείκτη (TI/BI) με σκοπό να συμπεριλάβουν και τις τρεις βασικές και αλληλοεξαρτώμενες συνιστώσες του φόρου Εισοδήματος: τον Τρέχων Φόρο (Current tax), τον Αναβαλλόμενο Φόρο (Deferred Tax) και την πρόβλεψη απομείωσης των DTAs (Valuation Allowance).

Ξεκινούν λοιπόν από την παραδοχή ότι ο δείκτης (*Taxable/Book Income*) ενσωματώνει τις παρακάτω πληροφορίες:

- Ενδείξεις για χειραγώγηση των κερδών.
- Ενδείξεις για την ποιότητα (διατηρησιμότητα) των κερδών.
- Προγνωστική Ικανότητα για μελλοντικά κέρδη.

Η οικονομική προσέγγιση των παραπάνω παραδοχών έγκειται στην υπόθεση ότι σε βάθος χρόνου (τέλος του οικονομικού κύκλου), το σύνολο των Λογιστικών κερδών θα πρέπει να ισούται με αυτό των Φορολογητέων³⁶¹. Έτσι η διαφορά που προκύπτει από ένα προσωρινά υψηλότερο λογιστικό αποτέλεσμα, υποδηλώνει χαμηλότερα μελλοντικά αναμενόμενα λογιστικά κέρδη (σε σχέση με τα φορολογητέα). Επειδή το φορολογητέο

³⁵⁸ Βλέπε Hanlon (2005), σελ. 138.

³⁵⁹ Στην περίπτωση αυτή ο συνολικός φόρος που βαρύνει τα αποτελέσματα (Total Tax Expense), και αναλογεί στα ενισχυμένα (από τα επιπλέον έσοδα) Λογιστικά κέρδη, είναι μεγαλύτερος από τον αποδοτέο στην φορολογική αρχή (current Tax) και η διαφορά τους είναι ο Αναβαλλόμενος Φόρος (Deferred Tax Expense).

³⁶⁰ Βλέπε Lev και Nissim (2004), σελ. 1039-1074.

³⁶¹ Η μελέτη υπολογίζει τα φορολογητέα κέρδη με αναγωγή, δηλαδή διαιρώντας τον Τρέχοντα Φόρο με τον φορολογικό συντελεστή επί τοις εκατό.

εισόδημα δεν θεωρείται κατά τους συγγραφείς, πρωταρχικός στόχος μιας πολιτικής χειραγώγησης των κερδών, οι διαφορά αυτή αυξάνει σε περίπτωση αυτό επιχειρείται μέσω των Λογιστικών (reported) Αποτελεσμάτων. Έτσι αυτή η υποθετική συσχέτιση θα μπορούσε να βοηθήσει στην εκτίμηση για διατηρησιμότητα της κερδοφορίας³⁶².

Το εξεταζόμενο διάστημα εκτείνεται από την χρήση 1973 έως 2000. Το δείγμα περιλαμβάνει κατά μέγιστο πάνω από 5.000 εταιρείες με έδρα τις ΗΠΑ για 28 ετήσιες χρήσεις³⁶³, ενώ γίνεται διαχωρισμός του δείγματος στην περίοδο πριν και μετά την εφαρμογή του US SFAS 109³⁶⁴.

Προκειμένου να ελεγχθεί η ανωτέρω υπόθεση (Hypothesis test) παλινδρομούνται: η μεταβολή των κερδών και ο αριθμοδείκτης E/P (Earnings/Price) με τον δείκτη TI/BI και στην συνέχεια με την διαφορά Λογιστικών –Φορολογητέων κερδών (BTDs) και τις Ταμειακές Ροές (CF).

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι ο δείκτης **TI/BI**, προβλέπει³⁶⁵ ικανοποιητικά την εξέλιξη των κερδών πέντε χρόνια πριν και μετά την εφαρμογή του US SFAS 109 και η προβλεπτική του ικανότητα αυξάνει με την πάροδο του χρόνου. Η συσχέτιση του δείκτη με τις αναμενόμενες μετοχικές αποδόσεις (stock returns) είναι ισχυρή για χρήσεις πριν την εφαρμογή SFAS 109 (1973-1992)³⁶⁶ και ασθενής για την περίοδο μετά την εφαρμογή του (1993-2000) διότι η σχετική πληροφόρηση στην εν λόγω περίπτωση ενσωματώνεται γρήγορα στις τιμές των μετοχών³⁶⁷. Επίσης αρνητική είναι η απάντηση στο ερώτημα κατά πόσο οι μεμονωμένες συνιστώσες των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (DTPs) μπορούν να προβλέψουν τις μελλοντικές αποδόσεις των μετοχών³⁶⁸.

H Hanlon (2005) προσπαθεί να απαντήσει στο ερώτημα κατά πόσο οι Διαφορές Λογιστικών - Φορολογητέων Κερδών (BTDs) σχετίζονται με την συνοχή - σταθερότητα - διατηρησιμότητα των κερδών, των δεδουλευμένων (accruals) και των ταμειακών ροών

³⁶² Βλέπε Lev και Nissim (2004), σελ. 1043.

³⁶³ περιορίζεται σε ορισμένες περιπτώσεις λόγω μη διαθεσιμότητας στοιχείων ανάλογα με τις ερευνητικές εξισώσεις.

³⁶⁴ Η εφαρμογή του US SFAS 109 (1992) ξεκινάει για χρήσεις μετά το 1992 και το δείγμα διαχωρίζεται σε δυο περιόδους (1973-1992) και (1993-2.000).

³⁶⁵ Σχετίζεται στατιστικά σημαντικά (θετικά / αρνητικά).

³⁶⁶ Το γεγονός αυτό δείχνει ότι στην περίοδο αυτή αγορά ενσωματώνει με καθυστέρηση πληροφορίες για το φορολογητέο εισόδημα οι οποίες τελικά αποτυπώνονται στις μελλοντικές αποδόσεις.

³⁶⁷ Μετρούμενες με τον δείκτη Earnings-Preis ratio.

³⁶⁸ Βλέπε Lev και Nissim (2004), σελ. 1068.

της επόμενης περιόδου³⁶⁹. Επίσης εξετάζει εάν διαφορές αυτές λαμβάνονται υπόψη από τους επενδυτές και εάν αποτυπώνεται στις τιμές των μετοχών (Pricing).

Η συγγραφέας αναφέρει στην επιτροπή της αμερικανικής γερουσίας (Senat) που διερευνά τα αίτια πτώχευσης της Enron corporation, ότι από το 1996 έως το 1999, το Λογιστικό Αποτέλεσμα (reported income) της εταιρείας υπολείπονταν του φορολογητέου (taxable income) κατά περίπου 5.8 δις δολάρια. Επίσης διερωτάται εάν το φορολογητέο εισόδημα θα μπορούσε να είναι μια χρήσιμη εναλλακτική μέτρηση, ή τουλάχιστον συμπληρωματική, κατά την ανάλυση των Λογιστικών Αποτελεσμάτων.

Τα δεδομένα του δείγματος προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις και τις σημειώσεις (disclosure/notes) Αμερικάνικων εταιρειών (εκτός αυτών του Χρηματοπιστωτικού τομέα) και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1994-2000. Στα πλαίσια της έρευνας τα αποτελέσματα προ φόρων διαχωρίζονται σε αυτά που συνοδεύονται από ταμειακές ροές (CF) και σε αυτά που αφορούν απλά λογιστικές οριοθετήσεις (accruals) εισόδων και εξόδων.

Η έρευνα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι εταιρείες που παρουσιάζουν μεγάλη απόκλιση μεταξύ Λογιστικών και Φορολογικών Αποτελεσμάτων (BTDs) επιδεικνύουν λιγότερο σταθερά κέρδη. Αυτό γίνεται στατιστικά πιο σημαντικό όταν η διαφορά αφορά φορολογητέες προσωρινές διαφορές (taxable temporary differences) παθητικού (DTLs). Οι επενδυτές αντιλαμβάνονται τις μεγάλες θετικές διαφορές (λογιστικό εισόδημα μεγαλύτερο από το φορολογητέο εισόδημα) ως αρνητικό σημάδι “κόκκινη σημαία” (red flag)³⁷⁰ και έτσι μειώνονται οι προσδοκίες τους για σταθερότητα των μελλοντικών κερδών. Για έτη με μεγάλες αρνητικές διαφορές (λογιστικό εισόδημα μικρότερο από το φορολογητέο εισόδημα), οι επενδυτές υπερεκτιμούν τη σταθερότητα του δεδουλευμένου συστατικού των κερδών (accruals), όπως σε με προηγούμενες έρευνες (π.χ. Sloan 1996). Τα δεδομένα στις προβλέψεις των αναλυτών περιέχουν ενδείξεις ότι οι αναλυτές χρησιμοποιούν τις πληροφορίες που παρέχονται μέσω των BTDs με παρόμοιο τρόπο με τους επενδυτές.

Οι Hanlon, Krishnan & Mills (2006) εξετάζουν κατά πόσο οι Ορκωτοί Ελεγκτές - Λογιστές λαμβάνουν υπόψη τους και αξιολογούν την ύπαρξη σημαντικών διαφορών μεταξύ Λογιστικών - Φορολογικών κερδών (BTDs) κατά την εκτίμηση των κινδύνων

³⁶⁹ Βλέπε Hanlon (2005), σελ. 137-166.

³⁷⁰ Βλέπε Hanlon (2005), σελ. 137.

μιας επιχείρησης. Χρησιμοποιούν δεδομένα από τις οικονομικές αναφορές Αμερικάνικων εταιρειών για τις χρήσεις 2000-2003.

Διαπιστώνουν ότι οι BTDs συσχετίζονται σημαντικά και θετικά με το ύψος των αμοιβών του ελέγχου. Όσο υψηλότερες είναι οι BTDs τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα έκδοσης ενός μη “Καθαρού Πιστοποιητικού Ελέγχου” και μία αλλαγή /αντικατάσταση των Ελεγκτών.

Οι συγγραφείς καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι BTDs ενσωματώνουν πληροφορίες, οι οποίες χρησιμοποιούνται από τους ελεγκτές κατά την εκτίμηση του κινδύνου μιας επιχείρησης (Ποιότητα Οικονομικών Καταστάσεων, πρακτικές EM, επιθετικός φορολογικός σχεδιασμός κλπ.)³⁷¹.

Οι Ettredge, Sun, Lee και Anandarajan (2008) διερευνούν εμπειρικά σε ποιο βαθμό η οικονομική απάτη στις οικονομικές καταστάσεις “earnings fraud” συνδέεται έμμεσα με Αναβαλλόμενους φόρους από Προσωρινές Διαφορές και από ποιές συνιστώσες τους.

Αξιολογούν πληροφορίες που προέρχονται από τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις 65 εταιριών, με θετικά αποτελέσματα προ φόρων, οι οποίες τιμωρήθηκαν από την αμερικάνικη επιτροπή κεφαλαιαγοράς (SEC)³⁷² για παραποίησης των οικονομικών τους καταστάσεων και απάτη “Frauds”. (SEC’s Accounting and Auditing Enforcement Releases (AAER)) Επιπρόσθετα χρησιμοποιούνται και 65 εταιρείες ελέγχου (control firms).

Εστιάζουν σε εταιρείες με θετικά προ φόρων αποτελέσματα κάνοντας την υπόθεση, ότι εταιρείες με αρνητικά αποτελέσματα χρησιμοποιούν μεθόδους EM που επιδρούν τόσο στα λογιστικά όσο και στα φορολογικά αποτελέσματα. Στην περίπτωση των ζημιών άλλωστε το management δεν αναμένει άμεσες εκταμιεύσεις φόρων. Μια ταυτόχρονη χειραγώγηση Λογιστικών και Φορολογικών αποτελεσμάτων μειώνει επίσης την πιθανότητα αποκάλυψης πρακτικών EM.

Τα αποτελέσματα της Λογιστικής Παλινδρόμησης (Logistic Regression) δείχνουν ότι εταιρείες με συγκριτικά υψηλούς $DT_Expense / Income$ ³⁷³ εμφανίζουν μεγαλύτερη πιθανότητα να έχουν παραποιήσει τις οικονομικές τους καταστάσεις. Επίσης σχετικά

³⁷¹ Βλέπε επίσης Hanlon (2005), σελ. 143.

³⁷² Βλέπε Securities and Exchange Commission (SEC).

³⁷³ Βλέπε Ettredge et al., (2008), σελ. 28.

υψηλό DT_Expense / Income, κατά την χρήση πριν το πραγματοποίηση της απάτης, αυξάνει σε κάθε περίπτωση την σχετική πιθανότητα. Μια σε βάθος χρόνου ανάλυση δείχνει ότι ο DT_Expense αυξάνει στις χρήσεις πριν την εμφάνιση της απάτης (Fraud), πιάνει κορυφή την χρόνια που εμφανίζεται η απάτη και από το χρονικό σημείο αυτό και πέρα μειώνεται.

H Raedy (2011) εξετάζει τις επιπτώσεις στον ισολογισμό και τα αποτελέσματα των εταιρειών μιας μεταβολής των εταιρικών φορολογικών συντελεστών³⁷⁴.

Τα δεδομένα, σε μεγάλο βαθμό, συλλέγονται πρωτογενώς (hand-collected) από τις φορολογικές υποσημειώσεις των ετήσιων οικονομικών εκθέσεων εταιρειών του δείκτη Fortune 50 και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1993-2007. Κατά το διάστημα αυτό έχουμε υποχρεωτική εφαρμογή του Λογιστικού Προτύπου US SFAS 109.

Αρχικά γίνεται ο Υπολογισμός της διαφοράς Λογιστικών Φορολογητέων κερδών (BTDs). Η προσέγγιση του Φορολογητέου Εισοδήματος γίνεται μέσω αναγωγής του Τρέχοντος Φόρου (current tax)³⁷⁵ ο οποίος διαιρείται με τον ισχύοντα ομοσπονδιακό φορολογικό συντελεστή. Στην συνέχεια ακολουθεί επανεκτίμηση όλων των Προσωρινών Διαφορών (Temporary Differences) με τον νέο (μειωμένο) Φορολογικό Συντελεστή (Φ.Σ.) και γίνεται μια εφάπαξ προσαρμογή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού και Παθητικού (DTA/DTL) και των αποτελεσμάτων. Η επανεκτίμηση αυτή έχει άμεση επίδραση στους δείκτες κερδοφορίας και μόχλευσης.

Οι υπολογισμοί δείχνουν ότι μια μείωση του Ομοσπονδιακού Φ.Σ. κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες (από το 35% στο 30%) θα επιφέρει στις 18 εισηγμένες εταιρείες του Fortune 50, που εμφανίζουν καθαρή DTA, μια συνολική μείωση των λογιστικών κερδών που εκτιμάται σε 12 δις \$, με τον τραπεζικό κλάδο να δέχεται την μεγαλύτερη πίεση. Για τις 31 εταιρείες με DTL, το συνολικό άλμα στα λογιστικά κέρδη θα ήταν 28 δις \$, με τον κλάδο της ενέργειας να απολαμβάνει τις μεγαλύτερες αυξήσεις κερδών.

Η έρευνα καταλήγει στο Συμπέρασμα: ότι μια μεταβολή του ονομαστικού Φ.Σ. μπορεί να έχει σημαντική επίπτωση στην κερδοφορία, την κεφαλαιακή δομή και τον πραγματικό φορολογικό συντελεστή (Effective Tax Rate) και να επηρεάσουν θετικά ή αρνητικά τους με τα ανωτέρω μεγέθη συνδεόμενους χρηματοοικονομικούς δείκτες. Παρά

³⁷⁴ Βλέπε Raedy (2011), σελ. 55-63.

³⁷⁵ Η ανάλυση τους Συνολικού (Total Tax Expense) Φόρου στα αποτελέσματα, σε Τρέχων (current) και Αναβαλλόμενο (deferred tax), είναι υποχρεωτική ενώ επιπρόσθετη πληροφόρηση δίνεται στις Φορολογικές Σημειώσεις.

το γεγονός ότι αυτές οι προσαρμογές των αναβαλλόμενων φόρων, οι οποίες συμβαίνουν μία και μοναδική φορά, δεν επηρεάζουν τους φόρους που καταβάλλονται σε μετρητά, οι χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων πρέπει να γνωρίζουν ότι οι λογαριασμοί των αναβαλλόμενων φόρων μπορεί να μεταβληθούν σημαντικά, αν και όταν αλλάξουν οι φορολογικοί συντελεστές και ότι οι επιπτώσεις αυτές θα αντικατοπτρίζονται στα καθαρά έσοδα.

Οι Crabtree και Maher (2009) επικεντρώνονται στο ερώτημα εάν υπάρχει σχέση μεταξύ των διαφορών Φορολογικών – Λογιστικών κερδών (BTDs) και της αξιολόγησης εταιρικών ομολόγων (bond rating)³⁷⁶. Οι ερευνητές χρησιμοποιούν ένα σχετικά μεγάλο αριθμό παρατηρήσεων (1.843 ετήσιες) από πρόσφατες εκδόσεις εταιρικών ομολόγων αμερικάνικων εταιρειών που αξιολογήθηκαν από την Moody's. Τα δεδομένα καλύπτουν τις χρήσεις από το 1994-2004 (εκτός εταιρειών του Χρηματοπιστωτικού τομέα).

Χρησιμοποιώντας Logistic Regression, γίνεται ταξινόμηση σε τεταρτημόρια (Quantil) των εκδοτριών εταιριών και της βαθμολόγησης τους (Bond ratings) ελέγχοντας την σημαντικότητα πληροφοριών που αφορούν το ύψος των συνολικών και των Αναβαλλόμενων Φόρων (DTs) στο σύνολο των Λογιστικών Μεγεθών (Book Income / BTDs) κατά την εκτίμηση του κινδύνου αθέτησης πληρωμής (default risk). Τα αποτελέσματα υποστηρίζουν ότι επιχειρήσεις που εσωτερικά στον κλάδο τους, εμπίπτουν στο ανώτερο ή στο κατώτερο Τεταρτημόριο (Quartil) με βάση την παραπάνω μέτρηση των DTPs στα αποτελέσματα ή κατά περίπτωση στα BTDs, λαμβάνουν χειρότερη Αξιολόγηση (bond rating).

Οι συγγραφείς καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι: Οι DTs εκπέμπουν σήματα για την ένταση του Φορολογικού (Tax) Management. Η επίδραση αυτή στην αξιολόγηση μειώνεται εν μέρει για επιχειρήσεις που διαθέτουν αποτελεσματικό φορολογικό σχεδιασμό. Τόσο μια επιθετική όσο και μια συντηρητική πολιτική παρουσίασης στον Ισολογισμό των φόρων έχουν αρνητική επίδραση στην εκτίμηση του κινδύνου πτώχευσης από τους οίκους αξιολόγησης.

Οι Ayers, Laplante και McGuire (2010) εξετάζουν σε ποιο βαθμό αξιοποιούνται οι πληροφορίες για υφιστάμενες διαφορές μεταξύ Λογιστικών – Φορολογικών Κερδών (BTDs) κατά την αξιολόγηση της πιστοληπτικής Ικανότητας

³⁷⁶ Βλέπε Crabtree και Maher (2009), σελ. 75-99.

(credit rating) των εταιρειών³⁷⁷. Τα δεδομένα τους καλύπτουν τις χρήσεις από το 1994-2004 ενώ στο δείγμα περιλαμβάνονται Αμερικάνικες εταιρείες, εκτός αυτών του Χρηματοπιστωτικού τομέα, των εταιρειών κοινής ωφέλειας και των βασικών υποδομών.

Με παλινδρόμηση (logistic Regression) ελέγχουν την Μεταβολή του “credit rating” (+,-,0) σε σχέση με αυτή των BTDs ή κατά περίπτωση των DT_Expenses και μια σειρά άλλων Μεταβλητών Ελέγχου (control variables) όπως π.χ. ένας εκτενής (αποτελεσματικός) φορολογικός σχεδιασμός.

Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι σημαντικές (θετικές ή αρνητικές) μεταβολές στον DT_Expence ή των BTDs έχουν σημαντική επίδραση στην Αξιολόγηση της Πιστοληπτικής Ικανότητας (credit rating). Μια μετατόπιση από το πρώτο στο τρίτο Τρίμηνο θετικών (αρνητικών) μεταβολών στις BTDs μειώνει την πιθανότητα μιας αναβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας (Rating-Upgrad) κατά 20% (15%) και αυξάνει την πιθανότητα μιας υποβάθμισης (Rating – Downgrade) κατά 23% (17%).

Οι συγγραφείς καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι: Μια έντονη μεταβολή στον DT_Expence ή στα BTDs (θετική ή αρνητική) αποτιμάται αρνητικά από τους Οίκους αξιολόγησης. Αποτελεί επίσης Ένδειξη μιας κακής ποιότητας αποτελεσμάτων και “off-balance-sheet” - Χρηματοδότησης.

Οι Tang και Firth (2011) το ερευνητικό τους ερώτημα επικεντρώνεται στο κατά πόσο *Book-Tax Differences (BTDs)* και *Tax Management (TM.)* μπορούν να αποκαλύψουν και στοιχειοθετήσουν πρακτικές Διαχείρισης / Χειραγώγησης κερδών(EM). Τα δεδομένα τους αντλούνται πρωτογενώς (hand-collected) από τις ετήσιες οικονομικές αναφορές 525 εισηγμένων Κινεζικών ομίλων στους οποίους έχουμε συμμετοχή ξένων επενδυτών (B-share firms) και καλύπτουν τις χρήσεις από το 1999 έως το 2004.

Η έρευνα αποκαλύπτει ότι υψηλότεροι φορολογικοί συντελεστές συνδέονται με υψηλότερα BTDs. Σε όσους περισσότερους φορολογικούς Συντελεστές υπόκειται ο όμιλος τόσο υψηλότερα είναι τα μη κανονικά BTDs. Επιχειρήσεις που σχεδιάζουν μια αύξηση κεφαλαίου στον επόμενο χρόνο, καθώς και ζημιογόνες επιχειρήσεις, επιδεικνύουν υψηλότερα μη κανονικά BTDs. Επίσης Δείκτες Διαχείρισης Κερδών (EM-indicators) επεξηγούν 7,4%, Δείκτες Φορολογικού Σχεδιασμού (TM –indicators) το 27,8% και Δείκτες Αλληλεπίδρασης (Interaktionsterm) το 3,2% των μη κανονικών BTDs.

³⁷⁷ Βλέπε Ayers et al., (2010), σελ. 359-402.

Η έρευνα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι: Η Διαφορά Λογιστικών-Φορολογητέων Κερδών (BTD) ενδείκνυται για τον εντοπισμό *EM* και *TM*. Σημαντικό όμως είναι μόνο το τμήμα των μη κανονικών BTDs. *EM* και *TM* δεν μπορούν να παρακολουθηθούν ανεξάρτητα το ένα από το άλλο.

Οι Raedy, Seidman και Shackelford, (2011) εξετάζουν εάν οι Διαφορές μεταξύ Λογιστικών – Φορολογητέων Κερδών (BTDs), συνδέονται με τη σταθερότητα και την ανάπτυξη των κερδών, καθώς και το βαθμό στον οποίο οι συσχετισμοί αυτοί έχουν σημασία για τους επενδυτές. Τα δεδομένα τους συλλέγονται πρωτογενώς (hand-collected) από τις φορολογικές σημειώσεις (tax notes & disclosure) οικονομικών αναφορών 260 αμερικάνικων εταιριών που συμπεριλαμβάνονται στον δείκτη Fortune 250. Αναλύονται ποσά και πληροφορίες Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων καθώς και του προβλεπόμενου Πίνακα Συμφιλίωσης Φορολογικού (tax) - Πραγματικού (effective) φορολογικού Συντελεστή (tax rate) για τις χρήσεις από το 1993-2007.

Οι συγγραφείς διαπιστώνουν συσχετίσεις μεταξύ των BTDs και σταθερότητα και την μελλοντική ανάπτυξη των κερδών. Ωστόσο δεν βρίσκουν κανένα στοιχείο ότι η αγορά αποτιμά BTDs (που σχετίζονται με σταθερότητα και ανάπτυξη των κερδών) με διαφορετικό τρόπο από άλλα BTDs. Τα αποτελέσματα, σύμφωνα με την έρευνα, επιβεβαιώνουν την υπόθεση ότι οι επενδυτές δεν λαμβάνουν υπόψη τις λεπτομέρειες στις φορολογικές σημειώσεις, επειδή αυτές είναι πολύπλοκες, απαιτούν λογιστική και φορολογική εμπειρία, μπορεί να είναι σε πολλές περιπτώσεις ασαφείς λόγω απόκρυψης των εσωτερικών πληροφοριών από τις φορολογικές αρχές ή λόγω του ότι δεν εκτίθενται εμφανώς στις οικονομικές καταστάσεις.

Οι Chen, Dhaliwal και Trombley (2012) εξετάζουν την επίδραση του φορολογικού σχεδιασμού (Tax management) και της διαχείρισης των αποτελεσμάτων (earnings management) στην πληροφοριακή αξία των μεγεθών του λογιστικού και του φορολογητέου εισοδήματος³⁷⁸. Το δείγμα τους περιλαμβάνει αμερικανικές εταιρείες (71.488 παρατηρήσεις). Εξαιρέθηκαν εταιρείες του Χρηματοπιστωτικού Τομέα και των Υπηρεσιών. Τα δεδομένα τους προέρχονται από τις βάσεις DB:Compustat & CRSR.

Διεξάγουν δύο σειρές δοκιμών που τεκμηριώνουν: α) την αυξητική επίδραση του Tax management και του earnings management στην πληροφοριακή αξία λογιστικού και

³⁷⁸ Βλέπε Chen et al. (2012), σελ. 93-116.

φορολογητέου εισοδήματος και β) τη σχέση ανάμεσα στη συνοχή της διαφοράς Λογιστικής – Φορολογικής Βάσης (Book-Tax Differences) και της πληροφοριακή αξία λογιστικού και φορολογητέου εισοδήματος. Η συνοχή της διαφοράς αυτής εξαρτάται από τις εταιρικές αποφάσεις όσον αφορά τη διαχείριση επιπρόσθετων κερδών και τον φορολογικό σχεδιασμό. Η συνοχή των Book-Tax Differences μετράται ως η τυπική απόκλιση της διακριτικής συνιστώσας της διαφοράς μεταξύ λογιστικού εισοδήματος και φορολογητέου εισοδήματος. Τα αποτελέσματά δείχνουν ότι η συνοχή των Book-Tax Differences, ως μέτρο της από κοινού επίδρασης στη διαχείριση των κερδών και του φορολογικού σχεδιασμού, σχετίζεται με τη σταθερότητα και του λογιστικού και του φορολογητέου εισοδήματος και έχει αυξητική επίδραση στο περιεχόμενο των πληροφοριών τόσο του λογιστικού εισοδήματος όσο και του φορολογητέου εισοδήματος.

Οι Karampinis and Hevas (2013) διερευνούν εάν η υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (IFRS) στην Ελλάδα, επέδρασε σε κίνητρα, για χρηματοοικονομική διαχείριση των κερδών, που άπτονται των φόρων. Χρησιμοποιούν ως δείγμα όλες τις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών επιχειρήσεις για το διάστημα 2000-2010 (εξαιρέθηκαν Χρηματοοικονομικές και Ασφαλιστικές).

Οι ερευνητές καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι πριν από την εφαρμογή των IFRS, επιχειρήσεις που αντιμετώπιζαν υψηλή φορολογική πίεση, είχαν ισχυρά κίνητρα για να περιορίσουν τις πρακτικές βελτίωσης των αποτελεσμάτων τους, διότι αυτό είχε άμεσες φορολογικές επιπτώσεις (πληρωμή περισσότερων φόρων). *Η υιοθέτηση των IFRS μείωσε τον βαθμό συμμόρφωσης Λογιστικών – Φορολογικών Αποτελεσμάτων, απελευθερώνοντας έτσι τα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα από φορολογικές συνέπειες.* Όπως ήταν αναμενόμενο, στην προ-IFRS περίοδο, η φορολογική πίεση αναδεικνύεται σε ένα σημαντικό αρνητικό παράγοντα όσον αφορά την διακριτική διαχείριση των δεδουλευμένων εσόδων και εξόδων. Ωστόσο, η επίδραση αυτή διαλύεται υπό το νέο καθεστώς των IFRS.

Πιστεύουν επίσης ότι τα ευρήματα τους αγγίζουν περαιτέρω και άλλες πτυχές των Λογιστικών Κερδών και μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο για μελλοντική διεθνή έρευνα. Είναι πιθανό, η απαγωγή (απαλοιφή) του φόρου από τα κίνητρα χειραγώγησης των κερδών να ωφελήσει χαρακτηριστικά της αγοράς όπως η πληροφοριακή αξία των κερδών και η ασύμμετρη πληροφόρηση. Για παράδειγμα αναφέρονται, τα εμπειρικά ευρήματα των ερευνών των Hanlon et al., (2006), και Hanlon et al., (2008), τα οποία δείχνουν ότι μια υψηλή συμμόρφωση (Λογιστικών – Φορολογικών Αποτελεσμάτων) έχει

αρνητικό αντίκτυπο στην αξία της πληροφόρησης. Ωστόσο, οι Καραμπίνης και Χέβας (2011) αναφέρουν ότι η υποχρεωτική υιοθέτηση των IFRS στην Ελλάδα δεν έχει βελτιώσει την ποιότητα των κερδών

Το εύρημα αυτό υποδηλώνει ότι μια χαλάρωση της συμμόρφωσης (book-tax conformity) μπορεί να είναι ευεργετική μόνο σε περιβάλλοντα όπου και οι άλλοι θεσμικοί παράγοντες ευνοούν και ωθούν τα διευθυντικά στελέχη στην παροχή λογιστικών πληροφοριών υψηλής ποιότητας. Στο βαθμό που η προϋπόθεση αυτή δεν ισχύει στην Ελλάδα, οι Μάνατζερ μπορούν να αντικαταστήσουν τα κίνητρα με φορολογικό υπόβαθρο για τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών κερδών με άλλα ευκαιριακά κίνητρα.

Οι Taylor & Richardson (2014), επεκτείνοντας προηγούμενη έρευνα τους, σχετικά με την προθυμία των επιχειρήσεων να μειώσουν σημαντικά την φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων, εξετάζουν τη σχέση μεταξύ φοροαποφυγής και των αναφορών (αποκαλύψεων) μιας επιχείρησης, για αβέβαιες φορολογικές θέσεις, την τεχνογνωσία σε φορολογικά θέματα και τις διασυνδέσεις των διευθυντών της, και τα κίνητρα αμοιβών με βάση τις επιδόσεις των διευθυντικών στελεχών της. Βασιζόμενοι σε δεδομένα που προέρχονται από 200 εισηγμένες στο "Australian Stock Exchange" εταιρείες για την περίοδο 2006-2010 (εξαιρέθηκαν εταιρείες Χρηματοοικονομικές, Ασφαλιστικές και Ακινήτων), βρίσκουν ότι και οι τρεις ανωτέρω μνημονευόμενοι παράγοντες (αβέβαιες φορολογικές θέσεις, τεχνογνωσία σε φορολογικά θέματα και διασυνδέσεις των διευθυντών, και κίνητρα αμοιβών βασιζόμενα στις επιδόσεις) συσχετίζονται στατιστικά σημαντικά (θετικά) με την φοροαποφυγή. Αντίθετα, επιχειρήσεις με μέλη του διοικητικού συμβουλίου, τα οποία έχουν μία τουλάχιστον φορολογική διασύνδεση, συσχετίζονται σημαντικά, αλλά αρνητικά, με την φοροαποφυγή.

Συμπεράσματα

Ιδιαίτερα οι παλαιότερες έρευνες επικεντρώνονται στην αξιολόγηση της πληροφορίας που ενσωματώνουν οι Αναβαλλόμενοι Φόροι με κριτήριο την αποτίμηση τους από τις κεφαλαιαγορές (value relevance). Από τις έρευνες αυτές σε γενικές γραμμές προκύπτει ότι οι Αναβαλλόμενοι Φόροι Ενεργητικού (DTAs) αποτιμούνται θετικά από

τις αγορές σε αντίθεση με αυτούς του Παθητικού (DTLs), οι οποίοι αποτιμούνται αρνητικά.

Η ένταση της συσχέτισης διαφοροποιείται σημαντικά στις επί μέρους έρευνες, γεγονός που κατά ένα μέρος μπορεί να αποδοθεί στην διαφορετική δομή των χρησιμοποιούμενων μοντέλων. Η αρνητική αποτίμηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Υποχρεώσεων (DTLs) όμως φαίνεται να μην γίνεται στον ίδιο βαθμό όσο των άλλων λοιπών Υποχρεώσεων³⁷⁹.

Η υπόθεση ότι η συγκριτικά χαμηλότερη αποτίμηση των DTLs οφείλεται στην μη ορθή παρουσίαση τους στην παρούσα αξία (απαγορεύεται από το πρότυπο), παρόλο που η αγορά θεωρεί ότι ή αντιστροφή τους τοποθετείται σε βάθος χρόνου, μάλλον δεν είναι απορριπτέα³⁸⁰. Από την άλλη πλευρά υπάρχουν αναλυτικές προσεγγίσεις, σύμφωνα με τις οποίες, στην περίπτωση των αποσβέσεων η διαφορά αυτή (μικρότερη αποτίμηση από την αγορά) οφείλεται κυρίως στο χρονικό σημείο της αντιστροφής των προσωρινών διαφορών του τύπου αυτού³⁸¹.

Οι πραγματικά καταγραφόμενη συνολική επίδραση στην αγοραία αποτίμηση των Αναβαλλόμενων Φόρων, ενσωματώνει φυσικά όλες τις μεμονωμένες επιδράσεις, έτσι ανάλογα με την δομή του μοντέλου παλινδρόμησης μπορούν να προκύψουν, κατά περίπτωση, αποκλίσεις στα αποτελέσματα και την ερμηνεία τους από τους ερευνητές. Ανάλογα λοιπόν με την υπόθεση που διερευνάται, προέκυψαν διαφορετικά ευρήματα, και τελικά στην έλλειψη μιας γενικά κυρίαρχης τάσης και ερμηνείας.

Όσον αφορά τους Αναβαλλόμενους Φόρους Ενεργητικού, που οφείλονται σε φορολογικές Ζημίες εις Νέον (DTA_{LC}), δεν ήταν εφικτή η διαπίστωση μιας σημαντικά θετικής συνεισφοράς στην αποτίμηση της επιχείρησης από τις αγορές. Επενδυτές και Αναλυτές φαίνεται μάλλον να δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα στην αξιολογούμενη ως αρνητική πληροφορία της ύπαρξης ιστορικού ζημιών, παρά στην δυνατότητα μιας μελλοντικής εξοικονόμησης (συμψηφισμού) φόρων³⁸².

Νεότερες κυρίως μελέτες επεκτείνουν την εμπειρική διερεύνηση της πρόσθετης πληροφοριακής αξίας των Αναβαλλόμενων Φόρων, πέραν της αποτίμησης της από τις κεφαλαιαγορές (Value Relevance), στα πεδία της κατευθυνόμενης σύνταξης

³⁷⁹ Συγκ. Ohlson και Penman (1992) σελ. 570.

³⁸⁰ Βλέπε Givoly και Hayn (1992), σελ. 406.

³⁸¹ Βλέπε Guenther και Sansing (2004), σελ 442.

³⁸² Βλέπε Amir et al., (1997), σελ. 619 και Amir και Sougiannis (1999), σελ.23-26.

(manipulation), παραποίησης των Ισολογισμών και της χειραγώγησης των κερδών. Τα αποτελέσματα των ερευνών αυτών είναι όμως σε πολλές περιπτώσεις αντικρουόμενα³⁸³.

Ο έλεγχος της υπόθεσης κατά πόσο οι Αναβαλλόμενοι Φόροι χρησιμοποιούνται έμμεσα για βελτίωση των αποτελεσμάτων και της εικόνας των Ισολογισμών (Earnings Management Hypothesis - EM-H) φαίνεται να επαληθεύει τις σχετικές υποψίες. Στην αποκάλυψη αυτών των τεχνικών βοηθάει κυρίως το γεγονός ότι από την πλευρά του management επιχειρείται συνήθως ή ενίσχυση μόνο των λογιστικών κερδών. Ο λόγος είναι ότι μια ταυτόχρονη αύξηση και των φορολογητέων κερδών θα οδηγούσε σε μεγαλύτερες εκταμιεύσεις για πληρωμή φόρων, το οποίο φαίνεται να αποφεύγεται επιμελώς. Ως αποτέλεσμα του χειρισμού αυτού προκύπτουν προσωρινές διαφορές (temporary differences), μεταξύ των Λογιστικών (Book) και Φορολογητέων Εισοδημάτων “Book-Tax Differences (BTDs), οι οποίες λογιστικοποιούνται και δημιουργούν την Αναβαλλόμενη Φορολογία. Οι manager λοιπόν που εφαρμόζουν νομότυπες πολιτικές χειραγώγησης των αποτελεσμάτων ή προβαίνουν σε δόλιες πρακτικές παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων, αφήνουν συνήθως τα “αποτυπώματα τους” με την μορφή Αναβαλλόμενων Φόρων στον Ισολογισμό και τα Αποτελέσματα³⁸⁴

Αντίθετα έρευνες που εστιάζουν σε μια άμεση καθοδήγηση (manipulation) των αποτελεσμάτων μέσω του Αναβαλλόμενου Φόρου – Έξοδο/Εσοδο (deferred tax Exprence/Income), καταλήγουν σε διαφορετικά μεταξύ τους αποτελέσματα. Οι έρευνες των Miller και Skinner και του Visvanathan δεν μπορούν να επαληθεύσουν την ανωτέρω υπόθεση (EM-H)³⁸⁵. Αντίθετα οι έρευνες των Burgstahler et al.³⁸⁶, Schrand και Wong³⁸⁷, Dhaliwal et al.³⁸⁸, Phillips et al.³⁸⁹, Frank και Rego³⁹⁰, υποστηρίζουν ότι βρίσκουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι τα περιθώρια χειρισμού των Αναβαλλόμενων Φόρων χρησιμοποιούνται ως μέρος των πρακτικών τους earnings management.

³⁸³ Την πρόσθετη πληροφοριακή αξία των Deferred Tax επιβεβαιώνουν π.χ. οι Phillips et al., (2003), σελ. 518, καθώς και Ettredge et al., (2008), σελ. 24, ενώ αντίθετως οι Miller και Skinner (1998), σελ. 232, δεν μπορούν να το επιβεβαιώσουν.

³⁸⁴ Βλέπε Phillips et al. (2003), σελ. 518, και Ettredge et al. (2008), σελ. 28.

³⁸⁵ Βλέπε Miller και Skinner (1998), σελ. 232 και Visvanathan (1998), σελ. 6-10.

³⁸⁶ Βλέπε Burgstahler et al. (2002), σελ. 21.

³⁸⁷ Βλέπε Schrand και Wong (2003), σελ. 607–608.

³⁸⁸ Βλέπε Dhaliwal et al. (2004), σελ. 451.

³⁸⁹ Βλέπε Phillips et al. (2004), σελ. 64.

³⁹⁰ Βλέπε Frank και Rego (2006), σελ. 63.

Όσον αφορά την χρησιμότητα των Αναβαλλόμενων Φόρων κατά την *πρόγνωση των μελλοντικών ταμειακών ροών*, οι Cheung et al.³⁹¹, Legoria και Sellers³⁹², διαπιστώνουν ότι με την ενσωμάτωση των Αναβαλλόμενων Φόρων στα σχετικά μοντέλα³⁹³, ενισχύεται η ακρίβεια των προβλέψεων της συνάρτησης πρόβλεψης των ταμειακών ροών (cash flow). Αντίθετα οι Foster και Ward³⁹⁴ υποστηρίζουν ότι ούτε ο Αναβαλλόμενος Φόρος Έξοδο (DT Expense), ούτε ή μεταβολή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (DTPs) έχουν μια σταθερή στατιστικά σημαντική συσχέτιση με τις Ταμειακές Ροές της χρήσης που ακολουθεί. Τέλος η πιο πρόσφατη έρευνα του Laux (2013) αποδεικνύει ότι οι αναβαλλόμενοι φόροι παρέχουν επιπρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τις μελλοντικές πληρωμές φόρων, ωστόσο, το μέγεθος των πληροφοριών αυτών είναι αμφισβητήσιμο.

Η Χρησιμότητα της πληροφόρησης των Αναβαλλόμενων Φόρων κατά την αξιολόγηση εταιρικών ομολόγων (bonds rating) δεν επιβεβαιώνεται από τις έρευνες των Huss και Zhao και Chattopadhyay et al.³⁹⁵ Ωστόσο οι Cratree και Maher³⁹⁶ υποστηρίζουν ότι τόσο μια επιθετική όσο και μια συντηρητική πολιτική παρουσίασης στον Ισολογισμό των φόρων έχουν αρνητική επίδραση στην εκτίμηση του κινδύνου πτώχευσης από τους οίκους αξιολόγησης. Ομοίως τα αποτελέσματα της έρευνας Ayers et al.³⁹⁷ δείχνουν ότι σημαντικές (θετικές ή αρνητικές) μεταβολές στον DT_Expense ή των BTDs έχουν σημαντική επίδραση στην Αξιολόγηση της Πιστοληπτικής Ικανότητας (credit rating).

Σχετικά πρόσφατες Έρευνες αναλύουν την Διαφορά μεταξύ Λογιστικών (Book) και Φορολογητέων (Tax) αποτελεσμάτων “**BTDs**” προσπαθούν να εξάγουν συμπεράσματα ως προς την ποιότητα των κερδών και των ταμειακών ροών.

Τα αποτελέσματα της έρευνας των Lev και Nissim³⁹⁸ δείχνουν ότι ο δείκτης Φορολογητέων/Λογιστικών Κερδών (TI/BI), προβλέπει ικανοποιητικά την εξέλιξη των κερδών πέντε χρόνια πριν και μετά την εφαρμογή του US SFAS 109 και η προβλεπτική του ικανότητα αυξάνει με την πάροδο του χρόνου. Η Hanlon³⁹⁹ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι εταιρείες που παρουσιάζουν μεγάλη απόκλιση μεταξύ Λογιστικών και

³⁹¹ Βλέπε Cheung et al. (1997), σελ. 1- 15.

³⁹² Βλέπε Legoria και Sellers (2005), σελ. 158.

³⁹³ Predictions model for Cash flow data, Lorek και Willinger (1996) σελ. 81-101.

³⁹⁴ Βλέπε Foster και Ward (2007), σελ. 47.

³⁹⁵ Σύγκρινε Huss και Zhao (1991), σελ. 64 και Chattopadhyay et al. (1997), σελ. 556.

³⁹⁶ Βλέπε Cratree και Maher (2009), σελ. 75-99.

³⁹⁷ Βλέπε Ayers et al. (2010), σελ. 359-402.

³⁹⁸ Βλέπε Lev και Nissim (2004), σελ. 1039-1074.

³⁹⁹ Βλέπε Hanlon (2005), σελ. 137.

Φορολογικών Αποτελεσμάτων (BTDs) επιδεικνύουν λιγότερο σταθερά κέρδη. Οι Hanlon, Krishnan & Mills (2006) καταλήγουν περαιτέρω στο συμπέρασμα ότι οι BTDs ενσωματώνουν πληροφορίες, οι οποίες χρησιμοποιούνται από τους ελεγκτές κατά την εκτίμηση του κινδύνου μιας επιχείρησης.

Η Raedy (2011)⁴⁰⁰ αποδεικνύει ότι μια επανεκτίμηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (σημαντικές **BTDs**) λόγω μιας μεταβολής του Φορολογικού Συντελεστή, μπορεί να έχει σημαντική επίπτωση στην κερδοφορία, την κεφαλαιακή δομή των επιχειρήσεων.

Οι Raedy et al. (2011)⁴⁰¹, διαπιστώνουν συσχετίσεις μεταξύ των BTDs και σταθερότητα και την μελλοντική ανάπτυξη των κερδών. Υποστηρίζουν όμως ότι οι επενδυτές δεν αποτιμούν όμως την πληροφοριακή αξία των BTDs, στις φορολογικές σημειώσεις, διότι δυσκολεύονται να την κατανοήσουν λόγω της πολυπλοκότητάς της. Οι Chen et al.⁴⁰² αποδεικνύουν ότι η συνοχή των Book-Tax Differences, ως μέτρο της από κοινού επίδρασης στη διαχείριση των κερδών και του φορολογικού σχεδιασμού, σχετίζεται με τη σταθερότητα και του λογιστικού και του φορολογητέου εισοδήματος.

Η έρευνα των Tang και Firth (2011) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Διαφορά Λογιστικών-Φορολογητέων Κερδών (BTDs) ενδείκνυται για τον εντοπισμό *Earnings* και *Tax Management*. Σημαντικό όμως είναι μόνο το τμήμα των μη κανονικών BTDs. *Earnings* και *Tax Management* δεν μπορούν να παρακολουθηθούν ανεξάρτητα το ένα από το άλλο.

Από την επισκόπηση της βιβλιογραφίας γίνεται σαφές ότι η πλειοψηφία των ερευνών προέρχεται από τον Άγγλο-Αμερικάνικό χώρο έχοντας έχει ως σημείο αναφοράς το USA SFAS No. 109 και σε μεμονωμένες περιπτώσεις λογιστικά πρότυπα χωρών που διατηρούν στενούς “Λογιστικούς” δεσμούς με τις χώρες αυτές⁴⁰³.

Το ερώτημα κατά πόσο τα εμπειρικά ευρήματα των ερευνών αυτών, μπορούν να είναι χρηστικά και να ερμηνευθούν με τον ίδιο τρόπο για χώρες που εφαρμόζουν

⁴⁰⁰ Βλέπε Raedy (2011), σελ. 55-63.

⁴⁰¹ Βλέπε Raedy et al., (2011).

⁴⁰² Βλέπε Chen et al., (2012), σελ. 93-116.

⁴⁰³ Βλέπε για CAN: Chattopadhyay, Arcelus και Srinivasan (1997) και Zeng (2003), UK “Citron (2001), Gordon και Joos (2004), Holand και Jackson (2004), Cheung et al. (1977), για AUS: Chang, Herbohn και Tutticci (2009), Herbohn et al. (2010), και πίνακα.

διαφορετικά φορολογικά και λογιστικά συστήματα⁴⁰⁴, δεν φαίνεται να έχει απαντηθεί επαρκώς.

Στην Ευρώπη⁴⁰⁵ αλλά και στην Ελλάδα ειδικότερα⁴⁰⁶, αρκετές έρευνες έχουν ως αντικείμενο τις επιπτώσεις της υποχρεωτικής εφαρμογής των IAS/IFRS στις εισηγμένες στις Κεφαλαιαγορές Επιχειρήσεις, κυρίως μετά το 2005.

Στην Γηραιά Ήπειρο, μικρός σχετικά αριθμός ερευνών εστιάζει στην Πληροφοριακή Αξία, και την σημαντικότητα των Αναβαλλόμενων Φόρων στους Ισολογισμούς των επιχειρήσεων, από εφαρμογής του IAS 12 έως σήμερα⁴⁰⁷. Η φιλοσοφία του (IAS 12) μπορεί να είναι μεν πολύ κοντά στην φιλοσοφία του USA- SFAS No., 109⁴⁰⁸ αλλά υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση στο εφαρμοζόμενο λογιστικό αλλά και στο φορολογικό υπόβαθρο που εφαρμόζεται στα κράτη της κεντρικής Ευρώπης (Karampinis & Hevas, 2001, La Porta et al., 1997).

Η επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις των εισηγμένων και μη επιχειρήσεων⁴⁰⁹, της Λογιστικής του Φόρων Εισοδήματος, εστιάζοντας στα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των Αναβαλλόμενων Φόρων και Θέσεων σύμφωνα με το IAS 12, φαίνεται να έχει απασχολήσει, ελάχιστα την ερευνητική κοινότητα της χώρας μας⁴¹⁰. Με δεδομένη λοιπόν την έλλειψη σχετικής λογιστικής κουλτούρας και λόγω της φορολογικής πολυπλοκότητας του ελληνικού φορολογικού συστήματος, προκύπτει κατά την γνώμη του γράφοντος, η αναγκαιότητα για μια σε βάθος διερεύνηση του θέματος.

⁴⁰⁴ Στην Ιαπωνία οι έρευνες των Gee και Mano (2006) και Skinner (2008), στην Κίνα των Tang & Firth (2011).

⁴⁰⁵ βλέπε Tsalavoutas & Evans, 2009 και Iatridis, 2010 για μια πλήρη των επισκόπηση των ερευνών.

⁴⁰⁶ Οι έρευνες αυτές επικεντρώνονται κυρίως στις επιπτώσεις των Διεθνών Λογιστικών Πρότυπων (IAS 18, IAS 19, IAS 32/39). Βλέπε επίσης Iatridis και Dalla, 2011; Karampinis & Hevas, 2013, 2011, 2009; Spathis & Georgakopoulou, 2007.

⁴⁰⁷ Στο Βέλγιο ή έρευνα των Gaeremynck & Van de Gucht (2004), και στην Γερμανία της Chluddek (2011) και του Breitzkreuz (2012).

⁴⁰⁸ Βλέπε για την εξέλιξη ενεργειών σύγκλισης των δύο προτύπων κεφάλαιο 7.2.

⁴⁰⁹ Από 01/01/2005 υποχρεωτικά για τις εισηγμένες στο Χ.Α. Εταιρείες και προαιρετικά για τις μη εισηγμένες (άρθρο 134 του κωδ. Ν 2190/1920).

⁴¹⁰ Κατά την γνώμη του γράφοντος η πλησιέστερη σχετική έρευνα είναι αυτή των Karampinis & Hevas (2013), κατά την οποία εξετάζεται εάν η υποχρεωτική Εφαρμογή των IFRS δημιουργεί κίνητρα για πρακτικές Earnings Management που σχετίζονται με την Φορολογική Συμμόρφωση των επιχειρήσεων (book-tax conformity).

Πίνακας 4-3: Βασικά στοιχεία και χαρακτηριστικά επιστημονικών Ερευνών στο πεδίο της Αναβαλλόμενης Φορολογίας.

A/A	Έτος Δημοσίευσης	Συγγραφείς	Είδος/ Περιοδικό Δημοσίευσης	Χώρα στην οποία αναφέρεται	Επιστημονικό Πεδίο Έρευνας	'Ανάλυση Πληροφορίας από:	Καλυπτόμενη περίοδος	Αριθμός Λογιστικών Χρήσεων	Βάση Δεδομένων (DB)/ Πρωτογενώς- (Hand - Collected -HC)	Κεφάλαιο Επισκόπησης Βιβλιογραφίας
1	1972	Beaver/ Dukes (1972)	Journal of Accounting and Economics	USA	Pricing Studies	Deferred Tax Accounts	1963 -1967	5	DB	4.2.1.1
2	1988	Linsmeier/ Nair/ Weygandt (1988)	Journal of Business Finance & Accounting	USA	Pricing Studies	Change of Method or Accounting Standard	1979	1	DB	4.2.5
3	1991	Huss/ Zhao (1991)	Journal of Accounting, Auditing & Finance	USA	Rating	Change of Method or Accounting Standard	1976-1981	6	DB	4.2.1.3
4	1992	Ohlson/ Penman (1992)	Journal of Accounting, Auditing & Finance	USA	Pricing Studies	Deferred Tax Accounts	10 έτη	10	DB	4.2.5
5	1992	Givoly/ Hayn (1992)	The Accounting Review	USA	Pricing Studies	Deferred Tax Accounts	1986	1	DB	4.2.5
6	1994	Chaney/ Jeter (1994)	Journal of Accounting, Auditing & Finance	USA	Pricing Studies	Deferred Tax Accounts	1969-1977	9	DB	4.2.1.1
7	1995	Espahbodi/ Tchrastian (1995)	The Accounting Review	USA	EM-H	Change of Method or Accounting Standard	1991	1	DB	4.2.6.1
8	1995	Daley (1995)	Diss.	USA	Pricing Studies	Deferred Tax Accounts	1968-1986	19	DB	4.2.1.1
9	1997	Cheung/ Krishnan/ Min (1997)	Journal of Business Finance & Accounting	USA	Predictive Value	Deferred Tax Accounts	1975-1994	20	DB	4.2.1.2
10	1997	Chatto-padhyay/ Arcelus/ Srinivasan (1997)	Journal of Business Finance & Accounting	CAN	Rating	Deferred Tax Accounts	1972-1990	19	DB	4.2.1.3
11	1997	Chandra/ Ro (1997)	Journal of Accounting and Public Policy,	USA	Pricing Studies	Deferred Tax Accounts	1982-1986	5	DB	4.2.4
12	1997	Amir/ Kirschenheiter/Willard (1997)	Contemporary Accounting Research	USA	Pricing Studies	Deferred Tax Accounts	1992-1995	4	HC	4.2.3.
13	1998	Visvanathan (1998)	Journal of Financial Statement Analysis	USA	EM-H	Valuation Allowance	1992-1994	3	DB	4.2.6.1
14	1998	Miller/ Skinner (1998)	The Accounting Review	USA	EM-H	Valuation Allowance	1992-1993	2	DB	4.2.6.1
15	1998	Lee (1998)	American Business Review	USA	Pricing Studies	Deferred Tax Accounts	1985-1991	7	DB	4.2.5

A/A	Έτος Δημοσίευσης	Συγγραφείς	Είδος/ Περιοδικό Δημοσίευσης	Χώρα στην οποία αναφέρεται	Επιστημονικό Πεδίο Έρευνας	Άντληση Πληροφορίας από:	Καλυπτόμενη περίοδος	Αριθμός Λογιστικών Χρήσεων	Βάση Δεδομένων (DB)/ Πρωτογενής (Hand - Collected - HC)	Κεφάλαιο Επισκόπησης Βιβλιογραφίας
16	1998	Behn/ Eaton/ Williams (1998)	Accounting Horizons	USA	EM-H	Valuation Allowance	1993	1	DB	4.2.6.1
17	1998	Ayers (1998)	The Accounting Review	USA	Pricing Studies	Change of Method or Accounting Standard	1992-1993	2	DB	4.2.3./4.2.5
18	1999	Amir/ Sougiannis (1999)	Contemporary Accounting Research	USA	Pricing Studies	Valuation Allowance	1992-1995	4	DB	4.2.3.
19	2000	Dhaliwal/ Trezevant/ Wilkins (2000)	Contemporary Accounting Research	USA	Pricing Studies	Deferred Tax Accounts	1974-1995	22	DB	4.2.4
20	2000	Chen/ Schoberbek (2000)	Journal of Accounting Research	USA	Pricing Studies	Change of Method or Accounting Standard	1993	1	HC	4.2.5
21	2001	Citron (2001)	Journal of Business Finance & Accounting	UK	Pricing Studies	Change of Method or Accounting Standard	1989-1991	3	DB	4.2.2
22	2001	Bauman/ Bauman/ Halsey (2001)	The Journal of American Taxation Association	USA	EM-H	Valuation Allowance	1995-1997	3	HC	4.2.6.1
23	2002	Burgsthaler/ Elliott/ Hanlon (2002)	Working Paper	USA	EM-H	Valuation Allowance	1993-1998	6	DB	4.2.6.1
24	2002	Bauman/ Bauman (2002)	Review of Accounting and Finance	USA	Pricing Studies	Valuation Allowance	1993-1995	3	DB	4.2.3.
25	2003	Zeng (2003)	Canadian Journal of Administrative Science	CAN	Pricing Studies	Deferred Tax Accounts	1997	1	DB	4.2.3.
26	2003	Schrand/ Wong (2003)	Contemporary Accounting Research	USA	EM-H	Valuation Allowance	1993 & 1993-1998	6	HC	4.2.6.1
27	2003	Phillips/ Pincus/ Rego (2003)	The Accounting Review	USA	EM-H	Deferred Tax Accounts	1994-2000	7	DB	4.2.6.2
28	2003	Kumar/ Visvanathan (2003)	The Accounting Review	USA	Pricing Studies	Valuation Allowance	1994-1998	5	DB	4.2.3.
29	2003	Chen/ Danielson/ Schoderbeck (2003)	Journal of Accounting, Auditing & Finance	USA	Pricing Studies	Change of Method or Accounting Standard	1993	1	DB	4.2.5
30	2004	Phillips/ Pincus/ Rego/Wan (2004)	The Journal of American Taxation Association	USA	EM-H	Deferred Tax Accounts	1994-2000	7	DB	4.2.6.2

A/A	Έτος Δημοσίευσης	Συγγραφείς	Είδος/ Περιοδικό Δημοσίευσης	Χώρα στην οποία αναφέρεται	Επιστημονικό Πεδίο Έρευνας	'Ανάλυση Πληροφορίας από:	Καλυπτόμενη περίοδος	Αριθμός Λογιστικών Χρήσεων	Βάση Δεδομένων (DB)/ Πρωτογενώς- (Hand - Collected -HC)	Κεφάλαιο Επισκόπησης Βιβλιογραφίας
31	2004	Lev/ Nissim (2004)	The Accounting Review	USA	Predictive Value	BTDs	1973-2000	28	HC	4.2.7
32	2004	Holand/ Jackson (2004)	Accounting and Business Research	UK	EM-H	Change of Method or Accounting Standard	1990-1996	7	HC	4.2.6.1
33	2004	Gordon/ Joos (2004)	The Accounting Review	UK	EM-H	Change of Method or Accounting Standard	1993-1995	3	DB	4.2.2
34	2004	Gaeremynck / Van de Gucht (2004)	Journal of Business Finance & Accounting	BE	EM-H	Change of Method or Accounting Standard	1991-1995	5	HC	4.2.6.2
35	2004	Dhaliwal/ Gleason/ Mills (2004)	Contemporary Accounting Research	USA	EM-H	Deferred Tax Accounts	1986-1999	14	DB	4.2.6.2
36	2004	Chao/ Kelsey/ Horng/ Chiu (2004)	The Engineering Economist	USA	EM-H	Valuation Allowance	1996-2000	5	DB	4.2.6.1
37	2004	Bauman/ Das (2004)	Journal of Business Finance & Accounting	USA	Pricing Studies	Valuation Allowance	1999-2000	2	DB	4.2.3.
38	2004	Barragato/ Weiden (2004)	Working Paper	USA	Pricing Studies	BTDs	1997-2002	6	DB	4.2.3.
39	2005	Legoria/ Sellers (2005)	Research in Accounting Regulation,	USA	Predictive Value	Change of Method or Accounting Standard	1994-1998	5	DB	4.2.1.2
40	2005	Hanlon (2005)	The Accounting Review	USA	BTDs and Earnings	BTDs	1994-2000	7	HC	4.2.7
41	2006	Hanlon/ Krishnan/ Mills (2006)	Working Paper	USA	BTDs and Earnings	BTDs	2000-2003	4	DB	4.2.7
42	2006	Frank/ Rego (2006)	Journal of the American Taxation Association	USA	EM-H	Valuation Allowance	1993-2002	10	DB	4.2.6.1
43	2006	Gee/ Mano (2006)	Abacus	Jpn	EM-H	Valuation Allowance	2002-2004	3	DB	4.2.3.
44	2007	Foster/ Ward (2007)	The Journal of Applied Business Research	USA	Predictive Value	Change of Method or Accounting Standard	1993-2000	8	DB	4.2.1.2
45	2008	Skinner (2008)	Journal of Accounting and Economics	Jpn	EM-H	Change of Method or Accounting Standard	1998-2003	6	DB	4.2.3.
46	2008	Ettredge/ Sun/ Lee/ Anandara-jan (2008)	A Journal of Practice & Theory	USA	BTDs and Earnings	BTDs	N/A	N/A	DB	4.2.7
47	2008	Christensen/ Paik/ Stice (2008)	Journal of Business Finance & Accounting	USA	EM-H	Valuation Allowance	1996-1998	3	DB	4.2.6.1

A/A	Έτος Δημοσίευσης	Συγγραφείς	Είδος/ Περιοδικό Δημοσίευσης	Χώρα στην οποία αναφέρεται	Επιστημονικό Πεδίο Έρευνας	'Ανγλωση Πληροφορίας από:	Καλυπτόμενη περίοδος	Αριθμός Λογιστικών Χρήσεων	Βάση Δεδομένων (DB)/ Πρωτογενώς- (Hand - Collected -HC)	Κεφάλαιο Επισκόπησης Βιβλιογραφίας
48	2009	Crabtree/ Maher (2009)	Journal of the American Taxation Association	USA	Rating	BTDs	1994-2004	11	DB	4.2.7
49	2009	Chang/ Herbohn/ Tutucci (2009)	Accounting and Finance	AUS	Pricing Studies	Change of Method or Accounting Standard	2002-2004	3	DB	4.2.3./4.2.4
50	2010	Herbohn/ Tutucci/ Khor (2010)	Journal of Business Finance & Accounting	AUS	Predictive Value	Valuation Allowance	1999-2005	7	DB	4.2.6.1
51	2010	Ayers/ Laplante/ McGuire (2010)	Contemporary Accounting Research	USA	Rating	BTDs	1994-2004	11	DB	4.2.7
52	2011	Tang/ Firth (2011)	The International Journal of Accounting	China (P.R.C.)	EM-H	BTDs	1999-2004	6	HC	4.2.7
53	2011	Raedy (2011)	Working Paper	USA	Pricing Studies	BTDs	2010	1	HC	4.2.7
54	2011	Poterba/ Rao/ Seidman (2011)	National Tax Journal	USA	BTDs and Earnings	BTDs	1993-2004	12	HC	4.2.5
55	2011	Chluddek (2011)	Diss.	DE	Pricing Studies	Deferred Tax Accounts	2005-2008	4	HC	4.2.5
56	2011	Raedy/ Seidman/ Shackelford (2011)	Working Paper	USA	BTDs and Earnings	BTDs	1993-2007	15	HC	4.2.7
57	2012	Breitreuz (2012)	Diss.	DE	Pricing Studies	Deferred Tax Accounts	2005-2009	5	HC	4.2.1.1
58	2012	Chen/ Dhaliwal/ Trombley (2012)	Journal of the American Taxation Association	USA	BTDs and Earnings	BTDs	1992-2010	19	DB	4.2.7
60	2012	Mahenthira/ Kasipilla (2012)	Australian Tax Forum. Tax Institute.	My	EM-H	Deferred Tax Accounts	2011	1	HC	4.2.6.2
59	2013	Laux (2013)	The Accounting Review	USA	Predictive Value	BTDs	1994-2007	14	HC	4.2.1.2
61	2013	Kasipillai/ Mahenthiran (2013)	Journal of Contemporary Accounting & Economics	My	EM-H	Deferred Tax Accounts	2005-2008	4	HC	4.2.6.2
62	2013	Karampinis/ Hevas (2013)	The International Journal of Accounting	GR	BTDs and Earnings	BTDs	2000-2010	11	HC	4.2.7
63	2014	Taylor/ Richards (2014)	Journal of Contemporary Accounting & Economics	AUS	BTDs and Earnings	BTDs	2006-2010	5	HC	4.2.7
64	2014	Hanlon/ Navissi/ Soepriyanto (2014)	Journal of Contemporary Accounting and Economics	USA	Pricing Studies	Change of Method or Accounting Standard	2005	1	DB	4.2.4

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5. Η Αναβαλλόμενη Φορολογία στις Οικονομικές Εκθέσεις των Εισηγμένων Εταιρειών

Στο κεφάλαιο αυτό διερευνάται εμπειρικά, ο ρόλος και η σημαντικότητα της Αναβαλλόμενης των Φορολογίας στις Οικονομικές Εκθέσεις, σε δείγμα που περιλαμβάνει τις 129 μεγαλύτερες σε κεφαλαιοποίηση επιχειρήσεις του Χρηματιστηρίου Αθηνών (ASE), για τις εταιρικές χρήσεις 2005 έως 2012.

5.1 Εισαγωγή

Έως τώρα έρευνες στο πεδίο των οικονομικών της εταιρικής φορολογίας δεν φαίνεται να λαμβάνουν σε ικανοποιητικό βαθμό υπόψη τις αρχές και τους κανόνες των Διεθνών Λογιστικών Πρότυπων (I.A.S. / I.F.R.S, US GAAP), οι οποίες συνδέουν μελλοντικές φορολογικές υποχρεώσεις και καταβολές με τα δημοσιευμένα κέρδη και την χρηματοοικονομική διάρθρωση (Poterba et al., 2007). Από την πλευρά των ερευνητών στο πεδίο της λογιστικής επισημάνεται και αναγνωρίζεται η δυνητική επίδραση των Λογιστικών κανόνων στην δημοσιοποιούμενη κερδοφορία και την χρηματιστηριακή αποτίμηση των επιχειρήσεων, αλλά γίνεται περιορισμένη αναφορά σε πολιτικές επιλογές που άπτονται του Φορολογικού Σχεδιασμού των επιχειρήσεων και της ασκούμενης δημόσιας φορολογικής πολιτικής. Η απόκλιση των Λογιστικών (Book earnings) από τα Φορολογητέα Κέρδη (Tax earnings) και η συσχητική της με την διατηρησιμότητα και γενικότερα την ποιότητα των εταιρικών κερδών έχει απασχολήσει αρκετούς ερευνητές (Chen et al., 2012; Desai, 2005; Hanlon & Shevlin, 2005; Raedy 2011).

Σύμφωνα με την Ελληνική Λογιστική Τυποποίηση και την εταιρική Νομοθεσία (GR GAAP)⁴¹¹, η επιβάρυνση μιας επιχείρησης για φόρο εισοδήματος περιορίζεται μόνο στα φορολογητέα κέρδη, δεν βαρύνει τα Αποτελέσματα Χρήσεως και απεικονίζεται συνοπτικά μέσω του πίνακα διανομής. Η εικόνα αυτή αλλάζει ριζικά για τις εισηγμένες

⁴¹¹ Κυρίως το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (Ε.Γ.Λ.Σ.) και ο Εμπορικός Κώδικας (Ν. 2190 περί Α.Ε. & Ν. 3190 περί Ε.Π.Ε.).

στο Χρηματιστήριο Αθηνών (X.A./ASE) εταιρείες με την υποχρεωτική εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (I.A.S. & I.F.R.S)⁴¹², σύμφωνα με τα οποία οι εταιρείες πρέπει να αναγνωρίζουν και να παρουσιάζουν στις οικονομικές τους καταστάσεις, την τρέχουσα και την μελλοντική πραγματική φορολογική επιβάρυνση (effective tax rate) καθώς και αναβαλλόμενες σχετικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις από φόρους με διαφανή και διεθνώς συγκρίσιμο τρόπο, αποσυνδέοντας έτσι την σύνταξη τους από εθνικές Φορολογικές επιταγές και αγκυλώσεις.

Η παρούσα εργασία έχει ως σκοπό να καταστήσει κατανοητή την έννοια και την λειτουργία της Αναβαλλομένης Φορολογίας και να αναδείξει τον ρόλο και την σημασία των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων στις Οικονομικές Καταστάσεις των επιχειρήσεων εστιάζοντας όχι μόνο στο απόλυτο μέγεθος ή στις μεταβολές αλλά ταυτοποιώντας και κατηγοριοποιώντας τις αιτίες δημιουργίας τους⁴¹³.

Οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις και Υποχρεώσεις του Ισολογισμού, ενσωματώνουν τις εκτιμώμενες μελλοντικές φορολογικές επιπτώσεις από φόρους γεφυρώνοντας τις διαφορές μεταξύ Λογιστικών (reported Income) και Φορολογητέων κερδών (Taxable Income). Οι τελευταίες προκύπτουν κυρίως από την εφαρμογή διαφορετικών νόμων και κανονισμών κατά τον υπολογισμό του λογιστικού και του φορολογητέου εισοδήματος⁴¹⁴ και οφείλονται σε “Προσωρινές Διαφορές” μεταξύ Λογιστικής και της Φορολογικής Αξίας (βάσης) των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού.

Οι σημαντικές Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις Ενεργητικού των Τραπεζών⁴¹⁵ αποκτούν ενόψει και της ανακεφαλαιοποίησης τους ιδιαίτερη σημασία διότι η προσμέτρηση τους στα εποπτικά ίδια κεφάλαια μειώνει τις ανάγκες τους για πρόσθετα κεφάλαια. Επίσης από την χρήση 2013 επέρχονται σημαντικές αλλαγές στον τρόπο υπολογισμού και τους συντελεστές των φορολογικών αποσβέσεων που όπως αποδεικνύεται αποτελούν μια από τις μεγαλύτερες διαχρονικά αιτίες δημιουργίας των διαφορών μεταξύ Λογιστικού και Φορολογικού Εισοδήματος.

⁴¹² Η ενσωμάτωση της σχετικής κοινοτικής οδηγίας στο ελληνικό δίκαιο υποχρέωσε περίπου 314 εισηγμένες στο X.A.A. εταιρείες να μεταπηδήσουν από τα Εθνικά (National) Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα για χρήσεις που αρχίζουν την ή μετά την 31/12/2005.

⁴¹³ Σύγκριση Graham et al., (2012).

⁴¹⁴ Με βάση τις Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές (I.A.S & US GAAP) και αυτών που γίνεται με βάση τους φορολογικούς κανόνες και τους σχετικούς νόμους της εκάστοτε χώρας.

⁴¹⁵ Βλέπε σχετικό άρθρο του περιοδικού “The Economist (10.12.2011 p. 74 f.) με τίτλο How lower taxes could hurt America’s big banks”.

Η συνεισφορά στην βιβλιογραφία έγκειται στα εξής: Κατά πρώτον, από όσο γνωρίζω, υπάρχουν ελάχιστες σε Διεθνές επίπεδο έρευνες οι οποίες χρησιμοποιούν πρωτογενώς (Hand-collected) αντληθέντα από τις επεξηγηματικές φορολογικές σημειώσεις (disclosure/Tax-footnotes) στοιχεία⁴¹⁶, βασιζόμενες σε ένα αντιπροσωπευτικό και σταθερό σε βάθος χρόνου δείγμα⁴¹⁷ από εφαρμογής των (I.A.S. & I.F.R.S) στην Ενιαίο Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο. Κατά δεύτερον συμπληρώνουμε την υφιστάμενη βιβλιογραφία (Philips et al. 2004), επεκτείνοντας την έρευνα στο πεδίο του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου I.A.S. 12 «Income Taxes»⁴¹⁸. Μελετούμε εταιρείες και κλάδους σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο φορολογικό και οικονομικό περιβάλλον, που πλήττεται ιδιαίτερα από την χρηματοπιστωτική κρίση και την οικονομική ύφεση. Το δείγμα μας καλύπτει τις χρήσεις 2005 έως και 2012 και συμπεριλαμβάνει το σύνολο των εισηγμένων Ελληνικών Τραπεζών, οι οποίες, βίωσαν μοναδικά για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο γεγονότα, όπως η διαδικασία Ιδιωτικής Ανταλλαγής κρατικών Ομολόγων γνωστή ως P.S.I.⁴¹⁹, στα πλαίσια εφαρμογής του Μνημονίου (memorandum). Σημαντικό τμήμα των Λογιστικών Ζημιών που προέκυψαν κατά την ανωτέρω διαδικασία, αναγνωρίστηκε ως “Λειτουργικές Ζημιές εις Νέον” (NOL Carry Forwards) και συμπεριλαμβάνεται στις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις Ενεργητικού των Τραπεζών και αναμένεται να επηρεάσει τον δείκτη κεφαλαιακής τους επάρκειας και το ύψος των μελλοντικών ταμειακών εκροών τους για πληρωμή φόρων (Gee και Mano, 2006; Skinner 2008). Για τους ανωτέρω λόγους τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται ξεχωριστά για τις Χρηματοοικονομικές εταιρείες (Τραπεζικός κλάδος) και τις Μη Χρηματοοικονομικές (λοιποί κλάδοι).

Τα δεδομένα αντλήθηκαν (*Hand-collected*) από τις δημοσιοποιούμενες στο Χρηματιστήριο ετήσιες Ενοποιημένες Οικονομικές Εκθέσεις (Consolidated Financial

⁴¹⁶ Στις Οικονομικές Εκθέσεις εμπεριέχονται οι προβλεπόμενες από το πρότυπο (IAS 12.79 - 12.88) γνωστοποιήσεις / σημειώσεις (tax - footnote) αναφορικά με τις πηγές, την σύνθεση και τις μεταβολές των κονδυλίων των αναβαλλόμενων φόρων.

⁴¹⁷ Οι Amir et al. (1997) συλλέγουν παρόμοια ως προς το μέγεθος και την ταξινόμηση στοιχεία αλλά περιορίζονται στις χρήσεις 1992- 1994 και αναφέρονται στα US GAAP, επίσης οι Phillips, Pincus και Wan εξετάζουν μια εκτενέστερη περίοδο (1994-2000) αλλά σε τυχαίο δείγμα εταιρικών χρήσεων της περιόδου.

⁴¹⁸ Οι Seidman (2010), Poterba et al., (2011) και Raedy (2011) διεξάγουν παρόμοια έρευνά όσον αφορά τις επιπτώσεις εφαρμογής του αντίστοιχου Αμερικάνικου Λογιστικού Προτύπου US SFAS 109 «Accounting for Income Taxes» σε δείγμα μεγάλων επιχειρήσεων της Αμερικής.

⁴¹⁹ Στις 21 Ιουλίου 2011 οι ηγέτες των κρατών-μελών της Ευρωζώνης ανακοίνωσαν σχέδιο οικονομικής στήριξης της Ελλάδας. Κατά το τρίτο τρίμηνο του 2011, διαφάνηκε ότι υπήρχαν δυσκολίες στην τήρηση από την Ελλάδα των οικονομικών στόχων (Μνημόνιο) πάνω στους οποίους βασίστηκε το αρχικό σχέδιο και αυτό οδήγησε σε νέα συμφωνία στις 26 Οκτωβρίου 2011, η οποία οριστικοποιήθηκε στις 21 Φεβρουαρίου 2012. Η συμφωνία περιλάμβανε εθελοντική διαγραφή από τους ιδιώτες πιστωτές της Ελλάδας ποσοστού 53,5% των οφειλομένων προς αυτούς ποσών υπό τη μορφή Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ).

Report) και κυρίως τις σημειώσεις (Notes/Tax foot-notes) των εισηγμένων εταιρειών. Το δείγμα περιλαμβάνει συνολικά 129 εταιρείες (14 τράπεζες και 115 των λοιπών κλάδων), οι οποίες συμπεριλαμβάνονται στην σύνθεση των διεθνών πιστοποιημένων δεικτών (*FTSE/ASE 20, FTSE/ASE 40 & FTSE/ASE 80*) του Χρηματιστηρίου Αθηνών. Καλύπτει το διάστημα 2005 έως 2012, στο οποίο έχουμε υποχρεωτική και πλήρη εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (*I.A.S./I.F.R.S.*).

5.2 Η Φορολογία υπό το Πρίσμα των Γενικά Αποδεκτών Λογιστικών Αρχών

Ο προβληματισμός για την αναγκαιότητα μιας διαπεριοδικής κατανομής (*interperiod tax allocation*) της επιβάρυνσης του φόρου εισοδήματος στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων, κυριαρχεί εδώ και πολλά χρόνια στην Αγγλοσαξονική και την Αμερικανική Λογιστική σκέψη και Πρακτική (Black, 1966), η οποία εφαρμόζει Λογιστικά πρότυπα που περιλαμβάνουν σχετικές πρόνοιες (βλ. UK and US GAAP)⁴²⁰. Με τον όρο «*interperiod tax allocation*» νοείται η διαδικασία σύμφωνα με την οποία η Τρέχουσα και η Αναβαλλόμενη Φορολογική επιβάρυνση μιας περιόδου πρέπει να κατανέμονται στα επιμέρους τμήματα του Λογαριασμού Αποτελέσματα Χρήσεως καθώς και στην κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων.

Στην Ελλάδα η συλλογιστική της “*Αναβαλλόμενης Φορολογίας*”, αποτελεί μια νεοεισερχόμενη μέσω των (Δ.Λ.Π./ I.A.S) έννοια (Σακέλλης, 2005) και δεν καλύπτεται ακόμη και σήμερα από κανένα Εθνικό Λογιστικό Πρότυπο ή Φορολογική Διάταξη. Η κυριότερη διαφορά μεταξύ της Λογιστικής των φόρων σύμφωνα με το Ελληνικό Λογιστικό Θεσμικό Πλαίσιο και εκείνης των (Δ.Λ.Π. / I.A.S), εντοπίζεται στο γεγονός ότι, στην πρώτη περίπτωση ο φόρος υπολογίζεται μόνο στα φορολογητέα κέρδη, δεν διαμορφώνει και δεν συσχετίζεται με το πραγματικό αποτέλεσμα της περιόδου και υπεισέρχεται μόνο στη διάθεση των κερδών, ενώ σύμφωνα με (Δ.Λ.Π. / I.A.S) εκτιμάται η πραγματική (βάση λογιστικών αποτελεσμάτων) φορολογική επιβάρυνση μιας περιόδου και έχουμε πλήρη εφαρμογή της έννοιας της Διαπεριοδικής Κατανομής «*interperiod tax allocation*» ως ανωτέρω αναφέρθηκε.

⁴²⁰ United Kingdom and United States - Generally Accepted Accounting Principles.

Το 2002 η Ευρωπαϊκή Ένωση (E.U.) απαιτεί από όλες τις εισηγμένες στα χρηματιστήρια των 27 Κρατών Μελών εταιρείες να μεταπηδήσουν στα (IFRS)⁴²¹ αρχής γενομένης από τις χρήσεις που αρχίζουν στις ή μετά την 1 Ιανουαρίου του 2005. Το γεγονός αυτό υποχρέωσε περισσότερες από 7.000 εισηγμένες να αντικαταστήσουν τα Εθνικά Λογιστικά Πρότυπα με τα (I.A.S. / IFRS) Εξαιρουμένων ελάχιστων πολυεθνικών, οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών (Χ.Α.) εταιρείες υποχρεώθηκαν να εφαρμόσουν για πρώτη φορά πλήρως το *Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 12 “Φόροι Εισοδήματος”* (International Accounting Standard 12: Income Taxes) από τις χρήσεις που αρχίζουν στις ή μετά την 1 Ιανουαρίου του 2005⁴²².

Οι Αναβαλλόμενοι Φόροι σύμφωνα με το I.A.S. 12 και το US SFAS 109.

Το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 12 (IAS 12)⁴²³ καθορίζει τον λογιστικό χειρισμό των φόρων εισοδήματος. Καλύπτει την λογιστική παρακολούθηση τόσο των τρεχουσών όσο και των μελλοντικών φορολογικών συνεπειών που απορρέουν από: (α) συναλλαγές και άλλα οικονομικά γεγονότα της τρέχουσας (κλειόμενης) χρήσης ή περιόδου που αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις, (β) τη μελλοντική υποχρέωση καταβολής φόρων ή την αναμενόμενη μελλοντική ωφέλεια από φόρους σε σχέση με την κλειόμενη χρήση και περιλαμβάνει όλους τους φόρους εισοδήματος που επιβάλλονται τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Έτσι το πρότυπο καλύπτει: την διαφορά μεταξύ του Λογιστικού Αποτελέσματος και Φορολογητέου Εισοδήματος, τα κριτήρια αναγνώρισης, επιμέτρησης των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων/υποχρεώσεων, την λογιστική αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών ή αχρησιμοποίητων πιστωτικών φόρων, την παρουσίαση των αναβαλλόμενων Φορολογικών θέσεων στις Οικονομικές καταστάσεις και προβλέπει μια σειρά αρκετά απαιτητικών γνωστοποιήσεων και επεξηγήσεων (notes).

⁴²¹ Η εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.) International Financial Reporting Standards (IFRS) στην Ευρώπη και σε πολλές άλλες χώρες του Κόσμου αποτελεί για πολλούς τη Λογιστική Επανάσταση του 21ου αιώνα. Με αυτό τον τρόπο η E.U. φιλοδοξεί να συμβάλει στην ποιοτική αναβάθμιση, τη αύξηση της διαφάνειας, της αξιοπιστίας και της συγκρισιμότητας της παρεχόμενης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (Καραμάνης και Παπαδάκης (2008), Whittington (2005), χωρίς όμως ακόμα να υπάρχουν επαρκεί ευρήματα ως προς την επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων. Βλέπε Ball (2006), Daske et al. (2008).

⁴²² Η υποχρέωση αφορούσε περίπου 314 εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών εταιρείες.

⁴²³ Βλέπε σχετικό κεφάλαιο 3 και

AICPA. Inside IFRS: Accounting and Financial Reporting Fundamentals, <http://www.ifrs.com>.

(I.) Διαφορές μεταξύ Λογιστικού και Φορολογητέου Εισοδήματος

Σε πολλά φορολογικά καθεστώτα το Λογιστικό Αποτέλεσμα (κέρδος / ζημία) διαφέρει από το φορολογητέο.⁴²⁴ Οι διαφορές προκύπτουν από την εφαρμογή διαφορετικών νόμων και κανόνων (G.A.A.P.)⁴²⁵ κατά τον υπολογισμό του Λογιστικού Αποτελέσματος, από αυτούς που προβλέπονται για τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος. **Έξοδο φόρου** (έσοδο φόρου) είναι το συνολικό ποσό του Φόρου που βαρύνει (αντιστοιχεί) στα Λογιστικά Αποτελέσματα μια περιόδου με βάση τον ισχύοντα Φορολογικό Συντελεστή, και συμπεριλαμβάνει τον τρέχοντα και τον **αναβαλλόμενο φόρο**. **Ο Τρέχων φόρος** είναι το ποσό των πληρωτέων (επιστρεπτέων) φόρων εισοδήματος που αφορά στο φορολογητέο κέρδος (φορολογική ζημία) μιας περιόδου ενώ ο “Αναβαλλόμενος Φόρος” εξομαλύνει το κενό μεταξύ Εξόδου Φόρου και Τρέχοντα Φόρου και προκύπτει από την μεταβολή των αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (Απαιτήσεων / Υποχρεώσεων) από χρήση σε χρήση.

Η συνολική **Φορολογική Επιβάρυνση** για το Λογιστικό εισόδημα (κέρδος / ζημία) μιας περιόδου υπολογίζεται ως:

$$\text{Έξοδο φόρου} = \text{Τρέχων φόρος (+/-) Αναβαλλόμενος Φόρος (α)}$$

$$\text{Total Tax Expense} = \text{Current Tax Expense (+/-) Deferred Tax Expense}$$

Αναβαλλόμενη φορολογία είναι τα ποσά του φόρου εισοδήματος που ήδη έχουν αναγνωρισθεί κυρίως ως έξοδα (ή σε βάρος των ιδίων κεφαλαίων) αλλά θα καταβληθούν μελλοντικά ή τα ποσά που αναμένεται να επιστραφούν μελλοντικά. Η πρώτη περίπτωση αφορά τις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και η δεύτερη τις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις. Η αναβαλλόμενη φορολογία οφείλεται σε διαφορές μεταξύ της αξίας των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού όπως αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τους λογιστικούς κανόνες και αρχές (λογιστική Βάση) και αυτής που προσδιορίζεται με βάση τους φορολογικούς κανόνες (φορολογική Βάση)⁴²⁶. Οι διαφορές αυτές μπορεί να είναι είτε προσωρινές είτε μόνιμες. Οι *Μόνιμες Διαφορές (permanent differences)*

⁴²⁴ Λογιστικό αποτέλεσμα είναι το προ φόρων κέρδος ή ζημία μιας περιόδου, όπως προκύπτει από τα λογιστικά βιβλία (G.A.A.P.), ενώ Φορολογητέο εισόδημα είναι αυτό που προσδιορίζεται σύμφωνα με τους κανόνες που έχουν θεσπιστεί από τις φορολογικές αρχές κάθε χώρας και επί του οποίου επιρρίπτονται οι φόροι εισοδήματος.

⁴²⁵ Γενικά Αποδεκτές Λογιστικές Αρχές/Generally Accepted Principles με επικρατέστερα τα US GAAP και τα International Accounting Standards (I.A.S.).

⁴²⁶ Κλασσικό παράδειγμα διαφορών αποτελούν οι αποσβέσεις, οι οποίες σύμφωνα με τα IAS προσδιορίζονται ανάλογα με την ωφέλιμη ζωή των παγίων ενώ σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία με βάση καθορισμένους συντελεστές

αφορούν έξοδα ή έσοδα που επηρεάζουν μόνο το φορολογητέο ή μόνο το λογιστικό αποτέλεσμα, (π.χ. φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις, διάφορα αφορολόγητα έσοδα, όπως έσοδα από μερίσματα) οι οποίες και δεν δημιουργούν υποχρέωση αναγνώρισης αναβαλλόμενης φορολογίας. Οι Προσωρινές Διαφορές (*temporary differences*) αντιθέτως επηρεάζουν το λογιστικό και το φορολογητέο εισόδημα σε διαφορετική όμως χρονική στιγμή.⁴²⁷ Οι Προσωρινές Διαφορές στην συνέχεια διακρίνονται σε: α) *Φορολογητέες Προσωρινές Διαφορές* (*taxable temporary differences*), που οδηγούν σε πληρωμή υψηλότερων φόρων στο μέλλον και στο παρόν σε αναγνώριση “Αναβαλλόμενης Φορολογικής Υποχρέωσης” και β) *Εκπεστές Προσωρινές Διαφορές* (*deductible temporary differences*) που οδηγούν στο να καταβάλλεται μεγαλύτερος φόρος στην τρέχουσα χρήση και χαμηλότερος σε μελλοντικές χρήσεις για τις οποίες και αναγνωρίζεται μια “Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση”⁴²⁸.

Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις (ΑΦΥ) είναι λοιπόν τα ποσά των φόρων εισοδήματος που θα καταβληθούν σε μελλοντικές περιόδους, που αφορούν σε φορολογητέες προσωρινές διαφορές. *Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις* (ΑΦΑ) είναι τα ποσά των φόρων εισοδήματος που είναι επιστρεπτέα σε μελλοντικές περιόδους και αφορούν σε: (α) εκπεστές προσωρινές διαφορές, (β) μεταφερόμενες αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές, και (γ) μεταφερόμενους αχρησιμοποίητους πιστωτικούς φόρους.

Στην περίπτωση ύπαρξης αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών⁴²⁹ και πιστώσεων, η αναγνώριση επιτρέπεται μόνο όταν είναι πιθανόν να υπάρξουν μελλοντικά φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων θα χρησιμοποιηθούν⁴³⁰ οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές και πιστώσεις (βλ. σχετικά κεφ. 3).

⁴²⁷ Π.χ. οι προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού ενώ έχουν διαμορφώσει το λογιστικό αποτέλεσμα θα εκπέσουν φορολογικά κατά το χρόνο καταβολής των αποζημιώσεων.

⁴²⁸ Συγκεκριμένα για τα στοιχεία του ενεργητικού ισχύει το εξής: αν η λογιστική τους αξία είναι μεγαλύτερη από τη φορολογική τους βάση προκύπτει φορολογητέα προσωρινή διαφορά, ενώ αν ισχύει το αντίθετο (φορολογική βάση > της λογιστικής αξίας) προκύπτει προσωρινή διαφορά εκπεστέα. Για τις υποχρεώσεις ισχύει ότι αν η λογιστική αξία είναι μεγαλύτερη της φορολογικής βάσης προκύπτει προσωρινή διαφορά εκπεστέα.

⁴²⁹ Συνήθως όμως η ύπαρξη αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών, αποτελεί ισχυρή ένδειξη ότι μπορεί να μην υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος.

⁴³⁰ Το πρότυπο θέτει συγκεκριμένα και αυστηρά κριτήρια προς αποφυγή δημιουργίας υπερεκτιμημένων στοιχείων ενεργητικού. Από την ελληνική φορολογική νομοθεσία (άρθρο 4, παρ. 3, Ν. 2238/94) προβλέπεται ότι το αρνητικό στοιχείο (ζημία) του εισοδήματος μεταφέρεται για συμψηφισμό στα πέντε επόμενα οικονομικά έτη.

(II.) Παρουσίαση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στις Οικονομικές Καταστάσεις.

Οι τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις/υποχρεώσεις και οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις / υποχρεώσεις πρέπει να παρουσιάζονται ξεχωριστά στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις / υποχρεώσεις δεν πρέπει να ταξινομούνται ως κυκλοφορούν ενεργητικό / βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Οι τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις/υποχρεώσεις όπως και οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις/υποχρεώσεις πρέπει να συμψηφίζονται⁴³¹ μόνο εάν υφίσταται νομική βάση για το συμψηφισμό αυτό. Το έξοδο (ή έσοδο) της χρήσης για φόρο εισοδήματος θα παρουσιάζεται στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης ή Συνολικού εισοδήματος και σε ορισμένες περιπτώσεις μόνο μέσω της κατάστασης μεταβολής καθαρής θέσης.

(III.) Γνωστοποιήσεις.

Σύμφωνα με το πρότυπο πρέπει να γνωστοποιούνται μια σειρά στοιχείων και μεταβολών (Notes) στα όποια κυρίως συμπεριλαμβάνονται: α) Ο τρέχων φόρος (έξοδο ή έσοδο) της χρήσης, οι επιπλέον φόροι παρελθουσών χρήσεων που κατέστησαν οριστικοί εντός της κλειόμενης χρήσης καθώς και η πρόβλεψη για πιθανούς μελλοντικούς φόρους που ενδεχομένως θα επιβληθούν επί των αποτελεσμάτων της χρήσης αυτής. β) Ο αναβαλλόμενος φόρος (έξοδο ή έσοδο) της χρήσης που προκύπτει από τη μεταβολή της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης/υποχρέωσης σε σχέση με την αντίστοιχη απαίτηση / υποχρέωση που είχε απεικονισθεί στις αμέσως προηγούμενες οικονομικές καταστάσεις, στο βαθμό που η μεταβολή διέρχεται μέσω της Κατάστασης Συνολικού εισοδήματος. γ) Τα ποσά τρέχουσας ή αναβαλλόμενης φορολογίας που απεικονίσθηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια. δ) Μια ανάλυση των κυριότερων προσωρινών διαφορών από τις οποίες προκύπτει η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση/υποχρέωση στις οικονομικές καταστάσεις της κλειόμενης χρήσης. ε) Μια συμφωνία της πραγματικής φορολογικής επιβάρυνσης με τη θεωρητική επιβάρυνση που θα προέκυπτε εάν ο ισχύων συντελεστής φορολογίας εισοδήματος πολλαπλασιαζόταν με τα προ φόρων λογιστικά κέρδη της χρήσης και ανάλυση των διαφορών (Tax reconciliation). στ) Σε περιπτώσεις αναγνώρισης αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών και πιστώσεων απαιτείται

⁴³¹ Για τις τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις / υποχρεώσεις ως συμψηφισμός θεωρείται και η ταυτόχρονη είσπραξη της απαίτησης και η πληρωμή της υποχρέωσης [IAS 12.74].

γνωστοποίηση του ποσού της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης καθώς και των στοιχείων που αποδεικνύουν την ορθότητα της αναγνώρισης απαίτησης.

Επίσης όταν μετά την ημερομηνία του ισολογισμού θεσπίζονται ή ανακοινώνονται μεταβολές στους φορολογικούς συντελεστές ή στους φορολογικούς νόμους, μια επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να γνωστοποιεί κάθε ουσιώδη επίδραση αυτών των μεταβολών στις τρέχουσες και στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις της (βλέπε και IAS 10 “γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού”).

5.3 Δείγμα - Μεθοδολογία - Παραδοχές & Περιορισμοί

Όπως προαναφέρθηκε, η ερέυνα μας αποσκοπεί στο να παρέχει μια πλήρη και ολοκληρωμένη εικόνα για την σημαντικότητα, την σύνθεση, την πρόελευση και την εξέλιξη των Αναβαλλόμενων Φορολογικών θέσεων Ενεργητικού και Παθητικού των εισηγμένων επιχειρήσεων για όλο το διάστημα που εφαρμόζεται το IAS 12. Τα δεδομένα αυτά στην συνέχεια χρησιμοποιούνται στο να εκτιμηθεί η επίδραση μιας αλλαγής των φορολογικών συντελεστών στην εταιρική κερδοφορία, στην διάρθρωση των Ισολογισμών και την φοροδοτική ικανότητα, γεγονός που πολλές φορές υποεκτιμάται ή δεν λαμβάνεται υπόψη από τους λαμβάνοντες σχετικές πολιτικές αποφάσεις.

5.3.1 Σύνθεση Δείγματος και Συλλογή Δεδομένων

Προκειμένου να γίνει κατανοητή η δομή και η λειτουργία της Ελληνικής Κεφαλαιαγοράς γίνεται αρχικά μια σύντομη αναφορά στην Αγορά Αξιών, στις κατηγορίες διαπραγμάτευσης καθώς και στους κλάδους και τους δείκτες που έχουν δημιουργηθεί. Στην συνέχεια περιγράφεται ο τρόπος και η διαδικασία συλλογής των στοιχείων καθώς και οι σχετικοί περιορισμοί.

5.3.1.1 Η Ελληνική κεφαλαιαγορά

Το Χρηματιστήριο Αθηνών (Χ.Α.)⁴³² αποτελεί το διαχειριστή των οργανωμένων αγορών, των αγορών πολυμερούς διαπραγμάτευσης και άνθρακα καθώς και της εξωχρηματιστηριακής αγοράς της Ελληνικής κεφαλαιαγοράς. Οι αγορές που λειτουργούν στο Χ.Α. διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- *Οργανωμένη αγορά αξιών*, όπου οι επενδυτές μπορούν να διαπραγματευτούν - μεταξύ άλλων - σε μετοχές, ETFs και ομόλογα.
- *Οργανωμένη αγορά παραγώγων*, στην οποία διαθέσιμα είναι προς διαπραγμάτευση Συμβόλαια Μελλοντικής Εκπλήρωσης, Δικαιώματα Προαίρεσης και Προϊόντα Δανεισμού.
- *Εναλλακτική αγορά*, στην οποία οι επενδυτές μπορούν να διαπραγματευτούν σε μετοχές.
- *Αγορά άνθρακα*, όπου πραγματοποιούνται οι δημοπρασίες για την πρωτογενή διάθεση των δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου (EUAs) και
- *Εξωχρηματιστηριακή αγορά*, όπου πραγματοποιούνται οι μεταβιβάσεις τίτλων μεταξύ επενδυτών, εκτός αγοράς.

Η οργανωμένη αγοράς αξιών, προσφέρει το κανονιστικό πλαίσιο καθώς και την υποδομή ώστε οι αγοραστές και οι πωλητές κινητών αξιών να μπορούν να διαπραγματευτούν:

- Μετοχές και Δικαιώματα μετοχών
- Ελληνικά Πιστοποιητικά (ΕΛ.ΠΙΣ.) και γενικά τίτλους παραστατικούς μετοχών
- Τίτλους σταθερού εισοδήματος (Ομόλογα)
- Μερίδια Διαπραγματεύσιμων Αμοιβαίων Κεφαλαίων (Δ.Α.Κ.) καθώς και
- Σύνθετα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα (Σ.Χ.Π.)
- Τίτλοι Παραστατικοί Δικαιωμάτων προς Κτήση Κινητών Αξιών ή Warrants

⁴³² Βλέπε <http://www.helex.gr/el/web/guest/markets>

Οι ανωτέρω κινητές αξίες, βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, εντάσσονται σε διαφορετικές κατηγορίες διαπραγμάτευσης οι οποίες διακρίνονται ως εξής⁴³³:

- Γενική Κατηγορία (Κύρια Αγορά).
- Ειδική Κατηγορία Χαμηλής Διασποράς.
- Ειδική Κατηγορία Επιτήρησης.
- Ειδική Κατηγορία Προς Διαγραφή.
- Κατηγορία Τίτλων Σταθερού Εισοδήματος.
- Κατηγορία Διαπραγματεύσιμων Αμοιβαίων Κεφαλαίων.
- Κατηγορία Σύνθετων Χρηματοοικονομικών Προϊόντων.
- Κατηγορία Τίτλων Παραστατικών Δικαιωμάτων προς Κτήση Κινητών Αξιών.

Για την ένταξη κάθε κινητής αξίας σε μια από τις παραπάνω κατηγορίες πρέπει να πληρούνται ειδικές προϋποθέσεις, κατά περίπτωση, οι οποίες υπόκεινται σε αναθεώρηση σε τακτά χρονικά διαστήματα. Ειδικότερα οι μετοχές, κατά την εισαγωγή τους στο Χ.Α., παράλληλα με την ένταξή τους σε κατηγορίες διαπραγμάτευσης, εντάσσονται και σε κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ενώ η κατάταξη τους σε κλάδους γίνεται σύμφωνα με το μοντέλο κατάταξης των *FTSE/Dow Jones ICB (Industry Classification Benchmark)*.

Το Χ.Α. σε συνεργασία με την FTSE International Limited⁴³⁴ δημιούργησε τους διεθνείς δείκτες *FTSE/ASE 20*⁴³⁵, *FTSE/ASE Mid 40*⁴³⁶ & *FTSE/ASE 80*⁴³⁷, με σκοπό να παρέχουν ένα μέτρο σύγκρισης της απόδοσης του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών σε πραγματικό χρόνο, και στους οποίους μπορούν να στηριχθούν επίσης οι συναλλαγές της αγοράς παραγώγων προϊόντων συνδεδεμένων με τον δείκτη. Ο δείκτης FTSE/ASE 20 είναι ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης και περιλαμβάνει τις 20 μεγαλύτερες εισηγμένες εταιρίες (blue chip). Ο δείκτης FTSE / ASE Mid 40 είναι ο δείκτης μεσαίας

⁴³³ Για περισσότερα στοιχεία των κατηγοριών διαπραγμάτευσης (αγορών) που ίσχυσαν στην χρονική περίοδο που διεξάγεται η έρευνα βλέπε <http://www.ase.gr/content/gr/ann.asp?annid=40742> και <http://www.helex.gr/el/athex-regulations>

⁴³⁴ "FTSE Group (FTSE) is a global leader in indexing and analytic solutions. FTSE calculates thousands of unique indices that measure and benchmark markets and asset classes in more than 80 countries around the world. (<http://www.ftse.com/products/home>)"

⁴³⁵ Από την 25/12/2012 ο δείκτης συμπληρώθηκε με 5 ακόμα μετοχές και μετονομάστηκε σε *FTSE/ASE Large Cap*.

⁴³⁶ Από 29 Νοεμβρίου, 2010, ο Δείκτης "FTSE/ASE. Mid 40" μετονομάζεται σε "FTSE/X.A. Mid Cap"

⁴³⁷ Ο Δείκτης FTSE/ASE 80 από 29/11/2010 μετονομάζεται σε FTSE/X.A. Small Cap ενώ από την 3/12/2012 καταργείται και αντικαθιστάται με τον Δείκτη Θεμελιωδών Μεγεθών FTSE MSFW.

κεφαλαιοποίησης και περιλαμβάνει τις επόμενες 40 εταιρίες ενώ ο δείκτης FTSE/ASE 80 είναι ο δείκτης μικρής κεφαλαιοποίησης ο οποίος περιλαμβάνει τις επόμενες 80 εταιρίες. Σε συνεργασία με την FTSE δημιουργήθηκαν επίσης οι δείκτες FTSEGT⁴³⁸ (διεθνούς δραστηριοποίησης), FTSEA (Αγοράς)⁴³⁹.

5.3.1.2 *Επιλογή των εταιρειών του Δείγματος*

Στόχος μας είναι στο δείγμα να περιέχει εταιρείες που συμπεριλαμβάνονται στην σύνθεση των διεθνώς πιστοποιημένων δεικτών (FTSE/ASE 20, FTSE/ASE Mid 40 & FTSE/ASE 80) κατά το διάστημα 2005-2012. Όμως λόγω των μεταβολών που επήλθαν στην σύνθεση των ανωτέρω δεικτών στην διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου και θα αναλύσουμε στην επόμενη παράγραφο, αναλύονται συνολικά στοιχεία 6 δεικτες FTSE⁴⁴⁰ και κατά περίπτωση ο Δείκτης Όλων των Μετοχών (ΔΟΜ). Επιλέγοντας και παρακολουθώντας διαχρονικά τους ανωτέρω βασικούς πιστοποιημένους διεθνείς δείκτες διασφαλίζεται ότι στο δείγμα μας συμπεριλαμβάνονται οι μεγαλύτερες σε κεφαλαιοποίηση, όγκο συναλλαγών και διασπορά εταιρείες, οι μετοχές των οποίων διαπραγματεύονται κατά το μεγαλύτερο διάστημα σε κανονικό καθεστώς⁴⁴¹. Η κεφαλαιοποίηση των εταιρειών του δείγματός μας καλύπτει κατά μέσο όρο (Μ.Ο.) το 86,60% της συνολικής κεφαλαιοποίησης της αγοράς (ASE).

Οι δείκτες FTSE/ASE 20, FTSE/ASE Mid 40 & FTSE/ASE 80, συμπεριλαμβάνουν αρχικά, στην πλήρη ανάπτυξη τους, 20, 40 και 80 επιχειρήσεις αντίστοιχα. Έτσι σε κάθε χρήση θα μπορούσαν θεωρητικά να προκύψουν στο τέλος κάθε χρήσης κατ' ανωτέρω 140 παρατηρήσεις. Από τις προβλεπόμενες τακτικές αναθεωρήσεις των δεικτών προκύπτουν μεταβολές στην σύνθεση τους⁴⁴² και αντίστοιχα μεταβολές και στις εταιρείες συμμετέχουν σε κάθε δείκτη από χρήση σε χρήση. Ως αποτέλεσμα των μεταβολών της σύνθεσης των δεικτών αυτών, έχουμε κατά την διάρκεια της

⁴³⁸ Έχει παύσει να ισχύει από 28/11/2011. Τα στοιχεία του αφορούν την περίοδο από 2006-2011 (25/11/2011)

⁴³⁹ Για τον υπολογισμό των δεικτών βλέπε <http://www.ase.gr/content/gr/Indices/Composition/>

⁴⁴⁰ Εννοούνται οι υπόλοιποι Δείκτες FTSE (FTSEMSFW, FTSEA, FTSEGT).

⁴⁴¹ Για μια αναλυτική παρουσίαση της σύνθεσης, λειτουργίας και εποπτείας των δεικτών FTSE βλέπε αναλυτικά <http://www.helex.gr/el/web/guest/indices> και <http://www.ase.gr/content/gr/Indices/Composition/>

⁴⁴² Μια ειδική συμβουλευτική επιτροπή συνεδριάζει τουλάχιστον δύο φορές τον χρόνο (Μάιος - Οκτώβριος) και εξετάζει και εγκρίνει όλες τις μεταβολές των εταιριών που συμμετέχουν στους Δείκτες ώστε να διασφαλίζει ότι οι μεταβολές αυτές γίνονται σύμφωνα με τους Βασικούς Κανόνες. Μεταβολές στην σύνθεση των δεικτών γίνονται μετά την ολοκλήρωση των εργασιών της τελευταίας ημέρας συναλλαγών του Μαΐου και του Νοεμβρίου ώστε να διασφαλίζει ότι οι μεταβολές αυτές γίνονται σύμφωνα με τους Βασικούς Κανόνες.

εξεταζόμενης περιόδου, μετακινήσεις εταιρειών τόσο μεταξύ των 6 δεικτών FTSE και του δείκτη ΔΟΜ⁴⁴³, αλλά και περιπτώσεις προσωρινής ή και οριστικής απομάκρυνσης τους από τους εξεταζόμενους δείκτες.

Στην βιβλιογραφία ένα δείγμα του οποίου η σύνθεση δεν παραμένει σταθερό στην πορεία του χρόνου χαρακτηρίζεται ως μη ισορροπημένο “unbalanced”⁴⁴⁴. Σε τέτοιες περιπτώσεις συνήθως καθορίζεται μια ημερομηνία / χρήση αναφοράς και επιλέγονται όλες τις εταιρείες, οι οποίες κατά την συγκεκριμένη χρονική στιγμή ανήκουν σε κάποια κατηγορία (π.χ. διαπραγματεύσης ή χρηματιστηριακού δείκτη). Οι εταιρείες αυτές στην συνέχεια παρακολουθούνται και ελέγχονται σε όλο το διάστημα της έρευνας⁴⁴⁵. Στην έρευνα μας ακολουθήθηκε η ανωτέρω μεθοδολογία⁴⁴⁶, με ημερομηνία αναφοράς τις εταιρείες που ανήκαν στους δεικτών *FTSE/ASE 20*, *FTSE/ASE Mid 40* & *FTSE/ASE 80* κατά την χρήση 2010 (περιοδική αναθεώρηση Ιουνίου 2010)⁴⁴⁷.

Στην διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου, υπήρξε σε πολλές περιπτώσεις αδυναμία συμπλήρωσης από την αρμόδια επιτροπή του προβλεπόμενου αριθμού εταιρειών λόγω μη κάλυψης από πλευράς τους των ποιοτικών κριτηρίων του κατά περίπτωση δείκτη. Αυτό αφορά κυρίως τις χρήσεις 2011-2012, κατά τις οποίες έχουμε κορύφωση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης. Όλες οι ανωτέρω περιπτώσεις και μεταβολές παρουσιάζονται ως ειδικές υποκατηγορίες και αναλύονται στους σχετικούς πίνακες.

Τα στοιχεία αντλήθηκαν (*Hand-collected*) από τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις εταιρειών για το διάστημα από το 2005 έως το 2012 (οκτώ εταιρικές χρήσεις). Στην περίοδο αυτή, με πρώτη την χρήση 2005, έχουμε πλήρη και υποχρεωτική εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (I.A.S./I.F.R.S).

⁴⁴³ Ο Δείκτης Όλων των Μετοχών (ΔΟΜ).

http://www.ase.gr/content/gr/Indices/Composition/Index_Stocks.asp?Index=28&Name=%C4%E5%DF%EA%F4%E7%F2%20%BC%EB%F9%ED%20%F4%F9%ED%20M%E5%F4%EF%F7%FE%ED%20%D7.%CI.&Date=14/01/2014

⁴⁴⁴ Βλέπε Grothe (2011), σελ. 167.

⁴⁴⁵ Βλέπε Vorstius (2004), σελ. 186.

⁴⁴⁶ Μια τέτοια επιλογή μπορεί να οδηγήσει σε περιπτώσεις, όπου μια εταιρεία που ανήκε στην ημερομηνία αναφοράς (π.χ. 2010), σε κάποιο χρηματιστηριακό δείκτη, τα υπόλοιπα χρόνια (χρήσεις) να βρεθεί προσωρινά ή οριστικά εκτός του δείκτη αυτού, σε κάποιο άλλο δείκτη ή και εκτός αγοράς.

⁴⁴⁷ Ο λόγος για τον οποίο δεν επιλέχθηκε η επόμενη αναθεώρηση (Νοεμβρίου 2010), είναι ότι αυτή επέφερε σημαντικότερες - μη κανονικές - μεταβολές στη σύνθεση των δεικτών, ως συνέπεια σε μεγάλο βαθμό της αποτύπωσης της κρίσης ρευστότητας στα μεγέθη των εισηγμένων εταιρειών και έτσι η αναθεώρηση του Ιουνίου κρίνεται ως πιο συμβατή, όσο αφορά τους δείκτες, με την προ κρίσης περίοδο.

Κατά την τελική διαμόρφωση του δείγματος έγιναν οι παρακάτω παραδοχές και προσαρμογές: Κατά την ημερομηνία επιλογής του δείγματος οι δείκτες FTSE/ASE 20-40-80, συμπεριλάμβαναν συνολικά 130 εταιρείες. Στην συνέχεια:

1. Εξαιρέθηκαν εντελώς εταιρείες-χρήσεις που δημοσίευσαν οικονομικές εκθέσεις για λιγότερες από πέντε από τις συνολικά 8 χρήσεις ή δεν έδιναν επαρκή χρηματοοικονομική πληροφόρηση (32 παρατηρήσεις)
2. Προστέθηκαν τρεις Τραπεζικοί όμιλοι που δεν συμπεριλαμβάνονταν στους δείκτες, λόγω χαμηλής διασποράς, προκειμένου να συμπεριληφθεί στο δείγμα το σύνολο των εισηγμένων τραπεζών (24 παρατηρήσεις).
3. Οι εταιρικές χρήσεις που εκλείπουν (παρατηρήσεις 21) οφείλονται κατά κύριο λόγο στην μη δημοσίευση οικονομικών εκθέσεων από 8 εταιρείες του τραπεζικού κλάδου κατά την περίοδο 2011-2012 (14 παρατηρήσεις) ενώ οι υπόλοιπες (7 παρατ.) προέρχονται από εταιρείες των υπόλοιπων κλάδων.
4. Σε περιπτώσεις εταιριών που η εισαγωγή τους έγινε μετά το 2005, αλλά συμπεριέλαβαν στο ενημερωτικό δελτίο εισαγωγής τους στο Χρηματιστήριο οικονομικά στοιχεία των προηγούμενων χρήσεων, λήφθηκαν υπόψη τα στοιχεία του ενημερωτικού δελτίου.
5. Σε περιπτώσεις συγχωνεύσεων λήφθηκαν υπόψη για την χρήση μετά την συγχώνευση τα στοιχεία του νέου Ομίλου.

Τελικά προκύπτουν **1011** εταιρικές χρήσεις (firm years) που αφορούν 129, διαφορετικές εταιρείες (βλ. κατωτέρω πίνακα 5.2).

Πίνακας 5-1: (Αριθμός εταιρικών- χρήσεων που εξαιρέθηκαν από το δείγμα).

Συνολικός Αριθμός εταιρειών ΤΩΝ 3 ΔΕΙΚΤΩΝ (FTSE/ASE 20, FTSE/ASE Mid 40 & FTSE/ASE Small Cap 80)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Σύνολα
	130	130	130	130	130	130	130	130	1040
Πλέον. Αριθμός Εταιρειών - Χρήσεων για να συμπεριληφθεί το σύνολο των εισηγμένων τραπεζών	3	3	3	3	3	3	3	3	24
Μείον. Αριθμός Εταιρειών - Χρήσεων που εξαιρέθηκαν λόγω μη πληρότητας στοιχείων κλπ	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-32
Μείον. Αριθμός Εταιρειών - Χρήσεων με > απο 5 χρήσεις < 7						-1	-7	-13	-21
Τελικός Αριθμός Παρατηρήσεων	129	129	129	129	129	128	122	116	1011

Για 116 εταιρείες του δείγματος (2005-2012), έχουμε στοιχεία και για τις 8 χρήσεις, για 6 έχουμε στοιχεία για 7 χρήσεις και 6 χρήσεις, ενώ μόνο μία εταιρεία εμφανίζεται για 5 χρήσεις.

Πίνακας 5-2: Αριθμός παρατηρήσεων ανά εταιρεία.

Αριθμός παρατηρήσεων (Χρήσεις) ανά Εταιρεία	1	2	3	4	5	6	7	8	Σύνολα
Αριθμός Εταιρειών	0	0	0	0	1	6	6	116	129
Συνολ. Αριθμ. Παρατηρήσεων	0	0	0	0	5	36	42	928	1011

Στην συνέχεια παρουσιάζονται οι εταιρείες-χρήσεις (firm years) του δείγματος καθώς και τα κλαδικά και Χρηματιστηριακά χαρακτηριστικά τους.

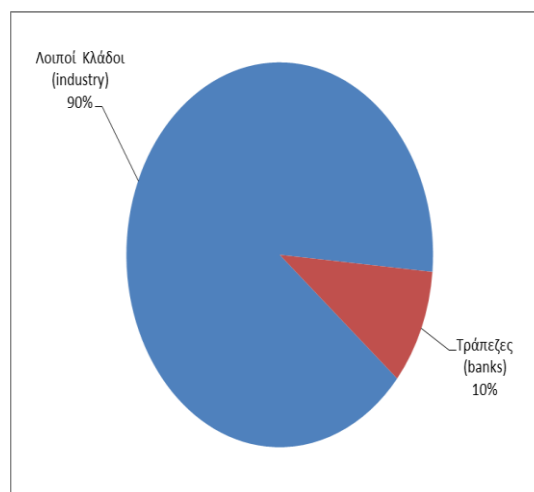
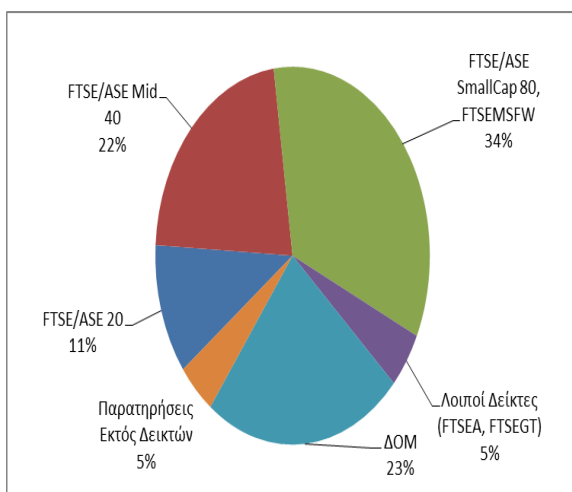
Ο πίνακας 5-3 παρουσιάζει την κατανομή των παρατηρήσεων (firm years) κατά χρηματιστηριακό δείκτη και χρήση και το ποσοστό επί των συνολικών παρατηρήσεων.

Πίνακας 5-3: Αριθμός παρατηρήσεων (firm years) ανά δείκτη και έτος.

ΔΕΙΚΤΕΣ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Σύνολα
FTSE/ASE 20	16	19	20	20	20	20	19	24	158
(%)	12%	15%	16%	16%	16%	16%	15%	19%	16%
FTSE/ASE Mid 40	25	25	29	33	29	20	36	18	215
(%)	19%	19%	22%	26%	22%	16%	30%	16%	21%
FTSE/ASE SmallCap 80, FTSEMSFW	36	42	40	51	59	61	20	13	322
(%)	28%	33%	31%	40%	46%	48%	16%	11%	32%
FTSEA, FTSEGT,	2	5	13	3	0	0	0	24	47
(%)	2%	4%	10%	2%	0%	0%	0%	21%	5%
ΔΟΜ	41	31	25	20	19	26	39	24	225
(%)	32%	24%	19%	16%	15%	20%	32%	21%	22%
Εξαγωγή απο ΔΕΙΚΤΗ (Επιτήρηση, Νέα Εισαγωγή)	9	7	2	2	2	1	8	13	44
(%)	7%	5%	2%	2%	2%	1%	7%	11%	4%
Σύνολα Παρατηρήσεις	129	129	129	129	129	128	122	116	1011
Σύνολικες Παρατηρήσεις Χρήσης	129	129	129	129	129	128	122	116	1011

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι στην εξεταζόμενη περίοδο (2005-2012) το μεγαλύτερο ποσοστό των συνολικών παρατηρήσεων (74%) προέρχεται από εταιρείες των δεικτών FTSE/ASE, ένα ποσοστό (22%) βρέθηκε / μετακινήθηκε εκτός των δεικτών FTSE/ASE προς τον δείκτη ΔΟΜ, ενώ ένα ποσοστό 4% βρέθηκε εκτός των παραπάνω δεικτών προσωρινά ή οριστικά λόγω επιτήρησης, διαγραφής κ.λπ.).

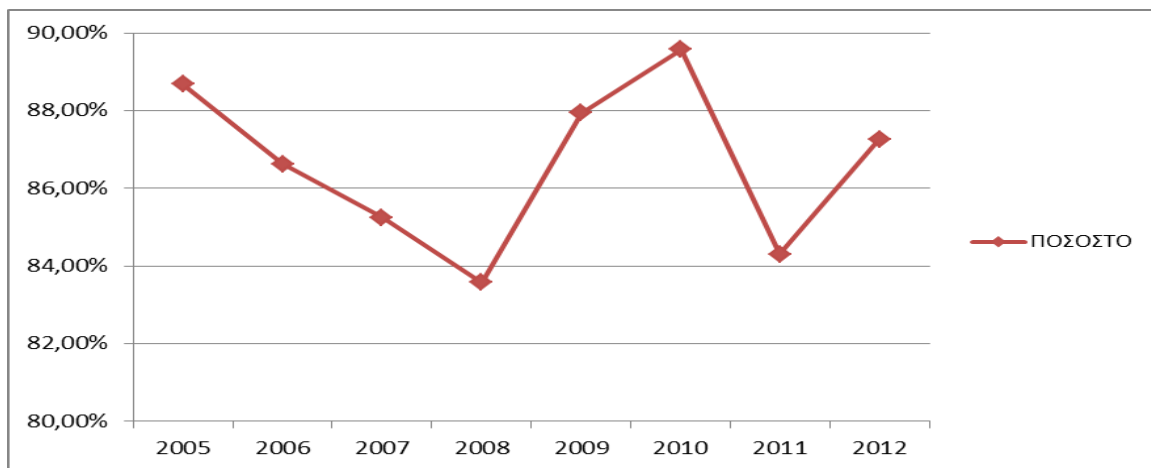
Από τις συνολικά **1.011** παρατηρήσεις οι 98 (10%) προέρχονται από εταιρείες του Τραπεζικού Κλάδου (banks) και 913 παρατηρήσεις (90%) από τους Υπόλοιπους Κλάδους (Industry).

Γράφημα 5-1: Κατανομή ως ποσοστό (%) των Συνολικών Παρατηρήσεων ανά Δείκτη.

Γράφημα 5-2: Κατανομή ως Ποσοστό (%) των Παρατηρήσεων (firm years) από Τραπεζικές και Μη Τραπεζικές εταιρείες.

Η συνολική κεφαλαιοποίηση τους δείγματος ως ποσοστό (%) σε αυτή της αγορά έχει την μέγιστη τιμή της (89,58%) την χρήση 2010 και την ελάχιστη (83,58%) την χρήση 2008, με τον μέσο όρο να κυμαίνεται στο **86,66%**.

Γράφημα 5-3: Κεφαλαιοποίηση δείγματος ως ποσοστό (%) της αγοράς.

Ο πίνακας 5-4 που ακολουθεί δείχνει με ποιο τρόπο κατανέμονται οι παρατηρήσεις (firm years) ανά δείκτη καθώς και το ποσοστό (%) που καλύπτει η κεφαλαιοποίηση των εταιρειών αυτών στην συνολική κεφαλαιοποίηση τους δείγματος.

Στην πρώτη χρήση 2005, στον δείκτη **FTSE/ASE 20** συμπεριλαμβάνονται συνολικά 16 εταιρείες του δείγματος (6 τράπεζες και 10 εταιρείες των λοιπών κλάδων), οι οποίες καλύπτουν το 72,44% της κεφαλαιοποίησης του δείγματος και το 64,24% της αγοράς (Π.5-5). Οι 10 μη τραπεζικές εταιρείες στον δείκτη, καλύπτουν περίπου το 1/3 32,24% της κεφαλαιοποίησης της αγοράς με το υπόλοιπο 32% να καλύπτεται από τις 6 τράπεζες. Στην χρήση 2010 στον δείκτη συμπεριλαμβάνονται 20 εταιρείες, οι οποίες καλύπτουν το 82,05% της κεφαλαιοποίησης του δείγματος και το 73,5% της αγοράς (Π.5-5). Οι 12 Μη Τραπεζικές οι οποίες καλύπτουν το 43,88% της κεφαλαιοποίησης της αγοράς ενώ οι 8 Τραπεζικές το υπόλοιπο 29,62%.

Λόγω της σημαντικής κεφαλαιοποίησης και συμμετοχής τους τραπεζικού κλάδου στον FTSE/ASE 20, στον πίνακα 5-6 παρουσιάζονται τα αντίστοιχα στοιχεία ξεχωριστά για τους υπόλοιπους κλάδους.

Πίνακας 5-5: Μη-Τραπεζικές εταιρείες - Αριθμός εταιρειών – χρήσεων (firm years) ανά Δείκτη και ως (%) σε κεφαλαιοποίηση Δείγματος και Αγοράς.

ΔΕΙΚΤΕΣ	Χρηματοπιστωτικοί Δείκτες - Κεφαλαιοποίηση δείγματος (%)																															
	2005				2006				2007				2008				2009				2010				2011				2012			
	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. αγοράς					
FTSE/ASE 20	10	71,19%	32,24%	11	69,16%	30,23%	12	69,39%	30,83%	12	76,78%	39,84%	12	69,95%	33,98%	12	76,96%	43,88%	13	79,91%	57,09%	20	84,58%	66,32%								
FTSE/ASE Mid 40	22	19,79%	8,96%	22	20,20%	8,89%	27	22,81%	10,13%	30	16,94%	8,79%	28	24,75%	12,02%	19	16,45%	9,88%	35	12,84%	9,17%	17	7,31%	5,73%								
FTSE/ASE SmallCap 80, FTSEMSFW	36	3,29%	1,49%	41	5,25%	2,29%	38	3,42%	1,52%	49	4,84%	2,51%	56	4,21%	2,05%	59	4,44%	2,53%	20	0,63%	0,45%	13	1,05%	0,82%								
FTSEA, FTSEGT,	1	0,25%	0,11%	4	1,49%	0,65%	12	2,63%	1,17%	3	0,31%	0,16%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	24	3,41%	2,67%								
ΔΟΜ	39	1,83%	0,83%	31	1,15%	0,50%	24	1,66%	0,75%	19	0,99%	0,51%	17	0,89%	0,43%	23	2,13%	1,22%	38	6,10%	4,36%	23	3,25%	2,55%								
Εξομωγέτο ΔΕΚΤΗ (Επιτήρηση, Νέα Εισαγωγή)	7	3,65%	1,65%	6	2,76%	1,21%	2	0,06%	0,03%	2	0,14%	0,07%	2	0,21%	0,10%	1	0,02%	0,01%	8	0,52%	0,37%	13	0,41%	0,32%								
Κεφαλαιοποίηση Δείγματος	115	100,00%	45,29%	115	100,00%	43,71%	115	100,00%	44,43%	115	100,00%	51,89%	115	100,00%	48,59%	114	100,00%	57,01%	114	100,00%	71,44%	110	100,00%	78,41%								
Κεφαλαιοποίηση Αγοράς			100,00%			100,00%			100,00%			100,00%			100,00%					100,00%								100,00%				

Ο πίνακας 5-6 παρουσιάζει στοιχεία για τον αριθμό των εταιρειών του δείγματος κατά κλάδο και χρήση (*firm years*) καθώς και την κεφαλαιοποίηση κάθε κλάδου ως (%) σε αυτή του Δείγματος. Η κατηγοριοποίηση είναι σύμφωνα με το μοντέλο κλαδικής κατάταξης FTSE / Dow Jones ICB (Industry Classification Benchmark)⁴⁴⁸.

Από την ταξινόμηση του δείγματος κατά κλάδο είναι φανερή η *διαχρονική κυριαρχία του τραπεζικού κλάδου (2006-2010) στην κεφαλαιοποίηση της αγοράς και του δείγματός*. Σημαντική είναι επίσης η συρρίκνωση του κλάδου κατά την περίοδο (2011-2012). Έως και το τέλος του 2010 ο τραπεζικός κλάδος συμπεριλαμβάνει 14 εταιρείες και καλύπτει κατά μέσο όρο το 37,75% της συνολικής κεφαλαιοποίησης της Αγοράς (μέγιστη 44,3% -2006 και ελάχιστη 31,70% - 2008). Στις χρήσεις που ακολουθούν (2011-2012) ο αριθμός των εισηγμένων εταιρειών του κλάδου μειώνεται σταδιακά σε 8 και μετά σε 6 και καλύπτουν πλέον μόλις το 19% και το 20% αντίστοιχα της συνολικής κεφαλαιοποίησης της αγοράς. Αντίστοιχη πορεία ακολουθεί ο κλάδος και ως προς την συμμετοχή του στην κεφαλαιοποίηση τους δείγματος καταλαμβάνοντας το κατά μέσο όρο το 41,7% (μέγιστη 51% - 2006 και ελάχιστη 36% - 2010), ενώ στις χρήσεις 2011-2012 έχουμε συμμετοχή μόλις 15% και 10% αντίστοιχα στην συνολική κεφαλαιοποίηση του δείγματος.

Κλάδοι με ισχυρή συμμετοχή στην κεφαλαιοποίηση δείγματος και της αγοράς (Μ.Ο. οκταετίας > 5%), εκτός του Τραπεζικού, *είναι οι κλάδοι των Τροφίμων & Ποτών, Ταξιδίων και Αναψυχής, των Τηλεπικοινωνιών, των Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας, των Πετρελαιοειδών και των Βιομηχανικών Προϊόντων*.

Προκειμένου να αντιμετωπισθούν επιδράσεις από την κλαδική κατανομή στα αποτελέσματα των παλινδρομήσεων έχουν προβλεφθεί κατάλληλες ψευδομεταβλητές (*industry dummies*). Τέτοιες επιδράσεις προέρχονται κυρίως από τον κλάδο των τραπεζών και των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

⁴⁴⁸ Η ταξινόμηση αυτή εφαρμόστηκε και ισχύει για χρήσεις μετά το 2005.

Πίνακας 5-6: Αριθμός εταιρειών (firm years) ανά κλάδο και ως (%) σε κεφαλαιοποίηση του Δείγματος και της Αγοράς.

Υπερκλάδος	ICB CODE	Κλασικά Χαρακτηριστικά Δείγματος																				
		2006			2007			2008			2009			2010			2011			2012		
		Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγματος	% Κεφ. Αγοράς
Ακίνητη περιουσία	2300	1	0,03%	0,02%	1	0,02%	0,02%	5	1,63%	1,36%	4	1,37%	1,21%	4	1,23%	1,10%	4	1,60%	1,35%	3	1,63%	1,42%
Ασφάλειες	8500	1	0,04%	0,04%	1	0,05%	0,04%	1	0,04%	0,03%	1	0,02%	0,02%	1	0,04%	0,03%	1	0,05%	0,04%	1	0,09%	0,08%
Βιομηχανικά Προϊόντα & Υπηρεσίες	2700	16	3,20%	2,77%	16	3,30%	2,82%	16	3,44%	2,87%	16	3,29%	2,90%	16	4,91%	4,40%	17	7,36%	6,20%	17	8,39%	7,32%
Εμπόριο	5300	5	0,29%	0,25%	5	0,51%	0,43%	5	0,36%	0,30%	5	0,25%	0,22%	5	0,13%	0,12%	6	2,42%	2,04%	6	3,05%	2,66%
Κατασκευές & Υλικά Κατασκευών	2300	13	4,13%	3,58%	13	3,30%	2,81%	14	4,30%	3,59%	14	4,82%	4,24%	14	4,96%	4,44%	14	5,84%	4,92%	14	6,38%	5,57%
Μέσα Ενημέρωσης	5500	5	0,35%	0,30%	5	0,31%	0,26%	5	0,62%	0,52%	5	0,46%	0,41%	4	0,19%	0,17%	4	0,25%	0,21%	4	0,09%	0,08%
Πετρέλαιο & Αέριο	500	3	3,98%	3,45%	3	3,18%	2,71%	3	4,48%	3,75%	3	4,93%	4,33%	3	5,48%	4,91%	3	11,59%	9,77%	3	10,93%	9,54%
Προσωπικά & Οικιακά Αυτοβιά	3700	13	2,65%	2,30%	13	2,83%	2,41%	13	1,79%	1,50%	13	3,33%	2,93%	13	3,07%	2,75%	12	3,40%	2,87%	10	3,83%	3,34%
Πρώτες Ύλες	1700	8	2,62%	2,27%	8	2,62%	2,24%	8	1,98%	1,66%	8	2,19%	1,93%	8	2,20%	1,97%	8	3,28%	2,77%	8	4,50%	3,93%
Ταξίδια & Αναψυχή	5700	4	8,70%	7,54%	4	6,83%	5,83%	4	12,81%	10,71%	4	7,91%	6,95%	4	9,67%	8,67%	4	10,54%	8,89%	5	7,49%	6,54%
Τεχνολογία	9500	11	0,97%	0,84%	11	0,75%	0,64%	11	0,66%	0,55%	11	0,74%	0,66%	11	0,59%	0,53%	10	0,55%	0,46%	10	0,74%	0,66%
Τηλεπικοινωνίες	6500	1	8,15%	7,06%	1	7,41%	6,32%	1	10,24%	8,56%	1	6,87%	6,04%	1	6,21%	5,56%	1	6,25%	5,27%	1	8,48%	7,40%
Τράπεζες	8300	15	51,16%	44,31%	14	47,88%	40,82%	14	37,92%	31,69%	14	44,75%	39,35%	14	36,35%	32,56%	8	15,26%	12,87%	6	10,15%	8,86%
Τρόφιμα & Ποτά	3500	13	5,64%	4,89%	13	6,90%	5,88%	13	7,09%	5,92%	13	8,30%	7,30%	13	15,13%	13,56%	13	22,25%	18,76%	13	22,78%	19,88%
Υγεία	4500	4	0,67%	0,58%	4	1,82%	1,55%	4	1,23%	1,03%	4	1,63%	1,43%	4	0,44%	0,39%	4	0,16%	0,13%	3	0,28%	0,24%
Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας	7500	4	4,58%	3,96%	4	6,45%	5,50%	4	6,69%	5,59%	4	6,09%	5,35%	4	7,16%	6,41%	4	6,51%	5,49%	4	8,48%	7,40%
Χημικά	1300	5	0,22%	0,19%	5	0,15%	0,13%	5	0,19%	0,16%	5	0,16%	0,14%	5	0,20%	0,18%	5	0,35%	0,29%	5	0,57%	0,50%
Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες	8700	7	2,63%	2,28%	8	5,68%	4,85%	3	4,54%	3,79%	4	2,89%	2,54%	4	2,01%	1,80%	4	2,34%	1,98%	3	2,13%	1,86%
Κεφαλαιοποίηση Δείγματος		129	100,00%	86,62%	129	100,00%	85,25%	129	100,00%	83,58%	129	100,00%	87,94%	128	100,00%	89,58%	122	100,00%	84,31%	116	100,00%	87,27%
Κεφαλαιοποίηση Αγοράς			100,00%			100,00%			100,00%			100,00%			100,00%				100,00%			100,00%

5.3.1.3 Ταξινόμηση Δεδομένων & Διασφάλιση Ποιότητας

Τα δεδομένα και οι πληροφορίες που χρησιμοποιούνται στην ανάλυση μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο κύριες κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία αφορά (1) τα Χρηματιστηριακά δεδομένα και τις γενικές πληροφορίες για τις εταιρείες του δείγματος και η (2) στοιχεία και πληροφορίες που προέρχονται από τις Ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις (ΕΟΕ) των εταιρειών που συμπεριλήφθηκαν στο δείγμα.

Τα Χρηματιστηριακά δεδομένα όσο και οι γενικές πληροφορίες των εταιρειών αντλήθηκαν κυρίως από την βάση του Χρηματιστηρίου Αθηνών (Χ.Α.). Οι γενικές πληροφορίες αφορούν κυρίως τα βασικά στοιχεία ταυτοποίησης (κωδικοί –Ονομασίες), ημερομηνίες εισαγωγής - διαγραφής-συγχώνευσης, την κατάταξη τους σε Υπερκλάδους (FTSE/ Dow Jones - Industry Classification Benchmark), την κατηγορία και την αγορά διαπραγμάτευσης των τίτλων, τους χρηματιστηριακούς δείκτες (indices) που ανήκουν και το ποσοστό συμμετοχής τους σε αυτούς.

Τα χρηματιστηριακά δεδομένα αποτελούν σε γενικές γραμμές οι τιμές κλεισίματος, ο αριθμό κατά κατηγορία εισηγμένων μετοχών, η κεφαλαιοποίηση οι εταιρικές μεταβολές και τα κέρδη ανά μετοχή. Τα στοιχεία αυτά διασταυρώθηκαν, στον βαθμό που ήταν εφικτό, με τα δημοσιοποιούμενα μέσω των ετήσιων οικονομικών εκθέσεων, ενώ έγιναν και οι απαραίτητες προσαρμογές και διορθώσεις.

Όσον αφορά την συλλογή των αναγκαίων για την έρευνα στοιχείων και πληροφοριών για τους Αναβαλλόμενους Φόρους από τις Οικονομικές Εκθέσεις (2) αξίζει να αναφερθούν τα παρακάτω.

Από την διερεύνηση μας διαπιστώθηκε ότι τόσο οι πιστοποιημένες στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό ηλεκτρονικές (machine-readable) βάσεις δεδομένων⁴⁴⁹, δεν συμπεριλαμβάνονται τα απαραίτητα για την ερευνά μας στοιχεία και πληροφορίες και κυρίως τα προβλεπόμενα στο IAS 12.79 & 12.81. Ειδικότερα στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων του Χρηματιστηρίου Αθηνών (www.ase.gr) αλλά και στην “Amadeus” (<https://amadeus.bvdinfo.com/version-20141016/home.serv?product=amadeusneo>) δεν διατίθενται πληροφορίες για τους Αναβαλλόμενους Φόρους Ενεργητικού / Παθητικού και Αποτελεσμάτων. Τα αντίστοιχα ποσά έχουν ενσωματωθεί στα κονδύλια «Non-

⁴⁴⁹ Βλέπε Βάση δεδομένων: Χρηματιστηρίου Αθηνών (www.ase.gr), “Amadeus” (<https://amadeus.bvdinfo.com/version-20141016/home.serv?product=amadeusneo>), Thomson Reuters: Worldscope (WC) (<http://thomsonreuters.com/financial/company-data/#products-header>).

current assets / liabilities και Taxation». Μια σαφώς καλύτερη πληροφόρηση προσφέρεται από την Βάση δεδομένων Thomson Reuters: Worldscope (WC) (<http://thomsonreuters.com/financial/company-data/#products-header>), αλλά και εδώ υπάρχουν κενά και ασάφειες ενώ η προφερόμενη ανάλυση περιορίζεται στα τελικά εκκαθαρισμένα κονδύλια του Ισολογισμού και του Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεως.

Προκειμένου να ξεπεραστούν οι ανωτέρω περιορισμοί, τα αναγκαία για την ερευνά στοιχεία και πληροφορίες για τους Φόρους, και την Αναβαλλόμενη Φορολογία, αντλήθηκαν στο σύνολό τους πρωτογενώς (hand collected) από τις Ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις και τις εμπριεχόμενες επεξηγηματικές σημειώσεις (disclosure/Tax-footnotes), των Ετήσιων Ενοποιημένων Οικονομικών Εκθέσεων και Αναφορών (Consolidated Annual Reports) των εταιρειών. Οι εκθέσεις αυτές (Annual Reports) δημοσιοποιούνται και είναι διαθέσιμες στον επίσημο Δικτυακό τόπο του Χρηματιστηρίου Αθηνών (Χ.Α.)⁴⁵⁰. Τα δεδομένα που αφορούν τα κονδύλια του Ισολογισμού και Αποτελεσμάτων Χρήσης (Ενεργητικού / Παθητικού, Ίδια Κεφάλαια, Κέρδη Προ / μετά Φόρων κ.λπ.) αντλήθηκαν επίσης από τις ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις και επαληθεύτηκαν με αυτά της βάσης δεδομένων του Χρηματιστηρίου Αθηνών.

Η παρουσίαση των Φόρων στην Κατάσταση Οικονομικής θέσης και Αποτελεσμάτων Χρήσης⁴⁵¹ σύμφωνα με τα I.F.R.S., είναι συνοπτική, και περιορίζεται στην εκκαθαρισμένη (καθαρή) αξία των κονδυλίων των αναβαλλόμενων φόρων Ενεργητικού ή και Παθητικού και της επίδρασης της μεταβολής τους στα Αποτελέσματα (IAS 1.54 & IAS 1.82).

Για τον λόγο αυτό προβλέπεται από το πρότυπο (IAS 12.79 - 12.88) η αποκάλυψη (disclosures) και γνωστοποίηση στις ετήσιες και περιοδικές οικονομικές εκθέσεις (Notes) όλων των σημαντικών στοιχείων που σχετίζονται με τους φόρους (Τρέχων και Αναβαλλόμενο). Οι γνωστοποιήσεις⁴⁵² αυτές πρέπει να συνοδεύονται από πίνακες και αναλύσεις για τα ποσά και τις μεταβολές των κονδυλίων των αναβαλλόμενων φόρων, των πηγών δημιουργίας τους (components), των ποσών απαίτησης από φόρους λόγω αναγνώρισης φορολογικών ζημιών εις νέον καθώς και μια συμφωνία μεταξύ πραγματικής (ETR) και ονομαστικής φορολογικής επιβάρυνσης.

⁴⁵⁰ Βλέπε <http://www.ase.gr/content/gr/ann.asp?AnnID=42233>

⁴⁵¹ Σύμφωνα με τα I.F.R.S. Οικονομικές Καταστάσεις αποτελούνται από τις Καταστάσεις: Οικονομικής Θέσης, Αποτελεσμάτων Χρήσης / Συνολικών Εσόδων, Μεταβολής Καθαρής Θέσης και τις Σημειώσεις.

⁴⁵² Για τις απαιτήσεις του προτύπου σε γνωστοποιήσεις βλέπε αναλυτικά κεφάλαιο 3.

Οι σημαντικότερες δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε κατά την συλλογή των στοιχείων, αφορούν κυρίως τις πληροφορίες που παρέχονται μέσω των σημειώσεων και των επεξηγηματικών πινάκων. Αυτό οφείλεται κυρίως στην πολύ διαφορετική παρουσίαση των πληροφοριών αυτών μεταξύ των επιχειρήσεων. Προκειμένου να δημιουργήσουμε μια όσο το δυνατόν πιο ομογενοποιημένη βάση δεδομένων κάναμε ορισμένες παραδοχές και προσαρμογές.

Ιδιαίτερα προβληματική αποδείχθηκε η συλλογή και ταξινόμηση των πληροφοριών για τις αιτίες δημιουργίας της Αναβαλλόμενης Φορολογίας, που προβλέπεται από το IAS 12.81.(g) Εδώ παρουσιάστηκαν οι εξής δυσκολίες: Πρώτον ένα μέρος των επιχειρήσεων, παρουσιάζει στις σημειώσεις τα σχετικά κονδύλια εκκαθαρισμένα, δηλαδή μετά από τους συμψηφισμούς αναβαλλόμενων Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων. Ένα άλλο μέρος των εταιρειών αντίθετα παρουσιάζει τα κονδύλια αυτά μικτά, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις δεν γίνεται σαφές ποιά κονδύλια συμψηφίστηκαν μεταξύ τους ώστε να επαληθεύονται με τα ποσά των Αναβαλλόμενων Απαιτήσεων / Υποχρεώσεων που παρουσιάζονται στις Οικονομικές Καταστάσεις⁴⁵³. Στην περίπτωση αυτή η κατανομή και ο συμψηφισμός τους γίνεται με ένα απλό μοντέλο με βάση την εμφανιζόμενη ποσοστιαία σύνθεσή τους.

Δεύτερον οι εταιρείες δεν ακολουθούν μια ενιαία ονοματολογία όσον αφορά τις πηγές των προσωρινών διαφορών που οδηγούν σε αναβαλλόμενους φόρους Έτσι σε πολλές περιπτώσεις οι παρεμφερείς πηγές (components) των Αναβαλλόμενων Φόρων ενοποιούνται και παρουσιάζονται ως μία ενώ άλλες εταιρείες τις εμφανίζουν διακριτά ως υποκατηγορίες. Αυτό αφορά πολύ συχνά τα κονδύλια των Αναβαλλόμενων από Ζημίες εις Νέον και των Πιστωτικών Φόρων του Ενεργητικού.

Σε τέτοιες περιπτώσεις οι υποκατηγορίες αυτές ενοποιούνται σε ένα κονδύλι με τον γενικότερο τίτλο και θεωρούμε ότι, λόγω της συνάφειας τους, η αντιμετώπιση αυτή δεν επηρεάζει σημαντικά τα αποτελέσματά της έρευνας.

Τα δεδομένα ομογενοποιήθηκαν, ταξινομήθηκαν και κατηγοριοποιήθηκαν, έτσι ώστε για κάθε Εταιρεία και Χρήση (Firm - Year) να είναι διαθέσιμα, ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία τα οποία καλύπτουν όλο το φάσμα της τρέχουσας αλλά και την αναβαλλόμενης φορολογίας Ενεργητικού Παθητικού και Αποτελεσμάτων Χρήσεως.

⁴⁵³ Για την ανομοιομορφία παρουσίασης των κονδυλίων αυτών και τα προβλήματα που προκύπτουν βλέπε αναλυτικά κριτική προσέγγιση στο κεφάλαιο 3.

Η βάση δεδομένων που δημιουργήθηκε⁴⁵⁴ περιλαμβάνει, εκτός από τα Χρηματοοικονομικά δεδομένα και τις γενικές πληροφορίες, για κάθε εταιρεία του δείγματος και για κάθε χρήση (firm year):

- a) Τα μεγέθη των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού (DTA) και Παθητικού (DTL) καθώς και άλλα αναγκαία για την έρευνα στοιχεία του ενοποιημένου Ισολογισμού καθώς και η διαφορά τους στην Χρήση (καθαρή) καθώς και η μεταβολή της από χρήση σε χρήση (Μεταβολή Αναβαλλόμενης Φορολογίας) (IAS 1.54).
- b) Η Μεταβολή της Αναβαλλόμενης Φορολογίας από χρήση σε χρήση (μικτά ποσά) με ανάλυση του αναβαλλόμενου φόρου που αφορά σε στοιχεία που χρεώθηκαν ή πιστώθηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια στις πηγές τους - υποκατηγορίες (12.81.a).
- c) Τα μικτά (πριν τον συμψηφισμό) σωρευτικά (aggregate) ποσά των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού (DTA) - Παθητικού (DTL) διακριτά και ομαδοποιημένα ανά αιτία δημιουργίας τους - σύνθεση προσωρινών διαφορών (components).
- d) Ανάλυση των κονδυλίων των Φορών που εμφανίζονται στην κατάσταση Αποτελεσμάτων και Λοιπών Εσόδων σε Τρέχων – Αναβαλλόμενο και Λοιπούς έκτακτους Φόρους και Προβλέψεις (IAS 12.79 & 12.80) καθώς και τους πληρωθέντες φόρους με βάση την κατάσταση ταμειακών ροών (CF).
- e) Την συμφιλίωση (reconciliation) μεταξύ θεωρητικής (Nominal tax rate) και πραγματικής (effective Tax rate) ετήσιας φορολογικής επιβάρυνσης ή εξήγηση της σχέσης μεταξύ του εξόδου (εσόδου) φόρου και του λογιστικού αποτελέσματος, και ομαδοποίηση των σημαντικότερων κονδυλίων που αιτιολογούν την διαφορά μεταξύ λογιστικού και φορολογητέου εισοδήματος (IAS 12.81.c).
- f) Στοιχεία για Ελεγκτικές Εταιρείες και τους Ελεγκτές των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων καθώς και του τύπου του πιστοποιητικού Ελέγχου που χορηγήθηκε.
- g) Ποιοτικά στοιχεία για το εύρος των αποκαλύψεων των γνωστοποιήσεων που γίνονται για τους Φόρους και Αναβαλλόμενους Φόρους στην ετήσια οικονομική έκθεση.

⁴⁵⁴ Βλέπε δείγμα των κατηγοριών και της μορφής των δεδομένων στο Παράρτημα (III).

- h) Σε αρκετές εταιρείες – χρήσεις διαπιστώθηκαν σημαντικές ελλείψεις όσον αφορά τα δημοσιευόμενα στοιχεία για την αναγνώριση ή μη Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού από φορολογικές ζημίες εις νέον (DTA_LC). Πολλές εταιρείες δεν αναφέρουν την βάση υπολογισμού και τις παραδοχές αναγνώρισης (IAS 12.82), ενώ άλλες δεν κάνουν καμία αναφορά (IAS 12.34) γεγονός που ερμηνεύεται από εμάς ως μη αναγνώριση και αξιολογείται (IAS 12.81.g).
- i) Τέλος σε όλες τις ανωτέρω κατηγορίες γίνονται έλεγχοι αριθμητικής συμφωνίας μεταξύ των ποσών των γνωστοποιήσεων και των οικονομικών καταστάσεων, καθώς και της συμμόρφωσης της παρεχόμενης ανάλυσης με τα προβλεπόμενα στο IAS 12.

Οι ανωτέρω πίνακες, δεδομένα και συμφωνίες χρησιμοποιήθηκαν τόσο για την στατιστική επεξεργασίας (περιγραφική και παλινδρομήσεις), αλλά και για την αξιολόγηση της προσφερόμενης από τις εταιρείες πληροφόρησης με την θέσπιση ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων και την ανάπτυξη ενός ποιοτικού δείκτη (disclosure index).

5.4 Λογιστικά – Φορολογικά Κέρδη & Αναβαλλόμενοι Φόροι Ενεργητικού – Παθητικού

Λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και της σημαντικής διαφοροποίησης που παρουσιάζει ο κλάδος των τραπεζών, ως προς το μέγεθος (magnitude), την φορά (sign) και τα αίτια της δημιουργίας των αναβαλλόμενων Φόρων και Φορολογικών Θέσεων και των επιπτώσεων της Χρηματοοικονομικής Κρίσης, η παρουσίαση των ευρημάτων θα γίνει ξεχωριστά για τις Χρηματοοικονομικές εταιρείες (Τραπεζικός κλάδος) και τις ΜΗ Χρηματοοικονομικές (λοιποί κλάδοι).

5.4.1 Απόκλιση Λογιστικών και Φορολογητέων Κερδών (Book-Tax Gap)

Η ανάλυση ξεκινάει με την παρουσίαση περιγραφικών στατιστικών στοιχείων που αφορούν την *Απόκλιση μεταξύ Λογιστικών και Φορολογικών Κερδών* (Book-Tax Gap) και την σχέσης της με τις Προσωρινές Διαφορές.

Ο πίνακας 5-7 παρουσιάζει κατά χρήση την διάμεσο (*median*) καθώς και τα σύνολα (σωρευτικά) α) της διαφοράς μεταξύ “Λογιστικών - Φορολογικών Κερδών

(Book-Tax Gap)” β) των προσωρινών διαφορών (Temporary Difference), καθώς και γ) το μερίδιο που καταλαμβάνουν οι τελευταίες ως ποσοστό (%) στην Διαφορά Λογιστικών-Φορολογικών Κερδών (Temporary Difference / Book-Tax Gap). Ορίζουμε ως “*Διαφορά Λογιστικών-Φορολογικών Κερδών (Book-Tax Gap)*”⁴⁵⁵, την *Διαφορά μεταξύ του Προ Φόρου ενοποιημένου Λογιστικού Αποτελέσματος και του Φορολογητέου Αποτελέσματος (εισοδήματος) της χρήσης. Το Φορολογητέο Εισόδημα υπολογίζεται με αναγωγή της Δαπάνη του Τρέχοντος Φόρου (Current Tax Expense) διαιρώντας τον με τον κατά χρήση ισχύοντα (Ονομαστικό) Συντελεστή Φορολογίας*⁴⁵⁶ των Εταιρικών Κερδών στην Ελλάδα (Corporate Statutory Tax Rate). Ο υπολογισμός των *Προσωρινών Διαφορών*⁴⁵⁷ (Temporary Differences) γίνεται αντιστοίχως, με διαίρεση του κονδυλίου του “Αναβαλλόμενου Φόρου” (εσόδου ή εξόδου / Deferred Tax Income or Expences)”, με τον ισχύοντα Συντελεστή Φορολογίας.

Οι τρεις πρώτες στήλες των πινάκων (5-7 & 5-8) αναφέρονται στην Διάμεσο⁴⁵⁸ (Median). Το μερίδιο ως ποσοστό (%) που καταλαμβάνουν οι Προσωρινές Διαφορές στις Διαφορές Λογιστικών - Φορολογικών Κερδών (Temporary Difference / Book-Tax Gap), είναι η διάμεσος των επιμέρους ποσοστών που υπολογίζονται σε επίπεδο εταιρείας για κάθε χρήση.

Πίνακας 5-7: Μη τραπεζικές εταιρείες - Απόκλιση Λογιστικού Αποτελέσματος – Φορολογητέων Κερδών (€ 000) και το μερίδιο (%) των Προσωρινών Διαφορών

Χρήση	Αρ. Εταιριών	Απόκλιση Λογιστικού – Φορολογητέου Αποτελέσματος (Διάμεσος)	Προσωρινές Διαφορές (Διάμεσος)	Το μερίδιο των Προσωρινών Διαφορών (%) (Διάμεσος)	Απόκλιση Λογιστικού – Φορολογητέου Εισοδήματος (άθροισμα)	Προσωρινές Διαφορές (άθροισμα)	Το μερίδιο των Προσωρινών Διαφορών (%) (άθροισμα)
2005	115	468	-512	-45,98%	87.927	82.728	94,09%
2006	115	512	-657	-27,10%	-63.501	-111.066	174,90%
2007	115	786	-769	-66,71%	405.591	-613.599	-151,29%
2008	115	-332	0	-33,33%	-1.559.103	1.428.428	-91,62%
2009	115	-1.169	0	-29,76%	-128.619	-881.439	685,31%
2010	114	-1.996	0	-19,52%	-4.812.022	724.571	-15,06%
2011	114	-3.532	0	-12,85%	-4.514.299	251.632	-5,57%
2012	110	-3.870	535	-26,23%	-3.388.473	414.011	-12,22%

⁴⁵⁵ Εκτενής αναφορά σε αντίστοιχη μεθοδολογία γίνεται σε Poterba et al., (2010), σελ. 15.

⁴⁵⁶ Σε περίπτωση αποκλίσεων μεταξύ Ονομαστικού και Χρησιμοποιούμενου (στον Πίνακα συμφιλίωσης) Συντελεστή Φορολογίας μεγαλύτερη από 5% γίνεται χρήση του δευτέρου.

⁴⁵⁷ Σχετικά με εναλλακτικές προσεγγίσεις, μεθόδους και προβληματισμούς (Misconceptions) βλέπε Graham et al., 2012.

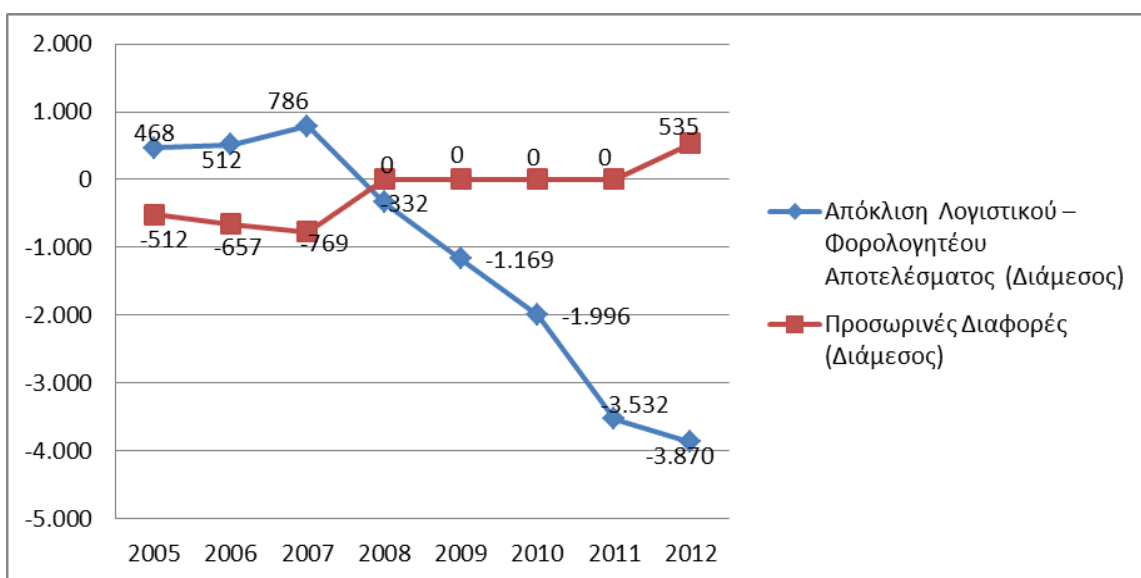
⁴⁵⁸ Το Πλεονέκτημα της διαμέσου είναι ότι δεν επηρεάζεται από τις ακραίες τιμές.

Παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις τιμών και τάσεων της διαμέσου της *σχέσης Προσωρινών Διαφορών και Απόκλιση Φορολογικού-Λογιστικού Αποτελέσματος*, ως ποσοστό επί της (%). Η μεγαλύτερη τιμή της (**66,71%**) εμφανίζεται το **2007**, ενώ η χαμηλότερη καταγράφεται το **2011 (12,85%)**. Το πρόσημό της διαμέσου παραμένει σταθερά αρνητικό, και διαμορφώνεται με βάσει τα πρόσημα των μεγεθών που υπεισέρχονται στον υπολογισμό της (Temporary Differences / Book-Tax Income Gap). Η διάμεσος των Book-Tax Income Gap, από την χρήση 2005 έως και την χρήσης 2007 διατηρεί σταθερά θετικό πρόσημο (Λογιστικά κέρδη > των Φορολογητέων) ενώ οι Προσωρινές Διαφορές σταθερά Αρνητικό (Φορολογητέες Προσωρινές Διαφορές > Εκπεστές). Από το 2008 και μετά έχουμε *αντιστροφή των μεγεθών και των τάσεων*. Η διάμεσος της Διαφοράς (Λογιστικών - Φορολογητέων) είναι αρνητική για τις χρήσεις 2005 - 2007 (Φορολογητέα κέρδη > των Λογιστικών), στις χρήσεις 2008 - 2011 προσεγγίζει το μηδέν, ενώ στην χρήση του 2012 έχουμε αλλαγή του προσήμου σε θετικό με τις *Εκπεστές διαφορές να υπερέχουν των Φορολογητέων*.

Η μεταβολή αυτή των προσήμων μπορεί να αποδοθεί σε δύο παράγοντες. Ο πρώτος αφορά την καταγραφή, στις χρήσεις που ακολούθησαν, σημαντικότερων Λογιστικών Ζημιών οι οποίες από την μια αντέστρεφαν την σχέση Λογιστικών / Φορολογητέων Κερδών, ενώ από την άλλη ένα σημαντικό τμήμα τους χαρακτηρίστηκε ως “Εκπεστέα Προσωρινή Διαφορά” που με την σειρά της επηρέασε την σχέση Φορολογητέων / Εκπεστέων Διαφορών. Ο δεύτερος παράγοντας συνδέεται με την συρρίκνωση των Προσωρινών Φορολογητέων Διαφορών (λόγω επανεκτίμησης), ως συνέπεια της σταδιακής μείωσης των συντελεστών φορολογίας από το 2009 και έπειτα.

Τα ποσά στις επόμενες 3 στήλες προσφέρουν σωρευτικές μετρήσεις (σύνολα) των ίδιων μεγεθών. Τα στοιχεία αυτά προσφέρουν μια εικόνα του απόλυτου μεγέθους των προσωρινών διαφορών χωρίς να διαφοροποιούνται σημαντικά, ως προς τα πρόσημα και τις τάσεις με αυτά της διαμέσου, εφόσον εξαιρεθούν οι ακραίες τιμές. Παραδείγματος χάριν την χρήση 2005 η διάμεσος δίνει αρνητικές προσωρινές διαφορές και ως ποσοστό (45,98%) ενώ το σύνολο των Προσωρινών Διαφορών αντιθέτως είναι θετικό και ανέρχεται σε 82,7 εκατ. ευρώ και αντιστοιχεί στο 94,09% της Διαφοράς Λογιστικών - Φορολογητέων κερδών (87,9 εκατ.). Στα σύνολα όμως των Προσωρινών Διαφορών συμπεριλαμβάνεται θετική (εκπεστέα) διαφορά ύψους 600 εκατ. ευρώ της εταιρείας ΟΤΕ Α.Ε., η οποία αναλογεί στο 91% της Διαφοράς Λογιστικών - Φορολογητέων Ζημιών της χρήσεως που ήταν (658) εκατ. Εάν απαλείψουμε από τις μετρήσεις και τα δύο αυτά ποσά

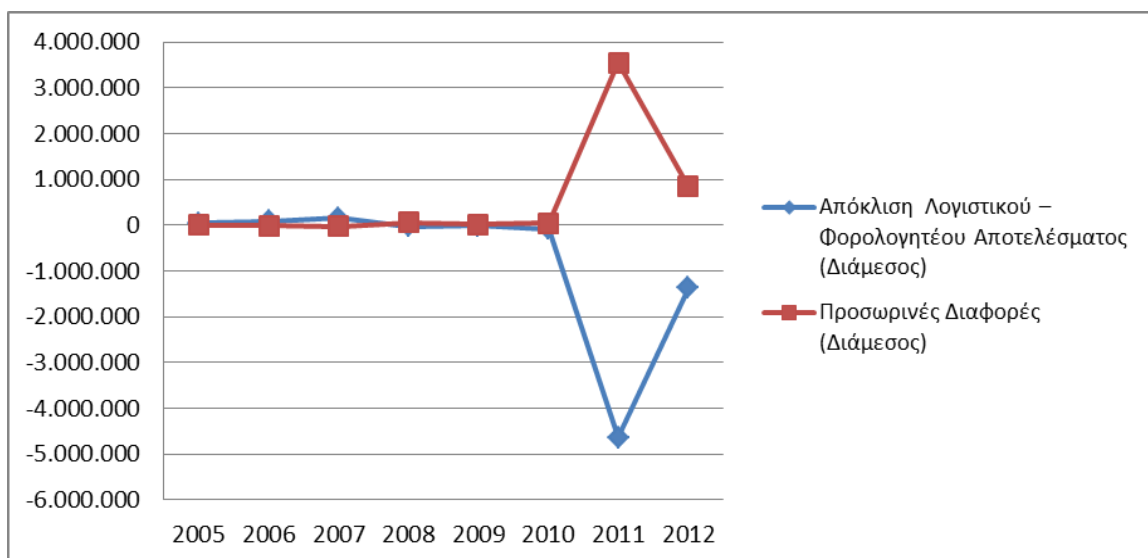
τότε οι συνολικές προσωρινές διαφορές για την εν λόγω χρήση αναμορφώνονται σε αρνητικές (517) εκατ. (φορολογητέες), η διαφορά Λογιστικών Φορολογητέων κερδών γίνεται θετική 746 εκατ., και η σχέση τους διαμορφώνεται σε (69,8%), ποσοστό που συμβαδίζει με την αντίστοιχη τάση της διαμέσου. Αντίστοιχες αποκλίσεις και διαφορές στα πρόσημα, έχουμε επίσης στην χρήση 2006 και 2009 που σε μεγάλο βαθμό οφείλονται σε ακραίες τιμές στα μεγέθη των εταιρειών Ολυμπιακή Τεχνική ΑΕ, και ΔΕΗ ΑΕ αντίστοιχα.

Γράφημα 5-4: Μη τραπεζικές εταιρείες – Εξέλιξη της Απόκλισης Λογιστικού – Φορολογικού Αποτελέσματος και Προσωρινών Διαφορών, 2005-2012.

Πίνακας 5-8: Τραπεζικός κλάδος - Απόκλιση Λογιστικού – Φορολογικού Αποτελέσματος, (€ 000) και το μερίδιο (%) των Προσωρινών Διαφορών.

Χρήση	Αρ. Εταιριών	Απόκλιση Λογιστικού – Φορολογητέου Αποτελέσματος (Διάμεσος)	Προσωρινές Διαφορές (Διάμεσος)	Το μερίδιο των Προσωρινών Διαφορών (%) (Διάμεσος)	Απόκλιση Λογιστικού – Φορολογητέου Εισοδήματος (άθροισμα)	Προσωρινές Διαφορές (άθροισμα)	Το μερίδιο των Προσωρινών Διαφορών (%) (άθροισμα)
2005	14	45.018	-2.664	-27,66%	1.272.157	-222.225	-17,47%
2006	14	86.552	-14.457	-25,91%	1.116.674	-234.903	-21,04%
2007	14	156.783	-30.000	-50,74%	3.190.466	-976.512	-30,61%
2008	14	-20.611	53.476	-40,09%	1.379.844	-221.796	-16,07%
2009	14	-7.764	19.772	-20,04%	-223.343	361.488	-161,85%
2010	14	-81.246	41.650	-48,67%	-2.625.058	1.153.596	-43,95%
2011	8	-4.638.829	3.545.515	-50,43%	-40.732.679	25.175.815	-61,81%
2012	6	-1.368.560	841.285	-99,56%	-7.963.195	7.290.100	-91,55%

Γράφημα 5-5: Τραπεζικός κλάδος - Εξέλιξη της Απόκλισης Λογιστικού – Φορολογικού Αποτελέσματος και Προσωρινών Διαφορών, 2005-2012.

Η μεγαλύτερη αρνητική τιμή της Διαμέσου ως ποσοστό (**99,56%**) εμφανίζεται το **2012**, ενώ η χαμηλότερη το **2009 (20%)**. Το πρόσημό της παραμένει σταθερά αρνητικό όπως και στην παραπάνω περίπτωση (Non-Financial), με συνεχώς αυξητική όμως τάση. Έχουμε και εδώ θετική τιμή της διαμέσου της Διαφοράς Λογιστικών-Φορολογητέων κερδών από το 2005 έως και το 2007, Αρνητική στις Προσωρινές Διαφορές και πλήρης αντιστροφή των πρόσημων τους μετά το 2008. Στην χρήση 2009 η διάμεσος των Προσωρινών Διαφορών, ως ποσοστό της Απόκλισης Λογιστικού - Φορολογικού Εισοδήματος, παρουσιάζει σημαντική μείωση από (40%) σε (20%). Η αντίστοιχη σχέση των σωρευτικών μεγεθών εκτοξεύεται στο (162%) από (16%) γεγονός που οφείλεται σε πλήρη αντιστροφή της σχέσης Λογιστικών Φορολογητέων κερδών και Προσωρινών Διαφορών. Το 2008 τα Λογιστικά Κέρδη υπερέχουν κατά 1,38 δις των φορολογικών ενώ το 2009 υπολείπονται κατά (0,22 δις) γεγονός που οφείλεται κυρίως στην καταγραφή σημαντικών Λογιστικών ζημιών στον κλάδο⁴⁵⁹ ως συνέπεια αυξημένων προβλέψεων απομείωσης Στοιχείων Ενεργητικού και κάλυψης Πιστωτικού Κινδύνου λόγω της χρηματοοικονομικής κρίσης και της ύφεσης. Οι προβλέψεις αυτές στο μεγαλύτερο μέρος τους αποτελούν μόνιμες Διαφορές και είναι φορολογικά μη εκπεστέες με αποτέλεσμα να

⁴⁵⁹ Οι συνολική μείωση των προ φόρων κερδών ανήλθε σε 2,342 δις. Η μείωση για τις Τράπεζες ΕΤΕ, ΑΤΕ, ΕΦΓ ήταν (30%), (22%) και (18%) αντιστοίχως.

μην υπάρχει αντίστοιχη μείωση και των φορολογητέων κερδών⁴⁶⁰. Τα σύνολα των Προσωρινών Διαφορών παρουσιάζουν και αυτά αλλαγή τάσης και από Φορολογητέες Διαφορές (Υποχρεώσεις) (0,22 δις) μετατρέπονται σε Εκπεστέες Διαφορές (Απαιτήσεις) 0,36 δις. Η συνολική μεταβολή όμως των Προσωρινών Διαφορών (0,58 δις) δεν αντισταθμίζει εκείνη της Διαφοράς Λογιστικών-Φορολογητέων Κερδών (1,603 δις). Η Πρώτη οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην δημιουργία νέων Εκπεστέων Διαφορών από “Φορολογικές Ζημίες εις Νέον” και στην επανεκτίμηση (μείωση) των υφιστάμενων Φορολογητέων Διαφορών ως συνέπεια της σταδιακή μείωση των συντελεστών φορολογίας.

Στην χρήση **2011** έχουμε την κορύφωση των αρνητικών επιδράσεων της κρίσης, με καταγραφή **Λογιστικών Ζημιών** ύψους (**39** δις), οι οποίες στο μεγαλύτερο μέρος τους (εκτιμούνται σε **31,5**) προέρχονται από απομείωση στοιχείων του Ενεργητικού τους, ως συνέπεια της Χρηματοοικονομικής Κρίσης και κυρίως της εφαρμογής του **PSI**⁴⁶¹. Από τις ζημίες αυτές ποσό ύψους περίπου (21,7 δις) προβλέπεται να εκπεστεί φορολογικά⁴⁶² εκτοξεύοντας τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις Ενεργητικού **στα 4 δις** (πίνακας 2.β). Τα φορολογητέα κέρδη διαμορφώθηκαν σε **1,7** δις διευρύνοντας έτσι την διαφορά Λογιστικών - Φορολογητέων σε (**40,7** δις). *Και στις δυο περιπτώσεις οι προσωρινές διαφορές ευθύνονται για περίπου το μισό της Απόκλισης Λογιστικών - Φορολογικών Κερδών.*

⁴⁶⁰ Τα φορολογητέα κέρδη μειώθηκαν συνολικά κατά 0,739 δις και αφορούν κυρίως την Εθνική Τράπεζα (20%) την Alpha Bank (20%), Κύπρου (21%) και Πειραιώς (37%).

⁴⁶¹ Αφορά την εθελοντική διαγραφή από τους ιδιώτες πιστωτές της Ελλάδας ποσοστού 53,5% των οφειλομένων προς αυτούς ποσών υπό τη μορφή Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ).

⁴⁶² Η χρεωστική διαφορά που προκύπτει σε βάρος των νομικών προσώπων από την ανταλλαγή ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου ή εταιρικών ομολόγων με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, κατ’ εφαρμογή προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους, εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα σε τριάντα (30) ισόποσες ετήσιες δόσεις, αρχής γενομένης από τη χρήση μέσα στην οποία πραγματοποιείται η ανταλλαγή των τίτλων και ανεξάρτητα από το χρόνο διακράτησης των ομολόγων (παράγραφος 13, άρθρου 109 του ΚΝ 2238/1994, μετά την τροποποίησή του με τον Ν. 4110/2013). Η αρχική διατύπωση (Ν.4046/14.02.2012) προέβλεπε ότι οι Ζημίες αυτές είναι φορολογικά εκπεστέες σε ισόποσες δόσεις μέχρι την λήξη των νέων Ομολόγων, και ανεξαρτήτως του χρόνου διακράτησης τους, αρχής γενομένης από την χρήση 2012.

5.4.2 Αναβαλλόμενοι Φόροι στους Ισολογισμούς των εισηγμένων Επιχειρήσεων

Ο πίνακες 5-9 & 5-10 που ακολουθούν μας δίνουν στοιχεία ως προς την μορφή, την εξέλιξη και την τάση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών θέσεων (ΑΦΑ/ΑΦΥ), με βάση το Ενεργητικό, την Καθαρή Θέση και την Χρηματιστηριακή Αξία των επιχειρήσεων. Η χρηματιστηριακή αξία (Capitalization) υπολογίζεται ως το γινόμενο του σταθμισμένου αριθμού μετοχών σε κυκλοφορία, την 31/12/XX εκάστης χρήσης, με την σταθμισμένη κλεισίματος, όπως προκύπτουν από ηλεκτρονική βάση του Χρηματιστηρίου Αθηνών. Τα υπόλοιπα στοιχεία προέρχονται από την βάση δεδομένων που έχουμε δημιουργήσει (hand collected) και περιγράφει ανωτέρω. Στην συνέχεια παρουσιάζεται, ο αριθμός των εταιρειών που εμφανίζουν ΑΦΑ/DTA και αυτών που εμφανίζουν ΑΦΥ/DTL, τα συνολικά ποσά των αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων και το ποσοστό που αντιπροσωπεύουν οι τελευταίες στο συνολικό Ενεργητικό και την κεφαλαιοποίησή τους.

Κατά την πρώτη εξεταζόμενη χρήση (2005) 48 από τις συνολικά 115, **μη τραπεζικές εταιρείες** (Non- Financial, παρουσιάζουν Α.Φ.Α. συνολικού ύψους 0,414 δις. ευρώ ενώ οι υπόλοιπες 67 ΑΦΥ ύψους 1,309 δις. Στο τέλος της χρήσης **2012** από τις 110 εταιρείες του δείγματος οι 36 εμφανίζουν Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση ύψους 0,34 δις (αντιστοιχεί στο 0,4% του ενεργητικού και 1,06% των ιδίων κεφαλαίων τους) και 74 μια τέσσερις φορές μεγαλύτερη Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση ύψους 1,5 δις ευρώ (1,6% του ενεργητικού και 4,6% των ιδίων κεφαλαίων αντίστοιχα). Έχουμε λοιπόν μια σταδιακή μείωση του αριθμού των εταιριών που εμφανίζουν Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις (ΑΦΑ/DTA) και αντίστοιχη αύξηση αυτών που εμφανίζουν Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις (ΑΦΥ/DTL)

Πίνακας 5-9: Μη τραπεζικές εταιρείες - Αναβαλλόμενοι Φόροι ως (%) του Ενεργητικού & Ιδίων Κεφαλαίων, (€ 000).

Χρήση	Αρ. Εταιρ.	Συνολικό Ενεργητικό	Συνολικά Ίδια Κεφάλαια	Τυπική Απόκλιση Αναβαλλ. Φορολογ. Θέσεων	Εταιρείες με ΑΦΑ		%		Εταιρείες με ΑΦΥ		%	
					Αρ. Εταιρ.	Συνολ. Αξία- ΑΦΑ	ΑΦΑ / Σύνολ. Ενεργ.	ΑΦΑ / Συν. Ίδια Κεφάλαια	Αρ. Εταιρ.	Συνολ. Αξία- ΑΦΥ	ΑΦΥ / Σύνολ. Ενεργ.	ΑΦΥ / Συν. Ίδια Κεφάλαια
2005	115	69.627.589	30.251.087	44.793	48	413.957	0,59%	1,37%	67	-1.309.493	-1,88%	-4,33%
2006	115	76.764.658	31.945.063	40.342	41	327.204	0,43%	1,02%	74	-1.305.708	-1,70%	-4,09%
2007	115	93.777.474	40.156.245	46.550	31	234.460	0,25%	0,58%	84	-1.822.778	-1,94%	-4,54%
2008	115	97.982.277	38.445.514	38.373	33	347.810	0,35%	0,90%	82	-1.587.549	-1,62%	-4,13%
2009	115	99.315.298	39.828.620	59.258	34	310.326	0,31%	0,78%	81	-2.059.123	-2,07%	-5,17%
2010	114	98.410.377	36.730.905	54.654	36	331.568	0,34%	0,90%	78	-1.876.696	-1,91%	-5,11%
2011	114	96.585.152	33.773.885	53.918	38	308.642	0,32%	0,91%	76	-1.820.356	-1,88%	-5,39%
2012	110	91.909.307	32.499.287	39.253	36	344.641	0,37%	1,06%	74	-1.492.617	-1,62%	-4,59%

Αντίθετα στον κλάδο των **Τραπεζών**, η συντριπτική πλειοψηφία των εταιρειών εμφανίζει (ΑΦΑ/DTA) με έντονα αυξητική τάση ή οποία συνδέεται με την μαζική αναγνώριση Φορολογικών Ζημιών εις Νέον, όπως αναλύθηκε στην προηγούμενη παράγραφο.

Στο τέλος του 2012 το σύνολο των εναπομεινάντων 6 , από αρχικά 14 προ κρίσης, εταιρειών εμφανίζουν Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση συνολικού ύψους **6,7 δις** (1,11 δις κατά Μ.Ο.), αντιστοιχεί στο **2,17%** του ενεργητικού τους (308 δις) και στο **184%** της (αρνητικής) Καθαρής Θέσης τους (3,6 δις), ενώ σε 2 εξ' αυτών η Αναβαλλόμενη Φορολογική Θέση υπερβαίνει κατά πολύ το **100%** των ιδίων κεφαλαίων τους.

Πίνακας 5-10: Τραπεζικές εταιρείες - Αναβαλλόμενοι Φόροι ως (%) του Ενεργητικού & Ιδίων Κεφαλαίων, (€ 000).

Χρήση	Αρ. Εταιρ.	Συνολικό Ενεργητικό	Συνολικά Ίδια Κεφάλαια	Τυπική Απόκλιση Αναβαλλ. Φορολογ. Θέσεων	Εταιρείες με ΑΦΑ		%		Εταιρείες με ΑΦΥ		%	
					Αρ. Εταιρ.	Συνολ. Αξία-ΑΦΑ	ΑΦΑ / Σύνολ. Ενεργ.	ΑΦΑ / Σύν. Ίδια Κεφάλαια	Αρ. Εταιρ.	Συνολ. Αξία - ΑΦΥ	ΑΦΥ / Σύνολ. Ενεργ.	ΑΦΥ / Σύν. Ίδια Κεφάλαια
2005	14	256.444.936	17.693.121	125.657	12	1.125.891	0,44%	6,36%	2	-37.028	-0,01%	-0,21%
2006	14	315.548.817	25.281.459	131.723	11	1.123.605	0,36%	4,44%	3	-62.156	-0,02%	-0,25%
2007	14	413.955.261	32.184.245	119.563	12	902.825	0,22%	2,81%	2	-93.745	-0,02%	-0,29%
2008	14	485.059.904	28.957.247	127.679	13	1.359.531	0,28%	4,69%	1	-35.556	-0,01%	-0,12%
2009	14	520.553.905	38.080.604	126.528	13	1.268.121	0,24%	3,33%	1	-41.923	-0,01%	-0,11%
2010	14	530.239.317	37.215.180	146.083	13	1.889.552	0,36%	5,08%	1	-7.449	0,00%	-0,02%
2011	8	370.690.267	4.098.845	566.771	8	4.023.856	1,09%	98,17%	0	0	0,00%	0,00%
2012	6	307.763.590	-3.634.199	874.878	6	6.692.560	2,17%	-184,16%	0	0	0,00%	0,00%

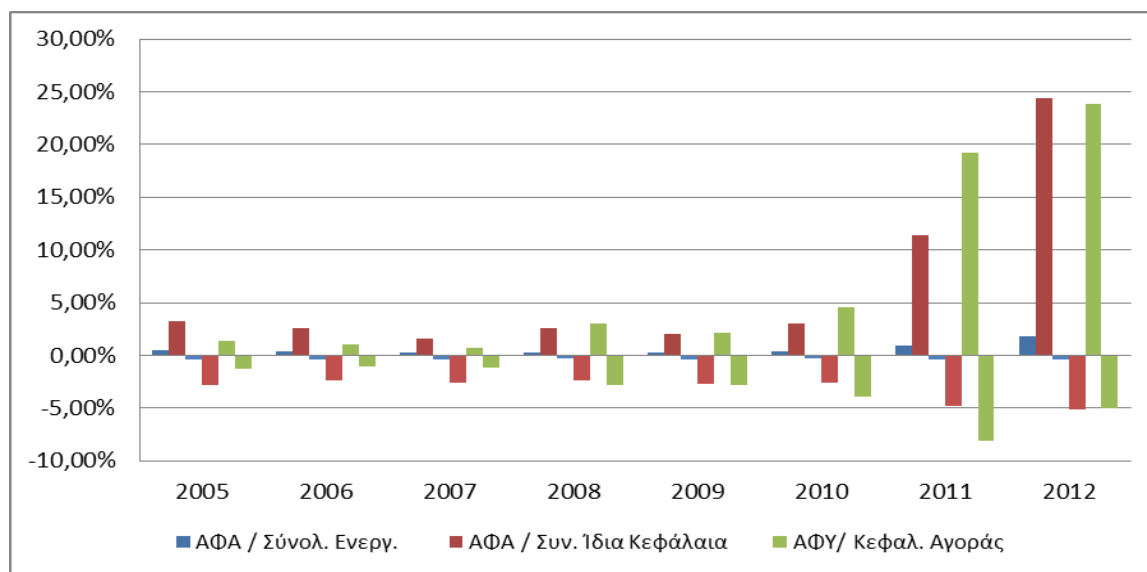
Στον πίνακα 5-11 που ακολουθεί παρουσιάζονται οι Αναβαλλόμενοι Φόροι Ενεργητικού και Παθητικού (ΑΦΑ/ΑΦΥ) ως ποσοστό (%) του Ενεργητικού τους και της χρηματιστηριακής τους Αξίας (market capitalization) για το σύνολο των εταιρειών του δείγματος.

Στο τέλος του 2012 η πλειοψηφία των εταιρειών του δείγματος, **74** από τις 116, εμφανίζουν (ΑΦΥ/DTL) που συνολικά ανέρχονται σε 1,5 δις ευρώ που αντιστοιχούν στο **5%** της χρηματιστηριακής τους αποτίμησης. Το σύνολο όμως των (ΑΦΑ/DTA) της μειοψηφίας (**42**) είναι σχεδόν πενταπλάσιο και αγγίζει τα **7** δις ευρώ και αγγίζει το **24%**

της αξίας των επιχειρήσεων στο Χρηματιστήριο. Η ποσοστιαία μεταβολή των (ΑΦΑ/DTA) συνολικά στην εξεταζόμενη περίοδο ανήλθε σε 357%.

Πίνακας 5-11: Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις (ΑΦΑ/ΑΦΥ) ως (%) του Ενεργητικού και της Χρηματιστηριακής τους Αξίας σε (€ 000).

Χρήση	Αρ. Εταιρ.	Συνολικό Ενεργητικό	Συνολική Χρηματιστηριακά Αξία Εταιρειών	Τυπική Απόκλιση Αναβαλλ. Φορολογ. Θέσεων	Εταιρείες με ΑΦΑ		%		Εταιρείες με ΑΦΥ		%	
					Αρ. Εταιρ.	Συνολ. Αξία-ΑΦΑ	ΑΦΑ / Σύνολ. Ενεργ.	ΑΦΑ / Συν. Ίδια Κεφάλαια	Αρ. Εταιρ.	Συνολ. Αξία-ΑΦΥ	ΑΦΥ / Σύνολ. Ενεργ.	ΑΦΥ / Συν. Ίδια Κεφάλαια
2005	129	326.072.525	109.018.417	64.066	60	1.539.848	0,47%	1,41%	69	-1.346.521	-0,41%	-1,24%
2006	129	392.313.475	136.805.309	62.490	52	1.450.809	0,37%	1,06%	77	-1.367.864	-0,35%	-1,00%
2007	129	507.732.735	166.668.164	62.303	43	1.137.285	0,22%	0,68%	86	-1.916.523	-0,38%	-1,15%
2008	129	583.042.181	56.982.542	63.634	46	1.707.341	0,29%	3,00%	83	-1.623.105	-0,28%	-2,85%
2009	129	619.869.203	73.437.193	76.051	47	1.578.447	0,25%	2,15%	82	-2.101.046	-0,34%	-2,86%
2010	128	628.649.694	48.377.918	83.621	49	2.221.120	0,35%	4,59%	79	-1.884.145	-0,30%	-3,89%
2011	122	467.275.419	22.590.831	194.328	46	4.332.498	0,93%	19,18%	76	-1.820.356	-0,39%	-8,06%
2012	116	399.672.897	29.468.410	312.174	42	7.037.201	1,76%	23,88%	74	-1.492.617	-0,37%	-5,07%

Γράφημα 5-6: Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις (ΑΦΑ/ΑΦΥ) ως (%) Ενεργητικού, των Ιδίων Κεφαλαίων και της Χρηματιστηριακής τους Αξίας.

Αναβαλλόμενες καθαρές **Θέσεις Ενεργητικού** παραπέμπουν στην υπόθεση ότι τα μελλοντικά **Φορολογητέα** κέρδη **υπερέχουν των Λογιστικών** (δημοσιευόμενα) και υποδηλώνουν την ύπαρξη αποθεματικών φόρων, όπως Αναβαλλόμενοι φόροι από Ζημίες

εις Νέον, τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε μειωμένη ή και μηδενική πληρωμή φόρων στις επόμενες χρήσεις εφόσον υπάρξουν σε βάθος πενταετίας, ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις (τραπεζικός κλάδος) σε βάθος τριακονταετίας, επαρκή φορολογητέα κέρδη.

5.4.3 Οι Συνιστώσες των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού - Παθητικού (ΑΦΑ / ΑΦΥ)

Οι πίνακες 5-12 & 5-13 που ακολουθούν παρουσιάζουν την σύνθεση και τη διαχρονική εξέλιξη των καθαρών (συμψηφισμένων) Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων, ταξινομώντας τες ως προς τα κονδύλια στα οποία οφείλουν την ύπαρξη τους. Σκοπός μας είναι να αναδείξουμε τις κατηγορίες εκείνες που συμβάλουν σε μεγαλύτερο βαθμό στην Δημιουργία της Διαφοράς μεταξύ Λογιστικών - Φορολογικών Κερδών.

Πίνακας 5-12: Οι σημαντικότερες Συνιστώσες των (καθαρών) Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (ΑΦΑ και ΑΦΥ) - Μ.Ο. στο τέλος των χρήσεων 2005 έως 2012. (€000).

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ασώματες Ακίνητοποιήσεις (Αυλα Πάγια)	493	-933	-5.899	-7.054	-8.373	-5.284	-5.089	-4.518
Ενσώματες Ακίνητοποιήσεις	-23.172	-19.167	-21.615	-22.715	-26.902	-24.654	-24.460	-22.083
Συμμετοχές και άλλες Μακροπρόθεσμες Χρηματοοικονομικές Απαιτήσεις	786	-7.899	-7.918	8.314	7.403	1.988	5.283	3.191
Οφείλονται σε Φορολογική Ζημιά ή & Πιστωτικοί Φόροι	-1.518	3.755	5.720	10.864	8.850	8.101	9.489	10.034
Αποθέματα Προσαρμογή Πρόβλεψης Απαξίωσης Αποθεμάτων	-279	318	-1.661	-4.659	-5.910	-9.025	-3.359	-2.286
Αναπροσαρμογή Αξίας - Ελεγχος Απομείωσης (Ακινήτων & Επενδυτικών ακινήτων)	1.802	-13.139	-12.734	-9.940	-10.812	-9.235	-8.156	-5.294
Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση & Επimέτρηση	34	2.693	5.068	4.478	3.423	3.298	1.667	2.946
Προβλέψεις / Προσαρμογές για Επισφαλείς - Ανεπιδεκτες Είσπραξης Απαιτήσεις	2.398	2.128	2.069	1.805	1.079	1.216	1.253	1.285
Κατασκευαστικά Συμβόλαια	-3.768	-7.470	-7.655	-11.340	-5.654	1.461	22.924	21.654
Παροχές σε Εργαζομένους - Προγράμματα Παροχών	11.275	10.107	9.588	8.722	8.445	10.490	9.475	6.726
Λοιπές προβλέψεις - Προβλέψεις για Αποζημίωση Προσωπικού	2.942	1.190	2.537	3.625	4.643	4.152	3.835	3.764
Μεταβατικοί Λογαριασμοί	3.252	3.995	5.389	5.584	5.450	3.455	2.439	3.591
Συναλλαγματικές Διαφορές	-1.245	-2.374	-2.420	-491	-744	1.552	-323	-276
Φόροι Εισοδήματος- Φορολογικού Ελέγχου- Φορολογικοί Συντελεστές	1.374	-412	-911	2.524	2.257	1.226	47	-13
Αποθεματικά	-668	-2.147	-2.557	323	-529	811	-3.036	-3.859
Λοιπές Μακροπρ./ Βραχυπρ- Απαιτήσεις / Υποχρεώσεις (Δανείων - Βιολογικών Στοιχείων)	1.322	2.752	2.215	2.525	1.504	2.240	2.738	4.966

Τα δεδομένα του πίνακα 5-12 δείχνουν σημαντικές διακυμάνσεις ως προς τα μεγέθη αλλά και τα πρόσημα των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (Α.Φ.Θ). Κατά την Πρώτη Εφαρμογή του Προτύπου (χρήση **2005**) στις σημαντικότερες πηγές των Α.Φ.Θ. του **Ενεργητικού** συγκαταλέγονται οι Παροχές και τα Ωφελήματα Προσωπικού οι Μεταβατικοί Λογαριασμοί και Προβλέψεις ενώ στου Παθητικού οι “Παγιοποιήσεις” (αποσβέσεις σε ενσώματα & ασώματα πάγια & leasing), οι Φορολογικές Ζημίες εις Νέον & Πιστωτικοί Φόροι και τα Κατασκευαστικά Συμβόλαια. Στην τελευταία χρήση του δείγματός (**2012**) οι σημαντικότερες Αναβαλλόμενες Θέσεις του **Ενεργητικού** προέρχονται και πάλι από τις Παροχές και τα Ωφελήματα Προσωπικού, την δεύτερη θέση καταλαμβάνουν τώρα τα Κατασκευαστικά Συμβόλαια, τα όποια από το 2010 από ΑΦΥ μετατρέπονται σε ΑΦΑ, και ακολουθούν οι Φορολογικές Ζημίες εις Νέον &

Πιστωτικοί Φόροι με παρόμοια συμπεριφορά μετά το 2006. Τα ανωτέρω δεν αποτελούν έκπληξη και οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στην χρηματοοικονομική κρίση που ξεκίνησε το 2009 με τις επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία να αποτυπώνονται στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των επιχειρήσεων με κορύφωση την χρήση 2012. Όσον αφορά τις Αναβαλλόμενες Θέσεις του **Παθητικού**, πέραν της διαχρονικής κυριαρχίας των Παγιοποιήσεων (κυρίως λόγω διαφορών των αποσβέσεων), σημαντική συμβολή έχουν οι Αποτιμήσεις Συμμέτοχών σε Θυγατρικές και Ακινήτων που φαίνεται να ακολουθούν την πτωτική πορεία της Αγοράς. Σημαντικές επίσης μεταβολές καταγράφονται στις προσωρινές διαφορές Ενεργητικού από αποτιμήσεις στην τρέχουσα αξία (mark –to–market) χαρτοφυλακίων μετοχών και παραγώγων και στου Παθητικού εκείνων που σχετίζονται με άυλα πάγια.

Η πιο σημαντική **πηγή διαχρονικά** των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων του Ενεργητικού είναι οι *“Παροχές και τα Ωφελήματα Προσωπικού”* στις οποίες που συμπεριλαμβάνονται προγράμματα παροχών & συνταξιοδοτικά, ενώ των Υποχρεώσεων οι *“Παγιοποιήσεις”* που αφορούν κυρίως διαφορές Αποσβέσεων ενσώματων & ασώματων παγίων.

Στον τραπεζικό κλάδο, τα μεγέθη και η σύνθεση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων, κυρίως λόγω της φύσεως των εργασιών του, παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες και για τον λόγο αυτό παρουσιάζονται ξεχωριστά. Κατά την πρώτη εξεταζόμενη χρήση (**2005**), τα σημαντικότερα κονδύλια των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων (ΑΦΑ), οφείλουν την ύπαρξή τους σε κονδύλια που αφορούν Αφορολόγητα αποθεματικά και αποθεματικά Χρεογράφων, Απομειώσεις του Χαρτοφυλακίου Δανείων και στις Παροχές και τα Ωφελήματα Προσωπικού ενώ οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις (ΑΦΥ), που υπολείπονται σημαντικά σε μέγεθος, προέρχονται κυρίως από τις Παγιοποιήσεις (Ασώματα και Ενσώματα Πάγια - διαφορές αποσβέσεων) και Αποτιμήσεις Συμμετοχών & Χρεογράφων. Στο τέλος της χρήσης **2012** έχουμε απόλυτη κυριαρχία των Αναβαλλόμενων Θέσεων Ενεργητικού με τις ΑΦΑ που σχετίζονται με απομειώσεις του Χαρτοφυλακίου Δανείων, της Αξίας των Συμμετοχών & των Χρεογράφων και την αποτίμηση των Παραγώγων, να παρουσιάζουν σημαντική αύξηση μετά την χρήση 2009 και να καλύπτουν περίπου το 40 % των συνολικών αναβαλλόμενων απαιτήσεων. Εάν συνυπολογίσουμε δε και την αξία των ΑΦΑ προέρχονται από Ζημιές εις Νέον που προέκυψαν κατά την ανταλλαγή ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, σε εφαρμογή του προγράμματος αναδιάρθρωσης του ελληνικού

χρέους, γνωστή ως PSI (χρήσεις τότε καλύπτεται το 87% των Αναβαλλόμενων Θέσεων του Ενεργητικού. Το τελευταίο αποκτάει ιδιαίτερη σημασία διότι η προσμέτρηση στα εποπτικά κεφάλαια των ελληνικών τραπεζών του αναβαλλόμενου φόρου από τον συμψηφισμό των ζημιών τους από το PSI κατά 20%⁴⁶³ μειώνει τις κεφαλαιακές τους ανάγκες και ελαφρύνει τον λογαριασμό της ανακεφαλαιοποίησης (Skinner2008). Με τις **ΑΦΑ** στον τραπεζικό κλάδο να ανέχονται στα τέλη του **2012** στα **6,7** δις ευρώ και να αποτελούν **(184,16%)** της **Αρνητικής Λογιστικής Καθαρής τους Θέσης**, *τίθενται εύλογα ερωτήματα ως προς το κατά πόσο είναι εφικτό να επιτύχουν οι τράπεζες στα επόμενα χρόνια την απαραίτητη εκείνη κερδοφορία ώστε να μπορούν να συμψηφίζουν ένα τόσο σημαντικό ποσό απαιτήσεων από φόρους.* Αξιοσημείωτη είναι επίσης και η σημαντική αύξηση (1.707%) των λοιπών μεταφερόμενων Ζημιών εις Νέον (NOL Carry forwards) στην περίοδο 2005 -2012.

⁴⁶³ Αρχικά, η Eurostat είχε μπλοκάρει το θέμα, με αποτέλεσμα η διάταξη για τον αναβαλλόμενο φόρο να μην συμπεριληφθεί στο φορολογικό νομοσχέδιο στις αρχές Ιανουαρίου 2013. Η ευρωπαϊκή αρχή εκτίμησε πως όταν μελλοντικά οι τράπεζες δεν πληρώνουν φόρο για τα κέρδη τους, συμψηφίζοντας με αυτόν τον τρόπο τις ζημιές από το PSI, τα «χαμένα» έσοδα για το κράτος θα επιβαρύνουν το δημοσιονομικό αποτέλεσμα. Μετά την αλλαγή στάσης (Eurostat), αναζητείται το πλαίσιο των προϋποθέσεων για να επανέλθει η ρύθμιση. Αν τελικά το θέμα προχωρήσει, ο αναβαλλόμενος φόρος θα αναγνωριστεί ως έννομη απαίτηση. Το δεύτερο στάδιο αφορά την Τράπεζα της Ελλάδος, που θα κρίνει το (%) του αναβαλλόμενου φόρου που θα αναγνωριστεί. Ο αναβαλλόμενος φόρος θα αποτελεί μία ξεχωριστή απαίτηση στο ενεργητικό των τραπεζών, έναντι του ελληνικού δημοσίου. Στη συγκεκριμένη, ωστόσο, περίπτωση η Τράπεζα της Ελλάδος, ως εποπτική Αρχή μπορεί, κυρίως για λόγους κεφαλαιακής επάρκειας, να θέσει το συντελεστή στο επίπεδο που κρίνει απαραίτητο με αποτέλεσμα το όφελος να είναι μερικό, να κυμανθεί δηλαδή σε ορισμένο ποσοστό π.χ. 20% ή 30%. Σημειώνεται επίσης ότι αν τελικά γίνει δεκτή η επαναφορά της ρύθμισης, οι τράπεζες θα μπορούν να προσμετρούν στα βασικά ίδια κεφάλαιά τους τις φορολογικές υποχρεώσεις της ερχόμενης 30ετίας. Οι φορολογικές υποχρεώσεις θα συμψηφίζονται με τις ζημιές από τη συμμετοχή στο PSI. Το μέγιστο όφελος τοποθετείται στα 4,9 δις. ευρώ και θα εξαρτηθεί από το συντελεστή στάθμισης που θα ορίσει η ΤτΕ. Βλέπε σχετική απόφαση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) - Π.Δ./Τ.Ε. 2655/16.3.2012) για Στοιχεία που αφορούν τη δημοσιοποίηση εποπτικής φύσεως πληροφοριών σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια και η διαχείριση των κινδύνων (Βασιλεία ΙΙ, Πυλώνας ΙΙΙ)

Πίνακας 5-13: Τράπεζες - Οι σημαντικότερες Συνιστώσες των (καθαρών) Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (ΑΦΑ και ΑΦΥ) ΜΟ στο τέλος των χρήσεων 2005 έως 2012 (€000).

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Πάγια (Αυλα - Ενσώματα Leasing)	-1.097	-9.458	-28.245	-23.477	-22.141	-27.675	-47.694	-31.756
Δάνεια - Απομείωση - Αποτίμηση Δανείων	43.655	44.051	24.768	-1.813	24.751	38.453	149.799	307.410
Αποτίμηση - Απομείωση Χρεωγράφων - Συμμετοχών	-15.333	-6.200	9.289	57.136	53.855	73.351	152.468	196.273
Αποτίμηση - Παραγώγων Χρηματοοικονομικών Μέσων	2.193	23.837	9.038	17.985	-12.621	21.432	72.306	101.602
Απομείωση (PSI) ΟΕΔ & Δανείων ΔΕΚΟ - (Αναγνώρ. Φορολογικών Ζημιών)	0	0	0	0	0	0	695.731	715.216
Λοιπές Μεταφερόμενες Φορολογικές Ζημιές (Α.Φ._Α_Φ.Ζ)	4.798	3.747	7.580	27.827	33.961	52.703	29.140	86.692
Ωφελήματα & Παροχές Προσωπικού	43.169	36.702	29.063	25.178	23.931	20.093	22.614	24.626
Πώληση Ιδίων & Λοιπών Μετοχών	0	226	0	0	42.000	41.000	34.000	34.000
Προσαρμ. Επιτόκια - Συναλλ. Διαφορές - Μεταβ. Φορολ. Συντελεστές	3.218	922	-897	-4.259	-7.896	765	8.464	7.388
Αποθεματικά (Αφορολόγητα - Ασφαλιστικά - Ζημιές Χρεωγράφων)	49.039	42.316	33.530	8.042	6.270	-283	12.293	5.539
Μεταβατικοί Λογαριασμοί - Προβλέψεις - Λοιπές Προσωρινές Διαφορές	-109	10.502	2.998	12.892	5.640	3.172	16.757	35.278

5.4.4 Η Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων με βάση το Ενεργητικό και την Χρηματιστηριακή Αποτίμηση των εταιρειών.

Οι πίνακες 5-14 έως 5-17 παρέχουν στοιχεία περαιτέρω στοιχεία ως προς την κατανομή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (Α.Φ.Θ.) σε σχέση με το Ενεργητικό και τη Χρηματιστηριακή Αποτίμηση των εταιρειών. Ο πίνακας 5-14 παρουσιάζει την κατά χρήση κατανομή των Α.Φ.Θ. (Ενεργητικού / Υποχρεώσεων) ως ποσοστό του Συνολικού Ενεργητικού.

Η κατανομή του συνόλου των εταιρειών του δείγματος δίνει κατά μέσο όρο μια υπεροχή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών θέσεων (Α.Φ.Θ.) του Παθητικού (62%), σε σχέση με Ενεργητικού (38%). Πάνω από τα 2/3 των εταιρειών παρουσιάζουν Θετικές (DTA) ή Αρνητικές (DTL) Α.Φ.Θ. που συνολικά αντιστοιχούν σε ποσοστό μικρότερο από το 3% του Ενεργητικού τους, το 17% κυμαίνεται από 3% έως 5%, ενώ περίπου το 8% ξεπερνάει το 5%.

Πίνακας 5-14: Κατανομή καθαρών Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (καθαρών ΑΦΑ / ΑΦΥ) ως ποσοστό του Συνολικού Ενεργητικού, 2005-2012 (σύνολο εταιρειών).

Χρήση	Αρ. Εταιρ.	Εταιρείες με Καθαρή ΑΦΥ			Εταιρείες με Καθαρή ΑΦΑ		
		<=-5%	-5 % to -3%	-3% to 0%	0% to 3%	3% to 5%	>=5%
2005	129	8,53%	10,85%	34,11%	41,09%	3,88%	1,55%
2006	129	7,75%	10,08%	41,86%	34,88%	4,65%	0,78%
2007	129	6,98%	15,50%	44,19%	29,46%	3,10%	0,78%
2008	129	6,20%	12,40%	45,74%	33,33%	1,55%	0,78%
2009	129	7,75%	13,95%	41,86%	34,11%	1,55%	0,78%
2010	128	6,25%	15,63%	39,84%	35,16%	2,34%	0,78%
2011	122	5,74%	14,75%	41,80%	32,79%	3,28%	1,64%
2012	116	6,03%	15,52%	42,24%	29,31%	6,03%	0,86%

Στην συνέχεια κάνουμε διαχωρισμό σε Τραπεζικές και Μη –Τραπεζικές εταιρείες λόγω της σημαντικής διαφοροποίησης που παρουσιάζουν ως προς το μέγεθος και την δομή των Χρηματοοικονομικών τους Καταστάσεων.

Πίνακας 5-15: Τράπεζες - Κατανομή των καθαρών Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (καθαρών ΑΦΑ / ΑΦΥ) ως ποσοστό του Συνολικού Ενεργητικού, 2005-2012.

Χρήση	Αρ. Εταιρ.	Εταιρείες με Καθαρή ΑΦΥ			Εταιρείες με Καθαρή ΑΦΑ		
		<=-5%	-5 % to -3%	-3% to 0%	0% to 3%	3% to 5%	>=5%
2005	14	0,00%	0,00%	14,29%	85,71%	0,00%	0,00%
2006	14	0,00%	0,00%	21,43%	78,57%	0,00%	0,00%
2007	14	0,00%	0,00%	14,29%	85,71%	0,00%	0,00%
2008	14	0,00%	0,00%	7,14%	92,86%	0,00%	0,00%
2009	14	0,00%	0,00%	7,14%	92,86%	0,00%	0,00%
2010	14	0,00%	0,00%	7,14%	92,86%	0,00%	0,00%
2011	8	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%
2012	6	0,00%	0,00%	0,00%	66,67%	33,33%	0,00%

Στον τραπεζικό κλάδο, από την χρήση 2005 έως και 2011, η συντριπτική πλειοψηφία των εταιριών εμφανίζει Αναβαλλόμενες Θέσεις Ενεργητικού (ΑΦΑ/ΔΤΑ), που ως ποσοστό είναι μικρότερο από το 3% του Ενεργητικού τους. Το 2011 έχουμε απόλυτη κυριαρχία των Αναβαλλόμενων Θέσεων Ενεργητικού, ενώ το 2012 παρατηρείται μια σημαντική μετακίνηση του ενός τρίτου (1/3) των εταιρειών σε (ΑΦΑ/ΔΤΑ) που για πρώτη φορά υπερβαίνουν το 3%. Το γεγονός αυτό αποδίδεται στις απομειώσεις που υπέστησαν από την μια σημαντικά στοιχεία του Ενεργητικού τους (Χαρτοφυλάκια Δανείων, Συμμετοχές & Χρεόγραφα κλπ) και από την άλλη στην Αναγνώριση ΑΦΑ λόγω των Ζημιών του PSI, όπως αναλύθηκε ανωτέρω στον πίνακα 4.

Πίνακας 5-16: Μη Τραπεζικές εταιρείες - Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (καθαρών ΑΦΑ / ΑΦΥ) ως (%) του Συνολικού Ενεργητικού, 2005-2012.

Χρήση	Αρ. Εταιρ.	Εταιρείες με Καθαρή ΑΦΥ			Εταιρείες με Καθαρή ΑΦΑ		
		<=-5%	-5 % to -3%	-3% to 0%	0% to 3%	3% to 5%	>=5%
2005	115	9,57%	12,17%	36,52%	35,65%	4,35%	1,74%
2006	115	8,70%	11,30%	44,35%	29,57%	5,22%	0,87%
2007	115	7,83%	17,39%	47,83%	22,61%	3,48%	0,87%
2008	115	6,96%	13,91%	50,43%	26,09%	1,74%	0,87%
2009	115	8,70%	15,65%	46,09%	26,96%	1,74%	0,87%
2010	114	7,02%	17,54%	43,86%	28,07%	2,63%	0,88%
2011	114	6,14%	15,79%	44,74%	28,07%	3,51%	1,75%
2012	110	6,36%	16,36%	44,55%	27,27%	4,55%	0,91%

Στις υπόλοιπες εταιρείες (Μη τραπεζικές) έχουμε αντιθέτως υπεροχή των Αναβαλλόμενων Υποχρεώσεων (**ΑΦΥ / DTL**) οι οποίες καλύπτουν κατά ΜΟ τα **2/3** των συνολικών Α.Φ.Θ. Επίσης περισσότερο από τα 2/3 των εταιρειών 73% παρουσιάζουν Θετικές (DTA) ή Αρνητικές (DTL) Α.Φ.Θ. που αντιστοιχούν σε ποσοστό μικρότερο από το 3% του Ενεργητικού τους, το 18% κυμαίνεται από 3% έως 5%, ενώ περίπου το 9% ξεπερνάει το (5%).

Η κατανομή του συνόλου των Α.Φ.Θ. με βάση την χρηματιστηριακή τους αποτίμηση, μας δίνει μια εντελώς διαφορετική εικόνα από την προηγούμενη. Οι **ΑΦΑ** αντιπροσωπεύουν κατά μέσο όρο το **38%** και οι **Α.Φ.Υ** το **62%**. Οι μισές περίπου από τις εταιρείες του δείγματος 49% παρουσιάζουν κατά μέσο όρο Α.Φ.Θ., που συνολικά ξεπερνούν κατά μέσο όρο το 5% της χρηματιστηριακής τους Αξίας, με το υπόλοιπο 51% να κατανέμεται, σε 9% για το διάστημα από 3% έως 5% και 42% για το διάστημα από 0% έως 3%. Το γεγονός αυτό σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στη σημαντικότερη πτώση των χρηματιστηριακών αποτιμήσεων των εταιρειών μετά το 2009.

Πίνακας 5-17: Σύνολο εταιριών - Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (καθαρών ΑΦΑ / ΑΦΥ) ως ποσοστό της Χρηματιστηριακής τους Αποτίμησης, 2005-2012.

Χρήση	Αρ. Εταιρ.	Εταιρείες με Καθαρή ΑΦΥ			Εταιρείες με Καθαρή ΑΦΑ		
		<=-5%	-5 % to -3%	-3% to 0%	0% to 3%	3% to 5%	>=5%
2005	129	31,01%	3,10%	19,38%	35,66%	6,20%	4,65%
2006	129	22,48%	6,98%	30,23%	32,56%	3,10%	4,65%
2007	129	24,81%	10,08%	31,78%	28,68%	1,55%	3,10%
2008	129	39,53%	6,98%	17,83%	19,38%	5,43%	10,85%
2009	129	37,21%	5,43%	20,93%	18,60%	5,43%	12,40%
2010	128	45,31%	3,13%	13,28%	14,84%	1,56%	21,88%
2011	122	49,18%	2,46%	10,66%	12,30%	3,28%	22,13%
2012	116	46,55%	2,59%	14,66%	15,52%	2,59%	18,10%

5.5 Αναβαλλόμενοι Φόροι Ενεργητικού από Ζημίες εις Νέον

Από την διερεύνηση της σύνθεσης και των πηγών των Αναβαλλόμενων Φορολογικών θέσεων που έγινε στο προηγούμενο κεφάλαιο διαπιστώνεται ότι κυρίως στον τραπεζικό κλάδο, αλλά και στους λοιπούς κλάδους, οι Αναβαλλόμενες Θέσεις Ενεργητικού, περιλαμβάνουν σημαντικά κονδύλια Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων που προέρχονται από την αναγνώριση Αναβαλλόμενων Φόρων από Φορολογικές Ζημίες εις Νέον (*ΑΦΑ_Z/DTA_TLC*).

Στα τέλη του 2012 στον τραπεζικό κλάδο οι ΑΦΑ ανέρχονται στα **6,7** δις ευρώ και αποτελούν (184,16%) της Αρνητικής Λογιστικής Καθαρής τους Θέσης (πίνακας 5-10). Το ένα τρίτο (1/3) των εταιρειών του κλάδου εμφανίζουν (Α.Φ.Α./DTA) που για πρώτη φορά υπερβαίνουν το 3% του συνολικού ενεργητικού τους (πίνακας 5-15). *Οι Α.Φ.Α. που σχετίζονται με απομειώσεις του Χαρτοφυλακίου Δανείων, της Αξίας των Συμμετοχών & των Χρεογράφων, την αποτίμηση των Παραγώγων και Ζημίες εις Νέον που προέκυψαν από την εφαρμογή του PSI αντιστοιχούν στο 87% των Αναβαλλόμενων Θέσεων του Ενεργητικού (πίνακας 5-12).*

Στους μη τραπεζικούς κλάδους, αν και γενικά έχουμε κυριαρχία των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Υποχρεώσεων, στο τέλος του 2012, οι Αναβαλλόμενοι Φόροι που οφείλονται σε Φορολογικές Ζημίες εις Νέον αποτελούν κατά Μ.Ο. το δεύτερο σε σημαντικότητα κονδύλι ενώ έχουν τριπλασιαστεί σε σύγκριση με το 2006 (πίνακας 5-12).

Τα ανωτέρω δεν αποτελούν έκπληξη και οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στην χρηματοοικονομική κρίση που ξεκίνησε το 2009 με τις επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία να αποτυπώνονται στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των επιχειρήσεων με κορύφωση την χρήση 2012.

Για τους ανωτέρω λόγους στους πίνακες που ακολουθούν αναλύονται **οι** Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις του Ενεργητικού από Φορολογικά Αναγνωρισμένες **Ζημίες εις Νέον** τόσο σε επίπεδο δεικτών όσο και σε κλαδικό επίπεδο.

Η παρουσίαση γίνεται ξεχωριστά για τις Μη - Τραπεζικές εταιρείες και τις Τραπεζικές εταιρείες, κυρίως λόγω των διαφορετικών αιτιών δημιουργίας των φορολογικών ζημιών τους όπως αυτό προκύπτει από την ανάλυση που παρουσιάζεται στους πίνακες με τις συνιστώσες των Αναβαλλόμενων Φόρων (πίνακας 5-12).

Μη Τραπεζικές εταιρείες - Αναβαλλόμενοι Φόροι Ενεργητικού από Ζημίες εις Νέον.

Ο πίνακας 5-18 παρουσιάζει την διαχρονική κατανομή των (ΑΦΑ_Z) ως ποσοστό (%) του Ενεργητικού, του Παθητικού, των Αποτελεσμάτων καθώς και τον λόγο των μεταβολών των (ΑΦΑ_Z) ως προς τις μεταβολές των συνολικών Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων (Δ_ΑΦΑ_Ενεργ.) και των συνολικών καθαρών Αναβαλλόμενων Φόρων (Δ_ΑΦ) από χρήση σε χρήση ως (%).

Πίνακας 5-18: Κατανομή και μεταβολές των Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού από Ζημίες εις Νέον σε Ενεργητικό, Παθητικό & Αποτελέσματα (Μη τραπεζικές).

Χρήση	Εταιρικές Χρήσεις	ΑΦΑ_Z / Ενεργητικό (%)	ΑΦΑ_Z / Ίδια Κεφάλαια (%)	ΑΦΑ_Z / Αποτελ. Πρό Φόρων (%)	ΑΦΑ_Z / ΑΦΑ_Ενεργ. (%)	Δ_ΑΦΑ_Z / Δ_ΑΦΑ (%)	Δ_ΑΦΑ_Z / Δ_Α.Φ. (%)
2005	35	0,15%	0,36%	3,33%	13,27%	8,85%	-11,34%
2006	38	0,25%	0,60%	4,96%	35,57%	-671,56%	898,13%
2007	44	0,41%	0,97%	6,87%	46,49%	134,14%	-17,87%
2008	51	0,50%	1,32%	22,01%	50,13%	62,65%	62,75%
2009	53	0,51%	1,31%	16,11%	41,60%	-469,66%	-22,98%
2010	53	0,58%	1,69%	-145,37%	53,68%	240,08%	36,95%
2011	53	0,60%	1,92%	-18,75%	52,33%	-44,59%	-6,87%
2012	50	0,56%	1,67%	55,91%	50,08%	27,16%	14,85%
Συνολικά	377	0,46%	1,22%	20,02%	44,62%	61,84%	-89,30%

Το **41%** των εταιρειών (377 από τις 913) εμφανίζουν Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Ζημίες (ΑΦΑ_Z) οι οποίες στην οκταετία (2005-2012) καλύπτουν κατά Μ.Ο. το **44,6%** των συνολικών ΑΦΑ του Ενεργητικού και το **20%** των συνολικών προ φόρων αποτελεσμάτων.

Παρατηρούμε επίσης ότι το **2009-2010** το ποσοστό των ΑΦΑ_Z στα αποτελέσματα εκτινάσσεται από το 16% των κερδών προ φόρων το 2009 στο **145%** των Ζημιών που καταγράφηκαν το 2010 ενώ οι ΑΦΑ_Z. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στην σημαντικότερη συρρίκνωση της κερδοφορίας και αντιστροφή των αποτελεσμάτων όπου από 1,9 δις κέρδος προ φόρων το 2009 μετατρέπονται σε Ζημία (0,2 δις) το 2010 και διευρύνεται σε Ζημία (1,5 δις) το 2011. Το γεγονός αυτό όμως δεν συνοδεύεται από αντίστοιχη μεταβολή / αναγνώριση Αναβαλλόμενων Φόρων από Ζημίες (ΑΦΑ_Z) οι οποίες στις χρήσεις 2010 και 2011 αντιπροσωπεύουν σταθερά το 0,6 % του συνολικού Ενεργητικού και αποτελούν το πάνω από το 50% των συνολικών Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων (ΑΦΑ).

Ο πίνακας 5-19 παρακάτω παρουσιάζει την **κατανομή** των παρατηρήσεων (εταιρικών χρήσεων) και των σωρευτικών **ΑΦΑ_Ζ ανά χρηματιστηριακό δείκτη**.

Οι μισές περίπου εταιρείες των δεικτών του FTSE/ASE 20 & 40 εμφανίζουν στο Ενεργητικό τους απαιτήσεις από Αναβαλλόμενους Φόρους, οι οποίες καλύπτουν περισσότερο από το 80% των σωρευτικών (ΑΦΑ_Ζ). Οι εταιρείες του FTSE/ASE 20 παρουσιάζουν κατά Μ.Ο. (21,9 εκατ. Ευρώ) πέντε φορές μεγαλύτερη ΑΦΑ_Ζ (μέγιστο 91,5 εκατ.) σε σύγκριση με αυτές στον FTSE/ASE 40.

Πίνακας 5-19: Κατανομή Αναβαλλόμενων Φόρων Ζημιών Ενεργητικού (ΑΦΑ_Ζ) ανά χρηματιστηριακό δείκτη (Μη τραπεζικές).

Ποσά σε ευρώ	FTSE/ASE 20	FTSE/ASE Mid 40	FTSE/ASE SmallCap 80, FTSEMSFW	FTSEA, FTSEGT	ΔΟΜ	Εκτός Δεικτών	Σύνολα
Εταιρικές Χρήσεις χωρίς (Α.Φ.Α_Ζ)	48	101	196	26	146	20	537
Εταιρικές Χρήσεις με (Α.Φ.Α_Ζ)	54	99	116	18	69	20	376
Σύνολο παρατηρήσεων	102	200	312	44	215	40	913
(%)	53%	50%	37%	41%	32%	50%	41%
Σύνολο Α.Φ.Α_Ζ	1.182.306.031	433.596.670	168.162.351	35.205.355	67.040.190	102.379.915	1.988.690.512
(%)	59%	22%	8%	2%	3%	5%	100%
Μέσος όρος	21.894.556	4.379.764	1.449.675	1.955.853	971.597	5.118.996	5.289.071
Τυπική Απόκλιση	22.073.635	5.390.912	2.216.171	2.111.592	1.273.064	6.065.567	11.347.901
Ελάχιστο	278.000	4.256	1.000	5.701	18.521	23.000	1.000
Διάμεσος	16.968.078	2.492.000	584.640	1.552.500	533.723	1.675.500	1.191.183
Μέγιστο	91.515.000	28.631.476	12.490.378	8.960.137	5.902.227	17.326.256	91.515.000

Ο πίνακας 5-20 παρουσιάζει περιγραφικά την κατανομή των παρατηρήσεων (εταιρικών χρήσεων) και των σωρευτικών **ΑΦΑ_Ζ ανά κλάδο**. Τα μεγαλύτερα ποσά κατά Μ.Ο. τα παρουσιάζει ο κλάδος των τηλεπικοινωνιών (20,6 εκατ.) και την μικρότερη ο κλάδος των Χημικών (0,48 εκατ.). Τις περισσότερες εταιρικές χρήσεις με ΑΦΑ_Ζ εμφανίζει ο κλάδος των τηλεπικοινωνιών (100%), κυρίως λόγω του Ο.Τ.Ε. ενώ ακολουθούν οι πρώτες ύλες (75%) και η υγεία με (74%).

Πίνακας 5-20: Κατανομή Αναβαλλόμενων Φόρων Ζημιών Ενεργητικού (ΑΦΑ_Z) ανά Κλάδο (πλην του Τραπεζικού).

Ποσά σε ευρώ	Εταιρικές χρήσεις <u>χωρίς</u> (Α.Φ.Α_Z)	Εταιρικές χρήσεις <u>με</u> Α.Φ.Α_Z	(%) εταιρικές χρήσεις	Σύνολα ΑΦΑ_Z	(%) επί συν. (ΑΦΑ_Z)	Μέσος όρος	Τυπική Απόκλιση	Ελάχιστο	Διάμεσος	Μέγιστο
ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	10	12	55%	28.061.000	1%	2.338.417	1.433.993	23.000	2.032.000	4.704.000
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	4	3	43%	1.556.000	0%	518.667	418.729	37.000	723.000	796.000
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	85	29	25%	181.398.366	9%	6.255.116	7.170.526	191.911	1.122.237	22.222.511
ΕΜΠΟΡΙΟ	18	19	51%	23.436.198	1%	1.233.484	1.631.470	56.754	511.000	5.902.227
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	39	57	59%	574.944.488	30%	10.086.745	20.941.773	3.677	1.600.000	91.515.000
ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	18	14	44%	73.339.618	4%	5.238.544	3.276.957	1.859.773	4.140.306	13.744.285
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ & ΑΕΡΙΟ	12	9	43%	70.197.633	4%	8.618.269	16.840.948	122.044	390.383	46.416.000
ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ & ΟΙΚΙΑΚΑ ΑΓΑΘΑ	69	18	21%	26.602.035	1%	1.477.891	1.516.646	255.070	864.362	5.280.000
ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	14	42	75%	184.712.793	10%	4.397.924	4.999.626	4.256	2.895.248	17.348.364
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	19	10	34%	32.538.080	2%	3.253.808	2.098.238	244.150	2.975.500	8.033.000
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	37	38	51%	197.838.430	10%	5.206.274	7.306.237	1.000	460.000	28.631.476
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	0	7	100%	144.100.000	7%	20.585.714	9.503.233	8.600.000	20.900.000	36.000.000
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	1	0	0%	0	0%	0	0	0	0	0
ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	58	33	36%	198.610.896	10%	6.018.512	10.797.122	2.005	847.615	38.100.000
ΥΓΕΙΑ	7	20	74%	32.436.000	2%	1.621.800	2.692.413	37.000	865.500	12.481.000
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	20	8	29%	93.589.000	5%	11.698.625	30.133.974	25.000	89.000	86.040.000
ΧΗΜΙΚΑ	25	10	29%	4.790.356	0%	479.036	329.213	151.860	379.530	1.086.226
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	21	12	36%	69.182.575	4%	5.765.215	8.408.367	301.000	2.823.080	30.983.000
Σύνολα	457	341	43%	1.937.333.468	100%	5.681.330	11.822.099	1.000	1.371.744	91.515.000

Τραπεζικές εταιρείες - Αναβαλλόμενοι Φόροι Ενεργητικού από Ζημίες εις Νέον.

Ακολουθεί αντίστοιχη ανάλυση των Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού από Ζημίες εις Νέον (ΑΦΑ_Z) του τραπεζικού κλάδου. Στην ανάλυση μας δεν έχουμε συμπεριλάβει για λόγους συγκρισιμότητας, τις κατηγορίες των ΑΦΑ_Z που επηρεάστηκαν σημαντικά από την χρηματοοικονομική κρίση κυρίως μετά το 2010. Αυτές οι κατηγορίες αφορούν απομειώσεις του Χαρτοφυλακίου Δανείων, Συμμετοχών & Χρεογράφων, την αποτίμηση των Παραγώγων και την ζημία του PSI, οι οποίες έχουν αναλυθεί εκτενώς στον πίνακα 5-13.

Στον τραπεζικό (χωρίς να ληφθούν υπόψη οι συνέπειες της χρηματοοικονομικής κρίσης), οι (ΑΦΑ_Z) αποτελούν, σε σύγκριση με τους λοιπούς κλάδους, πολύ μικρότερο

τιμήμα του συνολικού Ενεργητικού, των Ιδίων Κεφαλαίων και των Αποτελεσμάτων. Στην οκταετία (2005-2012) οι ΑΦΑ_Z αντιστοιχούν κατά στο 1,16% των σωρευτικών Ιδίων Κεφαλαίων, το 6,1% των Αποτελεσμάτων ενώ αποτελούν το 8,68% των συνολικών ΑΦΑ του Ενεργητικού. Αξίζει να σημειωθεί ότι στις χρήσεις **2009 - 2010** το ποσοστό των **ΑΦΑ_Z** στα αποτελέσματα είναι αρκετά σημαντικό και εκτινάσσεται από **12%** στο **42%** ενώ καλύπτουν το 17% και 22% αντίστοιχα των συνολικών Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων (ΑΦΑ) του Ενεργητικού. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στην δραματική συρρίκνωση των κερδών προ φόρων από 4,7 δις (2008) σε 2,5 δις (2009) και τελικά 1 δις το 2010 και την ταυτόχρονη αύξηση των Αναβαλλόμενων Φόρων από Ζημίες (ΑΦΑ_Z) από 1,4 δις το 2009 σε 2,1 δις το 2010. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι στον τραπεζικό κλάδο, αντίθετα με τους υπόλοιπους, για ένα μεγάλο μέρος των Ζημιών αναγνωρίστηκε Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση (ΑΦΑ_Z).

Πίνακας 5-21: Κατανομή και μεταβολές των Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού από Ζημίες εις Νέον σε Ενεργητικό, Παθητικό & Αποτελέσματα (τραπεζικές).

Χρήση	Εταιρικές Χρήσεις	ΑΦΑ_Z / Ενεργητικό (%)	ΑΦΑ_Z / Ίδια Κεφάλαια (%)	ΑΦΑ_Z / Αποτελ. Πρό Φόρων (%)	ΑΦΑ_Z / ΑΦΑ_Ενεργ. (%)	Δ_ΑΦΑ_Z / Δ_ΑΦΑ (%)	Δ_ΑΦΑ_Z / Δ_Α.Φ. (%)
2005	35	0,15%	0,36%	3,33%	13,27%	8,85%	-11,34%
2006	38	0,25%	0,60%	4,96%	35,57%	-671,56%	898,13%
2007	44	0,41%	0,97%	6,87%	46,49%	134,14%	-17,87%
2008	51	0,50%	1,32%	22,01%	50,13%	62,65%	62,75%
2009	53	0,51%	1,31%	16,11%	41,60%	-469,66%	-22,98%
2010	53	0,58%	1,69%	-145,37%	53,68%	240,08%	36,95%
2011	53	0,60%	1,92%	-18,75%	52,33%	-44,59%	-6,87%
2012	50	0,56%	1,67%	55,91%	50,08%	27,16%	14,85%
Συνολικά	377	0,46%	1,22%	20,02%	44,62%	61,84%	-89,30%

Ο πίνακας 5-22 που ακολουθεί παρουσιάζει την κατανομή των παρατηρήσεων (εταιρικών χρήσεων) και των σωρευτικών ΑΦΑ_Z του **Τραπεζικού κλάδου ανά χρηματιστηριακό δείκτη**. Διαπιστώνεται ότι στον Δείκτη **FTSE/ASE 20** το **84%** των παρατηρήσεων αφορά εταιρικές χρήσεις με ΑΦΑ_Z ενώ στον Δείκτη **FTSE/ASE 40** το αντίστοιχο ποσοστό είναι μόλις 20%. Οι χρήσεις του **FTSE/ASE 20** καλύπτουν το **93%** των συνολικών κονδυλίων των ΑΦΑ_Z (1,5 δις). *Οι εταιρείες του FTSE/ASE 20 παρουσιάζουν με κατά Μ.Ο. (32,5 εκατ. ευρώ) τρεις φορές μεγαλύτερη ΑΦΑ_Z (μέγιστο 289 εκατ.) σε σύγκριση με αυτές στον FTSE/ASE 40.*

Πίνακας 5-22: Κατανομή Αναβαλλόμενων Φόρων Ζημιών Ενεργητικού (ΑΦΑ_Ζ) ανά χρηματιστηριακό δείκτη (τραπεζικές) (€ 000).

Ποσά σε (€ 000)	FTSE/ASE 20	FTSE/ASE Mid 40	FTSE/ASE SmallCap 80, FTSEMSFW	FTSEA, FTSEGT	ΔΟΜ	Εκτός Δεικτών	Σύνολα
Εταιρικές Χρήσεις χωρίς (Α.Φ.Α_Ζ)	9	12	9	0	6	1	37
Εταιρικές Χρήσεις με (Α.Φ.Α_Ζ)	47	3	1	3	5	2	61
Σύνολο παρατηρήσεων	56	15	10	3	11	3	98
(%)	84%	20%	10%	100%	45%	67%	62%
Σύνολο Α.Φ.Α_Ζ	1.528.217	32.152	23.367	1.983	59.753	763	1.646.235
(%)	93%	2%	1%	0%	4%	0%	100%
Μέσος όρος	32.515	10.717	23.367	661	11.951	382	26.987
Τυπική Απόκλιση	54.733	8.479	23.367	610	9.106	347	49.185
Ελάχιστο	102	1.450	23.367	207	100	136	100
Διάμεσος	11.622	12.616	23.367	422	11.940	382	9.646
Μέγιστο	289.484	18.086	23.367	1.354	23.367	627	289.484

5.6 Φόροι Εισοδήματος & Αναβαλλόμενη Φορολογία στα Αποτελέσματα

Ο Φόρος Εισοδήματος σύμφωνα με την Διεθνή Λογιστική Τυποποίηση βαρύνει τα Αποτελέσματα (tax expense) και αποτελεί την τελευταία γραμμή (bottom line) της Κατάστασης Αποτελεσμάτων (Statement of profit or loss and other comprehensive income) [IAS 1.82-82A]. Κατά συνέπεια το ύψος και οι μεταβολές τόσο του Τρέχοντος (current tax) όσο και των Αναβαλλόμενων Φόρων (Εσόδου / Εξόδου – Deferred Tax Expense / Income) επηρεάζει άμεσα την διαμόρφωση του τελικού αποτελέσματος και κατ' επέκταση τα κέρδη ανά μετοχή.

Για τον λόγο θα εξετάσουμε στην συνέχεια το ύψος και την διάρθρωση των κονδυλίων των Φόρων που βαρύνουν τα Αποτελέσματα Προ Φόρων (Α.Π.Φ) των εταιρειών του δείγματος από το 2005-2012, διακρίνοντας τες σε Τραπεζικές και Μη Τραπεζικές Εταιρείες.

Στους Πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζουμε στοιχεία για το ύψος και τις μεταβολές των Αναβαλλόμενων Φόρων- Έξοδο (ΑΦ_Εξ.) / Έσοδο (ΑΦ_Εσ.) στα

Αποτελέσματα, αναλύοντας σε Χρηματιστηριακούς Δείκτες και Κλάδους για την περίοδο 2005-2012.

5.6.1 Αναβαλλόμενοι Φόροι στα Αποτελέσματα –Τραπεζικές και Μη Τραπεζικές εταιρείες

Ο πίνακας 5-23 (Μη τραπεζικοί όμιλοι) που ακολουθεί παρουσιάζει την κατανομή των ΑΦ_Εξ. και ΑΦ_Εσ. ως ποσοστό (%) των Συνολικών Προ Φόρων Αποτελεσμάτων (Α.Π.Φ.), αλλά και ως ποσοστό (%) των Αποτελεσμάτων εταιρικών – χρήσεων (firm years) που εμφανίζουν μόνο ΑΦ_Εξ. ή ΑΦ_Εσ. αντίστοιχα.

Στην περίοδο 2010-2012 καταγράφονται εξαιρετικά ακραίες τιμές με τον ΑΦ_Έσοδο να στην χρήση **2012** να αντιστοιχεί στο **474%** των συνολικών Προ Φόρων Αποτελεσμάτων και τον **ΑΦ_Έξοδο** στο **246%** αντίστοιχα με μια καθαρή θετική επίδραση των **ΑΦ_Εσ.** στα **Α.Π.Φ.** της τάξης του **228%** γεγονός που οφείλεται στην δραματική συρρίκνωση των αποτελεσμάτων την εν λόγω περίοδο ως αποτέλεσμα της οικονομικής ύφεσης. Στο σύνολο της Οκταετίας οι ΑΦ_Έσοδο καλύπτουν κατά **Μ.Ο.** το **7,62%** των συνολικών Α.Π.Φ. 847 Εταιρικών-Χρήσεων και το **87%** των Α.Π.Φ. 369 Εταιρικών - Χρήσεων που εμφανίζουν αποκλειστικά ΑΦ_Εσ. Για τον ΑΦ_Εξ. τα ποσοστά είναι 6,37% και 6,99% αντίστοιχα.

Πίνακας 5-23: Κατανομή και μεταβολές των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ. / ΑΦ_Εσ.) στα Α.Π.Φ. (Μη τραπεζικοί όμιλοι) (€ 000).

Εταιρείες (πλην Τραπεζικών Ομίλων)												
Χρήση	Εταιρικές Χρήσεις (Ε.Χ.)	Σύνολο Αποτελεσμάτων Προ Φόρων (Α.Π.Φ.)	Αναβαλλ. Φόρος - Έσοδο (ΑΦ_Εσ)			ΑΦ_Εσ. ως (%) των Συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εσ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εσ.)	Αναβαλλ. Φόρος - Έξοδο (ΑΦ_Εξ.)			ΑΦ_Εξ. ως (%) των Συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εξ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εξ.)
			Ε.Χ.	Α.Π.Φ. Εταιρειών με ΑΦ_Εσ.	ΑΦ_Εσ.			Ε.Χ.	Α.Π.Φ. - Εταιρειών με ΑΦ_Εξ.	ΑΦ_Εξ.		
2005	102	4.312.845	28	1.045.070	269.508	6,25%	25,79%	74	3.267.775	-243.035	-5,64%	-7,44%
2006	104	5.037.487	28	487.396	210.524	4,18%	43,19%	76	4.550.091	-242.733	-4,82%	-5,33%
2007	108	6.442.642	31	2.739.940	92.957	1,44%	3,39%	77	3.702.702	-246.357	-3,82%	-6,65%
2008	109	3.368.996	56	2.310.006	433.701	12,87%	18,77%	53	1.058.989	-76.594	-2,27%	-7,23%
2009	107	4.360.886	50	510.898	121.583	2,79%	23,80%	57	3.849.988	-341.962	-7,84%	-8,88%
2010	107	178.566	55	-1.692.361	269.990	151,20%	-15,95%	52	1.870.927	-96.301	-53,93%	-5,15%
2011	108	-922.259	56	-2.135.579	168.502	-18,27%	-7,89%	52	1.213.320	-118.175	12,81%	-9,74%
2012	102	36.265	65	-1.268.728	171.897	474,01%	-13,55%	37	1.304.993	-89.095	-245,68%	-6,83%
Σύνολα	847	22.815.427	369	1.996.642	1.738.661	7,62%	87,08%	478	20.818.785	-1.454.252	-6,37%	-6,99%

Ακολουθεί αντίστοιχη ανάλυση για τις **Τραπεζικές εταιρείες** (πίνακας 5-24). Από την χρήση 2010 και μετά έχουμε σημαντική αντιστροφή μεγεθών και τάσεων. Στην περίοδο **2011-2012** καταγράφονται εξαιρετικά υψηλές τιμές στον **ΑΦ_Έσοδο** ο οποίος αγγίζει σωρευτικά τα **7,3** δις. ευρώ. Στο σύνολο της Οκταετίας οι ΑΦ_Έσοδο καλύπτουν κατά **Μ.Ο.** το **30,03%** των συνολικών **Α.Π.Φ.** (95 εταιρικών χρήσεων) και το 18,05% των Α.Π.Φ. (52 εταιρικών χρήσεων) που εμφανίζουν αποκλειστικά ΑΦ_Εσ. Για τον ΑΦ_Εξ. τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 3,86% και 5,83%.

Πίνακας 5-24: Κατανομή και μεταβολές των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.) στα Α.Π.Φ. (Τραπεζικοί όμιλοι) (€ 000).

Τραπεζικοί Όμιλοι												
Χρήση	Εταιρικές Χρήσεις (Ε.Χ.)	Σύνολο Αποτελεσμάτων Προ Φόρων (Α.Π.Φ.)	Αναβαλλ. Φόρος - Έσοδο (ΑΦ_Εσ)			ΑΦ_Εσ. ως (%) των Συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εσ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εσ.)	Αναβαλλ. Φόρος - Έξοδο (ΑΦ_Εξ.)			ΑΦ_Εξ. ως (%) των Συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εξ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εξ.)
			Ε.Χ.	Α.Π.Φ. Εταιρειών με ΑΦ_Εσ.	ΑΦ_Εσ.			Ε.Χ.	Α.Π.Φ. - Εταιρειών με ΑΦ_Εξ.	ΑΦ_Εξ.		
2005	14	3.196.969	6	1.164.874	43.683	1,37%	3,75%	8	2.032.095	-114.795	-3,59%	-5,65%
2006	14	4.133.729	2	-113.657	70.566	1,71%	-62,09%	12	4.247.386	-138.688	-3,36%	-3,27%
2007	14	6.498.238	3	126.737	29.938	0,46%	23,62%	11	6.371.501	-274.066	-4,22%	-4,30%
2008	14	4.243.744	9	1.899.577	207.603	4,89%	10,93%	5	2.344.167	-263.052	-6,20%	-11,22%
2009	13	2.008.552	9	-123.129	236.130	11,76%	-191,77%	4	2.131.681	-145.758	-7,26%	-6,84%
2010	13	208.007	10	1.053.424	289.013	138,94%	27,44%	3	-845.417	-12.150	-5,84%	1,44%
2011	7	-38.286.546	7	-38.286.546	5.035.163	-13,15%	-13,15%					
2012	6	-6.545.390	6	-6.545.390	1.458.020	-22,28%	-22,28%					
Σύνολα	95	-24.542.697	52	-40.824.110	7.370.116	-30,03%	-18,05%	43	16.281.413	-948.509	3,86%	-5,83%

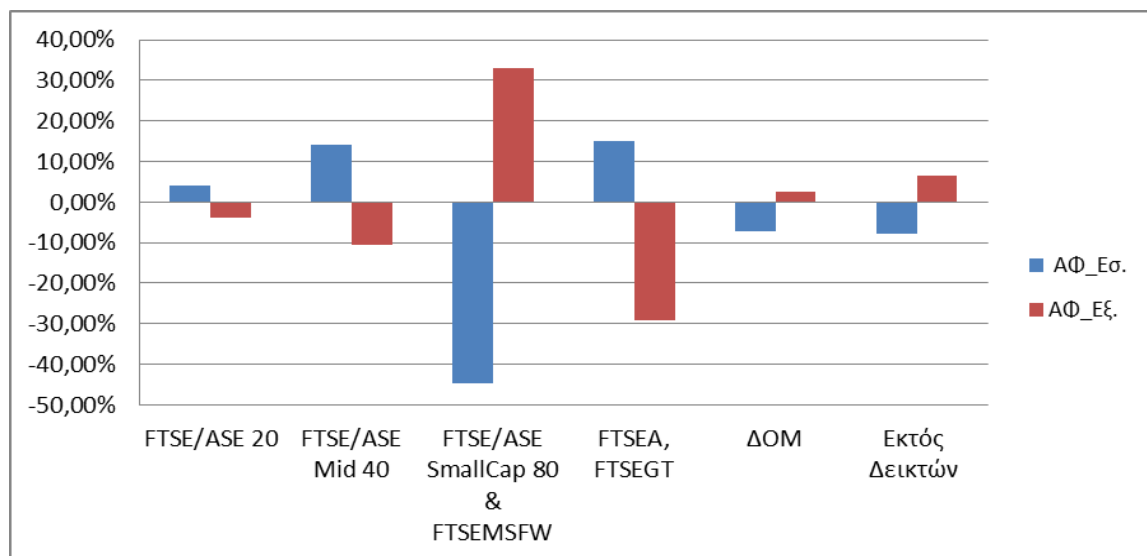
Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν αντίστοιχα την **κατανομή** του Αναβαλλόμενου Φόρου στα Αποτελέσματα (**ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.**) ανά χρηματιστηριακό **Δείκτη και Κλάδο.**

Στις μη τραπεζικές εταιρείες τα μεγαλύτερα ποσοστά ΑΦ_Εσ και ΑΦ_Εξ. στα Αποτελέσματα Προ Φόρων (Α.Π.Φ.), 44,71% και 33,16% αντίστοιχα, συγκεντρώνει ο Δείκτης **FTSE/ASE Small Cap 80 & MSFW** στο οποίο ανήκει το ένα τρίτο (291 από τις συνολικά 847 Εταιρικές Χρήσεις) που εμφανίζουν ΑΦ_Εσ ή ΑΦ_Εξ. στα αποτελέσματα. Μικρότερα ποσοστά 14% και 10,5% εμφανίζουν οι χρήσεις τους δείκτη **FTSE/40**, ενώ στον δείκτη **FTSE/20** τα ποσοστά των Αναβαλλ. Φόρων στα Αποτελέσματα είναι κάτω από το 4%. Εάν εξετάσουμε το ποσοστό των ΑΦ_Εσ. και ΑΦ_Εξ. στα Αποτελέσματα

Προ Φόρων των εταιρικών – χρήσεων (firm years) διακριτά για κάθε κατηγορία τότε στον δείκτη **FTSE/40**, συναντάμε το μεγαλύτερο ποσοστό ΑΦ_Εσ. (185%) και στον Δείκτη **FTSE/ASE Small Cap 80** το μεγαλύτερο ποσοστό ΑΦ_Εξ. (41%).

Πίνακας 5-25: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.) ανά Δείκτη (Μη Τραπεζικοί όμιλοι) (€ 000).

ΔΕΙΚΤΕΣ ASE	Εταιρικές Χρήσεις (Ε.Χ.)	Σύνολο Αποτελτων Προ Φόρων (Α.Π.Φ.)	Συνολ. Αναβαλλ. Φόρος - Έξοδο / Έσοδο (ΑΦ_Εξ. / ΑΦ_Εσ.)	ΑΦ_Εξ. / ΑΦ_Εσ. στα Α.Π.Φ. (%)	Αναβαλλ. Φόρος - Έσοδο (ΑΦ_Εσ.)			ΑΦ_Εσ. ως (%) των Α.Π.Φ. Συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εσ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εσ.)	Αναβαλλ. Φόρος - Έξοδο (ΑΦ_Εξ.)			ΑΦ_Εξ. ως (%) των Α.Π.Φ. Συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εξ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εξ.)
					Ε.Χ.	Α.Π.Φ. Εταιρειών με ΑΦ_Εσ.	ΑΦ_Εσ.			Ε.Χ.	Α.Π.Φ. - Εταιρειών με ΑΦ_Εξ.	ΑΦ_Εξ.		
FTSE/ASE 20	99	21.291.058	44.769	0,21%	47	5.246.882	838.132	3,94%	15,97%	52	16.044.176	-793.363	-3,73%	-4,94%
FTSE/ASE Mid 40	191	3.913.255	139.334	3,56%	100	-297.429	551.216	14,09%	-185,33%	91	4.210.685	-411.882	-10,53%	-9,78%
FTSE/ASE SmallCap 80 & FTSEMSFW	291	-360.868	41.688	-11,55%	105	-655.654	161.346	-44,71%	-24,61%	186	294.786	-119.658	33,16%	-40,59%
FTSEA, FTSEGT	42	164.442	-23.063	-14,03%	19	-92.796	24.806	15,09%	-26,73%	23	257.238	-47.869	-29,11%	-18,61%
ΔΟΜ	192	-1.565.245	72.310	-4,62%	80	-1.665.125	113.664	-7,26%	-6,83%	112	99.881	-41.354	2,64%	-41,40%
Εκτός Δεικτών	32	-627.215	9.371	-1,49%	18	-539.235	49.497	-7,89%	-9,18%	14	-87.980	-40.126	6,40%	45,61%
Σύνολα	847	22.815.427	284.409	1,25%	369	1.996.642	1.738.661	7,62%	87,08%	478	20.818.785	-1.454.252	-6,37%	-6,99%

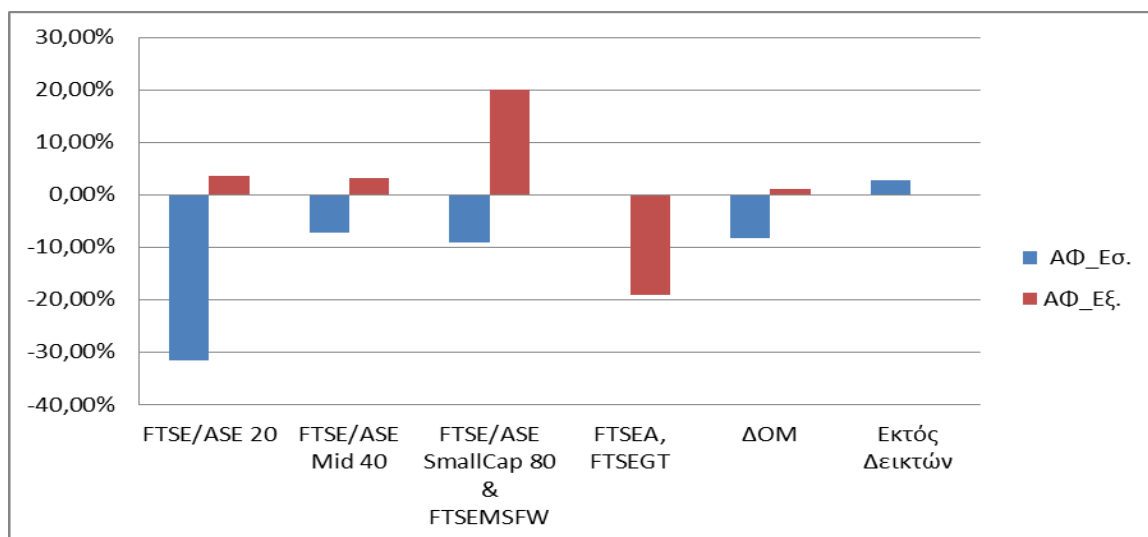

Γράφημα 5-7: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.) ανά Δείκτη (Μη Τραπεζικοί Όμιλοι).

Όσον αφορά τους **τραπεζικούς ομίλους** το μεγαλύτερο ποσοστό **31,5%** ΑΦ_Εσ. στα Αποτελέσματα Προ Φόρων συγκεντρώνει ο Δείκτης **FTSE/ASE 20**, στο οποίο ανήκουν περισσότερες από τις μισές (56 από τις συνολικά 95) Εταιρικές – Χρήσεις (firm years). Ο **FTSE/ASE Small Cap 80** αντίθετα εμφανίζει το μεγαλύτερο ποσοστό **20% ΑΦ_Εξ.** στα αποτελέσματα με μόνο 10 εταιρικές χρήσεις. Τα αποτελέσματα προ φόρων του δείκτη **FTSE/ASE 20**, 32 εταιρικών – χρήσεων με **ΑΦ_Εσ.**, είναι Ζημίες ύψους **39,86** δις, ενώ οι ΑΦ_Εσ. - είναι σημαντικότεροι (7,18 δις) που αντιστοιχούν στο 18% των αποτελεσμάτων της κατηγορίας αυτής.

Πίνακας 5-26: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.) ανά Δείκτη (Τραπεζικοί όμιλοι) (€ 000).

Τραπεζικοί Όμιλοι														
ΔΕΙΚΤΕΣ ASE	Εταιρικές Χρήσεις (Ε.Χ.)	Σύνολο Αποτελεσμάτων Προ Φόρων (Α.Π.Φ.)	Συνολ. Αναβαλλ. Φόρος - Έξοδο / Έσοδο (ΑΦ_Εξ. / ΑΦ_Εσ.)	(%) ΑΦ_Εξ. / ΑΦ_Εσ. στα Α.Π.Φ.	Αναβαλλ. Φόρος - Έσοδο (ΑΦ_Εσ.)			ΑΦ_Εσ. ως (%) των Συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εσ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εσ.)	Αναβαλλ. Φόρος - Έξοδο (ΑΦ_Εξ.)			ΑΦ_Εξ. ως (%) των Συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εξ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εξ.)
					Ε.Χ.	Α.Π.Φ. Εταιρειών με ΑΦ_Εσ.	ΑΦ_Εσ.			Ε.Χ.	Α.Π.Φ. - Εταιρειών με ΑΦ_Εξ.	ΑΦ_Εξ.		
FTSE/ASE 20	56	-22.774.499	6.352.759	-27,89%	32	-39.865.231	7.187.308	-31,56%	-18,03%	24	17.090.732	-834.549	3,66%	-4,88%
FTSE/ASE Mid 40	13	-515.723	21.248	-4,12%	7	-545.665	37.206	-7,21%	-6,82%	6	29.942	-15.958	3,09%	-53,30%
FTSE/ASE SmallCap 80 & FTSEMSFW	10	-367.316	-40.632	11,06%	4	-26.344	33.149	-9,02%	-125,83%	6	-340.972	-73.781	20,09%	21,64%
FTSEA, FTSEGT	3	49.173	-9.377	-19,07%	0	0	0	0,00%	0,00%	3	49.173	-9.377	-19,07%	-19,07%
ΔΟΜ	10	-1.251.120	88.943	-7,11%	6	-703.658	103.787	-8,30%	-14,75%	4	-547.462	-14.844	1,19%	2,71%
Εκτός Δεικτών	3	316.788	8.666	2,74%	3	316.788	8.666	2,74%	2,74%	0	0	0	0,00%	0,00%
Σύνολα	95	-24.542.697	6.421.607	-26,17%	52	-40.824.110	7.370.116	-30,03%	-18,05%	43	16.281.413	-948.509	3,86%	-5,83%

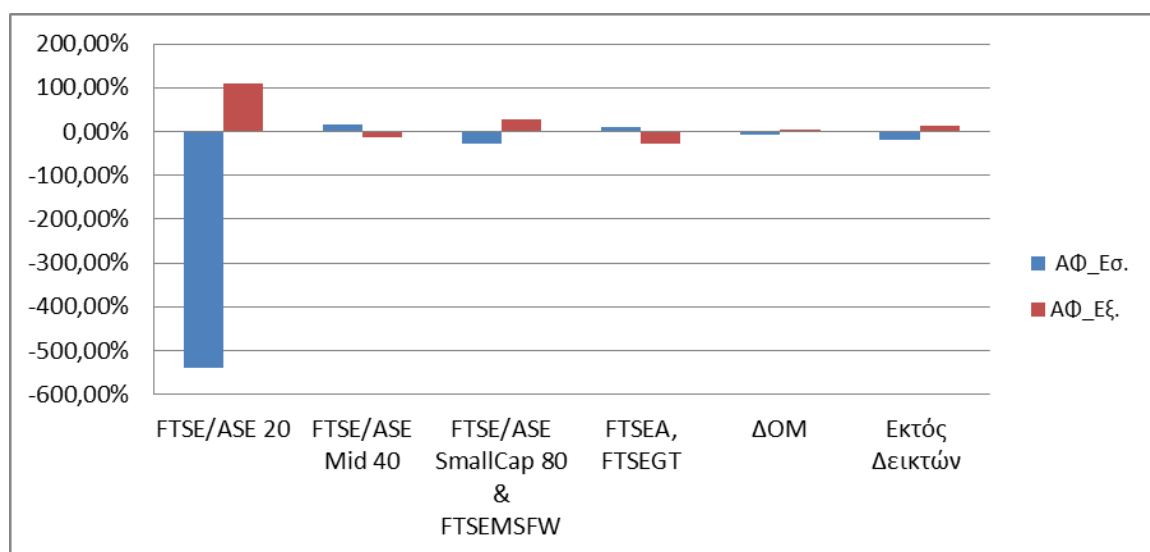

Γράφημα 5-8: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ. / ΑΦ_Εσ.) ανά Δείκτη (Τραπεζικοί Όμιλοι).

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζουμε την συνολική εικόνα της κατανομής και του ύψους των (ΑΦ_Εξ. /ΑΦ_Εσ.) ανά Δείκτη για το σύνολο των εταιρειών του δείγματος.

Πίνακας 5-27: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ. /ΑΦ_Εσ.) ανά Δείκτη (Τραπεζικοί & Μη Τραπεζικοί Όμιλοι) (€ 000).

Εταιρείες & Τραπεζικοί Όμιλοι														
ΔΕΙΚΤΕΣ ASE	Εταιρικές Χρήσεις (Ε.Χ.)	Σύνολο Αποτελεσμάτων Προ Φόρων (Α.Π.Φ.)	Συνολ. Αναβαλλ. Φόρος - Έξοδο / Έσοδο (ΑΦ_Εξ. / ΑΦ_Εσ.)	(%) ΑΦ_Εξ. / ΑΦ_Εσ. στα Α.Π.Φ.	Αναβαλλ. Φόρος - Έσοδο (ΑΦ_Εσ.)			ΑΦ_Εσ. ως (%) των Συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εσ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εσ.)	Αναβαλλ. Φόρος - Έξοδο (ΑΦ_Εξ.)		ΑΦ_Εξ. ως (%) των Συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εξ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εξ.)	
					Ε.Χ.	Α.Π.Φ. Εταιρειών με ΑΦ_Εσ.	ΑΦ_Εσ.			Ε.Χ.	Α.Π.Φ. - Εταιρειών με ΑΦ_Εξ.			ΑΦ_Εξ.
FTSE/ASE 20	155	-1.483.441	6.397.528	-431,26%	79	-34.618.349	8.025.440	-541,00%	-23,18%	76	33.134.908	-1.627.912	109,74%	-4,91%
FTSE/ASE Mid 40	204	3.397.532	160.582	4,73%	107	-843.094	588.422	17,32%	-69,79%	97	4.240.627	-427.840	-12,59%	-10,09%
FTSE/ASE SmallCap 80 & FTSEMSFW	301	-728.184	1.056	-0,15%	109	-681.998	194.495	-26,71%	-28,52%	192	-46.186	-193.439	26,56%	418,83%
FTSEA, FTSEGT	45	213.615	-32.440	-15,19%	19	-92.796	24.806	11,61%	-26,73%	26	306.411	-57.246	-26,80%	-18,68%
ΔΟΜ	202	-2.816.365	161.253	-5,73%	86	-2.368.783	217.451	-7,72%	-9,18%	116	-447.581	-56.198	2,00%	12,56%
Εκτός Δεικτών	35	-310.427	18.037	-5,81%	21	-222.447	58.163	-18,74%	-26,15%	14	-87.980	-40.126	12,93%	45,61%
Σύνολα	942	-1.727.270	6.706.016	-388,24%	421	-38.827.468	9.108.777	-527,35%	-23,46%	521	37.100.198	-2.402.761	139,11%	-6,48%

Γράφημα 5-9: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.) ανά Δείκτη (Τραπεζικοί & Μη Τραπεζικοί Όμιλοι).

Στον πίνακα που ακολουθεί αναλύονται οι Αναβαλλ. Φόροι (ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.) στα Προ Φόρων Αποτελέσματα **ανά κλάδο**. Η κατηγοριοποίηση σε κλάδους σύμφωνα με

την μεθοδολογία ICB ξεκίνησε το 2006 και για τον λόγο αυτό έχουμε 826 αντί 942 Εταιρικές Χρήσεις(firm years).

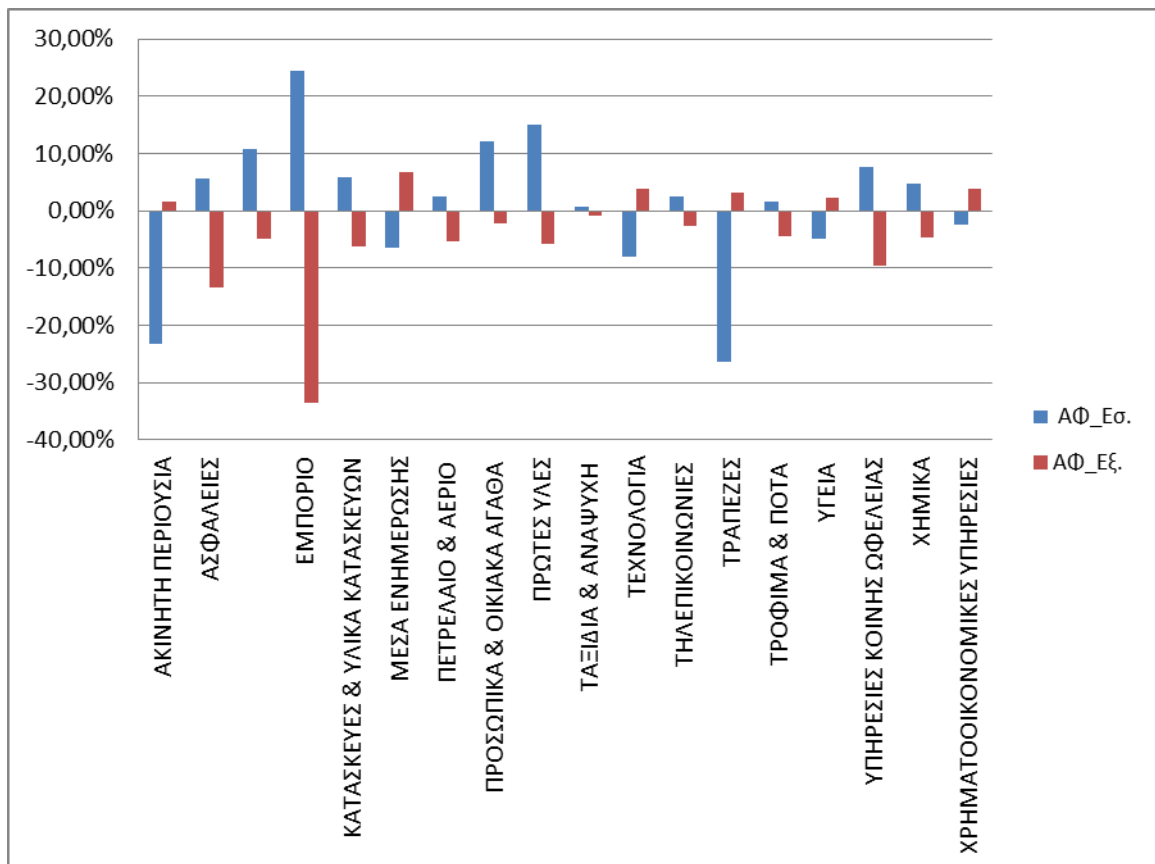
Πίνακας 5-28: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.) ανά Κλάδο (€ 000).

Εταιρείες & Τραπεζικοί Όμιλοι														
ΥΠΕΡ-ΚΛΑΔΟΙΔΙΑΣΕ	Εταιρικές Χρήσεις (Ε.Χ.)	Σύνολο Αποτελ/των Προ Φόρων (Α.Π.Φ.)	Συνολ. Αναβαλλ. Φόρος - Έξοδο / Έσοδο (ΑΦ_Εξ./ ΑΦ_Εσ.)	(% ΑΦ_Εξ. / ΑΦ_Εσ. στα Α.Π.Φ.	Αναβαλλ. Φόρος - Έσοδο (ΑΦ_Εσ)			ΑΦ_Εσ. ως (%) των Συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εσ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εσ.)	Αναβαλλ. Φόρος - Έξοδο (ΑΦ_Εξ.)			ΑΦ_Εξ. ως (%) των Συνολ. Α.Π.Φ.	ΑΦ_Εξ. ως (%) στα Α.Π.Φ. εταιρειών με (ΑΦ_Εξ.)
					Ε.Χ.	Α.Π.Φ. Εταιρειών με ΑΦ_Εσ.	ΑΦ_Εσ.			Ε.Χ.	Α.Π.Φ. - Εταιρειών με ΑΦ_Εξ.	ΑΦ_Εξ.		
ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	19	-794.056	171.637	-21,62%	13	-876.625	184.192	-23,20%	-21,01%	6	82.569	-12.555	1,58%	-15,21%
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	7	34.436	-2.637	-7,66%	2	16.233	1.961	5,69%	12,08%	5	18.203	-4.598	-13,35%	-25,26%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	108	1.232.393	72.190	5,86%	56	425.172	131.616	10,68%	30,96%	52	807.222	-59.427	-4,82%	-7,36%
ΕΜΠΟΡΙΟ	21	16.198	-1.484	-9,16%	12	15.989	3.959	24,44%	24,76%	9	209	-5.443	-33,60%	-2608,88%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	91	2.128.069	-5.532	-0,26%	44	979.165	125.479	5,90%	12,81%	47	1.148.904	-131.011	-6,16%	-11,40%
ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	32	-314.194	-450	0,14%	13	-269.370	20.541	-6,54%	-7,63%	19	-44.824	-20.991	6,68%	46,83%
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ & ΑΕΡΙΟ	21	2.842.208	-79.173	-2,79%	8	1.170.473	72.149	2,54%	6,16%	13	1.671.735	-151.322	-5,32%	-9,05%
ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ & ΟΙΚΙΑΚΑ ΑΓΑΘΑ	84	1.183.402	116.835	9,87%	34	129.582	144.287	12,19%	111,35%	50	1.053.820	-27.452	-2,32%	-2,60%
ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	55	1.037.761	94.645	9,12%	28	562.214	155.336	14,97%	27,63%	27	475.547	-60.691	-5,85%	-12,76%
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	29	6.646.791	-6.339	-0,10%	12	2.116.746	48.594	0,73%	2,30%	17	4.530.046	-54.932	-0,83%	-1,21%
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	67	-821.475	34.597	-4,21%	30	-724.979	65.946	-8,03%	-9,10%	37	-96.495	-31.348	3,82%	32,49%
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	7	4.696.900	-15.200	-0,32%	3	1.553.200	113.200	2,41%	7,29%	4	3.143.700	-128.400	-2,73%	-4,08%
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	82	-27.725.351	6.480.612	-23,37%	46	-41.988.984	7.326.433	-26,43%	-17,45%	36	14.263.633	-845.821	3,05%	-5,93%
ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	83	3.105.940	-93.462	-3,01%	26	135.916	46.924	1,51%	34,52%	57	2.970.024	-140.386	-4,52%	-4,73%
ΥΓΕΙΑ	27	-2.370.334	61.196	-2,58%	16	-2.488.810	116.434	-4,91%	-4,68%	11	118.476	-55.238	2,33%	-46,62%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	28	2.254.696	-44.146	-1,96%	14	792.288	170.082	7,54%	21,47%	14	1.462.408	-214.228	-9,50%	-14,65%
ΧΗΜΙΚΑ	35	117.197	-38	-0,03%	16	61.792	5.454	4,65%	8,83%	19	55.405	-5.493	-4,69%	-9,91%
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	30	-2.507.664	-32.596	1,30%	14	-2.647.412	63.000	-2,51%	-2,38%	16	139.749	-95.596	3,81%	-68,41%
ΣΥΝΟΛΑ	826	-9.237.084	6.750.656	-73,08%	387	-41.037.412	8.795.586	-95,22%	-21,43%	439	31.800.328	-2.044.930	22,14%	-6,43%
AVERAGE Μ.Ο.	46	-513.171	375.036	-3%	22	-2.279.856	488.644	1%	13%	24	1.766.685	-113.607	-4%	-15,4%
STDEV. S/T.A	32	7.173.707	1.525.222	9%	15	9.983.725	1.707.501	12%	29%	1759%	3.385.019	192.519	9%	613%
ΜΙΝ/ΕΛΑΧΙΣΤΟ	7	-27.725.351	-93.462	-23%	2	-41.988.984	1.961	-26%	-21%	400%	-96.495	-845.821	-34%	-2609%
MEDIAN ΔΙΑΜΕΣΟΣ	31	577.479	-967	-1%	15	95.687	92.674	2%	8%	1800%	641.384	-57.332	-4%	-9%
ΜΑΧ/ΜΕΓΙΣΤΟ	108	6.646.791	6.480.612	10%	56	2.116.746	7.326.433	24%	111%	5700%	14.263.633	-4.598	7%	47%

Πέραν του τραπεζικού με 26,4%, κλάδοι με σημαντικά ποσοστά **ΑΦ_Εσ. στα Προ Φόρων Αποτελέσματα (>10%)**, είναι οι κλάδοι του *Εμπορίου (24,4%)*, της *Ακίνητης Περιουσίας (23%)*, των *Α' υλών (15%)*, των *Κατασκευών (12,8%)*, των *Προσωπικών & Οικιακών Αγαθών (12,9%)* και των *Βιομηχανικών Προϊόντων (10,6%)*. Αντίθετα τα μικρότερα ποσοστά (<5%) παρουσιάζουν οι κλάδοι: *Ταξιδίων (0,73%)*,

Τροφίμων & Ποτών (1,51%), Τηλεπικοινωνίες (2,41%), Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες (2,51%), Πετρελαίου (2,54%).

Αντίθετα Κλάδοι με σημαντικά ποσοστά ΑΦ_Εξ. στα Προ Φόρων Αποτελέσματα (>10%), είναι μόνο οι κλάδοι του Εμπορίου (33,6%), και των Ασφαλειών (13,35%). Τα μικρότερα ποσοστά (<5%) ΑΦ_Εξ. παρουσιάζουν οι κλάδοι: Ταξιδιών (0,83%), της Ακίνητης Περιουσίας (1,58%), της Υγείας (2,32%), των Προσωπικών & Οικιακών Αγαθών (2,32%), Τηλεπικοινωνίες (2,73%), Τράπεζες (3%) Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες (3,81%), Πετρελαίου (2,54%).

Γράφημα 5-10: Κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων (ΑΦ_Εξ./ΑΦ_Εσ.) στα ΑΠΦ ανά Κλάδο.

5.6.2 Ανάλυση της Συνολικής Φορολογικής Επιβάρυνσης (Effective Tax Rate)

Στην συνέχεια αναλύονται η δομή και το ύψος της Συνολικής Φορολογικής Επιβάρυνσης των επιχειρήσεων ως ποσοστό (%) των αποτελεσμάτων τους (Tax Rate) διαχωρίζοντας σε Κερδοφόρες και Ζημιογόνες εταιρικές χρήσεις. Η ανάλυση επεκτείνεται

στην συνέχεια κατά *χρηματιστηριακό Δείκτη και Κλάδο* προκειμένου να αναδειχθούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των φόρων και των φορολογικών συντελεστών σε κάθε κατηγορία. Διακρίνουμε την Φορολογική επιβάρυνση σε Τρέχων Φόρο (current tax) Αναβαλλόμενο Φόρο (deferred tax) (Έσοδο/ Έξοδο) και Λοιπούς Φόρους (other tax) στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι Έκτακτοι Φόροι (εισφορές)⁴⁶⁴ που επιβλήθηκαν από την Ελληνική Φορολογική Αρχή σε εταιρείες με κερδοφόρες Φορολογικά ή Λογιστικά (IAS - reported income) Χρήσεις και ενσωματώθηκαν στους φόρους των περιόδων 2009-2010.

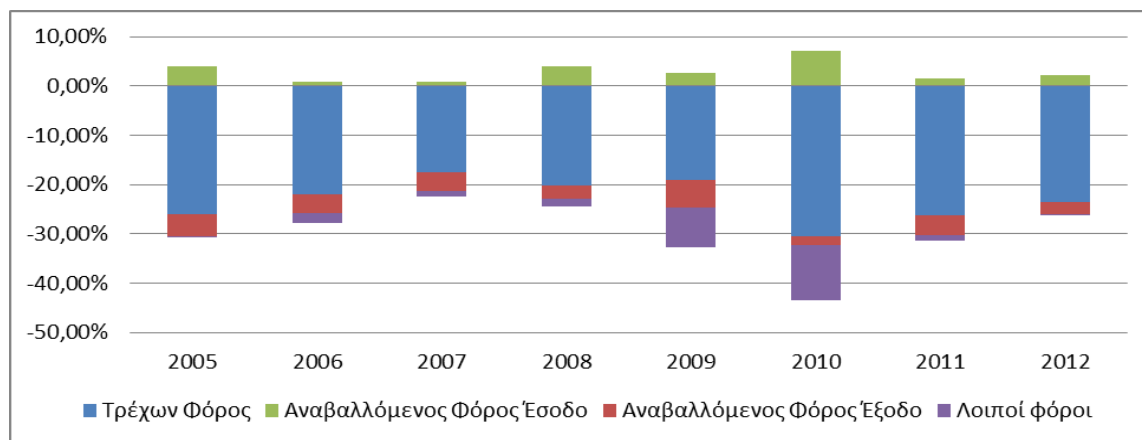
Για τις κερδοφόρες εταιρικές χρήσεις (715) η μέση «**Πραγματική Φορολογική Επιβάρυνση**» (*effective tax rate*) στα Λογιστικά Κέρδη (*reported income*) για την περίοδο 2005-2012 διαμορφώνεται στο **(26%)** παρουσιάζοντας την υψηλότερη τιμή την χρήση 2010 (36,4%) και την χαμηλότερη το 2007 (21%). Ο μέσος «**Τρέχων Φορολογικός Συντελεστής**» (*current tax rate*) που διαμορφώνεται με βάση τα Φορολογητέα κέρδη (taxable income) ανήλθε σε **21,85%** παρουσιάζοντας την υψηλότερη τιμή την χρήση 2010 (30,41%) παρόλο που την χρήση αυτή είχαμε μείωση των Ονομαστικών Φορολογικών Συντελεστών (*stature tax rate*) κατά 1%. Οι Αναβαλλόμενοι Φόροι στα αποτελέσματα διαμορφώθηκαν κατά μέσο όρο ως **έξοδο στο (3,76%)** και ως **έσοδο στο 3,14%** με μέγιστη τιμή το (5,61%) των κερδών προ φόρων (2009) και 7,14% αντίστοιχα (2010). Οι **λοιπές φορολογίες** είναι ιδιαίτερα αυξημένες στις χρήσεις **2009 και 2010** λόγω της έκτακτης φορολογίας (εισφοράς) που επιβλήθηκε στις κερδοφόρες εισηγμένες επιχειρήσεις και καλύπτουν κατά **Μ.Ο. το (3,76%)** των συνολικών κερδών.

⁴⁶⁴ Με τον Νόμο: [3808/2009](#) (ΦΕΚ Α' 227/10-12-2009) Επιβλήθηκε έκτακτη, εφάπαξ εισφορά κοινωνικής ευθύνης στις μεγάλες επιχειρήσεις. Για τις επιχειρήσεις που δημοσίευσαν οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τους κανόνες των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Λ.Π.), η έκτακτη εισφορά επιβάλλεται στα καθαρά κέρδη που προκύπτουν από την εφαρμογή τους, εφόσον αυτά είναι μεγαλύτερα από το συνολικό καθαρό εισόδημα, όπως αυτό προσδιορίζεται στα προηγούμενα εδάφια και υπερβαίνουν τα πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ.

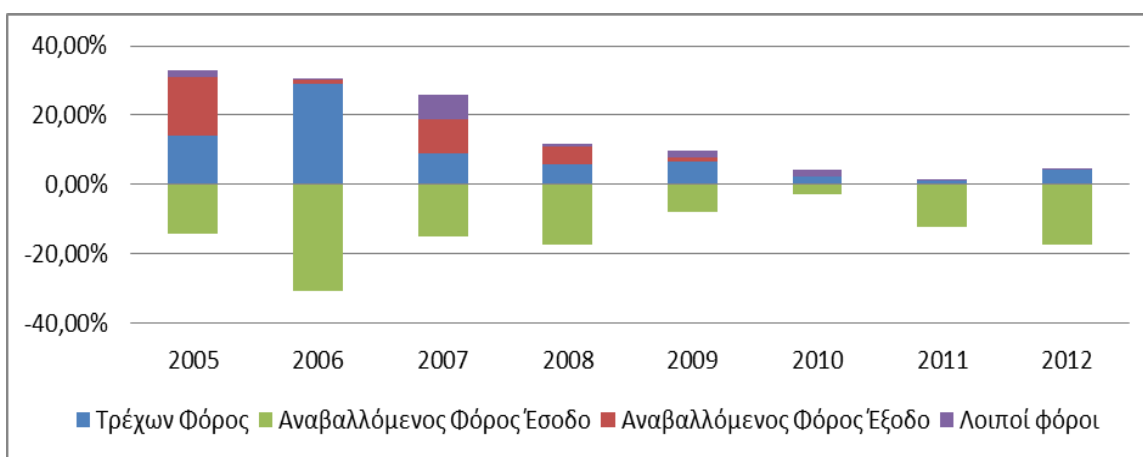
Πίνακας 5-29: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα (Κερδοφόρες- Ζημιογόνες Χρήσεις (€ 000)).

Χρήση	Κερδοφόρες (Εταιρείες και Τράπεζες) - Κέρδη Προ Φόρων							Ζημιογόνες (Εταιρείες & Τράπεζες) - Ζημίες Προ Φόρων						
	Εταιρικές Χρήσεις (Ε.Χ)	ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	Συνολικός Φόρος	Τρέχων Φόρος	Αναβαλ. Φόρος Έσοδο	Αναβαλ. Φόρος Έξοδο	Λοιποί φόροι	Εταιρικές Χρήσεις (Ε.Χ)	ΖΗΜΙΕΣ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	Συνολικός Φόρος	Τρέχων Φόρος	Αναβαλ. Φόρος Έσοδο	Αναβαλ. Φόρος Έξοδο	Λοιποί φόροι
2005	117	7.639.299	-26,81%	-25,95%	3,99%	-4,56%	-0,29%	12	-56.817	18,68%	13,91%	-14,40%	17,12%	2,05%
2006	110	9.971.301	-27,06%	-22,07%	0,81%	-3,76%	-2,03%	19	-652.999	-0,07%	29,04%	-30,72%	1,06%	0,56%
2007	116	13.156.612	-21,72%	-17,54%	0,75%	-3,84%	-1,08%	13	-164.055	11,09%	9,00%	-14,91%	9,61%	7,40%
2008	104	9.213.755	-20,38%	-20,08%	3,96%	-2,78%	-1,48%	25	-1.584.925	-5,58%	5,83%	-17,44%	5,25%	0,77%
2009	90	8.338.934	-30,30%	-18,98%	2,54%	-5,61%	-8,24%	39	-1.856.562	1,69%	6,56%	-7,88%	1,06%	1,94%
2010	73	5.552.042	-36,38%	-30,41%	7,14%	-1,79%	-11,31%	55	-5.459.141	1,41%	2,15%	-2,98%	0,16%	2,08%
2011	56	2.544.236	-29,80%	-26,31%	1,49%	-3,87%	-1,11%	66	-42.456.626	-10,93%	0,94%	-12,17%	0,05%	0,25%
2012	49	2.604.026	-24,09%	-23,44%	2,19%	-2,67%	-0,17%	67	-9.048.817	-12,64%	4,09%	-17,38%	0,22%	0,44%
Σύνολο	715	59.020.206	-26,12%	-21,85%	2,63%	-3,76%	-3,14%	296	-61.279.944	-9,36%	2,14%	-12,33%	0,30%	0,53%

Άξιο προσοχής είναι στις **χρήσεις με Ζημίες** το μεγάλο ποσοστό του συντελεστή του τρέχων φόρου που υπολογίζεται με βάση τα φορολογητέα κέρδη στις χρήσεις 2005-2007, γεγονός που οφείλεται στην μεγάλη Διαφορά Λογιστικών – Φορολογητέων Κερδών (book – tax gap). Το γεγονός αυτό υποδηλώνει ότι οι εταιρείες παρόλο που εμφανίζουν αρνητικά αποτελέσματα (Λογιστικές Ζημίες) στο Χρηματιστήριο φορολογούνται για τα κέρδη που προκύπτουν με βάση την φορολογική νομοθεσία. Στις εταιρικές χρήσεις με ζημίες έχουμε επίσης ισχυρή παρουσία θετικών **Αναβαλλόμενων Φόρων (εσόδων)** με μέγιστη τιμή το 2006 το 30% και Μ.Ο. **12,33%**. Η παρουσία μεγάλων ποσοστών Αναβαλλόμενων Φόρων βελτιώνει στις χρήσεις αυτές τα αποτελέσματα μειώνοντας τις προκύπτουσες Ζημίες και επιτρέπει πιθανόν χειρισμούς και πρακτικές χειραγώγησης των αποτελεσμάτων.

Γράφημα 5-11: Διαχρονική Ανάλυση συνολικής Φορολογικής επιβάρυνσης (tax rate) – Κερδοφόρες Χρήσεις. (με αρνητικό πρόσημο οι φόροι ως έξοδα και θετικό ως έσοδα).

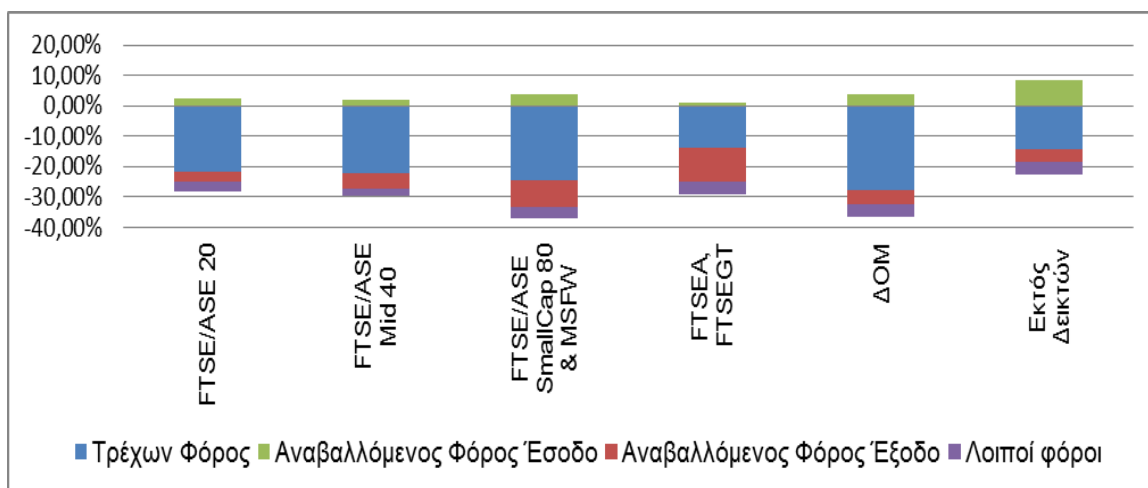
Γράφημα 5-12: Διαχρονική Ανάλυση συνολικής Φορολογικής επιβάρυνσης (tax rate) – Ζημιογόνες Χρήσεις (με αρνητικό πρόσημο οι φόροι ως έσοδα και θετικό ως έξοδα).

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται η φορολογική επιβάρυνση ανά **Χρηματιστηριακό δείκτη**. Μια ξεκάθαρη εικόνα, όπως και στην προηγούμενη περίπτωση, υπάρχει για τις 715 κερδοφόρες χρήσεις.

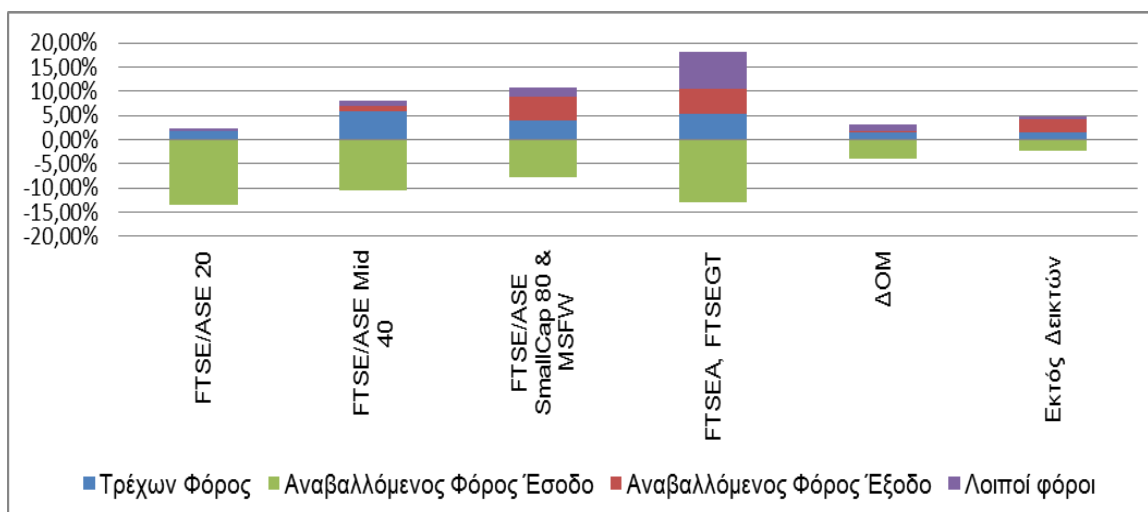
Η μεγαλύτερη Πραγματική Φορολογική Επιβάρυνση (*effective tax rate*) στα Λογιστικά Κέρδη (*reported income*) για την περίοδο 2005-2012 εμφανίζεται στις εταιρίες του Δείκτη **FTSE /ASE Small Cap 80** και ξεπερνάει το **33,23%** των δημοσιευόμενων στο χρηματιστήριο κερδών. Ο μεγαλύτερος **Τρέχων Φορολογικός Συντελεστής** (*current tax rate*), και ο συντελεστής των Αναβαλλόμενων Φόρων-Έξοδο εμφανίζεται επίσης στον ίδιο δείκτη και ανέρχεται σε **(24,53%) και (8,79%)** αντίστοιχα

Πίνακας 5-30: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα κατά Χρηματιστηριακό Δείκτη – Κερδοφόρες & Ζημιογόνες Χρήσεις (€ 000).

ΔΕΙΚΤΕΣ	Κερδοφόρες (Εταιρείες & Τράπεζες)- Κέρδη Προ Φόρων / Δείκτη							Ζημιογόνες (Εταιρείες & Τράπεζες)- Ζημιές Προ Φόρων / Δείκτη						
	Εταιρικές Χρήσεις (Ε.Χ)	ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	Συνολικός Φόρος	Τρέχων Φόρος	Αναβαλ. Φόρος - Έσοδο	Αναβαλ. Φόρος - Έξοδο	Λοιποί φόροι	Εταιρικές Χρήσεις (Ε.Χ)	ΖΗΜΙΕΣ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	Συνολικός Φόρος	Τρέχων Φόρος	Αναβαλ. Φόρος - Έσοδο	Αναβαλ. Φόρος - Έξοδο	Λοιποί φόροι
FTSE/ASE 20	131	48.466.309	-25,66%	-21,78%	2,64%	-3,34%	-3,17%	27	-49.722.808	-11,40%	1,81%	-13,57%	0,02%	0,34%
FTSE/ASE Mid 40	148	7.497.731	-27,75%	-22,01%	1,94%	-5,09%	-2,58%	67	-4.170.922	-2,62%	5,89%	-10,63%	1,10%	1,01%
FTSE/ASE SmallCap 80 & MSFW	232	1.199.385	-33,23%	-24,53%	3,78%	-8,79%	-3,69%	90	-1.883.174	2,95%	4,04%	-7,92%	4,67%	2,15%
FTSEA, FTSEGT	31	439.103	-28,02%	-13,88%	1,08%	-11,22%	-4,00%	16	-155.012	5,26%	5,23%	-12,94%	5,15%	7,83%
ΔΟΜ	155	960.846	-32,42%	-27,64%	4,04%	-4,72%	-4,09%	71	-4.545.049	-0,89%	1,58%	-3,93%	0,24%	1,22%
Εκτός Δεικτών	18	456.832	-14,03%	-14,29%	8,52%	-4,09%	-4,17%	25	-802.979	2,30%	1,42%	-2,40%	2,67%	0,61%
Σύνολα	715	59.020.206	-26,12%	-21,85%	2,63%	-3,76%	-3,14%	296	-61.279.944	-9,36%	2,14%	-12,33%	0,30%	0,53%

Γράφημα 5-13: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα κατά Χρηματιστηριακό Δείκτη – Κερδοφόρες Χρήσεις.

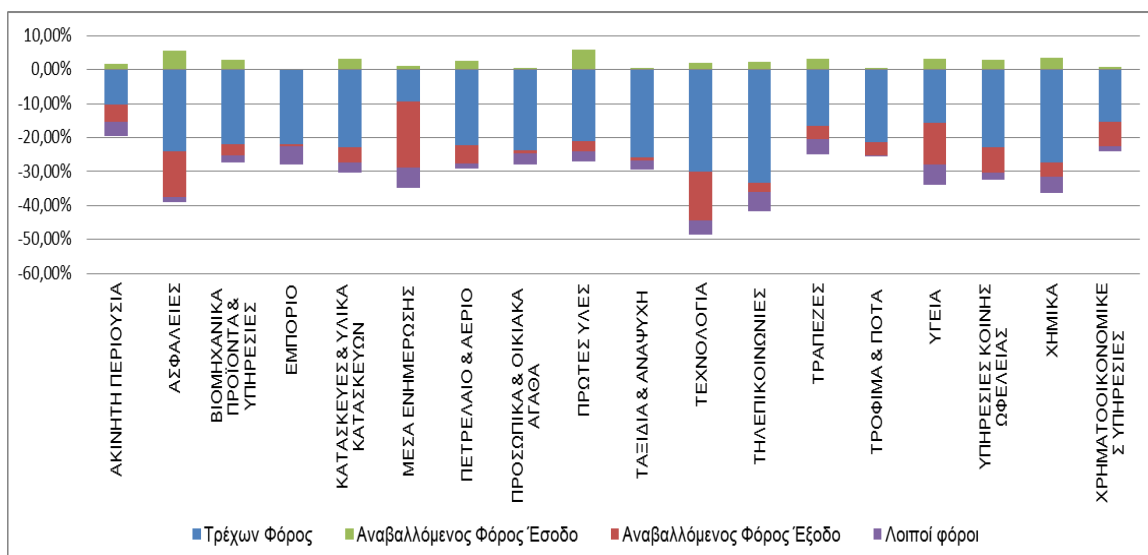
Γράφημα 5-14: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα κατά Χρηματιστηριακό Δείκτη – Ζημιογόνες Χρήσεις.

Ακολουθεί αντίστοιχα η ανάλυση της φορολογικής επιβάρυνσης (**tax rate**) ανά κλάδο

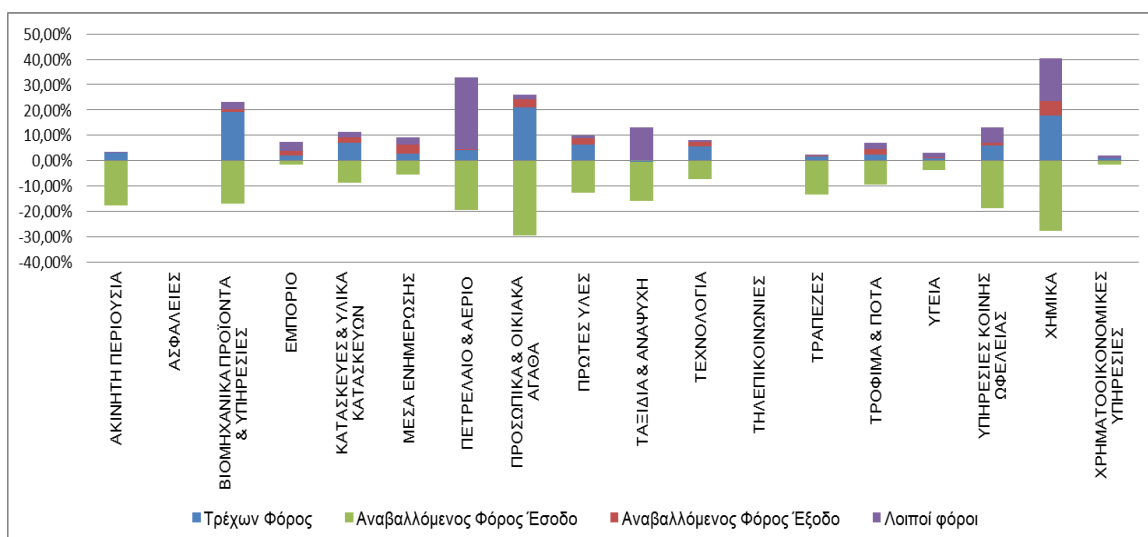
Πίνακας 5-31: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα κατά Χρηματιστηριακό Κλάδο – Κερδοφόρες & Ζημιογόνες Χρήσεις (€ 000).

ΥΠΕΡΚΛΑΔΟΙ ASE	Κερδοφόρες (Εταιρείες & Τράπεζες)- Κέρδη Προ Φόρων / Κλάδοι							Ζημιογόνες (Εταιρείες & Τράπεζες) - Ζημιές Προ Φόρων / Κλάδοι						
	Εταιρικές Χρήσεις (Ε.Χ)	ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	Συνολικός Φόρος	Τρέχων Φόρος	Αναβαλ. Φόρος - Έσοδο	Αναβαλ. Φόρος - Έξοδο	Λοιποί φόροι	Εταιρικές Χρήσεις (Ε.Χ)	ΖΗΜΙΕΣ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	Συνολικός Φόρος	Τρέχων Φόρος	Αναβαλ. Φόρος - Έσοδο	Αναβαλ. Φόρος - Έξοδο	Λοιποί φόροι
ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	9	250.952	-17,86%	-10,31%	1,74%	-4,99%	-4,31%	13	-1.010.940	-14,50%	3,03%	-17,79%	0,00%	0,26%
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	7	34.436	-33,24%	-24,04%	5,69%	-13,35%	-1,54%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	83	1.706.203	-24,38%	-21,94%	2,99%	-3,16%	-2,26%	31	-475.884	6,31%	19,33%	-16,95%	1,14%	2,79%
ΕΜΠΟΡΙΟ	25	445.238	-27,82%	-22,06%	0,20%	-0,48%	-5,49%	12	-185.589	5,93%	1,91%	-1,64%	1,78%	3,89%
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	65	2.665.351	-27,30%	-22,90%	3,10%	-4,51%	-2,99%	31	-492.829	2,71%	6,89%	-8,72%	2,19%	2,34%
ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	12	41.589	-33,64%	-9,34%	1,16%	-19,55%	-5,90%	20	-355.783	3,68%	2,88%	-5,64%	3,61%	2,82%
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ & ΑΕΡΙΟ	18	2.845.423	-26,73%	-22,19%	2,51%	-5,32%	-1,73%	3	-3.215	13,52%	4,18%	-19,46%	0,41%	28,39%
ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ & ΟΙΚΙΑΚΑ ΑΓΑΘΑ	56	1.925.376	-27,48%	-23,89%	0,51%	-0,69%	-3,41%	31	-458.613	-3,18%	21,16%	-29,34%	3,09%	1,91%
ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	32	1.600.096	-21,33%	-20,91%	5,72%	-3,01%	-3,13%	24	-510.448	-2,67%	6,30%	-12,49%	2,44%	1,07%
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	26	6.709.241	-28,87%	-25,85%	0,58%	-0,82%	-2,79%	3	-62.450	-2,38%	-0,39%	-15,32%	0,00%	13,34%
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	43	93.389	-46,71%	-30,15%	1,86%	-14,31%	-4,10%	32	-904.292	1,20%	5,52%	-7,10%	1,99%	0,79%
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	7	4.696.900	-39,15%	-33,32%	2,41%	-2,73%	-5,50%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	54	20.433.733	-21,83%	-16,62%	3,18%	-3,76%	-4,63%	31	-49.466.501	-11,37%	1,73%	-13,50%	0,15%	0,24%
ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	69	3.387.757	-24,88%	-21,36%	0,60%	-3,96%	-0,16%	22	-280.625	-2,43%	2,44%	-9,44%	2,20%	2,36%
ΥΓΕΙΑ	12	415.747	-30,76%	-15,82%	3,26%	-12,09%	-6,12%	15	-2.786.081	-0,68%	1,07%	-3,69%	0,18%	1,76%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	26	2.736.388	-29,55%	-22,73%	2,91%	-7,62%	-2,10%	2	-481.692	-5,58%	6,02%	-18,80%	1,20%	5,99%
ΧΗΜΙΚΑ	31	121.486	-32,73%	-27,22%	3,51%	-4,32%	-4,70%	4	-4.289	12,64%	17,76%	-27,68%	5,64%	16,91%
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	23	1.271.602	-23,34%	-15,37%	0,82%	-7,29%	-1,50%	10	-3.743.895	0,78%	0,91%	-1,41%	0,08%	1,19%
ΣΥΝΟΛΑ	598	51.380.907	-26,01%	-21,23%	2,43%	-3,64%	-3,56%	284	-61.223.127	-9,39%	2,13%	-12,33%	0,28%	0,53%

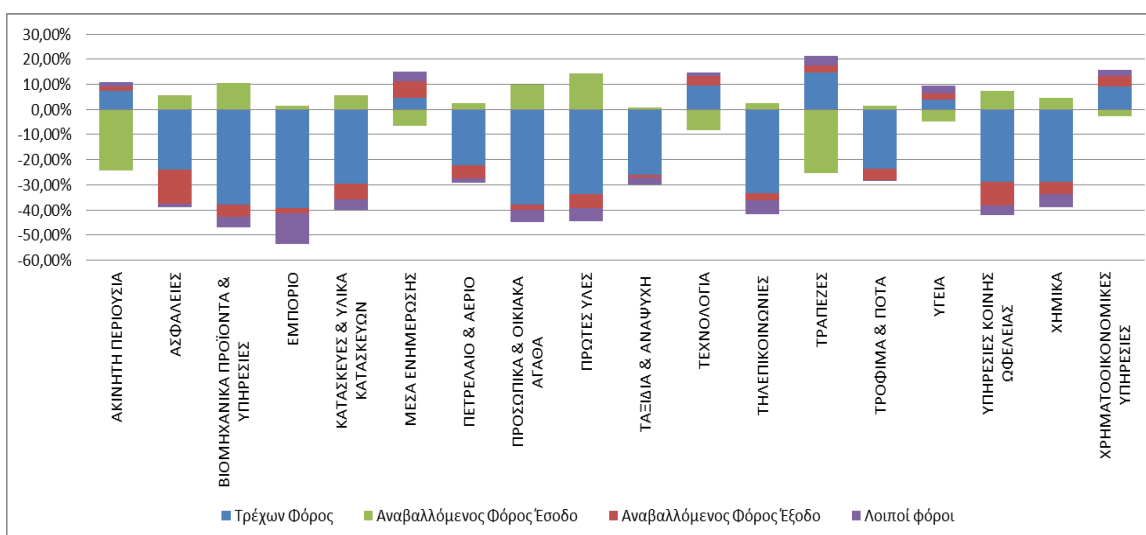
Η μεγαλύτερη *Πραγματική Φορολογική Επιβάρυνση (effective tax rate)* για την περίοδο 2005-2012 εμφανίζεται στις εταιρίες του **Τεχνολογικού Κλάδου** που αγγίζει το **46,71%** των δημοσιευόμενων στο χρηματιστήριο κερδών ενώ η μικρότερη (**17,86%**) στον κλάδο της **Ακίνητης Περιουσίας** ο οποίος εμφανίζει και την μικρότερη υποχρέωση για τις φορολογικές αρχές (10,31%). Ο μεγαλύτερος *Τρέχων Φορολογικός Συντελεστής (current tax rate)* ανήκει στον κλάδο των **Τηλεπικοινωνιών (33,32%)**, ο μεγαλύτερος συντελεστής των *Αναβαλλόμενων Φόρων-Έξοδο* (19,55%) στα **Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης** και ο μεγαλύτερος των *Αναβαλλόμενων Φόρων-Έσοδο* 6,12% στον κλάδο της **Υγείας**.

Γράφημα 5-15: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα κατά Χρηματιστηριακό Κλάδο – Κερδοφόρες Χρήσεις.

Γράφημα 5-16: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα κατά Χρηματιστηριακό Κλάδο – Ζημιογόνες Χρήσεις.

Γράφημα 5-17: Ανάλυση Φορολογική Επιβάρυνσης (tax rate) στα αποτελέσματα κατά Χρηματιστηριακό Κλάδο – Κερδοφόρες & Ζημιογόνες Χρήσεις.

5.7 Αναβαλλόμενη Φορολογία υπό το πρίσμα των εξωτερικών ελεγκτών

Ο σκοπός του παρόντος τμήματος της εργασίας είναι να παρουσιάσει τα Ποσοτικά και Ποιοτικά χαρακτηριστικών των ελεγχθέντων εταιρικών χρήσεων και των σχετικών Εκθέσεων Ελέγχου (Ε.Ε.) των ορκωτών σε συσχέτισμό με την δημιουργία και την σημαντικότητα των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων (ΑΦΑ/DTA) και Υποχρεώσεων (ΑΦΥ/DTL) στους ισολογισμούς των επιχειρήσεων καθώς και της επίδρασης των Αναβαλλόμενων Φόρων στα Αποτελέσματα⁴⁶⁵.

5.7.1 Ελεγκτικοί Οίκοι και Εκθέσεις Ελέγχου των εισηγμένων εταιρειών

Οι ανεξάρτητες Ελεγκτικές υπηρεσίες (εξωτερικοί ελεγκτές) καθιερώθηκαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1955, μέσω της δημιουργίας μιας δημόσιας Αρχής, του Σώματος Ορκωτών Λογιστών (Σ.Ο.Λ. ΑΕ). Σύμφωνα με τον Ballas (1998), οι Έλληνες πολιτικοί εκείνη την εποχή προχώρησαν στην νομοθέτηση και δημιουργία του Σ.Ο.Λ. ΑΕ ως μέσο για την αύξηση των φορολογικών εσόδων και ως εκ τούτου η έκθεση ελέγχου θα

⁴⁶⁵ Στοιχεία για τις ελεγκτικές εταιρείες και τους τύπους και την μορφή των ετησίων Εκθέσεων Ελέγχου - Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ) παρουσιάζονται στο Παράρτημα IV.

μπορούσε να γίνεται αποδεκτή και για φορολογικούς σκοπούς. Το 1992⁴⁶⁶ όμως που επήλθε το άνοιγμα της αγοράς στον τομέα των ελεγκτικών υπηρεσιών, οι υπηρεσίες αυτές είχαν ήδη διαχωριστεί πλήρως από τον φορολογικό έλεγχο.

Με την απελευθέρωση της αγοράς ελεγκτικών υπηρεσιών το 1992, η Σ.Ο.Α. ΑΕ καταργείται και ένας μεγάλος αριθμός από τα πρώην μέλη της ιδρύει την Ανώνυμη Εταιρεία εταιρεία ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών “ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΟΡΚΩΤΟΙ ΛΟΓΙΣΤΕΣ Α.Ε”. Την ίδια στιγμή δημιουργούνται αρκετές μικρότερες ελληνικές ελεγκτικές εταιρείες ενώ και οι διεθνείς ελεγκτικοί οίκοι άρχισαν να εισέρχονται στην ελληνική αγορά.

Στα πλαίσια της παρούσας έρευνας οι ελεγκτικές εταιρείες χωρίζονται σε πέντε **(5) ομάδες**. Η εταιρεία **Σ.Ο.Α. ΑΕ**, λόγω της ιστορικής διαδρομής της⁴⁶⁷ και του γεγονότος ότι ελέγχει από μόνη της περίπου το ένα τρίτο (1/3) των εταιρικών χρήσεων του δείγματος, εξετάζεται ξεχωριστά⁴⁶⁸. Η δεύτερη ομάδα **“Big-5”** περιλαμβάνει τις τέσσερις μεγαλύτερες διεθνούς κύρους ελεγκτικές εταιρείες, γνωστές στην βιβλιογραφία ως **“Big-4”**⁴⁶⁹, (Ernst & Young, Deloitte & Touche, KPMG PeatMarwick, PriceWaterhouseCoopers) καθώς και την διεθνή ελεγκτική εταιρεία Grant Thornton, λόγω του σημαντικού μεριδίου που καταλαμβάνει η τελευταία στην αγορά των ελληνικών εισηγμένων εταιρειών (10%). Η Τρίτη και η τέταρτη κατηγορία περιλαμβάνει τις υπόλοιπες ελληνικές και διεθνείς ελεγκτικές αντίστοιχα, ενώ στην τελευταία κατατάσσονται οι ελεγκτικές όλων των προηγούμενων ομάδων που έχουν ελέγξει από κοινού εταιρικές χρήσεις.

Στους επόμενους πίνακες (5-32 έως 5-35) γίνεται παρουσίαση των **μεριδίων της αγοράς** των ελεγκτικών οίκων σε όλη την διάρκεια των εξεταζόμενων χρήσεων (2005-2012).

⁴⁶⁶ Μια πλήρης ανασκόπηση σχετικά με τη δημιουργία και την εξέλιξη του ελεγκτικού επαγγέλματος στην Ελλάδα περιέχονται στο Ballas (1998 και 1999).

⁴⁶⁷ Βλέπε <http://www.soel.gr/el/%CF%83%CF%87%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%BF%CF%83%CE%BF%CE%B5%CE%BB/%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C?showall=&start=3>

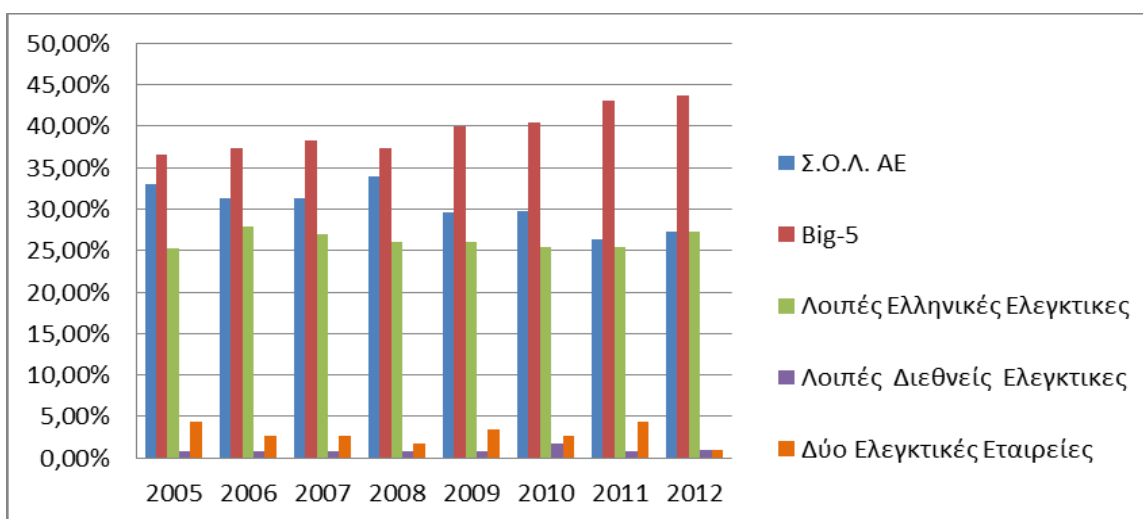
⁴⁶⁸ Από το 2005 και μετά τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα εφαρμόζονται υποχρεωτικά για τις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο της Αθήνας Επιχειρήσεις. Το γεγονός αυτό προσδίδει, όσον αφορά την πελατειακή βάση, συγκριτικό πλεονέκτημα στους Διεθνοποιημένους Ελεγκτικούς Οίκους έναντι της ΣΟΑ ΑΕ, κυρίως λόγω της μακρόχρονης εμπειρίας τους σε παρεμφερή Λογιστικά Πρότυπα όπως τα US - UK GAAP.

⁴⁶⁹ Αρχικά (1993) οι διεθνούς κύρους εταιρείες ήταν 6 (Arthur Andersen, Ernst & Young, Deloitte & Touche, KPMG PeatMarwick, Coopers & Lybrand και Price Waterhouse). Το 1998 η Price Waterhouse συγχωνεύθηκε με την Coopers & Lybrand και σχηματίσουν την PriceWaterhouseCoopers και έτσι οι Big-6 γίνονται πλέον Big-5. Τέλος το 2002, μετά την κατάρρευση της Arthur Andersen λόγω του σκανδάλου της Enron, μειώνονται περαιτέρω σε Big-4.

Η εταιρεία **ΣΟΛ ΑΕ** κατέχει ένα πολύ σημαντικό μερίδιο της αγοράς - Μ.Ο. **30%** (πλην των τραπεζικών ομίλων), ενώ οι εταιρείες **Big-5** διατηρούν την μερίδα του λέοντος (40%). Μετά το 2008 το ποσοστό των εταιρικών χρήσεων που ελέγχονται από την ΣΟΛ ΑΕ παρουσιάζει φθίνουσα πορεία ενώ αντίθετα το ποσοστό των ελέγχων των εταιρειών **Big-5** αυξάνεται σταθερά. Το 2010 έχουμε επίσης σημαντική αύξηση των εταιρειών που ελέγχονται από 2 ελεγκτικές.

Πίνακας 5-32: Ανάλυση μεριδίου αγοράς ελεγκτικών εταιρειών ως (%) των συνολικά ελεγχθέντων εταιρικών χρήσεων (μη τραπεζικές).

Χρήση	Σ.Ο.Λ. ΑΕ	Big-5	Λοιπές Ελληνικές Ελεγκτικές	Λοιπές Διεθνείς Ελεγκτικές	Δύο Ελεγκτικές Εταιρείες
2005	33,04%	36,52%	25,22%	0,87%	4,35%
2006	31,30%	37,39%	27,83%	0,87%	2,61%
2007	31,30%	38,26%	26,96%	0,87%	2,61%
2008	33,91%	37,39%	26,09%	0,87%	1,74%
2009	29,57%	40,00%	26,09%	0,87%	3,48%
2010	29,82%	40,35%	25,44%	1,75%	2,63%
2011	26,32%	42,98%	25,44%	0,88%	4,39%
2012	27,27%	43,64%	27,27%	0,91%	0,91%
Σύνολα	30,34%	39,54%	26,29%	0,99%	2,85%

Γράφημα 5-18: Ανάλυση του μεριδίου αγοράς των ελεγκτικών εταιρειών ως (%) των συνολικά ελεγχθέντων εταιρικών χρήσεων.

Όσον αφορά τον τραπεζικό κλάδο εδώ έχουμε αποκλειστικό έλεγχο της αγοράς από τις εταιρείες της κατηγορίας **Big-5**, με ποσοστά που αγγίζουν το 100 %. Ιδίως μετά την συρρίκνωση του κλάδου το 2012 το σύνολο των εταιρειών του κλάδου ελέγχθηκε από τις 5 μεγαλύτερες ελεγκτικές και δεν έχουμε πλέον όμιλο που να ελέγχεται ταυτόχρονα από 2 εταιρίες παρόλα τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετώπισε ο κλάδος.

Πίνακας 5-33: Ανάλυση του μεριδίου αγοράς των ελεγχόμενων εταιρειών - Τραπεζικός κλάδος.

Χρήση	Εταιρείες που ελέγχθηκαν συνολικά	Big-5	Δύο Ελεγκτικές Εταιρείες	Big-5	Δύο Ελεγκτικές Εταιρείες
2005	14	14	0	100,00%	0,00%
2006	14	14	0	100,00%	0,00%
2007	14	13	1	92,86%	7,14%
2008	14	13	1	92,86%	7,14%
2009	14	13	1	92,86%	7,14%
2010	14	13	1	92,86%	7,14%
2011	8	7	1	87,50%	12,50%
2012	6	6	0	100,00%	0,00%
Σύνολα	98	93	5	94,90%	5,10%

Στην συνέχεια αναλύσουμε τους δύο σημαντικότερους τύπους ετήσιων **Εκθέσεων Ελέγχου (ΕΕ)** που χορηγήθηκαν από τις Ελεγκτικές Εταιρείες από την πρώτη χρήση εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (2005) έως και το 2012.

Οι τύποι των Ετήσιων Εκθέσεων Ελέγχου ορκωτού ελεγκτή – λογιστή (πιστοποιητικών) των εταιριών του δείγματος⁴⁷⁰ κατατάσσονται στις παρακάτω 5 κύριες κατηγορίες:

1. Σύμφωνη Γνώμη,
2. Σύμφωνη Γνώμη με Έμφαση,
3. Σύμφωνη Γνώμη με Εξαίρεση (Εξαιρέσεις),
4. Άρνηση Γνώμης και
5. Αρνητική Γνώμη.

⁴⁷⁰ Για τον τύπο και το περιεχόμενο της Έκθεσης Ελέγχου (Ε.Ε.) βλέπε Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ): ΔΠΕ 700 - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΓΝΩΜΗΣ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, ΔΠΕ - 705, ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΝΩΜΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΔΠΕ - 706, ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ ΕΜΦΑΣΗΣ ΘΕΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ ΑΛΛΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ (ΦΕΚ 2848/Β/25-10-2012).

Οι Εκθέσεις Ελέγχου των δύο πρώτων κατηγοριών (1 και 2), “**Σύμφωνη Γνώμη**” και “**Σύμφωνη Γνώμη με ΈΜΦΑΣΗ**” συγκεντρώνουν το **99%** των συνολικών ΕΕ στο εν λόγω διάστημα, ενώ έχουμε τέσσερις Εκθέσεις της κατηγορίας “Σύμφωνη Γνώμη με Εξαίρεση” και από δύο μόνο εκθέσεις των κατηγοριών “**ΑΡΝΗΣΗ Γνώμης**” και “**ΑΡΝΗΤΙΚΗ Γνώμη**”.

Στις **μη τραπεζικές εταιρείες** οι Εκθέσεις “**Με Σύμφωνη Γνώμη**” καλύπτουν κατά **Μ.Ο.** ποσοστό μεγαλύτερο του **70%**. Από το 2005 έως το 2009 έχουμε συνεχή αύξηση των (ποιοτικών) ΕΕ με “Σύμφωνη Γνώμη”, ενώ η τάση αντιστρέφεται και γίνεται φθίνουσα τάση από την χρήση **2010** και μετά. Αντίθετα τα ποσοστά των ΕΕ με “**ΈΜΦΑΣΗ**”⁴⁷¹ παρουσιάζουν καθοδική πορεία από το 2005 - 2009, από το 2010 και μετά η τάση αντιστρέφεται και στο **2011 διπλασιάζονται** γεγονός που σίγουρα αποτυπώνει τις επιδράσεις της χρηματοοικονομικής κρίσης.

Εάν εξετάσουμε περαιτέρω τα ποσοστά των ΕΕ (πιστοποιητικών) ανά κατηγορία ελεγκτικών οίκων, διαπιστώνουμε ότι κατά **Μ.Ο.** το **28%** των ΕΕ που προέρχονται από την **ΣΟΛ ΑΕ** είναι με “**Σύμφωνη Γνώμη**” (τύπου 1) και το **37%** με “**Σύμφωνη Γνώμη με ΈΜΦΑΣΗ**” (τύπου 2). Στην κατηγορία των **Big-5** έχουμε εμφανή υπεροχή των *Πιστοποιητικών* με “Σύμφωνη Γνώμη” έναντι αυτών του τύπου “Σύμφωνη Γνώμη με *ΈΜΦΑΣΗ*”⁴⁷² με ποσοστά **43%** και **29%** αντίστοιχα ενώ για την κατηγορία **Λοιπές Ελληνικές Ελεγκτικές** τα ποσοστά διαμορφώνονται σε **25%** και **29,5%** κατά **Μ.Ο.**).

Στην χρήση 2010 τα πιστοποιητικά της ΣΟΛ ΑΕ της μορφής “**Σύμφωνη Γνώμη με ΈΜΦΑΣΗ**” αποτελούν το **25%** των συνολικών ΕΕ της (από 33,3% το 2009), για τις Big-5 τα αντίστοιχα ποσοστά διαμορφώνονται σε **25%** (44,4% το 2009), όπου και καταγράφεται η μεγαλύτερη μείωση⁴⁷³ (20 ποσ. Μονάδες). Αντίθετα στην κατηγορία “**Λοιπές Ελληνικές Ελεγκτικές**” έχουμε αντίθετη πορεία με σημαντικότερη αύξηση των πιστοποιητικών με έμφαση σε **41,7%** από (22,2%).

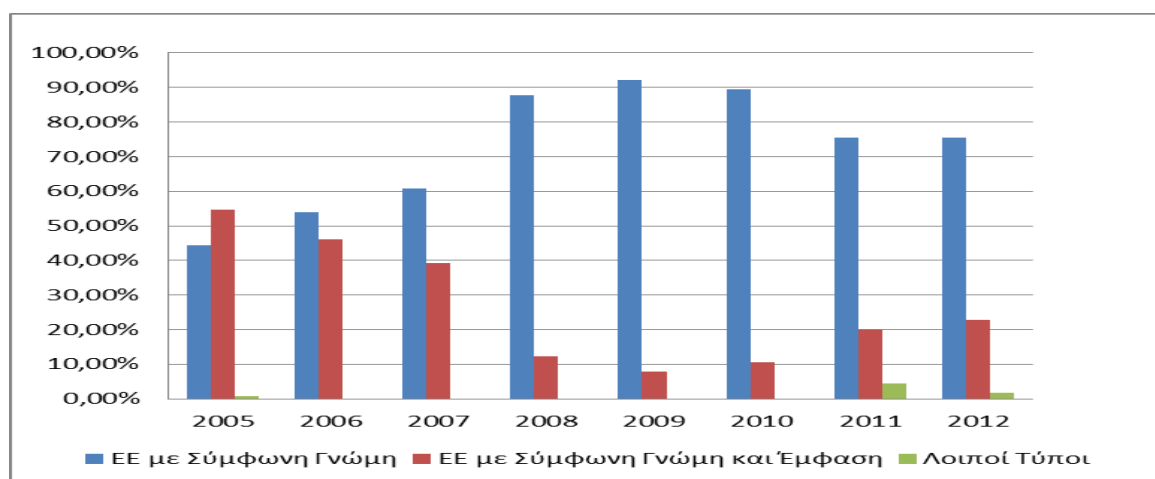
⁴⁷¹ Βλέπε σχετικά Διεθνές Πρότυπο Ελέγχου (706), ΦΕΚ 2848/Β/25-10-2012, σελ. 44197, «Ο στόχος του ελεγκτή είναι, έχοντας διαμορφώσει γνώμη επί των οικονομικών καταστάσεων, να επιστήσει την προσοχή των χρηστών, όταν κατά την κρίση του είναι απαραίτητο να το πράξει, μέσω πρόσθετης σαφούς γνωστοποίησης στην έκθεσή του, περί: (α) Θέματος το οποίο, αν και έχει δεόντως παρουσιαστεί ή γνωστοποιηθεί στις οικονομικές καταστάσεις, είναι τέτοιας σημασίας που είναι θεμελιώδες για την κατανόηση των οικονομικών καταστάσεων από τους χρήστες, ή (β) Οποιοδήποτε άλλου θέματος, όπως ενδείκνυται, που είναι σχετικό για να κατανοήσουν οι χρήστες τον έλεγχο, τις ευθύνες του ελεγκτή ή την έκθεση του ελεγκτή».

⁴⁷² Το συμπέρασμα του Ελέγχου αναφέρεται στις Οικονομικές Καταστάσεις ως ενιαίο σύνολο. Δεν νοείται Έκθεση Ελέγχου χωρίς την έκφραση γνώμης τους Ελεγκτή αλλά με την μόνη παράθεση θεμάτων με τα οποία διαφωνεί ο ελεγκτής.

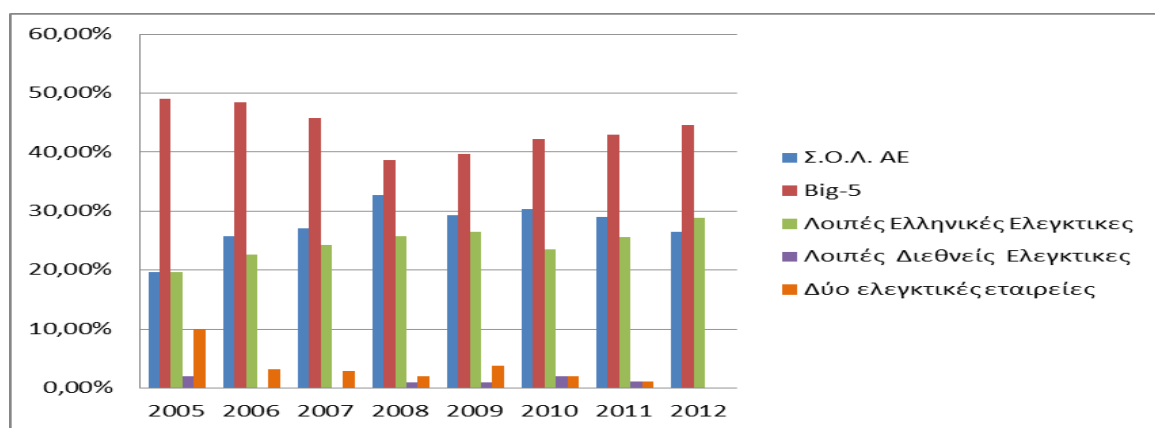
⁴⁷³ Η έκφραση γνώμης με έμφαση δεν είναι υποκατάστατο της γνώμης με Εξαίρεση.

Πίνακας 5-34: Τύπος Έκθεσης Ελέγχου ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%).

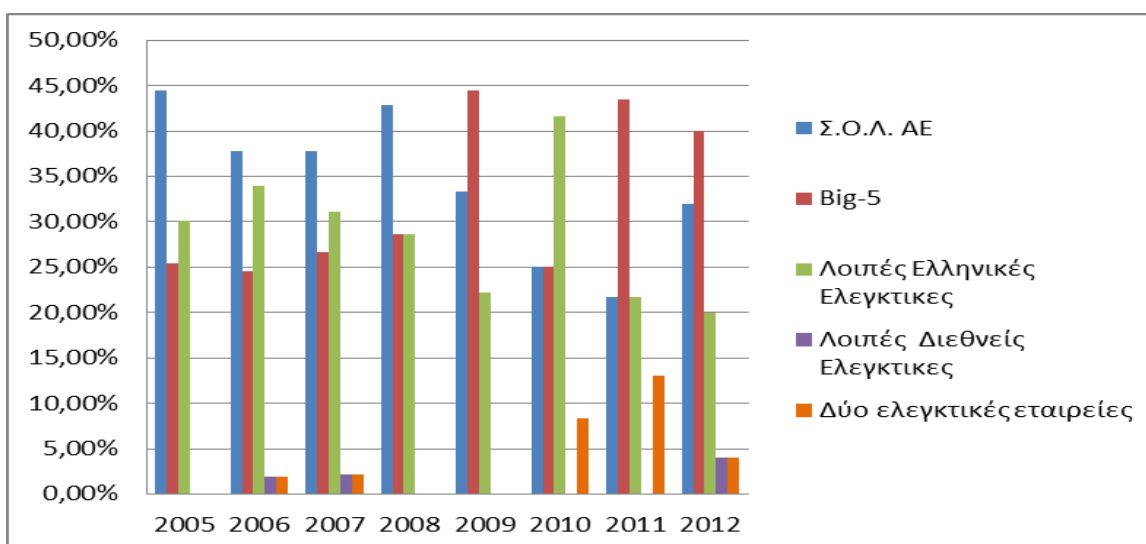
Τύπος (Ε.Ε.)	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	3_4_5
Χρήση	Πιστοποιητικά με Σύμφωνη Γνώμη	Πιστοποιητικά με Σύμφωνη Γνώμη και Έμφαση	Σ.Ο.Λ. ΑΕ		Big-5		Λοιπές Ελληνικές Ελεγκτικές		Λοιπές Διεθνείς Ελεγκτικές		Δύο ελεγκτικές εταιρείες		Λοιποί Τύποι
2005	44,35%	54,78%	19,61%	44,44%	49,02%	25,40%	19,61%	30,16%	1,96%	0,00%	9,80%	0,00%	0,87%
2006	53,91%	46,09%	25,81%	37,74%	48,39%	24,53%	22,58%	33,96%	0,00%	1,89%	3,23%	1,89%	0,00%
2007	60,87%	39,13%	27,14%	37,78%	45,71%	26,67%	24,29%	31,11%	0,00%	2,22%	2,86%	2,22%	0,00%
2008	87,83%	12,17%	32,67%	42,86%	38,61%	28,57%	25,74%	28,57%	0,99%	0,00%	1,98%	0,00%	0,00%
2009	92,17%	7,83%	29,25%	33,33%	39,62%	44,44%	26,42%	22,22%	0,94%	0,00%	3,77%	0,00%	0,00%
2010	89,47%	10,53%	30,39%	25,00%	42,16%	25,00%	23,53%	41,67%	1,96%	0,00%	1,96%	8,33%	0,00%
2011	75,44%	20,18%	29,07%	21,74%	43,02%	43,48%	25,58%	21,74%	1,16%	0,00%	1,16%	13,04%	4,39%
2012	75,45%	22,73%	26,51%	32,00%	44,58%	40,00%	28,92%	20,00%	0,00%	4,00%	0,00%	4,00%	1,82%
Σύνολα	72,40%	26,73%	28,29%	36,89%	43,12%	29,51%	24,96%	29,51%	0,91%	1,23%	2,72%	2,87%	0,88%

Γράφημα 5-19: Τύπος Έκθεσης Ελέγχου ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών (%).

Γράφημα 5-20: Έκθεση Ελέγχου - “Σύμφωνη Γνώμη” ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών (%).

Γράφημα 5-21: Έκθεσης Ελέγχου - “Σύμφωνη Γνώμη με ΕΜΦΑΣΗ” ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών (%).

Στις τραπεζικές εταιρείες οι Εκθέσεις “Με Σύμφωνη Γνώμη” αποτελούν μετά το 2008 την συντριπτική πλειοψηφία. Την χρήση όμως 2011 όπου ενσωματώνονται οι επιδράσεις της χρηματοοικονομικής κρίσης και κυρίως η επίδραση του PSI δεν υπάρχει πλέον εταιρεία με Έκθεση Ελέγχου “Σύμφωνη Γνώμη”.

Πίνακας 5-35: Τράπεζες - Τύπος Έκθεσης Ελέγχου ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών (%).

Τύπος (Ε.Ε.)	1	2	1	2	1	2	3_4_5
Χρήση	Πιστοποιητικά με Σύμφωνη Γνώμη	Πιστοποιητικά με Σύμφωνη Γνώμη και Έμφαση	Big-5		Δύο ελεγκτικές εταιρείες		Λοιποί Τύποι
2005	28,57%	64,29%	100,00%	100,00%	0,00%	0,00%	7,14%
2006	42,86%	50,00%	100,00%	100,00%	0,00%	0,00%	7,14%
2007	64,29%	35,71%	88,89%	100,00%	11,11%	0,00%	0,00%
2008	92,86%	7,14%	92,31%	100,00%	7,69%	0,00%	0,00%
2009	78,57%	21,43%	90,91%	100,00%	9,09%	0,00%	0,00%
2010	71,43%	28,57%	90,00%	100,00%	10,00%	0,00%	0,00%
2011	0,00%	100,00%	0,00%	87,50%	0,00%	12,50%	0,00%
2012	16,67%	83,33%	100,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Σύνολα	55,10%	42,86%	51,02%	41,84%	4,08%	1,02%	2,04%

5.7.2 Ελεγκτικοί Οίκοι και Απόκλιση Λογιστικών και Φορολογικών Κερδών (Book-Tax Gap)

Στους Πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζεται η κατανομή, της Απόκλιση Λογιστικών Φορολογητέων Κερδών (**BTDs**), της Αναγνώριση και Επιμέτρηση Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού – Παθητικού (**ΑΦΑ/ΑΦΥ**) καθώς και η επίδραση τους στα **Αποτελέσματα** ανά κατηγορία ελεγκτικών εταιρειών.

Η διαφορά που καταγράφεται μεταξύ των Κερδών που οι εταιρείες δημοσιοποιούν με τις Οικονομικές Καταστάσεις στις Αγορές - Χρηματιστήρια (Λογιστικά Κέρδη / Reported Income) και αυτών που εμφανίζουν στις φορολογικές αρχές (Φορολογητέα Κέρδη/ taxable income), παρουσιάζεται και αναλύεται εκτενώς στην παράγρ. 5.4.1.

Πίνακας 5-36: Διαφορά Λογιστικών - Φορολογητέων Κερδών (BTDs) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών (€ 000).

Χρήση	Διαφορά Λογιστικών Φορολογητέων (πίνακα 1)	Σ.Ο.Λ. ΑΕ	Big-5	Λοιπές Ελληνικές Ελεγκτικές	Λοιπές Διεθνείς Ελεγκτικές	Δύο Ελεγκτικές Εταιρείες
2005	87.927	50.896	-139.910	33.527	-445	143.859
2006	-63.501	73.332	-132.434	80.705	-11.715	-73.389
2007	405.591	53.343	380.378	84.169	-13.734	-98.566
2008	-1.559.103	-138.191	-1.391.035	27.498	4.468	-61.843
2009	-128.619	-109.727	156.122	-48.109	-16.011	-110.894
2010	-4.812.022	-273.341	-3.315.013	-1.067.866	-44.122	-111.680
2011	-4.514.299	-335.202	-1.919.126	-1.851.933	-42.820	-365.218
2012	-3.388.473	-417.543	-2.574.471	-256.435	-35.272	-104.752
Σύνολα	-13.972.500	-1.096.434	-8.935.489	-2.998.444	-159.651	-782.483

Στον παρακάτω πίνακα η Διαφορά **BTDs** (Θετική ή Αρνητική) κατανέμεται στις κατηγορίες των **ελεγκτικών εταιρειών** και κατά χρήση. Η πρώτη στήλη παρουσιάζει το μέγεθος και το πρόσημο της συνολικής Διαφοράς (Λογιστικά Αποτελέσματα – Φορολογητέα). Θετικό ποσό υποδηλώνει Λογιστικά Κέρδη > Φορολογητέα και αρνητικό το αντίθετο.

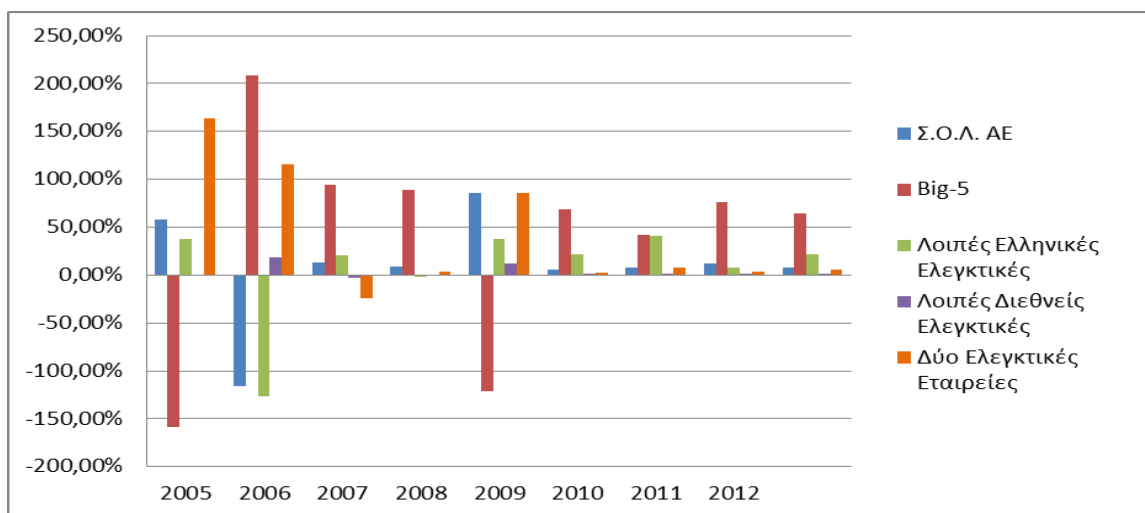
Οι στήλες που ακολουθούν εκφράζουν την διαφορά αυτή ως ποσοστό (%) των Διαφορών που προέρχονται από κάθε κατηγορία. Στην περίπτωση που έχουμε συνολικά Θετική Διαφορά (Λογιστικά Αποτελέσματα > από τα Φορολογητέα), αρνητικό ποσοστό σημαίνει ότι οι εταιρίες που ελέγχθηκαν από την κατηγορία αυτή π.χ. το 2005, η

συνολική διαφορά ήταν περίπου 88 εκατ. ευρώ. Οι εταιρείες όμως που ελέγχθηκαν από τις **Big-5** είχαν αντίθετα (-) (Λογιστικά Αποτελέσματα < Φορολογητέα) κατά 159,12% (140 εκατ.). Αντίστοιχα ερμηνεύονται αρνητικά πρόσημα στην συνολική “Διαφορά Λογιστικών – Φορολογητέων” και των πρόσημων στα επιμέρους ποσοστών (%) ανά κατηγορία. Έτσι στην χρήση 2006 η συνολική διαφορά έχει αρνητικό πρόσημο (Λογιστικά < Φορολογητέα) (- 63,3 εκατ.), ενώ οι εταιρείες που ελέγχθηκαν από την ΣΟΛ ΑΕ παρουσίασαν αντίθετα Λογιστικά Αποτελέσματα > Φορολογητέα (73,3 εκατ.). Ως αποτέλεσμα είχαμε αρνητικό πρόσημο στο μερίδιο που αναλογεί στην ΣΟΛ (- 115,48%) .

Πίνακας 5-37: Μη τραπεζικές - Διαφοράς Λογιστικών - Φορολογητέων (BTDs) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - (€ 000).

Χρήση	Διαφορά Λογιστικών Φορολογητέων (πίνακα 1)	Σ.Ο.Λ. ΑΕ	Big-5	Λοιπές Ελληνικές Ελεγκτικές	Λοιπές Διεθνείς Ελεγκτικές	Δύο Ελεγκτικές Εταιρείες
2005	87.927	57,88%	-159,12%	38,13%	-0,51%	163,61%
2006	-63.501	-115,48%	208,55%	-127,09%	18,45%	115,57%
2007	405.591	13,15%	93,78%	20,75%	-3,39%	-24,30%
2008	-1.559.103	8,86%	89,22%	-1,76%	-0,29%	3,97%
2009	-128.619	85,31%	-121,38%	37,40%	12,45%	86,22%
2010	-4.812.022	5,68%	68,89%	22,19%	0,92%	2,32%
2011	-4.514.299	7,43%	42,51%	41,02%	0,95%	8,09%
2012	-3.388.473	12,32%	75,98%	7,57%	1,04%	3,09%
Σύνολα	-13.972.500	7,85%	63,95%	21,46%	1,14%	5,60%

Γίνεται φανερό ότι οι εταιρείες που ελέγχονται από την **ΣΟΛ** σημειώνουν τις **μικρότερες** αναλογικά (%) Διαφορές Λογιστικών – Φορολογητέων Αποτελεσμάτων και έχουν και την ίδια φορά (πρόσημο) -- πλην της χρήσης 2006-- με την συνολική Διαφορά. Αντίθετα οι κατηγορία των εταιρειών με έλεγχο από τις **Big-5** συγκεντρώνει το μεγαλύτερο (%) των Διαφορών Λογιστικών – Φορολογητέων Αποτελεσμάτων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 2012 τα Λογιστικά Αποτελέσματα υπολείπονταν των Φορολογητέων κατά - 3,388 δις ευρώ. Το μερίδιο των **Big-5** διαμορφώθηκε σε (76 %). Οι εταιρείες που ελέγχθηκαν από τις Big-5 εμφανίζουν Λογιστικά Αποτελέσματα μεγαλύτερα από τα Φορολογητέα ύψους **2,574** δις ευρώ.

Γράφημα 5-22: Διαφορά Λογιστικών - Φορολογητέων (BTDs) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών Κερδών (%) -Μη τραπεζικές.

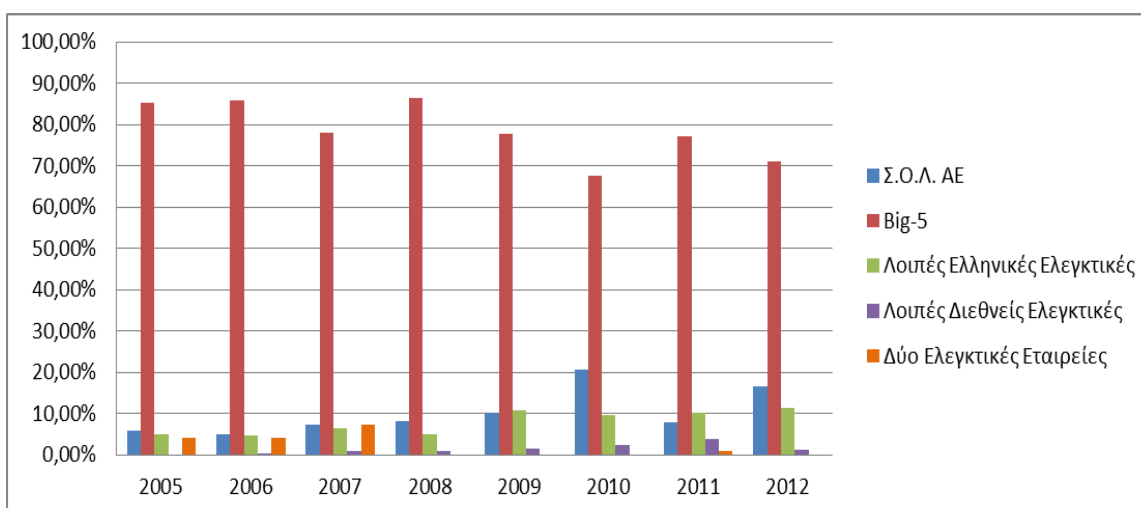
5.7.3 Ελεγκτικοί Οίκοι και Αναβαλλόμενοι Φόροι Ενεργητικού – Παθητικού

Ακολουθεί η κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού (Α.Φ.Α /DTA) ως ποσοστό επί της (%).

Παρατηρούμε ότι και εδώ η κατηγορία **Big-5** κατέχει σταθερά πολύ σημαντικά μερίδια με την **ΣΟΛ** να ακολουθεί με πολύ μικρότερα ποσοστά ενώ οι επόμενες 2 κατηγορίες κινούνται λίγο χαμηλότερα από τα ποσοστά της ΣΟΛ.

Πίνακας 5-38: Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση (Α.Φ.Α/DTA) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως % - Μη τραπεζικές.

Χρήση	Σ.Ο.Λ. ΑΕ	Big-5	Λοιπές Ελληνικές Ελεγκτικές	Λοιπές Διεθνείς Ελεγκτικές	Δύο Ελεγκτικές Εταιρείες
2005	5,75%	85,13%	4,98%	0,00%	4,13%
2006	4,92%	85,89%	4,78%	0,25%	4,17%
2007	7,26%	78,06%	6,39%	1,04%	7,26%
2008	8,01%	86,33%	4,86%	0,81%	0,00%
2009	10,05%	77,75%	10,77%	1,43%	0,00%
2010	20,60%	67,48%	9,66%	2,26%	0,00%
2011	7,93%	77,00%	10,31%	3,78%	0,98%
2012	16,53%	71,14%	11,26%	1,07%	0,00%
Σύνολα	10,15%	78,84%	7,80%	1,27%	1,94%

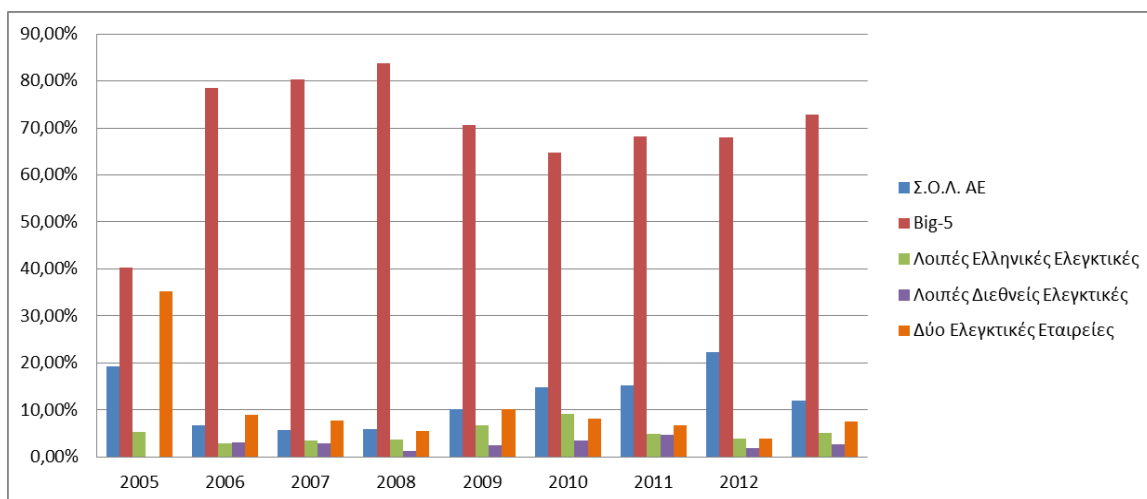
Γράφημα 5-23: Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση (Α.Φ.Α/DTA) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως % - Μη τραπεζικές.

Παραπλήσια εικόνα έχουμε από την **κατανομή** των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από την Αναγνώριση Ζημιών εις Νέον (**Α.Φ.Α._Z/DTA_TLC**)

Περισσότερο από τα **2/3** των Απαιτήσεων αυτών ανήκουν σε εταιρείες που ελέγχονται από τις **Big-5**, ενώ τα μερίδια των Λοιπών Ελληνικών και Διεθνών ελεγκτικών είναι μονοψήφια.

Πίνακας 5-39: Αναβαλλόμενοι Φόροι από Ζημίες εις Νέον (Α.Φ.Α._Z) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.

Χρήση	Σ.Ο.Λ. ΑΕ	Big-5	Λοιπές Ελληνικές Ελεγκτικές	Λοιπές Διεθνείς Ελεγκτικές	Δύο Ελεγκτικές Εταιρείες
2005	19,27%	40,29%	5,31%	0,00%	35,14%
2006	6,70%	78,45%	2,90%	3,04%	8,90%
2007	5,72%	80,34%	3,48%	2,78%	7,69%
2008	5,79%	83,66%	3,75%	1,29%	5,51%
2009	10,16%	70,55%	6,64%	2,44%	10,22%
2010	14,73%	64,80%	9,04%	3,40%	8,03%
2011	15,27%	68,28%	4,97%	4,76%	6,73%
2012	22,28%	67,95%	3,94%	1,89%	3,95%
Σύνολα	11,92%	72,76%	5,13%	2,64%	7,55%

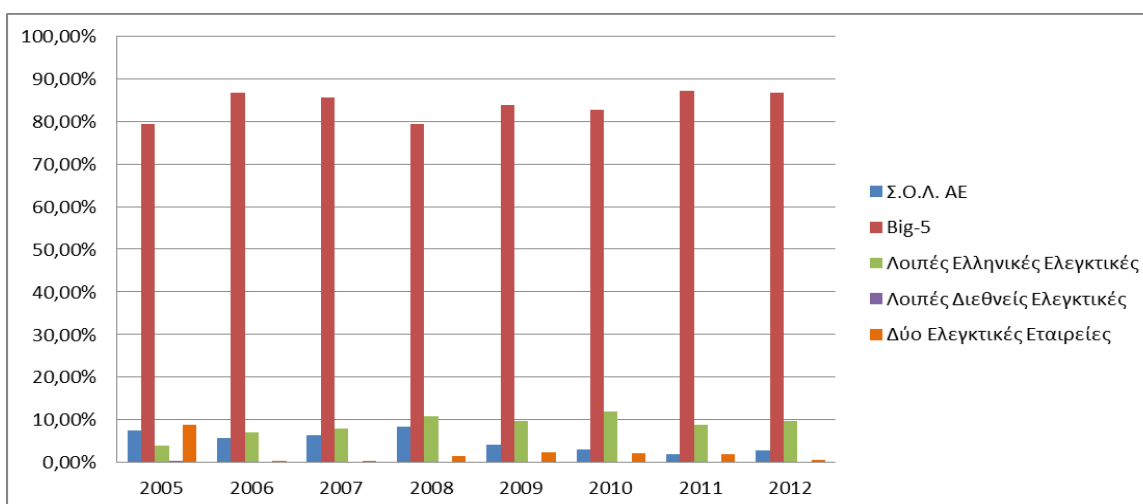

Γράφημα 5-24: Αναβαλλόμενοι Φόροι - Ζημίες εις Νέον (Α.Φ.Α._Ζ) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.

Στην κατανομή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Υποχρεώσεων (Α.Φ.Υ/DTL) η θέση και το μερίδιο των **Big-5** ισχυροποιείται και καταλαμβάνει μετά το 2008 ποσοστά μεγαλύτερα από το **80%**. Στην περίπτωση αυτή το μερίδιο της ΣΟΛ διαμορφώνεται σε μικρότερο από το **5%** και είναι συγκριτικά το μικρότερο με τις δύο Λοιπές κατηγορίες που συγκεντρώνουν η κάθε μια (%) κοντά στο **10%**.

Πίνακας 5-40: Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση (ΑΦΥ/DTL) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.

Χρήση	Σ.Ο.Λ. ΑΕ	Big-5	Λοιπές Ελληνικές Ελεγκτικές	Λοιπές Διεθνείς Ελεγκτικές	Δύο Ελεγκτικές Εταιρείες
2005	7,62%	79,25%	3,85%	0,39%	8,90%
2006	5,85%	86,67%	7,16%	0,00%	0,32%
2007	6,33%	85,50%	7,86%	0,00%	0,31%
2008	8,41%	79,28%	10,79%	0,00%	1,52%
2009	4,09%	83,78%	9,83%	0,00%	2,30%
2010	3,12%	82,61%	11,93%	0,13%	2,21%
2011	1,91%	87,13%	8,93%	0,00%	2,03%
2012	2,75%	86,76%	9,77%	0,00%	0,73%
Σύνολα	4,85%	83,95%	8,99%	0,06%	2,16%

Γράφημα 5-25: Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση (ΑΦΥ/DTL) ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.

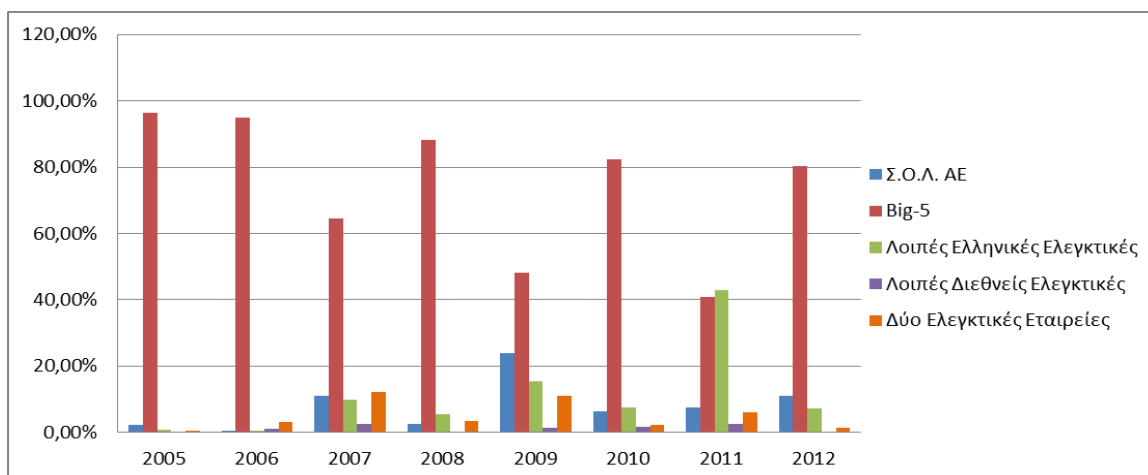
5.7.4 Ελεγκτικοί Οίκοι και Αναβαλλόμενοι Φόροι στα Αποτελέσματα

Τέλος παρουσιάζεται η κατανομή των Αναβαλλόμενων Φόρων στα Αποτελέσματα. Η επίδραση αυτή έχει την μορφή πρόσθετου φόρου (Εξόδου) ή μείωσης της συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης μέσω του Αναβαλλόμενου Φόρου (Εσόδου).

Από την ανάλυση - πίνακες που ακολουθούν - προκύπτει ότι τόσο στην κατανομή του Αναβαλλόμενου Φόρου (Εσοδο) όσο και του Αναβαλλόμενου Φόρου (Εξόδου) τα μερίδια των **Big-5** είναι σημαντικά και εκτός ορισμένων εξαιρέσεων, μεγαλύτερα από όλων των άλλων κατηγοριών μαζί. Οι εξαιρέσεις αφορούν την χρήση 2011, όσον αφορά τον Αναβαλλόμενο Φόρο - Έσοδο και την χρήση 2008, όσον αφορά τον Αναβαλλόμενο Φόρο - Έξοδο.

Πίνακας 5-41: Αναβαλλόμενος Φόρος – Έσοδο στα Αποτελέσματα ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.

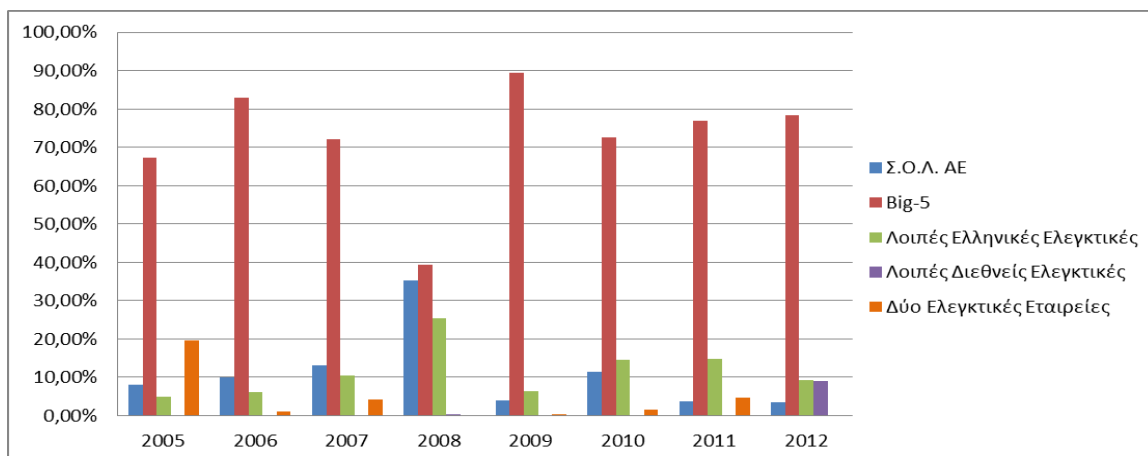
Χρήση	Σ.Ο.Λ. ΑΕ	Big-5	Λοιπές Ελληνικές Ελεγκτικές	Λοιπές Διεθνείς Ελεγκτικές	Δύο Ελεγκτικές Εταιρείες
2005	2,16%	96,51%	0,73%	0,02%	0,58%
2006	0,61%	94,76%	0,54%	1,03%	3,06%
2007	10,94%	64,52%	9,99%	2,46%	12,09%
2008	2,68%	88,33%	5,50%	0,00%	3,50%
2009	23,97%	48,15%	15,40%	1,52%	10,95%
2010	6,39%	82,37%	7,41%	1,67%	2,16%
2011	7,55%	40,95%	43,00%	2,42%	6,08%
2012	10,91%	80,37%	7,32%	0,00%	1,40%
Σύνολα	6,14%	79,99%	9,20%	0,86%	3,81%

Γράφημα 5-26: Αναβαλλόμενος Φόρος – Έσοδο στα Αποτελέσματα ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.

Πίνακας 5-42: Αναβαλλόμενος Φόρος – (Εξοδο) στα Αποτελέσματα ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.

Χρήση	Σ.Ο.Λ. ΑΕ	Big-5	Λοιπές Ελληνικές Ελεγκτικές	Λοιπές Διεθνείς Ελεγκτικές	Δύο Ελεγκτικές Εταιρείες
2005	8,11%	67,36%	4,98%	0,00%	19,56%
2006	9,97%	82,84%	6,15%	0,00%	1,03%
2007	13,13%	72,02%	10,54%	0,00%	4,31%
2008	35,21%	39,28%	25,29%	0,22%	0,00%
2009	3,92%	89,52%	6,45%	0,00%	0,12%
2010	11,37%	72,59%	14,50%	0,00%	1,54%
2011	3,71%	76,81%	14,74%	0,00%	4,74%
2012	3,52%	78,29%	9,28%	8,91%	0,00%
Σύνολα	9,29%	76,25%	9,22%	0,56%	4,68%

Γράφημα 5-27: Αναβαλλόμενος Φόρος – (Εξοδο) στα Αποτελέσματα ανά Κατηγορία Ελεγκτικών Εταιρειών ως (%) - Μη τραπεζικές.

Σύνοψη Κεφαλαίου 5

Καταγράφονται σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ Τραπεζικών και μη Τραπεζικών εταιρειών των τιμών και τάσεων του δείκτη “Temporary Differences / BTDs”.

Διαπιστώνεται σημαντική ανομοιογένεια ως προς το ύψος την σύνθεση και την τάση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (DTPs).

- Στις Μη Τραπεζικές εταιρείες υπερέχουν οι **DTLs** οι οποίες κατά ΜΟ καλύπτουν τα 2/3 των συνολικών DTPs. Περισσότερο από τα 2/3 των εταιρειών παρουσιάζουν DTA ή DTL < **3%** του Ενεργητικού τους.
- Στον Τραπεζικό κλάδο, από το 2005 έως και 2011, η συντριπτική πλειοψηφία των εταιριών εμφανίζει **DTAs** < **3%** του Ενεργητικού τους. Το 2012 παρατηρείται μετακίνηση του 1/3 των εταιρειών σε **DTA** που για πρώτη φορά ξεπερνά > το **3%**.
- Η πλειοψηφία των εταιρειών του δείγματος, εμφανίζουν **DTLs** που αντιστοιχούν στο **5%** της χρηματιστηριακής τους αποτίμησης. Οι **DTAs** της μειοψηφίας είναι σχεδόν πενταπλάσιο και αγγίζει το 24%.
- Η πιο σημαντική πηγή διαχρονικά των **DTAs** είναι οι “Παροχές και τα Ωφελήματα Προσωπικού”, ενώ των **DTLs** οι “Αποσβέσεις σε Ενσώματα & Ασώματα πάγια”.

Όσον αφορά τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Ζημίες εις Νέον (ΑΦΑ_Z) από την ανάλυση προκύπτουν τα εξής:

- Στις Μη Τραπεζικές εταιρείες, οι **ΑΦΑ_Z** καλύπτουν κατά Μ.Ο. το μισό (1/2) περίπου των συνολικών DTAs και το (1/5) των Προ Φόρων Αποτελεσμάτων (ΑΠΦ). Τα σημαντικότερα κονδύλια ΑΦΑ_Z παρουσιάζει ο κλάδος των τηλεπικοινωνιών και τα μικρότερα ο κλάδος των Χημικών Προϊόντων. Οι μισές περίπου εταιρείες των δεικτών του **FTSE/ASE 20 & 40** εμφανίζουν στο Ενεργητικό τους DTAs, οι οποίες καλύπτουν περισσότερο από το 80% των σωρευτικών ΑΦΑ_Z. Οι εταιρείες του FTSE/ASE 20 παρουσιάζουν κατά Μ.Ο. πέντε φορές μεγαλύτερη ΑΦΑ_Z σε σύγκριση με αυτές στον FTSE/ASE 40.

- Στον Τραπεζικό κλάδο (εάν απομονωθούν οι συνέπειες της χρηματοοικονομικής κρίσης), οι **ΑΦΑ_Ζ** καλύπτουν πολύ μικρότερο τμήμα του συνολικού Ενεργητικού, των Ιδίων Κεφαλαίων και των Αποτελεσμάτων. Οι εταιρείες (Χρήσεις) του **FTSE/ASE 20** καλύπτουν το 93% των συνολικών κονδυλίων των **ΑΦΑ_Ζ**. Και παρουσιάζουν με κατά Μ.Ο. τριπλάσια **ΑΦΑ_Ζ** από αυτές στον FTSE/ASE 40.

Οι Αναβαλλόμενοι Φόροι στα Αποτελέσματα παρουσιάζουν στην οκταετία 2005-2012 σημαντικές Κλαδικές και Χρηματιστηριακές διαφοροποιήσεις ήτοι:

- Στις Μη τραπεζικές εταιρείες οι Αναβαλλόμενοι Φόροι-Έσοδο (**ΑΦ_Εσ**) καλύπτουν κατά Μ.Ο. το 7,6 % των συνολικών Α.Π.Φ (κερδών) της οκταετίας και το **87%** των Α.Π.Φ, Εταιρικών - Χρήσεων που εμφανίζουν ΑΦ_Εσ. Για τον Αναβαλλόμενο Φόρο έξοδο (**ΑΦ_Εξ**) τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 6,5% και 7%. Ο Δείκτης FTSE/ASE Small Cap-80 συγκεντρώνει τα μεγαλύτερα ποσοστά ΑΦ_Εσ, αλλά και ΑΦ_Εξ. στα Α.Π.Φ.,
- Στους Τραπεζικούς ομίλους οι **ΑΦ_Εσ** καλύπτουν το 30% των συνολικών Α.Π.Φ (ζημιών) της οκταετίας και το 18% των Α.Π.Φ.(ζημιών) εταιρικών χρήσεων που εμφανίζουν ΑΦ_Εσ. Για τον **ΑΦ_Εξ**, τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 4% (σε ζημιές) και 6% (σε κέρδη).Ο Δείκτης FTSE/ASE-20 συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό ΑΦ_Εσ. στα Α.Π.Φ. και ο FTSE/ASE Small Cap 80 το μεγαλύτερο ποσοστό ΑΦ_Εξ.
- Οι κλάδοι (πέραν του τραπεζικού) που εμφανίζουν τα μεγαλύτερα ποσοστά **ΑΦ_Εσ. στα Α.Π.Φ.** είναι οι κλάδοι του Εμπορίου, της Ακίνητης Περιουσίας και των Α' Υλών, ενώ τα μικρότερα καταγράφονται στους κλάδους των Ταξιδιών, Τροφίμων & Ποτών και Τηλεπικοινωνιών. Κλάδοι με σημαντικά ποσοστά ΑΦ_Εξ. στα Α.Π.Φ. είναι οι κλάδοι του Εμπορίου και των Ασφαλειών, ενώ με τα μικρότερα οι κλάδοι των Ταξιδιών, της Ακίνητης Περιουσίας και της Υγείας.

Από την ανάλυση της Συνολικής Φορολογικής Επιβάρυνσης (Tax Rate), διαπιστώνεται ότι:

- Στην περίοδο 2005-2012 η μέση Πραγματική Φορολογική Επιβάρυνση (**ETR**) για τις κερδοφόρες εταιρικές χρήσεις διαμορφώνεται στο 26%, ενώ Τρέχων

Φορολογικός Συντελεστής (**CTR**) στο **21,85%**. Στο ίδιο διάστημα ο μέσος Ονομαστικός ΦΣ (**NTR**) υπολογίζεται στο **25%**. Οι εταιρίες του **FTSE/ASE Small Cap 80** εμφανίζουν τον *υψηλότερο* ETR και CTR. Οι εταιρίες του *Τεχνολογικού Κλάδου* εμφανίζουν τον υψηλότερο **ETR**, ενώ ο *χαμηλότερος* καταγράφεται στον κλάδο της Ακίνητης Περιουσίας. Ο *υψηλότερος CTR* σημειώνεται στον κλάδο των Τηλεπικοινωνιών και ο *χαμηλότερος* στον κλάδο των MME.

Από την Διερεύνηση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας υπό το πρίσμα των ελεγκτικών εταιρειών προκύπτουν τα εξής:

- Οι εταιρίες **Big-5** ελέγχουν το **100%** των Τραπεζικών Εταιρειών και λιγότερο από το μισό των υπολοίπων κλάδων, ενώ στην δεύτερη θέση βρίσκεται η **ΣΟΛ**.
- Στις μη Τραπεζικές εταιρίες οι Εκθέσεις Ελέγχου (ΕΕ) “**Με Σύμφωνη Γνώμη**” αποτελούν ξεπερνούν τα 2/3 του συνόλου. Στις τραπεζικές δεν υπάρχει μετά το 2011 Έκθεση Ελέγχου “Σύμφωνη Γνώμη”.
- Οι εταιρίες που ελέγχονται από την **ΣΟΛ** εμφανίζουν το μικρότερο ποσοστό **BTDs**, ενώ οι ελεγχόμενες από τις **Big-5** το μεγαλύτερο.
- Περισσότερο από τα 2/3 των **DTAs** από **AΦ_Z**, ανήκουν σε εταιρίες που ελέγχονται από τις **Big-5**, ενώ τα μερίδια των Λοιπών Ελληνικών και Διεθνών ελεγκτικών είναι μονοψήφια. Στην κατανομή των **DTLs** το μερίδιο των **Big-5** ισχυροποιείται και καταλαμβάνει μετά το **2008** ποσοστά μεγαλύτερα από το **80%**.
- Στην κατανομή του Αναβαλλόμενου Φόρου(Εσοδο) όσο και του Αναβαλλόμενου Φόρου (Εξόδο) τα μερίδια των **Big-5** είναι σημαντικά και μεγαλύτερα από όλων των άλλων κατηγοριών μαζί.

Καταλήγοντας, τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των Αναβαλλόμενων Φόρων ενσωματώνουν σημαντική πληροφόρηση, τόσο σε επίπεδο επιχείρησης όσο και κλάδου, για τους χρήστες των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων (αναλυτές, επενδυτές, χρηματοδότες, κεφαλαιαγορές, ρυθμιστικές και εποπτικές αρχές).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

6. «Η επίδραση των Αναβαλλόμενων Φόρων στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις»

Με σκοπό να συνδέσουμε τα ευρήματα του προηγούμενου κεφαλαίου (ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των Αναβαλλόμενων φόρων), με τις ανάγκες των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων για ποιοτικότερη πληροφόρηση, καθώς και την δυνατότητα αξιοποίησης τους κατά τον σχεδιασμό της φορολογικής πολιτικής, στο κεφάλαιο αυτό διερευνώνται: Ο ρόλος της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στα πλαίσια της Ανάλυσης των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων. Οι επιπτώσεις μιας μεταβολής των φορολογικών συντελεστών στην χρηματοοικονομική Θέση και τα Αποτελέσματα των εισηγμένων εταιρειών καθώς και η σχέση εταιρικών και κλαδικών χαρακτηριστικών των επιχειρήσεων με την Αναγνώριση Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Ζημίες εις Νέον σε περιόδους κρίσεων.

6.1 Αναβαλλόμενη Φορολογία και Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

6.1.1 Η έννοια και ο σκοπός της Ανάλυσης των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Η Ανάλυση των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων και Εκθέσεων είναι η επεξεργασία των πληροφοριών που ενσωματώνουν, συνεκτιμώντας και άλλες ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες, για τη λήψη οικονομικών αποφάσεων⁴⁷⁴.

Η ανάλυση των Χρηματοοικονομικών Εκθέσεων είναι τμήμα της ευρύτερης έννοιας της Οικονομικής Ανάλυσης μιας επιχείρησης ή οποία διακρίνεται περαιτέρω σε εξωτερική και εσωτερική ανάλυση⁴⁷⁵. Η οικονομική ανάλυση, προκειμένου να προσεγγίσει τους στόχους της, βασίζεται και χρησιμοποιεί τόσο ιστορικά όσο και

⁴⁷⁴ Για εμβάθυνση βλέπε Wild et al., (2001), σελ. 2-77.

⁴⁷⁵ Βλέπε Wild et al., (2001), σελ. 78-165.

δυναμικά (μη ενσωματωμένα στις οικονομικές αναφορές) δεδομένα⁴⁷⁶. Κατά την εκτίμηση των μελλοντικών μεγεθών και προκειμένου να περιοριστεί η “*Ασύμμετρη Πληροφόρηση*” (*informational asymmetry*)⁴⁷⁷ μεταξύ εξωτερικών και εσωτερικών αναλυτών⁴⁷⁸, είναι αναγκαία η ύπαρξη μια ευρύτερης βάσης ιστορικών πληροφοριών για κάθε επιχείρηση. Για τους εξωτερικούς αναλυτές αναμένεται, ότι με αυτό τον τρόπο, θα αυξηθεί η ικανότητα τους να εκτιμήσουν πιο αξιόπιστα την αξία μιας επιχείρησης. Η βασική αιτιολόγηση για την αξία των ιστορικών στοιχείων είναι η υπόθεση ότι με βάση την παρελθούσα κερδοφορία, και κατ’ επέκταση τα δημιουργηθέντα ταμειακά πλεονάσματα, μπορούν να εξαχθούν *ασφαλή συμπεράσματα για την μελλοντική κερδοφορία και τις αναμενόμενες καθαρές ταμειακές ροές*⁴⁷⁹. Παρά το γεγονός ότι η ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων αποτελεί βασικό πυλώνα της οικονομικής ανάλυσης, υπάρχουν μερικές φορές μεγάλα κενά και αποκλίσεις μεταξύ αναγκών πληροφόρησης και παρεχόμενης πληροφόρησης, σε ορισμένα τμήματα των περιοδικών ή και ετήσιων οικονομικών εκθέσεων και αναφορών⁴⁸⁰.

*Τα αναγκαία δεδομένα για την ανάλυση των Οικονομικών Δεδομένων των εισηγμένων επιχειρήσεων, αντλούνται κυρίως από τις δημοσιευόμενες Ετήσιες Εκθέσεις τους. Οι εκθέσεις αυτές εμπεριέχουν*⁴⁸¹, τις Εκθέσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και των εξωτερικών ελεγκτών, όλες τις Λογιστικές Πολιτικές και Αρχές που έχουν εφαρμοσθεί (IFRS/IAS), τις Οικονομικές Καταστάσεις και τις επεξηγηματικές Σημειώσεις (notes). Οι τελευταίες έχουν εξαιρετική σημασία, καθώς *η ποιότητα της Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης μιας επιχείρησης εξαρτάται συχνά σε πολύ μεγάλο βαθμό από την πληρότητα και την αξιοπιστία των Οικονομικών αυτών Αναφορών.*

⁴⁷⁶ Στα πλαίσια της παρούσας εργασίας δεν αποσκοπούμε σε μια σε βάθος θεωρητική προσέγγιση των μεθόδων της ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων. Για μια πλήρη επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας βλέπε Wild et al., (2001), Penman (2012), Wild et al., (2004), White et al., (2003), Νιάρχο (2003 & 2004), Γκίκα (2006).

⁴⁷⁷ Σύμφωνα με την οικονομική νομική έννοια του όρου «Ο ένας από τους δύο συμβαλλόμενους γνωρίζει περισσότερα από τον άλλον πριν τη συναλλαγή (και μπορεί, αν θέλει, να τον εξαπατήσει)».

⁴⁷⁸ Οι εσωτερικοί αναλυτές έχουν πρόσβαση σε επιπλέον πληροφορίες όπως προϋπολογισμοί, εσωτερικές εκθέσεις, controlling κ.λπ.).

⁴⁷⁹ Προκειμένου να πραγματοποιηθεί μια ασφαλέστερη εκτίμηση της αξίας της επιχείρησης, χρησιμοποιούνται ταυτόχρονα περισσότερες από μια μέθοδοι αποτιμήσεων.

⁴⁸⁰ Ιδιαίτερα τονίζεται από συμμετέχοντες στις κεφαλαιαγορές η σημαντικότητα του προσαρτήματος και των σημειώσεων (notes) των οικονομικών εκθέσεων, για τις οποίες όμως (σημειώσεις), όχι λίγες φορές, εγείρονται θέματα ποιότητας και πληρότητας της παρεχόμενης πληροφόρησης βλέπε PWC, corporate reporting survey 2007, σελ. 8.

⁴⁸¹ Στην χώρα μας, τα υποχρεωτικώς δημοσιοποιούμενα/δημοσιευόμενα στοιχεία από τις εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρείες προβλέπονται στο Άρθρο 4 του Ν. 3556/2007.

6.1.2 Ο χειρισμός και η ερμηνεία των Αναβαλλόμενων Φόρων κατά την Ανάλυση των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Οι Αρχές και η μεθοδολογία που πρέπει να ακολουθούνται κατά τον Λογιστικό Χειρισμό των Αναβαλλόμενων Φόρων, είναι αρκετά πολύπλοκες και επιβαρύνουν σε μεγάλο βαθμό την διαδικασία σύνταξης των Οικονομικών Αναφορών σε περιοδική και ετήσια βάση. Ζητούμενο είναι επίσης κατά πόσο η κοστοβόρα⁴⁸² αυτή πληροφόρηση χρησιμοποιείται τελικά από τους χρήστες των χρηματοοικονομικών αυτών αναφορών (εσωτερικούς και εξωτερικούς) και είναι συμβατή με την έννοια του *relevance*⁴⁸³ όπως περιγράφεται στο εννοιολογικό πλαίσιο του **IASB Framework** (IASB F.26)⁴⁸³.

«To be useful, information must be relevant to the decision-making needs of users. Information has the quality of relevance when it influences the economic decisions of users by helping them evaluate past, present or future events or confirming, or correcting, their past evaluations»

Επίσης, σύμφωνα με το IASB Framework (IASB F.44), σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στο κόστος άντλησης ή και δημιουργίας μιας πληροφορίας και των ωφελειών που προκύπτουν από αυτή.

«The balance between benefit and cost is a pervasive constraint rather than a qualitative characteristic. The benefits derived from information should exceed the cost of providing it. The evaluation of benefits and costs is, however, substantially a judgemental process. Furthermore, the costs do not necessarily fall on those users who enjoy the benefits. Benefits may also be enjoyed by users other than those for whom the information is prepared;»

Ο χειρισμός των Αναβαλλόμενων Φόρων στα πλαίσια της Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης (ιδιαίτερα εκείνων του Ενεργητικού), δεν φαίνεται να καλύπτεται επαρκώς στην βιβλιογραφία ακόμα και σήμερα. Οι πιο πολλές έρευνες⁴⁸⁴ επικεντρώνονται είτε στην χρησιμότητα της πληροφόρησης των Αναβαλλόμενων Φόρων για τους εξωτερικούς

⁴⁸² Το πρόσθετο αυτό κόστος προκύπτει διότι, λόγω της πολυπλοκότητας υπολογισμού και παρουσίας των Αναβαλλόμενων Φόρων, συχνά, κατά την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων, προκύπτει η ανάγκη χρησιμοποίησης εξωτερικών συμβούλων κατά την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων. Βλέπε Deloitte “Tax basis balance sheet analysis An approach for continuous improvement in financial reporting for income taxes: -http://www.deloitte.com/assets/Dcom-UnitedStates/Local%20Assets/Documents/Tax/us_tax_TBBS_020211.pdf).

⁴⁸³ The IASB Framework (IASB F.) was approved by the IASC Board in April 1989 for publication in July 1989, and adopted by the IASB in April 2001.

⁴⁸⁴ Βλέπε Huss και Zhao (1991), Chattopadhyay et al. (1997), Beaver και Dukes (1972), Amir και Sougiannis (1999).

χρηματοδότες (δεν επιβεβαιώνεται) είτε απευθείας στην χρηματιστηριακή αποτίμηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (επιβεβαιώνεται), χωρίς κατά την γνώμη του γράφοντος να διερευνάται εάν και σε ποιό βαθμό τα κονδύλια αυτά και οι επεξηγηματικές σημειώσεις (notes) έχουν γίνει κατανοητά και μπορούν αξιολογηθούν από αναλυτές και επενδυτές. Την δυσκολία κατανόησης των μεγεθών των Αναβαλλόμενων Φόρων επισημαίνουν διεθνείς ελεγκτικοί και συμβουλευτικοί οίκοι και εξειδικευμένα εργαστήρια χρηματοοικονομικής ανάλυσης⁴⁸⁵.

Ιδιαίτερα στην Άγγλο-Αμερικανική βιβλιογραφία εκπροσωπείται από καιρό η άποψη ότι οι Αναβαλλόμενοι Φόροι στα Αποτελέσματα (έξοδο / έσοδο) αποτελούν ενδείξεις για χειραγώγηση των κερδών και θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με ιδιαίτερη προσοχή από τους Αναλυτές (*EM-Hypothesis*)⁴⁸⁶.

Το ζήτημα επίσης των περιθωρίων ανοχής που προκύπτουν, κατά τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης Αξίας των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων (ΑΦΑ/DTA), πυροδότησε επίσης πλήθος συζητήσεων και ερωτημάτων κατά πόσο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς χειραγώγησης των κερδών από πλευράς των επιχειρήσεων⁴⁸⁷.

Κατά την εκτίμηση της διατηρησιμότητας των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων και την συλλειτουργία τους με τους Αποτελεσματικούς Λογαριασμούς Αναβαλλόμενο – Έσοδο / Έξοδο, συνίσταται η συνεκτίμηση των κονδυλίων “*Τρέχων Φόρος*” και “*Καταβληθείς Φόρος*”. Ο διαχωρισμός της Συνολικής Φορολογικής επιβάρυνσης σε Τρέχων και Αναβαλλόμενο μπορεί να αντληθεί μόνο από τις γνωστοποιήσεις των σημειώσεων εφόσον τηρούνται τα προβλεπόμενα από το IAS 12.80(a). Η ταμειακή εκροή φόρων προβλέπεται να γνωστοποιείται από το IAS 7.35.

Η έλλειψη η μη σταθερότητα κονδυλίων που αφορούν τον Τρέχων και τον καταβληθέν Φόρο μπορεί να αποτελούν ενδείξεις για συνεχιζόμενες οικονομικές δυσκολίες της επιχείρησης (*Financial Distress*). Εάν ταυτόχρονα τα Λογιστικά

⁴⁸⁵ Βλέπε Deloitte Tax LLP (2011). “Tax basis balance sheet analysis”. An approach for continuous improvement in financial reporting for income taxes.” - http://www.deloitte.com/assets/Dcom-UnitedStates/Local%20Assets/Documents/Tax/us_tax_TBBS_020211.pdf;- *Deferred Tax Assets and the Disclosure of Tax-planning Strategies, December 2011 (c) 2011 by the College of Management, Georgia Institute of Technology, Atlanta, GA 30332-0520* - http://scheller.gatech.edu/centers-initiatives/financial-analysis-lab/files/2011/gatechlab_tax_planning_dec11.pdf.

⁴⁸⁶ Βλέπε κεφάλαιο 4.6.2: Phillips et al., (2003), Phillips et al., (2004), Dhaliwal et al., (2004), Gaeremynck και Van de Gucht (2004).

⁴⁸⁷ Βλέπε κεφάλαιο 4.6.1: Herbohn et al., (2010), Christensen et al. (2008), Frank και Rego (2006), Schrand και Wong (2003).

Αποτελέσματα δεν βρίσκονται σε κάποια λογική σχέση με τον Τρέχων και τον καταβληθέν Φόρο (ταμειακή ροή), δηλαδή το μεγαλύτερο τμήμα του Φόρου Εξόδου προέχεται από τον Αναβαλλόμενο, αυτό μπορεί να παραπέμπει από χειραγώγηση των δημοσιευόμενων Λογιστικών Αποτελεσμάτων έως και συμπεριφορές που μπορούν να χαρακτηριστούν ακόμα και ως απάτη⁴⁸⁸.

Η ερμηνεία των κονδυλίων των αναβαλλόμενων φόρων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και από τον στόχο της ανάλυσης και τις ιδιαιτερότητες του κλάδου. Έτσι π.χ. στην περίπτωση των τραπεζικών ιδρυμάτων, σε περιόδους που καταγράφονται μεγάλες ζημιές, χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής τα αναβαλλόμενα περιουσιακά στοιχεία Ενεργητικού που υπεισέρχονται στον υπολογισμό του δείκτη κεφαλαιακής τους επάρκειας⁴⁸⁹. Μια καθολική (λόγω μη επαρκών γνώσεων) απαλοιφή των κονδυλίων των αναβαλλόμενων φόρων κατά την ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων εγκυμονεί τον κίνδυνο να οδηγηθούμε σε λανθασμένα συμπεράσματα.

Όσον αφορά τις εισηγμένες στο ΧΑ εταιρείες, τα μεγέθη και η πληροφορική Αξία των κονδυλίων των Αναβαλλόμενων Φόρων στον Ισολογισμό και τα Αποτελέσματα, δεν φαίνεται να έχουν αξιολογηθεί επαρκώς από αναλυτές⁴⁹⁰ και επενδυτές⁴⁹¹. Σε κάποιο βαθμό αυτό δικαιολογείται από το γεγονός ότι τα κονδύλια αυτά εμφανίζονται στον Ισολογισμό και την Κατάσταση Αποτελεσμάτων σε συνοπτική μορφή, συμψηφισμένα (net), και προκύπτουν μετά από περίπλοκες και δυσκολονόητες λογιστικές μεθόδους και χειρισμούς. Προκειμένου κάποιος να αντλήσει τις απαραίτητες πληροφορίες, πρέπει να ανατρέξει στις σημειώσεις των σχετικών Οικονομικών Εκθέσεων και να μελετήσει προσεκτικά τις προβλεπόμενες από το IAS 12 σχετικές γνωστοποιήσεις⁴⁹² οι οποίες σε αρκετές περιπτώσεις δεν καλύπτουν τις απαιτήσεις του πρότυπου⁴⁹³.

Οι αρμόδιες για τις εισηγμένες εταιρείες εποπτικές αρχές δεν φαίνεται να έχουν προβεί επίσης σε ικανοποιητική αξιολόγηση και αξιοποίηση των πληροφοριών αυτών⁴⁹⁴. Χαρακτηριστικό αποτελεί ο συγκριτικά χαμηλός αριθμός συστάσεων και κυρώσεων που

⁴⁸⁸ Συγκρ. Lev και Nissim (2004).

⁴⁸⁹ Βλέπε Skinner (2008), σελ. 236, Yamori και Kobayashi σελ. 466–468, Gee και Mano (2006), σελ.1–21.

⁴⁹⁰ Βλέπε Αναλύσεις Αποτελεσμάτων Τραπεζικού και λοιπών κλάδων.

⁴⁹¹ Βλέπε Χύτης και συν. (2011) και Hytis et al. (2013).

⁴⁹² Βλέπε σχετικά IAS 12.80.12.81, 12.82, IAS 1 και κεφάλαιο 2.

⁴⁹³ Βλέπε σχετικά παράγραφο 5.3.

⁴⁹⁴ Αρχικά το Χρηματιστήριο Αθηνών και στην συνέχεια η Ελληνική Επιτροπή κεφαλαιαγοράς (Ε.Κ) <http://www.hcmc.gr/pages/category.asp?catID=3>

έχουν επιβληθεί από το 2005 έως σήμερα⁴⁹⁵ για παρατυπίες και παραβάσεις που σχετίζονται με την ορθή Εμφάνιση και αποκάλυψη των κονδυλίων των Αναβαλλόμενων Φόρων.

Από την πλευρά των ελεγκτικών εταιρειών σε ελάχιστα πιστοποιητικά και παρατηρήσεις⁴⁹⁶ δίνεται “Εμφαση” σε θέματα ορθής επιμέτρησης και παρουσίασης στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Αναβαλλόμενων Φόρων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο Τραπεζικός κλάδος, και ιδιαίτερα η χρήση 2011. Στις Ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις της χρήσης γίνεται εκτενής αναφορά στις επιπτώσεις των σημαντικών ζημιών⁴⁹⁷ που προέκυψαν από την εφαρμογή του PSI στην κεφαλαιακή επάρκεια τους, δεν δίνεται όμως η ίδια βαρύτητα σε γνωστοποιήσεις και αποκαλύψεις για τα σημαντικότερα κονδύλια των Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού⁴⁹⁸ που Αναγνωρίστηκαν από τις Ζημίες Εις Νέον του PSI.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω θα έπρεπε να δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στα Κονδύλια των Αναβαλλόμενων Φόρων και τις συνοδευτικές αυτών γνωστοποιήσεις κατά την ανάλυση των Οικονομικών Καταστάσεων των Ελληνικών εισηγμένων Εταιρειών. Το κατά πόσο όμως αυτό θα αποδώσει ικανοποιητικά αποτελέσματα εξαρτάται αφενός από την ποιότητα των σχετικών συνοδευτικών εκθέσεων (notes) και αφετέρου από την γνώση των αναλυτών και την εξοικείωση τους με την πολύπλοκη λογιστική των Φόρων. Επίσης η συνεκτίμηση των δεικτών αποδοτικότητας που αναφέρονται στα μεγέθη των ταμιακών ροών συμπληρώνει τα κενά που αφήνει ο Αναβαλλόμενος Φόρος στα Αποτελέσματα ως υπολογιστικό μέγεθος.

Στο τέλος του παρόντος κεφαλαίου προσεγγίζονται και αναλύονται εμπειρικά οι επιπτώσεις στα Καθαρά Αποτελέσματα Μετά Φόρων (Earnings After Taxes), στον Δείκτη Πραγματικής Φορολογικής Επιβάρυνσης (**Effective Tax Rate**), την

⁴⁹⁵ Αφορά συνολικά (3) περιπτώσεις διερεύνησης της μη ορθής απεικόνισης στις Οικονομικές Καταστάσεις των Αναβαλλόμενων φορολογικών Απαιτήσεων από Ζημίες εις Νέον. Η εταιρεία “Χ. Κ. ΤΕΓΟΠΟΥΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε π.χ. σύμφωνα με την ΕΚ “ Δεν κατήρτισε τις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας για την περίοδο που έληξε την 31.3.2011 σύμφωνα με τις διατάξεις των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ. Ως συνέπεια της επιβλήθηκε προσωρινή αναστολή διαπραγμάτευσης των μετοχών της (10 ημέρες) στο Χρηματιστήριο Αθηνών, κατ’ εφαρμογή της περίπτωσης (δ) της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν. 3556/2007”.

⁴⁹⁶ Αφορά τις ίδιες περιπτώσεις για τις οποίες στην συνέχεια επιμελήθηκε η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

⁴⁹⁷ “Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη στη γνώμη μας, επιστούμε την προσοχή σας στη σημείωση 2.1 των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων όπου γίνεται αναφορά στις επιπτώσεις των ζημιών απομείωσης από την αναδιάρθρωση του Ελληνικού χρέους στα εποπτικά κεφάλαια της Τράπεζας και του Ομίλου, στις προγραμματισμένες ενέργειες για την αποκατάσταση της κεφαλαιακής επάρκειας, καθώς και στις υφιστάμενες αβεβαιότητες οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης”. Πιστοποιητικό Ελέγχου Τράπεζας Πειραιώς 2011.

⁴⁹⁸ Βλέπε σχετικά κεφάλαιο 5.4.3.

Αποδοτικότητα (profitability) των Ιδίων και Συνολικών Κεφαλαίων (**ROE-ROA**) και τον βαθμό χρηματοδότησης του Ενεργητικού με Δανειακά Κεφάλαια Επιβάρυνση (**Debt/Asset**) των επιχειρήσεων του δείγματος μιας μεταβολής (αύξησης / μείωσης) του φορολογικού συντελεστή, για περιόδους που ακολούθησαν μετά την πρώτη εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.

Οι αριθμοδείκτες που επιλέχθηκαν είναι αυτοί που επηρεάζονται κυρίως από μια επανεκτίμηση (**revaluation effect**) των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (ΑΦΘ) ως συνέπεια μιας μεταβολής (αύξησης / μείωσης) των Φορολογικών Συντελεστών, και αναλύονται στις επόμενες παραγράφους.

6.2 Αναβαλλόμενη Φορολογία και Ανάλυση της Χρηματοοικονομικής Θέσης

6.2.1 Ανάλυση της δομής της περιουσίας και των κεφαλαίων

Η σπουδαιότητα της ανάλυσης της δομής των κεφαλαίων⁴⁹⁹ έγκειται στην ουσιαστική διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στα ίδια και στα δανειακά κεφάλαια της επιχείρησης. Βασικός σκοπός της είναι η εκτίμηση της ικανότητας μακροχρόνιας επιβίωσης της. Τα *Ίδια Κεφάλαια* λόγω της φύσεως τους δικαιούνται και απαιτούν μια αποδοτικότητα μεγαλύτερη από την αμοιβή των *Συνολικά Απασχολούμενων Κεφαλαίων*.

Η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IFRS/IAS) φαίνεται να έχει επηρεάσει σημαντικά την δομή των Ισολογισμών και είχε σημαντική επίδραση σε αρκετούς αριθμοδείκτες Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης επιχειρήσεων σε χώρες που εφάρμοζαν πριν Τραπεζοκεντρικά (bank-based) Εθνικά Λογιστικά Πρότυπα⁵⁰⁰.

Ορισμένα από τα *IFRS/IAS*, όπως το *IAS 12*, είχαν σπάνια αντίστοιχά τους ή παρεμφερή, στα Εθνικά Λογιστικά Πρότυπα (GAAP) των Περισσοτέρων Κρατών της κεντρικής Ευρώπης⁵⁰¹.

⁴⁹⁹ Βλέπε Νιάρχο (2003), κεφ. 6.

⁵⁰⁰ Βλέπε Lantto και Sahlström (2009), σελ. 341-361.

⁵⁰¹ Την μοναδική ίσως εξαίρεση αποτελεί η Αγγλία, βλέπε Cheung et al., (1977) και η Γερμανία σε πολύ μεταγενέστερο χρόνο με τον Νόμο περί Εκσυγχρονισμού των Οικονομικών Καταστάσεων (2009). “BilMoG (Bilanz - Modernisierungs- Gesetz – BGBl. IS. 1102 -29/05/209)”, Βλ. Deloitte (εκδ.): Die Bilanzrechtsreform 2010/11. Deloitte (Hrsg.): Die Bilanzrechtsreform 2010/11. Handels- und Steuerbilanz nach BilMoG. 4. Auflage, Stollfuß, Bonn 2011, ISBN 978-3-08-440146-8.

Πολλοί Αριθμοδείκτες Διάρθρωσης Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας επηρεάζονται από την Αναγνώριση και την μεταβολή Αναβαλλόμενης Φορολογίας Ενεργητικού και Παθητικού σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο IAS 12.

Η μεταβολή στους αριθμοδείκτες αυτούς προκύπτει κυρίως από την παρουσίαση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (ΑΦΑ / ΑΦΥ) ως Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις ή Υποχρεώσεις (IAS 1.70), από την επίδραση στην σχέση Βραχυπρόθεσμων / Μακροπρόθεσμων Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων και από τα μεγέθη του Ισολογισμού όπως διαμορφώνονται μετά την ενσωμάτωση των ΑΦΑ / ΑΦΥ. **Τα ίδια κεφάλαια** (ως η διαφορά μεταξύ Συνολικού Ενεργητικού και Συνολικών Υποχρεώσεων) επηρεάζονται επίσης σημαντικά από την Αναγνώριση Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού και Υποχρεώσεων⁵⁰².

Η επίδραση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης μπορεί να τυποποιηθεί ως εξής:

Πίνακας 6-1: Η επίδραση Αναβαλλόμενης Φορολογίας στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.

Αναβαλλόμενη Φορολογία ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις (ΜΑ)	↑
	Συνολικά Κεφάλαια (ΣΚ)	↑
	Ίδια Κεφάλαια (ΙΚ)	↑
Αναβαλλόμενη Φορολογία ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις (ΜΥ)	↑
	Συνολικά Κεφάλαια (ΣΚ)	↔
	Ίδια Κεφάλαια (ΙΚ)	↓

⁵⁰² Η επίδραση θα παρουσιάζεται με την μορφή ενός βέλους. Ένα βέλος με φορά προς τα επάνω υποδηλώνει μια θετική επίδραση (π.χ. μια αύξηση του μεγέθους ενός Αναβαλλόμενου Στοιχείου (ΑΦΑ / ΑΦΥ) οδηγεί σε αύξηση του μεγέθους που μελετούμε).

6.2.2 Επίδραση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στην Δομή των Κεφαλαίων

Στην συνέχεια θα αναλύσουμε την επίδραση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας σε βασικούς Αριθμοδείκτες Δομής Κεφαλαίων που εν μέρει θα χρησιμοποιηθούν στο εμπειρικό σκέλος της παρούσας έρευνας.

6.2.2.1 Η σχέση Ιδίων προς Συνολικά Κεφάλαια

Ένας σημαντικός Αριθμοδείκτης διάρθρωσης των κεφαλαίων, και μέτρησης της βιωσιμότητας μιας επιχείρησης, είναι η σχέση των Ιδίων Κεφαλαίων προς τα Συνολικά Κεφάλαια. Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει τι ποσοστό (%) των Συνολικών Κεφαλαίων έχει χρηματοδοτηθεί από τους φορείς της. Για τον υπολογισμό του τα Ίδια Κεφάλαια διαιρούνται με τα Συνολικά Κεφάλαια (Σύνολο Ισολογισμού):

$$\text{Αριθμοδείκτης : } \mathbf{Ιδίων / Συνολικά Κεφάλαια (\%)} = \frac{\mathbf{Ιδια Κεφάλαια}}{\mathbf{Συνολικό Ενεργητικό}}^{502}$$

Για τις ανάγκες της προσέγγισης μας ο Αριθμοδείκτης μπορεί να διατυπωθεί ως εξής:

$$\frac{\mathbf{Ιδια Κεφάλαια}}{\mathbf{Συνολικό Ενεργητικό}} = \frac{\mathbf{Συν. Ενεργητικό (ΣΕ) - Συν. Υποχρεώσεις (ΣΥ)}}{\mathbf{Συν. Ενεργητικό (ΣΕ)}} = \frac{\mathbf{ΣΕ - ΣΥ}}{\mathbf{ΣΕ}}$$

Η Αναγνώριση Αναβαλλόμενης Φορολογίας ως στοιχείο Ενεργητικού (ΑΦΑ) αυξάνει το ποσοστό (%) της αυτοχρηματοδότησης της επιχείρησης με ίδια κεφάλαια (ΙΚ):

Εξίσωση 6-1: Επίδραση (ΑΦΑ) στο (%) αυτοχρηματοδότησης (ΙΚ).

$$(\%) \frac{\mathbf{Ιδια Κεφάλαια}}{\mathbf{Συνολικά Κεφάλαια}} = \frac{\mathbf{\overbrace{\overbrace{\Sigma \mathbf{Ε}}^{\uparrow} - \mathbf{ΣΥ}}^{\uparrow}}}}{\mathbf{ΣΕ}} \left. \vphantom{\frac{\mathbf{\overbrace{\overbrace{\Sigma \mathbf{Ε}}^{\uparrow} - \mathbf{ΣΥ}}^{\uparrow}}}}{\mathbf{ΣΕ}}} \right\} \uparrow$$

Αυτό συμβαίνει διότι η αύξηση της περιουσίας (ΣΕ) στον παρανομαστή είναι πιο ισχυρή σε σχέση με αυτή του αριθμητή, έτσι αυξάνει η συμμετοχή των Ιδίων στα Συνολικά Κεφάλαια ως (%) και κατά συνέπεια έχουμε **ΘΕΤΙΚΗ** επίδραση της ΑΦΑ στον αριθμοδείκτη.

Αντίθετα η Αναγνώριση Αναβαλλόμενης Φορολογίας ως στοιχείο Παθητικού (ΑΦΥ) αυξάνει τις μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις και έχει **ΑΡΝΗΤΙΚΗ** επίδραση στον αριθμοδείκτη διότι μειώνει το ποσοστό (%) της αυτοχρηματοδότησης της επιχείρησης με ίδια κεφάλαια:

$$(\%) \frac{\text{Ιδία Κεφάλαια}}{\text{Συνολικά Κεφάλαια}} = \frac{\overbrace{\Sigma \text{Ε} - \Sigma \text{Υ}}^{\downarrow}}{\Sigma \text{Ε}} \left. \vphantom{\frac{\Sigma \text{Ε} - \Sigma \text{Υ}}{\Sigma \text{Ε}}} \right\} \downarrow$$

6.2.2.2 Η σχέση Ξένων προς Συνολικά Κεφάλαια (Debt/Asset ratio)

Μία διαφορετική έκφραση της δομής των κεφαλαίων μας δίνει ο αριθμοδείκτης που εκφράζει (συμπληρωματικά στον προηγούμενο) τον βαθμό χρηματοδότησης της περιουσίας με **Ξένα Κεφάλαια** (Υποχρεώσεις προς Τρίτους), γνωστός στην βιβλιογραφία ως (**Debt/Asset ratio**). Η διαφορά του αριθμοδείκτη από το 100 δείχνει το ποσοστό των κεφαλαίων που προσφέρθηκε από τους πιστωτές της επιχείρησης (βραχυπρόθεσμους και Μακροπρόθεσμους) για την χρηματοδότηση του ενεργητικού.

$$\frac{\text{Debt}}{\text{Asset}} \text{ ratio} = \frac{\text{Συνολικές Υποχρεώσεις}}{\text{Συνολικό Ενεργητικό}}$$

Ο αριθμοδείκτης αυτός παρέχει ενδείξεις για το μακροχρόνιο κίνδυνο χρεοκοπίας⁵⁰³ που αντιμετωπίζει μια επιχείρηση. Δείχνει τι ποσοστό του Ενεργητικού αποτελούν τα **Ξένα Κεφάλαια (ΞΚ)** και είναι ενδεικτικός του βαθμού προστασίας των πιστωτών από το σύνολο των κεφαλαίων της επιχείρησης. Όσο πιο χαμηλή είναι η τιμή του δείκτη τόσο πιο πρόθυμοι είναι οι πιστωτές να χορηγήσουν πρόσθετες πιστώσεις.

Για τις ανάγκες της προσέγγισης διαχωρίζονται οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις (ΑΦΑ) και Υποχρεώσεις (ΑΦΥ) από τα υπόλοιπα στοιχεία Ενεργητικού και των Υποχρεώσεων αντίστοιχα:

$$\begin{aligned} \frac{\text{Συνολικές Υποχρεώσεις}}{\text{Συνολικό Ενεργητικό}} &= \frac{\text{Λοιπές Υποχρεώσεις} + (\text{ΑΦΥ})}{\text{Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού} + (\text{ΑΦΑ})} \\ &= \frac{\text{Λοιπές Υποχρεώσεις} + (\text{ΑΦΥ})}{\text{Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού} + (\text{ΑΦΑ})} \end{aligned}$$

⁵⁰³ Βλέπε Βασιλείου και Ηρειώτης Ν. (2008), σελ.50-51

Με βάση την ανωτέρω έκφραση του αριθμοδείκτη⁵⁰⁴:

Στην περίπτωση **αναγνώρισης** μιας (καθαρής) Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαιτήσης Ενεργητικού (**ΑΦΑ**), προκύπτει αύξηση του Συνολικού Ενεργητικού στον παρανομαστή του κλάσματος που οδηγεί στην βελτίωση της τιμής του δείκτη διότι επέρχεται μείωση του ποσοστού (%) εξάρτησης της επιχείρησης από Ξένα (δανειακά).

Εξίσωση 6-2: Επίδραση (ΑΦΑ) στο (%) χρηματοδότησης με Ξένα Κεφάλαια.

$$\frac{\text{Debt}}{\text{Asset}} \text{ ratio} = \frac{\text{Λοιπές Υποχρεώσεις}}{\underbrace{\text{Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού} + \text{ΑΦΑ}}_{\uparrow}}$$

Αντίθετα στην περίπτωση Αναγνώρισης μιας (καθαρής) Αναβαλλόμενης Φορολογικής Υποχρέωσης (**ΑΦΥ**) προκύπτει αύξηση των **Συνολικών Υποχρεώσεων** στον Αριθμητή του κλάσματος που οδηγεί σε **επιδείνωση** (αύξηση) της τιμής του αριθμοδείκτη που σημαίνει μεγαλύτερη εξάρτηση από δανειακά (Ξένα) Κεφάλαια.

Εξίσωση 6-3: Επίδραση (ΑΦΥ) στο (%) χρηματοδότησης με Ξένα Κεφάλαια.

$$\frac{\text{Debt}}{\text{Asset}} \text{ ratio} = \frac{\overbrace{\text{Λοιπές Υποχρεώσεις} + \text{ΑΦΥ}}^{\uparrow}}{\text{Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού}}$$

Συμπέρασμα: Η αναγνώριση μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαιτήσης (**ΑΦΑ**) επιδρά **ΘΕΤΙΚΑ** στους αριθμοδείκτες: Ιδίων / Συνολικά Κεφάλαια και Ξένα / Συνολικά Κεφάλαια.

Αντίθετα, η αναγνώριση μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Υποχρέωσης (**ΑΦΥ**), επιδεινώνει τόσο την σχέση Ξένα / Συνολικά Κεφάλαια όσο και την σχέση Ιδίων / Συνολικά Κεφάλαια.

⁵⁰⁴ Η ταυτόχρονη εμφάνιση στον Ισολογισμό ΑΦΑ και ΑΦΥ παραπέμπει στην περίπτωση που σύμφωνα με το IAS 12, δεν είναι εφικτός ο συμψηφισμός τους (IAS 12.74).

6.3 Αναβαλλόμενη Φορολογία και Ανάλυση Αποδοτικότητας

Η αποδοτικότητα μιας οικονομικής μονάδας αντανακλά την ικανότητα της να παράγει κέρδη. Συχνά η έννοια της αποδοτικότητας ταυτίζεται με την έννοια της αποτελεσματικότητας της διοίκησης μιας επιχείρησης⁵⁰⁵. Την καλύτερη ένδειξη για την αποτελεσματικότητα της διοίκησης παρέχει η μακροχρόνια αποδοτικότητα της επιχείρησης, ιδιαίτερα όταν υπολογίζεται για έναν ολόκληρο οικονομικό κύκλο.

Αρκετές έρευνες διερευνούν την σχέση της αποδοτικότητας μιας οικονομικής μονάδας, μετρούμενη μια σειρά λογιστικών μεγεθών⁵⁰⁶ (*business performance*) με την οικονομική αποδοτικότητα (*economic performance*) όπως π.χ. ο δείκτης *Tobin's Q ratio*⁵⁰⁷.

Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας διερευνούν την σχέση κερδών και απασχολούμενων στην επιχείρηση κεφαλαίων καθώς και με την σχέση κερδών και πωλήσεων⁵⁰⁸. Δείχνουν ουσιαστικά πόσο αποτελεσματικά⁵⁰⁹ λειτούργησε μια επιχείρηση σε βάθος χρόνου απαντώντας στα ερωτήματα εάν τα κέρδη της ήταν ικανοποιητικά και ποιά ήταν εντέλει η απόδοση των κεφαλαίων της από τις κύριες δραστηριότητές της.

Στην συνέχεια παρουσιάζεται και αναλύεται πως επηρεάζεται από την Αναβαλλόμενη Φορολογία η *Αποδοτικότητα των Κεφαλαίων* μιας επιχείρησης, κάνοντας χρήση δύο βασικών⁵¹⁰ αριθμοδεικτών⁵¹¹:

- 1) Αποδοτικότητας του συνόλου των Κεφαλαίων και
- 2) Αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων μιας επιχείρησης.

Ο αριθμοδείκτης της Συνολικής πραγματικής Φορολογικής Επιβάρυνσης (*Effective Tax Rate*), λόγω της διαρκώς αυξανόμενης σημασίας του, θα εξεταστεί σε ξεχωριστή παράγραφο του παρόντος κεφαλαίου⁵¹².

⁵⁰⁵ Βλέπε Wild et al., (2001).

⁵⁰⁶ Όπως η πορεία εξέλιξης του όγκου των πωλήσεων, της παραγωγής των κερδών κ.λπ.

⁵⁰⁷ Βλέπε Chen και Lee (1995), Chen και Steiner (2000), Landsman και Shapiro (1995), Arcelus et al., (2005).

⁵⁰⁸ Βλέπε αναλυτικά μεθοδολογίας υπολογισμού σε Penman (2012), κεφ. 11 και Νιάρχο (2003), κεφ. 5.

⁵⁰⁹ Βλέπε Γκίκα (2002) και Βασιλείου και Ηρειώτης (2008), σελ.54-55.

⁵¹⁰ Στα πλαίσια της ανάλυση αποδοτικότητας χρησιμοποιούνται και άλλοι δείκτες όπως: Περιθωρίων κέρδους, Αποδοτικότητας Πωλήσεων, Παγιοποιήσεων κλπ.

⁵¹¹ Οι Αριθμοδείκτες αυτοί χρησιμοποιούνται ευρέως κατά την Ανάλυση των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων και συνδυασμός τους είναι γνωστός στην βιβλιογραφία ως «DuPont System». Βλέπε Bringham και Gapenski (1987), Bodie et al. (2004), Groppelli και Nikbakht (2000).

6.3.1 Ανάλυση της Απόδοσης των Επενδεδυμένων Κεφαλαίων

Η αποδοτικότητα των Επενδεδυμένων Κεφαλαίων υπολογίζεται διακριτά για τα Συνολικά και τα Ίδια κεφάλαια.

6.3.1.1 Αποδοτικότητα του Ενεργητικού (ROA)

Η Αποδοτικότητα του Συνόλου των Κεφαλαίων⁵¹³ είναι γνωστή στην διεθνή βιβλιογραφία και ως Αποδοτικότητα του Συνόλου του ενεργητικού (Return on Assets)⁵¹⁴:

Εξίσωση 6-4: Αποδοτικότητα Συνολικού Ενεργητικού (ROA).

$$\text{ROA} = \frac{\text{Καθαρά Αποτελέσματα} + \text{Τόκοι Έξοδα} (1 - \text{Φορολογικός Συντελεστής})}{\text{Μέσος Όρος Συνόλου Ενεργητικού}}$$

Όπου:

ROA (Return on Assets) = Αποδοτικότητα Συνολικού Ενεργητικού

Καθαρά Αποτελέσματα: Τα αποτελέσματα (Κέρδη / Ζημίες) μετά την αφαίρεση όλων των σχετικών εξόδων και της συνολικής επιβάρυνσης για φόρους (Tax Expense)⁵¹⁵.

Τόκοι έξοδα: Τα χρηματοοικονομικά Έξοδα μειωμένα κατά το ποσό του φορολογικού οφέλους που προκύπτει από την έκπτωσή τους για φορολογικούς σκοπούς προστίθενται⁵¹⁶ στα καθαρά κέρδη, γιατί θεωρούνται αμοιβή για την παροχή κεφαλαίων από τους πιστωτές.

⁵¹² Βλέπε Lev και Nissim (2004), σελ. 1039.

⁵¹³ Διαφορετική έννοια από την έννοια της αποδοτικότητας της επένδυσης που έχει κάνει ένας χρηματιστηριακός επενδυτής στην μετοχή μιας επιχείρησης.

⁵¹⁴ Βλέπε White et al., (2003).

⁵¹⁵ Όταν οι φόροι αγνοούνται κατά τον υπολογισμό των αριθμοδεικτών αποδοτικότητας έχουμε εικονική βελτίωσή τους. Λόγοι που οδηγούν στην παράλειψη των φόρων κατά τον υπολογισμό των καθαρών κερδών όταν δεν εφαρμόζονται τα IAS αποτελούν: οι συχνές μεταβολές στη φορολογική νομοθεσία (δυσχεραίνουν διαχρονικές συγκρίσεις αριθμοδεικτών) ή η επιθυμία διαχωρισμού των καθαρά λειτουργικών δραστηριοτήτων από τις δραστηριότητες και ενέργειες που επιβάλλει ο φορολογικός σχεδιασμός (tax management) - το επιχείρημα αυτό όμως αγνοεί ότι οι δύο δραστηριότητες συχνά αλληλοεξαρτώνται.

⁵¹⁶ Η πρόσθεση των τόκων εξουδετερώνει την επίδραση του τρόπου χρηματοδότησης του ενεργητικού επί των κερδών και επιτρέπει τις διαστρωματικές συγκρίσεις εταιριών με διαφορετικές δομές κεφαλαίων. Οι τόκοι θα πρέπει να περιλαμβάνουν το ποσό των αποσβεσθέντων τόκων μέσα στη χρήση οι οποίοι είχαν κεφαλαιοποιηθεί, καθώς και τόκους για μισθώσεις παγίων στοιχείων εφόσον δεν αντιμετωπίζονται ως πάγια (IAS 17).

Φορολογικός Συντελεστής: Φόροι Εισοδήματος⁵¹⁷ / Κέρδη Προ Φόρων.

Στον παρονομαστή του αριθμοδείκτη εμφανίζεται το μέσο Ενεργητικό (Total Asset)⁵¹⁸ στη λογιστική αξία του και όχι στο κόστος κτήσης του.⁵¹⁹

Οι επιδράσεις ορισμένων γεγονότων συχνά δυσχεραίνουν τις διαχρονικές ή διαστρωματικές συγκρίσεις των αριθμοδεικτών αποδοτικότητας. Οι επιδράσεις αυτές, εφόσον αντιπροσωπεύουν ουσιώδη ποσά, θα πρέπει να απομονώνονται. Οι δύο πιο κοινοί παράγοντες που εξηγούν τις διαχρονικές και διαστρωματικές διαφορές στην αποδοτικότητα του συνόλου των κεφαλαίων είναι η λειτουργική μόχλευση και η φάση του κύκλου ζωής των διαφόρων προϊόντων μιας επιχείρησης.

Ένα ακόμα γεγονός (μη περιοδικό) αποτελεί η εφάπαξ επίδραση της επανεκτίμησης των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (Ενεργητικού και Παθητικού) στα κονδύλια του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων σε περίπτωση μεταβολής του φορολογικού συντελεστή των επιχειρήσεων. Η περίπτωση αυτή θα εξεταστεί αναλυτικά στα πλαίσια της παρούσας εργασίας.

6.3.1.2 Η Αποδοτικότητα των Ιδίων Κεφαλαίων (ROE)

Ο όρος αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων (ROE) αναφέρεται κυρίως στην αποδοτικότητα των κεφαλαίων τα οποία ανήκουν στους κοινούς και όχι στους προνομιούχους μετόχους⁵²⁰ και υπολογίζεται ως εξής:

Εξίσωση 6-5: Ορισμός Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων (ROE).

$$\text{ROE} = \frac{\text{Καθαρά Αποτελέσματα} - \text{Μερίσματα Προνομιούχων Μετοχών}}{\text{Μέσος Όρος Ιδίων Κεφαλαίων (ΙΚ)}}$$

⁵¹⁷ Όταν οι Οικονομικές Καταστάσεις δεν συντάσσονται σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (IAS 12), ο Φορολογικός Συντελεστής περιλαμβάνει μόνο τον Τρέχων Φόρο και δεν εκφράζει την συνολική φορολογική επιβάρυνση της περιόδου (ETR).

⁵¹⁸ Το σύνολο του ενεργητικού περιλαμβάνει τα παραγωγικά και τα μη παραγωγικά στοιχεία ενεργητικού.

⁵¹⁹ Ορισμένοι αναλυτές υποστηρίζουν ότι η χρήση λογιστικών αξιών προκαλεί μια διαχρονική αύξηση του αριθμοδείκτη της αποδοτικότητας η οποία οφείλεται στη διενέργεια αποσβέσεων που οδηγούν σε μείωση των λογιστικών αξιών. Το επιχείρημα αυτό δεν λαμβάνει όμως υπόψη το γεγονός ότι τα κεφάλαια αυτά παραμένουν στην επιχείρηση και επενδύονται σε άλλα στοιχεία Ενεργητικού.

⁵²⁰ Το προνόμιο των μετόχων της κατηγορίας αυτής συνίσταται στο ότι επιτρέπεται (Άρθρο 3 Ν.2190/1920) η λήψη πρώτου μερίσματος πριν από τους κοινούς μετόχους, καθώς και στην προνομιακή απόδοση του καταβληθέντος κεφαλαίου από το προϊόν της εκκαθάρισης της εταιρικής περιουσίας. Επιπλέον, οι προνομιούχες μετοχές μπορούν να έχουν σταθερό μέρισμα ή να συμμετέχουν ολικά ή μερικά στα κέρδη της εταιρίας.

Όπου:

ROE (*Return on Equity*) = Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων

Καθαρά Αποτελέσματα: υπολογίζονται όπως και στην περίπτωση της αποδοτικότητας του συνόλου των κεφαλαίων (ROA). Τα μερίσματα των προνομιούχων μετοχών αφαιρούνται από τα καθαρά κέρδη για να παρουσιαστούν τα κέρδη που είναι διαθέσιμα στους κοινούς μετόχους

Μέσος Όρος Ιδίων Κεφαλαίων (ΙΚ): περιλαμβάνει τον μέσο όρο των κεφαλαίων της καθαρής θέσης⁵²¹ μειωμένα κατά το ποσό που έχουν συνεισφέρει οι προνομιούχοι μέτοχοι⁵²².

Επειδή τόσο το ενεργητικό όσο και οι υποχρεώσεις που εμφανίζονται στον ισολογισμό δεν περιλαμβάνουν ορισμένα στοιχεία⁵²³, από πολλούς ερευνητές (βλ. Γκίκας 2002) και αναλυτές έχει προταθεί η χρήση της *χρηματιστηριακής αξίας*⁵²⁴ των ιδίων κεφαλαίων στο σχετικό αριθμοδείκτη αποδοτικότητας.

6.3.2 Η επίδραση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στους Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας των κεφαλαίων

Η αναπροσαρμογή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων και καταγραφή της μεταβολής αυτής στην Καθαρή Θέση μέσω των Αποτελεσμάτων με την μορφή του Αναβαλλόμενου Φόρου έχει αντίκτυπο και στους αριθμοδείκτες αποδοτικότητας. Αυτό συμβαίνει διότι οι ανωτέρω αριθμοδείκτες υπολογίζονται στα καθαρά Αποτελέσματα Μετά Φόρων. Στην περίπτωση αυτή ο Αναβαλλόμενος Φόρος –Έξοδο (Έσοδο), αυξάνει (μειώνει) το συνολικό κόστος του Φόρου στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων και με τον τρόπο αυτό επηρεάζει μειωτικά (αυξητικά) το καθαρό αποτέλεσμα της περιόδου (κέρδη / ζημίες).

⁵²¹ Τα Ίδια κεφάλαια (ΙΚ) της Καθαρής Θέσης προκύπτουν εάν από το Συνολικό Ενεργητικό (ΣΕ) αφαιρεθούν οι συνολικές Υποχρεώσεις (ΣΥ).

⁵²² Ισούται με την ονομαστική αξία των προνομιούχων μετοχών διότι στην πράξη σπάνια εκδίδονται προνομιούχες μετοχές υπέρ το άρτιο.

⁵²³ Στοιχεία αυτής της μορφή μπορεί να είναι φήμη και πελατεία, πάγια που χρησιμοποιεί η επιχείρηση και προέρχονται από λειτουργικές μισθώσεις, πιθανές υποχρεώσεις από δυσμενείς εκβάσεις δικών οι οποίες δεν αναγνωρίζονται στον ισολογισμό κ.α.

⁵²⁴ Τα στοιχεία αυτά αναμένεται να επηρεάσουν τόσο τις μελλοντικές ταμειακές εισροές όσο και τις εκροές της επιχείρησης, πληροφωρίες τις οποίες θα μπορούσε να ενσωματώσει η τιμή της μετοχής σε μία αποτελεσματική αγορά, εάν αυτές είχαν εμφανιστεί στον Τύπο.

6.3.2.1 Η Επίδραση στην αποδοτικότητα των Ιδίων Κεφαλαίων (ROE)

Η εξίσωση (6-5) της Αποδοτικότητας των Ιδίων Κεφαλαίων \Rightarrow

$$\mathbf{ROE}^{24} = \frac{\text{Καθαρά Αποτελέσματα}}{\text{Μέσος Ορος Ιδίων Κεφαλαίων (ΙΚ)}}$$

μπορεί να διατυπωθεί ως εξής:

$$\begin{aligned} \mathbf{ROE} &= \frac{\text{EBT}_t - \Phi E_t}{\frac{\text{IK}_{t-1} + (\text{IK}_{t-1} + \text{EBT}_t - \Phi E_t)}{2}} \\ &= \frac{\text{EBT}_t - \Phi E_t}{\frac{(2 * \text{IK}_{t-1}) + \text{EBT}_t - \Phi E_t}{2}} \\ &= \frac{\text{EBT}_t - \Phi E_t}{\text{IK}_{t-1} + \frac{\text{EBT}_t - \Phi E_t}{2}} \end{aligned}$$

Όπου:

EBT_t = Κέρδη Προ Φόρων της περιόδου t

ΦE_t = Ο Φόρος Εισοδήματος της περιόδου t

IK_{t-1} = Ίδια Κεφάλαια Περιόδου της περιόδου t-1

Στην συνέχεια θα εξετάσουμε ξεχωριστά την επίπτωση της Μεταβολής της Αναβαλλόμενης Φορολογίας Ενεργητικού και Παθητικού στους αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας:

Εξίσωση 6-6: Αναβαλλόμενη Φορολογία & Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων (ROE).

$$\mathbf{ROE} = \frac{\text{EBT}_t - \Phi E_t}{\text{IK}_{t-1} + \frac{\text{EBT}_t - \Phi E_t}{2}}$$

α) Επίδραση Δημιουργίας μιας Αναβαλ. Φορολ. Απαίτησης (ΑΦΑ) στον **ROE**

Στην λογιστική περίοδο (χρήση) δημιουργίας μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης Ενεργητικού (ΑΦΑ), καταγράφεται αύξηση (Χρέωση) του Ενεργητικού και δημιουργία ισόποσου Αναβαλλόμενου Φόρου – Έσοδο (Πίστωση). Ως συνέπεια το κόστος του Συνολικού Φόρου Εισοδήματος της περιόδου t (ΦE_t) μειώνεται.

Εξίσωση 6-7: Επίδραση (ΑΦΑ) σε **ROE** - Δημιουργία

$$\Rightarrow \text{Αποδ./τα Ιδίων Κεφαλαίων (ROE)} = \frac{\overbrace{\text{EBT}_t - \Phi\text{E}_t}^{\uparrow \downarrow}}{\underbrace{\text{IK}_{t-1} + \frac{\text{EBT}_t - \Phi\text{E}_t}{2}}^{\uparrow \downarrow}} \quad \left. \vphantom{\frac{\text{EBT}_t - \Phi\text{E}_t}{\text{IK}_{t-1} + \frac{\text{EBT}_t - \Phi\text{E}_t}{2}}} \right\} \uparrow$$

Η μείωση του κόστους του ΦE_t οδηγεί σε αύξηση των καθαρών Αποτελεσμάτων Μετά Φόρων (EBT-ΦΕ). Η βελτίωση των Καθαρών Αποτελεσμάτων στον αριθμητή του κλάσματος, είναι όμως μεγαλύτερη από αυτή που προκαλείται στον παρανομαστή του. *Η καθαρή συνολική μεταβολή οδηγεί τελικά σε **αύξησης** της τιμής του κλάσματος (ROE).*

β) Επίδραση Δημιουργίας μιας Αναβαλ. Φορολ. Απαίτησης (**ΑΦΑ**) στον **ROE** – Επόμενοι περίοδοι.

Στις περιόδους που ακολουθούν (αυτή της δημιουργίας) *μειώνεται η Αποδοτικότητα των Ιδίων Κεφαλαίων*. Αυτό συμβαίνει διότι η αύξηση των καθαρών αποτελεσμάτων (αύξηση κερδών ή μείωση ζημιών) οδηγεί σε αύξηση των Ιδίων Κεφαλαίων στον παρανομαστή του κλάσματος και έτσι **μειώνεται** η τιμή του (**ROE**).

Εξίσωση 6-8: Επίδραση (ΑΦΑ) σε **ROE** – Επόμενοι Περίοδοι.

$$\Rightarrow \text{Αποδ./τα Ιδίων Κεφαλαίων (ROE)} = \frac{\text{EBT}_t - \Phi\text{E}_t}{\underbrace{\text{IK}_{t-1} + \frac{\text{EBT}_t - \Phi\text{E}_t}{2}}^{\uparrow}} \quad \left. \vphantom{\frac{\text{EBT}_t - \Phi\text{E}_t}{\text{IK}_{t-1} + \frac{\text{EBT}_t - \Phi\text{E}_t}{2}}} \right\} \downarrow$$

Στην συνέχεια θα εξετάσουμε τα αντίστοιχα σενάρια στην περίπτωση που έχουμε την Δημιουργία Αναβαλλόμενης Φορολογικής Υποχρέωσης (ΑΦΥ).

γ) Επίδραση Δημιουργίας μιας Αναβαλ. Φορολ. Υποχρέωσης (**ΑΦΥ**) στον **ROE**.

Στην λογιστική περίοδο που έχουμε Αναγνώριση (Πίστωση) μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Υποχρέωσης (ΑΦΥ), αυτή καταχωρείται στα αποτελέσματα με την μορφή **Αναβαλλόμενου Φόρου – Έξοδο** (Χρέωση). Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση του Συνολικού κόστους Φόρου Εισοδήματος της περιόδου (ΦE_t).

Εξίσωση 6-9: Επίδραση (ΑΦΥ) σε ROE – Δημιουργία.

$$\Rightarrow \text{Αποδ./τα Ιδίων Κεφαλαίων (ROE)} = \frac{\overbrace{\text{EBT}_t - \overbrace{\Phi E_t}^{\uparrow}}^{\downarrow}}{\underbrace{\text{IK}_{t-1} + \frac{\text{EBT}_t - \overbrace{\Phi E_t}^{\uparrow}}{2}}_{\downarrow}}$$

Η αύξηση του κόστους του ΦE_t οδηγεί με την σειρά της σε μείωση των καθαρών Αποτελεσμάτων Μετά Φόρων. Η Αρνητική επίπτωση στον Αριθμητή του κλάσματος, είναι μεγαλύτερη από αυτή στον Παρανομαστή του. Η καθαρή συνολική μεταβολή προκαλεί **μείωση** της τιμής του κλάσματος και του δείκτη Αποδοτικότητας των Ιδίων Κεφαλαίων (ROE).

- δ) Επίδραση δημιουργίας Αναβαλ. Φορολογικής Υποχρέωσης (ΑΦΥ) στον ROE – Επόμενοι περίοδοι.

Στις περιόδους που ακολουθούν αυξάνεται η Αποδοτικότητα των Ιδίων Κεφαλαίων. Αυτό συμβαίνει διότι η μείωση των καθαρών αποτελεσμάτων στην προηγούμενη χρήση (μείωση κερδών ή αύξηση ζημιών) οδηγεί σε μείωση των Ιδίων Κεφαλαίων στον παρανομαστή του κλάσματος με αποτέλεσμα την αύξηση της τιμής του (ROE).

Εξίσωση 6-10: Επίδραση (ΑΦΥ) σε ROE– Επόμενοι Περίοδοι.

$$\Rightarrow \text{Αποδ./τα Ιδίων Κεφαλαίων (ROE)} = \frac{\text{EBT}_t - \Phi E_t}{\underbrace{\text{IK}_{t-1} + \frac{\text{EBT}_t - \Phi E_t}{2}}_{\downarrow}}$$

6.3.2.2 Η Επίδραση στην Αποδοτικότητα των Συνολ. Κεφαλαίων (Return to Total Capital Employed)

Στην συνέχεια επεκτείνουμε την ανάλυση μας στην αποδοτικότητα των Συνολ. Απασχολούμενων Κεφαλαίων (ΣΚ). Στην περίπτωση αυτή για να προσδιορίσουμε την φορά και το μέγεθος της επίδρασης θεωρούμε δεν υπάρχουν παράλληλα άλλες

δοσοληψίες μετόχους και δανειστές και αναβαλλόμενους φόρους που βαρύνουν κατευθείαν τα ίδια κεφαλαία.

$$\text{Αποδ. Συνολ. Κεφαλαίων} = \frac{\text{EBIT} - \text{Φόρος Εισοδήματος}}{\text{Μέσος Όρος Συνολικά Απασχολ. Κεφάλαια}}$$

ή

$$\text{Αποδ. Συνολικών Κεφαλαίων} = \frac{\text{EBIT}_t - \text{ΦE}_t}{\frac{\Sigma\text{K}_{t-1} + \Sigma\text{K}_t}{2}}$$

Όπου:

EBIT_t = Κέρδη Προ Τόκων και Φόρων της περιόδου t

ΦE_t = Ο Φόρος Εισοδήματος της περιόδου t

ΣK_{t-1} = Συνολ. Απασχολούμενου Κεφαλαίου της περιόδου t-1

ΣK_t = Συνολ. Απασχολούμενου Κεφαλαίου της περιόδου t

Αντίστοιχα με ανωτέρω διακρίνουμε τις περιπτώσεις:

α) *Επίδραση (ΑΦΑ) στην Αποδοτικότητα Συνολ. Απασχολ. Κεφαλαίων – Δημιουργία.*

Στην περίπτωση αυτή, στην περίοδο που δημιουργείται η ΑΦΑ, η μείωση στο συνολικό κόστος του ΦE_t οδηγεί σε αύξηση των Αποτελεσμάτων Μετά Φόρων (EBT-ΦE_t) και στον Αριθμητή του κλάσματος. Ο μέσος όρος των **ΕΚ** (Παρανομαστής) παραμένει σταθερός. Η συνολική καθαρή μεταβολή της Αξίας του κλάσματος και η Αποδοτικότητα των **Συν. Απασχολούμενων Κεφαλαίων** βαίνει αυξητική.

Εξίσωση 6-11: Επίδραση (ΑΦΑ) στην Αποδοτικότητα των Συνολ. Απασχολούμενων Κεφαλαίων – Δημιουργία.

$$\text{Αποδ. Συνολ. Κεφαλαίων} = \frac{\text{EBIT}_t - \text{ΦE}_t}{\frac{\Sigma\text{K}_{t-1} + \Sigma\text{K}_t}{2}}$$

↔

β) *Επίδραση (ΑΦΑ) στην Αποδοτικότητα των Συνολ. Απασχολούμενων Κεφαλαίων - Επόμενοι Περίοδοι.*

Στις επόμενες περιόδους η τελική καθαρή επίδραση είναι μηδενική.

Εξίσωση 6-12: Επίδραση (ΑΦΑ) στην Αποδοτικότητα των Συνολ. Απασχολούμενων Κεφαλαίων - Περίοδοι μετά την δημιουργία.

$$\text{Αποδ. Συν. Κεφαλαίων} = \frac{\text{EBIT}_t - \Phi E_t}{\frac{\Sigma K_{t-1} + \Sigma K_t}{2}} \left. \right\} \longleftrightarrow$$

γ) Επίδραση (ΑΦΥ) στην Αποδοτικότητα των **Συνολ. Κεφαλαίων** – Δημιουργία.

Εξίσωση 6-13: Επίδραση (ΑΦΥ) στην Αποδοτικότητα των Συνολ. Απασχολούμενων Κεφαλαίων- Δημιουργία

$$\text{Αποδ. Συνολ. Κεφαλαίων} = \frac{\overbrace{\text{EBIT}_t - \underbrace{\Phi E_t}_{\uparrow}}^{\downarrow}}{\frac{\Sigma K_{t-1} + \Sigma K_t}{2}} \left. \right\} \downarrow$$

δ) Επίδραση (ΑΦΥ) στην Αποδοτικότητα των **Συνολ. Κεφαλαίων** - **Επόμενοι** Περίοδοι.

Εξίσωση 6-14: Επίδραση (ΑΦΥ) στην Αποδοτικότητα των Συνολ. Απασχολούμενων Κεφαλαίων - Περίοδοι μετά την δημιουργία.

Στις επόμενες περιόδους η τελική καθαρή επίδραση είναι μηδενική.

$$\text{Αποδ. Συνολ. Κεφαλαίων} = \frac{\text{EBIT}_t - \Phi E_t}{\frac{\Sigma K_{t-1} + \Sigma K_t}{2}} \left. \right\} \longleftrightarrow$$

6.3.2.3 Η Επίδραση στον Αριθμοδείκτη Οικονομικής Μόχλευσης (Financial Leverage Index)

Ο αριθμοδείκτης οικονομικής μόχλευσης υπολογίζεται σαν το πηλίκο της διαίρεσης της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης, προς την αποδοτικότητα των συνολικών απασχολούμενων κεφαλαίων.

$$= \frac{\text{Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων}}{\text{Αποδοτικότητα Συν. Απασχολούμενων Κεφαλαίων}}$$

Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης εξετάζει πόσο μεταβάλλονται τα καθαρά λειτουργικά κέρδη από την ποσοστιαία μεταβολή των καθαρών κερδών προ φόρων και χρηματοοικονομικών εξόδων. Όταν είναι μεγαλύτερος της μονάδας τότε η χρήση δανειακών κεφαλαίων είναι επωφελής για την οικονομική μονάδα. Όταν ισούται με τη μονάδα τότε η επίδραση των ξένων κεφαλαίων στα κέρδη είναι μηδενική, ενώ σε περίπτωση που είναι μικρότερος από την μονάδα η επίδρασή τους είναι αρνητική.

Εξίσωση 6-15: Επίδραση (ΑΦΑ) στον **Leverage Index** – Δημιουργία.

$$\text{Leverage Index} = \frac{\frac{\text{EBT}_t - \Phi \text{E}_t}{\text{IK}_{t-1} + \frac{\text{EBT}_t - \Phi \text{E}_t}{2}}}{\frac{\text{EBIT}_t - \Phi \text{E}_t}{\frac{\Sigma \text{K}_{t-1} + \Sigma \text{K}_t}{2}}}$$

Από εξισώσεις:

Εξίσωση 6-7: Επίδραση (ΑΦΑ) σε ROE - Δημιουργία

Εξίσωση 6-11: Επίδραση στην Αποδοτικότητα των Συν. Κεφαλαίων – Δημιουργία (ΑΦΑ)

Εξίσωση 6-16: Επίδραση (ΑΦΑ) στον **Leverage Index**– Επόμενοι Περίοδοι.

$$\text{Leverage Index} = \frac{\frac{\text{EBT}_t - \Phi \text{E}_t}{\text{IK}_{t-1} + \frac{\text{EBT}_t - \Phi \text{E}_t}{2}}}{\frac{\text{EBT}_t - \Phi \text{E}_t}{\frac{\Sigma \text{K}_{t-1} + \Sigma \text{K}_t}{2}}}$$

Από εξισώσεις:

Εξίσωση 6-8: Επίδραση (ΑΦΑ) σε ROE – Επόμενοι Περίοδοι

Εξίσωση 6-12: Επίδραση (ΑΦΑ) στην Αποδοτικότητα συνολ. Κεφαλαίων - Περίοδοι μετά την δημιουργία.

Εξίσωση 6-17: Επίδραση (ΑΦΥ) στον Leverage Index – Δημιουργία.

$$\text{Leverage Index} = \frac{\frac{\overbrace{EBT_t - \Phi E_t}^{\uparrow}}{\downarrow}}{IK_{t-1} + \frac{\overbrace{EBT_t - \Phi E_t}^{\uparrow}}{2}}}{\frac{\overbrace{EBIT_t - \Phi E_t}^{\uparrow}}{\downarrow}}{\frac{\Sigma K_{t-1} + \Sigma K_t}{2}}}$$

? ↓

Από εξισώσεις:

Εξίσωση 6-9: Επίδραση (ΑΦΥ) σε ROE – Δημιουργία.

Εξίσωση 6-13: Επίδραση στην Αποδοτικότητα Συνολ. Κεφαλαίων – Δημιουργία (ΑΦΥ).

Εξίσωση 6-18: Επίδραση (ΑΦΥ) στον Leverage Index – Επόμενοι Περίοδοι.

$$\text{Leverage Index} = \frac{\frac{\overbrace{EBT_t - \Phi E_t}^{\uparrow}}{\downarrow}}{\underbrace{IK_{t-1} + \frac{\overbrace{EBT_t - \Phi E_t}^{\uparrow}}{2}}_{\uparrow}}}{\frac{\overbrace{EBT_t - \Phi E_t}^{\uparrow}}{\downarrow}}{\frac{\Sigma K_{t-1} + \Sigma K_t}{2}}}$$

Από εξισώσεις:

Εξίσωση 6-10: Επίδραση (ΑΦΥ) σε ROE – Επόμενοι Περίοδοι.

Εξίσωση 6-14: Επίδραση (ΑΦΥ) στην Αποδοτικότητα Συνολ. Κεφαλαίων – Επόμενοι Περίοδοι.

Από την προηγούμενη ανάλυση προκύπτει ότι και στην περίπτωση της δημιουργίας Αναβαλλόμενης Φορολογίας Ενεργητικού (ΑΦΑ) και Παθητικού (ΑΦΥ) (εξισώσεις 6-12 & 6-14) η επίδραση εξαρτάται από την σχέση (τιμή) του Αριθμοδείκτη πριν την δημιουργία ΑΦΑ / ΑΦΥ. Στις περιόδους που ακολουθούν η συνολική επίδραση εξαρτάται από την φορά της Επίδρασης κατά περίπτωση της ΑΦΑ / ΑΦΥ στον **ROE**.

Έτσι στην περίπτωση που στην προηγούμενη περίοδο δημιουργήθηκε μια (ΑΦΑ), η συνολική τιμή του Αριθμοδείκτη **Μειώνεται**, διότι μειώνεται η αποδοτικότητα των Ιδίων Κεφαλαίων (Εξίσωση 6-5), ενώ ο παρανομαστής παραμένει αμετάβλητος. Η μείωση του Αριθμητή γεγονός που οδηγεί στην μείωση της συνολικής μόχλευσης (Εξίσωση 6-13). Αντίθετα στην περίπτωση που στην προηγούμενη περίοδο υπήρξε δημιουργία (ΑΦΥ), η συνολική τιμή του Αριθμοδείκτη **Αυξάνεται** διότι μειώνεται η αποδοτικότητα των Ιδίων Κεφαλαίων (Εξίσωση 6-7), γεγονός που οδηγεί στην μείωση της συνολικής μόχλευσης (Εξίσωση 6-15).

Αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό κατά την αξιολόγηση της επιχείρησης διότι όταν η **αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων είναι μεγαλύτερη** από την αποδοτικότητα του συνόλου των απασχολούμενων κεφαλαίων, τότε τα **δανειακά κεφάλαια δρουν θετικά** στα κέρδη μιας επιχείρησης. Όταν η αποδοτικότητα των συνολικών κεφαλαίων είναι μεγαλύτερη από το κόστος των δανειακών της κεφαλαίων, ο δανεισμός είναι επωφελής για την επιχείρηση.

Συμπέρασμα: Η αναπροσαρμογή της Αναβαλλόμενης Φορολογίας Ενεργητικού (ΑΦΑ), μέσω των αποτελεσμάτων έχει: α) Κατά την περίοδο Δημιουργίας της **ΘΕΤΙΚΗ** Επίδραση στην Αποδοτικότητα των Ιδίων και των Συνολ. Απασχολούμενων Κεφαλαίων. Αντίθετα η Αναβαλλόμενη Φορολογία Παθητικού (ΑΦΥ) έχει κατά την περίοδο Δημιουργίας της **ΑΡΝΗΤΙΚΗ** Επίδραση στην Αποδοτικότητα Ιδίων και των Συνολ. Απασχολούμενων Κεφαλαίων β) Στις περιόδους που ακολουθούν τόσο η Αναβαλλόμενη Φορολογία Ενεργητικού (ΑΦΑ), όσο και η ΑΦΥ δεν έχουν καμία επίδραση.

Η συνολική Επίδραση (κατεύθυνση) της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στον Αριθμοδείκτη Οικονομικής Μόχλευσης (**Financial Leverage Index**) εξαρτάται: α) στην περίπτωση της δημιουργίας Αναβαλλόμενης Φορολογίας Ενεργητικού (ΑΦΑ) και Παθητικού (ΑΦΥ), από την σχέση (τιμή) του **Αριθμοδείκτη πριν την δημιουργία ΑΦΑ / ΑΦΥ β)** Στις περιόδους αποκλειστικά από την φορά και το μέγεθος της Επίδρασης, κατά

περίπτωση, της **ΑΦΑ / ΑΦΥ στον ROE** διότι η Αποδοτικότητα των συν. Κεφαλαίων παραμένει σταθερή.

6.3.2.4 Η Επίδραση στην αποδοτικότητα του Ενεργητικού (ROA)

Ο Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας συνολικού Ενεργητικού: (Εξίσωση 6-1).

$$\text{ROA} = \frac{\text{Καθαρά Αποτελέσματα} + \text{Τόκοι Έξοδα} (1 - \text{Φορολογικός Συντελεστής})}{\text{Μέσος Όρος Συνόλου Ενεργητικού}}$$

Η προσθήκη της **επιβάρυνσης των Τόκων** μας οδηγεί στα Αποτελέσματα Προ Τόκων και Φόρων (EBIT).

$$\text{ROA} = \frac{\text{EBIT}_t - \Phi E_t}{\frac{E_{t-1} + E_t}{2}}$$

Θεωρώντας: α) ότι δεν υφίστανται Χρηματοοικονομικά Έξοδα (Τόκοι) και β) ότι η μοναδική μεταβολή στο Ενεργητικό στην περίοδο t (E_t) προέρχεται από την Δημιουργία / Επανεκτίμηση Αναβαλλόμενης Φορολογίας (ΑΦΑ), μπορεί να διατυπωθεί ως εξής:

$$\Rightarrow \text{ROA} = \frac{\text{EBT}_t - \Phi E_t}{\frac{E_{t-1} + E_t}{2}}$$

Στην συνέχεια αντικαθιστώντας όπου $E_t = E_{t-1} + \Phi E_t$, έχουμε:

$$\begin{aligned} &= \frac{\text{EBT}_t - \Phi E_t}{\frac{E_{t-1} + (E_{t-1} + \Phi E_t)}{2}} \\ &= \frac{\text{EBT}_t - \Phi E_t}{\frac{2 * (E_{t-1}) + \Phi E_t}{2}} \end{aligned}$$

Από όπου προκύπτει:

Εξίσωση 6-19: Αποδοτικότητα Συνολικού Ενεργητικού (ROA).

$$\text{ROA} = \frac{\text{EBT}_t - \Phi E_t}{E_{t-1} + \frac{\Phi E_t}{2}}$$

Όπου:

EBT_t = Κέρδη Προ Φόρων της περιόδου t

ΦE_t = Ο Φόρος Εισοδήματος της περιόδου t

E_{t-1} = Σύνολο Ενεργητικό της περιόδου t-1

- α) Επίπτωση σε **ROA** από την Αναγνώριση μιας Αναβαλ. Φορολ. Απαίτησης (**ΑΦΑ**).

Κατά την περίοδο Αναγνώρισης μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης έχουμε Αύξηση (Χρέωση) του Ενεργητικού και Μείωση (Πίστωση) του συνολικού κόστους Φόρου Εισοδήματος της περιόδου (ΦE_t) στα αποτελέσματα μέσω του Αναβαλλόμενου Φόρου – Έσοδο. Το γεγονός που οδηγεί σε υψηλότερα καθαρά Αποτελέσματα Μετά Φόρων (**EBT- ΦE_t**). Η Βελτίωση (των Αποτελεσμάτων) στον Αριθμητή του κλάσματος, είναι όμως μεγαλύτερη από αυτή που προκαλείται στον Παρανομαστή του. Η καθαρή συνολική μεταβολή οδηγεί τελικά σε αύξηση της τιμής του κλάσματος και του δείκτη Αποδοτικότητας του Συνολικού Ενεργητικού (**ROA**).

Εξίσωση 6-20: Επίπτωση σε (ROA) από την Αναγνώριση (**ΑΦΑ**).

$$\text{Αποδ./τα Συνολικού Ενεργητικού (ROA)} = \frac{\overbrace{EBT_t}^{\uparrow} - \underbrace{\Phi E_t}_{\downarrow}}{\underbrace{E_{t-1}}_{\downarrow} + \frac{\underbrace{\Phi E_t}_{\downarrow}}{2}} \uparrow$$

- β) Επίπτωση σε **ROA** από την Αναγνώριση μιας Αναβαλ. Φορολογ. Απαίτησης (**ΑΦΑ**) – Επόμενοι περίοδοι.

Στις περιόδους που ακολουθούν μειώνεται η Αποδοτικότητα των Συνολικών Κεφαλαίων. Αυτό συμβαίνει διότι με την αύξηση του Ενεργητικού, έχουμε στην επόμενη περίοδο αύξηση του παρανομαστή του κλάσματος γεγονός που οδηγεί σε μείωση της τιμής του (ROA).

Εξίσωση 6-21: Επίπτωση σε (ROA) από την Αναγνώριση (ΑΦΑ) - Επόμενοι περίοδοι.

$$\text{Αποδ./τα Συνολικού Ενεργητικού (ROA)} = \frac{\text{EBT}_t - \Phi E_t}{\underbrace{E_{t-1} + \frac{\Phi E_t}{2}}_{\uparrow}} \Bigg] \downarrow$$

γ) Επίπτωση σε **ROA** από την **Απομείωση** μιας Αναβαλ. Φορολ. Απαίτησης (**ΑΦΑ**).

Στην περίπτωση Μείωσης (Πίστωσης) των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων (π.χ. λόγω επανεκτίμησης ανακτησιμότητας τους) η διαφορά καταχωρείται στα Αποτελέσματα (Χρέωση) με την μορφή Αναβαλλόμενου Φόρου - Εξόδου. Ως αποτέλεσμα έχουμε την αύξηση του συνολικού Κόστους των Φόρων (ΦE_t), η οποία οδηγεί σε **μείωση** των καθαρών αποτελεσμάτων ($\text{EBT}_t - \Phi E_t$). Η Αρνητική αυτή επίδραση όμως δεν είναι ισοδύναμη, είναι μεγαλύτερη στον Αριθμητή του κλάσματος και κατά συνέπεια η αποδοτικότητα **ROA** επηρεάζεται **ΑΡΝΗΤΙΚΑ**.

Εξίσωση 6-22: Επίπτωση σε (ROA) από την Απομείωση (**ΑΦΑ**).

$$\text{Αποδ./τα Συνολικού Ενεργητικού (ROA)} = \frac{\overbrace{\text{EBT}_t - \Phi E_t}^{\downarrow}}{\underbrace{E_{t-1} + \frac{\Phi E_t}{2}}_{\uparrow}} \Bigg] \downarrow$$

δ) Επίπτωση σε **ROA** από την Απομείωση μιας Αναβαλ. Φορολογ. Απαίτησης (**ΑΦΑ**) – Επόμενοι περίοδοι

Εξίσωση 6-23: Επίπτωση σε (ROA) από την Απομείωση (**ΑΦΑ**) - Επόμενοι περίοδοι.

$$\text{Αποδ./τα Συνολικού Ενεργητικού (ROA)} = \frac{\text{EBT}_t - \Phi E_t}{\underbrace{E_{t-1} + \frac{\Phi E_t}{2}}_{\downarrow}} \Bigg] \uparrow$$

Στην επόμενη περίοδο έχουμε **μειωμένο** σύνολο Ενεργητικού και αυτό οδηγεί σε μείωση του παρανομαστή του κλάσματος (**αύξηση ROA**)

6.3.2.5 Επίδραση στα κέρδη ανά μετοχή (EPS)

Οι επενδυτικοί αριθμοδείκτες χρησιμοποιούνται από τους επενδυτές όταν πρόκειται να αποφασίσουν αν θα πρέπει να αγοράσουν, να πωλήσουν ή να διατηρήσουν την επένδυσή τους σε μετοχικούς τίτλους μιας επιχείρησης.

Στην συνέχεια αναλύεται η επίδραση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στον Επενδυτικό Αριθμοδείκτη Αποτελέσματα ανά Μετοχή ή όπως συναντάται στην διεθνή βιβλιογραφία **E.P.S.** (Earnings per share)⁵²⁵.

Εξίσωση 6-24: Κέρδη ανά Μετοχή - Earnings per share (E.P.S.).

$$E.P.S = \frac{\text{Καθαρά κέρδη μετά Φόρων}}{\text{Μέσος αριθμός μετοχών σε κυκλοφορία}}$$

Ο αριθμοδείκτης **E.P.S.** απεικονίζει το ύψος των καθαρών κερδών που αντιστοιχεί σε κάθε μετοχή της επιχείρησης Αντανακλά την κερδοφόρα δυναμικότητα μιας επιχείρησης με βάση τη μια μετοχή της και χρησιμοποιείται ευρύτατα στις κεφαλαιαγορές για την εκτίμηση της αξίας των επιχειρήσεων και τον υπολογισμό των μελλοντικών αποδόσεων.

Η Αναβαλλόμενη Φορολογία επηρεάζει τα Καθαρά Αποτελέσματα μετά Φόρων διότι με την Μορφή Αναβαλλόμενου Εσόδου / Εξόδου διαμορφώνει το Συνολικό κόστος του Φόρου. Έτσι οποιαδήποτε μεταβολή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (ΑΦΑ/ΑΦΥ) επιδρά θετικά ή αρνητικά στα αποτελέσματα έχει ανάλογη επίδραση και στον αριθμητή του Αριθμοδείκτη και επηρεάζει τα τελικά E.P.S.⁵²⁶.

Εξίσωση 6-25: Επίδραση μεταβολής (ΑΦΑ/ΑΦΥ) στα E.P.S.

$$E.P.S = \frac{\overbrace{\text{Καθαρά κέρδη μετά Φόρων}}^{\uparrow}}{\text{Μέσος αριθμός μετοχών σε κυκλοφορία}} \left. \vphantom{\frac{\text{Καθαρά κέρδη μετά Φόρων}}{\text{Μέσος αριθμός μετοχών σε κυκλοφορία}}} \right\} \uparrow$$

Στενά συνδεδεμένος με τον αριθμοδείκτη E.P.S. είναι και ο συχνά χρησιμοποιούμενος στις κεφαλαιαγορές Αριθμοδείκτης: (P/E ratio) Χρηματιστηριακής Τιμής Μετοχής (Market Price) προς τα Κέρδη ανά Μετοχή (E.P.S.).

⁵²⁵ Βλ. Achleitner et al., 2002, σελ. 36.

⁵²⁶ Για τον Υπολογισμό τους Αριθμοδείκτη σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα βλ. (IAS 33).

Εξίσωση 6-26: (P/E ratio) Χρηματιστηριακή Τιμή (Market Price) προς Κέρδη ανά Μετοχή (E.P.S.).

$$(P/E \text{ ratio}) = \frac{\text{Market Price}}{\underbrace{\text{E. P. S.}}_1} \Bigg\} \downarrow$$

Η επίδραση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας είναι τόσο μεγαλύτερη, όσο μεγαλύτερη είναι η σχέση Αναβαλλόμενους - Εσόδου / Εξόδου στα αποτελέσματα Προ Φόρων (EBT). Αυτή η συσχέτιση έχει πολύ μεγάλη σημασία σε περιπτώσεις επιχειρήσεων με υψηλές Φορολογικές Ζημίες εις Νέον. Στην περίπτωση αυτή αναγνώριση Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων στο Ενεργητικό συνοδεύεται από αντίστοιχα υψηλά κονδύλια Αναβαλλόμενων Φόρων – Έσοδα τα οποία βελτιώνουν σημαντικά τα Αποτελέσματα Μετά Φόρων, χωρίς όμως να ενισχύουν ουσιαστικά τα Αποτελέσματα Προ Φόρων (EBT).

Στην εμπειρική διερεύνηση των παραγράφων 6.4 και 6.5 προσεγγίζονται σε βάθος τα ζητήματα της επίδρασης της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στα **E.P.S.** (Earnings per share) των εισηγμένων επιχειρήσεων σε κλαδικό επίπεδο και Χρηματιστηριακό Δείκτη, καθώς και η σημασία του ύψους των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Ζημίες εις Νέον στο Ενεργητικό σε σχέση με εταιρικά, κλαδικά, χρηματιστηριακά ποιοτικά κ.λπ. χαρακτηριστικά των εταιρειών του δείγματος⁵²⁷.

6.3.2.6 Η επίδραση στους δείκτες Αποτελεσματικότητας (EVA & ROCE)

Μεγάλη βαρύτητα για την προσέγγιση και ανάλυση της Οικονομικής Προστιθέμενης Αξίας και της αποδοτικότητας των συνολικά Απασχολούμενων Κεφαλαίων μιας επιχείρησης έχουν οι αριθμοδείκτες **EVA** (Economic Value Added) και **ROCE**⁵²⁸ (Return on Capital Employed).

Το **ROCE** ορίζεται ως:

$$\text{ROCE} = \frac{\text{NOPAT}}{\text{CE}}$$

⁵²⁷ Η αναλυτική παρουσίαση και σχολιασμός των ευρημάτων γίνεται στο κεφάλαιο 5.

⁵²⁸ Ο αριθμοδείκτης αυτός φαίνεται να είναι πολύ σημαντικός για τους αναλυτές των κεφαλαιαγορών, βλέπε Achleitner et al., (2002), σελ. 37.

Οπου

NOPAT (Net Operating Profit After Tax) = Καθαρά Αποτελέσματα Μετά Φόρων

CE (Capital employed) = Απασχολούμενα Κεφάλαια⁵²⁹

και αφού απαλλαγθεί από την επίδραση των Φόρων⁵³⁰ γίνεται

Εξίσωση 6-27: Ο Δείκτης ROCE (Return on Capital Employed).

$$\text{ROCE} = \frac{\text{EBIT}}{\text{CE}}$$

Σον παρανομαστή έχουμε τα Απασχολούμενα Κεφάλαια (Capital employed) ή το καθαρό Ενεργητικό (net assets) και όχι το Συνολικό Ενεργητικό, διότι έτσι θα καταλήγαμε στο ROA. Εάν αντί των μεγεθών των Κεφαλαίων Τέλους Χρήσεως χρησιμοποιηθεί ο μέσος όρος των Κεφαλαίων Ανοίγματος και Τέλους έχουμε υπολογισμό του ROACE (Return on Average Capital Employed).

Η Διαφορά ανάμεσα στο Μέσο Σταθμικό Κόστος Κεφαλαίου (**WACC**) και το **ROCE** αντιπροσωπεύει την Καθαρή Προστιθέμενη (Απομειούμενη) Αξία **EVA** της Επιχείρησης για την συγκεκριμένη περίοδο.

Εξίσωση 6-28: Ο Δείκτης EVA (Economic Value Added).

$$\text{EVA} = (\text{ROCE} - \text{WACC}) * \text{CE}$$

Συνήθως κατά τον υπολογισμό του ROCE και του EVA οι Αναβαλλόμενοι Φόροι απαλείφονται. Έτσι από την μια πλευρά οι Αναβαλλόμενοι Φόροι (Απαιτήσεις / Υποχρεώσεις) δεν υπολογίζονται στα μέσα Απασχολούμενα Κεφάλαια (CE) και από την άλλη οι Αναβαλλόμενοι Φόροι – Έσοδα / Έξοδα δεν επηρεάζουν τον υπολογισμό του προσαρμοσμένου από φόρους με χρήση του Πραγματικού Φορολογικού Συντελεστή (ETR) **NOPAT** αφού τελικά χρησιμοποιείται το **EBIT**.

Σε περίπτωση όμως που κατά τον υπολογισμό του **NOPAT** δεν χρησιμοποιείται το **EBIT** αλλά τα **Καθαρά Αποτελέσματα Μετά Φόρων** (π.χ. NOPAT = Net Operating Profit After Tax) τότε θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και όλοι οι Αναβαλλόμενοι Φόροι (Απαιτήσεις / Υποχρεώσεις) κατά τον υπολογισμό των Απασχολούμενων Κεφαλαίων (CE).

⁵²⁹ Τα Απασχολούμενα Κεφάλαια (Capital employed) έχουν πολλούς ορισμούς με συνηθέστερη να ορίζονται ως (Συνολικό Ενεργητικό – Τρέχουσες Υποχρεώσεις).

⁵³⁰ Συχνά χρησιμοποιείται το EBIT, βλέπε Stickney και Brown (1999), σελ. 553, και Amir και Kama (2005), σελ. 2.

6.4 Αναβαλλόμενη Φορολογία και οι επιπτώσεις μιας Φορολογικής Μεταρρύθμισης

6.4.1 Εισαγωγή

Στο προηγούμενο κεφάλαιο (5^ο) αποδείχθηκε και εμπειρικά, η σημαντικότητα των κονδυλίων των Αναβαλλόμενων Φόρων στις Οικονομικές Καταστάσεις των μεγαλύτερων σε κεφαλαιοποίηση εταιρειών του Χρηματιστηρίου Αθηνών (ASE) για τις εταιρικές χρήσεις 2005 έως 2012. Τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των Αναβαλλόμενων Φόρων και Θέσεων κατηγοριοποιήθηκαν και στην συνέχεια αναλύθηκαν σε επίπεδο κλάδων, χρηματιστηριακών δεικτών και ελεγκτών. Κατά την διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου καταγράφονται σημαντικές μεταβολές, στο ύψος, την σύνθεση και το πρόσημο των κονδυλίων των Αναβαλλόμενων Φόρων, οι οποίες στον τραπεζικό κλάδο είναι ιδιαίτερα έντονες μετά το ξέσπασμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Η συσχέτιση της Διαφοράς Λογιστικών - Φορολογητέων Κερδών (BTDs) με την διατηρησιμότητα και την ποιότητα των κερδών έχει απασχολήσει το τελευταίο διάστημα αρκετούς ερευνητές (Chen et al., 2012; Desai, 2005; Hanlon και Shevlin, 2005; Raedy et al, 2011). Σε πολλές έρευνες επισημάνεται η σημαντικότητα και η χρησιμότητα των πληροφοριών που άπτονται της Αναβαλλόμενης Φορολογίας Αναλυτές και επενδυτές, και η δυνητική επίδραση των πληροφοριών αυτών στην χρηματιστηριακή αποτίμηση των επιχειρήσεων (Amir και Sougiannis ,1999; Amir et al., 1997; Dhaliwal et al., 2004). Άλλες πάλι προσεγγίζουν την χρησιμότητα της προσφερόμενης μέσω των Αναβαλλόμενης Φορολογίας πληροφορίας, από την πλευρά των χρηματοδοτών κατά την αξιολόγηση της Πιστοληπτικής Ικανότητας (Huss & Zhao, 1991; Chattopadhyay et al., 1997)

Μια άλλη κατηγορία ερευνών αναδεικνύει το ρόλο και την σημασία των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Στοιχείων Ενεργητικού από Ζημίες εις Νέον για τον Τραπεζικό κλάδο, κατά την διάρκεια της πρόσφατης χρηματοπιστωτική κρίσης (Gee και Mano 2006; Skinner, 2008).

Σύμφωνα με τους Raedy (2011), Poterba et al., (2011) *μια φορολογική μεταρρύθμιση που επικεντρώνεται στην μείωση / αύξηση των εταιρικών Φορολογικών*

Συντελεστών, μπορεί να έχει σημαντικότερες επιπτώσεις στα δημοσιευμένα κέρδη και την εικόνα των Ισολογισμών. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να αποτελεί κίνητρο για συμπεριφορές τύπου “Lobbying”.

Στην έρευνα που ακολουθεί προσεγγίζονται και αναλύονται οι επιπτώσεις μιας μεταβολής των φορολογικών συντελεστών, στην κερδοφορία, την κεφαλαιακή δομή (capital structure) και την πραγματική φορολογική επιβάρυνση (effective tax rate), των εισηγμένων στο ASE επιχειρήσεων. Εξετάζεται επίσης εάν και πότε από την μεταβολή αυτή ευνοούνται ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων ή και ολόκληροι κλάδοι.

Αφορμή για την ερευνά αποτέλεσε η τελευταία φορολογική μεταρρύθμιση (Ν. 4110/23-01-2013) σύμφωνα με την οποία προβλέπεται μια κατά έξι ποσοστιαίες μονάδες (6%) αύξηση του συντελεστή φορολόγησης των εταιρικών κερδών. Η πολιτική αυτή επιλογή δεν ήταν μάλλον αναμενόμενη⁵³¹ και έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τις έως ακόμα και σήμερα δημοσιοποιημένες θέσεις των κομμάτων εξουσίας⁵³², τις επίσημες θέσεις των συνδέσμων των μεγαλύτερων παραγωγικών τάξεων⁵³³, (ΕΒΕΑ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ) καθώς τις επικρατούσες σύγχρονες θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις, ότι μια μείωση της φορολογικής επιβάρυνσης είναι περισσότερο επιθυμητή από τις επιχειρήσεις (Neubig 2006) και θα είχε άμεσο θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη και σε βάθος χρόνου στην αύξηση των εσόδων μέσω της διεύρυνση της φορολογικής βάσης (Diamond et al., 2014).

Η συνεισφορά στην βιβλιογραφία έγκειται κυρίως στα εξής: Από όσο γνωρίζω, υπάρχουν ελάχιστες σε διεθνές επίπεδο έρευνες για τις επιπτώσεις εφαρμογής των (I.A.S. & I.F.R.S), οι οποίες χρησιμοποιούν πρωτογενώς αντληθέντα (*Hand-collected*) από τις Οικονομικές Εκθέσεις στοιχεία⁵³⁴ και ταυτόχρονα καλύπτουν ένα αντιπροσωπευτικό⁵³⁵

⁵³¹ Το προηγούμενο χρονικό διάστημα (2005-2012) χαρακτηρίστηκε από την τάση για μια σταδιακή μείωση των Φορολογικών Συντελεστών (από το 29% στο 20%)

⁵³² Βλέπε σχετικά θέσεις της Νέας Δημοκρατίας για την Φορολογία Εισοδήματος Νομικών Προσώπων (http://www.nd.gr/web/guest/press/journal_content/56_INSTANCE_c6UH/45738/789527) καθώς ομιλία του Πρωθυπουργού στο The Economist forum (17th Roundtable with the Government of Greece April 15th-16th 2013 - Athenaeum InterContinental Hotel).

⁵³³ Βλέπε:

http://www.acci.gr/acci/Home/EBEA_President_Proposal/tabid/788/ItemID/3870/View/Details/language/el-GR/Default.aspx,

http://www.acci.gr/acci/Portals/0/Departments/keme/national/KEME_forologisiMarch2011.pdf

<http://www.sev.org.gr/online/viewNews.aspx?id=1923&mid=621&lang=gr>,

<http://www.imegseevee.gr/theseis-gseevee/78/529-13-08-2012>

⁵³⁴ Στις Οικονομικές Εκθέσεις των επιχειρήσεων εμπεριέχονται οι προβλεπόμενες από το πρότυπο (IAS 12.79 - 12.88) γνωστοποιήσεις (tax - footnote) αναφορικά με τις πηγές, την σύνθεση και τις μεταβολές των κονδυλίων των αναβαλλόμενων φόρων.

και σταθερό⁵³⁶ σε βάθος χρόνου δείγμα. Επεκτείνουμε την έρευνα για τις επιπτώσεις εφαρμογής του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου⁵³⁷ IAS 12 «Income Taxes» σε εταιρείες και κλάδους της ευρωπαϊκής Ηπείρου⁵³⁸. Οι επιχειρήσεις που εξετάζονται δραστηριοποιούνται σε ένα εξαιρετικά ασταθές φορολογικό⁵³⁹ και οικονομικό περιβάλλον το οποίο επιβαρύνεται περαιτέρω από τις συνέπειες της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Σε αντίθεση με προγενέστερες έρευνες⁵⁴⁰, συμπεριλαμβάνονται και οι εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα (Τραπεζικές). Οι τραπεζικές εταιρείες συμμετείχαν σε μια από τις μεγαλύτερες παγκοσμίως διαδικασίες εθελοντικής διαγραφής απαιτήσεων από Ελληνικά κρατικά Ομολόγια (P.S.I)⁵⁴¹, γνωστή ως (Hair Cut). Σε ένα αρκετά σημαντικό τμήμα των Ζημιών από το P.S.I, αναγνωρίστηκε Αναβαλλόμενη Απαίτηση από Φόρους (ΑΦΑ). Οι Αναβαλλόμενες αυτές Φορολογικές Απαιτήσεις των Τραπεζών⁵⁴² αποκτούν ενόψει της ανακεφαλαιοποίησης τους ιδιαίτερη σημασία διότι η προσμέτρηση τους στα εποπτικά ίδια κεφάλαια μειώνει τις ανάγκες τους για πρόσθετα κεφάλαια.

Στην συνέχεια ακολουθεί σύντομη αναφορά σε προηγούμενες σχετικές έρευνες (βλ. αναλυτικά 4^ο κεφάλαιο).

Οι Givoly και Hayn (1992) διερευνούν την αντίδραση των χρηματιστηριακών αγορών σε μια μείωση των εταιρικών φορολογικών συντελεστών (Φ.Σ.) στις ΗΠΑ κατά 12 % το 1996. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η μείωση των DTLs, σε αλληλεξάρτηση με τα διαφορετικά στάδια εφαρμογής της φορολογικής μεταρρύθμισης αλλά και άλλες μεταβλητές, αποτιμάται θετικά από την αγορά. “Οι επενδυτές αντιμετωπίζουν τις DTLs ως πραγματικές υποχρεώσεις και τις αποτιμούν συνεκτιμώντας τον χρόνο και την πιθανότητα πραγματοποίησης τους”.

⁵³⁵ Συμπεριλαμβάνει εταιρείες των δεικτών (FTSE/ASE 20, FTSE/ASE 40 & FTSE/ASE 80) του Χρηματιστηρίου Αθηνών

⁵³⁶ Οι Amir et al., (1997) συλλέγουν παρόμοια στοιχεία που αναφέρονται στα US GAAP, για την τριετία (1992- 1994). Οι Phillips et al., (2004) εξετάζουν μια εκτενέστερη περίοδο (1994-2000) αλλά σε τυχαίο δείγμα εταιρικών χρήσεων της περιόδου.

⁵³⁷ Το δείγμα καλύπτει το χρονικό διάστημα 2005 έως 2012 στο οποίο έχουμε υποχρεωτική εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (I.A.S./I.F.R.S)

⁵³⁸ Οι Seidman (2010), Poterba et al., (2011) και η Raedy (2011) διεξάγουν παρόμοια έρευνα σε δείγμα μεγάλων επιχειρήσεων της Αμερικής, οι οποίες εφαρμόζουν το αντίστοιχο Λογιστικό Πρότυπο US SFAS 109 «Accounting for Income Taxes»

⁵³⁹ Σε βάθος δεκαετίας, ο θεσμοθετημένος φορολογικός συντελεστής παρουσίασε σημαντικές αυξομειώσεις (από 32% σε 20% και ξανά στο 26%). Το γεγονός αυτό μας επιτρέπει να κάνουμε διαχρονικές συγκρίσεις και αναλύσεις.

⁵⁴⁰ Espahbodi και Tchraniian (1995), Burgsthalter et al., (2002), Crabtree και Maher (2009), Chluderk (2011).

⁵⁴¹ Η συμφωνία περιλάμβανε εθελοντική διαγραφή από τους ιδιώτες πιστωτές της Ελλάδας ποσοστού 53,5% των οφειλομένων προς αυτούς ποσών υπό τη μορφή Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ).

⁵⁴² Βλέπε σχετικό άρθρο του περιοδικού “The Economist (10.12.2011 p. 74 f.) με τίτλο How lower taxes could hurt America’s big banks”

O Ayers (1998) αναλύει τις ετήσιες εκθέσεις εταιρειών, οι οποίες εφάρμοσαν για πρώτη φορά κατά τις χρήσεις 1992 και 1993 το US-SFAS No. 109 (Accounting for Income Taxes). Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι η προβλεπόμενη από το πρότυπο προσαρμογή των κονδυλίων των DTA/DTL σε νομοθετημένες αλλαγές του ΦΣ, με μελλοντική ισχύ, αποτιμώνται θετικά από την αγορά⁵⁴³. Τα ανωτέρω οδηγούν τους συγγραφείς στο συμπέρασμα ότι η μέθοδος της υποχρέωσης (Liability-Method), που καθιερώνει το SFAS 109, οδηγεί σε καλύτερη πληροφόρηση σε σύγκριση με την προηγούμενη μέθοδο (Deferred-Method) του APB No.11⁵⁴⁴.

Οι Chen και Schoderbek (2000) διερευνούν κατά πόσο Αναλυτές και Επενδυτές είναι σε θέση να ερμηνεύσουν την επίδραση στα αποτελέσματα της μείωσης του ΦΣ που έγινε στις ΗΠΑ το 1993. Ελέγχουν τις προσαρμογές στις προγνώσεις των Αναλυτών όσον αφορά τα EPS και τις σωρευτικές μη κανονικές αποδόσεις των μετοχών (CAR), μετά την ανακοίνωση της μείωσης του ΦΣ. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι οι Αναλυτές δεν λαμβάνουν υπόψη στις προβλέψεις τους την επίδραση της μείωσης των ΦΣ, αν και μια τέτοια εκτίμηση θα ήταν εφικτή μετά από αξιολόγηση των δημοσιοποιούμενων πληροφοριών. Οι συγγραφείς καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι Αναλυτές και Επενδυτές δεν αντιλαμβάνονται την «εφάπαξ» επίδραση στα αποτελέσματα μιας επανεκτίμησης των ΑΦΘ, ως συνέπεια μιας μεταβολής στην φορολογία των επιχειρήσεων. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει την “Υπόθεση της μη Αποτελεσματικής Αγοράς”.

Η έρευνα συνεχίζεται το **2003** από τους **Chen, Danielson και Schoderbek**. Τα αποτελέσματα συμφωνούν με αυτά της προηγούμενης έρευνας, και υποστηρίζουν την άποψη ότι οι Αναλυτές δεν είναι σε θέση να κατανοήσουν σε βάθος τις πολύπλοκες μεθοδολογίες επιμέτρησης της “Liability-Method⁵⁴⁵” και για αυτό δεν προσαρμόζουν έγκαιρα τις σχετικές προβλέψεις τους.

H Raedy το 2011, εξετάζει τις επιπτώσεις στον ισολογισμό και τα αποτελέσματα των εταιρειών του δείκτη Fortune 50 μιας μείωσης του φορολογικού συντελεστή κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες⁵⁴⁶. Τα δεδομένα συλλέγονται από τις σημειώσεις των ετήσιων οικονομικών εκθέσεων (hand-collected) και καλύπτουν το διάστημα από το 1993 έως το 2007, κατά το οποίο έχουμε εφαρμογή του Λογιστικού Προτύπου “US SFAS 109”.

⁵⁴³ Ayers (1998), σελ. 208–209.

⁵⁴⁴ Ayers (1998), σελ. 211.

⁵⁴⁵ Βλέπε Chen, Danielson και Schoderbek (2003), σελ. 352.

⁵⁴⁶ Βλέπε Raedy (2011), σελ. 55-63.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι μια μείωση του Φ.Σ. θα επιφέρει στις (18) εισηγμένες εταιρείες που εμφανίζουν **DTA**, μια συρρίκνωση των λογιστικών κερδών που εκτιμάται σε 12 δις \$, με τον τραπεζικό κλάδο να δέχεται την μεγαλύτερη πίεση. Για τις (31) εταιρείες με **DTL**, το συνολικό άλμα στα λογιστικά κέρδη θα ήταν 28 δις \$, με τον κλάδο της ενέργειας να απολαμβάνει την μερίδα του λέοντος. Η έρευνα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι: μια μεταβολή του ονομαστικού Φ.Σ. μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην κερδοφορία, την κεφαλαιακή δομή και τον Φορολογικό Συντελεστή (ETR).

Οι J. Poterba, N. Rao και J. Seidman (2011), συνεχίζοντας έρευνα τους του 2007⁵⁴⁷, μελετούν την επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων, μιας μείωσης των ΦΣ, και κατά πόσο το γεγονός αυτό αποτελεί κίνητρο για πιέσεις υπέρ ή κατά μιας φορολογικής μεταρρύθμισης. Χρησιμοποιούν και αυτοί στοιχεία (hand-collected) από τις φορολογικές σημειώσεις των μεγαλύτερων εταιρειών του Fortune 50, που αφορούν την περίοδο 1993 -2004.

Αν και κανείς θα περίμενε οι επιχειρήσεις να μεταθέσουν το φορολογητέο εισόδημα στις επόμενες χρήσεις, που θα ισχύσει ο νέος χαμηλότερος ΦΣ, εντούτοις διαπιστώνεται ότι περίπου το ένα τρίτο των επιχειρήσεων θα είχαν κίνητρο να επιταχύνουν την φορολογία των κερδών στο υφιστάμενο φορολογικό περιβάλλον, επειδή έτσι μεγιστοποιείται η αξία των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων του Ενεργητικού τους από μεταφερόμενες εις Νέον Φορολογικές Ζημιές (ΑΦΑ_Ζ).

Οι συγγραφείς εκτιμούν ότι μια μείωση του συντελεστή φορολογίας κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες, θα αυξήσει, στην χρήση 2004, τα καθαρά έσοδα (αποτελέσματα μετά φόρων) κατά μέσο όρο 16,5 τοις εκατό στις επιχειρήσεις με καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση (DTL), ενώ η μειώσει τα καθαρά έσοδα κατά μέσο όρο 11,4 τοις εκατό στις επιχειρήσεις με καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση (DTA), λόγω επανεκτίμησης των αναβαλλόμενων φορολογικών θέσεων⁵⁴⁸. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε πράγματι να αποτελεί κίνητρο για συμπεριφορές τύπου “Lobbying”.

⁵⁴⁷ Βλέπε Poterba, J., Rao, N., & Seidman, J. (2007). The significance and composition of deferred tax assets and liabilities (NBER Working Paper 12923). Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research.

⁵⁴⁸ Poterba, Rao και Seidman (2011), σελ. 54-55.

6.4.2 Αναβαλλόμενη Φορολογία και Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Ο χειρισμός της Αναβαλλόμενης Φορολογίας τόσο σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο **IAS 12** όσο και με το Αμερικάνικο **US SFAS 109** βασίζεται στην Αρχή της σύγκρισης της Αξίας των κονδυλίων του Ισολογισμού, που συντάσσεται με τα GAAP, και αυτής του Φορολογικού Ισολογισμού “**Temporary – Concept**”. Η επιμέτρηση των αναβαλλόμενων Φορολογικών θέσεων και η παρουσίαση τους στον Ισολογισμό στηρίζεται και στα δύο πρότυπα στην Μέθοδο της Υποχρέωσης “**Liability – Methode**”. Η μέθοδος αυτή με βάση την ανωτέρω Αρχή “**Temporary Concept**” δίνει βαρύτητα στην κυρίως στην ορθή παρουσίαση της πραγματικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων⁵⁴⁹. Κοινή αρχή και για τα δυο πρότυπα αποτελεί ο υπολογισμός της αναβαλλόμενης φορολογίας στο σύνολο των προσωρινών διαφορών.

Οι πρόνοιες και ρυθμίσεις που αφορούν τον προσδιορισμό του *φορολογικού συντελεστή* καθώς και της χρονικής στιγμής που αυτός τίθεται σε ισχύ παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των δυο προτύπων⁵⁵⁰. Τα πρότυπα διαφοροποιούνται επίσης ως προς τον *Λογιστικό Χειρισμό των προσαρμογών* της αναβαλλόμενης φορολογίας που προκύπτουν ως συνέπεια της μεταβολής των φορολογικών συντελεστών ή της φορολογικής νομοθεσίας και στην απεικόνιση αυτών στις Οικονομικές Καταστάσεις.

Σύμφωνα με το **IAS 12**, σε περίπτωση μεταβολής των φορολογικών συντελεστών, οι διαφορές επανεκτίμησης των αναβαλλόμενων φορολογικών θέσεων επηρεάζουν κυρίως τον Λογαριασμό Αποτελεσμάτων ή των Λοιπών Συνολικών Εισοδημάτων (OCI). Διαφορές επανεκτίμησης όμως που προέρχονται από κονδύλια (αναβαλλόμενων φόρων), των οποίων η αρχική αναγνώριση είχε γίνει εκτός αποτελεσμάτων, αποτελούν εξαίρεση, και ακολουθούν την αρχική τους καταχώρηση (π.χ. μέσω της καθαρής θέσης). Το γεγονός αυτό όμως καθιστά στην πράξη την διαδικασία εξαιρετικά πολύπλοκη «backwards tracing». Το **US -SFAS 109** αντίθετα, προβλέπει ότι το καθαρό ποσό της επανεκτίμησης καταχωρείται μέσω του Αναβαλλόμενου Φόρου (εσόδου / εξόδου) στα αποτελέσματα της περιόδου, ανεξαρτήτως του λογιστικού χειρισμού της αρχικής αναγνώρισης.

⁵⁴⁹ Βλέπε σχετικά κεφάλαιο 2, παράγραφοι 2.2 και 2.1.4.

⁵⁵⁰ Σχετικά με την επιλογή του φορολογικού συντελεστή και την ημερομηνία ενσωμάτωσης σχετικών αλλαγών, βλέπε παράγραφο 3.5, παρόντος κεφαλαίου.

Το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (**IASB**), στα πλαίσια κοινού με το αντίστοιχο Ομοσπονδιακό Συμβούλιο των ΗΠΑ (FASB) πρόγραμμα “**Short-term Convergence Project**”, δημοσίευσε το προσχέδιο του αναθεωρημένου ΔΛΠ 12 - Exposure Draft of a Revised IAS 12 (ED /2009/2, Income Tax). Το Προσχέδιο (ED /2009/2, Income Tax), παρουσιάζει τα ενδιάμεσα αποτελέσματα μιας επί μακρόν προσπάθειας για επίτευξη σύγκλισης⁵⁵¹ των διαφορών μεταξύ των δύο πιο ευρέως χρησιμοποιημένων παγκοσμίως Λογιστικών Πρότυπων (I.F.R.S. και US GAAP)⁵⁵².

Όσον αφορά την Λογιστική του Φόρου Εισοδήματος, στο προσχέδιο δεν προβλέπονται θεμελιώδεις αλλαγές, αλλά διατυπώνονται προβληματισμοί και προτείνονται προσαρμογές ώστε να βελτιωθούν μεμονωμένα σημεία του προτύπου IAS 12. Οι σημαντικότερες τροποποιήσεις αφορούν την λογιστική αντιμετώπιση των Φορολογικών Κινδύνων, την υποχρεωτική ταξινόμηση στον Ισολογισμό των αναβαλλομένων Θέσεων (Ενεργητικού Υποχρεώσεων) κατάληκτικότητα, τον υπολογισμό αναβαλλόμενης φορολογίας κατά τη πρώτη απόκτηση ενός περιουσιακού στοιχείου Ενεργητικού και την εμφάνιση του συνόλου των επιπτώσεων λόγω φορολογικών αλλαγών στα λειτουργικά και τα κατά περίπτωση λοιπά αποτέλεσμα (*Intraperiod Tax Allocation*)⁵⁵³.

*Για τους ανωτέρω λόγους θεωρούμε ότι θα είχε ερευνητικά ενδιαφέρον, να προσεγγίσουμε τις επιπτώσεις μιας μεταβολής των εταιρικών συντελεστών φορολογίας στις οικονομικές καταστάσεις των εισηγμένων επιχειρήσεων με βάση τις προτεινόμενες αλλαγές στην ED /2009/2 “Income Tax”. Επισημαίνεται ότι οι προτεινόμενες αλλαγές κινούνται πολύ κοντά στην συλλογιστική και την μεθοδολογία του αντίστοιχου αμερικάνικου προτύπου SFAS 10*⁵⁵⁴.

⁵⁵¹ Σύγκριση ED/2009/2 IN2 σχετικά με την πρόοδο των εργασιών σύγκλισης των IAS με τα United States Generally Accepted Accounting Principles.

⁵⁵² Η προσπάθεια φαίνεται να είναι μονομερής διότι μόνο από την πλευρά της (IASB) εμφανίζεται σχετικό έργο. Η άλλη πλευρά (FASB) δεν έχει παρουσιάσει ουσιαστικές προτάσεις για αλλαγές στο SFAS 109.

⁵⁵³ Η δημοσίευση ενός προτύπου που θα αντικαθιστούσε το ισχύον IAS 12 και θα ενσωμάτωνε τις διερμηνείες SIC 21 και SIC 25 προγραμματιζόταν για το πρώτο εξάμηνο του 2011. Εξαιτίας όμως της έντονης κριτικής που ασκήθηκε στο προσχέδιο το IASB αποφάσισε να μην εφαρμοσθούν οι αλλαγές και να επανεξετασθούν από μηδενική βάση οι πρόνοιες και ρυθμίσεις του προτύπου.

⁵⁵⁴ Βλέπε έρευνες των Neubig (2006) και Hanlon et al., (2006), Chen και Schoderbek (2000).

6.4.2.1 Η επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων - IAS 12 και μεταβολή των Φορολογικών Συντελεστών

Οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις Ενεργητικού (DTAs) και Παθητικού (DTLs) επιμετρούνται στο τέλος κάθε περιόδου με τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένονται να ισχύουν την χρονική περίοδο που θα ανακτηθεί το Περιουσιακό Στοιχείο (DTAs) ή θα τακτοποιηθεί η Υποχρέωση (DTLs), λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές⁵⁵⁵ (και φορολογικούς νόμους) που έχουν θεσπιστεί (*enacted*) ή ουσιαστικά θεσπιστεί (*substantially enacted*), μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού.

Η λογιστική αξία των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (DTAs/DTLs) επανεκτιμάται επίσης σε κάθε ημερομηνία κλεισίματος ισολογισμού όπου αναγνωρίζονται ή αναστρέφονται προσωρινές διαφορές. Αυτό μπορεί να προκύψει στις περιπτώσεις: αλλαγής των φορολογικών συντελεστών ή των φορολογικών νόμων⁵⁵⁶, επαναξιολόγησης της εισπραξιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (π.χ. επαναξιολόγηση μελλοντικών κερδών), αλλαγής στον τρόπο ανάκτησης της απαίτησης (π.χ. κεφαλαιουχικά κέρδη έναντι φορολογικών κερδών). Η εταιρεία θα πρέπει επίσης να επανεκτιμά σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων την ανακτησιμότητα των αναγνωρισμένων και μη αναγνωρισμένων Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων (π.χ. από Φορολογικές Ζημίες εις Νέον).

Σύμφωνα με τα ανωτέρω σε περίπτωση μεταβολής των συντελεστών φορολογίας, οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις του Ισολογισμού⁵⁵⁷, επανεκτιμούνται και προσαρμόζονται αναλόγως. Οι διαφορές επανεκτίμησης, με την μορφή του Αναβαλλόμενου Φόρου – Εξόδου (Εσόδου), προσαυξάνουν ή (μειώνουν) αντίστοιχα το Κόστος του Φόρου και κατ' επέκταση τα τελικά Αποτελέσματα της περιόδου (βλ. IAS 12.58-60).

Στην περίπτωση λοιπόν εταιρειών όπου οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις Ενεργητικού (DTAs) υπερσχύουν αυτών του Παθητικού (DTLs), μια αύξηση του φορολογικού συντελεστή (ΦΣ) επιφέρει λόγω επανεκτίμησης των (DTAs) με τον

⁵⁵⁵ Για την επιλογή των κατάλληλων φορολογικών βλ. (IAS 12.47).

⁵⁵⁶ Σχετική είναι η διερμηνεία με αρ. 25 “Φόροι εισοδήματος - μεταβολές στο φορολογικό καθεστώς μιας επιχείρησης ή των μετόχων της”. Η Διερμηνεία έγινε ομόφωνα αποδεκτή τον Αύγουστο του 2009 και τέθηκε σε ισχύ την 15η Ιουλίου 2000. Οι μεταβολές των λογιστικών πολιτικών λογιστικοποιούνται σύμφωνα με το ΔΛΠ 8.

⁵⁵⁷ Λεπτομερής αναφορά στα κονδύλια που εξαιρούνται της επανεκτίμησης και του λογιστικού χειρισμού τους σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο IAS 12 γίνεται στην παράγραφο 3.1.3.2.

υψηλότερο ΦΣ, αύξηση του Ενεργητικού και των Αποτελεσμάτων μετά Φόρων. Εάν αντιθέτως έχουμε υπεροχή των καθαρών (DTLs) τότε μία αύξηση του ΦΣ θα επιφέρει αύξηση των υποχρεώσεων και μείωση των Αποτελεσμάτων. Είναι φανερό ότι σε αντίθετη περίπτωση (μείωσης αντί αύξησης) του ΦΣ θα έχουμε στην πρώτη περίπτωση μείωση του Ενεργητικού και των Αποτελεσμάτων Μετά Φόρων ενώ στην δεύτερη μείωση των υποχρεώσεων και αύξηση των Αποτελεσμάτων Μετά Φόρων.

Η τελευταία φορολογική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα υλοποιείται με τον Ν. 4110/2013. Η σχετική νομοθεσία προβλέπει μεταξύ άλλων την αύξηση του συντελεστή φορολογίας των εταιρικών κερδών κατά έξι ποσοστιαίες μονάδες (6%). Η χρονική συγκυρία εξυπηρετεί σε μεγάλο βαθμό τους σκοπούς της έρευνας διότι η εν λόγω μεταρρύθμιση⁵⁵⁸ κατατέθηκε και άρχισε να συζητείται στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής στα τέλη του 2012, καταργεί το προηγούμενο φορολογικό καθεστώς⁵⁵⁹ και θα ισχύσει για τα κέρδη χρήσεων που αρχίζουν μετά την 01/01/2013⁵⁶⁰. Στην περίπτωση αυτή ως ουσιαστική θέσπιση θεωρείται η ψήφιση του σχετικού νομοσχεδίου από το κοινοβούλιο και η δημοσίευση του Νόμου στο Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβέρνησης (ΦΕΚ) την 23/01/2013.

6.4.2.2 Μεθοδολογία – Περιορισμοί

Οι περιορισμοί και οι αδυναμίες στην ερευνάς μας που πιθανόν να οδηγούν σε μια υπερεκτιμημένη / υποεκτιμημένη προσέγγιση των μεγεθών αφορούν κυρίως τα εξής: Κατά πρώτον υποθέτουμε ότι όλες οι προσωρινές διαφορές θα τύχουν επανεκτίμησης. Κονδύλια όμως με την γενική περιγραφή “Φορολογικές Ζημίες εις Νέον & Πιστωτικοί Φόροι” (Operating Loss & Credit carry forwards or Tax carry forwards) συχνά περιλαμβάνουν Φορολογικές εκπτώσεις και αφορολόγητα αποθεματικά (Credit or Tax carry forwards) τα οποία δεν επηρεάζονται από την αλλαγή των φορολογικών συντελεστών καθώς εκπίπτουν και αφαιρούνται μετά τον υπολογισμό του φόρου. Σε κάποιες λοιπόν περιπτώσεις, λόγω μη επαρκούς ή ελλιπούς ανάλυσης στις σημειώσεις,

⁵⁵⁸ Ο νέος φορολογικός Νόμος (Ν. 4110 / 23-01- 2013 ΦΕΚ 17 τ. Α΄) προβλέπει ότι τα κέρδη των νομικών προσώπων φορολογούνται από 01/01/2013 με συντελεστή 26% ενώ τα κέρδη που διανέμονται υπόκεινται σε παρακράτηση με συντελεστή 10%.

⁵⁵⁹ Η καταργηθείσα διάταξη (Ν. 3943/2011), είχε τεθεί σε ισχύ την 31/03/2011, ίσχυσε ουσιαστικά μόνο για τα κέρδη της χρήσης 2011, και καταργούσε την με προγενέστερο νόμο κλιμακωτή μείωση του συντελεστή φορολογίας των επιχειρήσεων στο 20% έως το 2014 και μείωσε εφάπαξ το συντελεστή φορολογίας για τα κέρδη της χρήσης 2011 σε 20% με παρακράτηση 25% για τα διανεμόμενα κέρδη.

⁵⁶⁰ Βλέπε σχετικά παράγραφο 6.3.

ήταν εξαιρετικά δύσκολο να γίνει ο διαχωρισμός τους σε Φορολογικές Ζημίες εις Νέον (Operating Loss carry forwards) και λοιπές Φορολογικές εκπτώσεις και αφορολόγητα αποθεματικά (or Tax Credit carry forwards). Επίσης το δείγμα μας περιλαμβάνει εταιρείες με δραστηριότητες σε χώρες του εξωτερικού που εμφανίζουν κονδύλια Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Φορολογικές Ζημίες εις νέον (NOL). Πολλές εταιρείες δεν γνωστοποιούν ξεχωριστά τα κονδύλια εσωτερικού εξωτερικού προκειμένου τα δεύτερα να εξαιρεθούν της αναπροσαρμογής.

Κατά δεύτερον και κάνοντας πράξη τις προτεινόμενες αλλαγές στο προσχέδιο “ED /2009/2 Income Tax”, οι οποίες σε μεγάλο βαθμό παραπέμπουν στην λογική του αμερικάνικου προτύπου SFAS 109, θεωρούμε ότι όλες οι διαφορές επανεκτίμησης των αναβαλλόμενων φορολογικών θέσεων θα επιβαρύνουν τα αποτελέσματα της περιόδου ανεξαρτήτως του λογιστικού χειρισμού της αρχικής τους αναγνώρισης.

6.4.3 Η επίπτωση μιας Φορολογικής Μεταρρύθμισης στην κερδοφορία και στην δομή των Ισολογισμών των εισηγμένων επιχειρήσεων

Στα επόμενα δύο τμήματα του κεφαλαίου προσεγγίζονται και αναλύονται οι επιπτώσεις στα καθαρά αποτελέσματα (*net income*), την πραγματική φορολογική επιβάρυνση (*effective tax*) και την κεφαλαιακή δομή (*capital structure*) των επιχειρήσεων του δείγματος μιας μεταβολής (αύξησης / μείωσης) του φορολογικού συντελεστή μετά την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.

Στην διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου (χρήσεις 2005-2012) ο θεσμοθετημένος Φορολογικός Συντελεστής (ΦΣ) παρουσίασε αξιοσημείωτες διακυμάνσεις⁵⁶¹. Θεωρούμε ότι τόσο η θέσπιση (ψήφιση) όσο και η εφαρμογή (στα Φορολογητέα κέρδη) του νέου συντελεστή (26%) τυγχάνει εφαρμογής κατά την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων στο τέλος κάθε χρήσης. Η Αναβαλλόμενη Φορολογία της χρήσης υπολογίζεται με τον νέο ΦΣ ενώ επανεκτιμούνται οι αναβαλλόμενες Φορολογικές θέσεις που υπήρχαν στην Αρχή κάθε χρήσης⁵⁶² (ΑΦΘ - Αρχής). Οι Διαφορές επανεκτίμησης (Επίδραση Επανεκτίμησης /Revaluation effect on NI) μπορούν να είναι χρεωστικές (Αναβαλλόμενος Φόρος – έξοδο)

⁵⁶¹ Μειώθηκε σταδιακά από 35% (2004) σε 20% (2011) και αυξάνεται ξανά στο 26% από 01/01/2013.

⁵⁶² Στην περίπτωση που ο σχετικός Νόμος ψηφίζεται μετά το τέλος της χρήσης (π.χ. 31/12) και η εφαρμογή των νέων φορολογικών συντελεστών δεν έχει αναδρομική ισχύ, οι επανεκτιμώμενες αναβαλλόμενες θέσεις είναι οι υφιστάμενες στο τέλος της χρήσεως και δεν επηρεάζεται ο τρέχων Φόρος. Εάν έχουμε θέσπιση (ψήφιση του νόμου) μέσα στην χρήση (π.χ. 2012) και εφαρμογή του για τα φορολογητέα κέρδη της επόμενης χρήσης, τότε στο τέλος της χρήσης 2012 υπολογίζαμε μόνο την επίδραση της επανεκτίμησης.

ή Πιστωτικές (Αναβαλλόμενος Φόρος – έσοδο)⁵⁶³. Η μεταβολή του Φορολογικού Συντελεστή στο τέλος της χρήσης επιδρά όμως και στον υπολογισμό του Τρέχων Φόρου (Επίδραση Αλλαγής ΦΣ /direct effect)⁵⁶⁴. Η συνολική επίδραση στα Αποτελέσματα Μετά Φόρων προκύπτει σωρευτικά από τις δυο ανωτέρω επιδράσεις (Συνολική Επίδραση στα ΑΜΦ). Η επανεκτίμηση των ΑΦΘ επιδρά όμως και στην δομή του ισολογισμού διότι πέραν από την επίδραση της στην Καθαρή Θέση (μέσω αποτελεσμάτων ή κατευθείαν) επηρεάζει και τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις και Υποχρεώσεις.

6.4.3.1 Η Επίδραση μιας μεταβολής των Φορολογικών Συντελεστών στα Αποτελέσματα των εισηγμένων επιχειρήσεων

Στον πρώτο τμήμα της έρευνας παρουσιάζεται η επίπτωση στα καθαρά αποτελέσματα των εισηγμένων εταιριών (πλην των τραπεζικών) μια μεταβολή (αύξηση / μείωση) του ΦΣ στο 26%, διακριτά για κάθε χρήση από το 2006 έως το 2012.

Στην χρήση που εφαρμόζεται ο νέος Φορολογικός συντελεστής το καθαρό αποτέλεσμα (Net Income) εκτός από την Φορολογική Επιβάρυνση του Τρέχων και του Αναβαλλόμενου Φόρου της χρήσης επηρεάζεται και από την επανεκτίμηση, με τον νέον συντελεστή, των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων που υπήρχαν στην Αρχή της Χρήσης (Επίδραση Επανεκτίμησης ΑΦΘ –Αρχής). Εάν και κανείς θα ανέμενε ότι η επίδραση αυτή θα ήταν δευτερευούσης σημασίας αποδεικνύεται ότι σε πολλές εταιρείες η εφάπαξ αυτή επίδραση στα καθαρά αποτελέσματα είναι αρκετά σημαντική και κινείται σε διψήφιο ποσοστό.

Στην συνέχεια υπολογίζεται και παρουσιάζεται η κατά (ΜΟ) Επίδραση στα καθαρά αποτελέσματα (ΑΜΦ) των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών (ΧΑ), μιας

⁵⁶³ Για να υπολογίσουμε την Επίδραση της Επανεκτίμησης, αναγάγουμε ανά χρήση τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις Ενεργητικού και Παθητικού (ΑΦΑ/ΑΦΥ) - Αρχής σε μικτές, διαιρώντας τις με τον Φορολογικό Συντελεστή που ήταν σε ισχύ στην εν λόγω χρήση. Από την αναγωγή σε μικτό των (ΑΦΑ/ΑΦΥ) προκύπτουν οι Προσωρινές Διαφορές (Λογιστικής και Φορολογικής βάσης) - Αρχής. Οι Προσωρινές Διαφορές - Αρχής πολλαπλασιάζονται στην συνέχεια με τον (υποθετικό) ΦΣ 26% και προκύπτουν οι Επανεκτιμημένες (ΑΦΑ/ΑΦΥ) - Αρχής. Η διαφορά μεταξύ (ΑΦΑ/ΑΦΥ) - Αρχής και Επανεκτιμημένων (ΑΦΑ/ΑΦΥ) – Αρχής αποτελεί και την Επίδραση Επανεκτίμησης που καταχωρείται στα Αποτελέσματα. (βλ. σχετικά Raedy et al., 2011 σελ. 7-9.).

⁵⁶⁴ Για τον υπολογισμό της Επίδρασης λόγω μεταβολής των ΦΣ χρησιμοποιούμε το ποσό του Τρέχων Φόρου όπως αναλύεται στις Σημειώσεις (notes) της εκάστοτε Χρήσης. Στην συνέχεια γίνεται αναγωγή του ποσού αυτού σε μικτό διαιρώντας το με ΦΣ που ήταν σε ισχύ στην εν λόγω χρήση και υπολογίζουμε τα φορολογητέα κέρδη. Στα φορολογητέα κέρδη εφαρμόζουμε τον (υποθετικό) συντελεστή (26%) και επαναυπολογίζουμε τον Τρέχων Φόρο που αναλογεί. Η διαφορά (αύξηση / μείωση) του νέου (Τρέχων Φόρου) από τον αρχικό είναι η “Επίδραση της Αλλαγής των ΦΣ” (βλ. για μεθοδολ. Poterba et al., 2011)

μεταβολής (αύξησης / μείωσης) του ΦΣ στο (26%), για το χρονικό διάστημα από το 2006-2012.

Σύμφωνα με τον πίνακα (6-2) στις *Μη τραπεζικές εταιρείες*, η επανεκτίμηση των καθαρών αναβαλλόμενων φορολογικών θέσεων που υπήρχαν κατά την έναρξη της χρήσης **2012** ύψους (17) εκατ. €, θα επιφέρει μια κατά Μ.Ο. (3,4) εκατ. € μείωση των καθαρών αποτελεσμάτων (Revaluation Effect), που αντιστοιχεί στο **70%** των ζημιών της χρήσεως, ύψους (4,9) εκατ. €. Η *συνολική (αρνητική) επίδραση στα καθαρά αποτελέσματα (ΑΜΦ)* στην χρήση **2012** υπολογίζεται στα (5,3) εκατ. €, ποσό που αντιστοιχεί στο **(109)%** των μέσων καθαρών αποτελεσμάτων της χρήσεως. Η αρνητική επίδραση της επανεκτίμησης (Revaluation Effect) στην εν λόγω περίπτωση αντιστοιχεί στα 3/5 περίπου της συνολικής επίδρασης. Αντίθετα στην χρήση 2006 η συνολική επίδραση είναι θετική και αντιστοιχεί στο 9% περίπου των καθαρών κερδών (ΑΜΦ). Η φορά (θετική / αρνητική) και το μέγεθος της επίδρασης εξαρτάται από το ύψος και τον τύπο της Αναβαλλόμενης Φορολογικής Θέσης (Απαίτηση ή Υποχρέωση) κατά την έναρξη της χρήσης.

Για τις εταιρείες με καθαρή Αναβαλλόμενη Φορολογική Θέση - Ενεργητικού (**DTA**) στην αρχή της χρήσης (Υποπίνακας Β) μια μείωση του Φορολογικού Συντελεστή θα συρρικνώσει τις Α.Φ. - Ενεργητικού (λόγω επανεκτίμησης με χαμηλότερο συντελεστή) και θα μειώσει ισόποσα τα καθαρά αποτελέσματα (λόγω της αύξησης του Αναβαλλόμενου Φόρου-Εξόδου). Η αρνητική αυτή επίδραση στα αποτελέσματα συμψηφίζεται με την θετική επίδραση που επέρχεται λόγω μείωσης της τρέχουσας φορολογικής επιβάρυνσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα για τα ανωτέρω αποτελεί η χρήση 2006. Σε περίπτωση αύξησης του συντελεστή θα είχαμε ακριβώς την αντίστροφη επίδραση, δηλαδή ενίσχυση του Ενεργητικού και των καθαρών Αποτελεσμάτων (Επίδραση Επανεκτίμησης) και αύξηση της τρέχουσας φορολογικής επιβάρυνσης (Επίδραση Αλλαγής ΦΣ).

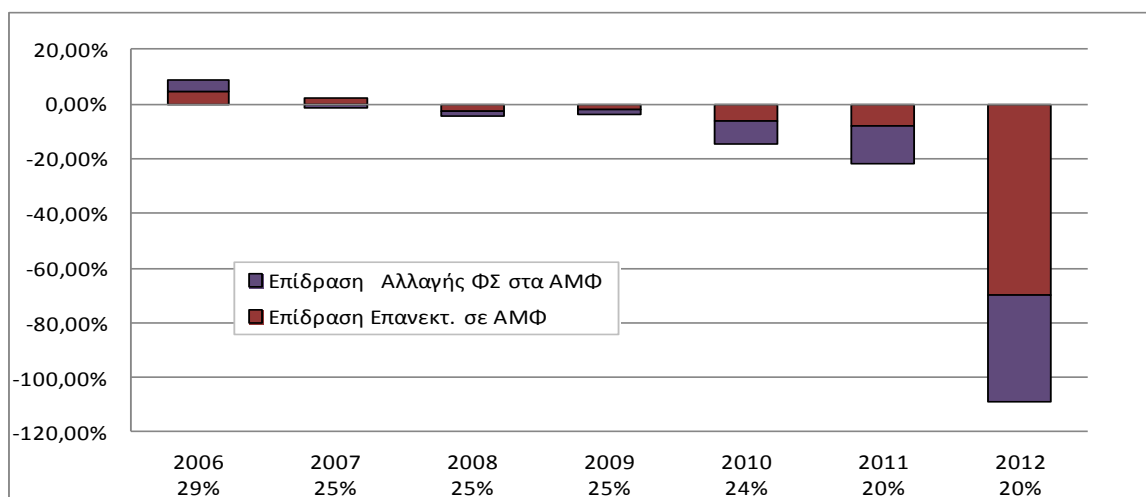
Για τις 36 εταιρείες που στο ξεκίνημα της χρήσης **2012** παρουσιάζουν μέση **DTA** ύψους 11,1 εκατ. €, ή μέση θετική επίδραση στα αποτελέσματα (Επίδραση Επανεκτίμησης), υπολογίζεται σε **2,5** εκατ. € και απορροφάται ολόκληρη από την αύξηση του Τρέχων Φόρου (αρνητική Επίδραση Αλλαγής ΦΣ), ύψους (2,8) εκατ. €.

Στον Υποπίνακα Γ παρουσιάζονται αντίστοιχα οι εταιρείες που στην αρχή της χρήσης 2012 εμφανίζουν Αναβαλλόμενη Φορολογική Υποχρέωση (**DTL**). Μια αύξηση του φορολογικού συντελεστή από 20% σε 26% στην χρήση **2012** θα προκαλούσε μια

κατά μέσο όρο 6,3 εκατ. € (**32,25%**), μείωση των καθαρών αποτελεσμάτων τους (Επανεκτίμηση των ΑΦΘ- Αρχής). Εάν στην ανωτέρω “Επίδραση – Επανεκτίμησης” προστεθεί και η αύξησης του Τρέχοντος Φόρου (Επίδραση Αλλαγής ΦΣ), η συνολική αρνητική επίδραση στα αποτελέσματα αγγίζει τα (7,76) εκατ. € που αντιστοιχεί στο (**39,7%**) των καθαρών αποτελεσμάτων της χρήσεως. Ταυτόχρονα θα καταγραφόταν μια ισόποση αύξηση (αναπροσαρμογή) των Υποχρεώσεων από Αναβαλλόμενους Φόρους.

Πίνακας 6-2: Μη Τραπεζικές εταιρείες - Επίδραση στα καθαρά αποτελέσματα (ΜΟ) μιας αύξησης / μείωσης του ΦΣ στο (26%), ποσά σε (€'000).

Υποπίνακας Α: Σύνολο εταιρειών										%	%
Χρήση	Αρ. Εταιρ.	Καθαρά Αποτελ. Προ Φόρων (ΑΠΦ) Μ.Ο.	Καθαρά Αποτελ. Μετά Φόρων (ΑΜΦ) - Μ.Ο.	Αναβαλλ. Φορολ. Θέση (ΑΦΘ) Αρχής	Επίδραση Επανάσης (ΑΦΘ) στα ΑΜΦ	Τρέχων Φόρος περιόδου	Επίδραση Αλλαγής ΦΣ στα ΑΜΦ	Συνολική Επίδραση στα ΑΜΦ	Συνολική Επίδραση στα ΑΜΦ	Φορολ. Συντελ. περιόδου	
2006	115	45.083	32.105	-6.963	1.460	-13.180	1.363	2.824	8,79%	29,0%	
2007	115	56.472	41.773	-8.841	880	-13.009	-520	360	0,86%	25,0%	
2008	115	29.436	21.669	-14.364	-552	-10.664	-427	-979	-4,52%	25,0%	
2009	115	39.829	23.974	-10.995	-431	-10.205	-408	-839	-3,50%	25,0%	
2010	114	2.575	-10.397	-16.430	-611	-10.740	-895	-1.506	-14,48%	24,0%	
2011	114	-7.312	-14.081	-17.643	-1.122	-6.457	-1.937	-3.060	-21,73%	20,0%	
2012	110	915	-4.873	-17.035	-3.409	-6.335	-1.901	-5.309	-108,96%	20,0%	
2013										26,0%	
Υποπίνακας Β: Εταιρείες με Καθαρή ΑΦΑ (αρχή χρήσης)											
2006	48	59.787	41.500	7.745	-1.617	-18.482	1.912	295	0,71%	29,0%	
2007	40	67.925	47.762	8.509	-846	-18.620	-745	-1.591	-3,33%	25,0%	
2008	31	68.939	49.823	7.866	303	-22.939	-918	-615	-1,23%	25,0%	
2009	33	69.572	42.367	11.733	422	-17.120	-685	-263	-0,62%	25,0%	
2010	34	30.004	10.647	9.904	368	-13.098	-1.091	-723	-6,79%	24,0%	
2011	36	19.147	9.237	11.864	790	-9.197	-2.759	-1.969	-21,32%	20,0%	
2012	36	34.301	25.281	11.081	2.537	-9.336	-2.801	-263	-1,04%	20,0%	
2013										26,0%	
Υποπίνακας Γ: Εταιρείες με Καθαρή ΑΦΥ (αρχή χρήσης)											
2006	67	34.549	25.374	-17.500	3.665	-9.381	970	4.635	18,27%	29,0%	
2007	75	50.364	38.579	-18.094	1.801	-10.017	-401	1.400	3,63%	25,0%	
2008	84	14.857	11.278	-22.569	-868	-6.134	-245	-1.113	-9,87%	25,0%	
2009	82	27.859	16.571	-20.142	-774	-7.423	-297	-1.071	-6,46%	25,0%	
2010	80	-9.082	-19.340	-27.622	-1.027	-9.738	-811	-1.838	-9,51%	24,0%	
2011	78	-19.525	-24.843	-31.262	-2.005	-5.193	-1.558	-3.563	-14,34%	20,0%	
2012	74	-15.328	-19.542	-30.713	-6.301	-4.876	-1.463	-7.764	-39,73%	20,0%	
2013										26,0%	

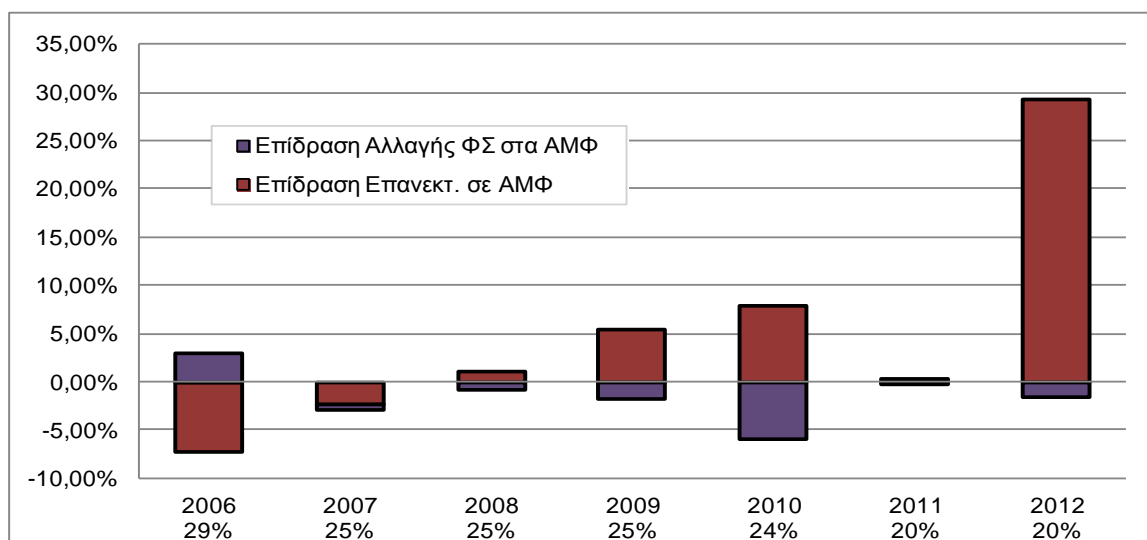

Γράφημα 6-1: Μη Τραπεζικές Εταιρείες - Επίδραση στα καθαρά αποτελέσματα (%) μιας αύξησης / μείωσης του ΦΣ στο (26%), 2006-2012, ποσά σε (€ 000).

Από την εξέλιξη των μεγεθών των εταιρειών του **τραπεζικού κλάδου** στον πίνακα (6-3) που ακολουθεί διαπιστώνεται μια διαχρονική επικράτηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών θέσεων Ενεργητικού (DTAs). Οι Θέσεις αυτές μέχρι το 2010 αποτελούν κατά Μ.Ο. μια σταθερή αλλά σχετικά μικρή αναλογία του Ενεργητικού τους (βλ. πίνακα 5-10). Από το 2011 όμως και έπειτα έχουμε μια κατακόρυφη αύξηση των Φορολογικών θέσεων Ενεργητικού (**DTAs**), οι οποίες στην αρχή της χρήση **2012** ανέρχονται κατά (Μ.Ο.) σε **1,14** δις. Στην περίπτωση του τραπεζικού κλάδου, μια αύξηση του φορολογικού συντελεστή κατά 6 ποσοστιαίες μονάδες ενισχύει το Ενεργητικό και τα καθαρά αποτελέσματα τους κατά (Μ.Ο.) κατά 264 εκατ. € (θετική επίδραση επανεκτίμησης), Το μέγεθος αυτό αντιστοιχεί στο **29,33%** της μέσης **Ζημίας** του κλάδου για το **2012**. Η αύξηση του τρέχοντα φόρου επιφέρει μια αμελητέα μείωση (1,58%), (λόγω αύξησης του τρέχων φόρου). Η Συνολική **καθαρή (θετική) επίδραση** διαμορφώνεται στο **27,75%** των καθαρών αποτελεσμάτων τους (**ΑΜΦ**).

Πίνακας 6-3: Τραπεζικές εταιρείες - Επίδραση στα αποτελέσματα μιας αύξησης / μείωσης του ΦΣ στο (26%), 2006-2012, ποσά σε (€ 000).

Υποπίνακας Α: Σύνολο εταιρειών										(%)	(%)
Χρήση	Αρ. Εταιρ.	Καθαρά Αποτελ. Προ Φόρων (ΑΓΦ) - Μ.Ο.	Καθαρά Αποτελ. Μετά Φόρων (ΑΜΦ) - Μ.Ο.	Αναβαλλ. Φορολ. Θέση (ΑΦΘ) Αρχής	Επίδραση Επανάσης (ΑΦΘ) στα ΑΜΦ	Τρέχων Φόρος περιόδου	Επίδραση Αλλαγής ΦΣ στα ΑΜΦ	Συνολική Επίδραση στα ΑΜΦ	Συνολική Επίδραση στα ΑΜΦ	Φορολ. Συντελ. περιόδου	
2006	14	295.266	217.867	75.150	-15.681	-62.496	6.465	-9.216	-4,23%	29,0%	
2007	14	464.160	379.411	83.439	-8.583	-59.067	-2.363	-10.945	-2,88%	25,0%	
2008	14	303.125	239.034	68.546	2.636	-51.141	-2.046	591	0,25%	25,0%	
2009	14	135.860	83.334	116.287	4.506	-37.953	-1.518	2.988	3,59%	25,0%	
2010	14	-14.334	-58.519	125.865	4.647	-41.561	-3.463	1.184	2,02%	24,0%	
2011	8	-4.884.847	-4.303.022	217.492	13.942	-41.349	-12.405	1.537	0,04%	20,0%	
2012	6	-1.090.898	-898.772	1.142.317	263.612	-47.260	-14.178	249.434	27,75%	20,0%	
2013										26,0%	
Υποπίνακας Β: Εταιρείες με Καθαρή ΑΦΑ (αρχή χρήσης)											
2006	12	320.216	235.420	90.442	-18.873	-70.060	7.248	-11.625	-4,94%	29,0%	
2007	11	533.450	434.771	115.691	-11.508	-69.237	-2.769	-14.277	-3,28%	25,0%	
2008	12	327.984	256.967	88.095	3.388	-57.324	-2.293	1.095	0,43%	25,0%	
2009	13	129.558	76.639	128.540	4.962	-39.514	-1.581	3.382	4,41%	25,0%	
2010	13	-24.257	-69.884	139.040	5.134	-42.042	-3.503	1.630	2,33%	24,0%	
2011	7	-4.996.856	-4.396.839	249.946	16.022	-43.628	-13.088	2.934	0,07%	20,0%	
2012	6	-1.090.898	-898.772	1.142.317	263.612	-47.260	-14.178	249.434	27,75%	20,0%	
2013										26,0%	
Υποπίνακας Γ: Εταιρείες με Καθαρή ΑΦΥ (αρχή χρήσης)											
2006	2	145.568	112.551	-16.599	3.471	-17.115	1.770	5.242	4,66%	29,0%	
2007	3	210.095	176.424	-34.821	2.143	-21.778	-871	1.272	0,72%	25,0%	
2008	2	153.968	131.438	-48.747	-1.875	-14.044	-562	-2.437	-1,85%	25,0%	
2009	1	217.797	170.379	-43.000	-1.422	-17.669	-707	-2.129	-1,25%	25,0%	
2010	1	114.674	89.228	-45.417	-1.677	-35.311	-2.943	-4.620	-5,18%	24,0%	
2011	1	-4.100.784	-3.646.302	-9.684	-621	-25.396	-7.619	-8.240	-0,23%	20,0%	
2012										20,0%	
2013										26,0%	

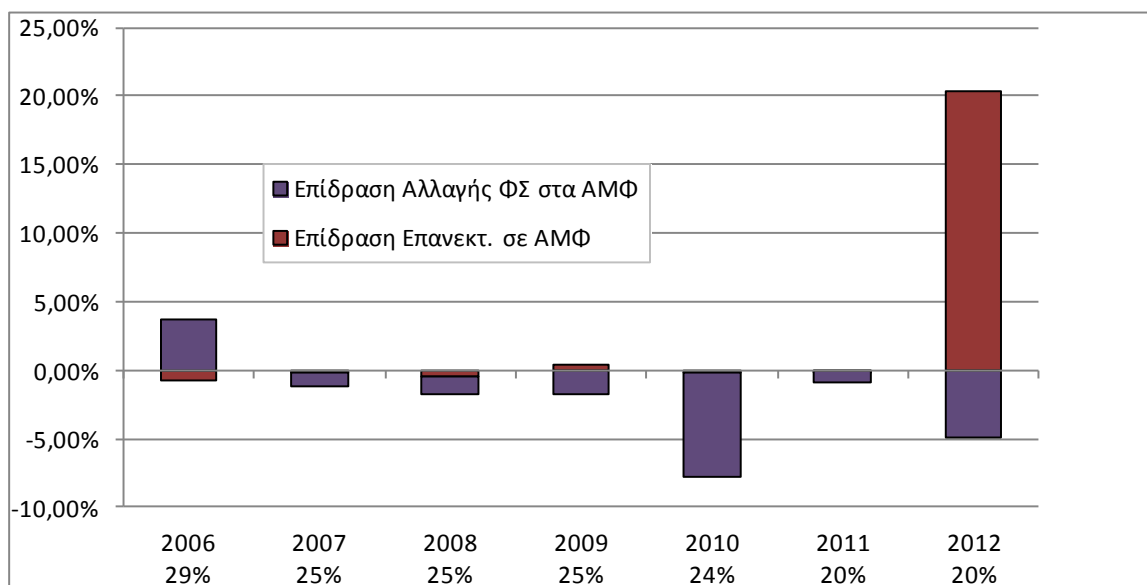
Γράφημα 6-2: Τραπεζικές εταιρείες - Επίδραση (%) στα αποτελέσματα μιας αύξησης / μείωσης του ΦΣ στο (26%), 2006-2012, σε (€ 000).

Ακολουθεί πίνακας με την επίδραση στα αποτελέσματα του συνόλου των εταιρειών στο δείγμα με διαχωρισμό σε εταιρίες που παρουσιάζουν στο ξεκίνημα της χρήσης DTA/DTL. Εμφανής γίνεται η συμβολή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού των Τραπεζών στην αύξηση των συνολικών DTA, ενώ η εικόνα των DTL παραμένει ουσιαστικά ανεπηρέαστη.

Για το σύνολο των εταιρειών του δείγματος η μεγαλύτερη επίδραση μιας θέσπισης ενός Φορολογικού Συντελεστή 26% (η μεγαλύτερη ποσοστιαία για την περίοδο 2005-2012) επέρχεται στην χρήση 2012, με μια κατά Μ.Ο. 15,39% συνολική θετική επίπτωση στα Καθαρά Αποτελέσματα Μετά Φόρων. Οι 42 Εταιρείες με ΑΦΘ-Αρχής - (DTA) ενισχύουν κατά Μ.Ο. τα Αποτελέσματα τους κατά 33,2% ενώ αντίθετα οι 74 εταιρείες με ΑΦΘ-Αρχής - (DTL), βιώνουν μια μείωση των Καθαρών Αποτελεσμάτων της τάξης του (39,7%).

Πίνακας 6-4: Επίδραση στα αποτελέσματα μιας αύξησης / μείωσης του ΦΣ στο (26%), 2006-2012, σε (€ 000).

Υποπίνακας Α: Σύνολο εταιρειών									(%)	(%)
Χρήση	Αρ. Εταιρ.	Καθαρά Αποτελ. Προ Φόρων (ΑΠΦ) - Μ.Ο.	Καθαρά Αποτελ. Μετά Φόρων (ΑΜΦ) - Μ.Ο.	Αναβαλλ. Φορολ. Θέση (ΑΦΘ) Αρχής	Επίδραση Επανάσης (ΑΦΘ) στα ΑΜΦ	Τρέχων Φόρος περιόδου	Επίδραση Αλλαγής ΦΣ στα ΑΜΦ	Συνολική Επίδραση στα ΑΜΦ	Συνολική Επίδραση στα ΑΜΦ	Φορολ. Συντελ. περιόδου
2006	129	72.235	52.265	1.949	-400	-18.532	1.917	1.517	2,90%	29,0%
2007	129	100.717	78.416	1.174	-147	-18.008	-720	-867	-1,11%	25,0%
2008	129	59.138	45.259	-5.366	-206	-15.057	-602	-809	-1,79%	25,0%
2009	129	50.251	30.416	2.818	105	-13.217	-529	-424	-1,39%	25,0%
2010	128	726	-15.660	-867	-36	-14.111	-1.176	-1.212	-7,74%	24,0%
2011	122	-327.151	-295.323	-2.224	-135	-8.745	-2.624	-2.758	-0,93%	20,0%
2012	116	-55.559	-51.109	42.932	10.403	-8.452	-2.536	7.867	15,39%	20,0%
2013										26,0%
Υποπίνακας Β: Εταιρείες με Καθαρή ΑΦΑ (αρχή χρήσης)										
2006	60	111.873	80.284	24.284	-5.068	-28.798	2.979	-2.089	-2,60%	29,0%
2007	51	168.332	131.235	31.627	-3.146	-29.538	-1.182	-4.327	-3,30%	25,0%
2008	43	141.231	107.630	30.255	1.164	-32.535	-1.301	-138	-0,13%	25,0%
2009	46	86.524	52.053	44.744	1.705	-23.449	-938	767	1,47%	25,0%
2010	47	14.996	-11.627	45.623	1.686	-21.103	-1.759	-72	-0,62%	24,0%
2011	43	-797.411	-708.031	50.622	3.270	-14.802	-4.441	-1.171	-0,17%	20,0%
2012	42	-126.441	-106.727	172.686	39.834	-14.754	-4.426	35.408	33,18%	20,0%
2013										26,0%
Υποπίνακας Γ: Εταιρείες με Καθαρή ΑΦΥ (αρχή χρήσης)										
2006	69	37.767	27.901	-17.473	3.659	-9.605	994	4.653	16,68%	29,0%
2007	78	56.508	43.881	-18.738	1.814	-10.469	-419	1.395	3,18%	25,0%
2008	86	18.092	14.073	-23.177	-891	-6.318	-253	-1.144	-8,13%	25,0%
2009	83	30.148	18.424	-20.418	-782	-7.546	-302	-1.084	-5,88%	25,0%
2010	81	-7.554	-18.000	-27.842	-1.035	-10.053	-838	-1.873	-10,40%	24,0%
2011	79	-71.186	-70.684	-30.988	-1.987	-5.449	-1.635	-3.622	-5,12%	20,0%
2012	74	-15.328	-19.542	-30.713	-6.301	-4.876	-1.463	-7.764	-39,73%	20,0%
2013										26,0%

Γράφημα 6-3: Διαχρονική Επίπτωση στα αποτελέσματα (%) μιας αύξησης / μείωσης του ΦΣ στο (26%), σε (€ 000).

Στον πίνακα που ακολουθούν προσεγγίζονται και αναλύονται σε κλαδικό επίπεδο οι επιπτώσεις στα καθαρά Αποτελέσματα μιας αύξησης του Φορολογικού Συντελεστή στο 26%, με άμεση εφαρμογή στην χρήση 2012.

Εστιάζουμε καταρχήν στον τραπεζικό κλάδο διότι τα μεγέθη των αναβαλλόμενων φορολογικών θέσεων του Ενεργητικού τους είναι ιδιαίτερα υψηλά⁵⁶⁵ και η επανεκτίμηση τους αναμένεται να επηρεάσει σημαντικά τα αποτελέσματα, και υπό προϋποθέσεις και τον δείκτη κεφαλαιακής τους επάρκειας.

Στο τέλος του **2012** τα καθαρά Αποτελέσματα (ζημίες) Μετά Φόρων (**Α.Μ.Φ.**) του συνόλου των εισηγμένων τραπεζικών ομίλων ανέρχονται σε (5,39 δις). Η Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις (ΑΦΘ) – Αρχής αφορούν απαιτήσεις (**ΔΤΑ**) ύψους **6,85** δις. Οι φόροι που αναλογούν (Τρέχων Φόρος Περιόδου) σύμφωνα με την Φορολογική Νομοθεσία ανέρχονται μόλις σε 0,28 δις και έχουν Υπολογισθεί με συντελεστή 20%.

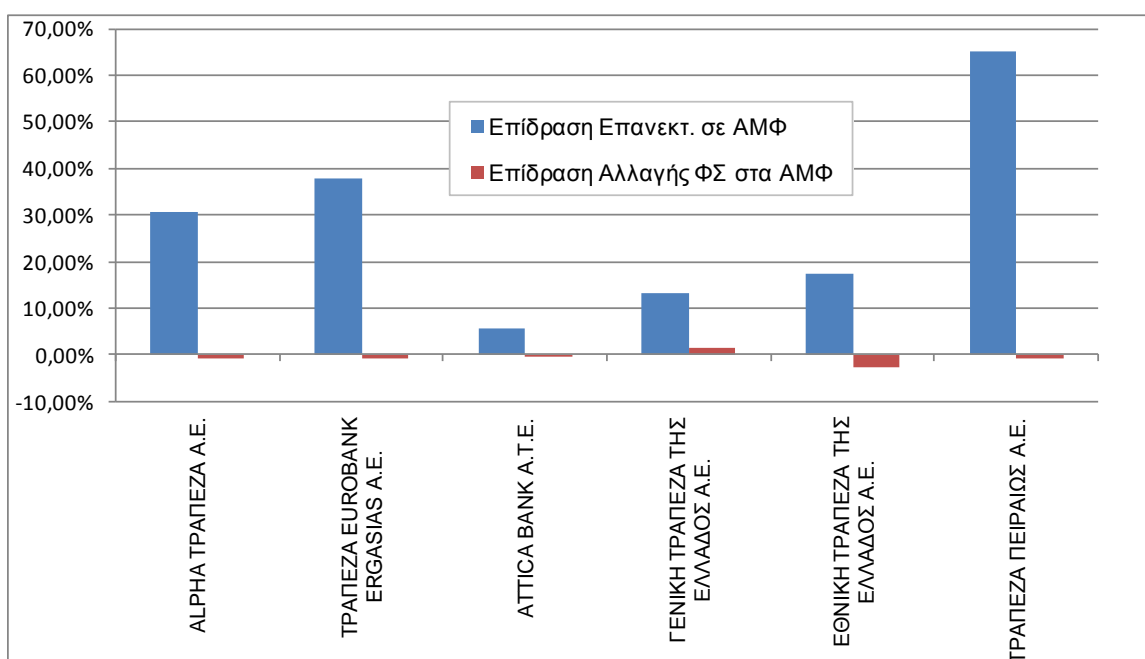
*Υπολογίζουμε ότι μια αύξηση του φορολογικού συντελεστή κατά 6 ποσοστιαίες μονάδες (από 20% σε 26%) το 2012, θα ενισχύσει το **Ενεργητικό** και τα **Αποτελέσματα των Τραπεζών** κατά **1,58** δις ευρώ, μέγεθος που αντιστοιχεί στο **30 %** των **ζημιών** που*

⁵⁶⁵ Στα τέλη 2012 το σύνολο των εισηγμένων τραπεζικών εταιρειών εμφανίζουν Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις που αγγίζουν τα 6,7 δις ευρώ και αντιπροσωπεύουν το 2,2% του συνολικού Ενεργητικού (307 δις) και το (184,16%) της Αρνητικής Λογιστικής Καθαρής τους Θέσης (3,63 δις).

εμφανίζουν στην εν λόγω χρήση⁵⁶⁶. Η επίδραση της αύξησης του ΦΣ στο 26% (6 μονάδες) επηρεάζει ανεπαίσθητα (0,085 δις) την συνολική θετική επίδραση που διαμορφώνεται σε 1,5 δις.

Πίνακας 6-5: Τράπεζες - Η επίδραση στα Αποτελέσματα μιας αύξησης του ΦΣ στο 26% στην χρήση 2012 (€ 000).

Χρήση	Εταιρείες	Καθαρά Αποτελ. Προ Φόρων (ΑΠΦ) - Μ.Ο.	Καθαρά Αποτελ. Μετά Φόρων (ΑΜΦ) - Μ.Ο.	Αναβαλ. Φορολ. Θέση (ΑΦΘ) Αρχής	Επίδραση Επανάσης (ΑΦΘ) στα ΑΜΦ	Τρέχων Φόρος περιόδου	Επίδραση Αλλαγής ΦΣ στα ΑΜΦ	Συνολική Επίδραση στα ΑΜΦ	Συνολική Επίδραση στα ΑΜΦ
2012	ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	-1.344.863	-1.085.870	1.437.775	331.794	-28.831	-8.649	323.145	29,76%
	ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS Α.Ε.	-1.688.000	-1.354.000	2.220.400	512.400	-43.000	-12.900	499.500	36,89%
	ΑΤΤΙΚΑ BANK Α.Τ.Ε.	-192.019	-181.599	43.783	10.104	-3.331	-999	9.104	5,01%
	ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	-149.204	-105.232	60.169	13.885	4.668	1.400	15.286	14,53%
	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	-1.985.937	-2.143.666	1.621.016	374.081	-200.520	-60.156	313.925	14,64%
	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	-1.185.367	-522.264	1.470.758	339.406	-12.547	-3.764	335.642	64,27%
	Σύνολο	-6.545.390	-5.392.631	6.853.900	1.581.669	-283.561	-85.068	1.496.601	27,75%

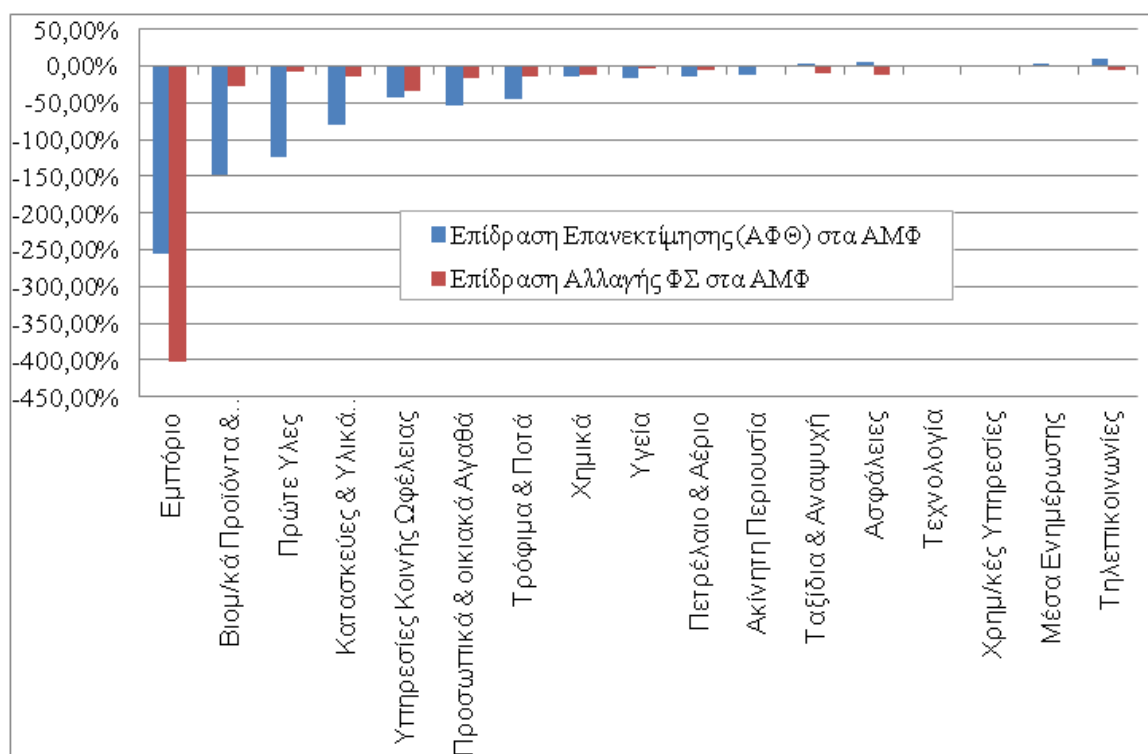

Γράφημα 6-4: Τράπεζες - Η επίδραση (%) στα Αποτελέσματα μιας αύξησης του ΦΣ στο 26% στην χρήση 2012 (€ 000).

⁵⁶⁶ Λόγω επανεκτίμησης με τον νέο αυξημένο συντελεστή των υφιστάμενων κατά την 01/01/2012 DTAs ύψους 6,85 δις.

Στην συνέχεια παρουσιάζουμε την επίδραση μιας αύξησης του ΦΣ στο 26% στο 2012, στους **υπόλοιπους κλάδους** προκειμένου να εντοπίσουμε τις ιδιαιτερότητες και την ευαισθησία κάθε κλάδου σε επικείμενες φορολογικές μεταρρυθμίσεις. Με βάση τους υπολογισμούς και την ανάλυση μας μια αύξηση του ΦΣ κατά 6% επιφέρει στις εταιρείες των περισσότερων κλάδων, μια σημαντική μείωση στα αποτελέσματα τους (μείωση κερδών ή αύξηση ζημιών) και μια ισόποση αύξηση των Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων τους⁵⁶⁷.

*Από την αύξηση του ΦΣ στο 26% πλήττονται κύρια οι κλάδοι του **εμπορίου, της βιομηχανίας** και των **πρώτων υλών**, ενώ διαφοροποίηση (οριακή θετική επίπτωση σε κέρδη) παρουσιάζουν οι κλάδοι των **τηλεπικοινωνιών** και των **μέσων μαζικής ενημέρωσης**.*

Γράφημα 6-5: Συνολική Επίδραση (%) στα αποτελέσματα των λοιπών κλάδων μιας αύξησης του ΦΣ στο 26% στην χρήση 2012.

⁵⁶⁷ Λόγω επανεκτίμησης με τον νέο αυξημένο συντελεστή των υφιστάμενων κατά την 01/01/2012 DTL, ύψους 1,92 δις ευρώ.

Ενδιάμεση Σύνοψη:

Στο μέρος αυτό του κεφαλαίου, διερευνάται εμπειρικά η επίδραση μιας μεταβολής του φορολογικού συντελεστή στις Οικονομικές Καταστάσεις των εισηγμένων επιχειρήσεων.

Μια αύξηση των συντελεστών φορολογίας των εταιρικών κερδών **ευνοεί εταιρείες** που διαθέτουν σημαντικές Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις Ενεργητικού (ΑΦΑ/DTAs), διότι ενισχύει το Ενεργητικό και την κερδοφορία τους, ενώ αντίθετα **επιβαρύνει** τα αποτελέσματα και αυξάνει τις υποχρεώσεις εταιρειών με Αναβαλλόμενες Φορολογικές υποχρεώσεις (ΑΦΥ/DTL). Τα αντίθετα αποτελέσματα επιφέρει μια μείωση των Συντελεστών Φορολογίας.

Το μέγεθος της επίπτωσης (Revaluation Effect) συνδέεται με το ύψος, την φάση ωρίμανσης, και την προέλευση των κονδυλίων των αναβαλλόμενων φορολογικών θέσεων κατά την χρονική στιγμή εφαρμογής των νέων φορολογικών συντελεστών.

Τα ανωτέρω **διαφοροποιούνται** σημαντικά σε επίπεδο κάθε **κλάδου και Χρηματιστηριακών Δεικτών**. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει κίνητρο για συμπεριφορές τύπου **lobbying**, υπέρ ή κατά μιας φορολογικής μεταρρύθμισης, η οποία επικεντρώνεται στην αύξηση ή μείωση των φορολογικών συντελεστών.

6.4.3.2 Η Επίπτωση μιας μεταβολή των Φορολογικών Συντελεστών στους Αριθμοδείκτες Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης

Στο τμήμα της έρευνας που ακολουθεί διερευνούνται οι επιπτώσεις μιας μεταβολής των φορολογικών συντελεστών σε αντιπροσωπευτικούς Αριθμοδείκτες Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης. Οι αριθμοδείκτες που επιλέχθηκαν⁵⁶⁸ είναι αυτοί που επηρεάζονται κυρίως από μια επανεκτίμηση (revaluation effect) των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (ΑΦΘ) ως συνέπεια μιας μεταβολής (αύξησης / μείωσης) των Φορολογικών Συντελεστών.

⁵⁶⁸ Για τον υπολογισμό την σημασία και την επίδραση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στους αριθμοδείκτες βλέπε αναλυτικά παραγράφους 6.2 και 6.3.

6.4.3.2.1 Μεθοδολογία – Παραδοχές

Η επανεκτίμηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (ΑΦΘ) Ενεργητικού (DTA) και Υποχρεώσεων (DTL), ως συνέπεια μιας μεταβολής των Φορολογικών Συντελεστών (ΦΣ), οδηγεί κατά περίπτωση σε μεταβολή του Συνολικού Ενεργητικού, των Υποχρεώσεων (Ξένα Κεφάλαια) και των Ιδίων Κεφαλαίων μέσω των Αποτελεσμάτων (Revaluation Effect)⁵⁶⁹ (βλ. παραγράφους 6.3.2.3 και 6.3.2.4).

Οι αριθμοδείκτες υπολογίζονται για την περίοδο 2006-2012 και μετρούν την Αποδοτικότητα του Ενεργητικού (ROA) και Ιδίων Κεφαλαίων (ROE), την σχέση Υποχρεώσεων προς Ενεργητικό (Debt/Assets Ratio) και τα Κέρδη ανά Μετοχή (EPS), των εξεταζόμενων επιχειρήσεων πριν (χωρίς) και με την (υπολογιζόμενη) επίπτωση της επανεκτίμησης των ΑΦΘ. Επίσης αποτυπώνεται η εφάπαξ επίδραση της επανεκτίμησης στα αποτελέσματα στον δείκτη Πραγματικής Φορολογικής Επιβάρυνση⁵⁷⁰ (ETR) (βλ. σχετικά παράγρ. 3.5).

Ο αριθμοδείκτης (Debt/Asset Ratio) Δείχνει τι ποσοστό του ενεργητικού αποτελούν τα Ξένα Κεφάλαια και είναι ενδεικτικός του βαθμού προστασίας των πιστωτών από το σύνολο των κεφαλαίων της επιχείρησης. Όσο πιο χαμηλή είναι η τιμή του δείκτη τόσο πιο πρόθυμοι είναι οι πιστωτές να χορηγήσουν πρόσθετες πιστώσεις. Υπολογίζεται ως λόγος των συνολικών Υποχρεώσεων προς το Συνολικό Ενεργητικό εκφρασμένος ως ποσοστό (%). Η καθαρή Επανεκτίμηση των ΑΦΘ επηρεάζει (αυξάνει) είτε τις συνολικές Υποχρεώσεις (εταιρικές χρήσεις που υπερисχύουν οι καθαρές DTL) είτε το Ενεργητικό (υπεροχή των καθαρών DTA). Η “Επίδραση” υποδηλώνει την διαφορά των ποσοστών (%) των επανεκτιμημένων τιμών του δείκτη από τις αρχικές (Νέα Τιμή – Αρχική).

Ο αριθμοδείκτης ROE (Return on Equity) εκφράζει την σχέση (απόδοση) των καθαρών αποτελεσμάτων ως (%) των Ιδίων Κεφαλαίων ενώ ο δείκτης ROA (Return on Asset) την απόδοση του Συνολικού Ενεργητικού. Και στην περίπτωση αυτή η “Επίδραση” υπολογίζεται ως ή διαφορά στην τιμή των δεικτών μετά και πριν την αλλαγή των συντελεστών.

⁵⁶⁹ Σύμφωνα με το IAS 12, η καθαρή μεταβολή των ΑΦΘ, λόγω επανεκτίμησης τους με τον νέο ΦΣ, αποτυπώνεται στα αποτελέσματα μέσω μιας αύξησης (μείωσης) της φορολογικής επιβάρυνσης (Κόστος Φόρου), με την μορφή του Αναβαλλόμενου Φόρου έξοδο (έσοδο).

⁵⁷⁰ Για τον Υπολογισμό του συντελεστή ETR έχουν ληφθεί υπόψη τα καθαρά Αποτελέσματα Προ Φόρου (κέρδη / ζημιές) και ο Φόρος Εισοδήματος όπως αυτά εμφανίζονται στην κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης των Ετήσιων Οικονομικών Εκθέσεων.

Ο αριθμοδείκτης (κέρδη / ζημίες) ανά μετοχή (Earnings Per Share Ratio) - **EPS**, απεικονίζει το ύψος των καθαρών κερδών που αντιστοιχεί σε κάθε μετοχή της επιχείρησης και αντανακλά την κερδοφόρα δυναμικότητα της με βάση τη μια μετοχή της. Ο Υπολογισμός του δείκτη από τις εισηγμένες εταιρείες γίνεται σύμφωνα τα προβλεπόμενα στο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο (IAS 33). Στην ανάλυση και τους υπολογισμούς μας χρησιμοποιούμε τα βασικά (και απομειωμένα) κέρδη ανά μετοχή (IAS 33.10).

Τα αρχικά **EPS** αντλήθηκαν από τις δημοσιευμένες ενοποιημένες Ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις των εισηγμένων εταιρειών. Ενσωματώνουμε στην συνέχεια την (θετική / αρνητική) επίδραση της επανεκτίμησης (μέσω του αναβαλλόμενου φόρου) στα συνολικά Αποτελέσματα Μετά Φόρων και υπολογίζουμε τα Αναμορφωμένα Αποτελέσματα (κέρδη / ζημίες) Μετά Φόρων. Τα Αναμορφωμένα Αποτελέσματα μετά Φόρων διαιρούνται στην συνέχεια με τον (απομειωμένο) μέσο Σταθμικό Αριθμό Μετοχών στο τέλος της Χρήσης και υπολογίζεται ο αναμορφωμένος δείκτης EPS. Η διαφορά των τιμών των (EPS) εκφρασμένη ως (%) παρουσιάζεται στην στήλη (6) - “*Επίδραση*” στα Κέρδη ανά Μετοχή (EPS).

Ο πραγματικός Φορολογικός Συντελεστής (Effective Tax Rate) – **ETR**⁵⁷¹ υπολογίζεται ως το πηλίκο της συνολικής δαπάνης του Φόρου (Tax Expense) προς το Συνολικό καθαρό Αποτέλεσμα (Net Income) εκφρασμένο ως ποσοστό %. Η διαφορά των δύο συντελεστών (μετά και πριν την επανεκτίμηση) παρουσιάζεται στην στήλη (5) ως “*Επίδραση*” στον Συντελεστή **ETR**”.

*Οι παραδοχές και η μεθοδολογία που ακολουθήθηκαν για τον υπολογισμό της επίδρασης μια μεταβολής του φορολογικού συντελεστή στην Χρηματοοικονομική Θέση και την Αποδοτικότητα των επιχειρήσεων (βλ. παραγ. 3.5) έχουν ως εξής: Θεωρούμε ότι η θέσπιση του συντελεστή (26%) *τυγχάνει εφαρμογής κατά την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων στο τέλος κάθε εξεταζόμενης χρήσης.* Η απόκλιση (μεταβολή) του Φορολογικού Συντελεστή *υπολογίζεται με βάση τους συντελεστές φορολογίας που ισχύσαν στην εν λόγω χρήση.* Έτσι π.χ. για την χρήση 2006 προκύπτει μείωση του ΦΣ των εταιρικών κερδών κατά 3% (από 29% σε 26%) ενώ αντίθετα το 2012 έχουμε αύξηση του ΦΣ κατά 6% σε σχέση με τον ισχύοντα συντελεστή (20%) που προβλεπόταν.*

⁵⁷¹ Ο δείκτης έχει υπολογιστεί ως το πηλίκο των αποτελεσμάτων προ φόρων προς την συνολική επιβάρυνση φόρου (τρέχων φόρος πλέον αναβαλλόμενος φόρος) όπως προβλέπεται από τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα IAS 12.81(c).

Επανεκτιμούμε τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις του Ισολογισμού (Απαιτήσεις / Υποχρεώσεις) που υπήρχαν στην Αρχή της Χρήσης⁵⁷² (Α.Φ.Θ. Αρχής)⁵⁷³ με τον νέο συντελεστή και με τις διαφορές που προκύπτουν αναπροσαρμόζουμε αντίστοιχα το ύψος των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων (Χρέωση) και Υποχρεώσεων (Πίστωση) στον Ισολογισμό με ισόποση Πίστωση (Χρέωση) του Αναβαλλόμενου Φόρου (έσοδο / έξοδο) στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων. Με βάση τα Αναπροσαρμοσμένα Μεγέθη Ενεργητικού - Υποχρεώσεων και Αποτελεσμάτων επαναυπολογίζουμε τους ανωτέρω αριθμοδείκτες και στην συνέχεια υπολογίζουμε την **διαφορά στις τιμές τους “Επίδραση”**, την οποία και παρουσιάζουμε στην στους πίνακες και την ανάλυση που ακολουθούν⁵⁷⁴.

6.4.3.2.2 Παρουσίαση και ανάλυση των Ευρημάτων

Στους πίνακες (6-6 & 6-7) παρουσιάζεται η κατά (Μ.Ο.) “Επίδραση” μιας θέσπισης του ΦΣ στο 26%, στα αποτελέσματα και τους ανωτέρω μνημονευθέντες Αριθμοδείκτες. Στην ανάλυση περιλαμβάνονται όλες οι εταιρείες τους δείγματος (πλην των τραπεζικών), που για τις εταιρικές χρήσεις από το 2006⁵⁷⁵ έως το 2012, διέθεταν θετικά Ίδια Κεφάλαια. Οι επτά (7) εταιρικές χρήσεις που εξαιρέθηκαν λόγω αρνητικών κατά Μ.Ο. Ιδίων Κεφαλαίων σε δύο διαδοχικές χρήσεις⁵⁷⁶ και τα σχετικά μεγέθη παρουσιάζονται στο τέλος της παραγράφου (πίν. 6-8).

Οι εξεταζόμενες (791) εταιρικές χρήσεις (Υποπίνακας Α), εμφανίζουν συνολικά Προ Φόρων Κέρδη ύψους 169 εκατ. € και Μετά Φόρων 92 εκατ. €. Το ύψος των ΑΦΘ-Αρχής ανέρχεται σε (93 εκατ. €.)

Η στήλη (1) παρουσιάζει τα Αποτελέσματα (Κέρδη / Ζημίες) Προ Φόρων (**ΑΠΦ**), ενώ η στήλη (2) τα Αποτελέσματα Μετά Φόρων (**ΑΜΦ**) και η (3) την μέση

⁵⁷² Θεωρούμε ότι ο σχετικός Νόμος ψηφίζεται μετά το τέλος της χρήσης και η εφαρμογή των νέων φορολογικών συντελεστών δεν έχει αναδρομική ισχύ. Οι επανεκτιμούμενες αναβαλλόμενες θέσεις είναι οι υφιστάμενες στο τέλος της χρήσεως ενώ δεν επηρεάζεται ο τρέχων Φόρος.

⁵⁷³ Τα μεικτά ποσά των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων (πριν τον συμψηφισμό τους) και η ανάλυση των Αναβαλλόμενων Φόρων Έξοδο / Έσοδο δεν απεικονίζονται στους δημοσιευόμενους ισολογισμούς κα αντλήθηκαν από τις Σημειώσεις (Notes) των Ετήσιων Οικονομικών Εκθέσεων.

⁵⁷⁴ Οι σχετικοί πίνακες και υπολογισμοί για την χρήση 2012 παρατίθενται στο Παράρτημα

⁵⁷⁵ Η Χρήση 2005 παρουσιάζεται λόγω ότι η πρώτη εφαρμογή των IAS στην Ελλάδα περιλαμβάνει εταιρικές χρήσεις που ξεκινούν μετά την 01/01/2005. (μη συγκρίσιμα στοιχεία για την Α.Φ.Θ.-Αρχής – Τέλος 2004)

⁵⁷⁶ Η ύπαρξη αρνητικών Ιδίων Κεφαλαίων σε δύο διαδοχικές χρήσεις (κατά μέσο) όρο, οδηγεί σε εσφαλμένο υπολογισμό των (ROE) και (ROA). Βλ. σχετικά παραγράφους 6.3.1 & 6.3.2.

καθαρή Αναβαλλόμενη Καθαρή Φορολογική Θέση στην Αρχή κάθε χρήσης (**ΑΦΘ-Αρχής**). Η επόμενη στήλη (4) παρουσιάζει το συνολικό ύψος της **Επανεκτίμησης** των ΑΦΘ-Αρχής⁵⁷⁷, ενώ η στήλη (5) παρουσιάζει την “*Επίδραση*” της Επανεκτίμησης (4) στα καθαρά αποτελέσματα (**ΑΜΦ**) ως ποσοστό επί της **%**. Η στήλη (6) παρουσιάζει την “*Επίδραση*” στην σχέση (%) Συνολικών Υποχρεώσεων / Συνολικό Ενεργητικό (**Debt/Asset Ratio**)⁵⁷⁸. Η στήλες (7-8) που ακολουθούν εκφράζουν αντίστοιχα την “*Επίδραση*” της (4) στον δείκτη αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων (**ROE**) και στον δείκτη αποδοτικότητας Ενεργητικού (**ROA**). Τέλος οι στήλες (9 και 10) παρουσιάζουν την “*Επίδραση*” της (4) στον πραγματικό Φορολογικό Συντελεστή (**ETR**) και στα αποτελέσματα στα (κέρδη / ζημίες) ανά μετοχή (**EPS**) ως ποσοστό (%).

Στο διάστημα 2006 - 2012 τα **ΑΠΦ** (κέρδη) ανήλθαν Κατά μέσο όρο σε 24,5 εκατ. €, (median 29,4), τα **ΑΜΦ** σε 13,4 εκατ. € (median 21,7εκατ. €) και η **ΑΦΘ-Αρχής** (Υποχρέωση) σε 13,2 εκατ. € (median -14,4εκατ. €). Οι μεγαλύτερες τιμές για τα ΑΜΦ (κέρδη) εμφανίζονται το 2007 για την **ΑΦΘ-Αρχής** (υποχρέωση) την χρήση 2012, ενώ οι μικρότερες τιμές την χρήση 2006 (κέρδη) και 2006 αντίστοιχα.

⁵⁷⁷ Για χρήσεις που ο φορολογικός συντελεστής ήταν μεγαλύτερος του 26% έχουμε μείωση του φορολογικού συντελεστή, ενώ για χρήσεις που ο φορολογικός συντελεστής υπολειπόταν του 26% έχουμε αύξηση του φορολογικού συντελεστή.

⁵⁷⁸ Ο *Debt/Asset Ratio* είναι εκφρασμένος επί της **%**. Η συνολικές Υποχρεώσεις είναι αυτές του Ισολογισμού της 31/12 και οι Επανεκτιμημένες συμπεριλαμβάνουν την Επίπτωση της Επανεκτίμησης. Το αυτό ισχύει και για το Συνολικό Ενεργητικό.

Πίνακας 6-6: Η επίδραση μιας μεταβολής των Φ.Σ στην Δομή και την Αποδοτικότητα των Κεφαλαίων - Διαχωρισμός σε εταιρείες με ΑΦΑ-ΑΦΥ (πλην τραπεζών), (€ 000).

Υποπίνακας Α: Σύνολο εταιρειών											
Χρήση	Αρ. Εταιρ.	(1) Κέρδη / Ζημιές Προ Φόρων	(2) Κέρδη / Ζημιές Μετά Φόρων	(3) Αναβαλλ. Φορολ. Θέση (Α.Φ.Θ.) Αρχής	(4) Επίδρασης Επαν/σης στα Καθ. Αποτ.	(5) Ως (%) των Α.Μ.Φ.	(6) Επίδραση του (4) στο Debt/Asset Ratio (%)	(7) Επίδραση του (4) στο (ROE)	(8) Επίδραση του (4) στο (ROA)	(9) Επίδραση του (4) στον Πραγματ. Φορολ. (ETR)	(10) Επίδραση του (4) στα (Κ/Ζ) ανα μετοχή EPS ως (%)
2006	114	45.474	32.383	-7.024	1.473	16,97%	-0,17%	0,43%	0,22%	-10,08%	15,53%
2007	115	56.472	41.773	-8.841	880	2,35%	0,07%	0,29%	0,12%	-0,49%	6,76%
2008	115	29.436	21.669	-14.364	-552	-4,97%	0,07%	-0,17%	-0,06%	0,31%	-5,89%
2009	115	39.829	23.974	-10.995	-431	-6,11%	0,07%	-0,14%	-0,05%	-5,04%	-11,18%
2010	114	2.575	-10.397	-16.430	-611	-4,00%	0,14%	-0,15%	-0,05%	-3,77%	-8,82%
2011	114	-7.312	-14.081	-17.643	-1.122	-13,62%	0,47%	-0,37%	-0,10%	-4,32%	-6,60%
2012	104	2.510	-3.531	-17.804	-3.556	-22,36%	1,60%	-2,08%	-0,42%	-45,46%	-17,15%
	791	168.983	91.791	-93.102	-3.920						
	Mean	24.140	13.113	-13.300	-560	-4,53%	0,32%	-0,31%	-0,05%	-9,84%	-3,91%
	Median	29.436	21.669	-14.364	-552	-4,97%	0,07%	-0,15%	-0,05%	-4,32%	-6,60%
	Min	-7.312	-14.081	-17.804	-3.556	-22,36%	-0,17%	-2,08%	-0,42%	-45,46%	-17,15%
	Max	56.472	41.773	-7.024	1.473	16,97%	1,60%	0,43%	0,22%	0,31%	15,53%
Υποπίνακας Β: Εταιρείες με (Α.Φ.Θ.) Αρχής - Α.Φ.Α.											
2006	47	61.048	42.374	7.909	-1.651	-7,35%	0,03%	-0,79%	-0,21%	14,91%	-8,04%
2007	40	67.925	47.762	8.509	-846	-13,49%	0,00%	-0,28%	-0,11%	-7,52%	-3,05%
2008	31	68.939	49.823	7.866	303	2,32%	-0,01%	0,10%	0,04%	-0,23%	3,42%
2009	33	69.572	42.367	11.733	422	2,84%	-0,02%	0,12%	0,05%	-0,71%	13,17%
2010	34	30.004	10.647	9.904	368	3,99%	-0,05%	0,15%	0,06%	3,83%	4,59%
2011	36	19.147	9.237	11.864	790	8,20%	-0,19%	0,51%	0,14%	5,67%	7,15%
2012	33	39.727	30.105	11.364	2.601	20,17%	-0,13%	0,93%	0,36%	1,50%	42,00%
	254	356.363	232.316	69.149	1.986						
	Mean	50.909	33.188	9.878	284	2,38%	-0,05%	0,11%	0,05%	2,49%	8,46%
	Median	61.048	42.367	9.904	368	2,84%	-0,02%	0,12%	0,05%	1,50%	4,59%
	Min	19.147	9.237	7.866	-1.651	-13,49%	-0,19%	-0,79%	-0,21%	-7,52%	-8,04%
	Max	69.572	49.823	11.864	2.601	20,17%	0,03%	0,93%	0,36%	14,91%	42,00%
Υποπίνακας Γ: Εταιρείες με (Α.Φ.Θ.) Αρχής - Α.Φ.Υ.											
2006	67	34.549	25.374	-17.500	3.665	34,04%	-0,30%	1,29%	0,53%	-27,61%	32,06%
2007	75	50.364	38.579	-18.094	1.801	10,80%	0,11%	0,59%	0,24%	3,25%	11,99%
2008	84	14.857	11.278	-22.569	-868	-7,66%	0,10%	-0,27%	-0,10%	0,51%	-9,32%
2009	82	27.859	16.571	-20.142	-774	-9,71%	0,10%	-0,25%	-0,10%	-6,78%	-20,98%
2010	80	-9.082	-19.340	-27.622	-1.027	-7,39%	0,22%	-0,28%	-0,10%	-7,00%	-14,52%
2011	78	-19.525	-24.843	-31.262	-2.005	-23,69%	0,78%	-0,77%	-0,21%	-8,93%	-12,94%
2012	71	-14.789	-19.164	-31.360	-6.418	-42,13%	2,41%	-3,47%	-0,79%	-67,29%	-44,64%
	537	84.234	28.456	-168.549	-5.626						
	Mean	12.033	4.065	-24.078	-804	-6,54%	0,49%	-0,45%	-0,08%	-16,26%	-8,34%
	Median	14.857	11.278	-22.569	-868	-7,66%	0,11%	-0,27%	-0,10%	-7,00%	-12,94%
	Min	-19.525	-24.843	-31.360	-6.418	-42,13%	-0,30%	-3,47%	-0,79%	-67,29%	-44,64%
	Max	50.364	38.579	-17.500	3.665	34,04%	2,41%	1,29%	0,53%	3,25%	32,06%

Εάν στο τέλος της χρήση 2006 ο ΦΣ μειώνονταν από 29% σε 26%, η Επανεκτίμηση (μείωση) των καθαρών ΑΦΘ-Αρχής (Υποχρεώσεων) θα ανέρχονταν για τις 114 εταιρείες κατά Μ.Ο. σε 1,47 εκατ. €. και η θετική Επίδρασης της στα ΑΜΦ, με την μορφή Αναβαλλόμενου Φόρου- Έσοδο, αντιστοιχεί στο 17% των καθαρών αποτελεσμάτων (κερδών) που εμφανίζουν οι εταιρείες στο τέλος της χρήσης. Στην περίπτωση αυτή ο **Debt/Asset Ratio (%)** βελτιώνεται (μειώνεται) κατά Μ.Ο. 0,17 ποσοστιαίες μονάδες. Η βελτίωση της καθαρής κερδοφορίας επηρεάζει θετικά την αποδοτικότητα των κεφαλαίων με τον **ROE (%)** να βελτιώνεται κατά 0,43 ποσοστιαίες μονάδες και τον **ROA (%)** κατά 0,23 ποσοστιαίες μονάδες. Ο συντελεστής Φορολογικής

επιβάρυνσης (**ETR**) μειώνεται κατά 10 περίπου ποσοστιαίες μονάδες, ενώ τα καθαρά κέρδη ανά μετοχή (**EPS**) αυξάνονται κατά 15,53%.

Μια αύξηση του ΦΣ στην χρήση του 2012, από 20% σε 26%, οδηγεί σε μια κατά Μ.Ο Επανεκτίμηση (αύξηση) των ΑΦΘ-Αρχής (Υποχρεώσεων) κατά 3,6 εκατ. €, η οποία επιβαρύνει τα αποτελέσματα ως Αναβαλλόμενος Φόρος-Έξοδο, με την αρνητική της Επίδραση να αντιστοιχεί στο **22,36%** των καθαρών αποτελεσμάτων (Ζημιών) της χρήσης. Η αύξηση των συνολικών Υποχρεώσεων επιδεινώνει το **Debt/Asset Ratio (%)** κατά **1,6** ποσοστιαίες μονάδες. Η μείωση της καθαρής κερδοφορίας επηρεάζει αρνητικά την αποδοτικότητα των Ιδίων και Συνολικών Κεφαλαίων, με τον **ROE (%)** να μειώνεται κατά **(2)** ποσοστιαίες μονάδες και τον **ROA (%)** κατά περίπου μισή (0,42) ποσοστιαία μονάδα. Ο συντελεστής Φορολογικής επιβάρυνσης (**ETR**)⁵⁷⁹ αυξάνεται κατά **45** περίπου ποσοστιαίες μονάδες, ενώ τα καθαρά κέρδη ανά μετοχή (**EPS**) συρρικνώνονται κατά **17%**.

Στους Υποπίνακες Β και Γ γίνεται διαχωρισμός σε εταιρικές-χρήσεις που ξεκινούν με καθαρή ΑΦΘ – Αρχής (ΑΦΑ) και (ΑΦΥ).

Κάνοντας την ίδια υπόθεση με ανωτέρω (Μείωση του ΦΣ από 29% σε 26%) στην χρήση 2006, οι 47 εταιρείες με ΑΦΘ – Αρχής (**ΑΦΑ**), υποχρεούνται να επιμετρήσουν τις ΑΦΘ-Αρχής (Απαιτήσεις) με τον ΝΕΟ μειωμένο ΦΣ, από όπου προκύπτει μια κατά Μ.Ο 1,6 εκατ. € μείωση τους Ενεργητικού τους και μια ισόποση επιβάρυνση των αποτελεσμάτων τους (Αναβαλλόμενος Φόρος-Έξοδο), η οποία αντιστοιχεί στο **7%** των καθαρών αποτελεσμάτων (**Κερδών**) της χρήσης. Η μείωση του **Ενεργητικού** επιδεινώνει οριακά το **Debt/Asset Ratio (%)**. Η μείωση της καθαρής κερδοφορίας επηρεάζει αρνητικά την αποδοτικότητα των Ιδίων και Συνολικών Κεφαλαίων, με τον **ROE (%)** να μειώνεται κατά **(0,8)** ποσοστιαίες μονάδες και τον **ROA (%)** κατά **(0,21)** ποσοστιαίες μονάδες. Ο **ETR**⁵⁸⁰ αυξάνεται κατά 15 περίπου ποσοστιαίες μονάδες, ενώ τα καθαρά κέρδη ανά μετοχή (**EPS**) συρρικνώνονται κατά 8 %.

Για τις 67 εταιρείες με ΑΦΘ-Αρχής (**ΑΦΥ**), προκύπτει μια κατά Μ.Ο 3,67 εκατ. € μείωση των ΑΦΘ-Αρχής (Υποχρεώσεων) τους και μια ισόποση ενίσχυση των **αποτελεσμάτων** (Αναβαλλόμενος Φόρος-Έξοδο), η οποία αντιστοιχεί στο **34%** των καθαρών (**Κερδών**) της χρήσης. Ο **Debt/Asset Ratio** βελτιώνεται κατά 0,30 ποσοστιαίες μονάδες, ο **ROE** κατά 1,29 ποσοστιαίες μονάδες και ο **ROA** κατά περίπου μισή μονάδα

⁵⁷⁹ Ο ETR στην εν λόγω μέτρηση έχει υπολογισθεί τόσο σε κερδοφόρες όσο και σε ζημιογόνες χρήσεις.

⁵⁸⁰ Ο ETR στην εν λόγω μέτρηση έχει υπολογισθεί τόσο σε κερδοφόρες όσο και σε ζημιογόνες χρήσεις.

0,53. Ο ETR μειώνεται κατά 27,6 περίπου ποσοστιαίες μονάδες, ενώ τα EPS βελτιώνονται κατά 32 %.

Εάν εξετάσουμε το ίδιο σενάριο για την **χρήση 2012**, προκύπτει μια αύξηση του ΦΣ συντελεστή κατά 6%. Οι 33 εταιρείες με ΑΦΘ – Αρχής (**ΑΦΑ**), επιμετρούν τις ΑΦΑ με τον αυξημένο ΦΣ και προκύπτει μια Θετική Επανεκτίμηση που αντιστοιχεί στο **20%** των καθαρών αποτελεσμάτων (**Κερδών**) της χρήσης. Ο **Debt/Asset Ratio** βελτιώνεται κατά 0,13 ποσοστιαίες μονάδες, ο **ROE** κατά 0,9% και ο **ROA** κατά περίπου 0,4% ποσοστιαίες μονάδες. Ο συντελεστής ETR αυξάνεται κατά 1,5 περίπου ποσοστιαίες μονάδες, και τα καθαρά κέρδη ανά μετοχή (**EPS**) κατά 42 %.

Για τις 71 εταιρείες με ΑΦΘ-Αρχής (**ΑΦΥ**) **αντίθετα**, η αύξηση του ΦΣ διογκώνει τις ΑΦΘ-Αρχής – Υποχρεώσεις και αυξάνει τον Αναβαλλόμενο Φόρο-Έξοδο, επίδραση η οποία αντιστοιχεί στο **42%** των καθαρών αποτελεσμάτων (**Ζημιών**) της χρήσης. Ο **Debt/Asset Ratio** επιδεινώνεται κατά 2,40 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ ο **ROE** και **ROA** μειώνονται κατά 3,5 ποσοστιαίες μονάδες και 0,8 αντίστοιχα. Ο συντελεστής ETR αυξάνεται κατά **67** μονάδες, ενώ τα **EPS** βυθίζονται κατά **45%**.

Ακολουθώντας την ίδια μεθοδολογία, στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζεται, η επίδραση της μεταβολής των ΦΣ, με διαχωρισμό σε Κερδοφόρες και Ζημιογόνες χρήσεις.

Μια αύξηση του ΦΣ στο 26% με εφαρμογή το 2012, μειώνει τα καθαρά κέρδη των 49 εταιρειών – χρήσεων της κατηγορίας αυτής κατά (26%), επιβαρύνει τον **Debt/Asset Ratio** κατά (0,34) ποσοστιαίες μονάδες, και επιδρά αρνητικά στους αριθμοδείκτες **ROE** (0,46) και **ROA** (0,21). Η συνολική επιβάρυνση από Φόρους (ETR) αυξάνεται κατά 6,88%, ενώ τα κέρδη ανά μετοχή (EPS) συρρικνώνονται κατά (14,5)%.

Οι 55 εταιρείες - Χρήσεις με αρνητικά Μετά Φόρων Αποτελέσματα (ΑΜΦ), θα διευρύνουν τις Ζημίες τους κατά (19,4%) και σχέση Υποχρεώσεων Ενεργητικού (%) Debt/Asset θα αυξηθεί κατά 2,73 ποσοστιαίες μονάδες. Η αρνητική επίδραση στην αποδοτικότητα των Ιδίων και Συνολικών Κεφαλαίων (ROE) και (ROA), υπολογίζεται σε (3,51) και (0,26), ενώ οι Ζημίες ανά μετοχή (EPS) διευρύνονται κατά (19,5%).

Πίνακας 6-7: Η επίδραση μιας μεταβολής του Φ.Σ στην Δομή και την Αποδοτικότητα των Κεφαλαίων - Κερδοφόρες- Ζημιόγρονες, (πλην τραπεζών) (€ 000).

Χρήση	Αρ. Εταιρ.	(1) Κέρδη / Ζημιές Προ Φόρων	(2) Κέρδη / Ζημιές Μετά Φόρων	(3) Αναβαλλ. Φορολ. Θέση (Α.Φ.Θ.) Αρχής (Μ.Ο.)	(4) Επίδρασης Επανάσης στα Καθ. Αποτ. (Μ.Ο.)	(5) Ως (%) των Α.Μ.Φ.	(6) Επίδραση του (4) στο Debt/Asset Ratio (%)	(7) Επίδραση του (4) στο (ROE)	(8) Επίδραση του (4) στο (ROA)	(9) Επίδραση του (4) στον Πραγματ. Φορολ. (ETR)	(10) Επίδραση του (4) στα (Κ/Ζ) ανα μετοχή EPS ως (%)
Υποπίνακας Β: Εταιρείες με Κέρδη Προ Φόρων											
2006	97	57.166	41.556	-7.617	1.597	18,29%	-0,17%	0,40%	0,22%	-9,64%	16,67%
2007	103	64.275	47.986	-8.860	882	0,77%	0,07%	0,27%	0,11%	2,07%	4,83%
2008	94	47.181	35.681	-8.020	-308	-4,48%	0,06%	-0,13%	-0,05%	-0,65%	-5,54%
2009	80	65.190	43.024	-6.691	-269	-5,94%	0,06%	-0,10%	-0,04%	-3,62%	-10,44%
2010	65	61.493	38.694	-13.151	-494	-4,45%	0,10%	-0,06%	-0,03%	-1,97%	-12,75%
2011	56	45.433	31.892	-8.583	-547	-9,63%	0,35%	-0,13%	-0,06%	-7,36%	-7,81%
2012	49	53.143	40.337	-17.118	-2.780	-25,87%	0,34%	-0,46%	-0,21%	6,88%	-14,50%
	544	393.881	279.170	-70.040	-1.920						
	Mean	56.269	39.881	-10.006	-274	-4,47%	0,12%	-0,03%	-0,01%	-2,04%	-4,22%
	Median	57.166	40.337	-8.583	-308	-4,48%	0,07%	-0,10%	-0,04%	-1,97%	-7,81%
	Min	45.433	31.892	-17.118	-2.780	-25,87%	-0,17%	-0,46%	-0,21%	-9,64%	-14,50%
	Max	65.190	47.986	-6.691	1.597	18,29%	0,35%	0,40%	0,22%	6,88%	16,67%
Υποπίνακας Γ: Εταιρείες με Ζημιές Προ Φόρων											
2006	17	-21.239	-19.958	-3.643	767	9,49%	-0,13%	0,65%	0,21%	-12,59%	9,01%
2007	12	-10.502	-11.552	-8.673	863	15,93%	0,11%	0,45%	0,23%	-22,51%	23,27%
2008	21	-49.996	-41.052	-42.766	-1.645	-7,13%	0,12%	-0,33%	-0,12%	4,58%	-7,45%
2009	35	-18.139	-19.570	-20.833	-802	-6,51%	0,10%	-0,25%	-0,10%	-8,27%	-12,88%
2010	49	-75.581	-75.516	-20.780	-765	-3,40%	0,19%	-0,27%	-0,08%	-6,15%	-3,61%
2011	58	-58.239	-58.468	-26.390	-1.678	-17,48%	0,59%	-0,59%	-0,14%	-1,38%	-5,43%
2012	55	-42.600	-42.613	-18.414	-4.247	-19,24%	2,73%	-3,51%	-0,62%	-92,09%	-19,50%
	247	-276.297	-268.729	-141.500	-7.508						
	Mean	-39.471	-38.390	-20.214	-1.073	-4,05%	0,53%	-0,55%	-0,09%	-19,77%	-2,37%
	Median	-42.600	-41.052	-20.780	-802	-6,51%	0,12%	-0,27%	-0,10%	-8,27%	-5,43%
	Min	-75.581	-75.516	-42.766	-4.247	-19,24%	-0,13%	-3,51%	-0,62%	-92,09%	-19,50%
	Max	-10.502	-11.552	-3.643	863	15,93%	2,73%	0,65%	0,23%	4,58%	23,27%

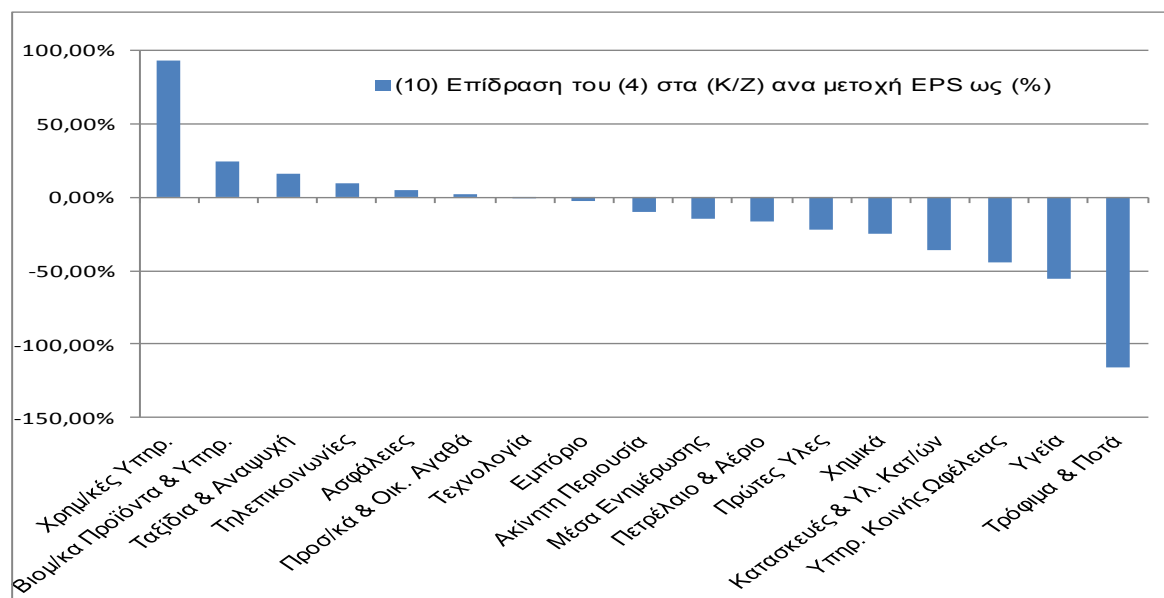
Ο αριθμοδείκτης **E.P.S.** αντανακλά την κερδοφόρα δυναμικότητα μιας επιχείρησης με βάση τη μια μετοχή της και χρησιμοποιείται ευρύτατα στις κεφαλαιαγορές για την εκτίμηση της αξίας των επιχειρήσεων και τον υπολογισμό των μελλοντικών αποδόσεων. Λόγω της σημαντικότητας του δείκτη, επεκτείνουμε την ανάλυσή μας σε επίπεδο **Κλάδων και Χρηματιστηριακών Δεικτών.**

Ακολουθεί παρουσίαση της επίδρασης μιας αύξησης του ΦΣ στην χρήση 2012 ανά κλάδο.

Την μεγαλύτερη **θετική** επίδραση στα **EPS** έχει ο κλάδος των *Χρηματ/κων Υπηρεσιών, των Βιομηχανικών Προϊόντων, των Ταξιδίων Αναψυχής και των Τηλεπικοινωνιών*, ενώ την μεγαλύτερη κατά σειρά **αρνητική** επίδραση βιώνουν οι κλάδοι των *Τροφίμων & Ποτών, της Υγείας, των Υπηρ. Κοινής Ωφέλειας των Κατασκευών & Γλυκών και των Χημικών.*

Πίνακας 6-8: ΚΛΑΔΟΙ/ASE - Επίδραση μιας αύξησης του Φορολογικού Συντελεστή κατά 6 μονάδες στα Κέρδη ανά Μετοχή (EPS) της χρήσης 2012.

Χρήση	Κλάδοι	Αρ. Εταιρ.	(1) Κέρδη / Ζημιές Προ Φόρων	(2) Κέρδη / Ζημιές Μετά Φόρων	(3) Αναβαλλ. Φορολ. Θέση (Α.Φ.Θ.) Αρχής	(4) Επίδρασης στα Καθ. Αποτ.	(5) Ως (%) των Α.Μ.Φ.	(6) Επίδραση του (4) στο Debt / Asset Ratio (%)	(7) Επίδραση του (4) στο (ROE)	(8) Επίδραση του (4) στο (ROA)	(9) Επίδραση του (4) στον Πραγματ. Φορολ. (ETR)	(10) Επίδραση του (4) στα (Κ/Ζ) ανα μετοχή EPS ως (%)
Υποπίνακας Α: Σύνολο εταιρειών												
2012	Χρημ/κές Υπτηρ.	3	-458.097	-451.350	-38.590	-8.905	89,57%	0,37%	-0,35%	0,05%	10,98%	92,65%
	Βιομ/κα Προϊόντα & Υπτηρ.	16	-437	-2.387	-15.594	-3.592	-5,73%	7,66%	-2,44%	-0,37%	-7,28%	24,17%
	Ταξίδια & Αναψυχή	5	126.948	95.696	8.540	1.829	4,50%	-0,20%	0,70%	0,27%	-10,06%	15,63%
	Τηλεπικοινωνίες	1	609.300	501.600	199.420	46.020	9,17%	-0,40%	2,44%	0,47%	7,55%	9,66%
	Ασφάλειες	1	12.182	9.279	1.815	419	4,51%	-0,13%	0,93%	0,15%	3,44%	4,52%
	Προσ/κά & Οικ. Αγαθά	11	19.041	13.783	-10.573	-2.447	-9,24%	0,66%	-1,52%	-0,57%	-10,14%	2,22%
	Τεχνολογία	10	-10.926	-11.536	-1.661	-385	-0,01%	0,28%	-3,35%	-0,15%	2,82%	-0,11%
	Εμπόριο	5	-18.079	-18.694	-2.535	-585	-2,69%	0,24%	-2,98%	-0,04%	-4,53%	-2,76%
	Ακίνητη Περιουσία	3	-53.666	-50.762	-27.277	-6.295	-9,33%	0,85%	-4,50%	-1,06%	3,25%	-9,79%
	Μέσα Ενημέρωσης	2	-14.147	-14.042	-6.352	-1.466	-13,93%	1,30%	-5,99%	-1,22%	-12,96%	-14,61%
	Πετρέλαιο & Αέριο	3	71.777	52.461	-34.984	-8.073	-16,52%	0,35%	-1,27%	-0,32%	-2,12%	-16,29%
	Πρώτες Υλες	8	-4.620	-6.007	-32.191	-7.416	-24,37%	0,78%	-2,18%	-0,77%	-17,45%	-22,46%
	Χημικά	5	3.688	2.578	-1.514	-349	-24,78%	0,28%	-0,76%	-0,23%	-22,43%	-24,81%
	Κατασκευές & Υλ. Κατιών	14	-3.709	-7.917	-27.621	-6.378	-32,04%	0,64%	-2,14%	-0,47%	-333,39%	-36,42%
	Υπτηρ. Κοινής Ωφέλειας	4	49.544	27.372	-114.442	-11.934	-43,78%	-0,04%	0,24%	0,16%	-11,01%	-44,45%
	Υγεία	1	-4.663	-7.140	-17.631	-4.069	-56,98%	0,73%	-3,03%	-0,82%	-87,25%	-55,64%
	Τρόφιμα & Ποτά	12	18.929	13.296	-21.497	-4.943	-109,91%	0,84%	-2,93%	-0,98%	47,82%	-116,27%
		104	343.066	146.232	-142.687	-18.569						
		Mean	20.180	8.602	-8.393	-1.092	-14,21%	0,84%	-1,71%	-0,35%	-26,04%	-11,46%
		Median	-437	-2.387	-15.594	-3.592	-9,33%	0,37%	-2,14%	-0,32%	-7,28%	-9,79%
		Min	-458.097	-451.350	-114.442	-11.934	-109,91%	-0,40%	-5,99%	-1,22%	-333,39%	-116,27%
		Max	609.300	501.600	199.420	46.020	89,57%	7,66%	2,44%	0,47%	47,82%	92,65%

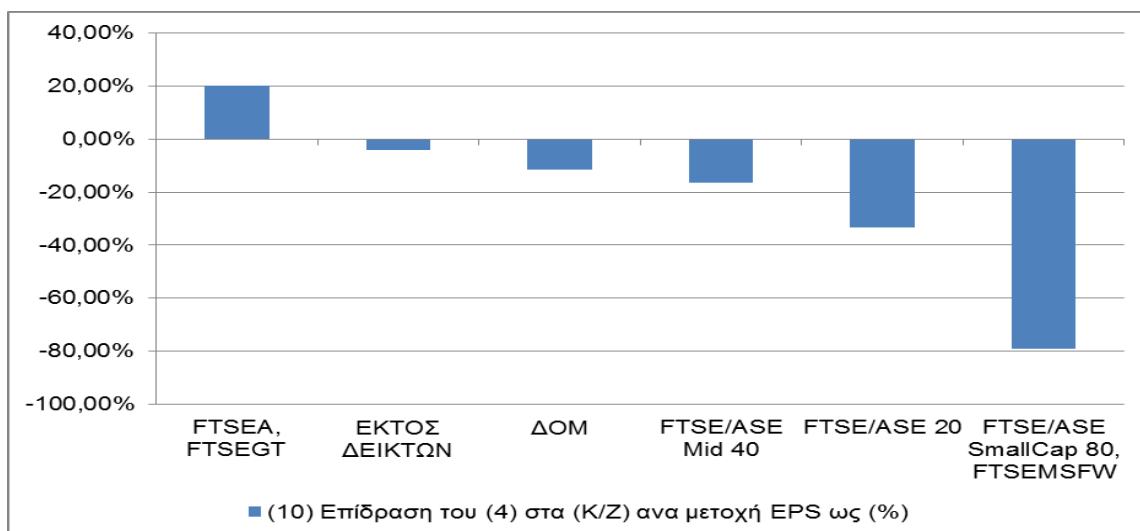
Γράφημα 6-6: ΚΛΑΔΟΙ/ASE - Επίδραση μιας αύξησης του Φορολογικού Συντελεστή κατά 6 μονάδες στα Κέρδη ανά Μετοχή (EPS) της χρήσης 2012.

Από αντίστοιχη ανάλυση, ανά Χρηματιστηριακό Δείκτη, προκύπτει ότι την μεγαλύτερη *αρνητική Επίδραση* στα Κέρδη ανά Μετοχή (EPS) κατά την χρήση 2012, βιώνουν οι εταιρείες (*πλην τραπεζών*) που απαρτίζουν τον δείκτη *FTSE/ASE- 80 (79%)* και ακολουθούν οι εταιρείες των δεικτών *FTSE/ASE-40 και FTSE/ASE-20 με (33%)* και (16%) αντίστοιχα. Η μεγαλύτερη θετική επίδραση **20%** στα EPS καταγράφεται στους δείκτες **FTSEA και FTSEGT**.

Διαχωρίζοντας σε εταιρείες με ΑΦΘ-Αρχής (ΑΦΑ) και ΑΦΥ, διαπιστώνεται ότι στην πρώτη περίπτωση (ΑΦΑ) οι εταιρείες των Δεικτών **FTSE & FTSEGT** συγκεντρώνουν την μεγαλύτερη **Θετική** επίδραση με αύξηση στα EPS **129%**, ενώ ακολουθούν οι FTSE/ASE 80 με 28% και FTSE/ASE-20 με 25%. Στην δεύτερη κατηγορία (εταιρείες με ΑΦΥ-Αρχής) την μεγαλύτερη αρνητική επίδραση δέχονται οι εταιρείες του Δείκτη **FTSE/ASE-80 (204%)** και έπονται οι δείκτες FTSE/ASE-40 και FTSE/ASE-20 με (53%) και (36%) αντίστοιχα.

Πίνακας 6-9: Η επίδραση μιας μεταβολής του Φ.Σ στους δείκτες FTSE/ASE το 2012 (*πλην τραπεζών*) (€ 000).

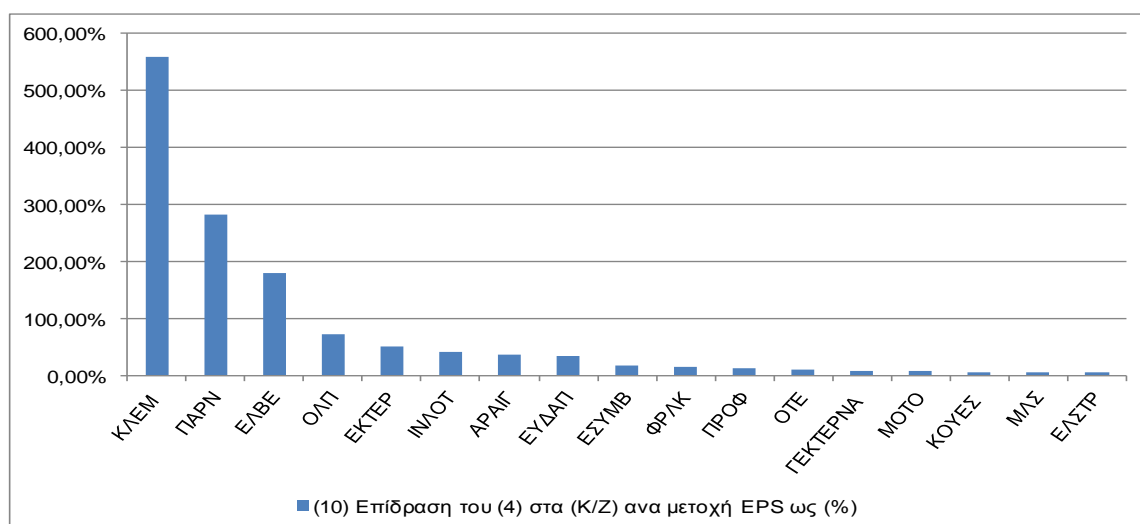
Χρήση	Δείκτες	Εταιρείες	(1) Κέρδη / Ζημιές Προ Φόρων	(2) Κέρδη / Ζημιές Μετά Φόρων	(3) Αναβαλλ. Φορολ. Θέση (Α.Φ.Θ.) Αρχής	(4) Επίδρασης Επαι/σης στα Καθ. Αποτ.	(5) Ως (%)/των Α.Μ.Φ.	(6) Επίδραση του (4) στο Debt/Asset Ratio (%)	(7) Επίδραση του (4) στο (ROE)	(8) Επίδραση του (4) στο (ROA)	(9) Επίδραση του (4) στον Πραγματ. Φορολ. (ETR)	(10) Επίδραση του (4) στα μετοχή EPS ως (%)	
Υποπίνακας Α: Σύνολο εταιρειών													
2012	FTSEA, FTSEGT	24	-3.538	-4.162	-6.313	-1.457	-1,48%	0,36%	-1,46%	-0,30%	-11,80%	20,18%	
	EKTOΣ ΔΕΙΚΤΗ	7	-35.198	-35.656	-9.199	-2.123	-3,05%	0,51%	-11,17%	-0,38%	-0,70%	-3,98%	
	ΔΟΜ	23	-2.497	-2.928	-3.528	-817	-10,53%	0,74%	-2,23%	-0,66%	-9,90%	-11,49%	
	FTSE/ASE Mid 40	17	-14.191	-14.735	-11.294	-2.601	-16,02%	0,47%	-1,54%	-0,48%	47,51%	-16,36%	
	FTSE/ASE 20	20	43.670	14.972	-67.152	-12.621	-32,47%	6,19%	-0,74%	-0,31%	-230,80%	-33,38%	
	FTSE/ASE SmallCap 80, FTSEMSFW	13	1.352	52	-1.498	-350	-85,00%	0,43%	-0,79%	-0,36%	-31,07%	-79,20%	
		104	-10.402	-42.456	-98.985	-19.969							
		Mean	-1.734	-7.076	-16.497	-3.328	-24,76%	1,45%	-2,99%	-0,42%	-39,46%	-20,71%	
		Median	-3.017	-3.545	-7.756	-1.790	-13,28%	0,49%	-0,37%	-0,31%	-10,85%	-13,93%	
		Min	-35.198	-35.656	-67.152	-12.621	-85,00%	0,36%	-11,17%	-0,66%	-230,80%	-79,20%	
	Max	43.670	14.972	-1.498	-350	-1,48%	6,19%	-0,74%	-0,30%	47,51%	20,18%		
Υποπίνακας Β: Εταιρείες με (Α.Φ.Θ.) Αρχής - Α.Φ.Υ.													
2012	FTSEA, FTSEGT	7	-1.764	-2.117	3.229	745	52,40%	-0,17%	0,74%	0,36%	5,10%	129,34%	
	FTSE/ASE SmallCap 80, FTSEMSFW	7	1.436	-177	521	120	6,70%	0,06%	0,29%	0,12%	7,58%	27,69%	
	FTSE/ASE 20	5	257.278	203.408	46.764	10.650	18,14%	-0,22%	1,11%	0,33%	-0,31%	25,10%	
	ΔΟΜ	5	13.733	10.156	14.944	3.449	20,28%	-0,22%	1,56%	0,84%	-11,33%	20,28%	
	EKTOΣ ΔΕΙΚΤΗ	1	-654	-929	637	147	15,81%	-0,65%	6,73%	1,16%	22,46%	16,43%	
	FTSE/ASE Mid 40	8	-5.138	-7.169	4.948	1.142	5,50%	-0,10%	0,43%	0,19%	-0,44%	5,42%	
		33	264.890	203.171	71.043	16.253							
		Mean	44.148	33.862	11.841	2.709	19,81%	-0,22%	1,81%	0,50%	3,84%	37,38%	
		Median	391	-553	4.089	944	16,97%	-0,20%	0,92%	0,35%	2,40%	22,69%	
		Min	-5.138	-7.169	521	120	5,50%	-0,65%	0,29%	0,12%	-11,33%	5,42%	
	Max	257.278	203.408	46.764	10.650	52,40%	0,06%	6,73%	1,16%	22,46%	129,34%		
Υποπίνακας Γ: Εταιρείες με (Α.Φ.Θ.) Αρχής - Α.Φ.Υ.													
2012	EKTOΣ ΔΕΙΚΤΗ	6	-40.956	-41.443	-10.838	-2.501	-6,19%	0,70%	-14,16%	-0,64%	-4,56%	-7,38%	
	ΔΟΜ	18	-7.005	-6.562	-8.660	-2.002	-19,09%	1,01%	-3,28%	-1,07%	-9,50%	-20,32%	
	FTSEA, FTSEGT	17	-4.268	-5.004	-10.242	-2.364	-23,66%	0,58%	-2,37%	-0,58%	-18,76%	-24,77%	
	FTSE/ASE Mid 40	9	-22.237	-21.460	-25.732	-5.927	-35,16%	0,98%	-3,30%	-1,08%	90,13%	-35,72%	
	FTSE/ASE 20	15	-27.533	-47.840	-105.124	-20.378	-49,34%	8,33%	-1,35%	-0,52%	-307,63%	-52,87%	
	FTSE/ASE SmallCap 80, FTSEMSFW	6	1.254	320	-3.852	-898	-191,99%	0,86%	-2,05%	-0,93%	-76,17%	-203,91%	
		71	-100.746	-121.989	-164.449	-34.072							
		Mean	-16.791	-20.331	-27.408	-5.679	-54,24%	2,08%	-4,42%	-0,80%	-54,41%	-57,50%	
		Median	-14.621	-14.011	-10.540	-2.433	-29,41%	0,92%	-2,82%	-0,79%	-14,13%	-30,25%	
		Min	-40.956	-47.840	-105.124	-20.378	-191,99%	0,58%	-14,16%	-1,08%	-307,63%	-203,91%	
	Max	1.254	320	-3.852	-898	-6,19%	8,33%	-1,35%	-0,52%	90,13%	-7,38%		

Γράφημα 6-7: Δείκτες FTSE/ASE - Επίδραση μιας αύξησης του Φορολογικού Συντελεστή κατά 6 μονάδες στα Κέρδη ανά Μετοχή (EPS) στην χρήση 2012.

Ακολουθεί η παρουσίαση των 18 εταιρειών με την **μεγαλύτερη θετική** και των 37 με την **μεγαλύτερη αρνητική** (από την διάμεσο) επίδραση επανεκτίμησης στα **EPS**.

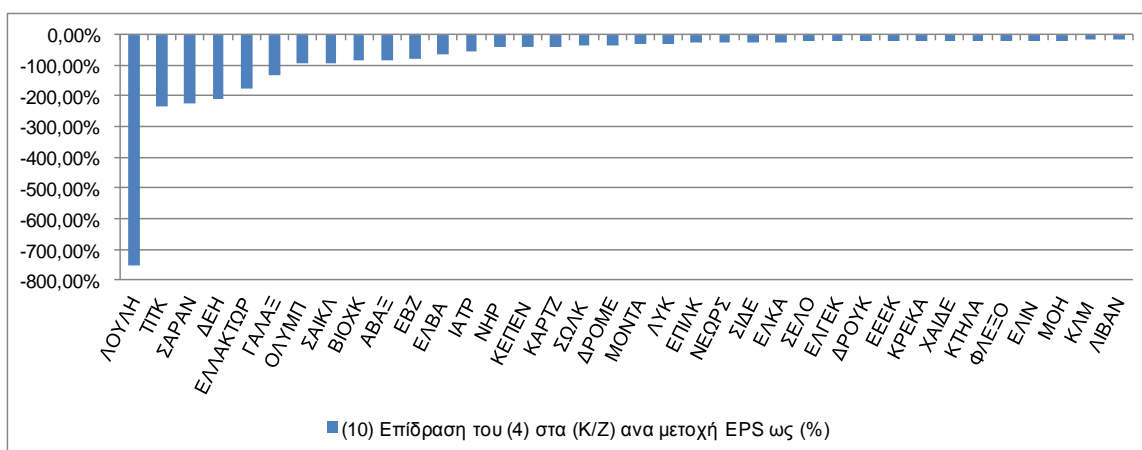
Οι ακραίες τιμές στην (θετική) μεταβολή στα **EPS** των εταιριών KLEMMANN (560%), ΠΑΡΝΑΣΟΣ (282%) και ΕΛΒΕ (180%), οφείλεται στο γεγονός ότι η Επίδραση επανεκτίμησης των Καθαρών ΑΦΑ στις εν λόγω εταιρείες αντιπροσωπεύει στο 30%, 273% και 32% των Θετικών Μετά Φόρων Αποτελεσμάτων τους αντίστοιχα.

Γράφημα 6-8: Θετική Επίδραση στα κέρδη ανά μετοχή (EPS) της Χρήσης 2012 ανά εταιρεία.

Την σημαντικότερη αρνητική μεταβολή στα **EPS** καταγράφουν οι εταιρείες ΛΟΥΛΗΣ (753%), ΤΙΤΑΝ (232%), ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ (223%) και ΔΕΗ (211%). Στις εν λόγω εταιρείες η (Αρνητική) Επίδραση επανεκτίμησης των ΑΦΥ αντιστοιχεί στο (749%), (302%), (157%) και (209%) των Αρνητικών Μετά Φόρων Αποτελεσμάτων τους.

Οι Σημαντικότερες Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις που τυγχάνουν επανεκτίμησης (ΔΕΗ, ΤΙΤΑΝΑΣ) προκύπτουν κυρίως από Προσωρινές Διαφορές Αποσβέσεων Παγίων ενώ στις εταιρείες ΛΟΥΛΗΣ και ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ υπάρχει οριακή Αρνητική Κερδοφορία.

Γράφημα 6-9: Αρνητική Επίδραση στα κέρδη ανά μετοχή (EPS) της Χρήσης 2012 ανά εταιρεία.

Πίνακας 6-10: Εταιρικές χρήσεις που εξαιρέθηκαν λόγω αρνητικών κατά Μ.Ο. Ιδίων Κεφαλαίων σε δύο διαδοχικές χρήσεις.

Υποπίνακας Α: Σύνολο εταιρειών με Μ.Ο. Ίδια Κεφάλαια < 0											
Χρήση	Αρ. Εταιρ.	(1) Κέρδη / Ζημιές Προ Φόρων	(2) Κέρδη / Ζημιές Μετά Φόρων	(3) Αναβαλλ. Φορολ. Θέση (Α.Φ.Θ.) Αρχής	(4) Επίδρασης Επαν/σης στα Καθ. Αποτ.	(5) Ως (%) των Α.Μ.Φ.	(6) Επίδραση του (4) στο Debt/Asset Ratio (%)	(7) Επίδραση του (4) στο (ROE)	(8) Επίδραση του (4) στο (ROA)	(9) Επίδραση του (4) στον Πραγματ. Φορολ. (ETR)	(10) Επίδραση του (4) στα (Κ/Ζ) ανα μετοχή EPS ως (%)
2006	1	512.000	412.000	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	-19,53%	0,00%
2012	6	-26.733.652	-28.135.105	-3.709.301	-855.993	-0,35%	-0,16%	86,58%	0,20%	-2,82%	-0,45%
Mean	7	-22.841.416	-24.056.947	-3.179.401	-733.708	-0,30%	-0,14%	74,21%	0,17%	-5,21%	-0,38%
Υποπίνακας Β: Κερδοφόρες Εταιρείες με Μ.Ο. Ίδια Κεφάλαια < 0											
2006	1	512.000	412.000	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	-19,53%	0,00%
Υποπίνακας Γ: Ζημιογόνες Εταιρείες με Μ.Ο. Ίδια Κεφάλαια < 0											
2012	6	-26.733.652	-28.135.105	-3.709.301	-855.993	-0,35%	-0,16%	86,58%	0,20%	-2,82%	-0,45%

Ενδιάμεση Σύνοψη:

Στο τμήμα αυτό του κεφαλαίου, διερευνούνται εμπειρικά οι επιπτώσεις μιας μεταβολής των φορολογικών συντελεστών σε αντιπροσωπευτικούς Αριθμοδείκτες Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης.

Οι Αναβαλλόμενοι Φόροι συλλειτουργούν με τα υπόλοιπα κονδύλια του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων και υπεισέρχονται στον υπολογισμό μιας σειράς αριθμοδεικτών Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης. Σημαντικές Αυξομειώσεις των Αναβαλλόμενων Φορολογικών θέσεων επηρεάζουν, κατά περίπτωση, θετικά η αρνητικά τους σημαντικότερους Αριθμοδείκτες κερδοφορίας αποδοτικότητας και μόχλευσης.

Μια μεταβολή των φορολογικών συντελεστών μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις (Revaluation Effect), στα καθαρά αποτελέσματα (EPS) την Οικονομική Μόχλευση και δομή (Financial Leverage), και την αποδοτικότητα (ROE-ROE) των επιχειρήσεων. Το μέγεθος της επίπτωσης εξαρτάται από το ύψος και την φάση ωρίμανσης των κονδυλίων των Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού (ΑΦΑ/DTA) ή Παθητικού (ΑΦΥ/DTL) κατά την χρονική στιγμή θέσπισης και εφαρμογής των νέων (αυξημένων / μειωμένων) Συντελεστών Φορολογίας.

Μια αύξηση των Φορολογικών Συντελεστών ευνοεί εταιρείες που διαθέτουν σημαντικές Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις Ενεργητικού (ΑΦΑ/DTA), διότι ενισχύει το Ενεργητικό και την Κερδοφορία τους ενώ αντίθετα επιβαρύνει τα Αποτελέσματα και αυξάνει τις Υποχρεώσεις εταιρειών με Αναβαλλόμενες Φορολογικές υποχρεώσεις (ΑΦΥ/DTL) με ανάλογες επιπτώσεις στους σχετικούς αριθμοδείκτες. Τα αντίθετα αποτελέσματα προκύπτουν σε περίπτωση μείωσης των Συντελεστών Φορολογίας.

6.5 Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Ζημίες – Εμπειρική διερεύνηση συντελεστών που σχετίζονται με το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων

6.5.1 Εισαγωγή

Στην διεθνή βιβλιογραφία πολλές έρευνες καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι τα Λογιστικά Πρότυπα, από μόνα τους δεν καθορίζουν τα αποτελέσματα μιας χρηματοοικονομικής αναφοράς (Leuz και Wysocki, 2008). Μια σειρά άλλων εταιρικών, κλαδικών χαρακτηριστικών, καθώς και θεσμικών παραγόντων φαίνεται να υπεισέρχονται και να επιδρούν στην ποιότητα της προσφερόμενης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Έτσι κίνητρα για το μάνατζμεντ, συνδεδεμένα με την κερδοφορία ή και τις χρηματιστηριακές αποτιμήσεις, εσωτερικές και εξωτερικές δομές διακυβέρνησης, και άλλα θεσμικά χαρακτηριστικά της οικονομίας, μπορούν να αποδειχθούν πιο ισχυρά και να υπερισχύσουν των Λογιστικών Κανόνων (Holthausen, 2009).

Ο Leuz (2006), για παράδειγμα, υποστηρίζει ότι ο βαθμός συγκέντρωσης της ιδιοκτησίας (ownership structure) οδηγεί σε συστηματικές διαφορές στη διαχείριση των κερδών και το συνολικό αποτέλεσμα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. Οι Ball και Shivakumar, (2005) στην Αγγλία και ο Burgstahler et al., (2006) σε επίπεδο ευρωπαϊκής ένωσης, αποδεικνύουν ότι η αλλαγή των Λογιστικών Προτύπων από μόνη της δεν είναι αρκετή για να οδηγήσει σε συγκρίσιμες χρηματοοικονομικές εκθέσεις, παρέχοντας έτσι ενδείξεις για τη σημασία άλλων θεσμικών χαρακτηριστικών κατά την διαδικασία δημιουργίας της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

Οι Hanlon και Heitzman, (2010)⁵⁸¹, επισημαίνουν ότι το πεδίο των Αναβαλλόμενων Φόρων από Ζημίες εις Νέον χρήζει περαιτέρω διερεύνησης και αναφέρουν χαρακτηριστικά, *we do not have a very good understanding of tax loss firms, the utilization and value of tax loss carryforwards, and how the existence of losses affects the behavior (e.g., tax and accounting reporting and “real” decisions) of any of the involved parties. Obvious settings where losses may be important include start-up*

⁵⁸¹ Hanlon & Heitzman, (2010), σελ. 129.

firms, ownership changes (including merger and acquisition transactions), and financial crises»⁵⁸².

Στις αναλύσεις επενδυτικών οίκων και θεσμικών επενδυτών τονίζεται ότι οι γνωστοποιήσεις (αποκαλύψεις) αναφορικά με δυνητική δημιουργία Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού από Ζημίες εις Νέον (DTA_TLC) ενσωματώνουν σημαντική πληροφόρηση και αποτιμούνται από τις Αγορές (value relevance)⁵⁸³. Οι χρήστες των Οικονομικών Αναφορών επισημαίνουν ως μη επαρκείς τις πληροφορίες και τις αποκαλύψεις για την αναγνώριση ή μη Αναβαλλόμενων Στοιχείων Ενεργητικού, και ιδιαίτερα DTA_TLC, και απαιτούν την συμπλήρωση και εμπλουτισμό με στοιχεία για την γεωγραφική διασπορά τους, την ωρίμανση τους και ειδικότερους περιορισμούς⁵⁸⁴. Σε σχετική ερευνητική υπό διαβούλευση εργασία του EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group) τίθεται επίσης το εν λόγω ερώτημα και αναγνωρίζεται ως ένα από τα θέματα που χρήζει βελτίωσης⁵⁸⁵.

Στα παραπάνω έρχεται να προστεθούν οι *επισημάνσεις και οδηγίες των εποπτικών αρχών*. Ένα από τα τρία θέματα υψηλής προτεραιότητας στην ατζέντα (Public Statement)⁵⁸⁶ της “ESMA” (European Securities and Markets Authority), αποτελεί το ζήτημα της Αναγνώρισης (recognition) και της Επιμέτρησης (measurement) των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού (DTAs)⁵⁸⁷. Η ESMA μεταξύ άλλων επιστά ιδιαίτερα την προσοχή στις επιπτώσεις της χρηματοοικονομικής κρίσης σε θέματα που άπτονται της αναγνώρισης και αναγνωσιμότητας των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Ζημίες εις Νέον και της αναγκαιότητας για βελτίωση της παρεχόμενης πληροφόρησης.

“The financial crisis followed by an extended period of slow economic growth, led to a widespread deterioration of issuers’ financial performance that might be expected to

⁵⁸² Βλέπε Erickson & Heitzman (2010), για μια διεξοδική συζήτηση και τα περιγραφικά ευρήματα για εταιρείες που “προστατεύουν” τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Ζημίες κάνοντας χρήση προγραμμάτων δικαιωμάτων μετόχων (shareholder rights plans).

⁵⁸³ Citi Investment Research: Eight for '08. Our guide to the Eight Key Tax Issues Facing Investors in 2008, page 59. Citi Investment Research is a division of Citigroup Global Markets Inc.

⁵⁸⁴ CRUF: *Accounting for Tax. Information Required by Investment professional.*

⁵⁸⁵ Βλέπε EFRAG (2011). Financial Reporting Advisory Group “Improving the Financial Reporting of Income Tax”, g 1.23-1.24, Question to Constituents (Q 1.2).

⁵⁸⁶ Βλέπε ESMA (2014), European common enforcement priorities for 2014 financial statements Date: 11 September 2014 -ESM A/2014/CRSC/203.

⁵⁸⁷ The European common enforcement priorities for 2014 financial statements encompass the following topics as detailed on pages 3-7: a) Preparation and presentation of consolidated financial statements and related disclosures; b) Financial reporting by entities which have joint arrangements and related disclosures; and Recognition and measurement of deferred tax assets.

result in the recognition of tax losses or the existence of deductible temporary differences (e.g. impairments not yet deductible for tax purposes). ESMA believes that particular attention should be paid to the recognition of deferred tax assets coming from the carry forward of unused tax losses, to the assessment whether future taxable profits exist, and to the need for disclosing judgements made when recognising deferred tax assets”.

Από την έρευνα που προηγήθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο 5.5, αποδείχθηκε η σημαντικότητα και η συνεχώς αυξανόμενη τάση για αναγνώριση Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Ζημίες εις Νέον, ιδιαίτερα στις οικονομικές καταστάσεις των εισηγμένων *τραπεζικών ομίλων* με κύριες αιτίες δημιουργίας τους⁵⁸⁸ την χρηματοοικονομική κρίση⁵⁸⁹ και την εφαρμογή τους PSI⁵⁹⁰.

Γίνεται λοιπόν φανερό, ότι ερωτήματα, που σχετίζονται: με τις αιτίες δημιουργίας και τον Λογιστικό χειρισμό των DTA_TLC, καθώς και την πιθανή επίδραση παραγόντων που σχετίζονται με το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων, φαίνεται να μην έχουν απαντηθεί ικανοποιητικά έως τώρα και χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής σε περιόδους οικονομικής ύφεσης.

Για τους ανωτέρω λόγους, στο τμήμα της εμπειρικής έρευνας που ακολουθεί εξετάζουμε αρχικά την *συμμόρφωση* των εισηγμένων μη τραπεζικών εταιρειών, με τα κριτήρια και τις οδηγίες του **IAS 12** όσον αφορά την *Αναγνώριση και Επανεκτίμηση των DTA_TLC και την παρεχόμενη σχετική πληροφόρηση (disclosure)*. Περαιτέρω διερευνάται εάν και σε ποίο βαθμό *εταιρικοί, κλαδικοί, χρηματιστηριακοί και λοιποί θεσμικοί παράγοντες* σχετίζονται με την δημιουργία και την διατήρηση των κονδυλίων αυτών του Ενεργητικού.

6.5.2 Μεθοδολογία, Μοντέλο και Υποθέσεις

Ένα μεγάλο μέρος εμπειρικών μελετών με αντικείμενο την Αναγνώριση Αναβαλλόμενων Φορολογικών Στοιχείων Ενεργητικού (DTAs), εστιάζει κυρίως στο κατά πόσο οι επενδυτές αντιλαμβάνονται τις Απαιτήσεις από Φόρους που προέρχονται από Ζημίες εις Νέον (DTA_TLC). Ως περιουσιακά στοιχεία αποτιμώμενα από τις

⁵⁸⁸ Εάν απομονωθούν οι δύο αυτές αιτίες, οι ΑΦΑ_Z καλύπτουν πολύ μικρότερο τμήμα του συνολικού Ενεργητικού, των Ιδίων Κεφαλαίων και των Αποτελεσμάτων.

⁵⁸⁹ Βλέπε και IASB -Recognition of Deferred Tax Assets for Unrealised Losses (Proposed amendments to IAS 12).

⁵⁹⁰ Αναλυτική προσέγγιση των αιτιών και της σημαντικότητας των ΑΦΑ_Z του Τραπεζικού κλάδου σε συνδυασμό με τις επιπτώσεις της χρηματοοικονομικής χρήσης και του PSI, βλέπε κεφάλαιο 5.5 και 6.5.

κεφαλαιαγορές. (Amir et al., 1997; Ayers, 1998; Amir & Sougiannis, 1999; Zeng, 2003; Kumar and Visvanathan, 2003; Bauman and Bauman, 2002; Bauman and Das, 2004). Τα ευρήματα των ανωτέρων ερευνών είναι συχνά αντικρουόμενα⁵⁹¹.

Το ζήτημα των περιθωρίων ανοχής, κατά τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης Αξίας των DTAs και της μεταβολής της πρόβλεψης απομείωσης τους (Valuation Allowance), εφ' εξής (VA), πυροδότησε επίσης πλήθος συζητήσεων στην ερευνητική κοινότητα. (Miller & Skinner, 1998; Behn et al., 1998; Visvanathan, 1998; Bauman et al., 2001; Burgstahler et al., 2002; Schrand & Wong, 2003; Chao et al., 2004; Frank & Rego, 2006; Christensen et al., 2008; Herbohn et al., 2010).

Οι μελέτες αυτές βασίζονται κυρίως σε δεδομένα επιχειρήσεων οι οποίες εφαρμόζουν τα US GAAP, ενώ τίθεται κυρίως το ερώτημα κατά πόσο η VA χρησιμοποιείται για σκοπούς Earnings Management (EM-Hypothesis). Τα αποτελέσματα των ερευνών, δεν παρέχουν επαρκείς αποδείξεις, ότι η VA χρησιμοποιείται συστηματικά για τη διαχείριση των κερδών⁵⁹². Επιπλέον, προκύπτει ότι ο λογιστικός χειρισμός ακολουθεί σε γενικές γραμμές τα κριτήρια και τις κατευθυντήριες γραμμές που παρέχονται από SFAS No 109. Ειδικότερα, οι υποκείμενες Εκπεστέες και Φορολογητέες Προσωρινές Διαφορές, οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις (DTLs), καθώς και η προηγούμενη και τρέχουσα αποδοτικότητα (EPS, ROA), σχετίζονται σημαντικά και όπως αναμένονταν με μεταβολές στην VA και το ποσό Αναγνωριζόμενης Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης (DTAs). Μελλοντικοί δείκτες απόδοσης, όπως η σχέση market-to-book, πραγματοποιηθέν ROA, ή οι προβλέψεις των αναλυτών για τα κέρδη ανά μετοχή (EPS) είναι σε μεγάλο βαθμό μη σημαντικοί (Behn et al., 1998, και Miller & Skinner, 1998).

Σύμφωνα με το IAS 12.34 «Κατά την μεταφορά αχρησιμοποίητων φορολογικών ζημιών και πιστωτικών φόρων εις Νέον θα αναγνωρίζεται ένα Αναβαλλόμενο Φορολογικό Περιουσιακό στοιχείο (DTA_TLC), μόνο κατά την έκταση (ποσό) που αναμένεται ότι θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος έναντι του οποίου οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημίες και πιστωτικοί φόροι μπορεί να χρησιμοποιηθούν»⁵⁹³. Το γεγονός αυτό υποχρεώνει τόσο την διοίκηση της εταιρίας όσο και τους ελεγκτές να προσδιορίζουν

⁵⁹¹ Σύγκρινε σχετικά Amir et al., (1997), σελ. 619 και Amir & Sougiannis (1999), σελ. 23-26.

⁵⁹² Για μια ανασκόπηση των ερευνών αυτών, βλέπε κεφάλαιο 4.2.6.1 και Graham et al., 2012.

⁵⁹³ Βλέπε κεφάλαιο 3 για μια πλήρη ανάλυση των εννοιών και της μεθοδολογίας.

το μέγεθος των φορολογικών Ζημιών εις Νέον το οποίο είναι πιθανό να χρησιμοποιηθεί μελλοντικά προς συμψηφισμό.

Η παρούσα εργασία προωθεί την επιστημονική γνώση και συμπληρώνει υφιστάμενη βιβλιογραφία κυρίως με τους εξής τρόπους: Χρησιμοποιεί, μη διαθέσιμα στις υφιστάμενες ηλεκτρονικές βάσεις⁵⁹⁴, πρωτογενώς αντληθέντα (Hand-collected)⁵⁹⁵ στοιχεία και πληροφορίες που αφορούν ένα αντιπροσωπευτικό⁵⁹⁶ και σταθερό⁵⁹⁷ σε βάθος χρόνου δείγμα επιχειρήσεων. Η έρευνα μεταφέρεται σε εταιρείες της ευρωπαϊκής Ηπείρου οι οποίες στην πλειοψηφία τους εφαρμόζουν το Λογιστικό Πρότυπο⁵⁹⁸ **IAS 12** και όχι το **US SFAS 109**. Το δείγμα περιλαμβάνει επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται σε ένα εξαιρετικά ασταθές επιχειρηματικό και οικονομικό περιβάλλον. Το περιβάλλον αυτό χαρακτηρίζεται από συχνές αλλαγές της φορολογικής νομοθεσίας⁵⁹⁹, μη επαρκείς εποπτικούς μηχανισμούς και χαμηλό επίπεδο προστασίας των επενδυτών (Karambinis & Hevas 2011). Στα ανωτέρω έρχονται να προστεθούν, οι συνέπειες της χρηματοπιστωτικής κρίσης και της οικονομικής ύφεσης.

Τέλος, διαφοροποιείται από προηγούμενες έρευνες με επίκεντρο το earnings management, προσπαθώντας να προσδιορίσει ποιά εταιρικά χαρακτηριστικά, πέραν ανωτέρω μνημονευόμενα κριτήρια του IAS 12.36 (IAS 12 criteria), και ποιό άλλοι εξωτερικοί παράγοντες σχετίζονται με την αναγνώριση στο Ενεργητικό Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Ζημίες εις Νέον (DTA_TLC) των επιχειρήσεων. Για τον λόγο αυτό στο ερευνητικό μοντέλο ενσωματώνονται στοιχεία που αναφέρονται στην μετοχική σύνθεση και την διασπορά των μετοχών (C-Structure) την ποιότητα και αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων (Report Quality), την επίδραση παραγόντων

⁵⁹⁴ Οι πιστοποιημένες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό ηλεκτρονικές (machine-readable) βάσεις δεδομένων δεν συμπεριλαμβάνουν αναλυτικά στοιχεία για την Αναβαλλόμενη Φορολογία και κυρίως τα προβλεπόμενα στο IAS 12.79 & 12.81. Βλέπε Βάση δεδομένων: Χρηματιστηρίου Αθηνών (www.ase.gr), “Amadeus” (www.amadeus.com), Thomson Reuters: Worldscope (WC) (www.Thomson.com/financial).

⁵⁹⁵ Στις Οικονομικές Εκθέσεις των επιχειρήσεων εμπεριέχονται οι προβλεπόμενες από το πρότυπο (IAS 12.79 - 12.88) γνωστοποιήσεις (disclosure) αναφορικά με τις πηγές, την σύνθεση και τις μεταβολές των κονδυλίων των αναβαλλόμενων φόρων.

⁵⁹⁶ Συμπεριλαμβάνει εταιρείες των δεικτών (FTSE/ASE 20, FTSE/ASE 40 & FTSE/ASE 80) του Χρηματιστηρίου Αθηνών.

⁵⁹⁷ Οι Amir et al., (1997) συλλέγουν παρόμοια στοιχεία που αναφέρονται στα US GAAP, για την τριετία (1992- 1994). Οι Phillips et al., (2004) εξετάζουν μια εκτενέστερη περίοδο (1994-2000) αλλά σε τυχαίο δείγμα εταιρικών χρήσεων της περιόδου.

⁵⁹⁸ Το δείγμα καλύπτει το χρονικό διάστημα 2005 έως 2012 στο οποίο έχουμε υποχρεωτική εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (I.A.S./I.F.R.S).

⁵⁹⁹ Ο φορολογικός συντελεστής παρουσίασε στο εξεταζόμενο διάστημα σημαντικότερες αυξομειώσεις (από 32% σε 20% και στην συνέχεια αύξηση από το 2013 στο 26%).

που σχετίζονται με το εξωτερικό περιβάλλον των επιχειρήσεων καθώς και μια σειρά μεταβλητών ελέγχου (CV).

$$DTA_TLC_{it} = \beta_0 + \sum \beta * IAS_12_criteria + \sum \beta * CS - RQ + \sum \beta * EE + \sum \beta * CV + \varepsilon_{it}$$

Με βάση το ανωτέρω μοντέλο θα εξεταστούν τα κάτωθι δύο σενάρια τα οποία διαφοροποιούνται μόνο ως προς την μέτρηση της εξαρτημένης μεταβλητής με την χρήση της Λογιστικής Παλινδρόμησης (logistic Regression). Σύμφωνα με την βιβλιογραφία, για έρευνες που χρησιμοποιούν δεδομένα από το λογιστικό πεδίο, ενδείκνυται η χρήση του μοντέλου Logit παρά του OLS, ιδιαίτερα δε, σε περιπτώσεις που έχουμε small και choice-based δείγματα. (βλέπε Maddala, 1991; Peterson, 2011; Birt, 2013).

Στο πρώτο σενάριο η εξαρτημένη μεταβλητή (**DTA_TLC**) μετράει την πιθανότητα Εμφάνιση ή Μη (Εμφάνισης) στο Ενεργητικό του Ισολογισμού μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης από Ζημίες, οι οποίες σύμφωνα με τις προβλέψεις του management αναμένεται να συμψηφιστούν με μελλοντικά κέρδη.

Εξίσωση 6-29: Πιθανότητα Εμφάνιση στον Ισολογισμό μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης από Ζημίες (DTA_TLCit).

$$\begin{aligned} DTA_TLC_{it} &= f(\beta_0 + \beta_1 * DTL_{it} + \beta_2 * EBT_{it} + \beta_3 * MtBV_{it} + \beta_4 * Loss_History_{it} + \beta_5 * BTD_{it} \\ &+ \beta_6 * Block_Fam_{it} + \beta_7 * Discl_IAS12_{it} + \beta_8 * IAS12_SCORE_{it} + \beta_9 * Aud_Big5_{it} \\ &+ \beta_{10} + Aud_SOL_{it} + \beta_{11} * Aud_Repl_{it} + \beta_{12} * Aud_SCORE_{it} + \beta_{13} * Aud_RepOp_{it} \\ &+ \beta_{14} * Aud_RepUnQ_{it} + \beta_{15} * IR_{it} + \beta_{16} * TR_{it} + \beta_{17} * lnMV_{it} + \beta_{18} * lev_{it} + \beta_{19} \\ &* ICB - ASE_{it} + \beta_{20} * FTSE - ASE_{it}) + \varepsilon_{it} \end{aligned}$$

Στο δεύτερο σενάριο ελέγχεται η αντίστοιχη πιθανότητα για την Μεταβολή ή Μη των **DTA_TLC** από χρήση σε χρήση (**Δ_DTA_TL**).

Εξίσωση 6-30: Πιθανότητα Μεταβολής μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης από Ζημίες (Δ_DTA_TLCit).

$$\begin{aligned} \Delta_DTA_TLC_{it} &= f(\beta_0 + \beta_1 * DTL_{it} + \beta_2 * EBT_{it} + \beta_3 * MtBV_{it} + \beta_4 * Loss_History_{it} + \beta_5 * BTD_{it} \\ &+ \beta_6 * Block_Fam_{it} + \beta_7 * Discl_IAS12_{it} + \beta_8 * IAS12_SCORE_{it} + \beta_9 * Aud_Big5_{it} \\ &+ \beta_{10} + Aud_SOL_{it} + \beta_{11} * Aud_Repl_{it} + \beta_{12} * Aud_SCORE_{it} + \beta_{13} * Aud_RepOp_{it} \\ &+ \beta_{14} * Aud_RepUnQ_{it} + \beta_{15} * IR_{it} + \beta_{16} * TR_{it} + \beta_{17} * lnMV_{it} + \beta_{18} * lev_{it} + \beta_{19} \\ &* ICB - ASE_{it} + \beta_{20} * FTSE - ASE_{it}) + \varepsilon_{it} \end{aligned}$$

Ο ορισμός των εξαρτημένων και ανεξάρτητων μεταβλητών που ενσωματώνονται στο μοντέλο logit παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 6-11: Ορισμός και περιγραφή μεταβλητών μοντέλου.

ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ	
DTAs_TLC	= 1 Εάν στις 31/12 έχουμε στο Ενεργητικό Αναβαλλόμενες Φόρολογικές Απαιτήσεις (DTAs) απο Φορολογικές Ζημίες εις Νέον (DTAs_TLC), Διαφορετικά =0, (H-C)
Δ_ DTAs_TLC	= 1 εάν απο χρήση σε χρήση έχουμε (θετική ή αρνητική) Μεταβολή των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Φορολογικές Ζημίες εις Νέον (Δ_ DTAs_TLC), Διαφορετικά = 0 (H-C)
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ	
A. IAS 12 Criteria (12.36)	
DTL	Οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις (DTLs) στον Ισολογισμό της 31/12 (H-C) σταθμισμένες με τον Αριθμό μετοχών σε κυκλοφορία στις 31/12, (H.Δ.Τ)
EBT	Κέρδη (προ) Φόρων (EBT) ανά Μετοχή (per share), (H.Δ.Τ)
MtBV	Ο Λόγος της Κεφαλοποίησης (Market Value) εταιρείας στο ASE (H.Δ.Τ) προς τα Ίδια Κεφάλαια (Book Value) την 31/12 εκάστης χρήσης (H-C)
Loss_History	= 1 Εάν η εταιρεία παρουσιάζει Ιστορικό Πρόσφατων Ζημιών / Loss_History (Τρέχουσα ή Προηγούμενη Χρήση), Άλλως = 0
BTD	Η Απόλυτη τιμή της Διαφοράς Λογιστικών - Φορολογητέων Κερδών (BTD), σταθμισμένη ως προς το Ενεργητικό (Asset), (H-C) (βλ. αναλυτικά υπολογισμό στο κεφάλαιο 5)
Cach_ETR (*)	Φορολ. Συντ. Ταμειακών Ροών (%) (Φόρος βάσει Ταμ. Ροών / Κ.Π.Φ.)
B. Διαφάνεια και Ποιότητα Οικονομικών Καταστάσεων και Ελεγκτών (CG-RQ)	
Block_Fam	Εάν η εταιρεία συμπεριλαμβάνεται στους δείκτες FTSE-ASE 20-40-80, Τότε τιμή = (%) Συμμετοχής της εταιρείας στον Δείκτη; Άλλως = 0% (ASE db)
Discl_IAS12	Ποσοστό (%) των Σελίδων των Σημειώσεων της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης (EOE) με αναφορά σε Τρέχοντες και Αναβαλλόμενους Φόρους (Disclosure IAS 12) στο σύνολο των σελίδων των Σημειώσεων της (EOE) που αναφέρονται στον
IAS 12_SCORE	Βαθμολογία (Scoring) της εταιρείας όσον αφορά την Πληρότητα και Ποιότητα των Γνωστοποιήσεων (Disclosure) σύμφωνα με το IAS 12.79-81 (τιμή δεκ. από 0 έως 1)
Aud_Big5	= 1 Εάν Ελεγκτική ανήκει στις Big5 (Deloitte, E&Y, KPMG, PwC, Grant Thornton), Άλλως =0, (H-C)
Aud_SOL	= 1 Εάν Ελεγκτική εταιρεία είναι η Σ.Ο.Λ. ΑΕ (SOL), Άλλως =0
Aud_Big6 (*)	= 1 Εάν Ελεγκτική ανήκει στις Big6 (Big5 ή SOL), Άλλως =0, (H-C)
Aud_Repl	= 1 Εάν από χρήση σε χρήση έγινε αλλαγή (Replacement) Ελεγκτικής Εταιρείας, Τότε, άλλως = 0, (H-C)
Aud_SCORE	Βαθμολογία (Scoring) Σύνοψης Εξωτερικού Ελέγχου (1 ή 2 Ελεγκτές και Ελεγκτικές / BIG5 - SOL- Λουιτές), (H-C)
Aud_RepOp	Τύπος - Γνώμης (Opinion) Ορκωτού Ελεγκτή Σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα (κατηγ. 1-5), (H-C)
Aud_RepUnQ	= 1 Εάν ο Τύπος της Γνώμης (opinion) του Ελεγκτή είναι "Σύμφωνη Γνώμη - UnQualified", Άλλως = 0, (H-C)
Γ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (EE)	
IR	Το Μέσο επιτόκιο (%) Χρηματοδότησης επιχειρήσεων - Επιτόκια Δανεισμού Επιχειρήσεων (απόδ. 10ου ΟΕΔ) - Πηγή: ΤτΕ
TR	(%) Ο Ονομαστικός Φορολογικός Συντελεστής που ίσχυσε στην Χρήση (N.2238/1994)
Δ. ΛΟΙΠΕΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ(CV)	
InMV	Ο Φυσικός Λογάριθμος του Ενεργητικού της εταιρείας στο τέλος της χρήσεως - Natural logarithm of total Asset
lev	Η μόχλευση - Leverage (total debt divided by total asset), (H-C)
ICB-ASE	Ο Κωδικός του Υπέρ - Κλάδου(ICB-ASE-Code) στις 31/12 κάθε χρήσης (ASE - db)
FTSE-ASE	= 1 Εάν η μετοχή εξακολουθεί να συμπεριλαμβάνεται σε έναν απο τους Διεθνείς Δείκτες FTSE-ASE (20 ,40 ή 80), άλλως = 0
ASE - Index Code (*)	Ο Δείκτης τους Χρηματιστηρίου ASE που ανήκει η εταιρεία στις 31/12, (ASE - db)

(*) Οι μεταβλητές δοκιμάστηκαν σε διάφορα εναλλακτικά σενάρια χωρίς όμως να προκύψει σημαντική διαφοροποίηση στην προγνωστική ικανότητα του μοντέλου.

Πίνακας 6-12: Επεξηγήσεις προέλευσης δεδομένων.

ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	
(TtE)	Τράπεζα της Ελλάδος (http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/rates_markets/titloieldimosiou/titloieldimosiou.asp)
(ASE - db)	Η Βάση Δεδομένων του Χρηματιστηρίου Αθηνών
(Η.Δ.Τ)	Ημερήσιο Δελτίο Τιμών - έκδοση του Χρηματιστηρίου Αθηνών 31/12
(H-C)	Δεδομένα (Hand-Collected from notes to Financial Statement) Πρωτογενώς Συλλεχθέντα από τις σημειώσεις των Οικονομικών Αναφορών
(Big5)	Οι Ελεγκτικές Εταιρείες (Deloitte - Ernst & Young-KPMG - PwC - Grant Thornton)

Η διχοτομική εξαρτημένη μεταβλητή **DTA_TLC** υποδηλώνει την Εμφάνιση (τιμή=1), ή Μη (τιμή =0), στον Ισολογισμό της εταιρείας (**i**) μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης από Αναγνώριση Φορολογικής Ζημίας εις Νέον (DTAs_TLC), κατά την χρήση (**t**). Η μεταβλητή Δ_DTA_TLC παρακολουθεί την Μεταβολή (τιμή=1) ή Μη μεταβολή (τιμή=0) της DTA_TLC από χρήση σε χρήση.

Οι λόγοι για τους οποίους επικεντρώνουμε στις ανωτέρω μεταβλητές είναι κυρίως οι εξής:

Κατά πρώτον, βασιζόμενοι στα αποτελέσματα μελετών του Αμερικάνικου Χώρου, πιστεύουμε ότι η μεταβλητή DTA_TLC προσφέρεται, για την ταυτοποίηση της ύπαρξης μιας συστηματικής (και όχι επιλεκτικής) “Διακριτικής Τακτοποίησης” (discretion) των μεγεθών του Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων, και ότι η μεταβολή της πιθανότατα σχετίζεται με μια σειρά εταιρικών χαρακτηριστικών και λειτουργιών που ξεφεύγουν από τα κλασικά κίνητρα διαχείρισης των αποτελεσμάτων (EM-H).

Η έρευνα των **Miller και Skinner (1998)** εξετάζει τους παράγοντες που καθορίζουν την μεταβολή της Πρόβλεψης Απομείωσης (VA)⁶⁰⁰ των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων Ενεργητικού (DTA)⁶⁰¹. Οι συγγραφείς ξεκινούν από την υπόθεση ότι οι εταιρείες με μεγάλα κονδύλια **DTLs** καθώς και αυτές που αναμένουν ικανοποιητική μελλοντική κερδοφορία (φορολογητέο εισόδημα) πρέπει να εμφανίζουν

⁶⁰⁰Σύμφωνα με το SFAS No. 109 “Deferred tax assets are in a first step recognized in full, i.e., for all deductible temporary differences, tax loss and tax credit carryforwards. In a second step, a valuation allowance (VA) is established against this account, reducing the full deferred tax asset to the amount that is “more likely than not” to be realized by subsuming the portion of the deferred tax asset that is “more likely than not” not to be realized. The subjectivity in the determination of the VA, combined with the fact that changes in the VA generally flow directly through income tax expense, suggest that it may be an attractive account for managing earnings”.

⁶⁰¹ Βλέπε Miller και Skinner (1998), σελ. 213-232.

μικρότερο ύψος VA. Αναμένουν επίσης να υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στο ύψος των DTA_{LC} και της (VA). Τα αποτελέσματα επαληθεύουν τις υποθέσεις τους, δεν περιέχουν όμως σημαντικές αποδείξεις ότι γίνεται χρήση της VA για μετακύληση ή ενίσχυση των κερδών, γεγονός που αποδίδεται από τους συγγραφείς στο περιορισμένο χρονικό ορίζοντα της έρευνας (2 χρήσεις)⁶⁰². Ο **Visvanathan (1998)** εστιάζει επίσης στο ζήτημα της επανεκτίμησης των DTA και εάν η VA χρησιμοποιείται ως εργαλείο χειραγώγησης των κερδών. Τα αποτελέσματα δεν αποδεικνύουν πρακτικές EM μέσω της χρήσης του VA (όπως χειραγώγηση κερδών, δεικτών δανειακών υποχρεώσεων ή κίνητρα λογιστικών πρακτικών μέσω προγραμμάτων (stock options) και συμφωνούν με αυτά των Miller και Skinner (1998)⁶⁰³. Η άποψη αυτή υποστηρίζεται μεταγενέστερα και από τα ευρήματα των ερευνών των **Frank και Rego (2006)**, οι οποίοι εστιάζουν σε τρία χαρακτηριστικά για τις κεφαλαιαγορές κίνητρα *earnings management* (επίτευξη “κερδών στόχων”, δημιουργία “φορολογικών μαξιλαριών” και σεναρίων “Big Bath Accounting⁶⁰⁴”). Σε δείγμα εταιρειών που εφαρμόζουν, όπως και στις προηγούμενες δύο μελέτες τα US SFAS 109, οι συγγραφείς διαπιστώνουν ότι δεν υφίσταται καμία στατιστικά σημαντική σχέση μεταξύ της μεταβολής της VA και των DTA, με τα ανωτέρω κίνητρα χειραγώγηση αποτελεσμάτων⁶⁰⁵. Τα αποτελέσματα τους είναι σε συμφωνία με εκείνα των Miller και Skinner (1998) και του Visnanathan (1998), περιέχουν όμως επιπλέον ενδείξεις, ότι η VA σε συνάρτηση με τον κλάδο και το μέγεθος της επιχείρησης, χρησιμοποιείται για την χειραγώγηση των κερδών, ώστε αυτά να συμφωνούν με τις προβλέψεις των αναλυτών⁶⁰⁶.

Σύμφωνα με το **IAS 12.56**: «Η λογιστική αξία ενός αναβαλλόμενου φορολογικού περιουσιακού στοιχείου θα πρέπει επανεξετάζεται σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού. Η εταιρεία θα μειώνει τη λογιστική αξία ενός αναβαλλόμενου φορολογικού περιουσιακού στοιχείου κατά την έκταση που δεν είναι πλέον πιθανό ότι επαρκές φορολογητέο κέρδος θα είναι διαθέσιμο για να επιτρέψει την αξιοποίηση της ωφέλειας μέρους ή του συνόλου αυτού του αναβαλλόμενου φορολογικού περιουσιακού στοιχείου. Κάθε τέτοια μείωση θα

⁶⁰² Βλέπε Miller και Skinner (1998), σελ. 232.

⁶⁰³ Βλέπε Visvanathan (1998), σελ. 13, και Miller & Skinner (1998), σελ. 232.

⁶⁰⁴ “Big Bath Accounting” σεναρία έχουμε στις περιπτώσεις όπου το management προκειμένου να αποκρύψει τις κακές επιδόσεις του, ή σε περιόδους που η αγορά είναι σε κρίση, παρουσιάζει τα αποτελέσματα χειρότερα από ότι είναι στην πραγματικότητα, προκειμένου να στις περιόδους που ακολουθούν να παρουσιάσει καλύτερα αποτελέσματα (ανοδική τάση) αξιοποιώντας την ύπαρξη των (αφανών) αυτών αποθεματικών (cookie jar reserve).

⁶⁰⁵ Βλέπε Frank και Rego (2006).

⁶⁰⁶ Βλέπε Frank και Rego (2006), σελ. 63.

αναστρέφεται κατά την έκταση που καθίσταται πιθανό ότι θα υπάρξει επαρκές φορολογητέο κέρδος».

Για τον λόγο αυτό ως Εξαρτημένη μεταβλητή στην δεύτερη εξίσωση χρησιμοποιείται η μεταβολή της Αναγνωρισμένης Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης από Ζημίες εις Νέον (**Δ_DTL_TLC**).

Τέλος, από την έρευνα του κεφάλαιου 5.5 προκύπτει ότι οι **DTA_TLC**⁶⁰⁷ αποτελούν κατά Μ.Ο. το δεύτερο σε σημαντικότητα κονδύλι των Αναβαλλόμενων Περιουσιακών Στοιχείων του Ενεργητικού, ενώ σε σύγκριση με το 2006 έχουν τριπλασιαστεί σε μέγεθος (πίνακας 5-12). Το 41% των εταιρειών (377 απέ τις 913) εμφανίζουν Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Ζημίες οι οποίες στην οκταετία (2005-2012) καλύπτουν κατά Μ.Ο. το 44,6% των συνολικών ΑΦΑ του Ενεργητικού και το 20% των συνολικών προ φόρων αποτελεσμάτων (πίνακας 5-18).

Οι πρώτες πέντε μεταβλητές ελέγχουν την συμμόρφωση των εταιρειών, ως προς τα κριτήρια που θέτει το **IAS 12** προκειμένου να επιτραπεί η Αναγνώριση ενός Αναβαλλόμενου Φορολογικού Περιουσιακού Ενεργητικού λόγω ύπαρξης διαθέσιμων Ζημιών εις Νέον.

Το **IAS 12.36** ορίζει τέσσερα κριτήρια⁶⁰⁸ κατά την εκτίμηση της πιθανότητας ότι θα υπάρξει φορολογητέο κέρδος (εισόδημα) έναντι του οποίου οι αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημίες μπορεί να χρησιμοποιηθούν: 1) αν η εταιρεία έχει επαρκείς φορολογητέες προσωρινές διαφορές, 2) αν αναμένεται ότι θα έχει μελλοντικά φορολογητέα κέρδη 3) αν οι Ζημίες εις Νέον προέρχονται από συγκεκριμένες αιτίες, που είναι απίθανο να συμβούν ξανά και 4) αν στην εταιρεία υπάρχει φορολογικός προγραμματισμός⁶⁰⁹. Λόγω μη δημοσιοποίησης από τις εταιρείες των πληροφοριών που αναφέρονται στο κριτήριο (3), ελέγχεται αρχικά η συμμόρφωση με τα κριτήρια (1), (2) και (4).

Η ύπαρξη μελλοντικά *Φορολογητέων Προσωρινών Διαφορών* (Taxable Temporary Differences) δημιουργεί Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις και γι' αυτό ελέγχεται με την μεταβλητή (**DTLs**). Όσον αφορά την εκτίμηση της *τρέχουσα και*

⁶⁰⁷ Στον τραπεζικό κλάδο λόγω των αποτιμήσεων του χαρτοφυλακίου δανείων τους και του PSI τα ποσοστά αγγίζουν το 90%.

⁶⁰⁸ Τα ανωτέρω κριτήρια είναι τα ίδια, με τα κριτήρια για την αναγνώριση αναβαλλόμενων φορολογικών περιουσιακών στοιχείων που προκύπτουν από εκπεστές προσωρινές διαφορές.

⁶⁰⁹ Ενέργειες στις οποίες ο όμιλος προβαίνει για να δημιουργήσει ή να αυξήσει το φορολογητέο εισόδημα σε συγκεκριμένη περίοδο πριν από την εκπνοή της φορολογικής ζημίας ή του πιστωτικού φόρου που μεταφέρεται εις νέο (IAS 12.30).

μελλοντικής ικανότητα της εταιρείας να παράγει κέρδη, χρησιμοποιούνται αρχικά οι μεταβλητές Κέρδη Προ Φόρων ανά μετοχή (**EBT**) και η σχέση Χρηματιστηριακής και Λογιστικής Αξίας (**MtBV**) αντίστοιχα (βλέπε σχετικά Bradbury et al., 2004; Carcerillo et al., 2006).

Και οι τρεις μεταβλητές αναμένεται να *σχετίζονται θετικά (+)* με την πιθανότητα ύπαρξης μελλοντικά φορολογητέων κερδών και κατ' επέκταση με την αναγνώριση στο Ενεργητικό μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης από Ζημίες εις Νέον (**DTA_TLC**)⁶¹⁰. Η ύπαρξη όμως Ζημιών εις Νέον, και ιδιαίτερα ιστορικού πρόσφατων ζημιών, αποτελεί από μόνη της ισχυρή ένδειξη ότι μπορεί να μην υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος. Στην περίπτωση αυτή ή αναγνώριση προϋποθέτει την ύπαρξη *επιπρόσθετων πειστικών αποδείξεων (IAS 12.35)*. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η παράγραφος **82 του IAS 12** απαιτεί γνωστοποίηση του ποσού του αναβαλλόμενου φορολογικού περιουσιακού στοιχείου και της φύσης της απόδειξης που στηρίζει την αναγνώριση της⁶¹¹. Για τον λόγο αυτό στην εξίσωση συμπεριλαμβάνεται η μεταβλητή (**Loss History**), η οποία παίρνει την τιμή **1** όταν η επιχείρηση υπέστη ζημία, είτε στην τρέχουσα είτε στην προηγούμενη φορολογική περίοδο, και την τιμή **0** σε αντίθετη περίπτωση. Η μεταβλητή αναμένεται να *σχετίζεται αρνητικά (-)* με την πιθανότητα Δημιουργίας (Αναγνώρισης) **DTA_TLC**.

Επειδή, όπως προαναφέρθηκε, δεν προβλέπεται να δημοσιοποιούνται στοιχεία για τις αιτίες και την σύνθεση των αναγνωριζόμενων φορολογικά Ζημιών εις Νέον, είναι δύσκολο να διερευνηθεί εάν και σε ποιο βαθμό οι ζημίες που καταγράφονται είναι συγκυριακές. Προκειμένου να υπολογίσουμε την πιθανότητα η εταιρεία να παρουσιάσει στα επόμενα έτη ικανοποιητικά κέρδη, έναντι των οποίων θα γίνει ο συμψηφισμός των **DTA_TLC**, ελέγχεται περαιτέρω μέσω της μεταβλητής Διαφορά Λογιστικών Φορολογητέων Κερδών "**BTDs**", η ποιότητα (ανθεκτικότητα – συνοχή - διατηρησιμότητα) των κερδών και των ταμειακών ροών. Όσον αφορά την καταλληλότητα της μεταβλητής αυτής από την μελέτη της σχετικά πρόσφατης βιβλιογραφίας προκύπτουν τα εξής:

⁶¹⁰ Αφορά εμφάνιση Ζημιών για τις οποίες η φορολογική αρχή επιτρέπει τον μελλοντικό συμψηφισμό με κέρδη.

⁶¹¹ Όταν με το φορολογικό προγραμματισμό μετατίθεται το φορολογητέο εισόδημα από μεταγενέστερη σε προηγούμενη περίοδο, η χρησιμοποίηση μιας φορολογικής ζημίας ή πιστωτικού φόρου μεταφερόμενου σε νέο, εξακολουθεί να εξαρτάται από την ύπαρξη μελλοντικών φορολογητέων κερδών από άλλες πέραν από τις μελλοντικά δημιουργούμενες προσωρινές διαφορές.

Τα αποτελέσματα της έρευνας των Lev και Nissim (2004)⁶¹² δείχνουν ότι ο δείκτης Φορολογητέων/Λογιστικών Κερδών (TI/BI), προβλέπει ικανοποιητικά την εξέλιξη των κερδών πέντε χρόνια πριν και μετά την εφαρμογή του US SFAS 109 και η προβλεπτική του ικανότητα αυξάνει με την πάροδο του χρόνου. Η Hanlon (2005)⁶¹³ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι εταιρείες που παρουσιάζουν μεγάλη (σε απόλυτη τιμή) απόκλιση μεταξύ Λογιστικών και Φορολογικών Αποτελεσμάτων (BTDs) επιδεικνύουν λιγότερο σταθερά κέρδη. Οι Hanlon, Krishnan & Mills (2006) καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι BTDs ενσωματώνουν πληροφορίες, οι οποίες χρησιμοποιούνται από τους ελεγκτές κατά την εκτίμηση του κινδύνου μιας επιχείρησης. Οι Raedy et al., (2011), διαπιστώνουν επίσης ισχυρές συσχετίσεις μεταξύ των BTDs και σταθερότητα και την μελλοντική ανάπτυξη των κερδών.

Η μεταβλητή **(BTDs)** αποδεικνύεται επίσης κατάλληλη και στο να αντικατοπτρίζει τον Φορολογικό στρατηγικό σχεδιασμό (Tax Planing Strategies)⁶¹⁴ και την μέτρηση της φοροαποφυγής (Tax avoidance measure)⁶¹⁵ μιας εταιρείας (**κριτήριο 4**). Από την έρευνα των Tang και Firth (2011) προκύπτει ότι ιδιαίτερα το τμήμα των μη κανονικών (BTDs) ενδείκνυνται για τον εντοπισμό Earnings και Tax Management, τα οποία όμως δεν μπορούν να παρακολουθηθούν ανεξάρτητα το ένα από το άλλο. Οι Chen et al., (2012)⁶¹⁶ αποδεικνύουν ότι η συνοχή των BTDs, ως μέγεθος μέτρησης της από κοινού ύπαρξης διαχείρισης κερδών και φορολογικού σχεδιασμού, σχετίζεται με τη σταθερότητα και του λογιστικού και του φορολογητέου εισοδήματος. Οι Taylor και Richardson (2014), σε πρόσφατη ερευνά τους, χρησιμοποιούν τις (BTDs) για την μέτρηση της φοροαποφυγής και της ικανότητας μιας εταιρείας να μειώσει την πραγματική φορολογική επιβάρυνσή της (ETR), συσχετίζοντας την με μεταβλητές εταιρικής διακυβέρνησης και φορολογικής εμπειρίας του management. Η πλειονότητα των ερευνών καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι εταιρείες που εμφανίζουν σχετικά καλές επιδόσεις στην φοροαποφυγή, εμφανίζουν συνήθως μεγάλες Διαφορές (BTDs) Λογιστικού - Φορολογητέου εισοδήματος (Dyrenge et al., 2008; Frank et al., 2009; Rego & Wilson, 2012).

⁶¹² Βλέπε Lev και Nissim (2004), σελ. 1039-1074.

⁶¹³ Βλέπε Hanlon (2005), σελ. 137.

⁶¹⁴ Βλέπε Graham et al., (2012), Hanlon & Heitzman (2010) σελ. 131, Joos et al. (2002), Jonas & Blanchet (2000) Palepu, Healy & Bernard (2000), Seida (2003) -Enron's Οικονομικές Αναφορές.

⁶¹⁵ Βλέπε Manzon & Plesko 2002.

⁶¹⁶ Βλέπε Chen et al., (2012), σελ. 93-116.

Στην παρούσα έρευνα ακολουθείται η μεθοδολογία της Hanlon (2005)⁶¹⁷ και χρησιμοποιείται η Απόλυτη τιμή της Διαφοράς Λογιστικών - Φορολογητέων Κερδών (BTD)⁶¹⁸, σταθμισμένη ως (%) προς το συνολικό Ενεργητικό (Asset). Για τον τρόπο συλλογής των στοιχείων και υπολογισμού των (BTDs), γίνεται εκτενής αναφορά στα (κεφ. 5.3.1 και 5.4.1). Από την μια πλευρά μεγάλες αποκλίσεις Λογιστικών - Φορολογητέων (BTDs) παραπέμπουν σε μικρότερη συνοχή και διατηρησιμότητα των κερδών στο μέλλον⁶¹⁹ και κατ'έπείτα σε μικρότερη πιθανότητα να πληρούνται μελλοντικά τα κριτήρια αναγνώρισης DTA_TLC σύμφωνα με το IAS 12.36. Από την άλλη όμως πρόσφατες έρευνες αποδεικνύουν ότι μεγάλες τιμές των BTDs σχετίζονται με αποτελεσματικότερο "Tax Management". Ακολουθώντας τα τελευταία ευρήματα κάνουμε την υπόθεση ότι μεγαλύτερες τιμές (BTDs) παραπέμπουν σε αποτελεσματικότερο φορολογικό σχεδιασμό και έτσι αναμένουμε μια **θετική** συσχέτιση⁶²⁰ της μεταβλητής ως προς την εμφάνιση DTA_TLC. Εναλλακτικά για την απάντηση στο ερώτημα, αν στην εταιρεία υπάρχει Φορολογικός Προγραμματισμός (κριτήριο 4), θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ο Φορολογικός Συντελεστής (ΦΣ) που προκύπτει με βάση τις πραγματικές εκταμιεύσεις Φόρων (Cash ETR), ο Φορολογικός Συντελεστής των Λογιστικών Κερδών (GAAP ETR)⁶²¹ και ο ΦΣ με φάση τον τρέχων Φόρο (Current ETR)⁶²².

*Η επόμενη ομάδα μεταβλητών διερευνά την επίδραση χαρακτηριστικών που άπτονται της εταιρικής διακυβέρνησης και της ποιότητας σύνταξης και ελέγχου των οικονομικών αναφορών στην Αναγνώριση/απαναγνώριση (DTA_TLC). Από την έρευνα που προηγήθηκε στο κεφ. 5.5, προκύπτει ότι οι εταιρείες του **FTSE/ASE 20** παρουσιάζουν κατά Μ.Ο. πέντε φορές μεγαλύτερη DTA_TLC σε σύγκριση με αυτές στον FTSE/ASE 40. Η μεταβλητή (**Block_Fam**) ελέγχει την σχέση της συγκέντρωσης*

⁶¹⁷ Βλέπε Hanlon (2005), σελ. 14, σημ. 17) και Hanlon & Heitzman (2010) σελ. 131.

⁶¹⁸ Το Φορολογητέο Εισόδημα υπολογίζεται με αναγωγή της Δαπάνη του Τρέχοντος Φόρου (Current Tax Expense) διαιρώντας τον με τον κατά χρήση ισχύοντα (Ονομαστικό) Συντελεστή Φορολογίας των Εταιρικών Κερδών στην Ελλάδα (Corporate Statutory Tax Rate).

⁶¹⁹ Hanlon (2005) examines whether the market understands that when firms have large book-tax differences the accrual portion of earnings is less persistent than when book-tax differences are small. The results suggest that it does and Hanlon (2005) concludes that the reported book-tax differences are potentially a "red flag" for investors.

⁶²⁰ Επειδή η μεταβλητή παρακολουθεί Υποχρέωση οι τιμές της είναι με αρνητικό πρόσημο, μια θετική συσχέτιση του συντελεστή θα είναι ομόσημη.

⁶²¹ Για τον ορισμό του GAAP ETR βλέπε IAS 12.86 και κεφ. 6.4.2.1.

⁶²² Από πολλούς όμως ερευνητές εκφράζονται επιφυλάξεις ως προς την καταλληλότητα των Cash ETR και GAAP ETR, διότι ο πρώτος εμπεριέχει την επίδραση των μειώσεων φόρου από τις αναγνωρισθείσες Φορολογικά Ζημίες εις Νέον ενώ ο δεύτερος την επίδραση του Αναβαλλόμενου Φόρου. (βλέπε Dyreng et al., 2008; Ayers, 2009 σελ. 24-25 και σημ. 19, 20, 22, 25; Hanlon & Heitzman, 2010 σελ. 139-141).

(Concentration) ή μιας ευρείας διασποράς (**Free Float**) των μετόχων με την αναγνώριση και μεταβολή DTA_TLC. Η μεταβλητή παίρνει τιμές από 0% έως 100%, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το ποσοστό συμμετοχής κάθε εταιρείας κατά περίπτωση σε έναν από τους δείκτες FTSE/ASE (20-40-80), κατά την 31/12 κάθε χρήσης. Μεγαλύτερο ποσοστό (%) συμμετοχής μιας εταιρείας σε έναν από τους δείκτες (FTSE/ASE) συνεπάγεται και μεγαλύτερη διασπορά (Free Float) των μετοχών στο επενδυτικό κοινό και κατά συνέπεια μικρότερη επιρροή των βασικών μετόχων (block holds). Π.χ. μια συμμετοχή των μετοχών της εταιρείας στον δείκτη ASE 20 της τάξεως του 30%, παραπέμπει σύμφωνα με τους κανόνες των δεικτών FTSE⁶²³ σε μια διασπορά των μετοχών στο επενδυτικό κοινό (Free Float) μεγαλύτερη του 20% και μικρότερη του 30%. Αντίστοιχα μια συμμετοχή στον δείκτη με 75%, προϋποθέτει ένα Free Float από 50 % έως 75%.

Χώρες που στηρίζονται στην δυναμική νομολογία κατά την λήψη των δικαστικών αποφάσεων (*common law countries*)⁶²⁴ χαρακτηρίζονται συνήθως από μεγάλη διασπορά (Free Float)⁶²⁵ των εισηγμένων στα χρηματιστήρια μετοχικών τίτλων και από μεγάλο βαθμό προστασίας των επενδυτών (La Porta et al., 1998). Αντίθετα χώρες της ρωμαιογερμανικής οικογένειας δικαίου με προσήλωση στην εξουσία των νομοθετημάτων (*Code law countries*) χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερη συγκέντρωση των μετοχών στους βασικούς μετόχους, πιο πολύπλοκες σχέσεις ιδιοκτησίας και λιγότερη αποτελεσματική νομική προστασία των μετόχων μειοψηφίας. Σε πολλές περιπτώσεις λόγω διαφορετικών δικαιωμάτων στη απόληψη κερδών και μερισμάτων και ψήφου στις Γενικές Συνελεύσεις, μια μικρή σχετικά πλειοψηφία προερχόμενη συχνά από την οικογένεια των ιδρυτών, μπορεί να ελέγχει σε πολύ μεγάλο βαθμό τις αποφάσεις και το management.

Οι Bradbury et al., (2004) υποστηρίζουν ότι η συμμετοχή Θεσμικών Επενδυτών και η Ιδιοκτησία εκτός των ιδρυτών της επιχείρησης (*founting-family*) συσχετίζονται

⁶²³ Για μια αναλυτική παρουσίαση της σύνθεσης, λειτουργίας και εποπτείας των δεικτών FTSE βλέπε κεφ. 5.3.1 και “Ground Rules for the Management of the FTSE/ATHEX Index Series, Version 6.10, February 2013, 6-7” (<http://www.helex.gr/el/web/guest/indices>).

⁶²⁴ Το δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου ανήκει στην ευρύτερη αγγλοαμερικανική δικανική οικογένεια (Common Law) που περιλαμβάνει επίσης τα δίκαια των Ηνωμένων Πολιτειών, της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας. Σε αντίθεση με τα δίκαια της ρωμαιογερμανικής οικογένειας (περιλαμβάνει τα δίκαια των χωρών της κεντρικής και νότιας Ευρώπης, μεταξύ αυτών και το ελληνικό), η βάση του Αγγλικού δικαίου δε στηρίζεται στην εξουσία του νομοθέτη (Code Law), αλλά στη νομολογία. Οι δικαστές του Αγγλικού δικαίου καλούνται να δημιουργήσουν δικανικούς κανόνες, απονέμοντας κάθε φορά δικαιοσύνη, κι αυτό λόγω της δεσμευτικής δύναμης του δικαστικού προηγούμενου. Οι κανόνες αυτοί δεν παύουν να είναι δεσμευτικοί και αν ακόμη έχουν πέσει σε αχρησία για μεγάλο χρονικό διάστημα.

⁶²⁵ Στην χρηματιστηριακή Ορολογία “Free float is generally described as all shares held by investors, other than restricted shares held by company insiders. It does not include restricted shares, which are owned by company management, officers and other various insiders because it's assumed that *those shares are being held on a very long-term basis*”.

σημαντικά και (Θετικά) με Ανωμαλίες στα Δεδουλευμένα και κατ' επέκταση με κακή ποιότητα των Οικονομικών Αναφορών. Ο Farber (2005) βρίσκει μια σημαντικά αρνητική συσχέτιση μεταξύ φαινομένων Απάτης στις οικονομικές καταστάσεις και του ποσοστού των βασικών μετόχων. Οι Ali et al., (2007) υποστηρίζουν ότι οι Οικογενειακές Επιχειρήσεις (συγκέντρωση μετοχών στους βασικούς μετόχους) παρουσιάζουν ποιοτικότερες Χρηματοοικονομικές αναφορές. Λόγο των ανωτέρω αντικρουόμενων ευρημάτων δεν γίνεται κάποια πρόβλεψη σχετικά με το πρόσημο της μεταβλητής αυτής.

Η μεταβλητή (**Discl_IAS12**) απεικονίζει, ως ποσοστό επί της εκατό (%), τον αριθμό των Σελίδων των Σημειώσεων (disclosure) της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης (EOE) της εταιρείας, στις οποίες γίνεται αναφορά σε Τρέχοντες και Αναβαλλόμενους Φόρους (Disclosure IAS 12) στο σύνολο των σελίδων των Σημειώσεων της (EOE) που αναφέρονται στον Ισολογισμό & την Κατάσταση Αποτελεσμάτων. Η υποχρέωση αυτή των εταιρειών για αναλυτικές αποκαλύψεις προκύπτει από τις πρόνοιες τους **IAS 12.79 - 12.88**⁶²⁶. Σύμφωνα με την Peterson (2011), πιο μακροσκελής αναφορές στις σημειώσεις (disclosure) των οικονομικών καταστάσεων αντικατοπτρίζει την ανάγκη από πλευράς του μανατζμεντ να επεξηγήσει λογιστικές πρακτικές και μεθόδους που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής ή ενσωματώνουν αρκετή πολυπλοκότητα (complexity).⁶²⁷ Στην κατηγορία αυτή ανήκουν αναμφισβήτητα και αυτές της Αναβαλλόμενης Φορολογίας και ιδιαίτερα του χειρισμού της αναγνώρισης DTA_TLC (βλέπε ESMA, 2014, European common enforcement priorities for 2014 financial statements). Για τους ανωτέρω λόγους η μεταβλητή αυτή αναμένεται να έχει θετικό (+) πρόσημο.

Με την χρήση της μεταβλητής (**IAS 12_SCORE**) επιχειρείται να διερευνηθεί περαιτέρω η ποιότητα των αποκαλύψεων (disclosure) και της ορθής παρουσίασης των Πληροφοριών που σχετίζονται με την Φορολογία και την Αναβαλλόμενη Φορολογία στις Ετήσιες Οικονομικές Εκθέσεις. Για τον σκοπό αυτό δημιουργήθηκε ένας δείκτης (Score) που παίρνει δεκαδικές τιμές από το 0 έως το 1.

Λόγω της πολύ συνοπτικής παρουσίασης των Φόρων στις οικονομικές καταστάσεις (*IAS 1.54 & IAS 1.82*), από το πρότυπο προβλέπεται μια εκτενής σειρά η αποκαλύψεων (disclosures) και γνωστοποιήσεων (Notes) όλων των σημαντικών στοιχείων που σχετίζονται με τους φόρους εισοδήματος (*IAS 12.79- 12.88*). Οι

⁶²⁶ Για τον τρόπο και την διαδικασία συλλογής και ταξινόμησης των στοιχείων βλέπε κεφ. 5.3.1.3, σελ 179-181

⁶²⁷ Παρόμοια μεθοδολογία με χρήση αριθμού λέξεων κλειδιών (key words) εφαρμόζεται και από την Kyle Peterson (2011), σελ 78-79.

κυριότερες από τις γνωστοποιήσεις⁶²⁸ αυτές αφορούν την παρουσίαση σε μικτή και καθαρή βάση (πριν τον συμψηφισμό τους) των πηγών προέλευσης (components), και της κίνησης (μεταβολών) των αναβαλλόμενων φόρων από χρήση σε χρήση (12.81.a), ώστε να προκύπτουν εμφανώς τα τελικά εκκαθαρισμένα κονδύλια στον Ισολογισμό και τα Αποτελέσματα. Μια άλλη ομάδα γνωστοποιήσεων αφορά την γνωστοποίηση των ποσών και την φύση της απόδειξης σε περίπτωση Αναγνώρισης (IAS 82.a & b) ή Μη (IAS 12.81.e) φορολογικών ζημιών εις νέον και της σχέσης μεταξύ του εξόδου (εσόδου) φόρου και του λογιστικού αποτελέσματος, με παρουσίαση μιας συμφωνίας (reconciliation) μεταξύ πραγματικής (ETR) και ονομαστικής φορολογικής επιβάρυνσης (IAS 12.81.c & IAS 84-86).

Το πρώτο κριτήριο (**K1**) βαθμολογεί εάν το ποσοστό των αποκαλύψεων, με βάσεις τις σελίδες των σημειώσεων, είναι μεγαλύτερο ή τουλάχιστον ίσο της τυπικής απόκλισης (τιμή = 1) της μεταβλητής **Discl_IAS12**, διαφορετικά (τιμή = 0) και παραπέμπει σε ποιοτικότερη πληροφόρηση. Το δεύτερο κριτήριο (**K2**) αξιολογεί α) κατά πόσο αναλύονται στις σημειώσεις οι πηγές και τα ποσά (πριν τον συμψηφισμό τους) των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων (DTAs) και Υποχρεώσεων (DTLs) και β) εάν συμφωνούν με τα εμφανιζόμενα στον Ισολογισμό Κονδύλια⁶²⁹. Η βαθμολογία κλιμακώνεται από το 1 (Πλήρης Συμμόρφωση), έως το 6 (Ανεπαρκής Συμμόρφωση). Για όσες εταιρείες η βαθμολογία συμμόρφωσης είναι από 1 (Πλήρης συμμόρφωση) έως 3 (Οριακή Συμμόρφωση), η μεταβλητή **K2** παίρνει την **τιμή =1**, για βαθμολογία από 4-6, η **K2** λάμβανε **την τιμή =0**.

Πίνακας 6-13: Κατηγοριοποίηση Ποιότητας Πληροφόρησης για DTAs & DTLs.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ - Ανάλυση στις Σημειώσεις των Κονδυλίων των ΑΦΑ/ΑΦΥ και Συμφωνία τους με τα ποσά που εμφανίζονται στον ισολογισμό	
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ
1	Αναλύονται τα Μικτά & Καθαρά Ποσά των Πηγών των ΑΦΑ/ΑΦΥ και υπάρχει Συμφωνία με τα κονδύλια του ισολογισμού.
2	Αναλύονται ΜΟΝΟ τα Καθαρά Ποσά (Συμψηφισμένα) των Πηγών των ΑΦΑ/ΑΦΥ και υπάρχει Συμφωνία με τα κονδύλια του ισολογισμού.
3	Αναλύονται ΜΟΝΟ τα Καθαρά Ποσά (Συμψηφισμένα) των Πηγών των ΑΦΑ/ΑΦΥ και <u>Υπάρχει</u> Συμφωνία με τα κονδύλια του ισολογισμού.
4	Αναλύονται ΜΟΝΟ τα Καθαρά Ποσά (Συμψηφισμένα) των Πηγών των ΑΦΑ/ΑΦΥ και ΔΕΝ υπάρχει Συμφωνία με τα κονδύλια του ισολογισμού.
5	Αναλύονται τα Μικτά & Καθαρά Ποσά των Πηγών των ΑΦΑ/ΑΦΥ και ΔΕΝ υπάρχει Συμφωνία με τα κονδύλια του ισολογισμού.
6	Δεν Αναλύονται ούτε τα Μικτά ούτε τα Καθαρά Ποσά των Πηγών των ΑΦΑ/ΑΦΥ

⁶²⁸ Για τις απαιτήσεις του προτύπου σε γνωστοποιήσεις βλέπε αναλυτικά κεφάλαιο 3.

⁶²⁹ Για κάθε εταιρεία - Χρήση, δημιουργήθηκαν σε βάθος οκταετίας φύλλα εργασίας (spread sheets), στα οποία μεταφέρθηκαν και ελέγχθηκαν τα δεδομένα των σημειώσεων ως προς την μορφή παρουσίασης (μικτή/ καθαρή) και την συμφωνία τους με τα ποσά που εμφανίζονται στις Οικονομικές Καταστάσεις. Βλέπε επίσης στο Παράρτημα. Πίνακα Κατηγοριοποίηση Ποιότητας Πληροφόρησης για DTAs & DTLs (IAS 12.71-86, 12.81.g & IAS 1)

Την ορθή απεικόνιση της συμφιλίωσης (*reconciliation*) μεταξύ θεωρητικής (Nominal tax rate) και πραγματικής (effective Tax rate) φορολογικής επιβάρυνσης (IAS 12.81.c), μετράει το κριτήριο (**K3**). Εάν η υπάρχει συμφωνία ή η ασυμφωνία είναι σε ποσοστό < 5% του Συνολικού Κόστους του Φόρου της Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσεως (KAX) τότε η τιμή της K3 =1, άλλως η μεταβλητή K3= 0. Με βάση τον βαθμό δυσκολίας για την σύνταξη και συμφωνία των εν λόγω γνωστοποιήσεων, τα προβλήματα που εντοπίστηκαν κατά την συλλογή και ταξινόμηση των δεδομένων (βλ. κεφ. 5.3.1.3), την γνώμη τριών Ορκωτών Λογιστών-Ελεγκτών από διαφορετικούς ελεγκτικούς οίκους (Big5, SOL, Λοιποί οίκοι) και 2 στελεχών της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς οι συντελεστές βαρύτητας των κριτηρίων⁶³⁰ διαμορφώθηκαν για το κριτήριο K1=20%, για το σε K2= 30% και για το K3=50%⁶³¹. Το χαμηλότερο score, σε δεκαδική κλίμακα είναι το 0,00 και το υψηλότερο το 1,00. Δεν κάνουμε κάποια πρόβλεψη για το πρόσημο της μεταβλητής διότι από την μία πλευρά, ποιοτικότερη πληροφόρηση και διαφάνεια στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, πιθανόν να εμποδίζουν τους μάνατζερ να υπερεκτιμήσουν τις DTA_TLC, από την άλλη όμως ποιοτική πληροφόρηση σε θέματα Αναβαλλόμενων Φόρων παραπέμπει σε αποτελεσματικό μάνατζμεντ το οποίο αναμένεται να αξιοποιεί στο έπακρο κάθε διαθέσιμο φορολογικό πλεονέκτημα.

Οι εξωτερικοί ελεγκτές διαδραματίζουν αναμφισβήτητα ένα πολύ σημαντικό ρόλο στην διοίκηση των εταιρειών (Brown et al., 2011; Watts & Zimmerman, 1983). Η ποιότητα του εξωτερικού ελέγχου δεν είναι άμεσα μετρήσιμη αλλά η εκτίμηση της γίνεται με την βοήθεια αντιπροσωπευτικών τελεστών όπως το μέγεθος του ελεγκτικού οίκου (DeAngelo, 1981; Lennox, 1999a & 1999b; DeFond et al., 2002; Caramanis & Spathis, 2006; Karampinis & Hevas 2011)⁶³². Η επίδραση του μεγέθους και της εμπειρίας του ελεγκτικού οίκου στην πιθανότητα εμφάνισης DTAS_TLC ελέγχεται με την χρήση των μεταβλητών (**Aud_Big5**) και (**Aud_SOL**).

⁶³⁰ Βλέπε σχετική μεθοδολογία σε Birt et al., 2013, σελ. 71.

⁶³¹ Στοιχεία όσον αφορά τον ορισμό των κριτηρίων, την βαρύτητα, την βαθμολογία (scoring) παρατίθενται στο παράρτημα IV.

⁶³² Σύμφωνα με τους συγγραφείς εν ολίγοις, τα μεγάλα ελεγκτικά γραφεία έχουν μια πολύτιμη φήμη όσον αφορά την προστασία των επενδυτών την επίλυση των διαφορών. Τα κίνητρα αυτά οδηγούν σε πιο ενδεδειγμένους ελέγχους και σε ποιοτικότερες οικονομικές αναφορές. Πλεονεκτούν σε πόρους και οι πελάτες τους πιστεύουν ότι έτσι διασφαλίζουν καλύτερα τα συμφέροντα τους και απολαμβάνουν ποιοτικότερες υπηρεσίες. Ωστόσο, το τεκμήριο αυτό έχει αμφισβητηθεί ήδη από τα μεγάλα ελεγκτικά σκάνδαλα της περιόδου 2001-2002 .

Κατά την ανάλυση των Αναβαλλόμενων Φόρων από Φορολογικές Ζημίες εις Νέον (DTA_TLC)⁶³³, προέκυψε ότι περισσότερο από τα (2/3) των DTA_TLC /ΑΦΑ_Z, ανήκουν σε εταιρείες που ελέγχονται από εταιρείες της κατηγορίας **Big5**, ενώ τα μερίδια των Λοιπών Ελληνικών και Διεθνών ελεγκτικών είναι μονοψήφια.

Προκειμένου να ελέγξουμε επιδράσεις που πιθανόν να συναρτώνται με το **μέγεθος, και την διεθνοποίηση** των ελεγκτικών εταιρειών, την γενικότερη ποιότητα και ανεξαρτησία του εξωτερικού ελέγχου, και την μορφή της εκφερόμενης από τον ελεγκτή γνώμης εισάγουμε στο μοντέλο τις παρακάτω μεταβλητές:

Η κατηγορία “**Big5**” περιλαμβάνει τους τέσσερεις διεθνούς κύρους ελεγκτικούς οίκους, γνωστούς στην βιβλιογραφία ως “Big4” (Ernst & Young, Deloitte & Touche, KPMG και PwC) και την διεθνή ελεγκτική εταιρεία *Grant Thornton*. Η τελευταία ενσωματώνεται στην κατηγορία των “Big4” διότι, πέρα από την σημαντική πλέον διεθνή παρουσία της⁶³⁴, κατέχει ένα πολύ σημαντικό μεριδίον στην αγορά των ελληνικών εισηγμένων εταιρειών (10%). Η ελληνικών συμφερόντων εταιρεία Σ.Ο.Λ. ΑΕ (**SOL**) εξετάζεται ξεχωριστά, λόγω της ιστορικής διαδρομής της και του γεγονότος ότι ελέγχει από μόνη της περίπου το ένα τρίτο (1/3) των εταιρικών χρήσεων του δείγματος. (βλέπε κεφ. 5.7.1). Οι μεταβλητές “Big5” και (**SOL**) είναι διχοτομικές και παίρνουν την τιμή 1 και 0 ανάλογα εάν η εταιρεία ελέγχεται ή όχι από την “Big5” ή από το (**SOL**) αντίστοιχα.

Επίσης σύμφωνα με σχετικές έρευνες (βλέπε Chen et al., 2007), η συχνότητα αλλαγών Ελεγκτικής εταιρείας επιδρά αρνητικά στην δημιουργία δεδουλευμένων (accruals). Για να ελεγχθεί η περίπτωση αυτή η μεταβλητή (**Aud_Repl**) παίρνει την τιμή 1, όταν κατά την διάρκεια της οκταετίας έχουμε από χρήση σε χρήση αλλαγή του ελεγκτικού οίκου και την τιμή 0 σε αντίθετη περίπτωση.

Η αναγκαιότητα για πλήρη **ανεξαρτησία του εξωτερικού ελέγχου** των Οικονομικών Καταστάσεων, είναι ευρέως αποδεκτή, διότι διασφαλίζει σε πολύ μεγάλο βαθμό τα συμφέροντα των επενδυτών – μετόχων, έναντι σε πιθανή κατασπατάληση των πόρων από την πλευρά του management⁶³⁵. Προκειμένου να ελεγχθεί πιθανή επίδραση του βαθμού ανεξαρτησίας του εξωτερικού ελέγχου χρησιμοποιείται η μεταβλητή **Aud_SCORE**, η οποία υπολογίζεται με κριτήρια που συνδέονται με την κατηγορία της ελεγκτικής εταιρείας και την σύνθεση του ελέγχου. Η βαθμολογία (scoring) έχει ελάχιστη

⁶³³ Βλέπε σχετική κατανομή σε κεφ. 5.7.3 .

⁶³⁴ Βλ. http://www.grant-thornton.gr/gr_upload/htmlarea/pr_grant_thornton_employer_of_the_year_2014.pdf.

⁶³⁵ Brown et al., 2011, σελ. 115.

τιμή το 1 και μέγιστη το 10. Τα κριτήρια είναι δύο και της ίδιας βαρύτητας, με το πρώτο (**K1**) να αξιολογεί την κατηγορία της εταιρείας που πραγματοποιεί τον εξωτερικό έλεγχο, με τις Big5 και SOL να βαθμολογούνται με 3 βαθμούς, τις υπόλοιπες Διεθνείς να βαθμολογούνται με 2 και τις μικρότερες Ελληνικές και ατομικές ελεγκτικές με 1 βαθμό. Το δεύτερο κριτήριο (**K2**) αξιολογεί την σύνθεση του ελέγχου και χρησιμοποιεί τον αριθμό των ελεγκτικών εταιρειών (1 ή 2) ή και τον αριθμό των ελεγκτών που εμπλέκονται στον έλεγχο (1 ή 2) με κλιμάκωση της βαθμολογίας από 1-4, με την υψηλότερη να αποδίδεται όταν ο έλεγχος γίνεται ταυτόχρονα από δύο διαφορετικές ελεγκτικές (4) και την μικρότερη όταν γίνεται από έναν ελεγκτή που λειτουργεί ατομικά. (βλέπε σχετικό παράδειγμα κλιμάκωσης βαθμολογίας στο Παράρτημα).

Πίνακας 6-14: Επεξηγήσεις κωδικών βαρύτητας.

Κ1=ΤΥΠΟΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ		
ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΚΩΔΙΚΩΝ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΤΗΛΗ "ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ"		
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΣΥΝΤ_ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ
1	ΣΟΛ Α.Ε.	3
2	ΛΟΙΠΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΕΣ	1
3	ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΕΣ (Grant Thornton and Moore Stevens)	2
4	BIG 4 (Ernst & Young, Deloitte & Touche, KPMG,PWC)	3
5	ΑΤΟΜΙΚΗ ΙΔΙΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ	1
		10

Κ2=ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ		
ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΚΩΔΙΚΩΝ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΤΗΛΗ "ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ"		
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	ΣΥΝΤ_ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ
6	(1) ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ = ΑΤΟΜΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ	1
7	(1) ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ (1) ΕΛΕΓΚΤΗΣ	2
8	(1) ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ (2) ΕΛΕΓΚΤΕΣ	3
9	(2) ΕΛΕΓΚΤΙΚΕΣ = (2) ΕΛΕΓΚΤΕΣ	4
		10

Η εκτίμηση της μελλοντικής κερδοφορίας (**profitability**) και της συνέχειας της λειτουργίας (going concern) μιας επιχείρησης αποτελεί αποδεδειγμένα ένα από τα δυσκολότερα αντικείμενα⁶³⁶ του εξωτερικού έλεγχου και της έκφραση γνώμης (audit opinion) στο πιστοποιητικό ελέγχου. Σύμφωνα με την έρευνα που προηγήθηκε στο κεφάλαιο 5.7.1, στις μη Τραπεζικές εταιρείες σύμφωνα με την έρευνα οι Εκθέσεις Ελέγχου (ΕΕ) “Με Σύμφωνη Γνώμη” ξεπερνούν τα (2/3) του συνόλου (βλέπε σχετικά κεφ.5.7.4 και πίνακα 5-34). Κατά Μ.Ο. το 28% των ΕΕ που προέρχονται από την **ΣΟΛ ΑΕ** είναι με “Σύμφωνη Γνώμη” (τύπου 1) και το 37% με “Σύμφωνη Γνώμη με ΕΜΦΑΣΗ” (τύπου 2). Στην κατηγορία των **Big-5** έχουμε εμφανή υπεροχή των Πιστοποιητικών με “Σύμφωνη Γνώμη” έναντι αυτών του τύπου “Σύμφωνη Γνώμη με

⁶³⁶ Βλέπε EFRAG, (2011), EFRAG, (2013), ESMA, (2014), PwC (2013).

ΕΜΦΑΣΗ⁶³⁷ με ποσοστά 43% και 29% αντίστοιχα ενώ για την κατηγορία Λοιπές Ελληνικές Ελεγκτικές τα ποσοστά διαμορφώνονται σε 25% και 29,5% κατά Μ.Ο.).

Η μεταβλητή (**Aud_RepOp**) ακολουθεί την διαβάθμιση της έκφρασης γνώμης στις Εκθέσεις των Ελεγκτών σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα και παίρνει τις τιμές (1-5). Η γνώμη τύπου 1 αντιστοιχεί σε “*Σύμφωνη Γνώμη (unqualified report)*”, ενώ οι υπόλοιπες ανήκουν στις κατηγορίες (2-5) που κλιμακώνονται με τον γενικότερο χαρακτηρισμό “*qualified report*”, από την κατηγορία που εκφράζεται “*Σύμφωνη Γνώμη με Έμφαση*” (2) έως την κατηγορία (5) “*Αρνητική Γνώμη*” (βλέπε σχετικά κεφ.5.7.1).

Η επόμενη μεταβλητή (**Aud_RepUnQ**) ελέγχει πιθανή σημαντικότητα ανάμεσα στις ακραίες τιμές με την απόδοση στην γνώμη “unqualified” της τιμής 1 και στην “qualified”, τιμή 0. Μια μερίδα ερευνών εκπροσωπεί την άποψη ότι ένα “qualified report” σχετίζεται θετικά με το ύψος των μη κανονικών δεδουλευμένων - discretionary accruals- (Francis & Krishnan, 1999; Koumanakos, Georgopoulos, & Siriopoulos, 2008). Αντίθετη άποψη εκφράζουν όμως οι (Bradshaw, Richardson, & Sloan, 1999). Οι Butler, Leone, και Willenborg (2004) δεν βρίσκουν αποδείξεις ότι εταιρείες που λαμβάνουν “qualified reports” τείνουν να χειραγωγούν τα κέρδη σε μεγαλύτερο βαθμό από αυτές που λαμβάνουν “unqualified”.

Παλαιότερες έρευνες υποστηρίζουν ότι, λόγω του ότι οι **Big 4** ελεγκτικές είναι υψηλότερου επιπέδου, είναι πιο πιθανόν να αποκαλύψουν πρακτικές earnings management και να εκδώσουν ένα “Μη καθαρό” Πιστοποιητικό (qualified report), από ότι οι non-Big 4 (DeFond, Raghunandan, & Subramanyam, 2002; DeFond, Wong, & Li, 2000). Την άποψη ότι οι **non-Big 4** διατυπώνουν μια “qualified opinion”, λόγω έλλειψης ικανοποιητικού δυναμικού και τεχνογνωσίας στο να εντοπίζουν λάθη και παρατυπίες (Craswell, Stokes, & Laughton, 2002; Ryu & Roh, 2007). Τέλος μια άλλη μερίδα ερευνών αποδεικνύει ότι το μέγεθος μιας ελεγκτικής εταιρείας δεν επηρεάζει την ροπή των ελεγκτών να δώσουν μια γνώμη με επισημάνσεις “qualify” (Bartov et al., 2000; Caramanis & Spathis, 2006; Chan, Lin, & Mo, 2006). Για τους ανωτέρω λόγους δεν εκφράζουμε γνώμη επί του αναμενόμενου προσήμου (+/-) του συντελεστή των μεταβλητών αυτών.

⁶³⁷ Το συμπέρασμα του Ελέγχου αναφέρεται στις Οικονομικές Καταστάσεις ως ενιαίο σύνολο. Δεν νοείται Έκθεση Ελέγχου χωρίς την έκφραση γνώμης τους Ελεγκτή αλλά με την μόνη παράθεση θεμάτων με τα οποία διαφωνεί ο ελεγκτής.

Η μεταβλητή **IR** (Interest Rate) μεταφέρει στο μοντέλο την επίδραση του εξωτερικού περιβάλλοντος⁶³⁸ και αναφέρεται στο μέσο κόστος Χρηματοδότησης των επιχειρήσεων⁶³⁹ για το διάστημα 2005-2012. Ως επιτόκιο αναφοράς (Δανεισμού) χρησιμοποιείται το μέσο ετήσιο επιτόκιο των **τίτλων 10ης διάρκειας** (απόδ. 10^{ους} ΟΕΔ), όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος (ΤτΕ)⁶⁴⁰. Η μεταβλητή **TR** (Tax Rate), αντιπροσωπεύει τον Ονομαστικός Φορολογικό Συντελεστής (Nominal Tax Rate) του Ν.2238/1994, που ίσχυσε σε κάθε Χρήση. Η μεταβολή των Φορολογικών Συντελεστών προκαλεί επανεκτίμηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων και κατά συνέπεια και των DTA_TLC (βλ. IAS 12.58-60).

Οι Carcerllo et al., (2006), υποστηρίζουν ότι ανωμαλίες στα δεδουλευμένα σχετίζονται σημαντικά και αρνητικά με το μέγεθος **SIZE**. Για την μέτρηση του μεγέθους χρησιμοποιούνται οι μεταβλητές: Φυσικός Λογάριθμος του Ενεργητικού (**lnMV**) και ο δείκτης μόχλευσης **lev** (total debt to total asset). Για την μέτρηση της επίδρασης κλαδικών χαρακτηριστικών επιλέγεται ο κωδικός του υπερκλάδου **ASE** που κατατάσσεται η εταιρεία στις 31/12 κάθε χρήσης (**ICB-ASE**), ενώ η συμμετοχή (τιμή 1) ή Μη (0) των εταιρειών σε έναν από τους χρηματιστηριακούς δείκτες **FTSE-ASE** καλύπτει ειδικά χαρακτηριστικά μεγέθους και χρηματιστηριακής performance.

6.5.3 Δείγμα

Στο δείγμα⁶⁴¹ συμπεριλαμβάνονται το σύνολο των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών (ASE) εταιρειών, οι οποίες κατά το διάστημα 2005-2012 ανήκαν στην σύνθεση ενός εκ των διεθνώς πιστοποιημένων δεικτών (FTSE/ASE 20, FTSE/ASE Mid 40 & FTSE/ASE 80).

Από τις συνολικά 1.011 παρατηρήσεις οι 98 (10%) προέρχονται από εταιρείες του Τραπεζικού Κλάδου (banks) και 913 παρατηρήσεις (90%) από τους Υπόλοιπους Κλάδους (Industry). Από το δείγμα εξαιρέθηκαν οι εταιρείες του τραπεζικού κλάδου, διότι εάν απομονωθούν οι επιδράσεις της πρόσφατης χρηματοοικονομικής κρίσης και του

⁶³⁸ ICAP GROUP A.E. (2013) “Μεθοδολογία Απόδοσης Αξιολογήσεων Πιστοληπτικής Ικανότητας”, σελ. 19, διαθέσιμο στο <http://www.icap.gr>.

⁶³⁹ Βλέπε σχετικά ICAP GROUP A.E. (2014) Επίδραση Μακροοικονομικών Δεικτών στα Ποσοστά Ασυνέπειας, σελ. 4, διαθέσιμο στο <http://www.icap.gr>.

⁶⁴⁰ ΤτΕ, http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/rates_markets/titloioldimosiou/titloioldimosiou.aspx

⁶⁴¹ Για μια αναλυτική περιγραφή του δείγματος και του τρόπου άντλησης των δεδομένων βλέπε κεφ. 5.3.

PSI, οι **DTA_TLC** αποτελούν ένα πολύ μικρό ποσοστό του συνολικού Ενεργητικού, των Ιδίων Κεφαλαίων και των Αποτελεσμάτων τους.

Τα δεδομένα αντλήθηκαν στο μεγαλύτερο μέρος τους πρωτογενώς (Hand-collected) από τις σημειώσεις των ετήσιων ενοποιημένων οικονομικών εκθέσεων και αφορούν το διάστημα από το 2005 έως το 2012 (οκτώ εταιρικές χρήσεις). Στην περίοδο αυτή έχουμε πλήρη και υποχρεωτική εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (I.A.S./I.F.R.S).

6.5.4 Περιγραφική Στατιστική

Ο πίνακας 6-16 παρουσιάζει τα Περιγραφικά Στοιχεία των μεταβλητών που χρησιμοποιούνται στην ανάλυση της Αναγνώρισης DTA_TLC.

Οι Εταιρείες που αναγνωρίζουν **DTA_TLC** αποτελούν το 41% του συνόλου. Οι **DTLs** ανά Μετοχή (mean) ανέρχονται κατά μέσο όρο σε 0,24 ευρώ ενώ τα κέρδη Προ Φόρων ανά μετοχή (EBT) σε 0,20. Η Κεφαλαιοποίηση των εταιρειών στο ASE είναι 2,37 φορές μεγαλύτερη από τα Ίδια Κεφάλαια (**MtBV**). Το 32,7% των χρήσεων (εμφανίζουν ιστορικό Ζημιών (**Loss_History**)). Η Απόκλιση Λογιστικών Φορολογητέων Αποτελεσμάτων (**BTD**) ανά μονάδα Ενεργητικού ανέρχεται σε 0,020 ευρώ. Κατά μέσο όρο η συμμετοχή των μετοχών των εταιρειών στους δείκτες **FTSE-ASE** κυμαίνεται στο 33,3% γεγονός που σύμφωνα με τους κανονισμό FTSE-ASE αντιστοιχεί σε μια συντηρητικά υπολογιζόμενη διασπορά (Free Float) από 20%, έως 30% (**Block_Fam**).

Το Ποσοστό (%) των Σελίδων των Σημειώσεων της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης με αναφορά στον χειρισμό των φόρων (**Disclosure IAS 12**), είναι κατά Μ.Ο. 12,4%. Η Βαθμολογία (Scoring) όσον αφορά την Πληρότητα και Ποιότητα των Γνωστοποιήσεων (**IAS 12_SCORE**) είναι 0,81 με άριστα το 1.

Το 41,84 % των χρήσεων έχει ελεγχθεί από τις μεγάλου μεγέθους διεθνείς ελεγκτικές εταιρείες (**Aud_Big5**), το **32,74%** από το ΣΟΛ (**Aud_SOL**) και το υπόλοιπο από τις λοιπές ελεγκτικές. Σε μόνο 11,3% των εταιρικών χρήσεων έχουμε αλλαγή ελεγκτικής (**Aud_Replit**). Η Βαθμολογία (Scoring) Σύθεσης και Ανεξαρτησίας Εξωτερικού Ελέγχου (**Aud_SCORE**) ανέρχεται (Μ.Ο.) σε 4,6 με άριστα το 10, ενώ ο τύπος - Γνώμης (Opinion) Ορκωτού Ελεγκτή (**Aud_RepOp**) είναι κοντά στην μονάδα (1,29), που παραπέμπει στην πλειονότητα σε Πιστοποιητικά τύπου 1 “Με Σύμφωνη Γνώμη”. Η μεταβλητή **Aud_RepUnQ**, που εκφράζει τις περιπτώσεις που συνολικά δίνεται πιστοποιητικό “Με Σύμφωνη Γνώμη” δείχνει ποσοστό 72%.

Το μέσο επιτόκιο δανεισμού των επιχειρήσεων στην οκταετία (**IR**) διαμορφώνεται στο 8,63% , και ο μέσος Ονομαστικός Φορολογικός Συντελεστής (**TR**) στο 25%.Ο μέσος όρος του μεγέθους **lnMV** και (**lev**) είναι 8.307831 και (0.573001) με τυπική απόκλιση (Std. Dev.) 0,199687 και (0,676104) αντιστοίχως. Η Εταιρεία εξακολουθεί να συμπεριλαμβάνεται σε έναν από τους Διεθνείς Δείκτες **FTSE-ASE** στο 67% των εταιρικών Χρήσεων. Ακολουθούν τα στατιστικά χαρακτηριστικά των μεταβλητών.

6.5.5 Εμπειρικά Αποτελέσματα

Από την *Covariance Analysis* δεν προκύπτει κάποια σημαντική συσχέτιση της εξαρτημένης μεταβλητής (DTA_TLC) και των ανεξάρτητων μεταβλητών. Οι μεγαλύτερες τιμές εμφανίζονται με τις μεταβλητές \ln 19,6% (0,196012) και \ln MV 25,77% (0,257708). (βλέπε παράρτημα IV).

Για την κατανόηση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων που ακολουθούν κρίνεται σκόπιμο να διευκρινιστούν τα παρακάτω:

Προκειμένου κατά τον υπολογισμό της εξίσωσης (μοντέλο Logit) να έχουμε για όλες τις μεταβλητές τον ίδιο αριθμό παρατηρήσεων, από τις **913** αρχικές παρατηρήσεις αφαιρέθηκαν συνολικά **5** εταιρικές χρήσεις και προέκυψαν τελικά **908** παρατηρήσεις.

Η **z-Statistic** ελέγχει την υπόθεση ότι κάθε συντελεστής (coefficient) είναι διαφορετικός από το **1**. Για να απορριφθεί η υπόθεση το **t-value** πρέπει να είναι μεγαλύτερο του **1.96** (για επίπεδο εμπιστοσύνης 95%). Σε αυτή την περίπτωση μπορούμε να πούμε ότι η εν λόγω μεταβλητή επηρεάζει (σχετίζεται στατιστικά) σημαντικά με την εξαρτημένη μεταβλητή (DTA_TLC). Όσο υψηλότερη είναι η τιμή του **z**, τόσο μεγαλύτερη και η σημασία της μεταβλητής. Η μεταβλητή **Pro** (p-value) ελέγχει την υπόθεση ότι κάθε συντελεστής (**coefficient**) είναι διαφορετικός από το 0. Για να απορριφθεί η υπόθεση το **p** πρέπει να είναι μικρότερο (**p < 0.05**) (επίπεδο εμπιστοσύνης 95%), μπορεί να επιλεγθεί όμως και $p < 0,10$). Σε αυτή την περίπτωση μπορούμε να πούμε ότι η εν λόγω μεταβλητή επηρεάζει στατιστικά σημαντικά με την εξαρτημένη μεταβλητή (DTA_TLC).

Η **Prob (LR statistic)** ελέγχει κατά πόσο όλοι οι συντελεστές του μοντέλου είναι διαφορετικοί από το 0. Μια τιμή π.χ. $< 0,05$ υποδηλώνει την καταλληλότητα του μοντέλου.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της μεθόδου **logit** (εξίσωση 6-29) έχοντας ως εξαρτημένη μεταβλητή την Εμφάνιση ή Μη στον Ισολογισμό μιας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης από Ζημίες εις Νέον (**DTA_TLC**).

Η συνάρτηση **Log likelihood** λαμβάνει την ανώτατη τιμή της στο -470.1819. Η **McFadden R-squared** εκτιμάται στο 0.235288, υποδηλώνοντας ότι το **23.52 %** της συμπεριφοράς των εταιρειών να εμφανίζουν ή όχι στο Ενεργητικό τους Αναβαλλόμενες Απαιτήσεις από Φορολογικά Συμψηφιστέες στο μέλλον Ζημίες (DTA_TLC), μπορούν να

εξηγηθούν από τις μεταβλητές στην δεξιά πλευρά της εξίσωσης. Από τα αποτελέσματα της Λογιστικής Παλινδρόμησης (logistic regression) προκύπτουν τα εξής.

Πίνακας 6-17: Προσδιοριστικοί Παράγοντες Εμφάνισης Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων (DTA_TLC) στον Ισολογισμό.

Dependent Variable: DTA_TLC (V2)
 Method: ML - Binary Logit (Quadratic hill climbing)
 Sample: 1 913
 Included observations: **908**
 Convergence achieved after 6 iterations
 Covariance matrix computed using second derivatives

Variable	Predicted sign	Coefficient	Std. Error	z-Statistic	Prob.
DTL	(-)	-0.435424	0.196410	-2.216909	0.0266**
EBT	(+)	-0.137226	0.091950	-1.492402	0.1356
MtBV	(+)	-0.104630	0.048736	-2.146867	0.0318**
Loss_History	(-)	1.431694	0.209645	6.829134	0.0000***
BTD	(+)	10.17637	3.235158	3.145555	0.0017***
Block_Fam (Free Float)	(+)	0.133737	0.489835	0.273025	0.7848
Discl_IAS12	(+)	2.047742	1.336331	1.532362	0.1254
IAS 12_SCORE	(+)	2.145619	0.342514	6.264316	0.0000***
Aud_Big5	(?)	0.125593	0.441953	0.284177	0.7763
Aud_SOL	(?)	1.403834	0.430533	3.260687	0.0011***
Aud_Replit	(-)	-0.143486	0.266548	-0.538310	0.5904
Aud_SCORE	(?)	-0.354335	0.159411	-2.222777	0.0262**
Aud_RepOp	(?)	-2.838992	1.103405	-2.572937	0.0101***
Aud_RepUnQ	(?)	-1.957931	1.116606	-1.753465	0.0795 *
IR		-0.016296	0.021995	-0.740901	0.4588
TR		2.729648	3.860422	0.707085	0.4795
lnMV		1.394309	0.181042	7.701560	0.0000***
lev		1.322900	0.473749	2.792409	0.0052***
ICB-ASE		4.58E-05	3.36E-05	1.366082	0.1719
FTSE-ASE		-0.024771	0.293212	-0.084480	0.9327
C		-9.745713	2.862693	-3.404387	0.0007

McFadden R-squared	0.235288	Mean dependent var	0.410793
S.D. dependent var	0.492249	S.E. of regression	0.417551
Akaike info criterion	1.081898	Sum squared resid	154.6477
Schwarz criterion	1.193172	Log likelihood	-470.1819
Hannan-Quinn criter.	1.124388	Deviance	940.3638
Restr. deviance	1229.697	Restr. log likelihood	-614.8484
LR statistic	289.3331	Avg. log likelihood	-0.517821
Prob(LR statistic)	0.000000		

Obs with Dep=0	535	Total obs	908
Obs with Dep=1	373		

Σημειώσεις: ***Στατιστικά σημαντικό στο 1%, **Στατιστικά σημαντικό στο 5%, *Στατιστικά σημαντικό στο 10%.

Συμπεράσματα.

Η συμμόρφωση των εταιρειών του δείγματος ως προς τα κριτήρια που θέτει το **IAS 12** για να επιτραπεί η αναγνώριση Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από μεταφερόμενες Ζημίες (DTA_TLC) δεν είναι ευδιάκριτη. Οι μεταβλητές **DTL** και **BTD** είναι πράγματι στατιστικά σημαντικές στο 5% και παρουσιάζουν το αναμενόμενο πρόσημο. Η απόκλιση Λογιστικών – Φορολογητέων Κερδών (**BTDs**), όπως και σε προγενέστερες έρευνες, εμφανίζεται κατάλληλη για την μέτρηση της ποιότητας της μελλοντικής κερδοφορίας (Hanlon, 2005; Lev και Nissim, 2004; Raedy et al., 2011) και του Φορολογικού Σχεδιασμού (Dyreng et al., 2008; Frank et al., 2009; Rego & Wilson, 2012) μιας εταιρείας.

Οι μεταβλητές όμως **MtBV** και **Loss_History** ενώ εμφανίζονται στατιστικά σημαντικές σε επίπεδο 5% και 1% αντίστοιχα, δεν κινούνται σύμφωνα υπόθεση ότι εταιρείες με αναμενόμενο *market growth* συνδέονται θετικά ενώ εταιρίες με ιστορικό πρόσφατων ζημιών αρνητικά, με την πιθανότητα ύπαρξης μελλοντικά φορολογητέων κερδών (Bradbury et al., 2004; Carcerillo et al., 2006). Όσον αφορά την συμπεριφορά της **MtBV** πιθανόν να οφείλεται στο οι εκτιμήσεις συντακτών και ελεγκτών των οικονομικών καταστάσεων, όσον αφορά την ανάπτυξη και την μελλοντική κερδοφορία (book value) δεν συμβαδίζουν με αυτές της αγοράς (market value). Η ιστορικότητα ζημιών (**Loss_History**) δεν φαίνεται να αποτρέπει τις εταιρείες στο να εμφανίσουν/διατηρήσουν στον Ισολογισμό τους Αναβαλλόμενες Φορολογικές απαιτήσεις από μεταφερόμενες εις Νέον Ζημίες. Αυτό ίσως μπορεί να αποδοθεί στο γεγονός ότι το management διαθέτει καλύτερη (εσωτερική) πληροφόρηση⁶⁴² όσον αφορά την φύση και την πιθανότητα οι ζημίες αυτές να επαναληφθούν. Η μεταβλητή **EBT** δεν είναι στατιστικά σημαντική και έχει αντίθετο από το αναμενόμενο πρόσημο. Το γεγονός αυτό πιθανόν να οφείλεται στην εμφάνιση από μεγάλο αριθμό αρνητικών EBT, κυρίως μετά το 2008 , λόγω της οικονομικής ύφεσης.

Από την διερεύνηση της επίδρασης χαρακτηριστικών που άπτονται της διασποράς των μετοχών και της ποιότητας σύνταξης και εξωτερικού ελέγχου των οικονομικών αναφορών, στην Αναγνώριση Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Ζημίες εις Νέον (DTA_TLC), προκύπτουν τα ακόλουθα :

⁶⁴² Η πληροφορία αυτή δεν εμπεριέχεται στις προβλεπόμενες στο πρότυπο γνωστοποιήσεις.

Οι μεταβλητές **Block_Fam** (Free Float) και **Discl_IAS12** σχετίζονται όπως αναμενόταν, θετικά με τις DTA_TLC, αλλά όχι στατιστικά σημαντικά ($p > 0.10$).

Η ποιότητα των γνωστοποιήσεων, όπως μετράται με την μεταβλητή **IAS12_SCORE**, και σύμφωνα με τα αναμενόμενα, σχετίζεται θετικά και είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο 1%. Αυτό παραπέμπει στο συμπέρασμα ότι εταιρείες που αναγνωρίζουν DTA_TLC εμφανίζουν στις σημειώσεις των Οικονομικών Εκθέσεων τους πληρέστερες αναλύσεις και προσφέρουν ποιοτικότερες πληροφορίες αναφορικά με τους Φόρους Εισοδήματος. Τα ευρήματα συμφωνούν με αυτά της *Peterson (2011)*.

Όσον αφορά την επίδραση του **μεγέθους** του ελεγκτικού οίκου, μια επιλογή της εταιρείας **SOL** (στατιστικά σημαντική στο 1%) αντί των **Big5** (μη σημαντική) εμφανίζεται να διαφοροποιεί το αποτέλεσμα. Το αποτέλεσμα υποδηλώνει ότι οι ελεγχόμενες από τις **Big5** εταιρείες είναι λιγότερο πιθανό να αναγνωρίσουν απαιτήσεις από Αναβαλλόμενους Φόρους σε σχέση με αυτές που ελέγχονται από την **SOL**. Αυτό ίσως επιβεβαιώνει την άποψη των (DeFond, Raghunandan, & Subramanyam, 2002; DeFond, Wong, & Li, 2000), ότι μεγαλύτερου μεγέθους ελεγκτικοί μπορούν και είναι αυστηρότεροι όσον αφορά την συμμόρφωση των εταιρειών με τις απαιτήσεις των Λογιστικών Προτύπων. Αντίθετα η αντικατάσταση της ελεγκτικής εταιρείας (**Aud_Replit**) εμφανίζει μεν αρνητικό πρόσημο (Chen et al., 2007) δεν είναι όμως στατιστικά σημαντική ($p 0.5904$).

Η σύνθεση του εξωτερικού ελέγχου (**Aud_SCORE**), προκύπτει ότι δρα ανασταλτικά, στην δημιουργία DTA_TLC και είναι στατιστικά σημαντική στο 1%. Ένας εξωτερικός έλεγχος με θεωρητικά μεγαλύτερη ανεξαρτησία, (δύο διαφορετικοί ελεγκτές από την ίδια ή διαφορετική ελεγκτική) φαίνεται να μειώνει την πιθανότητα εμφάνισης DTA_TLC.

Τέλος όσον αφορά τον έλεγχο της πιθανότητας μεταβλητές όπως: Η διαβάθμιση (κατηγορία) του χορηγούμενου πιστοποιητικού ελέγχου (**Aud_RepOp**), ή η χορήγηση ενός πιστοποιητικού “Με Σύμφωνη ή Μη γνώμη” (**Aud_RepUnQ**), να σχετίζονται με την πιθανότητα αναγνώρισης DTA_TLC, τα αποτελέσματα εμφανίζουν και τις δύο μεταβλητές να παρουσιάζουν *αρνητική συσχέτιση*, με στατιστικά σημαντικότερη την πρώτη. Το πρόσημο της μεταβλητής **Aud_RepUnQ**, υποδηλώνει εξ’ αντιδιαστολής ότι η χορήγηση ενός μη καθαρού πιστοποιητικού “**qualified report**” σχετίζεται θετικά με την Αναγνώριση στο Ενεργητικό DTA_TLC. Το αποτέλεσμα κινείται στην ίδια γραμμή με

προηγούμενα ευρήματα που υποστηρίζουν ότι ένα “qualified report” σχετίζεται θετικά με το ύψος των μη κανονικών δεδουλευμένων - discretionary accruals- (Francis & Krishnan, 1999; Koumanakos, Georgopoulos, & Siriopoulos, 2008).

Η επίδραση του **εξωτερικού περιβάλλοντος** όπως αυτή ελέγχεται μέσω του μέσου κόστους Χρηματοδότησης των επιχειρήσεων (**IR**) και τους ύψους των Ονομαστικών Φορολογικών Συντελεστών (**TR**), για το διάστημα 2005-2012, δεν φαίνεται να είναι σημαντική. Αντίθετα το μέγεθος της επιχείρησης (**SIZE**), μετρούμενο με τις μεταβλητές **lnMV** και **lev** αποδεικνύεται ότι επιδρά θετικά στην εμφάνιση **DTA_TLC** και είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο 1%. Τέλος οι μεταβλητές μέτρηση της επίδρασης κλαδικών (**ICB-ASE**) και χρηματιστηριακών χαρακτηριστικών (**FTSE-ASE**) δεν εμφανίζονται στατιστικά σημαντικές.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της μεθόδου **logit** (εξίσωση 6-30) έχοντας ως εξαρτημένη μεταβλητή τη μεταβολή ή μη της Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαιτήσης από Ζημίες εις Νέον (**Δ _DTA_TLC**).

Η συνάρτηση **Log likelihood** λαμβάνει την ανώτατη τιμή της στο -473.9725 και η προγνωστική ικανότητα του μοντέλου (**McFadden R-squared**) εκτιμάται στο **0.237920**. Τα πρόσημα και η σημαντικότητα των ανεξάρτητων μεταβλητών δεν διαφοροποιούνται σημαντικά. Σε σχέση με το προηγούμενο μοντέλο οι μεταβλητές **DTL** και **MtBV** δεν είναι πλέον στατιστικά σημαντικές ενώ αντίθετα οι μεταβλητές **EBT** και **ICB-ASE** καθίστανται σημαντικές σε επίπεδο 10% και 5% αντίστοιχα.

Πίνακας 6-18: Προσδιοριστικοί Παράγοντες μιας Μεταβολής Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων (DTA_TLC) του Ισολογισμού.

Dependent Variable: Δ_DTAs_TLC (V2)

Method: ML - Binary Logit (Quadratic hill climbing)

Sample: 1 913

Included observations: 908

Convergence achieved after 6 iterations

Covariance matrix computed using second derivatives

Variable	Predicted sign	Coefficient	Std. Error	z-Statistic	Prob.	
DTL	(-)	-0.226800	0.193544	-1.171825	0.2413	nS
EBT	(+)	-0.156613	0.095597	-1.638258	0.1014	*S
MtBV	(+)	-0.034003	0.031877	-1.066673	0.2861	nS
Loss_History	(-)	1.458883	0.211166	6.908706	0.0000	***
BTD	(+)	10.75528	3.291648	3.267444	0.0011	***
Block_Fam(Free Float)	(+)	0.237845	0.483287	0.492140	0.6226	
Discl_IAS12	(+)	1.080084	1.346488	0.802149	0.4225	
IAS 12_SCORE	(+)	2.221282	0.337691	6.577847	0.0000	***
Aud_Big5	(?)	0.250810	0.437870	0.572794	0.5668	
Aud_SOL	(?)	1.472246	0.426719	3.450152	0.0006	****
Aud_Replit	(?)	-0.080470	0.262361	-0.306714	0.7591	
Aud_SCORE	(?)	-0.424795	0.158287	-2.683692	0.0073	****
Aud_RepOp	(?)	-3.082099	1.163337	-2.649359	0.0081	****
Aud_RepUnQ	(?)	-2.142720	1.175144	-1.823369	0.0682	*
IR		-0.012116	0.021922	-0.552689	0.5805	
TRit		4.209537	3.814995	1.103419	0.2698	
lnMV		1.400229	0.181789	7.702479	0.0000	****
lev		1.254997	0.468732	2.677430	0.0074	****
ICB-ASE		7.16E-05	3.34E-05	2.139962	0.0324	** S
FTSE-ASE		-0.073307	0.290772	-0.252110	0.8010	
C		-9.533246	2.931229	-3.252304	0.0011	
McFadden R-squared		0.237922	Mean dependent var	0.436123		
S.D. dependent var		0.496176	S.E. of regression	0.418856		
Akaike info criterion		1.090248	Sum squared resid	155.6152		
Schwarz criterion		1.201521	Log likelihood	-473.9725		
Hannan-Quinn criter.		1.132737	Deviance	947.9450		
Restr. deviance		1243.895	Restr. log likelihood	-621.9477		
LR statistic		295.9503	Avg. log likelihood	-0.521996		
Prob(LR statistic)		0.000000				
Obs with Dep=0		512	Total obs	908		
Obs with Dep=1		396				

Σημειώσεις: a) *** Στατιστικά σημαντικό στο 1%, ** Στατιστικά σημαντικό στο 5%, * Στατιστικά σημαντικό στο 10%. b) nS όχι πλέον στατιστικά σημαντική, S γίνεται στατιστικά σημαντική.

Σύνοψη 6^{ου} κεφαλαίου

Τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των Αναβαλλόμενων Φόρων ενσωματώνουν σημαντική πληροφόρηση, τόσο σε επίπεδο επιχείρησης όσο και κλάδου, για τους χρήστες των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων (αναλυτές, επενδυτές, χρηματοδότες, κεφαλαιαγορές, ρυθμιστικές και εποπτικές αρχές).

Οι Αναβαλλόμενοι Φόροι συλλειτουργούν με τα υπόλοιπα κονδύλια του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων και υπεισέρχονται στον υπολογισμό μιας σειράς αριθμοδεικτών Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης. Σημαντικές Αυξομειώσεις των Αναβαλλόμενων Φορολογικών θέσεων επηρεάζουν, κατά περίπτωση, θετικά ή αρνητικά τους σημαντικότερους Αριθμοδείκτες κερδοφορίας αποδοτικότητας και μόχλευσης

Μια μεταβολή των φορολογικών συντελεστών μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις (Revaluation Effect), στα καθαρά αποτελέσματα (**EPS**) την Οικονομική Μόχλευση και δομή (Financial Leverage), και την αποδοτικότητα (**ROE-ROA**) των επιχειρήσεων. Το μέγεθος της επίπτωσης εξαρτάται από το ύψος και την φάση ωρίμανσης των κονδυλίων των Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού (**ΑΦΑ/DTA**) ή Παθητικού (**ΑΦΥ/DTL**) κατά την χρονική στιγμή θέσπισης και εφαρμογής των νέων (αυξημένων /μειωμένων) Συντελεστών Φορολογίας.

Μια αύξηση των Φορολογικών Συντελεστών ευνοεί εταιρείες που διαθέτουν σημαντικές Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις Ενεργητικού (**ΑΦΑ/DTA**), διότι ενισχύει το Ενεργητικό και την Κερδοφορία τους ενώ αντίθετα επιβαρύνει τα Αποτελέσματα και αυξάνει τις Υποχρεώσεις εταιρειών με Αναβαλλόμενες Φορολογικές υποχρεώσεις (**ΑΦΥ/DTL**) με ανάλογες επιπτώσεις στους σχετικούς αριθμοδείκτες. Τα αντίθετα αποτελέσματα προκύπτουν σε περίπτωση μείωσης των Συντελεστών Φορολογίας.

Τα ανωτέρω διαφοροποιούνται σημαντικά σε επίπεδο κάθε κλάδου και Χρηματιστηριακών Δεικτών. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει κίνητρο για συμπεριφορές τύπου lobbying, υπέρ ή κατά μιας φορολογικής μεταρρύθμισης, η οποία επικεντρώνεται στην αύξηση ή μείωση των εταιρικών φορολογικών συντελεστών.

Η συμμόρφωση των εταιρειών ως προς τα κριτήρια του **IAS 12**, για την Αναγνώριση **DTA_TLC**, δεν είναι η αναμενόμενη. Η ιστορικότητα ζημιών (**Loss_History**) δεν φαίνεται να αποτρέπει τις εταιρείες στο να εμφανίσουν/διατηρήσουν στον Ισολογισμό τους **DTA_TLC**, ενώ σημαντικά εμφανίζεται να επιδρά η μεγάλη

απόκλιση Λογιστικών Φορολογητέων Κερδών (**BTDs**).

Από την διερεύνηση της επίδρασης χαρακτηριστικών που άπτονται της εταιρικής διακυβέρνησης και της ποιότητας σύνταξης και ελέγχου των οικονομικών αναφορών στην αναγνώριση (**DTA_TLC**) σημαντικά στατιστική θετική συσχέτιση προκύπτει με την συνολική ποιότητα των γνωστοποιήσεων (**IAS 12_SCORE**), και τον έλεγχο από την ΣΟΑ (**Aud_SOL**), ενώ αρνητική συσχέτιση εμφανίζουν η ποιότητα και ανεξαρτησία του εξωτερικού ελέγχου (**Aud_SCORE**) και η χορήγηση ενός πιστοποιητικού ελέγχου του τύπου “Με Σύμφωνη Γνώμη” (**Aud_RepOp/UnQ**). Όσον αφορά λοιπούς εξωτερικούς παράγοντες σημαντικότητα εμφανίζει το μέγεθος της επιχείρησης (**SIZE**) μετρούμενο με τις μεταβλητές (**lnMV**) και η μόχλευση (**lev**).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^Ο

7. Σύνοψη και Συμπεράσματα

7.1 Σύνοψη

Η Αξιολόγηση των Αναβαλλόμενων Φόρων στις Οικονομικές Εκθέσεις των Εισηγμένων Εταιρειών, φαίνεται να αποκτά σήμερα όλο και μεγαλύτερη σημασία, ιδιαίτερα δε λόγω των επιπτώσεων της χρηματοπιστωτικής κρίσης στον Τραπεζικό κλάδο.

Ένας από τους αρχικούς στόχους της εργασίας ήταν η πλήρη καταγραφή και εις βάθος διερεύνηση των Ποσοτικών και Ποιοτικών Χαρακτηριστικών των Αναβαλλόμενων Φόρων στις Οικονομικές Εκθέσεις των εισηγμένων επιχειρήσεων.

Η ανάδειξη της σημασίας και του ρόλου της Αναβαλλόμενης Φορολογίας κατά την ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων θεωρούμε ότι έχει επιτευχθεί στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, δεδομένης της δυσκολίας συλλογής των δεδομένων και της πολυπλοκότητας του θέματος.

Στην παρούσα εργασία προσεγγίστηκαν επίσης οι επιπτώσεις πολιτικών αποφάσεων που άπτονται της Φορολογικής Πολιτικής, στην αποδοτικότητα και την κεφαλαιακή δομή των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών επιχειρήσεων.

Τέλος διερευνήθηκε εμπειρικά ποίοι εσωτερικοί και εξωτερικοί παράγοντες του επιχειρηματικού περιβάλλοντος (σε περιόδους κρίσεων), σχετίζονται με την Αναγνώριση και διατήρηση Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Ζημίες εις Νέον.

Στο πρώτο μέρος παρουσιάζονται οι βασικές εννοιολογικές προσεγγίσεις και οι μεθοδολογίες του Λογιστικού χειρισμού των Αναβαλλόμενων Φόρων και ιδιαίτερες πτυχές της συλλογιστικής και των Αρχών του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου IAS 12 “Φόροι Εισοδήματος”. Από αυτό το μέρος της εργασίας προκύπτουν συνοπτικά τα ακόλουθα:

Το ερώτημα εάν οι Αναβαλλόμενοι Φόροι συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά του “Εξόδου” έχει προκαλέσει εκτεταμένες συζητήσεις στην ακαδημαϊκή κοινότητα.

Ορισμένοι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι ο φόρος είναι μια λειτουργία της Δημοσιονομικής (φορολογικής) Πολιτικής, δεν συνδέεται με τα οικονομικά αποτελέσματα που απευθύνονται σε εξωτερικούς χρήστες (επενδυτές, χρηματοδότες, δανειστές κλπ) και δεν αποτελεί δαπάνη της επιχείρησης. Αντίθετα, σύμφωνα με την επικρατούσα προσέγγιση των “**Asset-Liability**” και “**Revenue-Expense matching**”, η αντιμετώπιση των φόρων ως δαπάνη και η περιοδική κατανομή τους, (Οριοθέτηση) αποτελούν νομοτέλεια.

- Όσον αφορά την Οριοθέτηση των φόρων, στη βιβλιογραφία κυριαρχούν δύο εννοιολογικές προσεγγίσεις: Η Προσέγγιση μέσω της Κατάστασης Αποτελεσμάτων (**Timing-Concept**) και αυτή με βάση τον Ισολογισμό (**Temporary-Concept**).
- Δύο μέθοδοι υπολογισμού της Αναβαλλόμενης Φορολογίας έχουν γίνει παγκοσμίως αποδεκτές, η **Deferred - Method** και η **Liability - Method**. Σε αντίθεση με την Deferred-Method, η οποία επικεντρώνεται στην ορθή κατανομή της δαπάνης του φόρου στα αποτελέσματα, η Liability-Method αποσκοπεί σε μια ακριβοδίκαιη παρουσίαση της χρηματοοικονομικής θέσης και της περιουσιακής κατάστασης της επιχείρησης.
- Σε αντίθεση με την **Liability-Method**, η **Deferred Method** χρησιμοποιεί κατά την επιμέτρηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων (DTPs) τους τρέχοντες φορολογικούς συντελεστές και όχι αυτούς που αναμένεται να ισχύσουν στις περιόδους που αναφέρονται οι προσωρινές διαφορές. Οι Θέσεις αυτές δεν υπόκεινται σε επανεκτίμηση σε περίπτωση μεταβολής τους. Επικριτές της μεθόδου μιλούν για “ελλιπή παρακολούθηση των μελλοντικών φορολογικών συνεπειών”.

Αναφορικά με το ερώτημα: «τι είδους κονδύλια αποτελούν οι ΑΦΘ και ποιά η θέση τους στον Ισολογισμό;» δίνονται οι εξής απαντήσεις:

- Σύμφωνα με το εννοιολογικό πλαίσιο των IAS/IFRS: Οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Προσωρινές Διαφορές και Αναγνωρισμένες Φορολογικές Ζημίες εις Νέον αποτελούν Περιουσιακά Στοιχεία Ενεργητικού (DTAs). Οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις του Παθητικού από προσωρινές Διαφορές, εκφράζουν πραγματικές Υποχρεώσεις (DTLs). Οι Αναβαλλόμενοι Φόροι δεν συγκεντρώνουν τα εννοιολογικά Χαρακτηριστικά των “Μεταβατικών Λογαριασμών” και δεν αφορούν «Προβλέψεις για ενδεχόμενες υποχρεώσεις και περιουσιακά στοιχεία».

- Το υφιστάμενο αντίστοιχο Ελληνικό Θεσμικό πλαίσιο δεν περιέχει καμίας μορφής οδηγία ή πρόνοια για όσες εταιρείες δεν έχουν υιοθετήσει υποχρεωτικά ή οικειοθελώς τα IAS/IFRS.
- Η απαγόρευση της προεξόφλησης των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Στοιχείων Ενεργητικού και των Υποχρεώσεων οδηγεί σε Υπερεκτίμηση του Ενεργητικού και μπορεί να αλλοιώσει την Ακριβοδίκαιη Παρουσίαση της Χρηματοοικονομικής Θέσης.

Όσον αφορά τον ρόλο και την πληροφοριακή Αξία της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στα πλαίσια της λήψης επιχειρηματικών, επενδυτικών και χρηματοδοτικών αποφάσεων, από την επισκόπηση της βιβλιογραφίας προκύπτουν τα εξής:

- Ο χαρακτήρας και ο ρόλος των Αναβαλλόμενων Φόρων στις Οικονομικές Καταστάσεις δεν φαίνεται να είναι απόλυτα κατανοητός από τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων. Ενώ για τους δανειστές οι Αναβαλλόμενοι Φόροι Παθητικού συνδέονται αποκλειστικά με τον βαθμό κάλυψης των μελλοντικών Υποχρεώσεων, για τους αναλυτές των κεφαλαιαγορών το θέμα φαίνεται να χρήζει περαιτέρω διερεύνησης. Για τον λόγο αυτό η παρούσα εργασία περιλαμβάνει μια πλήρη επισκόπηση όλων των Διεθνών εμπειρικών και μη ερευνών που άπτονται της Αναβαλλόμενης Φορολογίας.
- Οι Αναβαλλόμενοι Φόροι Ενεργητικού (DTAs) αποτιμούνται θετικά από τις αγορές σε αντίθεση με αυτούς του Παθητικού (DTLs), οι οποίοι αποτιμούνται αρνητικά, το μέγεθος όμως της Αξίας τους δεν είναι ξεκάθαρο.
- Οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Ζημίες εις Νέον, επιδεικνύουν συγκριτικά μικρότερη συνεισφορά στην Χρηματιστηριακή Αποτίμηση της επιχείρησης από τις υπόλοιπες Φορολογικές Απαιτήσεις Ενεργητικού.
- Η υπόθεση ότι η συγκριτικά χαμηλότερη αποτίμηση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Υποχρεώσεων (DTLs) από τις αγορές οφείλεται στην μη ορθή παρουσίαση τους στην παρούσα αξία (απαγόρευση προεξόφλησης), μάλλον δεν είναι απορριπτέα.
- Ο έλεγχος της υπόθεσης κατά πόσο οι Αναβαλλόμενοι Φόροι χρησιμοποιούνται έμμεσα για βελτίωση αποτελεσμάτων και της εικόνας των Ισολογισμών (Earnings Management Hypothesis) φαίνεται να επαληθεύει τις σχετικές υποψίες. Έρευνες που εστιάζουν σε μια άμεση καθοδήγηση των αποτελεσμάτων μέσω του

Αναβαλλόμενου Φόρου – Έξοδο/Εσοδο, δεν καταλήγουν σε παρεμφερή αποτελέσματα.

- Όσον αφορά τη χρησιμότητα των Αναβαλλόμενων Φόρων *κατά την πρόγνωση των μελλοντικών ταμειακών ροών*, παλαιότερες έρευνες καταλήγουν σε αντικρουόμενα συμπεράσματα. Πρόσφατες έρευνες υποστηρίζουν ότι οι αναβαλλόμενοι φόροι παρέχουν υπό προϋποθέσεις επιπρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τις μελλοντικές εκροές φόρων, το μέγεθος ωστόσο των πληροφοριών αυτών δεν είναι ικανοποιητικό.
- *Η Χρησιμότητα της πληροφόρησης των Αναβαλλόμενων Φόρων κατά την τιμολόγηση εταιρικών ομολόγων (bonds rating) φαίνεται να επαληθεύεται από την πλειοψηφία των ερευνητών.* Οι περισσότεροι συγκλίνουν στο συμπέρασμα ότι έντονες μεταβολές Φόρων στα Αποτελέσματα (DT_ Expenses) ή των BTDs, καθώς και μια επιθετική ή μια συντηρητική πολιτική παρουσίασης των φόρων στον Ισολογισμό, *αξιολογούνται αρνητικά όσον αφορά την Πιστοληπτική Ικανότητα και την εκτίμηση του κινδύνου πτώχευσης.*
- Σχετικά πρόσφατες έρευνες, επικεντρώνονται στη *Διαφορά Λογιστικών (TI) – Φορολογητέων (BI) Αποτελεσμάτων “BTDs”* και υποστηρίζουν ότι: Ο δείκτης (TI/BI) προβλέπει ικανοποιητικά την εξέλιξη της κερδοφορίας. Εταιρείες που παρουσιάζουν *μεγάλη απόκλιση (BTDs) επιδεικνύουν λιγότερο ποιοτικά κέρδη*, και οι (BTDs) *ενσωματώνουν χρήσιμες για τους ελεγκτές πληροφορίες* κατά την εκτίμηση του κινδύνου μιας επιχείρησης.
- *Η πλειοψηφία των ερευνών προέρχεται από τον Άγγλοαμερικανικό χώρο* έχοντας ως σημείο αναφοράς το US SFAS No. 109. Το ερώτημα κατά πόσο τα ευρήματα των ερευνών αυτών ισχύουν στην περίπτωση των IAS/IFRS και σε χώρες που εφαρμόζονται διαφορετικά φορολογικά συστήματα, δεν φαίνεται να έχει απαντηθεί επαρκώς.
- *Στη χώρα μας, αλλά και ευρύτερα στη Γηραιά Ήπειρο, περιορισμένος αριθμός ερευνών εστιάζει στην Πληροφοριακή Αξία, τον ρόλο και την σημαντικότητα των Αναβαλλόμενων Φόρων στους Ισολογισμούς των επιχειρήσεων, από εφαρμογής του IAS 12 έως σήμερα.*

Από τη διερεύνηση των ποσοτικών και ποιοτικών χαρακτηριστικών της Αναβαλλόμενης Φορολογίας στις Οικονομικές Εκθέσεις των εισηγμένων εταιρειών κατά την περίοδο 2005-2012 διαπιστώνονται τα εξής:

- Καταγράφονται σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ Τραπεζικών και μη Τραπεζικών εταιρειών των τιμών του δείκτη “*Temporary Differences / BTDs*”.
- Διαπιστώνεται σημαντική ανομοιογένεια ως προς το ύψος, τη σύνθεση και την τάση των Αναβαλλόμενων Φορολογικών Θέσεων μεταξύ Τραπεζικών και μη Τραπεζικών εταιρειών, αλλά και μεταξύ των λοιπών κλάδων. Η πιο σημαντική πηγή διαχρονικά των *DTAs* είναι οι “Παροχές και τα Ωφελήματα Προσωπικού”, ενώ των *DTLs* οι Αποσβέσεις σε Ενσώματα & Ασώματα πάγια.

Όσον αφορά ειδικότερα τις Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Ζημίες εις Νέον (*DTA TLC*) τα σημαντικότερα έχουν ως εξής:

- Στις μη Τραπεζικές εταιρείες, οι Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Ζημίες εις Νέον (*DTA TLC*) καλύπτουν κατά Μ.Ο. το μισό (1/2) περίπου των συνολικών *DTAs* και το (1/5) των Προ Φόρων Αποτελεσμάτων (ΑΠΦ). Τα σημαντικότερα κονδύλια τα εμφανίζει ο κλάδος των τηλεπικοινωνιών και τα μικρότερα ο κλάδος των Χημικών. Οι εταιρείες του FTSE/ASE-20 παρουσιάζουν κατά Μ.Ο. πέντε φορές μεγαλύτερη *DTA TLC* σε σύγκριση με αυτές στον FTSE/ASE- 40.
- Στον τραπεζικό κλάδο (εάν απομονωθούν οι συνέπειες της χρηματοοικονομικής κρίσης), οι *DTA TLC* καλύπτουν πολύ μικρό τμήμα του συνολικού Ενεργητικού, των Ιδίων Κεφαλαίων και των Αποτελεσμάτων. Οι εταιρικές χρήσεις του FTSE/ASE-20. παρουσιάζουν τριπλάσια *DTA TLC* από αυτές στον FTSE/ASE-40.

Οι Αναβαλλόμενοι Φόροι στα Αποτελέσματα παρουσιάζουν στην οκταετία 2005-2012 σημαντικές Κλαδικές και Χρηματιστηριακές διαφοροποιήσεις:

- Στις μη Τραπεζικές εταιρείες οι Αναβαλλόμενοι Φόροι Έσοδο (ΑΦ_Εσ) καλύπτουν κατά Μ.Ο. το 7,6% των συνολικών Α.Π.Φ (κερδών) της οκταετίας και το 87% των Α.Π.Φ, Εταιρικών - Χρήσεων που εμφανίζουν ΑΦ_Εσ. Για τον Αναβαλλόμενο Φόρο Έξοδο (ΑΦ_Εξ), τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 6,5% και 7%. Ο Δείκτης FTSE/ASE -Small Cap-80 συγκεντρώνει τα μεγαλύτερα ποσοστά ΑΦ_Εσ. αλλά και ΑΦ_Εξ. στα Α.Π.Φ.

- Στους Τραπεζικοί ομίλους οι ΑΦ_Εσ αντιστοιχούν στο 30% των Α.Π.Φ (ζημίες) της οκταετίας και στο 18% των Α.Π.Φ.(ζημιών) εταιρικών χρήσεων που εμφανίζουν ΑΦ_Εσ. Για τον ΑΦ_Εξ. τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 4% (σε ζημίες) και 6 % (σε κέρδη). Το μεγαλύτερο ποσοστό ΑΦ_Εσ. στα Α.Π.Φ. συγκεντρώνει ο Δείκτης FTSE/ASE 20. Ο FTSE/ASE Small Cap 80 αντίθετα εμφανίζει το μεγαλύτερο ποσοστό ΑΦ_Εξ.
- Πέραν του τραπεζικού, οι κλάδοι με τα μεγαλύτερα ποσοστά ΑΦ_Εσ. στα Α.Π.Φ. είναι οι κλάδοι του Εμπορίου, της Ακίνητης Περιουσίας και των Α' Υλών. Κλάδοι με σημαντικά ποσοστά ΑΦ_Εξ. στα Α.Π.Φ. είναι οι κλάδοι του Εμπορίου και των Ασφαλειών.

Από την ανάλυση της Συνολικής Φορολογικής Επιβάρυνσης (Tax Rate), διαπιστώνεται ότι:

- Στις κερδοφόρες εταιρικές χρήσεις της περιόδου ο μέσος Φορολογικός Συντελεστής των Λογιστικών κερδών (ETR) διαμορφώνεται στο 26%, ο Συντελεστής Πληρωτέου Φόρου (CTR) στο 21,85% και ο Ονομαστικός της Φορολογικής Νομοθεσίας στο 25%.
- Οι εταιρείες του FTSE /ASE Small Cap 80 εμφανίζουν τον υψηλότερο ETR και CTR. Οι εταιρείες του Τεχνολογικού Κλάδου εμφανίζουν τον υψηλότερο ETR, ενώ ο χαμηλότερος καταγράφεται στον κλάδο της Ακίνητης Περιουσίας. Ο υψηλότερος CTR σημειώνεται στον κλάδο των Τηλεπικοινωνιών και ο χαμηλότερος στον κλάδο των ΜΜΕ.

Από την Διερεύνηση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας υπό το πρίσμα των ελεγκτικών εταιρειών προκύπτουν κυρίως τα εξής:

- Οι εταιρείες Big-5 ελέγχουν το 100% των Τραπεζικών Εταιρειών και λιγότερο από το μισό των υπολοίπων κλάδων με δεύτερη την ΣΟΛ.
- Στις μη τραπεζικές εταιρείες οι Εκθέσεις Ελέγχου (ΕΕ) “Με Σύμφωνη Γνώμη” αποτελούν το 70% του συνόλου. Στις τραπεζικές δεν υπάρχει μετά το 2011 Έκθεση Ελέγχου “Σύμφωνη Γνώμη”.
- Οι εταιρείες που ελέγχονται από την ΣΟΛ εμφανίζουν το μικρότερο ποσοστό, ΒΤDs, ενώ οι ελεγχόμενες από τις Big-5 το μεγαλύτερο.
- Περισσότερο από τα (2/3) των Απαιτήσεων από Αναβαλλόμενους Φόρους Ζημιών (DTA_TLC) και το 80% των Υποχρεώσεων (DTLs), εμφανίζονται σε εταιρείες που ελέγχονται από τις Big-5.

- Τα μερίδια των Big-5 στην κατανομή του Αναβαλλόμενου Φόρου (Εσοδο) όσο και του Αναβαλλόμενου Φόρου (Εξοδο) είναι μεγαλύτερα από όλων των άλλων κατηγοριών μαζί.

Όσον αφορά τον ρόλο και την σημασία των Αναβαλλόμενων Φόρων στα πλαίσια της Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης, προκύπτει ότι:

- Τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των Αναβαλλόμενων Φόρων ενσωματώνουν σημαντική πληροφόρηση, τόσο σε επίπεδο επιχείρησης όσο και κλάδου, για τους χρήστες των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων (αναλυτές, επενδυτές, χρηματοδότες, κεφαλαιαγορές, ρυθμιστικές και εποπτικές αρχές).
- Η ερμηνεία των κονδυλίων των αναβαλλόμενων φόρων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και από τον στόχο της ανάλυσης και τις ιδιαιτερότητες του κλάδου.
- Μια καθολική απαλοιφή των κονδυλίων των αναβαλλόμενων φόρων κατά την ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων εγκυμονεί τον κίνδυνο να οδηγηθούμε σε λανθασμένα συμπεράσματα.
- Όσον αφορά τις εισηγμένες στο ΧΑ εταιρείες, τα μεγέθη και η πληροφορική Αξία των κονδυλίων των Αναβαλλόμενων Φόρων στον Ισολογισμό και τα Αποτελέσματα, δεν φαίνεται να έχουν αξιολογηθεί επαρκώς από αναλυτές, επενδυτές και εποπτικές αρχές.

Από την εμπειρική μελέτη των επιπτώσεων μιας μεταβολής των φορολογικών συντελεστών στην χρηματοοικονομική Θέση και την αποδοτικότητα των εισηγμένων εταιρειών διαπιστώνονται τα εξής:

- Οι Αναβαλλόμενοι Φόροι συλλειτουργούν με τα υπόλοιπα κονδύλια του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων και υπεισέρχονται στον υπολογισμό μιας σειράς αριθμοδεικτών Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης. Σημαντικές Αυξομειώσεις των Αναβαλλόμενων Φορολογικών θέσεων επηρεάζουν, θετικά η αρνητικά, τους σημαντικότερους Αριθμοδείκτες κερδοφορίας αποδοτικότητας και μόχλευσης.
- Μια μεταβολή των φορολογικών συντελεστών μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις (Revaluation Effect), στα καθαρά αποτελέσματα (EPS), την Οικονομική Μόχλευση και δομή (Financial Leverage), και την αποδοτικότητα (ROE-ROA) των επιχειρήσεων. Το μέγεθος της επίπτωσης εξαρτάται από το ύψος και τη φάση ωρίμανσης των κονδυλίων των Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού

(ΑΦΑ/DTA) ή Παθητικού (ΑΦΥ/DTL) κατά την χρονική στιγμή θέσπισης και εφαρμογής των νέων (αυξημένων /μειωμένων) Συντελεστών Φορολογίας.

- Μια αύξηση των Φορολογικών Συντελεστών ευνοεί εταιρείες που διαθέτουν σημαντικές Αναβαλλόμενες Φορολογικές Θέσεις Ενεργητικού (ΑΦΑ/DTA), διότι ενισχύει το Ενεργητικό και την Κερδοφορία τους ενώ αντίθετα επιβαρύνει τα Αποτελέσματα και αυξάνει τις Υποχρεώσεις εταιρειών με Αναβαλλόμενες Φορολογικές υποχρεώσεις (ΑΦΥ/DTL) με ανάλογες επιπτώσεις στους σχετικούς αριθμοδείκτες. Τα αντίθετα αποτελέσματα προκύπτουν σε περίπτωση μείωσης των Συντελεστών Φορολογίας.
- Τα ανωτέρω διαφοροποιούνται σημαντικά σε επίπεδο κάθε κλάδου και Χρηματιστηριακών Δεικτών. Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει κίνητρο για συμπεριφορές τύπου lobbying, υπέρ ή κατά μιας φορολογικής μεταρρύθμισης, η οποία επικεντρώνεται στην αύξηση ή μείωση των εταιρικών φορολογικών συντελεστών.

Από την εμπειρική έρευνα για το ποιοί εσωτερικοί και εξωτερικοί παράγοντες του επιχειρηματικού περιβάλλοντος σχετίζονται με την Αναγνώριση Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Ζημίες εις Νέον προκύπτει ότι:

- Η συμμόρφωση των εταιρειών ως προς τα κριτήρια του IAS 12, για την Αναγνώριση DTA_TLC, δεν είναι η αναμενόμενη.
- Η ιστορικότητα ζημιών (Loss_History) δεν φαίνεται να αποτρέπει τις εταιρείες από το να εμφανίσουν στον Ισολογισμό τους DTA_TLC.
- Αντίθετα σημαντικά εμφανίζεται να επιδρά η μεγάλη απόκλιση Λογιστικών Φορολογητέων Κερδών (BTDs).
- Σημαντικά θετική συσχέτιση παρουσιάζει η ποιότητα των γνωστοποιήσεων (IAS 12_SCORE), η επιλογή ως ελεγκτικής εταιρείας της ΣΟΛ (Aud_SOL) και όχι των BIG4, ενώ αρνητική συσχέτιση εμφανίζουν η ποιότητα και η ανεξαρτησία του εξωτερικού ελέγχου (Aud_SCORE) και η χορήγηση ενός πιστοποιητικού " Με Σύμφωνη Γνώμη" (Aud_RepOp / UnQ).
- Οι εξωτερικοί παράγοντες που εμφανίζουν σημαντικότητα είναι το μέγεθος της επιχείρησης, μεταβλητές (lnMV) και (lev).

7.2 Οι επερχόμενες Αλλαγές του IAS 12. IASB - IAS 12 vs. U S SFAS 109

7.2.1 Λόγοι που οδηγούν σε αλλαγές

Ο χειρισμός της Αναβαλλόμενης Φορολογίας τόσο σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο IAS 12 όσο και με το Αμερικάνικο US SFAS 109 βασίζεται στην Αρχή της σύγκρισης της Αξίας των κονδυλίων του Ισολογισμού, που συντάσσεται με τα GAAP, και αυτής του Φορολογικού Ισολογισμού “Temporary – Concept”. Η επιμέτρηση των αναβαλλόμενων Φορολογικών θέσεων και η παρουσίαση τους στον Ισολογισμό στηρίζεται και στα δύο πρότυπα στην Μέθοδο της Υποχρέωσης “Liability – Method”. Η μέθοδος αυτή με βάση την ανωτέρω Αρχή “Temporary Concept” δίνει βαρύτητα κυρίως στην ορθή παρουσίαση της πραγματικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων⁶⁴³. Κοινή αρχή και για τα δυο πρότυπα αποτελεί ο υπολογισμός της αναβαλλόμενης φορολογίας στο σύνολο των προσωρινών διαφορών.

Οι πρόνοιες και ρυθμίσεις που αφορούν τον προσδιορισμό του φορολογικού συντελεστή καθώς και της χρονικής στιγμής που αυτός τίθεται σε ισχύ παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των δυο προτύπων⁶⁴⁴. Τα πρότυπα διαφοροποιούνται επίσης ως προς τον Λογιστικό Χειρισμό των προσαρμογών της αναβαλλόμενης φορολογίας που προκύπτουν ως συνέπεια της μεταβολής των φορολογικών συντελεστών ή της φορολογικής νομοθεσίας και στην απεικόνιση αυτών στις Οικονομικές Καταστάσεις.

Σύμφωνα με το IAS 12, σε περίπτωση μεταβολής των φορολογικών συντελεστών, οι διαφορές επανεκτίμησης των αναβαλλόμενων φορολογικών θέσεων επηρεάζουν κυρίως τον Λογαριασμό Αποτελεσμάτων ή των Λοιπών Συνολικών Εισοδημάτων (OCI). Διαφορές επανεκτίμησης όμως που προέρχονται από κονδύλια (αναβαλλόμενων φόρων), των οποίων η αρχική αναγνώριση είχε γίνει εκτός αποτελεσμάτων, αποτελούν εξαίρεση, και ακολουθούν την αρχική τους καταχώρηση (π.χ. μέσω της καθαρής θέσης). Το γεγονός αυτό όμως καθιστά στη πράξη την διαδικασία εξαιρετικά πολύπλοκη (“backwards tracing”). Το SFAS 109 αντίθετα, προβλέπει ότι το καθαρό ποσό της επανεκτίμησης καταχωρείται μέσω του Αναβαλλόμενου Φόρου (εσόδου / εξόδου) στα

⁶⁴³ Βλέπε σχετικά κεφάλαιο 2, παράγραφοι 2.2 και 2.1.4

⁶⁴⁴ Σχετικά με την επιλογή του φορολογικού συντελεστή και την ημερομηνία ενσωμάτωσης σχετικών αλλαγών, βλέπε παράγραφο 3.5 .

αποτελέσματα της περιόδου, ανεξαρτήτως του λογιστικού χειρισμού της αρχικής αναγνώρισης.

7.2.2 Παρουσίαση των αναμενόμενων αλλαγών

Στα πλαίσια κοινού, με το αντίστοιχο Ομοσπονδιακό Συμβούλιο των ΗΠΑ (FASB), Project, που φέρει το όνομα “*Short-term Convergence Project*”, το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) δημοσίευσε την 31/03/2009 προσχέδιο του αναθεωρημένου ΔΛΠ 12/ Exposure Draft of a Revised IAS 12 (ED /2009/2, Income Tax). Σκοπός του Project είναι να παραμεριστούν μεσοπρόθεσμα οι διαφορές μεταξύ των δυο μεγαλύτερων παγκοσμίως δημιουργών Λογιστικών Προτύπων. Το Προσχέδιο παρουσιάζει τα ενδιάμεσα αποτελέσματα μιας επί μακρόν προσπάθειας⁶⁴⁵ για επίτευξη σύγκλισης και γεφύρωση των διαφορών μεταξύ των δύο πιο ευρέως χρησιμοποιημένων Λογιστικών Προτύπων (I.F.R.S. και US GAAP) χωρίς όμως να έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα αξιοσημείωτη πρόοδος (Pacter, 2013)⁶⁴⁶. Όσον αφορά την Λογιστική του Φόρου Εισοδήματος, στο προσχέδιο δεν προβλέπονται θεμελιώδεις αλλαγές, αλλά διατυπώνονται προβληματισμοί και προτείνονται προσαρμογές ώστε να βελτιωθούν μεμονωμένα σημεία του προτύπου IAS 12.

Οι σημαντικότερες τροποποιήσεις αφορούν τη λογιστική αντιμετώπιση των Φορολογικών Κινδύνων, την υποχρεωτική ταξινόμηση στον Ισολογισμό των αναβαλλόμενων Θέσεων (Ενεργητικού Υποχρεώσεων) την καταληκτικότητα, τον υπολογισμό αναβαλλόμενης φορολογίας κατά τη πρώτη απόκτηση ενός περιουσιακού στοιχείου Ενεργητικού και τέλος την εμφάνιση του συνόλου των επιπτώσεων λόγω φορολογικών αλλαγών στα λειτουργικά και τα κατά περίπτωση λοιπά αποτέλεσμα (Intraperiod Tax Allocation)⁶⁴⁷.

⁶⁴⁵ Σύγκριση ED/2009/2 IN2 σχετικά με την πρόοδο των εργασιών σύγκλισης των IAS με τα United States Generally Accepted Accounting Principles

⁶⁴⁶ Η προσπάθεια φαίνεται να είναι μονομερής διότι μόνο από την πλευρά της (IASB) εμφανίζεται σχετικό έργο. Η άλλη πλευρά (FASB) δεν έχει παρουσιάσει ουσιαστικές προτάσεις για αλλαγές στο SFAS 109. (http://www.fasb.org/cs/ContentServer?site=FASB&c=Document_C&pagename=FASB%2FDocument_C%2FDocumentPage&cid=1176159985026)

⁶⁴⁷ Η δημοσίευση ενός πρότυπου που θα αντικαθιστούσε το ισχύον IAS 12 και θα ενσωμάτωνε τις διερμηνείες SIC 21 και SIC 25 προγραμματιζόταν για το πρώτο εξάμηνο του 2011. Εξαιτίας όμως της έντονης κριτικής που ασκήθηκε στο προσχέδιο το IASB αποφάσισε να μην εφαρμοσθούν οι αλλαγές και να επανεξετασθούν από μηδενική βάση οι πρόνοιες και ρυθμίσεις του πρότυπου. (<http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Income-Taxes/Pages/Income-taxes-research-project.aspx>).

7.3 Συνεισφορά και προτάσεις για συνέχιση της έρευνας

Στην εργασία αυτή ακολουθώντας τη σχετική βιβλιογραφία και προτάσεις των (*Mills et al., 2002; Desai, 2003; Poterba et al., 2011*) αναλύθηκε η Απόκλιση Λογιστικών – Φορολογητέων Κερδών (Book –Tax Differences) και κατηγοριοποιήθηκαν οι σημαντικότερες συνιστώσες (components) των Αναβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού και Παθητικού καθώς και η κίνηση των μεταβολών τους μέσω των Αποτελεσμάτων και της Καθαρής Θέση σε βάθος οκταετίας. Στην οκταετία αυτή συμπεριλαμβάνεται και η περίοδος της οικονομικής ύφεσης 2009-2012, αποτυπώνονται οι επιδράσεις της και καταλήγουμε στα ίδια συμπεράσματα με τους (*Manzon & Plesko, 2002; Seidman, 2010*).

Η έρευνα θα μπορούσε να επεκταθεί σε μια σε βάθος διερεύνηση της φύσης και της κυκλικότητας των Book–Tax Differences, ώστε να ληφθούν υπόψη κατά των σχεδιασμό πολιτικών και μέτρων που στοχεύουν στην απλοποίηση του φορολογικού συστήματος και την μεγέθυνση της οικονομίας με την προσέλκυση επενδύσεων, όπως τονίζεται και από τον (*Shackelford, D., 2005*).

Ακολουθώντας τις προτροπές των (*Graham et al., 2012*) υπολογίσθηκαν οι επιπτώσεις στις Αναβαλλόμενες Θέσεις Ενεργητικού και Παθητικού, δημοσιονομικών πολιτικών και μέτρων, όπως η μεταβολή των φορολογικών συντελεστών, και η επίδραση της μεταβολής τους στα μεγέθη του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων και σε βασικούς δείκτες Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης. Τα αποτελέσματα αυτά θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν κατά την πρόβλεψη επιπτώσεων μιας μεταβολής του φορολογικού καθεστώτος στην κερδοφορία και τη χρηματιστηριακή αποτίμηση των επιχειρήσεων (*Shackelford, D., 2006*). Αντικείμενο μελλοντικής έρευνας θα μπορούσε να αποτελέσει το κατά πόσο πολιτικές αποφάσεις αυτής της μορφής συνδέονται με πρακτικές τύπου lobbying υπέρ ή κατά μιας φορολογικής μεταρρύθμισης (*Poterba et al., 2011*).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον κατά την γνώμη του γράφοντος παρουσιάζουν αποκαλύψεις που αναφέρονται στην επεξήγηση της απόκλισης (reconciliation) του συντελεστή Πραγματικής Φορολογικής Επιβάρυνσης (Effective Tax Rate) και του Ονομαστικού Φορολογικού Συντελεστή (Stature Tax Rate). Για τον λόγο αυτό θα μπορούσε να διερευνηθεί περαιτέρω κατά πόσο η Πληροφόρηση αυτή θα μπορούσε να αξιοποιηθεί από Δημοσιονομικούς ελεγκτικούς και εποπτικούς μηχανισμούς προκειμένου να εντοπισθούν πρακτικές φοροαποφυγής με τη δημιουργία ενός report στα πρότυπα του Αμερικάνικου M3.

Στην παρούσα εργασία διερευνήθηκε επίσης η σχέση εταιρικών, κλαδικών και χρηματιστηριακών χαρακτηριστικών των επιχειρήσεων, καθώς και εξωτερικών παραγόντων, όπως η πορεία των επιτοκίων, με την αναγνώριση Αναβαλλόμενων Φορολογικών Απαιτήσεων από Ζημίες εις Νέον (DTA_TLC).

Με αφορμή την επικείμενη εναρμόνιση του IAS 12, με υιοθέτηση από την IASB της μεθοδολογίας του αντίστοιχου US SFAS 109, θα είχε ενδιαφέρον να μελετηθεί η πληροφοριακή αξία (value relevance), όσον αφορά: α) τη μεταβολή των Αναβαλλόμενων Περιουσιακών Στοιχείων Ενεργητικού (έλεγχος ανακτησιμότητας) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο IAS 12 και β) μια προεξόφλησή τους στα Ευρωπαϊκά Χρηματιστήρια.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΗΓΩΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

- AICPA. Inside IFRS: Accounting and Financial Reporting Fundamentals, <http://www.ifrs.com> [accessed 23/11/2013].
- Amadeus. A database of comparable financial information for public and private companies across Europe, <https://amadeus.bvdinfo.com/version-20141016/home.serv?product=amadeusneo> [accessed 23/10/2014].
- Bradshaw, M. T., Richardson, S. A., & Sloan, R. G. (1999). Earnings quality and financial reporting credibility: An empirical investigation (*Working Paper*), <http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstractid=170558>, [accessed 14/04/11]
- DELLOITTE (2011). Tax basis balance sheet analysis. An approach for continuous improvement in financial reporting for income taxes, http://www.deloitte.com/assets/DcomUnitedStates/Local%20Assets/Documents/Tax/us_tax_TBBS_020211.pdf, [accessed 20/06/2013].
- EFRAG (2011). Financial Reporting Advisory Group “Improving the Financial Reporting of Income Tax”, g 1.23-1.24, Question to Constituents (Q 1.2), <http://www.efrag.org/Front/n2-875/Discussion-Paper--Improving-the-Financial-Reporting-of-Income-Tax-.aspx>, [accessed 27/6/2013].
- EFRAG (2013). EFRAG and the FRC issue the Feedback Statement on the Discussion Paper ‘Improving the Financial Reporting of Income Tax’, <http://www.efrag.org/Front/n1-1102/EFRAG-and-the-FRC-issue-the-Feedback-Statement-on-the-Discussion-Paper--Improving-the-Financial-Reporting-of-Income-Tax.aspx>, [accessed 27/6/2013].
- Eierle, B., Haller, A. (2010). IFRS for SMEs – Ergebnisse einer Befragung von nicht kapitalmarktorientierten Unternehmen in Deutschland (Report of the Survey on the ED IFRS for SMEs among German SMEs), http://www.drsc.de/docs/press_releases/2010/101222_SME-Befragung_nko_FV.pdf [accessed 28/9/2013].
- Erickson, M. & Heitzman, H. (2010). NOL Poison Pills: Selectica v. Versata, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1645979 [accessed 09/7/2013].
- ESMA (2014). European common enforcement priorities for 2014 financial statements Date: 11 September 2014 -ESM A/2014/CRSC/203, http://www.esma.europa.eu/system/files/2014_1309_esma_public_statement_-_2014_european_common_enforcement_priorities.pdf, [accessed 18/09/2014].
- FTSE, <http://www.ftse.com/products/home>
- Georgia Institute of Technology by the College of Management, (2011). Deferred Tax Assets and the Disclosure of Tax-planning Strategies, http://scheller.gatech.edu/centers-initiatives/financial-analysis-lab/files/2011/gatechlab_tax_planning_dec11.pdf, [accessed 27/6/2013].
- IASB / FASB, A Roadmap for Convergence between IFRSs and US GAAP-2006-2008-Memorandum of Understanding between the FASB and the IASB, 27 February 2006, <http://www.ifrs.org/Use-around-the-world/Global-convergence/Convergence-with-US-GAAP/Documents/MoU.pdf> [accessed 23/5/2013].

- IASB / FASB, Update Report to the FSB Plenary on Accounting Convergence, 5 April 2012,
http://www.fasb.org/cs/ContentServer?site=FASB&c=Document_C&pagename=FASB%2FDocument_C%2FDocumentPage&cid=1176159985026 [accessed 15/11/2013].
- IASB Meeting (2007). Consequential Amendments to the Framework: RELIABILITY OF MEASUREMENT,
<http://www.ifrs.org/Meetings/MeetingDocs/IASB/Archive/Conceptual-Framework/Previous%20Work/CF-0712b10.pdf> [accessed 10/6/2013].
- IASB, Framework: IASB: Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, London 2014, <http://www.ifrs.org/current-projects/iasb-projects/conceptual-framework/Pages/Conceptual-Framework-Summary.aspx> [accessed 15/7/2014].
- IASB, IAS 12 Income Taxes: Recognition of Deferred Tax Assets for Unrealised Losses, London 2014, <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Pages/IASB-Work-Plan.aspx> [accessed 8/7/2014].
- IFRS Foundation and the IASB .Comprehensive review of the IFRS for SMEs,
<http://www.ifrs.org/IFRS-for-SMEs/Comprehensive-review-IFRS-for-SMEs/Pages/default.aspx> [accessed 10/6/2013].
- IFRS Foundation and the IASB, <http://www.ifrs.org/Pages/default.aspx> [accessed 10/6/2013].
- IFRS Foundation and the IASB. Comprehensive review of the IFRS for SMEs. About the IFRS for SMEs, <http://www.ifrs.org/ifrs-for-smes/Pages/ifrs-for-smes.aspx> [accessed 10/6/2013].
- IFRS, IAS 12 Income Taxes: <http://www.ifrs.org/Current-Projects/IASB-Projects/Income-Taxes/Pages/Income-taxes-research-project.aspx> [accessed 7/8/2013].
- Navissi, F., Hanlon, D., & Soepriyanto, G. (2008). Value Relevance of Deferred Tax Attributed to Asset Revaluation Components of IFRS, Paper, 2008 Annual Conference of the AFAANZ / IAAER), Juli 2008, Sydney, Australien,
http://www.afaanz.org/openconf/2008/modules/request.php?module=oc_program&action=summary.php&id=410 [accessed 25/5/2013].
- Pacter, P (2013). What have IASB and FASB convergence efforts achieved? Journal of Accountancy,
<http://www.journalofaccountancy.com/Issues/2013/Feb/20126984.htm>,
<http://media.journalofaccountancy.com/JOA/Issues/2013/02/FASB-IASB-Convergence.pdf> [accessed 7/9/2013].
- PwC (2013) Tax Transparency Building Public Trust How companies are telling their tax story, www.pwc.co.uk/corporatereporting, [accessed 18/02/2014].
- PwC. 16th Annual Global CEO Survey: Dealing with disruption. *Focus on tax* Tax strategy and corporate reputation: a tax issue, a business issue,
http://www.pwc.com/en_GX/gx/tax/publications/assets/pwc-tax-strategy-and-corporate-reputation-a-tax-issue-a-business-issue.pdf [accessed 19/8/2013].

- Raedy, J. (2011). Corporate Tax Reform, Deferred Taxes, and the Immediate Effect on Book Profits, Unpublished paper, University of North Carolina, <http://ssrn.com/abstract=1885695> [accessed 17/3/2013].
- Raedy, J., Seidman, J. & Shackelford, D. (2011). Is there information content in the tax footnote, Unpublished paper, University of North Carolina, <http://ssrn.com/abstract=1686036> [accessed 17/3/2013].
- Reuters Edition US. Factbox: Apple, Amazon, Google and tax avoidance schemes <http://www.reuters.com/article/2013/05/22/us-eu-tax-avoidance-idUSBRE94L0GW20130522> [accessed 19/8/2013].
- Thomson Reuters Databases, <http://thomsonreuters.com/financial/company-data/#products-header> [accessed 10/6/2013].
- Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε. Προτάσεις ΓΣΕΒΕΕ για ένα νέο Φορολογικό Νομοσχέδιο (13-08-2012), <http://www.imegsevee.gr/theseis-gsevee/78/529-13-08-2012> [πρόσβαση 10/6/2013].
- Γρηγοράκος Θ. (2013). «Η επιχειρούμενη κατάργηση της λογιστικοδιαχειριστικής οργάνωσης όλων των οικονομικών μονάδων της χώρας (Ιδιωτικού και Δημόσιου Τομέα) και αντικατάστασή της με μία παραλλαγή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, διακρινόμενη από συνοπτική περιγραφή, πλήθος ασαφειών και πολλούς προαιρετικούς χειρισμούς, που εκ του ασφαλούς οδηγούν όλα αυτά σε λογιστική και φορολογική αναρχία και ασυδοσία», *Άρθρο στην Ιστοσελίδα του Περιοδικού Λογιστής, Δεκέμβριος 2013*, http://www.logistis.gr/default.asp?pid=4&la=1&art_id=391&tb3=1 [πρόσβαση 18/2/2014].
- Ε.Β.Ε.Α. Υπόμνημα Προέδρου προς τον Πρωθυπουργό. Οι θέσεις του για την Οικονομία - Φορολογία, http://www.acci.gr/acci/Home/EBEA_President_Proposal/tabid/788/ItemID/3870/View/Details/language/el-GR/Default.aspx [πρόσβαση 18/2/2014].
- Ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς - Αποστολή & Στόχοι, <http://www.hcmc.gr/pages/category.asp?catID=3>, [πρόσβαση 20/06/2013].
- Ευρωπαϊκή Κοινότητα. IAS/IFRS Standards and Interpretations, http://ec.europa.eu/finance/accounting/ias/index_en.htm, [πρόσβαση 28/02/2013].
- Κ.Ε.Μ.Ε. (2011) Μελέτη. Η φορολόγηση των Επιχειρήσεων εν μέσω Κρίσης, http://www.acci.gr/acci/Portals/0/Departments/keme/national/KEME_forologisiM arch2011.pdf [πρόσβαση 09/5/2013].
- Νέα Δημοκρατία. Οι προτάσεις για το φορολογικό σύστημα, http://www.nd.gr/web//guest/press//journal_content/56_INSTANCE_c6UH/45738/789527 [πρόσβαση 18/12/2013].
- Όμιλος Ελληνικά Χρηματιστήρια – Κανονισμοί, <http://www.helex.gr/el/athex-regulations> [πρόσβαση 20/05/2013].
- Όμιλος Ελληνικά Χρηματιστήρια Αγορές, <http://www.helex.gr/el/web/guest/markets> [πρόσβαση 20/06/2013].
- Όμιλος Ελληνικά Χρηματιστήρια –Δείκτες, <http://www.helex.gr/el/web/guest/indices> [πρόσβαση 17/3/2014].
- Όμιλος εταιρειών ICAP, <http://www.icap.gr>, [πρόσβαση 27/06/2013].

- Σ.Ε.Β. Θέσεις για το φορολογικό Σύστημα (2011),
<http://www.sev.org.gr/online/viewNews.aspx?id=1923&mid=621&lang=gr>
http://www.fgi.org.gr/uploads/largefiles/ThesisSev_forologiko_sistema04.pdf
[πρόσβαση 05/12/2013].
- Σ.Ο.Ε.Λ.
<http://www.soel.gr/el/%CF%83%CF%87%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%BF%CF%83%CE%BF%CE%B5%CE%BB/%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C?showall=&start=3> [πρόσβαση 18/2/2014].
- Τράπεζα της Ελλάδος - Στατιστικά Στοιχεία - Τιμές και Αποδόσεις Τίτλων Αναφοράς του Ελληνικού Δημοσίου,
http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Statistics/rates_markets/titloiieldimosiou/titloiieldimosiou.aspx, [πρόσβαση 27/06/2013].
- Χρηματιστήριο Αθηνών - Δείκτες Σύνθεση Δεικτών,
<http://www.ase.gr/content/gr/Indices/Composition/>, [πρόσβαση 28/06/2013].
- Χρηματιστήριο Αθηνών - Δείκτες Σύνθεση Δεικτών,
http://www.ase.gr/content/gr/Indices/Composition/Index_Stocks.asp?Index=28&Name=%C4%E5%DF%EA%F4%E7%F2%20%BC%EB%F9%ED%20%F4%F9%ED%20M%E5%F4%EF%F7%FE%ED%20%D7.%C1.&Date=14/01/2014
[πρόσβαση 14/01/2014].
- Χρηματιστήριο Αθηνών, www.ase.gr [πρόσβαση 27/5/2013].
- Χρηματιστήριο Αθηνών, Κανονισμός Χρηματιστηρίου Αθηνών,
<http://www.ase.gr/content/gr/ann.asp?annid=40742>, [πρόσβαση 22/04/2013].
- Χρηματιστήριο Αθηνών, Οικονομικές Καταστάσεις - Λογιστικές Καταστάσεις Εισηγμένων Εταιρειών, <http://www.ase.gr/content/gr/ann.asp?AnnID=42233>, [πρόσβαση 28/06/2013].

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΤΗΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

Πίνακας Εταιρειών και Ετήσιων Οικονομικών Εκθέσεων (2005-2012).

Α. Μη - Χρηματοοικονομικές εταιρίες (Non – Financial Firms).			
1	A.S. ΕΜΠΟΡΙΚΗ-ΒΙΟΜ. ΕΤΑΙΡΙΑ Η/Υ & ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ Α.Ε.	33	ΑΛΦΑ ΓΚΡΙΣΙΝ Α.Ε.
2	ALAPIS Α.Β.Ε.Ε.	34	ΑΦΟΙ Ι.& Β. ΛΑΔΕΝΗΣ Α.Ε."ΜΙΝΕΡΒΑ" Β. ΠΛΕΚΤΙΚΗΣ
3	BYTE COMPUTER Α.Β.Ε.Ε.	35	ΑΧΟΝ Α.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ
4	CENTRIC ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε.	36	ΒΙΟΧΑΛΚΟ Ε.Β. ΧΑΛΚΟΥ ΚΑΙ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ Α.Ε.
5	COCA-COLA HBC AG	37	ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ SYSTEMS Α.Ε.
6	CYCLON ΕΛΛΑΣ Α.Β.Ε.Ε.& Ε. Λιπαντικών & Πετρ/ών	38	Γ.Ε. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Α.Ε.Ε.
7	EUROBANK PROPERTIES ΑΕΕΑΠ	39	ΓΑΛΑΞΙΔΙ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Ε.
8	EURODRIP Α.Β.Ε.Γ.Ε.	40	ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ Α.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ, ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ
9	F.H.L. Η. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ ΜΑΡΜΑΡΑ - ΓΡΑΝΙΤΕΣ Α.Β.Ε.Ε.	41	ΓΡ. ΣΑΡΑΝΤΗΣ Α.Β.Ε.Ε.
10	FLEXOPACK Α.Ε.Β.Ε.Π.	42	ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΑΕ
11	FOLLI-FOLLIE Α.Ε.Β.Τ.Ε.	43	ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΑΜΠΡΑΚΗ Α.Ε.
12	Forthnet Α.Ε.	44	ΔΙΑΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ Α.Β.Ε.Ε.,
13	FOURLIS Α.Ε.ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	45	ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε.
14	FRIGOGLOSS Α.Β.Ε.Ε.	46	Ε.ΥΔ.Α.Π. Α.Ε.
15	INFORM Π. ΛΥΚΟΣ Α.Ε.	47	ΕΙΔΗΣΕΟΦΩΝΙΚΗ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.Ε.
16	J. & P. - ΑΒΑΞ Α.Ε.	48	ΕΚΤΕΡ Α.Ε.
17	JUMBO ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	49	ΕΛΑΣΤΡΟΝ Α.Ε.Β.Ε. - ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
18	KLEEMANN HELLAS Α.Β.Ε.Ε.	50	ΕΛΒΑΛ Α.Ε.ΒΙΟΜ/ΝΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓ. ΑΛΟΥΜ.
19	LAMDA DEVELOPMENT Α.Ε.	51	ΕΛΒΕ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
20	LA VIPHARM Α.Ε.	52	ΕΛΓΕΚΑ Α.Ε.
21	M.L.S. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ Α.Ε.	53	ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΘΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε.
22	MARFIN INVESTMENT GROUP Α.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	54	ΕΛΙΝΟΙΑ Α.Ε.
23	NEXANS ΕΛΛΑΣ Α.Β.Ε.	55	ΕΛΛ. ΒΙΟΜ. ΖΑΧΑΡΗΣ Α.Ε.
24	PASAL ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ,	56	ΕΛΛΑΚΤΩΡ Α.Ε.
25	PROFILE Α.Ε.Β.Ε. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	57	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΛΩΔΙΑ Α.Ε.
26	QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε.	58	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.
27	RILKEN ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ Α.Ε.	59	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ - ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ
28	SCIENS ΔΙΕΘΝΗΣ Α.Ε. ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	60	ΕΛΤΟΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΑΕΒΕ
29	SPRIDER STORES Α.Ε.	61	ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΔΙΤΡΟΧΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΩΝ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
30	YALCO - ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Α.Ε.	62	ΕΠΙΛΕΚΤΟΣ ΚΛΩΣ/ΡΓΙΑ Α.Ε.Β.Ε.
31	ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΔΙΓΑΙΟΥ Α.Ε.	63	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΗΧΟΥ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΟΣ Α.Ε.
32	ΑΛΟΥΜΥΛ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ Α.Ε.	64	ΕΤ. ΥΔΡΕΥΣΗΣ & ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ Α.Ε.

65	ΕΤΕΜ Α.Ε.	91	Ν. ΒΑΡΒΕΡΗΣ-MODA ΒΑΓΝΟ Α.Ε.
66	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΙΣΤΗ Α.Ε.Γ.Α.	92	ΝΕΩΡΙΟΝ Α.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ
67	ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ Α.Ε. ΣΥΜΒ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝ/ΓΙΑΣ	93	ΝΗΡΕΥΣ Α.Ε.
68	Ι. ΚΛΟΥΚΙΝΑΣ - Ι. ΛΑΠΠΑΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ Α.Ε.	94	ΝΤΡΟΥΚΦΑΡΜΠΙΕΝ ΕΛΛΑΣ ΑΕΒΕ
69	ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ Ε.Α.Ε.	95	ΟΜΙΛΟΣ ΙΝΤΕΛ Α.Β.Ε.Ε.Δ.Ε.
70	ΙΚΤΙΝΟΣ ΕΛΛΑΣ Α.Ε. - ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΜΑΡΜΑΡΩΝ	96	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Α.Ε.
71	ΙΛΥΔΑ ΑΕ	97	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.
72	ΙΝΤΕΡΤΕΚ Α.Ε. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΤΕΧΝ/ΓΙΕΣ	98	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Α.Ε.
73	ΙΝΤΡΑΚΟΜ Α.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	99	ΟΤΕ Α.Ε.
74	ΙΝΤΡΑΚΟΜ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ Α.Ε.ΤΕΧΝ. ΕΡΓΩΝ & ΜΕΤΑΛ.ΚΑΤ.	100	ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΑΒΕΕΑ – ΔΡΟΜΕΑΣ
75	ΙΝΤΡΑΛΟΤ Α.Ε.	101	ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Β.Ε.Τ.Ε.
76	ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΣΕΛΟΝΤΑ Α.Ε.Γ.Ε.	102	ΠΕΤΡΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.Β.Ε.
77	ΚΑΡΑΤΖΗ Α.Ε.	103	ΠΗΓΑΣΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.
78	ΚΡΕ.ΚΑ Α.Ε.	104	ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ Α.Β.Ε.Ε.
79	ΚΤΗΜΑ ΚΩΣΤΑ ΛΑΖΑΡΙΔΗ Α.Ε.	105	ΡΕΒΟΪΛ Α.Ε.Ε.Π
80	ΚΥΛΙΝΔΡΟΜΥΛΟΙ Κ. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.	106	ΣΕΛΜΑΝ ΕΛΛΗΝΟΕΛΒΕΤΙΚΗ ΒΙΟΜ. ΕΠΕΞ. ΞΥΛΟΥ Α.Ε.
81	ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΗΣ Μ.Κ.Ν. Α.Ε.	107	ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε. (ΠΡΩΗΝ ΕΡΑΙΚΟΝ)
82	ΛΙΒΑΝΗΣ ΑΕ	108	ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΑΝΑΚΗΣ ΑΒΕΕ
83	ΜΑΘΙΟΣ ΠΥΡΙΜΑΧΑ Α.Ε.	109	ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ Α.Ε.Β.Ε.
84	ΜΕΤΚΑ Α.Ε.	110	ΣΩΛΗΝΟΥΡΓΕΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε.
85	ΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε.	111	ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Β.Ε.Τ.Ε.
86	ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΑΕ	112	ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε.
87	ΜΠΑΜΠΗΣ ΒΩΒΟΣ ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε.	113	ΤΙΤΑΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ
88	ΜΥΛΟΙ ΚΕΠΕΝΟΥ Α.Β.Ε.Ε.	114	ΧΑΙΔΕΜΕΝΟΣ Α.Ε.Β.Ε.
89	ΜΥΛΟΙ ΛΟΥΛΗ Α.Ε.	115	ΧΑΛΚΟΡ Α.Ε. (ΠΡΩΗΝ ΒΕΚΤΩΡ)
90	ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. - ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		

Β. Χρηματοοικονομικές εταιρίες (Financial Firms).

1	ALPHA ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	8	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.
2	ΑΤΤΙΚΑ BANK Α.Τ.Ε.	9	ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.
3	CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC CO LTD	10	T BANK Α.Τ.Ε.
4	MARFIN ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	11	ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.
5	PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	12	ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS Α.Ε.
6	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	13	ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ
7	ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	14	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.

Γ. Εταιρίες που εξαιρέθηκαν.

1	ASPIS BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	3	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΩΝ ΕΙΔΩΝ Α.Ε.
2	ΓΙΟΥΡΟΜΠΡΟΚΕΡΣ ΜΕΣΙΤΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ Α.Ε.	4	MIG REAL ESTATE ΑΕΕΑΠ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΝΟΜΩΝ, ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ & ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ

Νόμοι – Κανονισμοί - Γνωμοδοτήσεις

- Νόμος 2190/1920 (ΦΕΚ Α 37/30.3.1963). Περί Ανωνύμων Εταιρειών.
- Νόμος 3190/1955 (ΦΕΚ Α 91/16-04-1955). Περί Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης.
- Νόμος 2238/1994 (ΦΕΚ Α 151/16-09-1994). Κύρωση του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.
- Νόμος 3808/2009 (ΦΕΚ 227/10-12-2009). Έκτακτη οικονομική ενίσχυση κοινωνικής αλληλεγγύης, έκτακτη εισφορά κοινωνικής ευθύνης των μεγάλων επιχειρήσεων και της μεγάλης ακίνητης περιουσίας και άλλες διατάξεις.
- Νόμος 4110/2013 (ΦΕΚ Α 17/23-1-2013). Ρυθμίσεις στη φορολογία εισοδήματος, ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών και λοιπές διατάξεις.
- Νόμος 4172/2013 (ΦΕΚ Α 167/23-7-2013). Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του Ν. 4046/2012, του Ν.4093/2012 και του Ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις.
- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Ιουλίου 2002. Για την εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων.
- Γνωμ. 249/2237/1995 - Εθνικό Συμβούλιο Λογιστικής. Λογιστικός χειρισμός της προκύπτουσας διαφοράς μεταξύ της αξίας κτήσεως των μετοχών και της λογιστικής καθαρής θέσης θυγατρικής Α.Ε., που απορροφάται από τη μητρική της με βάση το Ν.2166/1993.

Λογιστικά Πρότυπα και Διερμηνείες

ARS

FRS 19: Financial Reporting Standard 19 – Deferred Tax, London 2000.

FASB- Λογιστικά Πρότυπα και Διερμηνείες

APB 11: APB Opinion No. 11, Accounting for Income Taxes, Norwalk Connecticut 1967

APB 13: APB Opinion No. 13, Accounting for Income Taxes – Special Areas, Norwalk Connecticut 1972

CON 6: Concepts Statement No. 6, Elements of Financial Statements – a replacement of FASB Concepts Statements No. 3 (incorporating an amendment of FASB Concepts Statements No. 2), Norwalk Connecticut 1985.

FIN 18: Interpretation 18, Accounting for Income Taxes in Interim Periods – an interpretation of APB Opinion No. 28, Norwalk Connecticut 1977.

- FIN 48: Interpretation 48, Accounting for Uncertainty in Income Taxes – an Interpretation of FASB Statement No. 109, Norwalk Connecticut 2006.
- SFAS 96: Statement of Financial Accounting Standards No. 96, Accounting for Income Taxes, Norwalk Connecticut 1987.
- SFAS 109: Statement of Financial Accounting Standards No. 109, Accounting for Income Taxes, Norwalk Connecticut 1992.
- FASB, amendment to Income Taxes (Topic 740, 2013, Presentation of an Unrecognized Tax Benefit When a Net Operating Loss Carryforward, a Similar Tax Loss, or a Tax Credit Carry -forward Exists, a consensus of the FASB Emerging Issues Task Force- An Amendment of the FASB Accounting Standards Codification.

IASB- Λογιστικά Πρότυπα και Διερμηνείες

- IAS 12 (revised 1996): International Accounting Standard 12 – Income Taxes, revised 1996, London 1996.
- IASB, amendments to IAS 12: IASB (εκδ.): Amendments to IAS 12 Income Taxes, London 2004.
- IASB, ED/2009/2: IASB (εκδ.): IASB Exposure Draft – ED/2009/2 Income Tax, London 2009.
- IASB, Amended by Deferred Tax: Recovery of Underlying Assets, London 2010.
- IASB, IAS 12 *Income Taxes*: Recognition of Deferred Tax Assets for Unrealised Losses, London 2014. The objective of this project is to clarify the accounting for deferred tax assets for unrealised losses on debt instruments measured at fair value. A revised draft amendment to IAS 12 *Income Taxes* is expected to be published for comment in Q3 of 2014.
- IASB, Framework: IASB (εκδ.): Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, London 2001.
- IASB, Framework: IASB: Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements, London 2014. The *Conceptual Framework* sets out the concepts that underlie the preparation and presentation of financial statements. It is a practical tool that assists the IASB when developing and revising IFRSs. The objective of the *Conceptual Framework* project is to improve financial reporting by providing the IASB with a complete and updated set of concepts to use when it develops or revises standards.
- SIC 21: Standing Interpretations Committee Interpretation 21: Income Taxes – Recovery of Revalued Non-Depreciable Assets, London 1999.
- SIC 25: Standing Interpretations Committee Interpretation 25: Income Taxes – Changes in the Tax Status of an Entity or its Shareholders, London 1999.
- IFRS 3 (revised 2008): International Financial Reporting Standard 3 – Business Combinations, revised 2008, London 2008.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Achleitner, A. K., & Bassen, A. (2002). Entwicklungsstand des Shareholder-Value-Ansatzes in Deutschland–Empirische Befunde. *Meilensteine im Management*, 9, 611.
- Achleitner, A. K., Bassen, A., Pietzsch, L., & Wichels, D. (2002). Effiziente Kapitalmarktkommunikation mit Finanzanalysten–Gestaltungsempfehlungen für Wachstumsunternehmen. *Finanz Betrieb*, 4(1), 29-44.
- Ali, A., Chen, T. Y., & Radhakrishnan, S. (2007). Corporate disclosures by family firms. *Journal of Accounting and Economics*, 44(1), 238-286.
- Amir, E., & Kama, I. (2005). The Market Reaction to ROCE and ROCE Components. *Available at SSRN 623161*.
- Amir, E., & Sougiannis, T. (1999). Analysts' Interpretation and Investors' Valuation of Tax Carryforwards*. *Contemporary Accounting Research*, 16(1), 1-33.
- Amir, E., Harris, T. S., & Venuti, E. K. (1993). A comparison of the value-relevance of US versus non-US GAAP accounting measures using form 20-F reconciliations. *Journal of Accounting Research*, 230-264.
- Amir, E., Kirschenheiter, M., & Willard, K. (1997). The Valuation of Deferred Taxes. *Contemporary Accounting Research*, 14(4), 597-622.
- Arcelus, F. J., Mitra, D., & Srinivasan, G. (2005). On the incidence of deferred taxes, intangibles and non-linearities in the relationship between Tobin's Q and ROI. *Journal of Economics and Business*, 57(2), 165-185.
- Ayers, B. C. (1998). Deferred tax accounting under SFAS No. 109: An empirical investigation of its incremental value-relevance relative to APB No. 11. *Accounting Review*, 195-212.
- Ayers, B. C., Jiang, J. X., & Laplante, S. K. (2009). Taxable Income as a Performance Measure: The Effects of Tax Planning and Earnings Quality*. *Contemporary Accounting Research*, 26(1), 15-54.
- Ayers, B. C., Laplante, S. K., & McGuire, S. T. (2010). Credit Ratings and Taxes: The Effect of Book–Tax Differences on Ratings Changes. *Contemporary Accounting Research*, 27(2), 359-402.
- Ball, R. (2006). International Financial Reporting Standards (IFRS): pros and cons for investors. *Accounting and business research*, 36(sup1), 5-27.
- Ball, R., & Shivakumar, L. (2005). Earnings quality in UK private firms: comparative loss recognition timeliness. *Journal of accounting and economics*, 39(1), 83-128.
- Ballas A. A. (1994). “Accounting in Greece”. *The European Accounting Review*, 3(1), 107–121.
- Ballas, A. A. (1996). The information content of the components of earnings: Cross sectional evidence from the Ohlson model, Paper presented at the 19th Annual Congress of the EAA, Bergen.
- Ballas, A. A. (1998). The creation of the auditing profession in Greece. *Accounting, Organizations and Society*, 23(8), 715-736.

- Ballas, A. A. (1999). Valuation implications of exceptional and extraordinary items. *British Accounting Review*, 31, 281-295.
- Ballas, A. A., & Hevas, D. L. (2004). European Differences in the Valuation of Earnings and Book Value: Regulation Effects or Industry Effects?. *Social Science Research Network*.
- Ballas, A. A., & Hevas, D. L. (2005). Differences in the valuation of earnings and book value: Regulation effects or industry effects? *The International Journal of Accounting*, 40(4), 363-389.
- Ballas, A. A., & Tzovas, C. (2010). An empirical investigation of Greek firms' compliance to IFRS disclosure requirements. *International Journal of Managerial and Financial Accounting*, 2(1), 40-62.
- Barragato, C. A., & Weiden, K. M. (2004). The Valuation of Permanent and Temporary Book-Tax Differences of Firms Granting Employee Stock Options. *Working Paper, Long Island University*.
- Barth, M. E., Beaver, W. H., & Landsman, W. R. (2001). The relevance of the value relevance literature for financial accounting standard setting: another view. *Journal of accounting and economics*, 31(1), 77-104.
- Barton, A. D. (1970). Company income tax and interperiod allocation. *Abacus*, 6(1), 3-24.
- Bartov, E., Gul, F. A., & Tsui, J. S. L. (2000). Discretionary-accruals models and audit qualifications. *Journal of Accounting and Economics*, 30(3), 421-452.
- Bauman, C. C., & Bauman, M. P. (2002). The deferred tax asset valuation allowance and earnings quality. *Review of Accounting and Finance*, 1(1), 72-87.
- Bauman, C. C., Bauman, M. P., & Halsey, R. F. (2001). Do firms use the deferred tax asset valuation allowance to manage earnings?. *Journal of the American Taxation Association*, 23(s-1), 27-48.
- Bauman, M. P., & Das, S. (2004). Stock market valuation of deferred tax assets: evidence from internet firms. *Journal of Business Finance & Accounting*, 31(9-10), 1223-1260.
- Beaver, W. H., & Dukes, R. E. (1973). Interperiod tax allocation and δ -depreciation methods: Some empirical results. *Accounting Review*, 549-559.
- Beaver, W., Dukes, R., (1972). Intraproduct tax allocation, earnings expectations, and the behavior of security prices. *The Accounting Review*, 47, 320-332.
- Behn, B. K., Eaton, T.V., & Williams J. R. (1998). The determinants of the deferred tax allowance account under SFAS No. 109. *Accounting Horizons*, 12(1), 63-78.
- Beine, F. (1995). Bedeutung von Steuersatzänderungen für die Bildung latenter Steuern im Einzel- und Konzernabschluss. *Deutsches Steuerrecht*, 33(14), 542-547.
- Beresford, D. R., Best, L. C., Craig, P. W., & Weber, J. V. (1983). Accounting for Income Taxes: A Review of Alternatives, Research Report: *Financial Accounting Standards Board, Stamford*.
- Berndt, T. (2005). Wahrheits- und Fairnesskonzeptionen in der Rechnungslegung. *Stuttgart: Schäffer-Poeschel*.
- Bevis, D. J., & Perry, R. E. (1969a). Accounting for Income Taxes, *New York*.

- Bierman, H. (1985). Depreciation and Income Tax Allocation. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 8(3), 184–194.
- Birt, J., Rankin, M., & Song, C. L. (2013). Derivatives use and financial instrument disclosure in the extractives industry. *Accounting & Finance*, 53(1), 55-83.
- Black, H. A. (1966). Accounting Research Study No. 9: Interperiod Allocation of Corporate Income Taxes. *American Institute of Certified Public Accountants*, New York.
- Bodie, Z., Kane, A., & Marcus, A. (1999). *Investments – International Edition*, 4. Auflage, Singapore.
- Bodie, Z., Kane, A., & Marcus, A. (2004). *Essentials of Investments*, 5th ed. McGraw-Hill Irwin. 458–459.
- Bowman, R. G. (1979). The theoretical relationship between systematic risk and financial (accounting) variables. *The Journal of Finance*, 34(3), 617-630.
- Bradbury, M.E., Mark, Y.T & Tan, S.M. (2004). Board characteristics, audit committee characteristics and abnormal accruals, *Accounting Law and Finance*. 1– 27
- Breitkreuz, R. (2012). Grundfragen zur Steuerabgrenzung in der internationalen Rechnungslegung Eine konzeptionelle und bilanztheoretische Analyse auch vor dem Hintergrund empirischer Befunde, Diss., Uni. St. Gallen, Switzerland.
- Brigham, E. F. & Gapenski, L.C. (1987). *International Financial Management*, 2nd edition, New York, The Dryden Press, 664-674.
- Brown, P., Beekes, W., & Verhoeven, P. (2011). Corporate governance, accounting and finance: A review. *Accounting & finance*, 51(1), 96-172.
- Bruce, K., Behn, T. V. E., & Jan, R. W. (1998). The determinants of the deferred tax allowance account under SFAS No. 109. *Accounting Horizons*, 12(1), 63-78.
- Burgstahler, D. C., & Dichev, I. D. (1997). Earnings, adaptation and equity value. *Accounting review*, 187-215.
- Burgstahler, D. C., Hail, L., & Leuz, C. (2006). The importance of reporting incentives: earnings management in European private and public firms. *The accounting review*, 81(5), 983-1016.
- Burgstahler, D., Elliott, W. B., & Hanlon, M. (2002). How firms avoid losses: Evidence of use of the net deferred tax asset account. *Working Paper, University of Washington*.
- Busse von Colbe, W., Ordeltcheide, D., Gebhardt, G., & Pellens, B. (2006). Konzernabschlüsse–Rechnungslegung nach betriebswirtschaftlichen Grundsätzen sowie nach Vorschriften des HGB und der IAS/IFRS, 8. Aufl., Wiesbaden.
- Butler, M., Leone, A. J., & Willenborg, M. (2004). An empirical analysis of auditor reporting and its association with abnormal accruals. *Journal of Accounting and Economics*, 37(2), 139–165
- Caramanis, C. V., & Spathis, C. (2006). Auditee and audit firm characteristics as determinants of audit qualifications. *Managerial Auditing Journal*, 21(9), 905–920.

- Carcello, J. V., Hollingsworth, C. W., & Neal, T. L. (2006). Audit committee financial experts: A closer examination using firm designations. *Accounting Horizons*, 20(4), 351-373.
- Carey, J. L. (1944). What are Corporate Income Taxes? *Journal of Accountancy*, 77(6), 425-426.
- Chambers, R. J. (1968). Tax allocation and financial reporting. *Abacus*, 4(2), 99-123.
- Chan, K. H., Lin, K. Z., & Mo, P. L. I. (2006). A political-economic analysis of auditor reporting and auditor switches. *Review of Accounting Studies*, 11(1), 21-48.
- Chandra, U., & Ro, B. T. (1997). The association between deferred taxes and common stock risk. *Journal of Accounting and Public Policy*, 16(3), 311-333.
- Chaney, P. K., & Jeter, D. C. (1989). Accounting for deferred income taxes: Simplicity? Usefulness? *Accounting Horizons*, 3(2), 6-13.
- Chaney, P. K., & Jeter, D. C. (1994). The effect of deferred taxes on security prices. *Journal of accounting auditing and finance*, 9(1), 91-116.
- Chang, C., Herbohn, K., & Tutticci, I. (2009). Market's perception of deferred tax accruals. *Accounting and Finance*, 49(4), 1-29.
- Chao, C. L., Kelsey, R. L., Horng, S. M., & Chiu, C. Y. (2004). Evidence of earnings management from the measurement of the deferred tax allowance account. *The Engineering Economist*, 49(1), 63-93.
- Chattopadhyay, S., Arcelus, F. J., & Srinivasan, G. (1997). Deferred taxes and bond ratings: A Canadian case. *Journal of Business Finance & Accounting*, 24(3), 541-557.
- Chattopadhyay, S., Arcelus, F. J., & Srinivasan, G. (1997). Deferred taxes and bond ratings: A Canadian case. *Journal of Business Finance & Accounting*, 24(3), 541-557.
- Chen, C. R., & Steiner, T. L. (2000). Tobin's Q, managerial ownership, and analyst coverage: A nonlinear simultaneous equations model. *Journal of Economics and Business*, 52(July/August), 365-382.
- Chen, K. C., & Lee, J. (1995). Accounting measures of business performance and Tobin's Q theory. *Journal of Accounting Auditing and Finance*, 10(Summer), 587-607
- Chen, K. C., & Schoderbek, M. P. (2000). The 1993 tax rate increase and deferred tax adjustments: A test of functional fixation. *Journal of Accounting Research*, 38.
- Chen, K. C., Danielson, M. G., & Schoderbek, M. P. (2003). Analysts' interpretation of transitory earnings components: Evidence from forecast revisions after disclosure of the 1993 deferred tax adjustment. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 18(3), 333-353.
- Chen, K. Y., Elder, R. J., & Hsieh, Y. M. (2007). Corporate governance and earnings management: the implications of corporate governance best-practice principles for Taiwanese listed companies. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 3(2), 73-105.
- Chen, L. H., Dhaliwal, D. S., & Trombley, M. A. (2012). Consistency of Book-Tax Differences and the Information Content of Earnings. *Journal of the American Taxation Association*, 34(2), 93-116.

- Chen, S., Chen, X., Cheng, Q., & Shevlin, T. (2010). Are family firms more tax aggressive than non-family firms?. *Journal of Financial Economics*, 95(1), 41-61.
- Cheung, J. K., Krishnan, G. V. & Min, C. (1997). Does Interperiod Income Tax Allocation Enhance Prediction of Cash Flows? *Accounting Horizons*, 11(4), 1–15.
- Chludek, A. K. (2011). Perceived versus actual cash flow implications of deferred taxes—an analysis of value relevance and reversal under IFRS. *Journal of International Accounting Research*, 10(1), 1-25.
- Christensen, T. E., Paik, G. H., & Stice, E. K. (2008). Creating a bigger bath using the deferred tax valuation allowance. *Journal of Business Finance & Accounting*, 35(5-6), 601-625.
- Citron, D. B. (2001). The valuation of deferred taxation: evidence from the uk partial provision approach. *Journal of Business Finance & Accounting*, 28(7-8), 821-852.
- Coenenberg, A. G., Haller, A., & Schultze, W. (2009). Jahresabschluss und Jahresabschlussanalyse, 2009]: Jahresabschluss und Jahresabschlussanalyse: Betriebswirtschaftliche, handelsrechtliche, steuerrechtliche und internationale Grundsätze—HGB, IFRS und US-GAAP, 21.Aufl., Stuttgart.
- Colley, R., Rue, J., & Volkan, A. (2004). Deferred Taxes Revisited. *Journal of Business & Economics Research*, 2(8), 13–24
- Colley, R., Rue, J., & Volkan, A. (2009). Continuing Case Against Inter-Period Tax Allocation. *Journal of Business & Economics Research*, 7(6), 13–23.
- Crabtree, A., & Maher, J. J. (2009). The influence of differences in taxable income and book income on the bond credit market. *Journal of the American Taxation Association*, 31(1), 75-99.
- Craswell, A., Stokes, D. J., & Laughton, J. (2002). Auditor independence and fee dependence. *Journal of Accounting and Economics*, 33(2), 253–275.
- Daley, M. (1995). The impact of deferred tax allocation on earnings as a measure of firm performance, Diss., *University of Rochester*.
- Daske, H., Hail, L., Leuz, C., & Verdi, R. (2008). Mandatory IFRS reporting around the world: Early evidence on the economic consequences. *Journal of accounting research*, 46(5), 1085-1142.
- DeAngelo, L. E. (1981). Auditor size and audit quality. *Journal of Accounting and Economics*, 3(3), 183–199.
- Defliese, P. L. (1983). Deferred taxes – forever. *Journal of Accountancy*, 156(2), 94–103.
- Defliese, P. L. (1991). Deferred Taxes – More Fatal Flaws. *Accounting Horizons*, 5(1), 89–91.
- DeFond, M. L., Raghunandan, K., & Subramanyam, K. R. (2002). Do non-audit service fees impair auditor independence? Evidence from going concern audit opinions. *Journal of Accounting Research*, 40(4), 1247–1274.
- DeFond, M. L., Wong, T. J., & Li, S. (2000). The impact of improved auditor independence on audit market concentration in China. *Journal of Accounting and Economics*, 28(3), 269–305.
- Desai, M. (2005). The degradation of reported corporate profits. *Journal of Economic Perspectives*, 19, 171-192

- Desai, M. A., & Dharmapala, D. (2006). Corporate tax avoidance and high-powered incentives. *Journal of Financial Economics*, 79(1), 145-179.
- Desai, M., (2003). The divergence between book income and tax income. (J. M. Poterba, Ed.) *Tax Policy and the Economy*, 17, 169-206.
- Dhaliwal, D. S., Gleason, C. A., & Mills, L. F. (2004). Last-Chance Earnings Management: Using the Tax Expense to Meet Analysts' Forecasts. *Contemporary Accounting Research*, 21(2), 431-459.
- Dhaliwal, D., Trezevant, R., Wilkins, M., 2000. Tests of deferred tax explanation of the negative association between the LIFO reserve and firm value. *Contemporary Accounting Research*, 17, 41-59.
- Diamond, J., Zodrow, G., Neubig, T., Robert, J. & Carroll, R. (2014). The dynamic economic effects of a US corporate income tax rate reduction, *Working Paper, Oxford University Centre for Business Taxation*.
- Dotan, A. (2003). On the value of deferred taxes. *Asia-Pacific Journal of Accounting & Economics*, 10(2), 173-186.
- Drake, D. F. (1962). The Service Potential Concept and Interperiod Tax Allocation. *The Accounting Review*, 37(3), 677-684.
- Drinkwater, D., & Edwards, J. D. (1965). The Nature of Taxes and the Matching Principle. *The Accounting Review*, 40(3), 579-582.
- Dyreng, S. D., Hanlon, M., & Maydew, E. L. (2008). Long-run corporate tax avoidance. *The Accounting Review*, 83(1), 61-82.
- Espahbodi, H., Espahbodi, P., & Tehranian, H. (1995). Equity price reaction to the pronouncements related to accounting for income taxes. *Accounting Review*, 655-668.
- Ettredge, M. L., Sun, L., Lee, P., & Anandarajan, A. A. (2008). Is earnings fraud associated with high deferred tax and/or book minus tax levels?. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 27(1), 1-33.
- Fama, E. F. (1965). The behavior of stock-market prices. *Journal of business*, 34-105.
- Fama, E. F. (1970). Efficient capital markets: A review of theory and empirical work*. *The journal of Finance*, 25(2), 383-417.
- Fama, E. F. (1980). Agency Problems and the Theory of the Firm. *The Journal of Political Economy*, 288-307.
- Fama, E. F. (1991). Efficient capital markets: II. *The journal of finance*, 46(5), 1575-1617.
- Fama, E. F., & Jensen, M. C. (1983). Separation of ownership and control. *Journal of law and economics*, 301-325.
- Farber, D. B. (2005). Restoring trust after fraud: Does corporate governance matter?. *The Accounting Review*, 80(2), 539-561.
- Feltham, G. F. & Ohlson, J. A. (1995). Valuation and Clean Surplus Accounting for Operating and Financial Activities. *Contemporary Accounting Research*, 11(2), 689-731.

- Fisher J. M. (2012). Fairer Shores: Tax havens, tax avoidance, and corporate social responsibility, *Boston university law review*, 94, 337- 365.
- Floropoulos, J., Spathis, C., Halvatzis, D., & Tshipouridou, M. (2010). Measuring the success of the Greek taxation information system. *International Journal of Information Management*, 30(1), 47-56.
- Foster, B. P., & Ward, T. J. (2007). The Incremental Usefulness Of Income Tax Allocations In Predicting One-Year-Ahead Future Cash Flows. *The Journal of Applied Business Research*, 23(4), 37–48.
- Francis, J. R., & Krishnan, J. (1999). Accounting accruals and auditor reporting conservatism. *Contemporary Accounting Research*, 16(1), 135–165.
- Frank, M. M., & Rego, S. O. (2006). Do managers use the valuation allowance account to manage earnings around certain earnings targets? *Journal of the American Taxation Association*, 28(1), 43-65.
- Frank, M., Lynch, L., & Rego, S. (2009). Are financial and tax reporting aggressiveness reflective of broader corporate policies. *The Accounting Review*, 84(2), 467-498.
- Freeman, R. N. (1999). Discussion of “Analysts' Interpretation and Investor's Valuation of Tax Carryforwards”. *Contemporary Accounting Research*, 16(1), 35-38.
- Gaeremynck, A., & Van De Gucht, L. (2004). The Recognition and Timing of Deferred Tax Liabilities. *Journal of Business Finance & Accounting*, 31(7-8), 985-1014.
- Gee, M. A., & Mano, T. (2006). Accounting for deferred tax in Japanese Banks and the consequences for their international operations. *Abacus*, 42(1), 1-21.
- Givoly, D., & Hayn, C. (1992). The valuation of the deferred tax liability: evidence from the stock market. *Accounting Review*, 394-410.
- Gordon, E. A., & Joos, P. R. (2004). Unrecognized deferred taxes: evidence from the UK. *The Accounting Review*, 79(1), 97-124.
- Graham, J. R., Raedy, J. S. & Shackelford, D. A. (2012). Research in accounting for income taxes. *Journal of Accounting and Economics*, 53(1), 412-434.
- Graham, W. J. (1959). Income tax allocation. *Accounting Review*, 14-27.
- Grant Thornton, (2006). “Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, IFRS, αναλυτική παρουσίαση”.
- Grant Thornton, (2007). Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, Εξειδικευμένα Θέματα, Αθήνα 2007.
- Groppelli, A. A., & Nikbakht E. (2000). Finance, 4th ed. *Barron's Educational Series, Inc.* 444–445.
- Grothe, A. (2011). Publizität und Markttransparenz. Einfluss der Unternehmensberichterstattung auf Informationsasymmetrien am Kapitalmarkt, Hamburg 2011.
- Guenther, D. A., & Sansing, R. C. (2000). Valuation of the firm in the presence of temporary book-tax differences: The role of deferred tax assets and liabilities. *The Accounting Review*, 75(1), 1-12.
- Guenther, D. A., & Sansing, R. C. (2004). The valuation relevance of reversing deferred tax liabilities. *The Accounting Review*, 79(2), 437-451.

- Guenther, D. A., & Trombley, M. A. (1994). The “LIFO Reserve” and the Value of the Firm: Theory and Empirical Evidence. *Contemporary Accounting Research*, 10(2), 433-452.
- Haar, A. (1981). Die Berücksichtigung latenter Steuern in den Jahresabschlüssen internationaler Konzerne, Diss., St. Gallen. Hafner, R. (1986): Einige kritische Anmerkungen zur Steuerabgrenzung nach § 274 HGB. *Betriebswirtschaftliche Forschung und Praxis*, 38(4), 373–384.
- Halsey, R., Subramanyam, K. R., & Wild, J. J. (2004). Financial Statement Analysis.
- Hamada, R. S. (1972). The effect of the firm's capital structure on the systematic risk of common stocks. *The Journal of Finance*, 27(2), 435–452.
- Hampton, R., Gunther, S. P. & Nurnberg, H. (1969). Critique of the deferred method of interperiod tax allocation. *New York Certified Public Accountant*, 39(12), 958–961.
- Hanlon, D., Navissi, F., & Soepriyanto, G. (2014). The value relevance of deferred tax attributed to asset revaluations. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 10(2), 87-99.
- Hanlon, M. (2005). The persistence and pricing of earnings, accruals, and cash flows when firms have large book-tax differences. *The Accounting Review*, 80(1), 137-166.
- Hanlon, M., & Heitzman, S. (2010). A review of tax research. *Journal of Accounting and Economics*, 50(2), 127-178.
- Hanlon, M., & Shevlin, T. (2005). Book-tax conformity for corporate income: An introduction to the issues. *Tax Policy and the Economy* 19, 101-134.
- Hanlon, M., Krishnan, G., & Mills, L. (2006). Do auditors use the information reflected in book-tax differences. *Working Paper, University of Michigan and George Mason University*.
- Hanlon, M., Maydew, E. L., & Shevlin, T. (2008). An unintended consequence of book-tax conformity: A loss of earnings informativeness. *Journal of Accounting and Economics*, 46(2), 294-311.
- Harms, J., & Küting, K. (1979). Bilanzierungsprobleme von latenten Steuern im Rahmen der 4. EG-Richtlinie. *Zeitschrift für Betriebswirtschaft*, 49(10), 891–905.
- Harwood, D. S. (1961). Yet more on tax allocation. *The Accounting Review*, 36(4), 619–625.
- Hatfield, H. R. (1909). *Modern Accounting*. New York.
- Hausman, J. A. (1978). Specification tests in econometrics. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 1251-1271.
- Hendriksen, E. S. (1958). The Treatment of Income Taxes by the 1957 AAA Statement. *The Accounting Review*, 33(2), 216–221.
- Herbohn, K., Tutticci, I., & Khor, P. S. (2010). Changes in Unrecognised Deferred Tax Accruals from Carry-Forward Losses: Earnings Management or Signalling? *Journal of Business Finance & Accounting*, 37(7-8), 763-791.
- Hevas, D. (2007). The value relevance of the income components: an empirical study using Greek data. *Investment Research and Analysis Journal*, 2(1), 16-24.

- Hevas, D. L., Karathanassis, G., & Iriotis, N. (2000). An empirical examination of the value relevance of consolidated earnings figures under a cost of acquisition regime. *Applied Financial Economics*, 10(6), 645-653.
- Hevas, D., & Siougle, G. (2011). The differential information content of loss components under a conservative accounting regime. *Managerial Finance*, 37(4), 316-333.
- Hicks, E. L. (1963). Income Tax Allocation. *Financial Executive*, 31(10), 46– 56.
- Hill, T. M. (1957). Some Arguments Against the Interperiod Allocation of Income Taxes. *The Accounting Review*, 32(3), 357–361.
- Holland, K., & Jackson, R. H. (2004). Earnings management and deferred tax. *Accounting and Business Research*, 34(2), 101-123.
- Holthausen, R. W. (2009). Accounting standards, financial reporting outcomes, and enforcement. *Journal of Accounting Research*, 47(2), 447-458.
- Huss, H. F., & Zhao, J. (1991). An Investigation of Alternative Treatments of Deferred Taxes in Bond Raters' Judgments. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 6(1), 53-68.
- Hytis, E., koumanakos, E., & Siriopoulos, C. (2013). Deferred Tax Positions under the prism of financial crisis and the effects of a corporate tax reform. “12th Annual Conference of the Hellenic Finance and Accounting Association (HFAA), organized by the Department of Accounting and Finance of the University of Macedonia, 13-14 December, 2013”.
- Iatridis, G. (2010). International Financial Reporting Standards and the quality of financial statement information. *International Review of Financial Analysis*, 19(3), 193-204.
- Iatridis, G., & Dalla, K. (2011). The impact of IFRS implementation on Greek listed companies: An industrial sector and stock market index analysis. *International journal of managerial finance*, 7(3), 284-303.
- Iatridis, G., & Rouvolis, S. (2010). The post-adoption effects of the implementation of International Financial Reporting Standards in Greece. *Journal of international accounting, auditing and taxation*, 19(1), 55-65.
- Jennings, R., Simko, P. J., & Thompson, R. B. (1996). Does LIFO inventory accounting improve the income statement at the expense of the balance sheet? *Journal of Accounting Research*, 85-109.
- Jensen, M. C. (1978). Some anomalous evidence regarding market efficiency. *Journal of financial economics*, 6(2), 95-101.
- Jonas, G. J., & Blanchet, J. (2000). Assessing quality of financial reporting. *Accounting Horizons*, 14(3), 353-363.
- Joos, P., Pratt, J., & Young, S. D. (2002). *Using deferred taxes to infer the quality of accruals*. MIT Working Paper. Cambridge, MA: Massachusetts Institute of Technology.
- Karampinis, N. I., & Hevas, D. L. (2009). The effect of the mandatory application of IFRS on the value relevance of accounting data: Some evidence from Greece. *European Research Studies*, 12(1), 73-100.

- Karampinis, N. I., & Hevas, D. L. (2011). Mandating IFRS in an unfavorable environment: The Greek experience. *The International Journal of Accounting*, 46(3), 304-332.
- Karampinis, N. I., & Hevas, D. L. (2013). Effects of ifrs adoption on tax-induced incentives for financial earnings management: Evidence from greece. *The International Journal of Accounting*, 48(2), 218-247.
- Kasipillai, J., & Mahenthiran, S. (2013). Deferred taxes, earnings management, and corporate governance: Malaysian evidence. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 9(1), 1-18
- Kendall, M. G., & Hill, A. B. (1953). The analysis of economic time-series-part Prices. *Journal of the Royal Statistical Society. Series A (General)*, 116(1), 11-34.
- Koumanakos, E., Georgopoulos, A., & Siriopoulos, C. (2008). Auditor awareness of earnings management. *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation*, 5(1), 50–65.
- Krull, L., (2004). Discussion of Decomposing Changes in Deferred Tax Assets and Liabilities to Isolate Earnings Management Activities. *Journal of the American Taxation Association*, 26(Supplement), 67–72.
- Kumar, K. R., & Visvanathan, G. (2003). The information content of the deferred tax valuation allowance. *The Accounting Review*, 78(2), 471-490.
- La Porta, R., Lopez-de-Silanes, F., & Shleifer, A. (1999). Corporate ownership around the world. *The journal of finance*, 54(2), 471-517.
- La Porta, R., Lopez-de-Silanes, F., Shleifer, A., & Vishny, R. (1998). Law and finance, *Journal of Political Economy* 106, 1113–1155
- La Porta, R., Lopez-de-Silanes, F., Shleifer, A., & Vishny, R. (1997). Legal determinants of external finance, *Journal of Finance* 52, 1131–1150.
- Landsman, W. R., & Shapiro, A. C. (1995). Tobin's Q and the relation between accounting ROI and economic return. *Journal of Accounting Auditing and Finance*, 10(Winter), 103–120.
- Langer, K., & Blaum, U. (1995). Der Ausweis von Ertragssteuern im Konzernabschluß unter besonderer Berücksichtigung von Verlustsituationen. *Deutsches Steuerrecht*, 33(23), 897–903.
- Lantto, A. M., & Sahlström, P. (2009). Impact of International Financial Reporting Standard adoption on key financial ratios. *Accounting & Finance*, 49(2), 341-361.
- Laux, R. C. (2011). The Association between Deferred Tax Assets and Liabilities and Future Tax Payments, *Working Paper, Pennsylvania State University*.
- Laux, R. C. (2013). The Association between Deferred Tax Assets and Liabilities and Future Tax Payments. *The Accounting Review*, 88(4), 1357-1383.
- Lee, B. B. (1998). Better Approximation of True Deferred Taxes. *American Business Review*, 16(1), 74–85.
- Legoria, J., & Sellers, K. F. (2005). The analysis of SFAS No. 109's usefulness in predicting future cash flows from a conceptual framework perspective. *Research in Accounting Regulation*, 18, 143-161.

- Lehmann, M. R. (1955). Die Quintessenz aus der Bilanztheorie. *Zeitschrift für Betriebswirtschaft*, 25(12), 537–552 & 669–688.
- Lennox, C. (1999a). Are large auditors more accurate than small auditors? *Accounting and Business Research*, 29, 217–227.
- Lennox, C. L. (1999b). Audit quality and auditor size: an evaluation of reputation and deep pockets hypothesis. *Journal of Business Finance and Accounting*, 26, 779–805.
- Leuz, C. (2006). Cross listing, bonding and firms' reporting incentives: A discussion of Lang, Raedy and Wilson (2006). *Journal of Accounting and Economics*, 42(1), 285-299.
- Leuz, C., & Wysocki, P. D. (2008). Economic consequences of financial reporting and disclosure regulation: A review and suggestions for future research. Available at SSRN 1105398.
- Lev, B. (1989). On the usefulness of earnings and earnings research: Lessons and directions from two decades of empirical research. *Journal of accounting research*, 153-192.
- Lev, B., & Nissim, D. (2004). Taxable income, future earnings, and equity values. *The Accounting Review*, 79(4), 1039-1074.
- Li, D. H. (1963). Alternative Accounting Procedures and the Entity Concept. *The Accounting Review*, 38(1), 52–55.
- Li, D. H. (1964). The Objectives of the Corporation under the Entity Concept. *The Accounting Review*, 39(4), 946–950.
- Linsmeier, T. J., Nair, R. D., & Weygandt, J. J. (1988). Uk Tax Legislation and the Switch to the Liability Method For Income Taxes. *Journal of Business Finance & Accounting*, 15(3), 335-351.
- Lorek, K. S., & Willinger, G. L. (1996). A multivariate time-series prediction model for cash-flow data. *Accounting Review*, 81-102.
- Lukawitz, J. M., Manes, R. P., & Schaefer, T. F. (1990). An assessment of the liability classification of noncurrent deferred taxes. *Advances in accounting*, 8(1), 79-95.
- Maddala, G. S. (1991). A perspective on the use of limited-dependent and qualitative variables models in accounting research. *The Accounting Review*, 66(4), 788-807.
- Mahenthiran, S., & Kasipillai, J. (2012). Influence of ownership structure and corporate governance on effective tax rates and tax planning: Malaysian evidence. In *Australian Tax Forum*, 27(4), 941. Tax Institute.
- Malkiel, B. G. (1992). Term structure of interest rates. *Eatwell, J., Milgate, M., & P. Newman, eds., The new palgrave dictionary of economics*, 4, 629-631.
- Malkiel, B. G. (1995). "Returns from Investing in Equity Mutual Funds 1971 to 1991." *Journal of Finance*. June, 50(2), 549–572.
- Malkiel, B. G. (2003). The Efficient Market Hypothesis and Its Critics *Journal of Economic Perspectives*, 17(1), 59–82.
- Manzon Jr, G., & Plesko, G. (2002). The Relation Between Financial and Tax Reporting Measures of Income. *55 Tax L. Rev.*, 175, 184.

- Meigs, R. & Meigs, W. (1994). *Financial accounting*. (5th ed.) McGraw-Hill, New York (1986).
- Merl, F. (1979). *Die Bilanzierung latenter Steuerverpflichtungen als Problem bei der Trennung von Handels- und Steuerbilanz*, Diss., München.
- Miller, G. S., & Skinner, D. J. (1998). Determinants of the valuation allowance for deferred tax assets under SFAS No. 109. *Accounting Review*, 213-233.
- Miller, M. H., & Modigliani, F. (1966). Some estimates of the cost of capital to the electric utility industry, 1954-57. *The American Economic Review*, 333-391.
- Mills, L., Newberry, K., & Trautman, W., (2002). Trends in book-tax income and balance sheet differences. *Tax Notes 96 (Special Report)*, 1109-1124.
- Moonitz, M. (1974). Obtaining agreement on standards in the accounting profession (No. 8). Sarasota, FA: *American Accounting Association*.
- Moore, C. L. (1970). Deferred income tax – is it a liability? *New York Certified Public Accountant*, 40(2), 130–138.
- Moxter, A. (2003). *Grundsätze ordnungsgemäßer Rechnungslegung, 2003*. IDW-Verlag, Düsseldorf.
- Mübig, A. (2006). *Bilanzielle Risikovorsorge Und Auerbianzielle Risikoberichterstattung: Das Verhältnis Von Lagebericht Und Management Commentary Zum Jahresabschluss Nach HGB Und IFRS*, Springer-Verlag.
- Müssig, A., & Breitzkreuz, R. (2012). Kritische Würdigung des Diskontierungsverbots bei latenten Steuern: Ein Plädoyer für eine konzeptions- und prinzipienkonforme Bewertung. *Steuer und Wirtschaft*, 89.
- Nair, R. D., & Weygandt, J. J. (1981). Let's Fix Deferred Taxes. *Journal of Accountancy*, 152(1), 87–102.
- Neubig, T. (2006). Where's the Applause? Why Most Corporations Prefer a Lower Tax Rate. *Tax Notes*, 111(24), 483-486.
- Niehus, R. J. (1974). Verrechnung des Steueraufwandes in der Handelsbilanz bei selbstständiger Steuerbilanz. *Die Wirtschaftsprüfung*, 27(1), 28–33.
- Nurnberg, H. (1987). Changes in Tax Rates Under the Deferred and Liability Methods of Interperiod Tax Allocation. *Accounting Horizons*, 1(3), 59–65.
- Ohlson, J. A., & Penman, S. H. (1992). Disaggregated accounting data as explanatory variables for returns. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 7(4), 553-573.
- Palan, R., Murphy, R., & Chavagneux, C. (2010). *Tax havens: how globalization really works*.
- Paleu, K. G., Healy, P. M., & Bernard Victor, L. (2000). *Business analysis & valuation: using financial statements*–South.
- Parks, J. T. (1988). A Guide to FASB's Overhaul of Income Tax Accounting. *Journal of Accountancy*, 165(4), 24–34.
- Pattillo, J. W. (1965). *The foundation of financial accounting*. Louisiana State University Press.
- Pellens, B., Fülbier, R. U., Gassen, J., & Sellhorn, T. (2008). *Internationale Rechnungslegung*.

- Penman S. H. (2012). "Financial Statement Analysis and Security Valuation", 5th edition, McGraw Hill Higher Education, 2012.
- Peterson, K. (2012). Accounting complexity, misreporting, and the consequences of misreporting. *Review of Accounting Studies*, 17(1), 72-95.
- Pfannschmidt, A. (1990). Ertragsteuern im Konzernabschluss, in: Albach, H./ Klein, G. (Hrsg.): Harmonisierung der Konzernrechnungslegung in Europa, Wiesbaden, S. 219–245.
- Phillips, J. D., Pincus, M., Rego, S. O., & Wan, H. (2004). Decomposing changes in deferred tax assets and liabilities to isolate earnings management activities. *Journal of the American Taxation Association*, 26(s-1), 43-66.
- Phillips, J., Pincus, M., & Rego, S. O. (2003). Earnings management: New evidence based on deferred tax expense. *The Accounting Review*, 78(2), 491-521.
- Poterba, J. M., Rao, N. S., & Seidman, J. K. (2011). Deferred Tax Positions and Incentives for Corporate Behavior Around Corporate Tax Changes. *National Tax Journal*, 64(1), 27-58.
- Poterba, J., Rao, N., & Seidman, J. (2007). The significance and composition of deferred tax assets and liabilities (NBER Working Paper 12923). Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research.
- Powell, W. (1959). Accounting Principles and Income-Tax Allocation. *New York Certified Public Accountant*, 29(1), 21–31.
- Rego, S. O., & Wilson, R. (2012). Equity risk incentives and corporate tax aggressiveness. *Journal of Accounting Research*, 50(3), 775-810.
- Revsine, L. D., Collins, W., & Johnson, WB. (2005). *Financial Reporting and Analysis*.
- Roberts, H. V. (1959). Stock-Market "Patterns" And Financial Analysis: Methodological Suggestions. *The Journal of Finance*, 14(1), 1-10.
- Rosenfield, P. & Dent, W. C. (1983). No more deferred taxes. *Journal of Accountancy*, 155(2), 44–55.
- Ross, S. A. (2008). *Modern financial management-/Stephen A. Ross...[et al.]*. New York [etc.]: McGraw-Hill/Irwin.
- Ryu, T. G., & Roh, C. Y. (2007). The auditor's going-concern opinion decision. *International Journal of Business and Economics*, 6(2), 89–101.
- Schrand, C. M., & Wong, M. H. (2003). Earnings management using the valuation allowance for deferred tax assets under SFAS no. 109. *Contemporary Accounting Research*, 20(3), 579-611.
- Schulz-Danso, M. (2009). 25. Laufende und latente Ertragsteuern. *Beck'sches IFRS Handbuch: Kommentierung der IFRS/IAS*, 3, 869-945.
- Schulzke, J. (1974). Zur Verrechnung des Ertragsteueraufwandes in der Handelsbilanz. *Die Wirtschaftsprüfung*, 27(9), 237–240.
- Seida, J. (2003). Enron: The Joint Committee on Taxation's Investigative Report. *Testimony before the U.S. Senate, Finance Committee*. Washington, D.C., February 13, 2003.

- Seidman, J. (2010) Interpreting the book-tax income gap as earnings management or tax sheltering, *McCombs Research Paper Series*, No. ACC-02-10.
- Shackelford, D. (2005). Corporate income taxes: Trends and forecasts. *Testimony before the President's Advisory Panel on Federal Tax Reform*. Washington, D.C., March 8, 2005.
- Shackelford, D. (2006). Corporate tax reform. *Testimony before the U.S. House of Representatives Committee on Ways and Means, Subcommittee on Select Revenue Measures*. Washington, D.C., May 9, 2006.
- Simon, H. V. (1899). *Die Bilanzen der Aktiengesellschaften und der Kommanditgesellschaften auf Aktien*, 3. Aufl., Berlin.
- Skinner, D. J. (2008). The rise of deferred tax assets in Japan: The role of deferred tax accounting in the Japanese banking crisis. *Journal of Accounting and Economics*, 46(2), 218-239.
- Skinner, R. U. (1972). *Accounting Principles – A Canadian Viewpoint*, Toronto.
- Smith, J. M. & Skousen, F. K. (1989). *Accounting for Income Taxes and Statement of Cash Flows*, 9th Edition.
- Solomon, K. I. (1966). Income Taxes – Expense or Income Distribution? *New York Certified Public Accountant*, 36(3), 200–202.
- Sommerfeld, R. M. & Easton, J. E. (1987). The CPA's Tax Practice Today -And How It Got That Way. *Journal of Accountancy*, 163(5), 166–179.
- Spathis, C., & Georgakopoulou, E. (2007). The adoption of IFRS in South Eastern Europe: the case of Greece. *International Journal of Financial Services Management*, 2(1), 50-63.
- Sprague, C. (1912). *The Philosophy of Accounts*, New York.
- Sprouse, R. T. & Moonitz, M. (1962). A Tentative Set of Broad Accounting Principles for Business Enterprises, Accounting Research Study No. 3., *American Institute of Certified Public Accountants*, New York.
- Sprouse, R. T. (1957). The Significance of the Concept of the Corporation in Accounting Analysis. *The Accounting Review*, 32(3), 369–378.
- Stickney, C. P. (1979). Analyzing Effective Corporate Tax Rates. *Financial Analysts Journal*, 45-54.
- Stickney, C. P., & Brown, P. R. (1999). *Financial reporting and statement analysis: A strategic perspective*. NY: Dryden Press.
- Tang, T., & Firth, M. (2011). Can book–tax differences capture earnings management and tax management? Empirical evidence from China. *The International Journal of Accounting*, 46(2), 175-204.
- Taylor, G., & Richardson, G. (2014). Incentives for corporate tax planning and reporting: Empirical evidence from Australia. *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, 10(1), 1-15.
- Tsalavoutas, I., & Evans, L. (2009). Transition to IFRS and value relevance in a small but developedmarket: A look at Greek evidence. Author manuscript, published in "La place de la dimension européenne dans la Comptabilité Contrôle Audit, Strasbourg: France (2009)".

- Tsipouridou, M., & Spathis, C. (2014). March). Audit opinion and earnings management: Evidence from Greece. *In Accounting Forum*, 38(1), 38-54. Elsevier.
- Visvanathan, G. (1998). Deferred tax valuation allowances and earnings management. *Journal of Financial Statement Analysis*, 3, 6-15.
- Vorstius, S. (2004). Wertrelevanz von Jahresabschlussdaten, Diss., Wiesbaden.
- Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1983). Agency problems, auditing, and the theory of the firm: Some evidence. *Journal of law and Economics*, 613-633.
- Wheeler, J. E., & Gallart, W. H. (1974). *An appraisal of interperiod income tax allocation*. Financial Executives Research Foundation.
- White, G. I., Sondhi, A. C., & Fried, D. (2003). The Analysis and Use of Financial Statements John Wiley & Sons (3rd edition). *New York*.
- Whittington, G. (2005). The Adopting of International Accounting Standards in the European Union, *European Accounting Review*, 14(1), 123-153.
- Wiegand, K. (1990). Bilanzierung latenter Steuern im Einzel-und Konzernabschluss, Diss., Stuttgart.
- Wild J., Subramanyam, K., & Halsey, R. (2004). "Financial Statement Analysis" 8st edition, McGraw Hill,
- Wild, J., Bernstein, L., & Subramanyam, K. (2001). "Financial Statement Analysis" 7st edition, McGraw Hill Higher Education.
- William R. Scott. (2009). Financial Accounting Theory, Fifth Edition, Prentice Hall, 2009 ISBN: 0132072866
- Wilner, N., & Birnberg, J. (1986). Methodological problems in functional fixation research: Criticism and suggestions. *Accounting, Organizations and Society*, 11(1), 71-80.
- Wysocki, K. v. (1987). Fragen zur passiven Steuerabgrenzung nach § 274 Abs. 1 HGB. *Schmalenbachs Zeitschrift für betriebswirtschaftliche Forschung*, 39(9), 829–839.
- Yamori, N., & Kobayashi, A. (2007). Wealth Effect of Public Fund Injections to Ailing Banks: Do Deferred Tax Assets and Auditing Firms Matter? *The Japanese Economic Review*, 58(4), 466–483.
- Zeff, S. A. (1984). Some Junctures in the Evolution of the Process of Establishing Accounting Principles in the U.S.A.: 1917 -1972. *The Accounting Review*, 59(3), 447–468.
- Zeng, T. (2003). The valuation of loss carryforwards. *Canadian Journal of Administrative Sciences/Revue Canadienne des Sciences de l' Administration*, 20(2), 166-176.
- Βασιλείου, Δ., & Ηρειώτης, Ν. (2008). *Χρηματοοικονομική Διοίκηση - Θεωρία και Πρακτική*. 1^η έκδοση, Αθήνα: Εκδόσεις Rosili.
- Βλάχος, Χ. & Λουκά, Λ. (2009). *Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα*. 5^η Έκδοση, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση ΑΕΒΕ.
- Γκίκας, Δ. (2002). *Η Ανάλυση και οι Χρήσεις των Λογιστικών Καταστάσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου
- Γκίκας, Δ. (2006). *Ανάλυση & Χρήσεις των Λογιστικών Καταστάσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου

- Γρηγοράκος, Θ. (2003). *ΔΑΠ 12: «Φόροι Εισοδήματος», Το σύστημα των αναβαλλόμενων φόρων και τα μειονεκτήματά του», Δελτίο Φορολογικής Νομοθεσίας Τόμος 57 Μέρος Α' Τεύχος 1284 σελ. 1477-1485, Μέρος Β' Τεύχος 1285 σελ.1549-1560, 2003*
- Γρηγοράκος, Θ. (2005). *Ανάλυση - Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου. 11^η Έκδοση, Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.*
- Γρηγοράκος, Θ. (2011). *Ανάλυση - Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου. 15^η Έκδοση, Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.*
- Δρυλλεράκης, Ι. (2008). *Ανώνυμες εταιρείες- Πρακτική Εφαρμογή. 5^η Έκδοση, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.*
- Καραμάνης, Κ. & Παπαδάκης, Β. (2008). *Η εφαρμογή των ΔΑΠ (ΔΠΧΠ) στην Ελλάδα. Αθήνα: Έκδοση Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.*
- Κουμανάκος, Ε. (2007). *Χειρισμός των δημοσιευμένων κερδών από τις ελληνικές επιχειρήσεις. Διδακτορική διατριβή, Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, Πανεπιστημίου Πατρών.*
- Νιάρχος, Ν. (2003). *Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.*
- Νιάρχος, Ν. (2004). *Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.*
- Ντζανάτος, Δ. (2008). *Δημιουργία σημειώσεων των οικονομικών καταστάσεων και έλεγχος της πληρότητας τους. Εκδόσεις Καστανιώτη.*
- Ντζανάτος, Δ. (2008). *Τα διεθνή λογιστικά πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές τους από τα ελληνικά. Εκδόσεις Καστανιώτη.*
- Σακέλλης, Ε. (2002). *Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Ανάλυση και εφαρμογή σε συνδυασμό με το Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο και την εμπορική και φορολογική νομοθεσία, πρακτικές εφαρμογές. Αθήνα: Εκδόσεις Σακέλλη.*
- Σακέλλης, Ε. (2005). *Σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων που προβλέπουν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο. Αθήνα: Εκδόσεις Σακέλλη.*
- Σακέλλης, Ε. (2011). *Τα έσοδα & έξοδα (δαπάνες) των επιχειρήσεων. Εκδόσεις Σακέλλη.*
- Σπαθής, Χ. (2002). *Εμπειρική διερεύνηση της παραποίησης οικονομικών καταστάσεων. Λογιστής, Τεύχος 570 Σεπτέμβριος 2002.*
- Τσακλάγκανος, Α. (2004). *Χρηματοοικονομική Λογιστική για τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη.*
- Φίλος, Ι., & Αποστόλου, Α. (2010). *Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα - Θεωρητική Προσέγγιση & Εφαρμογές Προσαρμογής. Αθήνα: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.*
- Χέβας, Λ. Δ., & Παπαδάκη, Ι Α. *Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο.*
- Χύτης, Ε., Θάνου, Σ., & Κυρίτσης, Κ. (2011). *Αναβαλλόμενοι Φόροι στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Ελληνικών Τραπεζικών Ομίλων και η Σημασία τους στην Οικονομική Ανάλυση. 4^ο Διεθνές Επιστημονικό, ΤΕΙ Ηπείρου, Οκτώβριος 2011, ISBN: 978-960-86583-7-0, σελ. 67-90.*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

- I. Εταιρείες - Κλαδικά & Χρηματιστηριακά χαρακτηριστικά Δείγματος.*
- II. Σύνοψη Ερευνητικών Ερωτημάτων - Σύνθεσης Δείγματος και Μεθοδολογίας Ερευνών.*
- III. Απόσπασμα μορφής, ταξινόμησης και επεξεργασίας συλλεχθέντων στοιχείων Ισολογισμών και Οικονομικών Εκθέσεων.*
- IV. Απόσπασμα δεδομένων και αποτελεσμάτων εμπειρικής έρευνας.*
- V. Παράδειγμα παρουσίασης Αναβαλλόμενων Φόρων στις Σημειώσεις των Ετήσιων Οικονομικών Εκθέσεων.*
- VI. Αναλυτές & Αναβαλλόμενη Φορολογία - Τραπεζικοί όμιλοι.*
- VII. Summary and conclusions belonging to the thesis*

I. Εταιρείες - Κλαδικά & Χρηματιστηριακά χαρακτηριστικά Δείγματος.

A. Κλαδική σύνθεση & Κεφαλαιοποίηση Δείγματος – Αγοράς

Υπερκλάδος	ICB CODE	Κλαδικά Χαρακτηριστικά Δείγματος																				
		2006			2007			2008			2009			2010			2011			2012		
		Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγ/τος Αγοράς	% Κεφ. Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγ/τος Αγοράς	% Κεφ. Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγ/τος Αγοράς	% Κεφ. Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγ/τος Αγοράς	% Κεφ. Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγ/τος Αγοράς	% Κεφ. Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγ/τος Αγοράς	% Κεφ. Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγ/τος Αγοράς	% Κεφ. Αγοράς
Ακίνητη περιουσία	2300	1	0,03%	0,02%	1	0,02%	0,02%	5	1,63%	1,36%	4	1,37%	1,21%	4	1,23%	1,10%	4	1,60%	1,35%	3	1,63%	1,42%
Ασφάλειες	8500	1	0,04%	0,04%	1	0,05%	0,04%	1	0,04%	0,03%	1	0,02%	0,02%	1	0,04%	0,03%	1	0,05%	0,04%	1	0,09%	0,08%
Βιομηχανικά Προϊόντα & Υπηρεσίες	2700	16	3,20%	2,77%	16	3,30%	2,82%	16	3,44%	2,87%	16	3,29%	2,90%	16	4,91%	4,40%	17	7,36%	6,20%	17	8,39%	7,32%
Εμπόριο	5300	5	0,29%	0,25%	5	0,51%	0,43%	5	0,36%	0,30%	5	0,25%	0,22%	5	0,13%	0,12%	6	2,42%	2,04%	6	3,05%	2,66%
Κατασκευές & Υλικά	2300	13	4,13%	0,30%	13	3,30%	0,26%	14	4,30%	0,52%	14	4,82%	0,41%	14	4,96%	0,17%	14	5,84%	0,21%	14	6,38%	0,08%
Μέσα Ενημέρωσης	5500	5	0,35%	3,45%	5	0,31%	2,71%	5	0,62%	3,75%	5	0,46%	4,33%	4	0,19%	4,91%	4	0,25%	9,77%	4	0,09%	9,54%
Πετρέλαιο & Αέριο	500	3	3,98%	2,30%	3	3,18%	2,41%	3	4,48%	1,50%	3	4,93%	2,93%	3	5,48%	2,75%	3	11,59%	2,87%	3	10,93%	3,34%
Προσωπικά & Οικιακά Αγαθά	3700	13	2,65%	2,27%	13	2,83%	2,24%	13	1,79%	1,66%	13	3,33%	1,93%	13	3,07%	1,97%	12	3,40%	2,77%	10	3,83%	3,93%
Πρώτες Υλεις	1700	8	2,62%	7,54%	8	2,62%	5,83%	8	1,98%	10,71%	8	2,19%	6,95%	8	2,20%	8,67%	8	3,28%	8,89%	8	4,50%	6,54%
Ταξίδια & Αναψυχή	5700	4	8,70%	0,84%	4	6,83%	0,64%	4	12,81%	0,55%	4	7,91%	0,65%	4	9,67%	0,53%	4	10,54%	0,46%	5	7,49%	0,65%
Τεχνολογία	9500	11	0,97%	7,06%	11	0,75%	6,32%	11	0,66%	8,56%	11	0,74%	6,04%	11	0,59%	5,56%	10	0,55%	5,27%	10	0,74%	7,40%
Τηλεπικοινωνίες	6500	1	8,15%	44,31%	1	7,41%	40,82%	1	10,24%	31,69%	1	6,87%	39,35%	1	6,21%	32,56%	1	6,25%	12,87%	1	8,48%	8,86%
Τράπεζες	8300	15	51,16%	4,89%	14	47,88%	5,88%	14	37,92%	5,92%	14	44,75%	7,30%	14	36,35%	13,56%	8	15,26%	18,76%	6	10,15%	19,88%
Τρόφιμα & Ποτά	3500	13	5,64%	0,58%	13	6,90%	1,55%	13	7,09%	1,03%	13	8,30%	1,43%	13	15,13%	0,39%	13	22,25%	0,13%	13	22,78%	0,24%
Υγεία	4500	4	0,67%	3,96%	4	1,82%	5,50%	4	1,23%	5,59%	4	1,63%	5,35%	4	0,44%	6,41%	4	0,16%	5,49%	3	0,28%	7,40%
Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας	7500	4	4,58%	0,19%	4	6,45%	0,13%	4	6,69%	0,16%	4	6,09%	0,14%	4	7,16%	0,18%	4	6,51%	0,29%	4	8,48%	0,50%
Χημικά	1300	5	0,22%	2,28%	5	0,15%	4,85%	5	0,19%	3,79%	5	0,16%	2,54%	5	0,20%	1,80%	5	0,35%	1,98%	5	0,57%	1,86%
Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες	8700	7	2,63%	3,58%	8	5,68%	2,81%	3	4,54%	3,59%	4	2,89%	4,24%	4	2,01%	4,44%	4	2,34%	4,92%	3	2,13%	5,57%
Κεφαλαιοποίηση Δείγματος		129	100,00%	86,62%	129	100,00%	85,25%	129	100,00%	83,58%	129	100,00%	87,94%	128	100,00%	89,58%	122	100,00%	84,31%	122	100,00%	87,27%

1. First Adoption of (ICB) Rules for the Management of the Industry Classification Benchmark (2006)

2. The banks: Marfin (EGNAK), TBANK and TEMP are not included in the ASE indices because they are traded under the Low Dispersion & Specific Features Category

B. Χρηματιστηριακοί Δείκτες & Κεφαλαιοποίηση Δείγματος - Αγοράς

Χαρακτηριστικά Δείγματος - Χρηματιστηριακοί Δείκτες																
ΔΕΙΚΤΕΣ	2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγ/τος Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγ/τος Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγ/τος Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγ/τος Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγ/τος Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγ/τος Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγ/τος Αγοράς	Αρ. Εταιρ.	% Κεφ. Δείγ/τος Αγοράς
FTSE/ASE 20	16	72,44%	19	77,19%	20	80,42%	20	82,11%	20	79,79%	20	82,05%	19	82,59%	24	85,30%
FTSE/ASE Mid 40	25	11,44%	25	11,60%	29	12,60%	33	11,00%	29	14,05%	20	11,09%	36	11,10%	18	7,03%
FTSE/ASE SmallCap 80, FTSEMSFW	36	1,68%	42	2,98%	40	3,72%	51	5,03%	59	3,14%	61	3,39%	20	0,54%	13	0,94%
FTSEA, FTSEGT,	2	0,29%	5	0,96%	13	1,49%	3	0,19%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	24	3,06%
ΔΟΜ	41	3,34%	31	0,58%	25	1,74%	20	1,57%	19	2,90%	26	3,45%	39	5,33%	24	3,30%
Εξγωγή στο ΔΕΙΚΤΗ (Επιτήρηση, νέα	9	10,82%	7	6,69%	2	0,03%	2	0,09%	2	0,11%	1	0,01%	8	0,44%	13	0,36%
Κεφαλαιοποίηση Δείγματος	129	100,00%	129	100,00%	129	100,00%	129	100,00%	129	100,00%	128	100,00%	122	100,00%	116	100,00%
		88,69%		86,62%		85,25%		83,58%		87,94%		89,58%		84,31%		87,27%

II. Α. Παρουσίαση της Εξέλιξης Δημιουργίας Λογιστικό Προτύπου για τον Χειρισμό του Φορου Εισοδήματος "Accounting for Income Taxes" στη USA.

Έτος	Εκδότης - Προτύπου / Οδηγίας	Ον/σία	Τίτλος (ΕΝ)	Μεταβολές που επιφέρει
1966	APB	APB No. 10	Omnibus Opinion -1966 (6)	• Πρώτη αναφορά και ταυτόχρονη απαγόρευση προεξόφληση των αναβαλλόμενων φόρων.
1967	APB	APB No. 11	Accounting for Income Taxes	• Υποχρεωτική Εφαρμογή της "Comprehensive allocation" • Επιτρεπτή μόνο η "Deferred method" • Διάκριση των Αναβαλλόμενων Φόρων στον ισολογισμό σε βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους • Απαγόρευση δημιουργίας Αναβαλλόμενης Φορολογικής Απαίτησης επί μεταφερόμενων Ζημιών.
1971	APB	APB No. 18	The Equity Method of Accounting For Investments in Common Stocks	• Εξειδίκευση των απαιτήσεων για εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσης (Equity-Method) κατά την σύνταξη των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων.
1972	APB	APB No. 23	Accounting for Income Taxes - Special Areas	• Επέκταση της Αναβαλλόμενης Φορολογίας σε μη διανεμηθέντα κέρδη θυγατρικών, κοινοπραξιών και των επενδύσεων, που λογιστοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης (Equity-Method).
1972	APB	APB No. 24	Accounting for Income Taxes - Investments in Common Stock Accounted for by the Equity Method (other than Subsidiaries and Corporate Joint Ventures)	• Συμπληρωματικές τεχνικές ρυθμίσεις που αφορούν την εφαρμογή των APB. 18 και APB. 23 για αναγνώριση των αναβαλλόμενων φόρων σε επίπεδο Ομίλου.
1973	APB	APB No. 28	Interim Financial Reporting	• Υποχρέωση Υπολογισμού Αναβαλλόμενης Φορολογίας σε Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις σύμφωνα με τις APB. 11, 23
1975	FASB	SFAS No. 9	Accounting for Income Taxes - Oil And Gas Producing	• Επέκταση υπολογισμού Αναβαλλόμενης Φορολογίας σε "Εξοδα ανάπτυξης" στη βιομηχανία πετρελαίου και φυσικού αερίου.
1977	FASB	FASB Int. 18	Accounting for Income Taxes in Interim Periods	• Γνωμοδότηση για χειρισμό των Αναβαλλόμενων Φόρων Εισοδήματος σε Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις.
1978	FASB	FASB Int. 22	Applicability of Indefinite Reversal Criteria to Timing Differences	• Περιορισμός των εξαιρέσεων από την "Comprehensive Allocation". Περιπτώσεις που αναφέρονται στην APB 23
1979	FASB	SFAS No. 31	Accounting for Tax Benefits Related to U.K. Tax Legislation Concerning Stock Relief	• Γνωμοδότηση για Αναβαλλόμενη Φορολογία σε προσωρινές διαφορές που προκύπτουν από μειώσεις φόρου για τις επιχειρήσεις που ενσωματώνουν κέρδη από το Ηνωμένο Βασίλειο.
1980	FASB	SFAS No. 37	Balance Sheet Classification of Deferred Income Taxes	• Αναβαλλόμενοι Φόροι, που δεν μπορούν να αντιστοιχηθούν σε ένα συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο ή μια υποχρέωση, πρέπει να κατατάσσονται σαν "τρέχοντες" (current) ή "Μη Τρέχοντες" (noncurrent) σύμφωνα με την αναμενόμενη ημερομηνία αντιστροφής
1987	FASB	SFAS No. 96 (1)	Accounting for Income Taxes	Μεταπήδηση στην "Asset-Liability-Method" και επέκταση του υπολογισμού Αναβαλλόμενης Φορολογίας με χρήση του "Temporary-Concept".
1988	FASB	SFAS No. 100	Accounting for Income Taxes — Deferral of the Effective Date of FASB Statement No. 96	Μετάθεση της ημερομηνίας εφαρμογής του SFAS No. 96.
1992	FASB	SFAS No. 109	Accounting for Income Taxes	• Χαλάρωση στα ισχύοντα κριτήρια αναγνώρισης Αναβαλλόμενων Φορολογικών Περιουσιακών Στοιχείων Ενεργητικού (DTAs) (συμπεριλαμβανομένων και των Φορολογικών Ζημιών εις Νέον) • Εισαγωγή της Αποτίμηση των DTA (Valuation Allowance).
2013	FASB	Amendment to Income Taxes (Topic 740)	Presentation of an Unrecognized Tax Benefit When a Net Operating Loss Carryforward, a Similar Tax Loss, or a Tax Credit Carry-forward Exists	Παρουσίαση των μη Αναγνωρισμένων Φορολογικών Πλεονεκτημάτων σε περίπτωση ύπαρξης αναγνώρισης Φορολογικών Ζημιών εις Νέον ή Φορολογικών Πιστώσεων.

B. Σύνοψη Ερευνητικών Ερωτημάτων - Σύνθεσης Δείγματος και Μεθοδολογίας Ερευνών

A/A	Έτος Δημ/σης	Συγγραφείς	Είδος/Περιοδικό Δημοσίευσης	Χώρα στην οποία αναφέρεται	Ερευνητικά Ερωτήματα	Καλυπτι. περίοδος	Περιγραφή Δείγματος	Μοντέλα - Τεχνικές που χρησιμοποιούνται	Μεθοδολογία
1	1972	Beaver/ Dukes (1972)	Journal of Accounting and Economics	USA	Αποτιμή η Χρηματοπιστωτική Αγορά τους Αναβαλλόμενους Φόρους (Α. Φ.);	1963 - 1967	1963 -1967: 123 USA- Εταιρείες εισηγμένες στο NYSE; DB: CRSP, Compustat	Earnings Return Model (ERM) / OLS - regressions	Earnings Return Model (ERM): Υπολογισμός των μη κανονικών αποδόσεων (τιμές μετοχών) και μη αναμενόμενων αποτελεσμάτων (τέλους χρήσεως) με OLS -Regression. Τα Αποτελέσματα της περιόδου ελέγχονται ως εξής: 1) τα Αποτελέσματα μετά φόρου (Α.Φ), με τον φόρο να συμπεριλαμβάνει τον Αναβαλλόμενο Φόρο Έσοδο ή Έξοδο (DT_Inc/DT_Exp), 2) με τον φόρο να ΜΗΝ συμπεριλαμβάνει τον Αναβαλλόμενο Φόρο και 3) και ως Ταμιακή Ροή (CF).
2	1988	Linsmeier/ Nair/ Weygandt (1988)	Journal of Business Finance & Accounting	USA	Έχει μια αλλαγή από την μέθοδο (Deferred) στην Μέθοδο (Liability) οικονομικού τύπου συνέπειες για τους Συντάκτες των Οικονομικών Καταστάσεων;	1979	1979. 60 USA-Εταιρείες με μέρος του Κύκλου Εργασιών τους σε UK και 23 εταιρείες ελέγχου (χωρίς κύκλο εργασιών UK) ;DB: LEXS/ NAARS, CRSP	Event Study με χρήση του Market-Model και t-Tests.	Event Study - 10 ημέρες Διαπραγμάτευσης (23.7. bis 3.8.1979) μετά την έγκριση προς εφαρμογή από την FASB του Λογιστικού Προτύπου (SFAS No. 31). Μέτρηση των ΜΗ Κανονικών Αποδόσεων με χρήση του Market-Model. Σύγκριση των μέσων των Ομάδων με χρήση t-Tests.
3	1991	Huss/ Zhao (1991)	Journal of Accounting, Auditing & Finance	USA	Ποια από τις μεθόδους (Deferred / Net of Tax είναι σημαντική για τις αποφάσεις των Δανειστών;	1976-1981	91 USA-Εταιρείες με σημαντικές DTLs και αξιολόγηση των Ομολόγων τους από την Moody's. DB: Moody's Bond Survey, Compustat	Multiple Discriminant Analysis(MDA)	Multiple Discriminant Analysis (MDA) & multivariate Probit - model. EM Rating class, AM: μια σειρά αριθμοδείκτων που συμπεριλαμβάνουν ή όχι κατά περίπτωση Αναβαλλόμενη Φορολογία και υπολογιζόμενοι με την "Deferred και την Net of Tax μέθοδο".
4	1992	Givoly/ Hayn (1992)	The Accounting Review	USA	Ερμηνεύουν οι Χρηματοπιστωτικές Αγορές τις DTLs ως πραγματικές Υποχρεώσεις;	1986	1986: USA-Εταιρείες (1348 παρατηρήσεις);DB: CRSP, Compustat	Event Study: OLS-Regression	Event Study: OLS-Regression: Ε.Μ. Μη κανονικές Αποδόσεις κατά την δημοσίευσή της φορολογικής Μεταρρύθμισης. Α.Μ.: Μεταβολή των Δ_DTLs, ποσοστό αύξησης των DTLs, Πλεονάγρια εμφάνισης Ζημιών, Proxy για την μέτρηση της Επίδραση της εκ νέου Επιμέτρησης κ.λ.π.
5	1992	Ohlson/ Penman (1992)	Journal of Accounting, Auditing & Finance	USA	Ποια η σχέση μεταξύ αποδόσεων μετοχών και Λογιστικών Πληροφοριών για Α.Φ. (σε Αποτελέσματα εις νέον & Ίδια κεφάλαια)	10 έτη	10 Λογιστικές Χρήσεις	Earnings Return Model (ERM) / OLS - Regressions	ERM (Earnings Return Model). Χρησιμοποιούν τα Λογιστικά κοινά των Ίδιων Κεφαλαίων και τα ταξινόμησης τα σε διαφορετικές θέσεις του λογαριασμού, διαπιστώνουν ότι ο συντελεστής πλανώρησης των (DTL) είναι συνεχώς μικρότερος από αυτόν των υπολοίπων μεγεθών του Ενεργητικού και του παθητικού.
6	1994	Chaney/ Jeter (1994)	Journal of Accounting, Auditing & Finance	USA	Περιέχουν οι Α.Φ. σημαντικές πληροφορίες για τις Αγορές; Μπορεί κάποιος μέσω του Α.Φ. -Έξοδο (DT_expence) να διαπιστώσει πρακτικές ΕΜ;	1969-1977	1969-1977: 191-973 USA-Εταιρείες; DB: CRSP, Compustat	OLS- Regressions, EM	OLS-Regression, EM: Ο μέσος όρος των μετοχικών αποδόσεων και ΑΜ: Μη αναμενόμενο αποτέλεσμα (χωρίς DT_expence) και μη αναμενόμενη μεταβολή των DTL. Αντίπτυξη του μοντέλου με προσθήκη των ΑΜ: Indication variables για έλεγχο της διακύμανσης της Δ_DTL μεγέθους μέσω των μέσων (median).
7	1995	Daley (1995)	Diss/ University of Rochester.	USA	Εξυπηρετούν οι Α.Φ. την μέτρηση της επίδοσης (Performance) μιας επιχείρησης;	1968-1986	1968-1986: USA-Εταιρείες (14.341 ετήσιες παρατηρήσεις) στην αμερικανική αγορά DB: Compustat	OLS- Regressions (pooled, time series, cRoss section)	OLS-Regression (pooled, time series, cross section) EM: μετοχικές αποδόσεις ΑΜ: αποτελέσματα μετά φόρων με και χωρίς την επίδραση του αναβαλλόμενου φόρου.

A/A	Έτος Δημ/σης	Συγγραφείς	Είδος/ Περιοδικό Δημοσίευσης	Χώρα στην οποία αναφέρεται	Ερευνητικά Ερωτήματα	Καλλιπ. Περίοδος	Περιγραφή Δειγματος	Μοντέλα - Τεχνικές που χρησιμοποιούνται	Μεθοδολογία
8	1995	Espahbodi/ Tchrnian (1995)	The Accounting Review	USA	Αντιρούν οι αγορές στην επιδραση που αναμένεται να επιφέρει στα αποτελέσματα η μετάβαση από το SFAS No. 96 στο SFAS No.109, με δεδομένο ότι πλέον πρέπει να χρησιμοποιηθούν οι μελλοντικοί (μειούμενοι) φορολογικοί Συντελεστές.	1991	1991: 420 USA-Εταιρείες (δεν συμπεριλαμβάνονται οι κλάδοι του Χρηματοπιστωτικού τομέα, κοινής ωφέλειας και ακινήτων). DB: NAARS, Compustat, ABI/Inform	Event Study/ Multivariate Regressions Analysis	Event Study, Multivariate Regressions Analysis, EM: Abnormal Returns for 3 Events. AM: Pensions-plans (0/1), Ζημιές εις Νέον (NOLs_CF, DTL, CQuote, Market value etc)
9	1997	Cheung/ Krishnan/ Min (1977)	Journal of Business Finance & Accounting	US (UK)	Βοηθούν οι Α.Φ. στις προγνώσεις των Ταμειακών Ροών μετά φόρων (after Tax Cashflows) και καθίστανται για τον λόγο αυτό χρήσιμες κατά την λήψη αποφάσεων.	1975-1994	1975-1994. USA-Εταιρείες (51.819 ετήσιες παρατρ.). Datenbank: Compustat	OLS-Regression & Multivariate Predictions model for Cashflow - Lorek/ Willinger (1996)	1. Βήμα: Test της Ικανότητας Πρόβλεψης, μέσω των πραγματικών Πληρωμών για φόρους και των Αβαλλόμενων φόρων (Α.Φ) ως (AM), των μελλοντικών Πληρωμών Φόρων (EM) με χρήση OLS-Regression. 2. Βήμα εισαγωγή των Α.Φ. στο Multivariate Predictions model for Cashflow data - Lorek/ Willinger (1996) και υπολογισμός μέσω OLS.
10	1997	Amir/ Kirschenheiter/ Willard (1997)	Contemporary Accounting Research	USA	Αποτίμηση (value relevance) των Συνιστωσών επιμέρους των Αβαλλόμενων Φορολογικών Γέσεων.	1992-1995	1992-1995: USA-Εταιρείες-Fortune 500 (πλην Χρηματονομικών. Data: hand-collected and DB: Compustat	OLS-Regression	Regressions Analysis, βασιζόμενη στο F& model (1995) Valuations Model: Οι αιτίες Δημιουργίας των Α.Φ. διαχωρίζονται σε 7 κατηγορίες και διερευνάται η σημασία της κάθε μιας στην χρηματοπιστωτική αποτίμηση της καθαρής θέσης της εταιρείας.
11	1997	Chandria/ Ro (1997)	Journal of Accounting and Public Policy.	USA	Αντιμετωπίζονται οι DTLs από τις Χρηματοπιστωτικές Αγορές ως Υποχρεώσεις;	1982-1986	1982-1986: 1.526 USA firms (4.813 παρατηρήσεις). DB: Compustat	OLS-Regressions Analysis	OLS-Regressions Analysis: EM: Συντελεστής (Beta-Factor) & Τιμική Απόκλιση των αποδόσεων των μετοχών AM: Ξένα Κεφάλαια -Quote, DTL-Quote.
12	1997	Chatto-padhyay/ Arcelus/ Simwasan (1997)	Journal of Business Finance & Accounting	CAN	Είναι οι Α.Φ. σημαντικοί κατά την βαθμολόγηση (rating) των Εταιρικών Ομολόγων;	1972-1990	1972-1990: 79 Καναδικές εταιρείες, οι οποίες βαθμολογούνται από την CBRS Compustat	Multiple Discriminant Analysis.	Multiple Discriminant Analysis. (EM): Bond Rating. (AM): Μια σειρά από μεγέθη του Ισολογισμού και Αριθμοδείκτων που χρησιμοποιούνται στο Rating.
13	1998	Ayers (1998)	The Accounting Review	USA	Σύγκριση του Λογιστικού Προτύπου "US SFAS No. 109" και των ρυθμίσεων του προκατόχου του APB No. 11 όσον αφορά το "Value Relevance"	1992-1993	1992-1993: 988 USA-Εταιρείες, DB: Compustat	OLS-Regressions Analysis	OLS-Regressions Analysis: EM: Η χρηματοπιστωτική αποτίμηση της καθαρής θέσης (κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού). AM: DTA, DTL, VA, Επίδραση της μεταβολής των φορολογικών συντελεστών και άλλων Λογ/σμων των Οικονομικών Καταστάσεων.
14	1998	Behn/ Eaton/ Williams (1998)	Accounting Horizons	USA	Παράγοντες που καθορίζουν τον έλεγχο Απομείωσης (VA) των Α.Φ. Ο. Εικραγτικού.	1993	1993: 322 USA-Εταιρείες, Data hand-collected & DB: CD Disclosure.	Univariate T-Tests & multivariate OLS & Tobit Regressions Analysis	Univariate t-Tests & multivariate OLS- και Tobit Regressions Analysis - Μεταβλητές: EM (VA) - Ερμηνευτικές AM: Φορολογητέο εισόδημα εις νέον, Σημείο αντιστροφής φορολογητέων διαφορών, Αποθεματικά για συντάξεις και ωφελήματα προσωπικού, Πιθανά μελλοντικά κέρδη και Στρατηγικές φορολογικού σχεδιασμού
15	1998	Lee (1998)	American Business Review	USA	Υπολογίζουν οι επενδυτές τους Α.Φ. - Έξοδο στην παρούσα αξία όταν απτισμούν επιχειρήσεις;	1985-1991	1985-1991: USA-Εταιρείες (3.280, ετήσιες παρατρ.) DB: Compustat	Earnings Return Model (ERM), Pooled Panel regression	Model (ERM), Panel Regression, EM: μεταβολή της τιμής της μετοχής, AM: Αποτελέσματα προ Α.Φ., Παρούσα αξία Α.Φ., Έξοδο, Διαφορά ανάμεσα σε Α.Φ. - Έξοδο και προεξοφλημένος Α.Φ. - Έξοδο, Μέρισμα ανά μετοχή.

A/A	Έτος Δημ/σης	Συγγραφείς	Είδος/ Περιοδικό Δημοσίευσης	Χώρα στην οποία αναφέρεται	Ερευνητικά Ερωτήματα	Καλυπτ. περίοδος	Περιγραφή Δείγματος	Μοντέλα - Τεχνικές που χρησιμοποιούνται	Μεθοδολογία
16	1998	Miller/ Skinner (1998)	The Accounting Review	USA	Παράγοντες που καθορίζουν τον έλεγχο Απομείωσης (VA) των Α. Φ. Θ. Ενεργητικού. Χρησιμοποιούνται με σκοπό την χειραγώγηση των κερδών (EM) ;	1992-1993	1992-1993: 200 USA-Εταιρείες με σημαντικά μείγθη (DTA) DB: Compustat, I/B/E/S	OLS- Regressions Analysis	OLS-Regressions Analysis: EM: Ύψους του VA και μεταβολή ΔVA. AM (UV): ως Proxies για τα αναμενόμενα κέρδη της επιχείρησης.
17	1998	Viswanathan (1998)	Journal of Financial Statement Analysis	USA	Χρησιμοποιείται η Α. Φ. για την διαχείριση - Χειραγώγηση των κερδών (EM);	1992-1994	1992-1994: 420 USA-Εταιρείες του δείκτη S&P 500. Data hand-collected. DB: Compustat	OLS- Regressions Analysis	OLS-Regressions Analysis: AM: ΔVA. EM: σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο SFAS No. 109, ως Μεταβλητή Ελέγχου (control variables); Η Μεταβολή των αποτελεσμάτων αφαιρούμενων των μεταβολών VA; Leverage - και δεικτών αποδοτικότητας (Performance-)
18	1999	Amir/ Sougiannis (1999)	Contemporary Accounting Research	USA	Πώς αποτιμών Αναλυτές και Επενδυτές τις πληροφορίες για Α. Φ. Απαιτήσεις από Φορολογικές Ζημιές εις Νέων (DTA_LC) και Α. Φ.;	1992-1995	Τα ίδια δεδομένα με τους Amir/ Kirshenheiter/ Willard (1997) εμπλουτισμένα με προγνώσεις Αναλυτών και τιμές μετοχών της DB: I/B/E/S	Analysts earnings Prediction Model (APM-model) και Earnings Valuation Model (EVM)	Οι Εκτιμήσεις των Αναλυτών για τα κέρδη με χρήση του Analysts earnings prediction model (APM-model): EM: Η παρούσα αξία των αναμενόμενων μη κανονικών αποδόσεων. AM: Προσαρμοσμένη Λογιστική Αξία των Ιδίων Κεφαλαίων, τρέχουσες Μη Κανονικές Αποδόσεις, DTA κ.λ.π.
19	2000	Chen/ Schoberbek (2000)	Journal of Accounting Research	USA	Είναι Αναλυτές και επενδυτές σε θέση να ερμηνεύσουν σωστά την επίδραση των μεταβολών των φορολογικών συντελεστών στα αποτελέσματα; Έλεγχος λειτουργικής Προσαρμογής;	1993	Επιλογή από 158 USA-Εταιρείες, που επιλέχθηκαν από την μείωση των (Φ.Σ.) στην χρήση 1993 και δημοσιοποιούν την επίδραση στις σημειώσεις τους (10K Form) - Δεδομένα - Hand-collected	OLS-Regression.	Μοντέλο 1. EM: Λάθη στις προγνώσεις των Αναλυτών όσον αφορά τα EPS. AM: Η εκ των προτέρων εκτιμητέα επίδραση της αλλαγής των φορολογικών συντελεστών, λοιπά έκτακτα αποτελέσματα. Μοντέλο 2. EM: Σωρευτικές Μη κανονικές Αποδόσεις. AM: Η εκ των προτέρων εκτιμητέα επίδραση της αλλαγής των φορολογικών συντελεστών, λοιπά έκτακτα αποτελέσματα, λάθη στις προγνώσεις των Αναλυτών εξαιρούμενων των 2 άλλων AM.
20	2000	Dhalwal/ Trezevant/ Wilkins (2000)	Contemporary Accounting Research	USA	Μπορεί να εξηγηθεί μέσω των Α. Φ. η αρνητική σχέση των αποθεμάτων με την μέθοδο LIFO-Reserves και της χρηματοπιστωτικής αποτίμησης της καθαρής θέσης μιας επιχείρησης;	1974-1995	1974-1995: USA-Εταιρείες (11.617 παρατηρ. panel) DB: Compustat	OLS-Regression.	OLS-Regressions, με διαχωρισμό του δείγματος σε πριν και μετά την μείωση των Φ.Σ. EM: Χρηματοπιστωτική Αξία των Ι.Κ. AM: Αποθέματα αποτιμημένα με την μέθοδο FIFO, Σύνολο λοιπών στοιχείων Ενεργητικού, Υποχρεώσεων (χρεών), LIFO-Reserves, DTL.
21	2001	Bauman/ Bauman/ Halsey (2001)	The Journal of American Taxation Association	USA	Σε ποιο βαθμό η (VA) των Α. Φ.Θ. Ενεργητικού όπως προβλέπεται στο SFAS No. 109, Χρησιμοποιείται για χειραγώγηση των κερδών(EM);	1995-1997	1995-1997: 122 USA-Εταιρείες από τον US-Fortune 500. Δεδομένα - Hand-collected	Mean tests	Έλεγχος Μέσων με κατά περίπτωση διχασμικό Διαχωρισμό του Δείγματος
22	2001	Citron (2001)	Journal of Business Finance and Accounting	UK	Ερωτήματα που σχετίζονται με το "Value Relevance" των μεθόδων "Partial vs. Comprehensive Allocation" σε άμεση σύγκριση.	1989-1991	1989-1991: USA-Εταιρείες (1.512 παρατηρ.) - UK GAAP. DB: Datastream	OLS-Regression	OLS-Regression. EM: Χρηματοπιστωτική Αποτίμηση των Ιδίων Κεφαλαίων AM: DTL με την μέθοδο "Partial Allocation", Διαφορές σε σύγκριση με την "Comprehensiv Allocation", συνολικές DTL, Άθροισμα Ενεργητικού, Άθροισμα άλλων λοιπών Υποχρεώσεων, Αποτελέσματα Προ φόρων, "aggged" Assets.
23	2002	Bauman/ Bauman (2002)	Review of Accounting and Finance	USA	Διαφοροποιείται ο καθορισμός των παραγόντων κατά την μείωση και αύξηση της (VA); Πώς επηρεάζεται η ποιότητα των κερδών (earnings quality) από την μεταβολή αυτή;	1993-1995	1993-1995: 887 USA-Εταιρείες, οι οποίες αναγνώρισαν DTA και έδωσαν σχετική πληροφορία DB: Compustat, CRSP, Disclosure	OLS-Regression	OLS-Regressions: Μοντέλο 1. EM: ΔVA. AM: ΔROA, ΔDTALC, EBT. Μοντέλο 2. EM: Μετοχικές Αποδόσεις (διαφορετικά Χρονικά Παράθυρα). AM: EPS, ΔEPS, ΔVA (Αύξηση), ΔVA (Μείωση) κ.λπ.

A/A	Έτος Δημοσίευσης	Συγγραφείς	Είδος/Περιοδικό Δημοσίευσης	Χώρα στην οποία αναφέρεται	Ερευνητικά Ερωτήματα	Καλυπτι. Περίοδος	Περιγραφή Δείγματος	Μοντέλα - Τεχνικές που Χρησιμοποιούνται	Μεθοδολογία
24	2002	Burgsthaler / Elliott/ Hanlon (2002)	Working Paper	USA	Χρησιμοποιείται η (VA) - Deferred Taxes σε λογικά όρια από τις επιχειρήσεις - προκειμένου να ενοχλούν τα αποτελέσματά τους και να αποφύγουν τις ζημιές.	1993-1998	1993-1998: 482 USA-Εταιρείες, (εκτός του κλάδου των Χρηματοοικονομικών) DB: Compustat	OLS-Regression	OLS-Regressions: EM: ΔVA. AM: Εταιρείες με σχετικά χαμηλή (οριακή) κερδοφορία. Εταιρείες με σχετικά μικρές (οριακές) Ζημιές, ελεγχόμενες για μελλοντικά φορολογητέα κέρδη.
25	2003	Chen/ Danielson/ Schoderbeck (2003)	Journal of Accounting, Auditing & Finance	USA	Είναι οι Αναλυτές σε θέση όταν χρησιμοποιείται η μέθοδος Liability-Method να ερμηνεύουν σωστά την επίδραση μιας αλλαγής των	1993	1993: 144 USA-Εταιρείες, οι οποίες αναφέρουν την επίδραση της μεταβολής των Φ.Σ. στο τρίτο Τρίμηνο (Q3) DB: IBES.	OLS-Regression	OLS-Regression. EM: Προσαρμογή των Προβλεψιών για τα Κέρδη ανά Μετοχή (EPS) μετά την επίδραση της αλλαγής των Φορολογικών Συντελεστών (Φ.Σ.). AM: Αρνητικές και Θετικές Επίδρασεις λόγω αλλαγής των Φ.Σ., συνήθιστα αποτελεσμάτια, και άλλα.
26	2003	Kumar/ Viswanathan (2003)	The Accounting Review	USA	Είναι οι πληροφορίες της (VA) χρήσιμες για την λήψη αποφάσεων; Αξιοποιεί η αγορά τις εμπειροχόμενες σε αυτή προβλέψεις του Management κατά τις επενδυτικές της αποφάσεις;	1994-1998	1994-1998: 106 USA -Εταιρείες , Ελέγχονται 136 (ad-hoc) ανακοινώσεις (News Disclosures) σχετικά με την μεταβολή της (VA) των DTA . DB: LexisNexis, Compustat.	Event Study, OLS-Regression: Regression CAR	Event Study, OLS-Regression: 1. Βήμα: Regression CAR πάνω στις ΔVA και μεταβλητές Ελέγχου - Μη αναμενόμενα κέρδη (unexpected earnings) 2.Βήμα: Regression CAR πάνω σε οριστές της ΔVA, Μη αναμενόμενα κέρδη, Μελλοντικές αποδόσεις και Μεταβλητές-δείκτες για εταιρείες με VA.
27	2003	Phillips/ Pincus/ Rego (2003)	The Accounting Review	USA	Συμβάλει ο Αναβαλλόμενος φόρος - Έξοδο στο να εντοπιστούν πρακτικές EM;	1994-2000	1994-2000: USA-Εταιρείες (2.785 παρατηρ.) με τις αντίστοιχες προβλέψεις των αναλυτών. DB: Compustat.	Probit-Regression	Probit-Regression: EM: Earnings Management ως διχοτομούσα μεταβλητή κατάστασης. AM: DT_Expence, λοιποί EM-δείκτες, λειτουργικό CF και Κλαδικές ψευδομεταβλητές (dummies).
28	2003	Schrand/ Wong (2003)	Contemporary Accounting Research	USA	Χρησιμοποιείται η (VA) κατά την εισαγωγή του SFAS No. 109 και στις χρήσεις που ακολουθούν για την χειραγώγηση των αποτελεσμάτων (EM-HI);	1993-1998	Μέρος 1: 1993: 235 US Banks, οι οποίες εφαρμόζουν για πρώτη φορά το SFAS No. 109. Μέρος 2: 1993-1998: 190 επίσης εταιρικές παρατηρήσεις (Banks) Συλλογή δεδομένων (Hand-Collected) & DB:	Probit-Regression και γραμμική OLS-Regression, EM-Indicators & control variables	Μέρος 1: Probit-Regression και γραμμική OLS-Regression: EM: (VA) ως Δυναμική μεταβλητή και ως σχετικό ποσό. AM: EM-δείκτες, Tier 1 Κεφάλαιο, Αριές Δημιουργίας των DTAs, Q, P, Roxy για υπολογισμούς. Μέρος 2: OLS-Regression. EM: ΔVA. AM: δείκτες για EM-Indicators, και μεταβλητές ελέγχου (control variables).
29	2003	Zeng (2003)	Canadian Journal of Administrative Science	CAN	Πώς αξιολογούνται από τις κεφαλαιαγορές πληροφορίες για Α.Φ. Απαιτήσεις από Ζημιές εις Νέον (DTA_LC); Προσφέρει μια ταξινόμηση κατά φορολογικό περιορισμό (ανακτισσιμότητα) επιπλέον αξία (value)	1997	1997: 359 Καναδικές εταιρείες, εκτός από Χρηματοοικονομικές, DB: Financial Post Card, Disclosure Select Canada	OLS-Regression, (F&O- model)	OLS-Regression, βασισμένη στο Μοντέλο Felthman/Olson (1995). Ελέγχεται εάν οι DTA_LC ανιμετωπίζονται όπως τα υπόλοιπα στοιχεία του εφηνητικού (ενοχλούν μελλοντικά την αξία της επιχείρησης). AM: Η ταξινόμηση τους κατά φορολογικούς και νομικούς περιορισμούς, (χρονική διάρκεια, αιτία δημιουργίας, προέλευση από εσωτερικό/ξέωτερικό).
30	2004	Barragato/ Weiden (2004)	Working Paper	USA	Αποτιμούνται θετικά (Value Relevance) οι Α.Φ. που οφείλονται σε Μόνιμες Διαφορές (permanent differences);	1997-2002	1997-2002: 1.331 USA-Εταιρείες, εκτός από Χρηματοοικονομικές, DB: ExecuComp & Compustat	OLS-Regression, (F&O- model)	OLS-Regression, βασισμένη στο Felthman/Olson (1995). Συμπληρωματική / Επιπρόσθετη μεταβλητή EM: Υποθετική Αναβαλλόμενη Φορολογία από Μόνιμες Διαφορές προερχόμενες από (stock options) Εργαζόμενων.
31	2004	Bauman/ Des (2004)	Journal of Business Finance & Accounting	USA	Χρησιμοποιούνται οι πληροφορίες για μελλοντικά αναμενόμενα κέρδη από DTAs και την (VA) κατά την αποτίμηση των εταιρειών internet;	1999-2000	1999-2000: 176 USA-Εταιρείες Internet DB: S&P's Research Insight, Dreyfus Brokerage Services, PC Data	SUR και OLS Regressions	SUR (Seemingly unrelated regressions) και OLS Regressions: EM: Price-to-Book-Ratio. AM: Indicators variables: DTA αναγνώριση στο σύνολό της (0/1) και DTA ενέλεως μη αναγνωρισμένη ή εν μέρει (0/1), με DTA προσαρμοσμένη αξία βιβλίων, και πλήθος άλλων μεταβλητών

A/A	Έτος Δημοσίευσης	Συγγραφείς	Είδος/ Περιοδικό Δημοσίευσης	Χώρα στην οποία αναφέρεται	Ερευνητικά Ερωτήματα	Καλύπτ. περίοδος	Περιγραφή Δείγματος	Μοντέλα - Τεχνικές που χρησιμοποιούνται	Μεθοδολογία
32	2004	Chao/ Kelsey/ Homg/ Chiu (2004)	The Engineering Economist	USA	Χρησιμοποιείται η (VA) με σκοπό την χειραγώγηση των κερδών (EM);	1996-2000	1996-2000: 2.145 USA-Εταιρείες, DB: Compact Disclosure, Compustat, Lexis-Nexis	Univariate (t-Tests, Mann-Whitney U -Test) και multivariate Tests (OLS); EM: log. VA. AM: Leverage, Μέγεθος, Indicator variables (stock options συνδεδ. με ύψος κερδοφορίας), Αριθμικά Αποτελέσματα Προ Φόρων κ.λπ.	Univariate (t-Tests, Mann-Whitney U -Test) και multivariate Tests (OLS); EM: log. VA. AM: Leverage, Μέγεθος, Indicator variables (stock options συνδεδ. με ύψος κερδοφορίας), Αριθμικά Αποτελέσματα Προ Φόρων κ.λπ.
33	2004	Dhalwal/ Gleason/ Mills (2004)	Contemporary Accounting Research	USA	Χρησιμοποιείται ο Φόρος -Έξοδο από τις εταιρείες με σκοπό την επίτευξη των αποτελεσμάτων που έχουν προβλέψει οι αναλυτές (EM);	1986-1999	1986-1999: USA- Εταιρείες, (4.656 Παρατηρήσεις), DB: Compustat, I/B/E/S και μη δημοσιοποιούμενα στοιχεία από τις φορολογικές δηλώσεις	OLS-Regression, ETR	OLS-Regression: EM: Μεταβολή του ETR από το 3ο στο 4ο Τρίμηνο (Quarter), AM: Απόκλιση της Πρόγνωσης των EPS-Prognose (Ποσό και Indicator variables), μη αναμενόμενες κατηγορίες κερδών, DT_Expence, λογισμοι Οριοθέτησης (Accruals) κ.λπ.
34	2004	Gaeremynck/ Van de Gucht (2004)	Journal of Business Finance & Accounting	BE	Σχολίζεται η εθελοντική εφαρμογή του IAS 12 στο Βέλγιο με πρακτικές "Δημοσιογραφικής Λογιστικής";	1991-1995	1991-1995: 628 Βελγικές Επιχειρήσεις UN, Δεδομένα: Hand- collected	Univariate (Wilcoxon-Test) και multivariate (Logistic Regression) Tests	Univariate (Wilcoxon-Test) και multivariate (Logistic Regression) Tests. Μέτρηση κατά πόσο η απόφαση και η χρονική στιγμή για εθελοντική εφαρμογή των IAS/IFRS συνδέεται με μια θετική επίδραση στα μεγέθη του Ισολογισμού και τα αποτελέσματα.
35	2004	Gordon/ Joes (2004)	The Accounting Review	UK	Χρησιμοποιείται η: Partial Allocation στην UK για την χειραγώγηση κερδών (EM) ή εξυπηρετεί πραγματικούς οικονομικούς στόχους;	1993-1995	1993-1998: UK-Εταιρείες (3.912 Παρατηρήσεις - 809 από εταιρείες του Χρηματοπιστωτικού τομέα) DB: Datastream	OLS-Regressions	OLS-Regressions: Test 1: AV: Υπόλοιπο μη Αναγνωρισμένων Α. Φ. από Προσωπικές Διαφορές. AM: Απώλειες στην κεφαλαιακή επάρκεια και απορρουστική κίνηση για μολύευση και χειραγώγηση κερδών, μεταβλητές ελέγχου. Test 2: EM: Μεταβολή διαθέσιμων αλλά μη Αναγνωρισμένων Α. Φ. (3 χρήσεων). AM: Δ DT, Δ_Μη επιμετρημένοι Α. Φ., Test 3: EM: Κερδοφορία-ΕΒΠΔΑ ή CF (t + η) AM: Κερδοφορία στο t, Δ_ Αναγνωρισμένοι Α. Φ., Δ_ΜΗ
36	2004	Holand/ Jackson (2004)	Accounting and Business Research	UK	Χρησιμοποιείται η: Partial Allocation στην UK για την χειραγώγηση κερδών (EM);	1990-1996	1990-1996: 58 Εταιρείες εισηγμένες στο London Stock Exchange εταιρείες- Δεδομένα Hand-collected και DB	OLS-Regression (iteratively reweighted least squares)	OLS-Regression EM: Υπερ/Υποτιμημένα συνθετικά των Α. Φ. . AM: Διαφορετικά EM-Proxies.
37	2004	Phillips/ Pincus/ Rego/ Wang (2004)	The Journal of the American Taxation Association	USA	Ποια συστατικά των Αναβαλλόμενων Φόρων σχετίζονται με πολιτικές EM;	1994-2000	1994-2000: 396 USA- Εταιρείες, εκτός εταιρειών του Χρηματοπιστωτικού τομέα και αυτών με συγχωνεύσεις & απορροφήσεις. DB: Compustat	Probit-Regression	Probit-Regression: EM: Earnings Management ως δχοτομύοια Μεταβλητή. AM: Μεταβολή της καθαρής Α. Φ. με διαχωρισμό κατά αιτία Δημοσιογράφ, Λοιπών EM Τελεστές, Λειτουργικό CF και Κλασικά dummies
38	2004	Lev/ Nissim (2004)	The Accounting Review	USA	Είναι ο δείκτης (TI/BI) φορολογητέων Κερδών / Λογιστικά κέρδη κατάλληλος για την μέτρηση της συνέχειας - Ποιότητας των Κερδών; Ενωματώνονται οι πληροφορίες που παρέχει στις τιμές των μετοχών πριν και μετά την υιοθέτηση	1973-2000	1973-2000: 5.000 USA-Εταιρείες (28 εταρικές χρήσεις).	Hypothesis test, Regression	Προκειμένου να ελεγχθεί η υπόθεση (Hypothesis test) παλινορροούνται (Regression) η Αύξηση των κερδών και ο δείκτης E/P με τον δείκτη TI/BI, μια μέτρηση του τμήματος των BTDs και των Ταμειακών Ροών (CF). Γίνεται διαχωρισμός στην περίοδο πριν και μετά την εφαρμογή του USA SFAS 109 (1992).

A/A	Έτος Δημσίης	Συγγραφείς	Είδος/ Περιοδικό Δημοσίευσης	Χώρα στην οποία αναφέρεται	Ερευνητικά Ερωτήματα	Καλυπτ. Περίοδος	Περιγραφή Δειγματος	Μοντέλα - Τεχνικές που Χρησιμοποιούνται	Μεθοδολογία
39	2005	Hanlon (2005)	The Accounting Review	USA	Ειδικώνται οι (BTDs) ως δείκτες σταθερότητας – διατηρησιμότητα των κερδών, των δεδουλευμένων υποχρεώσεων, και των ταμειακών ροών για τα κέρδη της επόμενης περιόδου; Χρησιμοποιούνται οι εν λόγω διαφορές από τους επενδυτές για την πρόγνωση της διατηρησιμότητας τιμημάτων των κερδών αυτών;	1994-2000	1994-2000: USA - Εταιρείες (14.106 Παρατηρήσεις), εκτός εταιρειών του Χρηματοπιστωτικού τομέα, DB: CRSP, Compustat	OLS-Regression	OLS-Regression: EM: Αποτελέσματα Προ Φόρων στην Χρονική Σημμή t=1, AM: Αποτελέσματα Προ Φόρων στην Χρονική Σημμή t=0, ως Μεταβλητή Δείκτη (Indicator variable) για εταιρείες με σχετικά μεγάλες BTDs (Αρνητικές και Θετικές).
40	2005	Legoria/Sellers (2005)	Research in Accounting Regulation,	USA	Ειδικώνται η "Interperiod Tax Allocation" για την υποβοήθηση της πρόγνωσης των μελλοντικών Ταμειακών Ροών (CF);	1994-1998	1994-1998: USA - Εταιρείες (1.642 Παρατηρήσεις), εκτός εταιρειών του Χρηματοπιστωτικού τομέα και των Υπηρεσιών - Παροχών, DB: Compustat, Lexis-Nexis	OLS-Regression	OLS-Regression: EM: Λειτουργικό CF των χρήσεων 1995 έως 1998. AM: Λειτουργικό CF της χρήσεως 1994, Μεγέθη: DTL, DTA, VA.
41	2006	Frank/ Rego (2006)	Journal of the American Taxation Association	USA	Χρησιμοποιείται η (VA) για την χειραγώγηση των αποτελεσμάτων (EM);	1993-2002	1993-2002: USA - Εταιρείες (2.243 Παρατηρ.) DB: Compustat, I/B/E/S	OLS- Regressions	OLS-Regressions: EM: το επιλεκτικά επιμετρούμενο (discretionary) Τμήμα της ΔVA (Κατάλοιπα των προσδιορισμών της VA (VA Determinators). AM: Σειρά EM Δείκτες /προσδιοριστές.
42	2006	Gee/ Mano (2006)	Abacus	Jpn	Ποιά η σημασία και η πλήρη αναγνώριση DTAs από προβλέψεις επισφαλών δανείων στο Ενεργητικό για την διατήρηση των Εποπτικών Ιδίων Κεφαλαίων (regulatory capital) και την Διεθνή Λειτουργία τους; Και ποιά η ευθύνη των Ρυθμιστικών, Εποπτικών και Ελεγκτικών Αρχών; Και ποιές οι πολιτικές επιπτώσεις;	2002-2004	2002-2004: Οι 5 μεγαλύτεροι Τραπεζικοί όμιλοι της Ιαπωνίας.	Descriptive statistic	Προσδιορίζονται οι συνιστώσες των Ανεβαλλόμενων Φόρων Ενεργητικού (DTA) των Τραπεζικών Ομίλων και των προβλέψιμων ανακτησιμότητας τους (VA). Ακολουθεί η σύγκριση της επίδρασης της πλήρους αναγνώρισης των DTA στα Εποπτικά Κεφάλαια (TIER 1).
43	2006	Hanlon/ Krishnan (2006)	Working pape	USA	Χρησιμοποιούν οι Ορκωτοί - Ελεγκτές - Λογιστές τις πληροφορίες που ενσωματώνουν οι BTDs και το κόστος του φόρου κατά την εκτίμηση της ποιότητας των οικονομικών καταστάσεων και του κινδύνου των εταιρειών;	2000-2003	2000-2003: USA - Εταιρείες (9.170 Παρατηρ.) DB: Compustat	OLS- Regressions Analysis	OLS-Regressions Analysis: Μοντέλο 1: EM: Αμοιβάτες Ετήσιου Ελέγχου Ορκωτών Λογιστών - Ελεγκτών, AM: BTDs και διαφορές Μεταβλητές Ελέγχου (Control variables) Μοντέλο 2: EM: Τύπος Πιστοποίησης Ελέγχου, AM : BTDs, διαφορές Μεταβλητές Ελέγχου (Control Variables), Μοντέλο 3: AV: Αντικατάσταση /Αλλαγή Ελεγκτών, UV: BTD, Μεταβλητές Ελέγχου.
44	2007	Foster/ Ward (2007)	The Journal of Applied Business Research	USA	Προσφέρει η "Interperiod Tax Allocation" πρόσθετη χρησιμότητα σε σύγκριση με την μέθοδο "Taxes Payable";	1993-2000	1993-2000: USA - Εταιρείες (31.620 Παρατηρ.) DB: Compustat	OLS- Regressions	OLS-Regressions (Ετήσιες παρατηρήσεις). Σύγκριση των Διαφορετικών Προγνωστικών Μοντέλων με "Yuong- Statistik".

A/A	Έτος Δημ/σης	Συγγραφείς	Είδος/ Περιοδικό Δημοσίευσης	Χώρα στην οποία αναφέρεται	Ερευνητικά Ερωτήματα	Καλύπτ. περίοδος	Περιγραφή Δείγματος	Μοντέλο - Τεχνικές που Χρησιμοποιούνται	Μεθοδολογία
45	2008	Christensen/ Paik/ Srice (2008)	Journal of Business Finance & Accounting	USA	Χρησιμοποιείται η (VA) για την χειραγώγηση των αποτελεσμάτων (EM-H);	1996-1998	1996-1998: 444 USA- Εταιρείες "special charges", με (VA) σε ποσοστό πάνω από το 10 % του λογαριασμού τους. Επιπρόσθετα επίσης 444 control -εταιρείες DB: Lexis-Nexis, Compustat, EDGAR	Μοντέλο Πρόγνωσης των Miller/ Skinner (1998) και Διαφορα (t-Tests)	Προσδιορισμός των Τελεστών Δημιουργίας της (VA) μοντέλο (1) και Πρόγνωση όπως σε Behn et al. (1998) και Miller/Skinner (1998). Διαφορα (t-Tests), Μοντέλο 2: Διερεύνηση της αποκλίσης των παραμέτρων που υπολογίστηκαν με την χρήση του Μοντέλου (1) σε σχέση με τα αναμενόμενα, και Διαχωρισμός του δείγματος σε Εταιρείες με εμφάνιση μικρότερης ή μεγαλύτερης απόκλισης (VA) από την αναμενόμενη.
46	2008	Ettredge/ Sun/ Lee/ Anandara-jan (2008)	A Journal of Practice & Theory	USA	Ενδείκνυται οι DTs για τον ενρωτισμό πρακτικών παραποίησης των κερδών/earnings fraud".	Διαχρονικά	65 USA- Εταιρείες, με θετικά αποτελέσματα προ φόρων που ελέγχθηκαν για Απάτη "Frauds", Στοιχεία Έρευνα - SEC's Accounting and Auditing Enforcement Releases (AAER), Επιπρόσθετα 65	Logistic Regression	Logistic Regression: EM: Fraud- firm (0/1). AM: DT_Expence at., discretionary accruals, Auditor, Ξένα Κεφάλαια-Quate, Ξένα Κεφάλαια -Ανάγκες, Δ_Λειτουργικού CF, Proxies για Ανάπτυξη κ.λπ.
47	2008	Skinner (2008)	Journal of Accounting and Economics	Jpn	Αποτελεί η εφαρμογή του IAS 12, και η Αναγνώριση στο Ενεργητικό των Τραπεζών/DTAs, μια έμμεση κρατική βοήθεια σε περίοδο κρίσης; Χρησιμοποιήθηκε η αναγνώριση αυτή για την κάλυψη των ρυθμιστικών κανόνων της κεφαλαιακής επάρκειας;	1998-2003	1998-2003: 86 Μεγαλύτερες Ιαπωνικές Τράπεζες με βάση το συνολικό Ενεργητικό. DB: Compustat	t-Tests, OLS- Regressions	Διαφορετικά t-Tests: Σύγκριση των - σύμφωνα με την τεκμηρίωση Αναγνώρισης των DTA - αναμενόμενων Κερδών/Προ φόρων των Χρηστών που ακολουθούν με τα πραγματοποιηθέντα Κέρδη Προ φόρων. OLS-Regressions: EM: κατά περίπτωση DTA / VA / Net DTA. AM: Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια (IK) (Tier 1), Μεταβλητές Ελέγχου (DTA_NOLs, Ιστορικό Ζημιών κ.λπ.)
48	2009	Chang/ Herbohn/ Tutticci (2009)	Accounting and Finance	AUS	Έχουν "Value Relevance" οι DTAs και DTLS που οριοθετήθηκαν με την μέθοδο των κερδών (Profits Oriented Asset-Liability - Method);	2002-2004	2002-2004: 478 USA- Εταιρείες, εισηγμένες στο "Australian Stock Exchange" DB: Aspect FinAnalysis, Connect4, CRIF	Price-Earnings-Model, F&O valuation model (1995), OLS Regressions, Indicator variables, control variables	Price-Earnings-Model (PEM), F & O valuation model (1995), OLS Regressions: AM: DTL, DTA, DTA LC, Μη αναγνωρισμένα DTA, Ζημιότητες Χρήσεις - Indicator variables, diverse control variables.
49	2009	Crabtree/ Maher (2009)	Journal of the American Taxation Association	USA	Ποια επιδραση έχουν οι διαφορές BTDS / DTs στην αξιολόγηση των εταιρικών ομολόγων (bond rating);	1994-2004	1994-2004: USA- Εταιρείες (1.843 Παρατηρήσεις), εκτός εταιρειών του Χρηματοπιστωτικού τομέα με πρόσφατες εκδόσεις εταιρικών ομολόγων από την Moody's. DB: Compustat, CRSP	Logistic Regression	Logistic Regression: EM: Bond ratings (1-30). AM: Indicator variables: κάτω (αριστερό) τεταρτημόριο (Quantil) DTs, άνω (θετικό) τεταρτημόριο (Quantil) DTs, διαφ. Μεταβλητές ελέγχου.
50	2010	Ayers/ Laplante/ McGuire (2010)	Contemporary Accounting Research,	USA	Ποια επιδραση έχουν οι διαφορές BTDS / ή οι Α. Φ. στην αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας (credit rating);	1994-2004	1994-2004: USA- Εταιρείες (3.132 Παρατηρήσεις), εκτός εταιρειών Χρηματοπιστωτικού τομέα και κοινής ωφέλειας - βασικών υποδομών. DB: Compustat, CRSPUSA_firms	logistic Regression	Logistic Regression: EM: Μεταβολή του "credit rating" (+, -, 0). AM: Μεταβολή των BTDS ή κατά περίπτωση των DT_Expences (διαχωρισμένα in Dezile του δείγματος), div. Μεταβλητές ελέγχου, όπως π.χ. Ο εκτενής φορολογικός σχεδιασμός.

A/A	Έτος Δημ/σης	Συγγραφείς	Είδος/ Περιοδικό Δημοσίευσης	Χώρα στην οποία αναφέρεται	Ερευνητικά Ερωτήματα	Καλυπτ. περίοδος	Περιγραφή Δείγματος	Μοντέλα - Τεχνικές που χρησιμοποιούνται	Μεθοδολογία
51	2010	Herbohn/ Tuticci/ Khor (2010)	Journal of Business Finance & Accounting	AUS	Χρησιμοποιείται το "περίθωρο αναχής" κατά την επιμέτρηση των DTA_LC για σκοπούς EMI;	1999-2005	1999-2005: 391 USA-Εταιρείες, εισηγμένες στο "Australian Stock Exchange" DB: Aspect FinAnalysis, Connect4, I/B/E/S	OLS-Panel Regression	OLS-Panel Regression. Μοντέλο 1: EMI: Μεταβολή στο μη αναγνωρισμένο ποσό των DTA_LC. EMI: Earnings management - Ζημιές Proxies, Ελεγκτές, Μοντέλο 2: EMI: Performance (CF, EBT, EBTTDA) σε μια 1 έως 3 ετάφμενες χρήσεις. AMI: Δ μη αναγνωρισμένου ποσού των DTA_LC; Δ του αναγνωρισμένου ποσού των DTA_LC. Δ αναγνωρισμένου ποσού των DTA που αφορά προσαρτημένες διαφορές κλπ.
52	2011	Reedy (2011)	Working Paper	USA	Ποιες οι επιπτώσεις στις Α.Φ.Θ. και στα αποτελέσματα σύμφωνα με το λογιστικό Πρότυπο US GAAP /SFAS 109 GAAP, μιας αλλαγής των εταιρικών φορολογικών συντελεστών;	2010	2010: USA- Εταιρείες. Συλλεχθέντα δεδομένα (Hand-collected) από τις φορολογικές υποσημειώσεις του Fortune 50,	Descriptive statistic	1) Υπολογισμός των BTDs με προσέγγιση του φορολογητέου εισοδήματος, μέσω αναγωγής του Τρέχοντος φόρου που δίνεται ως πληροφοριακό στοιχείο στις φορολογικές Σημειώσεις για τον Αναβαλλόμενο Φόρο. (hand- collected). 2) Επανεκτίμηση όλων των προσωρινών Διαφορών με τον νέο Φ.Σ. και Προσαρτημένη των Αναβαλλόμενων Φορολογικών θέσεων (DTP's) και των αποτελεσμάτων με επανεκτίμηση δεικτών κερδοφορίας και μόχλευσης.
53	2011	Chudek (2011)	Diss / Journal of International Accounting Research	DE	Εμπνεύχουν οι Αναβαλλόμενοι Φόροι σύμφωνα με το IAS 12 "Value Relevance";	2005-2008	2005-2008: DE - Εταιρείες (626 παρατηρήσεις) εισηγμένες στο Χρηματιστήριο φρανκφούρτης (FWP). Εξαιρέθηκαν εταιρείες του Χρηματιστιστικού τομέα. Δεδομένα Hand-collected και χρήση DB: Thomson Reuters (Datastream, Worldscope)	Χρήση των μοντέλων F & O model (1995)" και OLS- Regressions	OLS-Regression και Μοντέλο Αποτιμήσεων των Feltham & Ohlson (1995). Υπολογισμός της Χρηματιστηριακής Αποτίμησης μιας εταιρείας (P) - market value of equity - με εισαγωγή στο μοντέλο εκτός των μεταβλητών. Net financial assets (NFA), Abnormal Operating Earnings (AOE), Net Operating Assets (NOA) προ των Αναβαλλόμενων Φόρων (DTA/DTL) και των DTA/DTL.
54	2011	Tang (2011)	The International Journal of Accounting	China (P.R.C.)	Μπορούν οι BTDs και ο φορολογικός σχεδιασμός (Tax Management) να στοχευοθετήσουν κατηγορίες για EMI;	1999-2004	1999-2004: 525 Κινεζικές εισηγμένες εταιρείες με συμμετοχή ξένων επενδυτών (B-share firms). Δεδομένα Hand-collected	OLS- Regressions	OLS-Regression: Μοντέλο 1: EMI: BTD. AMI: Δ_Επεκτάσεων σε Ενσώματα (PPE) und Ασύμματα Πάνια, Δ Κύκλος Εργασιών, Φορολογικές Ζημιές, Διαφορές φορολογικών Συντελεστών κλπ (προσφέρει κάτι ο εννοιολογικός των "normal" BTD. είναι τα κατάλοιπα (residuals) "abnormal" BTD) Μοντέλο 2: EMI: abnormal BTD. AMI: EMI- και TM_ Κλίτηρα μ.α.)
55	2011	Poterba et al. (2011)	National Tax Journal	USA	Μπορεί η μεταβολή των Α.Φ.Θ. μιας εταιρείας να αποτελέσει κίνητρο ώστε να ασκηθούν πιέσεις υπέρ ή κατά της φορολογικής μεταρρύθμισης; πως η εταιρεία επηρεάζεται από τη μετάβαση από το ένα φορολογικό καθεστώς στο άλλο;	1993-2004	1993-2004: 74 μεγαλύτερες USA- Εταιρείες - Fortune 50. Συλλεχθέντα δεδομένα (Hand-collected) από τις φορολογικές Σημειώσεις.	Descriptive statistics και αναλύσεις ευαισθησίας	Ανάλυση και ταξινόμησης των Α.Φ.Θ. Υπολογίζουν το βεθβίο επίδρασης στα αποτελέσματα (Revaluation effect) μιας επανεκτίμησης (liability method) των Α.Φ.Θ., λόγω μιας μεταβολής των Φ.Σ. (χρήση 2004) και εάν το γεγονός αυτό μπορεί να επηρεάσει τη συμπεριφορά της επιχείρησης πριν και μετά από μια προαναγγελθείσα αλλαγή. Υπολογίζουν την επίπτωση της μείωσης του Φ.Σ. στον πληρωτέο φόρο (direct effect) και στον αναβαλλόμενο φόρο (revaluations effect) καθώς και την συνολική επίδραση (total effect) στα αποτελέσματα.

A/A	Έτος Δημ/σης	Συγγραφείς	Είδος/ Περιοδικό Δημοσίευσης	Χώρα στην οποία αναφέρεται	Ερευνητικά Ερωτήματα	Καλυπτ. Περίοδος	Περιγραφή Δείγματος	Μοντέλα - Τεχνικές που χρησιμοποιούνται	Μεθοδολογία
56	2011	Ready et al. (2011)	Working Paper,	USA	Σε ποιο βαθμό οι Διαφορές Λογιστικού - Φορολογητέου (BTDs) συνδέονται με τη σταθερότητα και την ανάπτυξη των κερδών, και έχουν σημασία για τους επενδυτές;	1993-2007	1993-2007: 260 USA-Εταιρείες. Στοιχεία των DTA/DTL και από τις συμφωνίες του συνελεστή του φόρου από τις φορολογικές υποσημειώσεις (Hand-Collected) του DB:Fortune 250 και Data Base Palerba 2011	Hypothesis Test Regressions - HLS- (Lev and Nissim, 2004)	Χρησιμοποιούν ένα Μοντέλο παλινδρόμησης (Hypothesis test-HLC), βασίζομενο αυτό των (Lev and Nissim, 2004) για τον έλεγχο των Υποθέσεων υπέρτης συσχέτισης, μεταξύ συγκεκριμένων κατηγοριών BTDs - και EM: Συνεκτικότητας (persistence model) και EM: Μεγέθυνσης των κερδών (earnings growth models) με βασικές ανεξάρτητες μεταβλητές AM: τα Κέρδη Πίρο φόρων (PBTB), το Φορολογητέο Εισόδημα (TI) και τις διαφορές των BTDs.
57	2012	Chen et al. (2012)	Journal of the American Taxation Association	USA	Ποιά η Επίδραση του Φορολογικού Σχεδιασμού (Tax management) και της διαχείρισης των αποτελεσμάτων (EIM) στην πληροφορακή αξία των μεγεθών του Λογιστικού και του Φορολογητέου εισοδήματος;	1992-2010	1992-2010: USA- εταιρείες (71.488 παρατηρήσεις). Εξορίσθηκαν εταιρείες του Χρηματοπιστωτικού Τομέα και των Υπηρεσιών. DB:Compustat & CRSR (Center of Research in Security Prices).	Performance-adjusted accruals model (Kothari et al., 2005) και Cross-sectional Regression	Για την μέτρηση του "Earnings Management", χρησιμοποιείται το "Performance-adjusted accruals model των (Kothari et al., 2005)" και για την μέτρηση της Εξαρτημένης Μεταβλητής EM: Διαφοράς (PBTB - TI): -Διασφραγιστική παλινδρόμηση (Cross-sectional Regression), με κύριες AM: Capital Intensity (καθαρά πάγια - PPE), Newness (επίδραση αποσβέσεων κεταποκτηθέντων PPE), NOL, High Tech Code (εταιρεία Υψηλής Τεχνολογίας).
58	2012	Mahenthirai/ Kasipilla (2011)	Australian Tax Forum. Tax Institute.	My	Μπορεί ο ETR (Effective Tax Rate) να χρησιμοποιηθεί ως μέτρο της επίδρασης των αλλαγών της φορολογικής πολιτικής μιας χώρας, στη φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων.	2011	Δείγμα 345 εισηγμένων Μαλαισιανών εταιρειών	OLS- Regressions	Χρήση OLS-Regressions με εξαρτημένη μεταβλητή των συντελεστών πραγματικής φορολογικής επιβάρυνσης (ETR) και ερμηνευτικές AM: το ποσοστό της κρατικής επιρροής, και του management, Λογισμίου Δεδουλευμένων.
59	2012	Robert Breitkreuz (2012)	Diss.	DE	Είναι σημαντικό και αποτιμάται από την αγορά (value relevant) το πληροφορακό περιεχόμενο των αναβαλλόμενων φόρων κατά την εφαρμογή των ΔΠΧΑ/IFRS	2005-2009	2005-2009: Εταιρείες εισηγμένες στο χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης - FWM (DAX, MDAX, SDAX und TecDAX - 2.389 - 3.329 firm-year). DB: Thomson Reuters: Datastream (DS) Worldscope	Μοντέλα: Feltham & Ohlson (1995), Kirschenheiter und Willard (1997), OLS- Regressions	Μοντέλο Αποτιμήσεων των Feltham & Ohlson valuation model(1995). Υπολογισμός της Χρηματιστηριακής Αποτίμησης μιας εταιρείας (P) - market value of equity- Εισαγωγή στο μοντέλο των Μεταβλητών: Net financial assets (NFA), Abnormal Operating Earnings (AOE), Net Operating Assets (NOA) προ των Αναβαλλόμενων φόρων (DTA/DTL) και των DTA/DTL, και Ζημιών εις Νέον (DTA/DTL_LC).
60	2013	Kasipillai/ Mahenthiran (2013)	Journal of Contemporary Accounting & Economics	My	Χρησιμοποιείται η Αναβαλλόμενη Φορολογία προκειμένου να αποφευχθεί μια μείωση των κερδών και κατά πόσο οι μηχανισμοί της εταιρικής διακυβέρνησης μετριαζουν την έκταση στην οποία η Αναβαλλόμενη Φόροι χρησιμοποιούνται για την χειραγώγηση των κερδών (EIM);	2005-2008	2005-2009. 221 Εταιρείες Εισηγμένες στο Χρηματιστήριο της Μαλαισίας (Bursa Malaysia)	OLS- Regressions, Modified Jones model (Discretionary accruals)	Υιοθετείται η μεθοδ. των (Burgstahler and Dichev, 1997) για ενδοσημο πρακτικών EM μέσω κατανομής των κερδών. Ελέγχεται εάν η καθαρή μεταβολή των (DTLs) μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον εντοπισμό πρακτικών EM πέρα από τα accruals και οι καταλληλότητα του "Modified Jones model". Αιχίζονται οι συνιστώσες των Αναβαλλόμενων φόρων που χρησιμοποιούνται για σκοπούς EM. Μεταβλητές: Λογ/ομοι Δεδουλευμένων (Accruals), Deferred Tax, Συγκέντρωση Μετοχών (ownership concentration), Μηχανισμοί Εταιρικής Διακυβέρνησης (corporate governance mechanisms).

A/A	Έτος Δημ/σης	Συγγραφείς	Είδος/ Περιοδικό Δημοσίευσης	Χώρα στην οποία αναφέρεται	Ερευνητικά Ερωτήματα	Καλυπτ. Περίοδος	Περιγραφή Δειγματος	Μοντέλα - Τεχνικές που Χρησιμοποιούνται	Μεθοδολογία
61	20123	Karampinis/ Hevas (2013)	The International Journal of Accounting	GR	Δημιουργήσε η υιοθέτηση των IFRS στην Ελλάδα κίνητρα για χρηματοοικονομική διαχείριση των κερδών που άπτονται των φόρων;	2000-2010	2000-2010. Όλες οι Εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών επιχειρήσεις (πλν Χρηματοοικονομικών και Ασφαλιστικών). Περίοδος 2000-2004 (714 παρατηρήσεις) και 2005-2010 (664 Παρατηρήσεις)	Modified Jones Model (Discretionary accruals)	Μοντέλο παλιδορομήσεων (Hypothesis test- HLC) -Discretionary accruals- Modified Jones Model (Dechow et al. 1995). AM: ETRCFO (Current tax/ oper. CF), Size, Leverage, Current Asset, Audits).
62	2013	Laux, R. C. (2013)	The Accounting Review	USA	Παρέχουν οι Α. Φ. επιπρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τις μελλοντικές πληρωμές φόρων, κατά πόσον η χρονική στιγμή της αναστροφής και αύξησης των αναβαλλόμενων φόρων επηρεάζει το χρονοδιάγραμμα των μελλοντικών φορολογικών πληρωμών.	1994-2007.	1994-2007. 200 USA-Εταιρείες τους δείκτη S & P 500 (2.763 παρατηρήσεις). Εξαιρούνται Χρημ/κές, Επενδυτικές, Υπηρεσιών. Συλλογή δεδομένων προωγακώς από τις φορολογικές σημειώσεις (10-Κ)	OLS- Regressions	Εξετάζονται διακριτά οι υποθέσεις όσον αφορά DTA/DTL που σχετίζονται με έσοδα και έξοδα που υπεισέρχονται στην διαμόρφωση του Πριν και Μετά Φόρων Αποτελέσματος. Χρησιμοποιείται OLS-Regressions με εξαρτημένη Μεταβλητή (EM) την μελλοντική πληρωμή φόρων (TAXPD) και ερμηνευτικές AM: Δεδομένα έσοδα & έξοδα που δημιουργούν DTA/DTL, και επηρεάζουν τα προ και μετά φόρων αποτελέσματα (GAAP -FIRST, TAX_FIRST).
63	2014	Hanlon/ Navissi/ Soepiyanto (2014)	Journal of Contemporary Accounting and Economics	USA	Επηρεάζεται η "Value Relevance" από την ενιαιακή χρήση των μεθόδων "Profits oriented Asset-Liability-Method και Balance-Sheet oriented Asset-Liability-Method".	2005	2005: 504 USA-Εταιρείες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο της Αυστραλίας "Australian Stock Exchange" (ASX). DB: FinAnalysis, Connecticut	OLS-Regression, F&O-Model (1995)	OLS-Regression, βασιζόμενη στο μοντέλο F&O (1995). Διαχωρισμός των DTs σε αυτούς που προέρχονται από την εφάρμογή της μεθόδου "Profits oriented Asset-Liability-Method" και σε αυτούς της "Balance-Sheet oriented Asset-Liability-Method".
64	2014	Taylor/ Richardson (2014),	Journal of Contemporary Accounting & Economics	AUS	Σχετίζεται η φοροαποφυγή με το εύρος των αποκαλυπτών αβέβαιων φορολογικών θέσεων, με την τεχνολογία σε φορολογικά θέματα και τις διασυνδέσεις των διεθνών της; και κίνητρα αμοιβών τους που βάζονται σε εταιρικές επιδόσεις.	2006-2010	2006-2010: 200 εισηγμένες στο "Australian Stock Exchange" (1.000 παρατηρήσεις). Εξαιρέθηκαν Χρηματοοικονομικές, Ακινήτων	OLS- Regressions	Με την χρήση OLS- Regressions εξετάζεται το κίνητρο για φορολογικό φοροαποφυγή (tax Avoidance) μέσω διαφορετικών προσεγγίσεων του πραγματικού φορολογικού συντελεστή ETR (Effective Tax Rate) και BTDs. Ερμηνευτικές μεταβλητές είναι οι αβέβαιες φορολογικές θέσεις (TRU), η εμπειρία του Δ.Σ και του management σε φορολογικά θέματα (TAXEXP) και (TAXAFF) και μια σειρά μεταβλητών ελέγχου.

III. Απόσπασμα ταξινόμησης και επεξεργασίας συλλεχθέντων στοιχείων Ισολογισμών και Οικονομικών Εκθέσεων (10 εταιρείες από κάθε δείκτη)

ΠΙΝΑΚΑΣ Α1: ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΜΙΛΟΥ - ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (FTSE 20_40_80) – ΧΡΗΣΗ 2012 - ΠΛΗΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	Κωδικός Μετοχής Χ.Α.	Κωδικός Υπερ Κλάδου (ICB)	Επωνυμία	Κωδικός Ονομασία Κατηγορίας Μετοχής	Δείκτης Χρημ/ριου (EN)	(%) Εταιρείας στον Δείκτη	Κωδικοί Δεικτών (ως κρηήρια)	Κεφαλ/ση στον Δείκτη	Κεφαλ/ση Εταιρείας Χ.Α 31/12	Τιμή Κλειστός	Αριθμός Τεμαχίων Η.Δ.Τ.	Ημερ/νια Εξαγωγής στο Χ.Α.Α.	Αριθμός Εργ/ων Ομίλου (σπ.ό Ισολ/μο)
ΒΙΟΧΚ	92	2700	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΧΑΛΚΟΥ ΚΑΙ ΛΑΟΥΜΙΝΙΟΥ Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	50%	1	390.969.218	781.938.437	3,92	199.474.091	Δεκ-47	7.754
ΔΕΗ	916	7500	ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	50%	1	683.240.000	1.366.480.000	5,89	232.000.000	Δεκ-01	20.030
ΕΕΚΚ	238	3500	Coca-Cola Ε.Ε.Ε. Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	40%	1	2.595.198.830	6.487.997.074	17,7	366.553.507	Ιουλ-91	39.736
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	179	2300	ΕΛΛΑΚΤΩΡ ΑΕ	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	75%	1	254.881.891	339.842.521	1,92	177.001.313	Απρ-94	3.972
ΕΛΠΕ	624	500	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΙΑ Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	30%	1	678.510.111	2.261.700.369	7,4	305.635.185	Ιουν-98	2.970
ΜΟΗ	904	500	ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΛΥΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ ΑΕ	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	50%	1	459.749.367	919.498.734	8,3	110.782.980	Αυγ-01	1.763
ΜΠΕΛΑ	456	3700	JUMBO ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	75%	1	581.907.259	775.876.346	5,97	129.962.537	Ιουν-97	3.440
ΜΥΤΙΛ	336	1700	ΜΥΤΙΛΗΝΑΟΣ Α.Ε. ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	75%	1	391.960.427	522.613.903	4,47	116.915.862	Ιουλ-95	1.836
ΟΠΑΠ	896	5700	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	75%	1	1.291.950.000	1.722.600.000	5,4	319.000.000	Απρ-01	986
ΟΤΕ	105	6500	ΟΤΕ Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	75%	1	1.874.825.238	2.499.766.984	5,1	490.150.389	Απρ-96	27.330
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	287	2300	ΓΕΚΤΕΡΝΑ Α.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ, ΑΚΙΝΗΤΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE Mid 40	75%	2	128.824.032	171.765.376	2	85.882.688	Αυγ-69	732
ΕΥΑΠΣ	909	7500	ΕΤ. ΥΑΡΕΥΣΗΣ & ΑΠΟΧ. ΘΕΣ/ΚΗΣ Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE Mid 40	30%	2	65.884.500	219.615.000	6,05	36.300.000	Σεπ-01	258
ΙΑΤΡ	291	4500	ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ Ε.Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE Mid 40	40%	2	27.963.680	69.909.200	0,806	86.735.980	Αυγ-91	2.777
ΙΝΤΚΑ	399	9500	ΙΝΤΡΑΚΟΜ.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE Mid 40	75%	2	61.557.780	82.077.040	0,617	133.025.996	Ιουν-90	4.858
ΛΑΜΒΑ	345	2300	LAMBDA DEVELOPMENT Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE Mid 40	30%	2	53.373.942	177.913.140	4,02	44.257.000	Σεπ-95	196
ΟΛΩ	905	2700	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΘΕΣ/ΚΗΣ Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE Mid 40	20%	2	45.964.800	229.824.000	22,8	10.080.000	Αυγ-01	484
ΣΑΡ	154	3700	ΓΡ. ΣΑΡΑΝΤΗΣ Α.Β.Ε.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE Mid 40	40%	2	59.919.745	149.799.362	4,34	34.515.982	Ιουλ-94	1.385
ΣΙΔΕ	207	1700	ΣΙΔΕΝΟΡ Α.Ε. (ΠΡΩΗΝ ΕΡΑΙΚΩΝ)	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE Mid 40	40%	2	67.370.736	168.426.839	1,75	96.243.908	Δεκ-94	2.745
ΦΡΑΚ	227	3700	FOURLIS Α.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE Mid 40	75%	2	75.341.156	100.454.874	1,97	50.992.322	Απρ-88	3.531
ΝΗΡ	337	3500	ΝΗΡΕΥΣ Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE Mid 40	50%	2	22.002.572	44.005.144	0,691	63.683.276	Μαρ-95	1.166
ΚΟΥΞ	655	9500	INFO-QUEST Α.Ε.Β.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSEMSFW	100%	3	54.798.889	54.798.889	1,14	48.069.201	Δεκ-98	1.200
ΕΔΡΙΠ	864	1300	EURODRIP Α.Β.Ε.Γ.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSEMSFW	100%	3	63.561.498	63.561.498	1,43	44.448.600	Σεπ-00	560
ΝΙΟΥΣ	945	2700	ΕΙΔΗΣ ΕΦΘΗΜΕΡΙΚΗ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSEMSFW	100%	3	14.286.020	14.286.020	0,513	27.848.000	Ιαν-03	780
ΛΟΥΛΗ	252	3500	ΜΥΛΟΙ ΛΟΥΛΗ Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSEMSFW	100%	3	40.643.480	40.643.480	2,67	15.222.276	Ιαν-51	214
ΚΥΡΜ	651	2300	F.H.L. Η. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ ΜΑΡΜΑΡΑ - ΓΡΑΝΙΤΕΣ Α.Β.Ε.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSEMSFW	100%	3	21.542.720	21.542.720	0,92	23.416.001	Δεκ-98	
ΣΑΙΚΑ	148	1300	CYCLON ΕΛΛΑΣ Α.Β.Ε.Ε. & Λιπαντικών & Πετρ/ών	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSEMSFW	100%	3	14.345.680	14.345.680	0,538	26.664.840	Δεκ-90	263
ΡΕΒΟΙΛ	972	5300	ΡΕΒΟΙΛ Α.Ε.Ε.Π	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSEMSFW	100%	3	13.902.720	13.902.720	0,624	22.280.000	Ιαν-04	167
ΕΛΤΟΝ	856	1300	ΕΛΤΟΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΑΕΒΕ	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSEMSFW	100%	3	24.324.470	24.324.470	0,91	26.730.187	Αυγ-00	180
ΣΑΡΑΝ	253	3500	ΚΥΛΙΝΑΡΟΜΥΛΟΙ Κ. ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSEMSFW	100%	3	3.261.530	3.261.530	0,78	4.181.450	Νοε-49	51
ΕΒΕ	317	3700	ΕΒΕ - ΕΝΔΑΜΑΤΩΝ Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSEMSFW	100%	3	8.401.050	8.401.050	0,635	13.230.000	Ιουλ-95	452

ΠΙΝΑΚΑΣ Α2: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ (FTSE 20 - 40 - 80) – ΧΡΗΣΗ 2012

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	Σύνολο Ενεργητικού	Κυκλοφορούντα Περουσιαστικά Στοιχεία	Μη Κυκλοφορούντα Περουσιαστικά Στοιχεία	Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις Ισολογισμού (Α.Φ.Α/ΔΤΑ)	(%) Α.Φ.Α. σε Ίδια σε Ενεργικά	Σύνολο Παθητικού	Σύνολο Υποχρεώσεων (Σ.Υ)	Ίδια Κεφάλαια (ΙΚ.) με ΔΜ	Βρογίμες Υποχρεώσεις (Β.Υ)	Τρέχουσες Φορολογικές Υποχρεώσεις Ισολογισμού 31/12	Μακροίμες Υποχρεώσεις (Μ.Υ)	Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις Ισολογισμού (Α.Φ.Υ/ΔΤΛ)	(%) Α.Φ.Υ. σε Ίδια Κεφάλαια	Καθαρό Ποσό (Α.Φ.Α. - Α.Φ.Υ.) Ισολογισμού - Υπολογιστικά Σημειώσεων	Καθαρό Ποσό (Α.Φ.Α. - Α.Φ.Υ.) Ισολογισμού - Ανάλυση Σημειώσεων	Συμφωνία Καθάρης Α.Φ. (Ισολογισμού- Σημειώσεων)
ΒΙΟΧΚ	3.424.790.786	1.490.348.896	1.934.441.890	14.121.742	0,41%	3.424.790.786	1.972.592.378	1.502.198.407	1.321.286.606	10.616.068	601.305.772	140.741.816	9,37%	-126.620.074	-126.620.074	0
ΔΕΗ	16.059.112.000	3.041.945.000	13.017.167.000	0	0,00%	16.059.112.000	10.204.653.000	5.854.459.000	3.880.653.000	128.619.000	6.324.000.000	212.254.000	3,63%	-212.254.000	-212.254.000	0
ΕΕΚ	7.250.100.000	1.970.800.000	5.279.300.000	40.100.000	0,55%	7.250.100.000	4.243.600.000	3.006.500.000	2.222.300.000	33.200.000	2.021.300.000	177.400.000	5,90%	-137.300.000	-137.300.000	0
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	4.353.695.000	2.152.515.000	2.201.180.000	41.979.000	0,96%	4.353.695.000	3.098.536.000	1.255.159.000	1.422.177.000	11.122.000	1.676.359.000	109.015.000	8,69%	-67.036.000	-67.036.000	0
ΕΛΠΕ	7.404.024.000	2.912.483.000	4.494.541.000	20.437.000	0,28%	7.404.024.000	4.909.008.000	2.495.016.000	4.301.500.000	5.046.000	607.508.000	83.674.000	3,35%	-63.237.000	-63.237.000	0
ΜΟΗ	2.569.551.000	1.313.647.000	1.255.904.000	0	0,00%	2.569.551.000	1.998.724.000	570.827.000	1.376.498.000	171.000	6.222.226.000	51.765.000	9,07%	-51.765.000	-51.765.000	0
ΜΠΕΛΑ	856.686.090	412.355.680	444.330.410	0	0,00%	856.686.090	263.773.677	592.912.413	101.406.970	21.800.933	162.366.707	6.063.277	1,02%	-6.063.277	-6.063.277	0
ΜΠΤΛ	2.687.983.000	1.058.515.000	1.629.468.000	85.961.000	3,20%	2.687.983.000	1.727.646.000	960.338.000	1.420.155.000	11.614.000	307.491.000	151.135.000	15,74%	-65.174.000	-65.174.000	0
ΟΠΑΠ	1.730.822.000	516.605.000	1.214.217.000	2.813.000	0,16%	1.730.822.000	565.503.000	1.165.319.000	303.873.000	34.961.000	261.630.000	5.180.000	0,44%	-2.367.000	-2.367.000	0
ΟΤΕ	8.359.800.000	2.381.300.000	5.978.500.000	257.200.000	3,08%	8.359.800.000	6.346.000.000	2.013.800.000	3.062.300.000	31.600.000	3.283.700.000	84.100.000	4,18%	173.100.000	173.100.000	0
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	2.698.132.000	1.176.554.000	1.521.578.000	56.996.000	2,11%	2.698.132.000	2.121.051.000	577.081.000	957.344.000	3.212.000	1.163.707.000	28.802.000	4,99%	28.194.000	28.194.000	0
ΕΥΑΤΣ	191.426.000	99.818.000	91.608.000	2.672.000	1,40%	191.426.000	55.818.000	135.608.000	29.486.000	4.705.000	26.332.000	0	0,00%	2.672.000	2.672.000	0
ΙΑΤΡ	504.008.000	242.877.000	261.131.000	8.258.000	1,64%	504.008.000	373.300.000	130.708.000	193.099.000	11.564.000	180.201.000	18.480.000	14,14%	-10.222.000	-10.222.000	0
ΙΝΤΚΑ	971.348.000	385.735.000	585.613.000	10.288.000	1,06%	971.348.000	623.378.000	347.969.000	432.953.000	2.071.000	190.425.000	2.289.000	0,66%	7.999.000	7.999.000	0
ΛΑΜΒΑ	894.354.000	279.420.000	614.933.000	5.490.000	0,61%	894.354.000	593.570.000	300.784.000	107.093.000	681.000	486.477.000	46.218.000	15,37%	-40.728.000	-40.728.000	0
ΟΛΟ	160.694.517	97.180.146	63.514.371	1.501.130	0,93%	160.694.517	14.989.988	145.704.529	10.807.987	2.228.366	4.182.000	0	0,00%	1.501.130	1.501.130	0
ΣΑΡ	246.671.520	156.202.905	90.468.615	1.415.767	0,57%	246.671.520	104.068.595	142.602.925	79.572.694	1.596.986	24.495.901	233.611	0,16%	1.182.156	1.182.156	0
ΣΙΔΕ	1.249.007.058	516.419.548	732.587.510	132.384	0,01%	1.249.007.058	780.217.412	468.789.646	556.037.747	2.964.200	224.179.665	51.988.094	11,09%	-51.855.710	-51.855.710	0
ΦΡΑΚ	461.973.000	163.545.000	298.429.000	8.302.000	1,80%	461.973.000	285.084.000	176.889.000	151.199.000	2.054.000	133.885.000	1.421.000	0,80%	6.881.000	6.881.000	0
ΝΗΡ	470.098.465	280.600.541	189.497.924	1.004	0,00%	470.098.465	330.107.380	139.991.085	216.553.534	0	113.553.846	16.625.067	11,88%	-16.624.063	-16.624.063	0
ΚΟΥΣ	303.368.000	167.865.000	135.503.000	5.436.000	1,79%	303.368.000	125.661.000	177.707.000	89.416.000	1.544.000	36.246.000	8.515.000	4,79%	-3.079.000	-3.079.000	0
ΕΔΡΠ	108.735.112	63.812.274	44.922.838	0	0,00%	108.735.112	56.810.839	51.924.273	24.347.460	0	32.463.379	656.421	1,26%	-656.421	-656.421	0
ΝΙΟΥΣ	56.180.845	43.613.769	12.567.076	0	0,00%	56.180.845	32.707.466	23.473.379	31.709.964	18.667	997.502	55.649	0,24%	-55.649	-55.649	0
ΛΟΔΗ	163.843.755	55.367.973	108.475.782	0	0,00%	163.843.755	80.723.917	83.119.838	43.427.489	1.471.459	37.296.428	9.496.118	11,42%	-9.496.118	-9.496.118	0
ΚΥΡΜ	71.544.283	31.963.053	39.581.230	2.712.195	3,79%	71.544.283	35.946.109	35.598.174	19.122.972	4.189.369	16.823.137	4.007.309	11,26%	-1.295.114	-1.295.114	0
ΣΑΙΚΛ	96.005.000	57.959.000	38.046.000	0	0,00%	96.005.000	65.989.000	30.016.000	60.586.000	56.000	5.403.000	2.111.000	7,03%	-2.111.000	-2.111.000	0
ΡΕΒΟΛΙ	111.930.329	45.943.461	65.986.868	313.582	0,28%	111.930.329	92.952.329	18.977.999	74.507.754	0	18.444.575	0	0,00%	313.582	313.582	0
ΕΛΤΟΝ	72.598.379	53.091.894	19.506.485	262.355	0,36%	72.598.379	33.466.699	39.131.680	24.511.822	1.456.045	8.954.877	0	0,00%	262.355	262.355	0
ΣΑΡΑΝ	21.727.822	12.373.951	9.353.871	0	0,00%	21.727.822	16.098.972	5.628.850	15.200.811	184.083	898.161	59.764	1,06%	-59.764	-59.764	0
ΕΛΒΕ	48.046.454	28.733.100	19.313.354	1.046.392	2,18%	48.046.454	24.409.824	23.636.630	22.984.631	82.375	1.425.193	72.774	0,31%	973.618	973.618	0

ΠΙΝΑΚΑΣ Α3: ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΑΠΟ ΧΡΗΣΗ ΣΕ ΧΡΗΣΗ - (FTSE 20 - 40 - 80) - ΧΡΗΣΗ 2012

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	Υπολογιστικά - Μεταβολή Α.Φ. (01/01-31/12)	Άνοιγμα Χρήσης 01/01/200Χ-1	Χρέωση / Πίστωση Απστελέσματα Χρήσης (Α.Χ.) & ή Συνολικού Εισοδήματος / Εσόδων	Χρέωση / Πίστωση Κεφάλαια (ΙΚ.) IAS_12.81 (α)	Ακίνητα - Μεταβολή στη λογιστική αξία που προκύπτει από την αναπροσαρμογή των ενσωματών των ενσώματων παγίων (Δ/Π 16)	Αρχική ανανώριση τεχνών συνθέτου χρηματοοικονομικού μέσου (IAS 32_39)	Συναλλαγματικές διαφορές - Μεταρροπή των οικονομικών καταστάσεων εξωτερικού (Δ/Π 21)	Εξαγορές - Αποκτήσεις & Λοιπά (Μεταβολή λογιστικής πολιτικής/διόρθωση λάθους (Δ/Π 8))	Έλεγχος Συμφωνίας Καθαρής Α.Φ. (Αναλ. Σημειώσεις - Μεταβολής)
ΒΙΟΧΚ	-126.620.074	-138.228.197	10.595.292	1.063.978	-1.154		-49.993		0
ΔΕΗ	-212.245.000	-405.265.000	23.761.000	169.259.000					-9.000
ΕΕΕΚ	-137.300.000	-137.000.000	-4.800.000	5.500.000			-1.000.000		0
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	-67.036.000	-68.657.000	-2.895.000		5.644.000		50.000	-1.178.000	0
ΕΛΠΕ	-63.237.000	-29.165.000	-26.393.000	-6.007.000				-1.672.000	0
ΜΟΗ	-51.765.000	-50.361.000	-1.404.000						0
ΜΠΕΛΑ	-5.404.000	-5.404.000							-659.277
ΜΥΤΙΛ	-62.685.000	-62.685.000							-2.489.000
ΟΠΑΠ	5.393.000	5.393.000							-7.760.000
ΟΤΕ	173.100.000	153.400.000	5.700.000	13.900.000			100.000		0
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	28.194.000	15.177.000	4.970.000	8.054.000				-7.000	0
ΕΥΑΠΣ	2.672.000	1.069.000	1.603.000						0
ΙΑΤΡ	-10.223.000	-13.562.000	3.339.000						1.000
ΙΝΤΚΑ	7.998.000	5.841.000	2.155.000	2.000					1.000
ΛΑΜΔΑ	-40.728.000	-52.676.000	11.975.000	-27.000					0
ΟΛΘ	1.501.130	1.089.143	411.987						0
ΣΑΡ	1.468.710	1.468.710							-286.554
ΣΙΔΕ	-51.855.709	-54.728.167	3.669.135		-794.695		-1.982		-1
ΦΡΑΚ	5.447.000	5.447.000							1.434.000
ΝΗΡ	-18.957.611	-18.957.611							2.333.548
ΚΟΥΕΣ	-3.079.000	1.297.000	-4.983.000	177.000				430.000	0
ΕΑΡΠ	-656.422	147.218	-794.652				-8.988		1
ΝΙΟΥΣ	-55.650	23.340	-78.990						1
ΛΟΥΛΗ	-9.496.118	-10.054.045	557.927						0
ΚΥΡΜ	-1.621.992	-1.621.992							326.878
ΣΑΙΚΑ	-2.111.000	-2.335.000	15.000					209.000	0
ΡΕΒΟΛΑ	366.936	366.936							-53.354
ΕΑΤΟΝ	262.355	95.034	167.321						0
ΣΑΡΑΝ	-1.877.874	-1.877.874							1.818.110
ΕΛΒΕ	973.618	873.526	92.083				-3.384	11.393	0

ΠΙΝΑΚΑΣ Α4: ΑΝΑΛΥΣΗ & ΣΥΜΦΩΝΙΑ - ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ (FTSE 20 - 40 - 80) - ΧΡΗΣΗ 2012

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	Α. Φ. Α. Μικτά Ποσά (Μ.Α. Φ.Α)	Ι. Ασύμμετρες ακιν/σεις (Άυλα Πάγια)	ΙΙ. Ενώσιμες ακιν/σεις	Συμμετοχές και άλλες μακίμες χρημ/κές απαιτήσεις	Οφείλονται σε φορολογική ζημιά ή & Πιστωτικοί φόροι	Αποβέματα - Προσαρμογή προβλεψιμής απώλειας απ' οφέλων	Χρημ/κά μέσα : Αναγνώριση και επιμέτρηση	Προβλέψεις / Προσαρμογές για Επιτοκιακές - Ανεπιδεκτές εισπράξεις απ' αιτήσεις	Κατασκευαστικά Συμβόλαια	Παροχές σε Εργίνους - Προγράμματα Παροχών	Παροχές σε Εργίνους - Συντικά	Λοιπές προβλέψεις - Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού	Μεταβατικοί λογ/μοί Ενεργητικού / Παθητικού & Εσόδων	Λοιπές Μακροπρ./ Βραχυπρ. Απαιτήσεις / Υποχρεώσεις (Δανείων -	Έλεγχος Συμφωνίας (Μικτά - Αναλυτικά Ποσά Α.Φ.Α)	Αξιολόγηση Συμφωνίας (βλ. Πίνακα κριτηρίων)
ΒΙΟΧΚ	14.121.742			12.184.040								7.476.379		10.285.705	15.824.382	3
ΔΗΗ	272.331.000		34.660.000			27.443.000						37.732.000	27.046.000	145.450.000	0	1
ΕΕΕΚ	166.100.000		21.200.000						21.800.000			52.500.000		38.900.000	0	1
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	137.874.000		11.317.000									3.000		103.130.000	1.000	1
ΕΛΠΕ	20.437.000						10.210.000		18.599.000			700.000			29.670.000	3
ΜΟΗ	5.706.000														-5.706.000	3
ΜΠΕΛΑ	942.588	141.571							790.901			10.116			0	1
ΜΥΠΑ	118.047.000	1.351.000	1.671.000				370.000		5.064.000			36.000		40.536.000	-9.000	1
ΟΠΑΠ	2.813.000		-517.000						140.000					3.190.000	0	6
ΟΤΕ	329.900.000		85.100.000						39.800.000			67.400.000	3.800.000	20.700.000	0	1
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	56.996.000	2.857.000					33.311.000	2.127.000				11.602.000		2.030.000	9.261.000	3
ΕΥΑΠΣ	3.454.000		-10.000					2.178.000				1.286.000			0	1
ΙΑΤΡ	8.258.000	261.000									2.768.000			5.228.000	-1.000	1
ΙΝΤΚΑ	20.445.000											3.149.000		6.463.000	0	1
ΛΑΜΜΑ	8.466.000		1.459.000					1.893.000					158.000	1.047.000	-1.000	1
ΟΛΘ	1.501.130	4.625	742.574				-25.212					648.818		130.326	1	2
ΣΑΡ	1.415.767	-118.567	50.700					10.226				960.338		9.572	1	1
ΣΙΑΕ	132.384	183.768										1.981.434			2.097.919	3
ΦΡΑΚ	8.302.000		1.198.000			20.000		789.000				709.000		5.586.000	0	1
ΝΗΡ	1.004										473.429	84.873		2.932.367	3.489.665	3
ΚΟΥΕΣ	5.436.000		-98.000									1.419.000	140.000	3.978.000	4.000	1
ΕΔΡΙΠ	0														0	2
ΝΙΟΥΣ	128.823								128.823						0	1
ΛΟΥΛΗ	0														0	6
ΚΥΡΜ	2.712.195														-2.712.195	6
ΣΑΙΚΑ	0														0	2
ΡΕΒΟΛ	313.582		173.357											140.224	-1	2
ΕΛΤΟΝ	406.594					26.000		327.052				53.542			0	1
ΣΑΡΑΝ	0														0	6
ΕΛΒΕ	1.046.392														-1.046.392	6

ΠΙΝΑΚΑΣ Α5: ΑΝΑΛΥΣΗ & ΣΥΜΦΩΝΙΑ - ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ (FTSE 20 -40 - 80) - ΧΡΗΣΗ 2012

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	Α.Φ.Υ Μικτά Ποσά (-) (Μ.Α.Φ.Υ)	Ι. Ασύμμετρες ακινήσεις (Αυλα Πάνω)	ΙΙ. Ενσώματες ακινήσεις	Συμμετοχές και άλλες μακίμιες χρημικές απειρήσεις	Αποθέματα - Προσρρομγή προβλεψιμής απ αξίωσης απ αξίωστων	Αναπλήρη Αξίας - Ελεγχος Απομειώσεως (Ακινήτων & Επεν/κών	Χρημικά μέσα : Ανανύρωση και επιμέτρηση	Κατασκευαστικά Συμβόλαια	Παροχές σε Εργ/νους - Προγράμματα Παροχών	Παροχές σε Εργ/νους - Συντικά	Λοιπές προβλέψεις - Προβλέψεις για αποζημίωση ττ ροσωπικού	Μεταβατικοί λογ/μοί Ενεργητικού / Παθητικού & Εσοδών	Συνολογική Συναλλαγματικές διαφορές	Φόροι εισοδήματος- Φορολογικού ελέγχου- Φορολογικοί ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ	Λοιπές Μικροπρόβ- Βραχυπρό- Απαιτήσεις /Υποχρεώσεις (Δανείων -	Έλεγχος Συμφωνίας Αναλυτικά Ποσά Α.Φ.Υ.)	Αξολογήση Συμφωνίας (βλ. πίνακα κρηρίων)
ΒΙΟΧΚ	-140.741.816	-706.884	-152.853.403												-3.005.911	-15.824.382	3
ΔΕΗ	-484.585.000	-3.368.000	-481.982.000				796.000						-31.000			0	1
ΕΕΕΚ	-303.400.000		-294.900.000				-2.000.000								-6.500.000	0	1
ΕΛΛΑΚΤΟΡ	-204.909.000		-163.279.000					-27.801.000							-13.829.000	0	1
ΕΛΠΕ	-83.674.000		-82.479.000		-1.467.000								-1.094.000		-28.304.000	-29.670.000	3
ΜΟΗ	-57.471.000	-950.000	-59.115.000							8.960.000			-660.000			5.706.000	3
ΜΠΕΛΑ	-7.005.865		-7.043.035												37.170	0	1
ΜΠΤΛ	-183.221.000	-21.541.000	-36.017.000					-9.315.000	-639.000		-3.265.000				-112.443.000	1.000	1
ΟΠΑΠ	-5.180.000	-5.313.000	-7.998.000							3.817.000	9.853.000				-5.539.000	0	6
ΟΤΕ	-156.800.000	-19.200.000	-61.400.000	-69.200.000			-1.900.000		-2.100.000			-200.000			-2.800.000	0	1
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	-28.802.000	-17.881.000	-2.973.000	-16.052.000		-4.577.000					3.420.000					-9.261.000	3
ΕΥΑΓΣ	-782.000		-782.000													0	1
ΙΑΤΡ	-18.480.000		-19.217.000												737.000	0	1
ΙΝΤΚΑ	-12.448.000	-2.634.000	-4.944.000								-1.198.000				-3.672.000	0	1
ΛΑΜΙΔΑ	-49.192.000		-13.983.000			-32.905.000					-195.000			-1.433.000	-677.000	-1.000	1
ΟΛΟ	0															0	2
ΣΑΡ	-233.611	-166.113	-59.973										-7.525			0	1
ΣΙΛΕ	-51.988.094		-53.698.116												-387.897	-2.097.919	3
ΦΡΑΚ	-1.421.000		-1.958.000		60.000						412.000	-159.000		224.000		0	1
ΝΗΡ	-16.625.067	-169.030	-7.708.568		-12.237.133											-3.489.664	3
ΚΟΥΣ	-8.515.000		-1.069.000												-7.337.000	0	1
ΕΔΡΠΠ	-656.421	-110.237	31.000							87.424		-109.000	-14.582		464.706	-1	2
ΝΙΟΥΣ	-184.472		-138.468									-12.098			-5	1	1
ΛΟΥΛΗ	-9.496.118											-45.998				9.496.118	6
ΚΥΡΜ	-4.007.309		-6.976.604	916.498		-446.529			-1.480.000		-27.226			1.362.558	1.311.995	1	6
ΣΑΙΚΑ	-2.111.000	-101.000	38.000			-2.672.000					671.000				-47.000	0	2
ΡΕΒΟΛΑ	0															0	2
ΕΛΤΟΝ	-189.487	-56.283	-133.204													0	1
ΣΑΡΑΝ	0															0	6
ΕΛΒΕ	-72.774															72.774	6

ΠΙΝΑΚΑΣ Α6: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ (FTSE 20 - 40 - 80) - ΧΡΗΣΗ 2012

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	Κύκλος Εργασιών (Πωλήσεις) ως Κ.Α.Χ.	Κέρδη / Ζημίες (Προ) Φόρων Εισοδήματος ως Κ.Α.Χ.	Κέρδη / Ζημίες (Μετά) Φόρων ως (Κ.Α.Χ.)	Βασικός Μέσος Σταθμικός Συνολικός Αριθμός Μετοχών	Κέρδη / Ζημίες Ανα Μετοχή (τελικά)
ΒΙΟΧΚ	3.316.763.067	-74.956.106	-76.339.679	199.474.091	-0,25
ΔΕΗ	5.717.239.000	95.398.000	30.529.000	232.000.000	0,13
ΕΕΕΚ	7.044.700.000	258.600.000	193.400.000	363.900.000	0,52
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	1.232.817.000	57.919.000	32.272.000	172.431.000	0,07
ΕΛΠΕ	10.468.870.000	114.498.000	81.226.000	305.635.185	0,28
ΜΟΗ	9.681.883.000	103.102.000	78.019.000	110.782.980	0,71
ΜΠΕΛΑ	494.288.503	119.465.601	97.304.705	129.948.548	0,75
ΜΥΤΙΛ	1.453.636.000	61.276.000	51.630.000	106.681.000	1,01
ΟΠΑΠ	3.971.628.000	638.232.000	505.487.000	319.000.000	1,58
ΟΤΕ	4.680.300.000	609.300.000	501.600.000	490.150.389	0,97
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	673.334.000	-43.088.000	-47.163.000	84.367.889	-0,62
ΕΥΑΠΣ	73.851.000	21.477.000	17.780.000	36.300.000	0,49
ΙΑΤΡ	229.514.000	-4.663.000	-7.140.000	86.735.980	-0,08
ΙΝΤΚΑ	541.690.000	-49.485.000	-49.715.000	133.026.000	-0,32
ΛΑΜΔΑ	78.221.000	-106.220.000	-98.265.000	40.328.000	-2,28
ΟΛΘ	52.866.965	23.024.165	18.443.633	10.080.000	1,83
ΣΑΡ	235.998.293	15.290.284	12.154.277	38.350.940	0,35
ΣΙΔΕ	1.046.659.335	-75.657.330	-75.445.893	96.243.908	-0,69
ΦΡΑΚ	420.254.000	-11.700.000	-11.442.000	50.992.322	-0,22
ΝΗΡ	240.082.616	-15.260.134	-13.168.496	63.686.276	-0,21
ΚΟΥΕΣ	282.918.000	1.322.000	-5.856.000	48.069.000	-0,12
ΕΔΡΙΠ	88.462.835	4.562.632	2.818.153	44.448.600	0,06
ΝΙΟΥΣ	48.256.970	1.006.363	285.504	27.750.099	0,01
ΛΟΥΛΗ	91.145.029	3.513.222	402.785	15.222.276	0,03
ΚΥΡΜ	34.726.638	4.564.262	2.980.576	22.388.793	0,13
ΣΑΙΚΛ	364.353.000	-527.000	-772.000	26.664.840	-0,03
ΡΕΒΟΙΛ	905.714.720	-3.539.231	-3.654.813	22.280.000	-0,19
ΕΛΤΟΝ	88.684.433	4.042.575	3.200.537	26.730.187	0,12
ΣΑΡΑΝ	20.759.903	328.135	359.362	4.181.450	0,06
ΕΛΒΕ	56.612.819	1.505.263	811.122	13.230.000	-0,01

ΠΙΝΑΚΑΣ Α7: ΑΝΑΛΥΣΗ ΦΟΡΩΝ & ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ (FTSE 20 - 40 - 80) - ΧΡΗΣΗ 2012

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	Τρέχων Φόρος (Φόρος Χρήσης) [1]	Αναβαλλόμενος Φόρος Έσοδο (+) [2]	Αναβαλλόμενος Φόρος Έξοδο (-) [2]	Λοιποί Φόροι - Προβλέψεις φόρων κλπ [3]	Σύνολο - φόρος Εσοδήματος ως ανάληψη στις Σημειώσεις	Φόρος Εσοδήματος ως (Κ.Α.Χ.)	(Συμφωνία φόρων Σημειώσεων - Κ.Α.Χ.)	Πληρωμές φόρος (ΧΡ_Τ-1) -ως Κατάσταση Τραπεζικών Ροών	(Τρ. Φ.Σ.) - Τρέχων Φορολ. Σημειώσεων (Τρέχων φόρος / φορος /	(Φ.Σ.Λ.Κ.) - Φορολ. Συντελ. Λογιστικών Κερδών - Φ.Σ. ΔΛΠ /	(Φ.Σ.Τ.Ρ.) - Φορολ Συντ. Τραπεζικών Ροών (Φόρος	(%) ΑΦ (+ / -) επί των Λογ. Αποτελ. Προ Φόρων (ΔΛΠ / IAS 12)	(%) ΑΦ_ΕΣΟΔΟ στον (Φόρο Λογιστικών Κερδών) (ΔΛΠ / IAS 12)	(%) ΑΦ_ΕΣΟΔΟ στον Φόρο Λογιστικών Κερδών (ΔΛΠ / IAS 12)
ΒΙΟΧΚ	-11.978.865	10.595.292	0	0	-1.383.573	-1.383.573	0	-10.651.031	-15,98%	-1,85%	-14,21%	14,14%	-765,79%	0,00%
ΔΕΗ	-94.865.000	23.761.000	0	6.235.000	-64.869.000	-64.869.000	0	-50.370.000	-99,44%	-68,00%	-52,80%	24,91%	-36,63%	0,00%
ΕΕΚ	-60.400.000	0	-4.800.000	0	-65.200.000	-65.200.000	0	-95.000.000	-23,36%	-25,21%	-36,74%	-1,86%	0,00%	7,36%
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	-22.752.000	0	-2.895.000	0	-25.647.000	-25.647.000	0	-29.007.000	-39,28%	-44,28%	-50,08%	-5,00%	0,00%	11,29%
ΕΛΠΕ	-8.79.000	0	-26.393.000	0	-33.272.000	-33.272.000	0	-33.826.000	-6,01%	-29,06%	-29,54%	-23,05%	0,00%	79,32%
ΜΟΗ	-23.235.000	0	-1.404.000	-258.000	-24.897.000	-24.897.000	0	-37.366.000	-22,54%	-24,15%	-36,24%	-1,36%	0,00%	5,64%
ΜΠΕΛΑ	-21.419.069	0	-714.227	-27.600	-22.160.896	-22.160.896	0	-28.938.170	-17,93%	-18,55%	-24,22%	-0,60%	0,00%	3,22%
ΜΥΠΛ	-1.808.000	0	-6.901.000	-937.000	-9.646.000	-9.646.000	0	-4.187.000	-2,95%	-15,74%	-6,83%	-11,26%	0,00%	71,54%
ΟΠΑΠ	-134.574.000	0	-5.393.000	4.222.000	-132.745.000	-132.745.000	0	-91.560.000	-20,62%	-20,80%	-14,35%	-0,84%	0,00%	4,06%
ΟΤΕ	-113.200.000	5.700.000	0	-200.000	-107.700.000	-107.700.000	0	-116.500.000	-18,58%	-17,68%	-19,12%	0,94%	-5,29%	0,00%
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	-7.653.000	4.970.000	0	-1.392.000	-4.075.000	-4.075.000	0	-14.849.000	-17,76%	-9,46%	-34,46%	11,53%	-121,96%	0,00%
ΕΥΑΣΤ	-5.219.000	1.603.000	0	-81.000	-3.697.000	-3.697.000	0	-7.677.000	-24,30%	-17,21%	-35,75%	7,46%	-43,36%	0,00%
ΙΑΤΡ	-5.816.000	3.339.000	0	0	-2.477.000	-2.477.000	0	-3.776.000	-124,73%	-53,12%	-80,98%	71,61%	-134,80%	0,00%
ΙΝΤΚΑ	-2.384.000	2.155.000	0	0	-229.000	-229.000	0	-621.000	-4,82%	-0,46%	-1,25%	4,35%	-941,05%	0,00%
ΛΑΜΜΑ	-4.019.000	11.975.000	0	0	7.956.000	7.956.000	0	-1.379.000	-3,78%	7,49%	-1,30%	11,27%	150,52%	0,00%
ΟΛΘ	-4.992.519	411.987	0	0	-4.580.532	-4.580.532	0	-3.270.171	-21,68%	-19,89%	-14,20%	1,79%	-8,99%	0,00%
ΣΑΡ	-2.827.059	0	-308.949	0	-3.136.008	-3.136.008	0	-2.120.329	-18,49%	-20,51%	-13,87%	-2,02%	0,00%	9,85%
ΣΙΔΕ	-3.457.697	3.669.135	0	0	211.438	211.438	0	-3.367.717	-4,57%	0,28%	-4,45%	4,85%	1735,32%	0,00%
ΘΡΑΚ	-1.206.000	1.464.000	0	0	258.000	258.000	0	-1.327.000	-10,31%	2,21%	-11,34%	12,51%	567,44%	0,00%
ΝΗΡ	-487.512	2.579.150	0	0	2.091.638	2.091.638	0	-769.564	-3,19%	13,71%	-5,04%	16,90%	123,31%	0,00%
ΚΟΥΣ	-2.196.000	0	-4.983.000	0	-7.179.000	-7.178.000	-1.000	-3.072.000	-166,11%	-543,04%	-232,38%	-376,93%	0,00%	69,41%
ΕΛΡΙΠ	-954.827	0	-794.652	-25.000	-1.774.479	-1.744.479	-30.000	-1.953.051	-20,93%	-38,89%	-42,81%	-17,42%	0,00%	44,78%
ΝΙΟΥΣ	-591.181	0	-78.990	-50.688	-720.859	-720.859	0	-94.787	-58,74%	-71,63%	-9,42%	-7,85%	0,00%	10,96%
ΛΟΥΛΗ	-340.891	0	-549.130	-2.220.416	-3.110.437	-3.110.437	0	-1.249.125	-9,70%	-88,54%	-35,55%	-15,63%	0,00%	17,65%
ΚΥΡΜ	-1.583.686	0	0	0	-1.583.686	-1.583.686	0	-3.918.759	-34,70%	-34,70%	-85,86%	0,00%	0,00%	0,00%
ΣΑΙΚΑ	-260.000	15.000	0	0	-245.000	-245.000	0	-15.000	-49,34%	46,49%	2,85%	2,85%	-6,12%	0,00%
ΡΕΒΟΛΑ	-98.602	0	0	-16.980	-115.582	-115.582	0	-62.227	-2,79%	3,27%	1,76%	0,00%	0,00%	0,00%
ΕΛΤΟΝ	-909.388	122.073	0	-54.724	-842.039	-842.038	-1	-776.076	-22,50%	-20,83%	-19,20%	3,02%	-14,50%	0,00%
ΣΑΡΑΝ	-114.000	145.000	0	0	31.000	31.228	-228	674.267	-34,74%	9,45%	205,48%	44,19%	467,74%	0,00%
ΕΛΒΕ	-559.165	92.083	0	-227.059	-694.141	-694.141	0	-521.331	-37,15%	-46,11%	-34,63%	6,12%	-13,27%	0,00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ ΦΟΡΩΝ & ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ (FTSE 20 - 40 - 80) - ΧΡΗΣΗ 2012

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	Αναλογούν φόρος στην Κ.Α.Χ. (Υπολοιπά: κέρδη Προ φόρων * Ο.Φ.Σ. 20% για 2012)	Φορολογική Επίδραση (+/-)	Μεταβολές Αναβλίου φόρου	Φορολογική Αναμόρφωση Δαπανών	Φορολογική Αναμόρφωση Εσόδων	Χρηματοοικ ονομική Μίσθωση (Leasing)	Μονιμες Διαφορές (Μη αναπρέμιμες σπασίσιμες από φορική βάση)	Μεταβολές από Αλλαγή Φορολογικών Συντελεστών (IAS 12.80 δ)	Ποσό που σχετίζεται με τη δημιουργία και αναστροφή φορολογικών Ζημιών (IAS 12.80 γ)	Φόροι Ακίνητης Περιοχής	Διαφορές που σχετίζονται με φόρους	Διαφορές Φορολογικού Ελέγχου	Προβλέψεις για Ειδικό φόρο	Λοιπά Ποσά (+/-)	Σύνολο	Συμφωνία φόρου Εισοδήματος Κ.Α.Χ. - Πίνακα Συμφωνίας	Ασυμφωνία / Αποκλίση < 5%, τότε = 1, άλλως = 0
ΒΙΟΚΚ	14.991.221	-3.727.231			1.134.539		-4.005.112		-16.347.756	-387.299	21.834	-181.339	-15.000	7.132.570	-1.383.573	0	1
ΔΕΗ	-19.079.600		-24.509.000	-27.516.000									6.235.000		-64.869.600	600	1
ΕΕΚ	-51.720.000	-8.300.000		-33.300.000	33.600.000			1.500.000	-1.300.000					-5.700.000	-65.220.000	20.000	1
ΕΛΛΑΚΤΡ	-10.262.000			-13.576.000	5.640.000				-6.486.000			-963.000			-25.647.000	0	1
ΕΛΠΕ	-22.899.600														-22.899.600	-10.372.400	0
ΜΟΗ	-20.620.400			-977.918	412.408					-309.306				-3.608.570	-25.053.786	156.786	1
ΜΠΕΛΑ	-21.628.974			196.955	289.959					-134.463	-27.600			-856.773	-22.160.896	0	1
ΜΥΤΛ	-12.241.000	159.000		-4.551.000	4.336.000					-938.000			-450.000	4.165.000	-9.646.000	0	1
ΟΠΑΠ	-127.646.400	388.000		-7.519.000			-2.191.000						10.100.000		-132.745.400	400	1
ΟΤΕ	-121.860.000	9.300.000	12.500.000	-26.500.000	31.400.000				-11.500.000					-1.000.000	-107.660.000	-40.000	1
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	8.617.600	-5.009.000		-4.546.000					-1.739.000	-7.000	-1.392.000				-4.075.400	400	1
ΕΥΑΓΣ	-4.295.400			-299.000	979.000					-81.000					-3.696.400	-600	1
ΙΑΤΡ	932.600	-11.000		-2.498.000	6.000				-907.000						-2.477.400	400	1
ΙΝΚΑ	9.897.000			-11.051.000	306.000	314.000			368.000					-63.000	-229.000	0	1
ΛΑΜΔΑ	20.709.000			-1.575.000	2.530.000				-11.637.000	-169.000				-1.902.000	7.956.000	0	1
ΟΛΘ	-4.604.833			-208.911	133.000					-25.995				126.207	-4.580.532	0	1
ΣΑΡ	-3.058.057	625.583		-568.898	609.891				-382.920					-361.607	-3.136.008	0	1
ΣΙΜΕ	15.131.466	-2.331.553			998.902		-642.180		-12.930.121	-23.973	21.834	-295.484	282.548		211.439	-1	1
ΦΡΑΚ	1.540.000			-511.000	29.000				155.000	-28.000	-105.000			-823.000	257.000	1.000	1
ΝΗΡ	3.052.027			-4.758.000	-1.356.000				-271.000					-960.389	2.091.638	0	1
ΚΟΥΣ	-673.000													-420.000	-7.178.000	0	1
ΕΔΡΙΠ	-912.526														-912.526	-831.953	0
ΝΙΟΥΣ	-201.273			-381.628	34.634		-103.113		-12.864	-5.927		-81.551	30.863		-720.859	0	1
ΛΟΥΛΗ	-702.644														-702.644	-2.407.793	0
ΚΥΡΜ	-1.049.433			-537.556	-66							3.369			-1.583.686	0	1
ΣΑΙΚΑ	105.400														105.400	-350.400	0
ΡΕΒΟΛΑ	707.846														707.846	-823.428	0
ΕΑΤΟΝ	-808.515	47.496			21.815					-3.922	-54.724	-44.188			-842.038	0	1
ΣΑΡΑΝ	-65.627		-7.000							-8.000	-32.000			143.000	30.373	855	1
ΕΛΒΕ	-464.076									-3.006			-30.000		-694.141	0	1

ΠΙΝΑΚΑΣ Α9: ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΩΝ - (FTSE 20- 40 - 80) - ΧΡΗΣΗ 2012

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	ΑΜΣΟΕΛ Ελεγκτικής Εταιρείας	Αλλαγή Ελεγκτικής Εταιρείας = 1	Κωδ. Ελεγκτικής Εταιρείας (1) (ως π.ιν. Κριτηρίων)	Κωδ. Ελεγκτικής Εταιρείας (2) (ως π.ιν. Κριτηρίων)	Κ1=Τύπος Ελεγκτικής (ως π.ιν. Κριτηρίων)	ΑΜΣΟΕΛ Ορκωτού Ελεγκτή	Κ2 =Σύνθεση Ελέγχου	SCORING (Κ1+Κ2)	Τύπος - έκθεσης Ορκωτού Ελεγκτή (ως π.ιν. Κριτηρίων)
ΒΙΟΧΚ	114	0	4	0	3	19.071	2	5	1
ΔΕΗ	107	0	4	0	3	16.631	2	5	2
ΕΕΕΚ	113	0	4	0	3	38.081	2	5	1
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	113	0	4	0	3	17.681	2	5	1
ΕΛΠΕ	113	0	4	0	3	38.081	2	5	1
ΜΟΗ	120	0	4	0	3	19.271	2	5	1
ΜΠΕΛΑ	127	0	4	0	3	15791-28481	3	6	1
ΜΥΤΙΛ	127	0	4	0	3	13671-25131	3	6	2
ΟΠΑΠ	113	1	4	0	3	12.111	2	5	1
ΟΤΕ	113	0	4	0	3	38.081	2	5	1
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	125	1	1	0	3	13.711	2	5	2
ΕΥΑΠΣ	127	0	4	0	3	13671-25701	3	6	2
ΙΑΤΡ	153	0	2	0	1	24.571	2	3	1
ΙΝΤΚΑ	125	0	1	0	3	14.701	2	5	1
ΛΑΜΔΑ	113	0	4	0	3	16.891	2	5	1
ΟΛΘ	107	0	4	0	3	16631-25921	3	6	1
ΣΑΡ	148	0	2	0	1	10.741	2	3	1
ΣΙΔΕ	113	0	4	0	3	17.701	2	5	2
ΦΡΑΚ	107	0	4	0	3	13.301	2	5	1
ΝΗΡ	107	0	4	0	3	23.431	2	5	1
ΚΟΥΣΣ	113	0	4	0	3	17.681	2	5	1
ΕΔΡΙΠ	164	1	2	0	1	33.311	2	3	1
ΝΙΟΥΣ	125	0	1	0	3	13791-15291	3	6	2
ΛΟΥΛΗ	111	0	2	0	1	12.391	2	3	1
ΚΥΡΜ	125	0	1	0	3	15.661	2	5	1
ΣΑΙΚΛ	120	0	4	0	3	13.991	2	5	1
ΡΕΒΟΙΛ	125	0	1	0	3	12.001	2	5	1
ΕΛΤΟΝ	125	0	1	0	3	14.941	2	5	1
ΣΑΡΑΝ	125	0	1	0	3	14.321	2	5	1
ΕΛΒΕ	125	0	1	0	3	14.981	2	5	1

**ΠΙΝΑΚΑΣ Α10: ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ – ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ
ΦΟΡΟΥΣ - ΧΡΗΣΗ 2012**

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	Νο σημείωσης (Α_Φ - Φ)	Αριθμ. Σελίδων σχετ. με Αναβαλ. & Φόρους Εισοδήματος	Συνολικός Αριθμός Σελίδων Σημειώσεων (Σύνολο μείον Οικονομικές Καταστάσεις)	% Σελίδων για Φόρους Στο Σύνολο Οικον. Εκθεσης	Αριθμός Σελίδων Σημειώσεων Σχετικά με Ισολογισμό & Αποτελέσματα Χρήσης (πλην)	(%) Σελίδων για Φόρους σε Σημειώσεις για Ισολογισμό & Αποτελέσματα Χρήσης (Οικονομικής Έκθεσης)
ΒΙΟΧΚ	13_29	2	62	3,23%	32	6,25%
ΔΕΗ	14_14	3	66	4,55%	27	11,11%
ΕΕΕΚ	9_22	5	82	6,10%	29	17,24%
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	26_33	4	83	4,82%	49	8,16%
ΕΛΠΕ	18_28	4	60	6,67%	23	17,39%
ΜΟΗ	23_10	2	45	4,44%	20	10,00%
ΜΠΕΛΑ	5,24_5,6	3	52	5,77%	22	13,64%
ΜΥΤΙΛ	6,5_6,27	3	102	2,94%	30	10,00%
ΟΠΑΠ	11.13_11.30	2	72	2,78%	34	5,88%
ΟΤΕ	22_22	4	61	6,56%	27	14,81%
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	26_26	3	62	4,84%	19	15,79%
ΕΥΑΠΣ	26_26	2	36	5,56%	14	14,29%
ΙΑΤΡ	12_12	4	65	6,15%	37	10,81%
ΙΝΤΚΑ	14_34	4	69	5,80%	34	11,76%
ΛΑΜΔΑ	12_28	5	61	8,20%	30	16,67%
ΟΛΘ	8,25-8,25	3	48	6,25%	22	13,64%
ΣΑΡ	,10,11-4,10,1	3	45	6,67%	22	13,64%
ΣΙΔΕ	12_28	3	54	5,56%	29	10,34%
ΦΡΛΚ	22_22	4	65	6,15%	44	9,09%
ΝΗΡ	23_16	4	82	4,88%	30	13,33%
ΚΟΥΕΣ	18_31	4	70	5,71%	36	11,11%
ΕΔΡΙΠ	14	2	50	4,00%	19	10,53%
ΝΙΟΥΣ	10	3	64	4,69%	35	8,57%
ΛΟΥΛΗ	7,15_7,29	3	30	10,00%	16	18,75%
ΚΥΡΜ	16_29	3	65	4,62%	36	8,33%
ΣΑΙΚΛ	20_19	1	36	2,78%	20	5,00%
ΡΕΒΟΙΛ	6.6	1	45	2,22%	31	3,23%
ΕΛΤΟΝ	8_22	4	42	9,52%	37	10,81%
ΣΑΡΑΝ	4,24_4,7	2	33	6,06%	15	13,33%
ΕΛΒΕ	6,6_6,18	2	38	5,26%	22	9,09%

ΠΙΝΑΚΑΣ Α11: ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ – ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΖΗΜΙΕΣ ΕΙΣ ΝΕΟΝ – (FTSE 20- 40 - 80) - ΧΡΗΣΗ 2012

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	DTAs_TLC (μικτό) Αναβνοι Φόροι Ζημιών εις Νέον	DTLs_TLC (μικτό) Αναβνοι Φόροι Ζημιών εις Νέον	Net DTs_TLC (Καθαρό πησού) Αναβνοι Φόροι Ζημιών εις Νέον	1=Net DTs_TLC>0 (Καθαρή Απαιτήση από Ζημιές εις Νέον)	(%) Net DTAs_TLC (Net DTs)	Δ_DTA (Χ+1) (-) = VA (Απομείωση), (+) = Rec. DTA_TLC (Αναγνώριση)	Εάν έχουμε Αναγνώριση=1, Απομείωση=2, 2005 = 3, άλλως = 0	Δ_Net DTs_TLC Total Asset	D_Net DTs_TLC Total Equity	Δ_Net DTs_TLC/ Earnings b. Taxis	IAS 12.35/ 12.82.β) Ιστορικό πρόσφατων Ζημιών ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ (Προηγούμενη ή τρέχουσα χρήση) (NAI=1 OXI=0)	(IAS 12.36 α) Επικρατές φορολογητέες προσαυμένες διαφορές? (ΑΦΑ- ΑΦΥ>0) =1 ΕΧΕΙ=0)	Εταιρείες με (2) κριτήρια (Ιστορικό Ζημιών & Μη Α.Φ.Υ.) = 1	Εταιρείες με (3) κριτήρια (Ιστορικό Ζημιών & Μη επικρατές Α.Φ.Υ. + Αναγνώριση DTA_TLC &) = 1
ΒΙΟΧΚ	12.184.040	0	12.184.040	1	-9,62%	-1.922.191	2	-0,06%	-0,13%	2,56%	1	0	0	0
ΔΦΚ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	1	0	0	0
ΕΕΚ	31.700.000	0	31.700.000	1	-23,09%	-6.400.000	2	-0,09%	-0,21%	-2,47%	0	0	0	0
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	765.000	0	765.000	1	-1,14%	-13.055.000	2	-0,30%	-1,04%	-22,54%	0	0	0	0
ΕΛΠΕ	20.598.000	0	20.598.000	1	-32,57%	20.598.000	1	0,28%	0,83%	17,99%	0	0	0	0
ΜΟΗ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0	0	0
ΜΠΕΛΑ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0	0	0
ΜΥΠΛ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0	0	0
ΟΠΑΠ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0	0	0
ΟΤΕ	36.000.000	0	36.000.000	1	20,80%	9.000.000	1	0,11%	0,45%	1,48%	0	1	0	0
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	14.330.000	0	14.330.000	1	50,83%	6.206.000	1	0,23%	1,08%	-14,40%	1	1	1	1
ΕΥΛΠΣ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	1	0	0
ΙΑΤΡ	0	0	0	0	0,00%	-37.000	2	-0,01%	-0,03%	0,79%	1	0	0	0
ΙΝΤΚΑ	10.833.000	0	10.833.000	1	135,43%	866.000	1	0,09%	0,25%	-1,75%	1	1	1	1
ΛΑΜΔΑ	3.908.000	0	3.908.000	1	-9,60%	1.661.000	1	0,19%	0,55%	-1,56%	1	0	0	0
ΟΛΩ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	1	0	0
ΣΑΡ	503.499	0	503.499	1	42,59%	-372.651	2	-0,15%	-0,26%	-2,44%	0	1	0	0
ΣΙΔΕ	65.101	0	65.101	1	-0,13%	25.866	1	0,00%	0,01%	-0,03%	1	0	0	0
ΦΡΛΚ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	1	1	1	0
ΝΗΡ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	1	0	0	0
ΚΟΥΣ	1.000	0	1.000	1	-0,03%	-4.265.000	2	-1,41%	-2,40%	-322,62%	0	0	0	0
ΕΔΡΠ	0	376.480	376.480	1	-57,35%	-554.040	2	-0,51%	-1,07%	-12,14%	0	0	0	0
ΝΙΟΥΣ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0	0	0
ΛΟΥΛΗ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0	0	0
ΚΥΡΜ	0	497.586	497.586	1	-38,42%	-23.386	2	-0,03%	-0,07%	-0,51%	0	0	0	0
ΣΑΙΚΑ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	1	0	0	0
ΡΕΘΟΛ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	1	1	1	0
ΕΛΤΟΝ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	1	0	0
ΣΑΡΑΝ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0	0	0
ΕΛΒΕ	0	0	0	0	0,00%	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	1	0	0

Β. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΙ ΟΜΙΛΟΙ

ΠΙΝΑΚΑΣ Β1: ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΜΙΛΟΥ - ΤΡΑΠΕΖΕΣ - ΧΡΗΣΕΙΣ (2010 -2012)

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	Ενοπ/νες Οικ/κές Κατ/σεις- Χρήση	Επωνυμία	Ονομασία Κατηγορίας Μετοχής	Δείκτης Χρημ/ρίου (EN)	(%) Εταιρείας στον Δείκτη	Κεφαλαίοποίηση στον Δείκτη	Κεφαλ/ση Εταιρείας Χ.Α 31/12	Τιμή Κλεισ/τος	Αριθμός Τεμαχ/ων Η.Δ.Τ.	Ημερ/νία Εισαγωγής στο Χ.Α.Α.	Αριθμός εργ/ών Ομίλου (από Ισολ/μιο)
ΕΤΕ	2012	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	100%	1.233.356.722	1.233.356.722	1.2900	956.090.482	22/2/1905	35.078
ΕΤΕ	2011	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	100%	1.548.866.581	1.548.866.581	1.6200	956.090.482	22/2/1905	34.698
ΕΤΕ	2010	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΕ	ΜΕΓ. ΚΕΦ.	FTSE/ASE 20	100%	5.784.347.416	5.784.347.416	6.0500	956.090.482	22/2/1905	36.866
ΑΛΦΑ	2012	ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	100%	769.348.293	769.348.293	1.4400	534.269.648	2/11/1925	13.650
ΑΛΦΑ	2011	ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	100%	287.437.071	287.437.071	0.5380	534.269.648	2/11/1925	14.337
ΑΛΦΑ	2010	ΑΛΦΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	ΜΕΓ. ΚΕΦ.	FTSE/ASE 20	100%	2.030.224.662	2.030.224.662	3.8000	534.269.648	2/11/1925	14.765
ΑΤΕ	2010	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	ΜΕΓ. ΚΕΦ.	FTSE/ASE 20	20%	134.055.778	670.278.889	0.7400	905.782.282	19/1/2001	8.915
ΕΥΡΩΒ	2012	ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	100%	354.439.942	354.439.942	0.6410	552.948.427	23/8/1926	17.427
ΕΥΡΩΒ	2011	ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	75%	157.175.590	209.567.454	0.3790	552.948.427	23/8/1926	19.156
ΕΥΡΩΒ	2010	ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS Α.Ε.	ΜΕΓ. ΚΕΦ.	FTSE/ASE 20	75%	1.514.798.311	2.019.731.081	3.7500	538.594.955	23/8/1926	22.717
ΚΥΠΡ	2011	ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	100%	548.711.859	548.711.859	0.6100	899.527.638	8/11/2000	11.326
ΚΥΠΡ	2010	ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ	ΜΕΓ. ΚΕΦ.	FTSE/ASE 20	100%	2.308.966.351	2.308.966.351	2.5800	894.948.198	8/11/2000	12.009
ΕΓΝΑΚ	2010	MARFIN ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΧΑΜΗΛΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ	ΔΟΜ	100%	181.978.800	181.978.800	0.6300	288.855.238	17/7/1991	3.629
ΛΑΙΚΗ	2011	CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC CO. LTD	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	100%	476.888.725	476.888.725	0.2960	1.611.110.558	5/1/2007	
ΛΑΙΚΚ	2010	CYPRUS POPULAR BANK PUBLIC CO. LTD	ΜΕΓ. ΚΕΦ.	FTSE/ASE 20	100%	1.122.785.489	1.122.785.489	1.1500	976.335.208	5/1/2007	
ΠΕΙΡ	2012	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	100%	386.444.379	386.444.379	0.3380	1.143.326.564	17/1/1918	18.872
ΠΕΙΡ	2011	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE 20	100%	289.261.621	289.261.621	0.2530	1.143.326.564	17/1/1918	12.806
ΠΕΙΡ	2010	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.	ΜΕΓ. ΚΕΦ.	FTSE/ASE 20	100%	1.227.394.694	1.227.394.694	3.6500	336.272.519	17/1/1918	13.320
ΤΤ	2010	ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΜΕΓ. ΚΕΦ.	FTSE/ASE 20	50%	416.742.637	833.485.275	2.9300	284.465.964	5/6/2006	2.510
ΓΤΕ	2012	ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	ΧΑΜΗΛΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ	ΔΟΜ	100%	110.876.590	110.876.590	6.4100	17.297.440	6/1/1996	1.420
ΓΤΕ	2011	ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	ΧΑΜΗΛΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ	ΔΟΜ	100%	36.919.860	36.919.860	0.2600	141.999.462	6/1/1996	1.565
ΓΤΕ	2010	ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	ΜΕΓ. ΚΕΦ.	FTSE/ASE Mid 40	50%	150.519.432	301.038.864	2.1200	141.999.464	6/1/1996	1.765
ΠΡΟ	2010	PROTON ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.	ΜΕΣ. ΜΙΚ. ΚΕΦ.	FTSE/ASE SmallCap 80	75%	32.438.878	43.251.837	0.6900	62.683.822	22/12/2005	
ΑΤΤ	2012	ΑΤΤΙΣΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE Mid 40	20%	27.427.184	137.135.921	0.5600	244.885.573	2/6/1964	1.037
ΑΤΤ	2011	ΑΤΤΙΣΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ	FTSE/ASE Mid 40	20%	10.236.217	51.181.085	0.2090	244.885.573	2/6/1964	1.059
ΑΤΤ	2010	ΑΤΤΙΣΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΜΕΣ. ΜΙΚ. ΚΕΦ.	FTSE/ASE SmallCap 80	20%	46.038.482	230.192.409	0.9400	244.885.541	2/6/1964	1.121
ΕΜΡ	2010	ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.	ΧΑΜΗΛΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ	ΔΟΜ	100%	799.077.060	799.077.060	1.5600	512.228.885	8/4/1909	5.784
ΤΒΑΝΚ	2010	ΤΒΑΝΚ Α.Τ.Ε.	ΧΑΜΗΛΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ	ΔΟΜ	100%	33.278.250	33.278.250	0.2300	144.688.043	8/9/1998	1.029

ΠΙΝΑΚΑΣ Β2: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΟΠΙΗΜΕΝΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΡΑΠΕΖΩΝ – ΧΡΗΣΕΙΣ (2010-2012)

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	Ενοπίτες Οκτικές Καταθέσεις - Χρήση	Σύνολο Ειρηνητικού	Περιουσιακά Στοιχεία	Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις Ισολογισμού (Α.Φ.Α./ΔΤΑ)	(%) Α.Φ.Α. σε Ειρηνικό	(%) ΑΦΑ σε Ίδια Κεφάλαια	Σύνολο Παθητικού	Ίδια Κεφάλαια Μετοχών Τράπεζας	Συνολικά Ίδια Κεφάλαια (ΙΚ.)	Σύνολο Υποχρεώσεων (Σ.Υ)	Τρέχουσες Φορολογικές Υποχρεώσεις Ισολογισμού 31/12	Αναβαλλόμενες Φορολογικές Υποχρεώσεις Ισολογισμού (Α.Φ.Υ./ΔΤΛ)	(%) Α.Φ.Υ. σε Ίδια Κεφάλαια	Καθαρό Ποσό (Α.Φ.Α. - Α.Φ.Υ.) Ισολογισμού - Ανάλυση Σημειώσεων	Καθαρό Ποσό (Α.Φ.Α. - Α.Φ.Υ.) Ισολογισμού - Υπολογιστικά Σημειώσεων	Καθαρό Ποσό (Α.Φ.Α. - Α.Φ.Υ.) Καθαρός Α.Φ. Ισολογισμού - (Ισολογισμού - Σημειώσεων)
ΕΠΕ	2012	104.798.773	104.798.773	1.297.936	1,2%	-68,76%	104.798.773	-2.129.495	-1.887.563	106.984.950	47.815	84.099	-4,5%	1.213.837	1.213.837	0
ΕΠΕ	2011	106.689.989	106.689.989	1.309.609	1,2%	-51,76%	106.689.989	-723.117	-253.017	107.123.006	52.040	62.674	-24,8%	1.246.935	1.246.935	0
ΕΠΕ	2010	120.744.605	120.744.605	470.701	0,4%	4,32%	120.744.605	9.654.900	10.905.353	109.839.252	76.091	119.016	1,1%	351.685	351.685	0
ΑΙΟΦΑ	2012	58.357.325	58.357.325	1.799.893	3,1%	232,96%	58.357.325	613.153	772.611	57.584.714	42.617	413.504	53,5%	1.386.389	1.386.389	0
ΑΙΟΦΑ	2011	59.148.045	59.148.045	1.466.974	2,5%	74,61%	59.148.045	1.417.253	1.966.248	57.181.797	51.560	360.993	18,4%	1.105.981	1.105.981	0
ΑΙΟΦΑ	2010	66.798.315	66.798.315	427.554	0,6%	7,39%	66.798.315	5.210.871	5.783.934	61.014.381	136.520	263.510	4,6%	164.044	164.044	0
ΑΤΕ	2010	31.220.653	31.220.653	441.920	1,4%	58,97%	31.220.653	699.069	749.410	30.471.243	0	0	0,0%	441.920	441.920	0
ΕΥΡΟΒ	2012	67.653.000	67.653.000	2.106.000	3,1%	-321,53%	67.653.000		-655.000	68.308.000	0	0	0,0%	2.106.000	2.098.000	8.000
ΕΥΡΟΒ	2011	76.822.000	76.822.000	0	0,0%	0,00%	76.822.000		875.000	75.947.000	0	0	0,0%	0	1.708.000	-1.708.000
ΕΥΡΟΒ	2010	87.188.000	87.188.000	0	0,0%	0,00%	87.188.000		6.094.000	81.094.000	0	0	0,0%	0	487.000	-487.000
ΚΥΠΡ	2011	37.475.099	37.475.099	0	0,0%	0,00%	37.475.099	2.344.635	2.429.079	35.046.020	0	0	0,0%	0	-20.163	20.163
ΚΥΠΡ	2010	42.637.740	42.637.740	0	0,0%	0,00%	42.637.740	2.737.045	2.828.349	39.809.391	0	0	0,0%	0	11.268	-11.268
ΕΓΝΑΚ	2010	22.130.881	22.130.881	115.424	0,5%	11,39%	22.130.881	700.645	1.013.232	21.117.649	15.674	37.136	3,7%	78.288	78.288	0
ΛΑΙΚΗ	2011	33.761.978	33.761.978	580.246	1,7%	96,62%	33.761.978	494.160	600.558	33.161.420	14.673	120.621	20,1%	459.625	459.625	0
ΛΑΙΚΚ	2010	42.580.486	42.580.486	127.185	0,3%	3,49%	42.580.486	3.535.511	3.641.374	38.939.112	23.203	134.634	3,7%	-7.449	-7.449	0
ΠΕΙΡ	2012	70.406.161	70.406.161	1.895.124	2,7%	-81,84%	70.406.161	-2.443.969	-2.315.505	72.721.666	12.996	37.100	-1,6%	1.858.024	1.858.024	0
ΠΕΙΡ	2011	49.352.308	49.352.308	1.177.992	2,4%	-60,73%	49.352.308	-2.075.067	-1.939.838	51.292.146	13.742	46.640	-2,4%	1.131.352	1.131.352	0
ΠΕΙΡ	2010	57.561.340	57.561.340	297.882	0,5%	9,10%	57.561.340	3.132.811	3.273.732	54.287.608	95.222	41.910	1,3%	255.972	255.972	0
ΤΤ	2010	16.566.343	16.566.343	221.276	1,3%	23,78%	16.566.343	912.887	930.424	15.635.919	4.941	49.585	5,3%	171.691	171.691	0
ΓΤΕ	2012	2.650.052	2.650.052	85.588	3,2%	24,11%	2.650.052		354.918	2.295.134	0	0	0,0%	85.588	85.588	0
ΓΤΕ	2011	3.264.946	3.264.946	46.284	1,4%	28,62%	3.264.946		161.692	3.103.254	0	0	0,0%	46.284	46.284	0
ΓΤΕ	2010	4.276.007	4.276.007	46.284	1,1%	26,11%	4.276.007		177.257	4.098.750	0	0	0,0%	46.284	46.284	0
ΠΡΟ	2010	4.255.294	4.255.294	38.834	0,9%	14,07%	4.255.294		275.915	3.979.377	3.807	0	0,0%	38.834	38.834	0
ΑΤΤ	2012	3.898.279	3.898.279	46.474	1,2%	48,24%	3.898.279	95.029	96.340	3.801.939	0	3.752	3,9%	42.722	42.722	0
ΑΤΤ	2011	4.175.902	4.175.902	36.425	0,9%	14,06%	4.175.902	257.777	259.123	3.916.779	0	2.746	1,1%	33.679	33.679	0
ΑΤΤ	2010	4.770.229	4.770.229	32.615	0,7%	6,24%	4.770.229	520.940	522.330	4.247.899	0	3.006	0,6%	29.609	29.609	0
ΕΜΡ	2010	26.776.968	26.776.968	285.250	1,1%	30,24%	26.776.968		943.186	25.833.782	833	6.316	0,7%	278.934	278.934	0
ΤΒΑΝΚ	2010	2.732.456	2.732.456	32.291	1,2%	42,11%	2.732.456	36.109	76.684	2.655.772	246	0	0,0%	32.291	32.291	0

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΑΝΑΛΥΣΗ & ΣΥΜΦΩΝΙΑ - ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ - ΧΡΗΣΕΙΣ (2010-2012)

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	Ενοπι/νες Οκτικές Κατήσεις - Χρήση	Α.Φ.Α. Μικτά Ποσά (Μ.Α.Φ.Α)	Πάγια (Αυλα- Ενομήματα- Leasing)	Δάνεια - Απομείωση - Αποτίμηση Δανείων	Αποτίμηση - Απομείωση Χρεογράφων - Συμμετοχών	Αποτίμηση - Παραγόμενων Χρημ/κών Μέσων	Απομείωση (PS)/ΟΕΔ & Δανείων ΔΕΚΟ - (Αναγν. Φορολογικές Ζημιές)	Λοιπές Μεταφ/νες Φορολογικές Ζημιές (Α.Φ.Α_Φ.Ζ.)	Οφειλήματα & Παροχές Προσωπικού	Πώληση Ιδίων & Λοιπών Μετοχών	Προσαρμ. Επιτόκια - Συναλ. Διαφορές - Μεταβολές Φορ/κών	Αποθεματικά (Αφορολόγητα Ασφαλιστικά - Ζημιές Χρεογράφων)	Μεταβατικοί Λογαριασμοί - Προβλέψεις - Λοιπές Προσαρμής Διαφορές	Έλεγχος Συμφωνίας (Μικτά - Αναλυτικά Ποσά Α.Φ.Α)	Αξιολόγηση Συμφωνίας (βλ. Πίνακα κρητρίων)
ETE	2012	1.297.936	-5.529	168.255	713.088	321.792	8.598	59.570	59.570			8.814	23.348	0	1
ETE	2011	1.309.609	-6.189	246.693	649.541	298.528	15.475	59.071	59.071			12.293	34.197	0	1
ETE	2010	470.701	-4.941	-220.417	300.785	37.220	284.155	22.953	22.953			15.832	35.114	0	1
ΑΟΦΑ	2012	1.799.893	10.856	501.694	46.517	121.393	117.650	46.511	46.511		2.774		91.868	-48.857	3
ΑΟΦΑ	2011	1.466.974	8.236	278.483	26.143	99.032	957.502	46.210	46.210		2.316		86.470	49.040	3
ΑΟΦΑ	2010	427.554	8.236	172.339	42.855	71.272	5.078	58.779	58.779		884		81.467	13.356	3
ΑΤΕ	2010	441.920	-3.939	330.539	111.041		415	3.493	3.493				371	0	1
ΕΥΡΩΒ	2012	2.106.000		754.000	191.000	40.000	47.000	7.000	7.000	34.000			45.000	13.000	3
ΕΥΡΩΒ	2011	1.726.000		407.000	37.000	23.000	25.000	11.000	11.000	34.000			53.000	20.000	3
ΕΥΡΩΒ	2010	503.000		311.000	110.000	27.000	33.000	19.000	19.000	41.000			42.000	80.000	3
ΚΥΠΡ	2011	94.816			52.551		19.900							-2.2365	3
ΚΥΠΡ	2010	40.575	2.343		4.917		17.121							-16.194	3
ΕΓΝΑΚ	2010	115.424	5	38.357	47.411		17.687	2.777	2.777			5.196	3.991	0	1
ΛΑΙΚΗ	2011	580.246		201.587	354.811		6.094	2.940	2.940				14.814	0	1
ΛΑΙΚΚ	2010	127.185		47.038	47.472		17.687	3.030	3.030				11.958	0	1
ΠΕΙΡ	2012	1.895.124	-44.992	679.149	31.749	-829	1.018.960	169.872	23.728		12.032		5.456	1	1
ΠΕΙΡ	2011	1.177.992	-59.074	322.918	140.320	-3.495	654.066	90.152	25.581		13.115		-5.591	0	1
ΠΕΙΡ	2010	297.882	-69.974	111.495	197.737	10.671	17.177	35.579	35.579		9.366		-14.169	0	1
ΤΤ	2010	221.276	2.222	91.033	100.539		15.817	4.374	4.374				7.292	1	1
ΓΤΕ	2012	85.588	-2.189	85.105				2.672	2.672					0	2
ΓΤΕ	2011	46.284	-4.666	45.937	283			3.948	3.948				782	0	2
ΓΤΕ	2010	46.284	-4.666	45.937	283			3.948	3.948				782	0	2
ΠΡΟ	2010	41.775	106	6.306	33.929			374	374				1.060	0	1
ΑΤΤ	2012	46.474			13.112		29.132	11	11			2.264	1.955	0	1
ΑΤΤ	2011	36.425			16.803		15.354	73	73				4.196	1	1
ΑΤΤ	2010	32.615		1.678	15.590			611	611			2.717	12.018	-1	1
ΕΜΡ	2010	285.250	2.481	185.837	5.600			73.485	73.485	2.835			15.012	0	1
ΤΒΑΝΚ	2010	36.787		11.164			23.367	796	796	478			982	0	1

ΠΙΝΑΚΑΣ Β6: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ (2010-2012)

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	Ενοπ/νες Οικ/κές Κατ/σεις - Χρήση	Σύνολο Εσόδων	Κέρδη / Ζημιές Πρό Φόρων Εισοδήματος & Έκτακτης Εισφοράς	Ζημιές Απομειώσεων & Κάλυψης Πιστωτικού Κινδύνου	Ζημιές Απομειώσεων ΟΕΔ & Δανείων (PSI)	Κέρδη / Ζημιές Μετά Φόρων Εισοδήματος & Έκτακτης Εισφοράς	Βασικός Μέσος Σταθμικός Συνολικός Αριθμός Μετοχών	Κέρδη / Ζημιές Ανα Μετοχή (τελικά)
ΕΤΕ	2012	3.527.308	-1.985.937	-2.966.372	-186.628	-2.143.666	955.909.298	-2,12
ΕΤΕ	2011	4.371.960	-13.420.120	-3.439.026	-11.783.256	-12.324.884	955.341.356	-12,93
ΕΤΕ	2010	4.639.476	637.630	-1.450.327	0	440.424	762.275.390	0,46
ΑΛΦΑ	2012	1.506.050	-1.344.863	-1.668.856	0	-1.085.870	534.569.648	-2,03
ΑΛΦΑ	2011	2.283.497	-4.731.684	-1.130.317	-4.788.866	-3.809.949	534.269.648	-7,27
ΑΛΦΑ	2010	2.249.411	216.371	-884.754	0	86.039	534.269.648	0,05
ΑΤΕ	2010	806.493	-394.262	0	0	-440.602	903.323.619	0,54
ΕΥΡΩΒ	2012	1.755.000	-1.688.000	-1.655.000	-363.000	-1.354.000	551.891.708	-2,30
ΕΥΡΩΒ	2011	2.326.000	-6.955.000	-1.333.000	-6.012.000	-5.639.000	546.113.385	-10,13
ΕΥΡΩΒ	2010	2.730.000	177.000	-1.273.000		117.000	537.991.864	-0,15
ΚΥΠΡ	2011	2.808.300	-1.351.885	-426.287	-1.729.261	-1.377.844	896.006.000	-1,56
ΚΥΠΡ	2010	2.577.028	348.514	-374.497	0	302.525	757.149.000	-0,40
ΕΓΝΑΚ	2010	436.821	-16.008	0	0	-29.542	288.855.236	-0,10
ΛΑΙΚΗ	2011	1.037.298	-4.100.784	0	-2.330.585	-3.646.302	1.483.899.000	-0,25
ΛΑΙΚΚ	2010	1.021.754	114.674	0	0	89.228	874.185.000	0,10
ΠΕΙΡ	2012	2.217.339	-1.185.367	0	0	-522.264	1.142.930.123	-0,45
ΠΕΙΡ	2011	1.212.645	-7.477.273	0	-5.375.330	-6.580.863	1.081.944.334	-6,08
ΠΕΙΡ	2010	1.476.567	50.127	0	0	20.406	634.164.709	-0,03
ΤΤ	2010	319.019	7.610	0	0	-32.928	281.000.944	-0,18
ΓΤΕ	2012	96.943	-149.204	0	-15.298	-105.232	17.297.440	-6,08
ΓΤΕ	2011	125.480	-792.233	-484.438	-287.668	-795.563	227.136.802	-3,50
ΓΤΕ	2010	162.067	-408.677	0	0	-411.014	134.856.198	-3,05
ΠΡΟ	2010	98.840	-8.838	0	0	-9.705	61.923.339	-0,16
ΑΤΤ	2012	59.351	-192.019	0	0	-181.599	244.833.091	-0,77
ΑΤΤ	2011	119.713	-249.800	-100.029	-153.540	-249.768	244.833.091	-1,05
ΑΤΤ	2010	154.415	3.068	0	0	-5.744	244.833.091	-0,06
ΕΜΡ	2010	768.615	-856.095	0	0	-873.791	464.682.818	-1,88
ΤΒΑΝΚ	2010	54.341	-71.784	0	0	-71.561	121.173.000	-0,59

ΠΙΝΑΚΑΣ Β7: ΑΝΑΛΥΣΗ ΦΟΡΩΝ & ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ - ΧΡΗΣΕΙΣ (2010 -2012)

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α.	Ενοσι/νες Οικ/κές Κατασχεύσεις - Χρήση	Τρέχων Φόρος (Φόρος Χρήσιμος)[1]	Αναβαλλόμε νος Φόρος Εσοδο (+) [2]	Αναβαλλόμε νος Φόρος από (PSI) (+) [2]	Αναβαλλόμε νος Φόρος Εξοδο (-) [2]	Λοιποί Φόροι - Προβλέψεις Φόρων κλπ [3]	Ειδικός Φόρος - Έκτακτη Εποφορά Ν 3808/09 & Ν 3845/2010 Κερδών [3 .1]	Σύνολο - Φόρος Εισοδήματος ως ανάληψη στις Σημειώσεις [4] = (1+2+3)	Φόρος Εισοδήματος ως (Κ.Α.Χ.)	(Συμφωνία Φόρων Σημειώσεων - Κ.Α.Χ.)	Πληρωθείς Φόρος (ΧΡ Τ-1) -ως Κατάσταση Τομιακών Ροών	(Πρ. Φ.Σ.) - Τρέχων Φορολ. Συντελεστής (Τρέχων Φόρος/ Κ.Π.Φ.)	(Φ.Σ.Λ.Κ.) - Φορολ. Συντελ. Λογιστικών Κερδών - Φ.Σ. ΔΑΠ/ IAS 12	(Φ.Σ.Τ.Ρ.) - Φορολ. Συντ. Τομιακών Ροών (Φόρος Τομ. Ροών/ Κ.Π.Φ.)	(%) ΑΦ (+/-) επί των λογ. Αποτελ. Προ Φόρων (ΔΑΠ /IAS 12)	(%) ΑΦ. ΞΕΩΔΟ στον Φόρο Λογιστικών Κερδών (ΔΑΠ /IAS 12)	(%) ΑΦ. ΞΕΩΔΟ στον Φόρο Λογιστικών Κερδών (ΔΑΠ /IAS 12)
ΕΤΕ	2012	-200.520	48.690	0	0	-5.894	-157.724	-157.724	-157.724	0	-123.582	-10,10%	-7,94%	-6,22%	2,45%	-2,45%	0,00%
ΕΤΕ	2011	-144.317	214.766	1.033.010	0	-8.223	1.095.236	1.095.236	1.095.236	0	-128.083	-1,08%	8,16%	-0,95%	9,30%	-1,60%	0,00%
ΕΤΕ	2010	-179.391	63.780	0	0	-2.494	-197.206	-197.206	-197.206	0	-207.817	-28,13%	-30,93%	-32,59%	10,00%	10,00%	0,00%
ΑΦΑ	2012	-28.831	287.824	0	0	0	258.993	258.993	258.993	0	-55.084	-2,14%	19,26%	-4,10%	21,40%	-21,40%	0,00%
ΑΦΑ	2011	-63.653	27.886	957.502	0	0	921.735	921.735	921.735	0	-131.962	-1,35%	19,48%	-2,79%	20,83%	-0,59%	0,00%
ΑΦΑ	2010	-103.870	36.507	0	0	-1.168	-130.332	-130.332	-130.332	0	-143.915	-48,01%	-60,24%	-66,51%	16,87%	16,87%	0,00%
ΑΤΕ	2010	-29.294	298	0	0	-17.344	-46.340	-46.340	-46.340	0	0	-7,43%	-11,75%	0,00%	0,08%	-0,08%	0,00%
ΕΥΡΩΒ	2012	-43.000	390.000	0	0	-13.000	334.000	334.000	334.000	0	-31.000	-2,55%	19,79%	-1,84%	23,10%	-23,10%	0,00%
ΕΥΡΩΒ	2011	-6.000	140.000	1.202.000	0	-20.000	1.316.000	1.316.000	1.316.000	0	-60.000	-0,09%	18,92%	-0,86%	19,30%	-2,01%	0,00%
ΕΥΡΩΒ	2010	-64.000	69.000	0	0	-20.000	-60.000	-60.000	-60.000	0	-126.000	-36,16%	-33,90%	-71,19%	38,98%	38,98%	0,00%
ΚΥΠΡ	2011	-49.106	40.695	0	0	1.177	-25.959	-25.959	-25.959	0	0	-3,63%	-1,92%	0,00%	3,01%	-3,01%	0,00%
ΚΥΠΡ	2010	-64.809	19.092	0	0	-272	-45.989	-45.989	-45.989	0	0	-18,60%	-13,20%	0,00%	5,48%	5,48%	0,00%
ΕΓΝΑΚ	2010	-9.016	13.570	0	0	-9.785	-13.534	-13.534	-13.534	0	-23.382	-56,32%	-84,55%	-146,06%	84,77%	-84,77%	0,00%
ΛΑΙΚΗ	2011	-25.396	13.712	466.117	0	49	454.482	454.482	454.482	0	-59.427	-0,62%	11,08%	-1,45%	11,70%	-0,33%	0,00%
ΛΑΙΚΚ	2010	-35.311	18.546	0	0	-8.681	-25.446	-25.446	-25.446	0	-49.802	-30,79%	-22,19%	-43,43%	16,17%	16,17%	0,00%
ΠΕΙΡ	2012	-12.547	678.451	0	0	-2.800	663.104	663.104	663.104	0	-61.114	-1,06%	55,94%	-5,16%	57,24%	-57,24%	0,00%
ΠΕΙΡ	2011	-37.924	284.311	654.066	0	-4.043	896.410	896.410	896.410	0	-61.114	-0,51%	11,99%	-0,82%	12,55%	-3,80%	0,00%
ΠΕΙΡ	2010	-60.998	57.069	0	0	-1.163	-29.722	-29.722	-29.722	0	-27.248	-121,69%	-59,29%	-54,36%	113,85%	113,85%	0,00%
ΤΤ	2010	-3.409	0	0	-8.809	-23.948	-40.538	-40.538	-40.538	0	-49.684	-44,80%	-53,69%	-652,88%	-115,76%	0,00%	-115,76%
ΓΤΕ	2012	4.668	39.304	0	0	0	43.972	43.972	43.972	0	0	3,13%	29,47%	0,00%	26,34%	-26,34%	0,00%
ΓΤΕ	2011	-3.330	0	0	0	0	-3.330	-3.330	-3.330	0	-3.330	-0,42%	-0,42%	-0,42%	0,00%	0,00%	0,00%
ΓΤΕ	2010	-2.337	0	0	0	0	-2.337	-2.337	-2.337	0	-2.337	-0,57%	-0,57%	-0,57%	0,00%	0,00%	0,00%
ΠΡΟ	2010	-6.001	6.422	0	0	-1.288	-867	-867	-867	0	-1.113	-67,90%	-9,81%	-12,59%	72,66%	-72,66%	0,00%
ΑΤΤ	2012	-3.331	13.751	0	0	0	10.420	10.420	10.420	0	-389	-1,73%	5,43%	-0,20%	7,16%	-7,16%	0,00%
ΑΤΤ	2011	-1.065	1.098	0	0	0	33	33	33	0	-3.429	-0,43%	0,01%	-1,37%	0,44%	-0,44%	0,00%
ΑΤΤ	2010	-6.082	0	0	-2.730	0	-8.812	-8.812	-8.812	0	-2.569	-198,24%	-287,22%	-83,74%	-88,98%	0,00%	-88,98%
ΕΜΡ	2010	-17.085	0	0	-611	0	-17.696	-17.696	-17.696	0	0	-2,00%	-2,07%	0,00%	-0,07%	0,00%	0,07%
ΤΒΑΝΚ	2010	-250	4.729	0	0	-4.257	222	222	223	1	0	-0,35%	0,31%	0,00%	6,59%	-6,59%	0,00%

ΠΙΝΑΚΑΣ Β8: ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗ ΦΟΡΩΝ & ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ - ΧΡΗΣΙΣ (2010 -2012)

Κωδικός Εταιρείας Χ.Α	Ενοπ/νες Οικ/κές Κατ/σεις - Χρήση	Αναλογούν Φόρος στην Κ.Α.Χ. (Υπολ/κά: Κέρδη Προ Φόρων * Ο.Φ.Σ. 20% για 2012)	Φορολ. Επίδραση (+/-) Διαφορές Φόρων & Συντελεστ ών Φόρων άλλων Χωρών	Φόροι - Επίδραση - Μεταβ. Φορολ. Συντελεστών (IAS_12.80 (δ))	Φόροι - Μεταβολές Αναβαθ. Φόρων	Μη Συμφιλιωμένοι Φόροι (Εισοδήματος - Ελληνικό Δημοσιο- Παρακ/νες - Τόκων Ομολόγων(κ/τ))	Ειδικός Φόρος Έκτακτη Εισφορά Ν 3808/09 Κερδών 200Χ-1 & Πιστωτικών Ιδρυμάτων Κύπρου	Φόροι Ακίνητης Περιουσίας & Επιανεκτιμησης Ενώσιμων Παγίων Στοχείων	Πρόσθετοι Φόροι - Διαφορές Φορ/κού Ελέγχου	Προβλέψεις για Ενδεχόμε. Φόρους	Ποσά με Σχετιζόμενα Αποθεματικά	Επίδραση Αποτ/των από Συμμετοχές σε Συγγενείς Επιχειρήσεις	Φορολογική Αναμόρφωση (Μη Εκπιπόμενες Δαπάνες)	Φορολογική Αναμόρφωση ή Εσόδων (Εσοδα Απαλλ. Δασαίων (Μη Φόρου ή Φορολ/για με Ειδικό Τρόπο)	Διαφορά από Φορ/κές Ζημιές Χρήσης/Μη Αναγ/νες ως ΑΦΑ	Διαφορά από Επίπτωση Απομειώσης (ΡS) που Δεν Αναγνωφ. ΑΦΑ	Λοιπες - Μονιμες Διαφορες	Σύνολο	Έλεγχος Συμφωνίας με Κ.Α.Χ.	
ΕΤΕ	2012	397.187	20.041			-14.262		3.408		-5.894			-54.691	56.209	-184.552	44.160	-419.330	-157.724	0	
ΕΤΕ	2011	2.684.024	-28.780	26.612		-12.740				-8.223			-53.979	15.679	-194.986	-1.323.641	-8.730	1.095.236	0	
ΕΤΕ	2010	-153.031	68.052	6.690		-14.059				-2.494			-49.768	36.131			-9.626	-197.206	0	
ΑΛΦΑ	2012	265.143						-3.143					-15.597	27.689			-15.099	258.993	0	
ΑΛΦΑ	2011	944.172		-2.938									-6.407	3.715			-16.807	921.735	0	
ΑΛΦΑ	2010	-43.900							-1.168				-34.859	3.481			7.915	-130.332	0	
ΑΤΕ	2010	0			298	-14.911		-226		-2.112			-57.383	28.315				-46.340	0	
ΕΥΡΩΒ	2012	337.600	3.000										-29.000					333.600	-400	
ΕΥΡΩΒ	2011	1.391.000	1.000	-4.000		-16.000							-56.000	8.000				1.316.000	0	
ΕΥΡΩΒ	2010	-42.000	31.000	-9.000		-48.000							-157.077	1.868				-60.000	0	
ΚΠΡ	2011	134.916	-9.648			-18.725			1.450		3463					17.794		-25.959	0	
ΚΠΡ	2010	-35.123	-9.587						7.930									-45.989	0	
ΕΓΝΑΚ	2010	3.842	-1.255	-2.093		-8.303			-7.692	-1.200							4.040	-13.534	0	
ΛΑΙΚΗ	2011	410.078	-255.043										-159.364	458.762				454.433	-49	
ΛΑΙΚΚ	2010	-11.467	-28.424										-473	23.599				-16.765	8.681	
ΠΕΙΡ	2012	237.073	1.035	-602	-19.436							2.933	-108.280	143.257		407.123		663.103	-1	
ΠΕΙΡ	2011	1.495.455	7.520	-26.320	12.508							-6.268	-136.618	12.038		-461.904		896.411	1	
ΠΕΙΡ	2010	-12.030	7.290	-33.522	17.010			-121				1.169	-8.129	23.242				-29.720	2	
ΤΤ	2010	-1.826		-24.600		-4.372		-12	5	-23.948			-4.872	19.087				-40.538	0	
ΓΤΕ	2012	29.841			10.301	4.669							-950	111				43.972	0	
ΓΤΕ	2011	158.447			-100.360	-3.330							-706	153				-3.330	0	
ΓΤΕ	2010	98.082		-17.168	-81.150	-2.253							-548	699				-2.338	-1	
ΠΡΟ	2010	2.141			-229	-960		-10		-310	-1.777		-242	178			342	-867	0	
ΑΤΤ	2012	38.404			-22.446								-1.356	18				452	10.420	0
ΑΤΤ	2011	49.960			-16.250								-632	48				-1.190	74	41
ΑΤΤ	2010	-736				-3.603							-149	563				-1.515	-8.810	2
ΕΜΡ	2010	205.463																	205.463	223.159
ΤΒΑΝΚ	2010	17.228		-938					-4.257				-5.101	505				-2.967	223	0

IV. Απόσπασμα δεδομένων και αποτελεσμάτων έρευνας - Κεφαλαίο 6^ο

(10 εταιρείες από κάθε δείκτη - FTSE 20-40-80)

A.1 Επίδραση Αναβαλλόμενης Φορολογίας σε Αριθμοδείκτες Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης (Χρήση 2012)

Κωδικός Εταιρίας	(1) Κέρδη / Ζημιές Προ Φόρων	(2) Κέρδη / Ζημιές Μετά Φόρων	(3) Αναβαλλ. Φορολ. Θέση (Α.Φ.Θ.) ΑΡΧΗΣ (Μ.Ο.)	(4) Επιδρ. Επανάσσης στα Καθ. Αποτ. (Μ.Ο.)	(5) Ως (%) των Α.Μ.Φ.	(6) Επιδρ. του (4) στο Debt / Asset Ratio (%)	(7) Επιδρ. του (4) στο (ROE)	(8) Επιδρ. του (4) στο (ROA)	(9) Επιδρ. του (4) στον (ETR)	(10) Επιδρ. του (4) στα EPS ως (%)
ΟΠΑΠ	638.232.000	505.487.000	7.010.900	907.800	0,18%	0,07%	0,09%	0,04%	0,14%	0,18%
ΟΤΕ	609.300.000	501.600.000	199.420.000	46.020.000	9,17%	-0,40%	2,44%	0,47%	7,55%	9,66%
ΕΕΕΚ	258.600.000	193.400.000	-178.100.000	-40.890.000	-21,14%	0,64%	-1,38%	-0,57%	-15,81%	-21,61%
ΜΠΕΛΑ	119.465.601	97.304.705	-7.025.200	-1.621.200	-1,67%	0,21%	-0,29%	-0,20%	-1,36%	-1,67%
ΕΛΠΕ	114.498.000	81.226.000	-37.914.500	-8.749.500	-10,77%	0,28%	-0,35%	-0,12%	-7,64%	-10,22%
ΜΟΗ	103.102.000	78.019.000	-65.469.300	-15.108.300	-19,36%	0,60%	-2,70%	-0,59%	-14,65%	-19,21%
ΔΕΗ	95.398.000	30.529.000	-526.844.500	-63.676.200	-208,58%	0,40%	-1,04%	-0,39%	-66,75%	-211,13%
ΜΥΤΙΛ	61.276.000	51.630.000	-81.490.500	-18.805.500	-36,42%	1,06%	-2,02%	-0,71%	-30,69%	-17,45%
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	57.919.000	32.272.000	-89.254.100	-20.597.100	-63,82%	0,54%	-1,60%	-0,47%	-35,56%	-174,64%
ΟΛΟ	23.024.165	18.443.633	1.415.886	326.743	1,77%	-0,03%	0,24%	0,18%	1,42%	1,77%
ΕΥΑΠΣ	21.477.000	17.780.000	1.389.700	320.700	1,80%	-0,12%	0,25%	0,14%	1,49%	1,80%
ΣΑΡ	15.290.284	12.154.277	1.909.323	440.613	3,63%	-0,04%	0,33%	0,17%	2,88%	3,29%
ΚΥΡΜ	4.564.262	2.980.576	-2.108.590	-540.965	-18,15%	1,10%	-1,62%	-0,74%	-11,85%	-18,15%
ΕΔΡΙΠ	4.562.632	2.818.153	191.383	44.165	1,57%	0,18%	0,09%	0,04%	1,63%	1,59%
ΕΛΑΤΟΝ	4.042.575	3.200.537	123.544	28.510	0,89%	-0,05%	0,08%	0,04%	0,71%	0,89%
ΛΟΥΛΗ	3.513.222	402.785	-13.070.259	-3.016.214	-748,84%	1,74%	-3,54%	-1,85%	-85,85%	-753,40%
ΕΛΒΕ	1.505.263	811.122	1.135.584	262.058	32,31%	-0,28%	1,10%	0,53%	17,41%	180,07%
ΚΟΥΕΣ	1.322.000	-5.856.000	1.686.100	389.100	6,64%	0,62%	0,21%	0,14%	29,51%	6,75%
ΝΙΟΥΣ	1.006.363	285.504	30.342	7.002	2,45%	0,03%	0,03%	0,01%	0,70%	1,91%
ΣΑΡΑΝ	328.135	359.362	-2.441.236	-563.362	-156,77%	0,08%	-1,40%	-1,20%	-152,72%	-222,69%
ΣΑΙΚΑ	-527.000	-772.000	-3.035.500	-700.500	-90,74%	0,66%	-2,31%	-0,67%	-132,92%	-91,54%
ΡΕΒ	-3.539.231	-3.654.813	477.017	110.081	3,01%	-0,07%	0,52%	0,10%	3,11%	2,62%
ΙΑΤΡ	-4.663.000	-7.140.000	-17.630.600	-4.068.600	-56,98%	0,73%	-3,03%	-0,82%	-87,25%	-55,64%
ΦΡΛΚ	-11.700.000	-11.442.000	7.081.100	1.634.100	14,28%	-0,24%	0,90%	0,35%	-13,97%	14,38%
ΝΗΡ	-15.260.134	-13.168.496	-24.644.894	-5.687.283	-43,19%	1,06%	-3,89%	-1,17%	-9,86%	-42,67%
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	-43.088.000	-47.163.000	19.730.100	4.553.100	9,65%	-0,18%	0,73%	0,18%	8,35%	8,66%
ΙΝΤΚΑ	-49.485.000	-49.715.000	7.593.300	1.752.300	3,52%	-0,13%	0,47%	0,19%	-2,62%	4,12%
ΒΙΟΧΚ	-74.956.106	-76.339.679	-179.696.656	-41.369.140	-54,19%	116,20%	-2,70%	-1,17%	-55,19%	-82,56%
ΣΙΔΕ	-75.657.330	-75.445.893	-71.146.617	-16.319.132	-21,63%	1,25%	-3,23%	-1,23%	-21,01%	-24,49%
ΛΑΜΔΑ	-106.220.000	-98.265.000	-68.478.800	-15.802.800	-16,08%	1,43%	-4,82%	-1,65%	0,10%	-17,19%
30	1.753.330.701	1.241.741.773	-1.119.156.973	-200.719.524	-1477,45%	127,34%	-28,46%	-10,97%	-670,71%	-1526,56%
Mean	58.444.357	41.391.392	-37.305.232	-6.690.651	-49,25%	4,24%	-0,95%	-0,37%	-22,36%	-50,89%
Median	3.777.899	1.814.638	-2.274.913	-552.164	-6,22%	0,25%	-0,32%	-0,16%	-5,13%	-5,95%
Min	-106.220.000	-98.265.000	-526.844.500	-63.676.200	-748,84%	-0,40%	-4,82%	-1,85%	-152,72%	-753,40%
Max	638.232.000	505.487.000	199.420.000	46.020.000	32,31%	116,20%	2,44%	0,53%	29,51%	180,07%

A.2 Επίδραση Αναβαλλόμενης Φορολογίας σε Αριθμοδείκτες Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης – Ακραίες Τιμές (Χρήση 2012)

Εταιρείες με ακραίες τιμές										
Κωδικός Εταιρίας	(1) Κέρδη/Ζημιές Προ Φόρων	(2) Κέρδη/Ζημιές Μετά Φόρων	(3) Αναβαλλ. Φορολ. Θέση (Α.Φ.Θ.) Αρχής (Μ.Ο.)	(4) Επίδραση Επαλ/σης στα Καθ. Αποτ. (Μ.Ο.)	(5) Ως (%) των Α.Μ.Φ.	(6) Επίδραση του (4) στο Debt/Asset Ratio (%)	(7) Επίδραση του (4) στο (ROE)	(8) Επίδραση του (4) στο (ROA)	(9) Επίδραση του (4) στον (ETR)	(10) Επίδραση του (4) στα EPS ως (%)
ΚΛΕΜ	2.515.470	1.440.506	1.893.295	436.914	30,33%	-0,19%	0,48%	0,29%	17,37%	559,85%
ΠΑΡΝ	1.375.221	-167.215	1.979.052	456.704	273,12%	0,00%	1,11%	0,67%	33,21%	282,47%
ΕΛΒΕ	1.505.263	811.122	1.135.584	262.058	32,31%	-0,28%	1,10%	0,53%	17,41%	180,07%
ΦΟΡΘ	-101.487.537	-100.525.414	-17.215.762	-3.972.868	-3,95%	0,45%	-27,26%	-0,44%	-2,02%	-3,97%
ΣΦΑ	-43.582.117	-46.327.161	-12.591.175	-2.905.656	-6,27%	0,99%	-12,85%	-0,69%	-6,67%	-6,27%
ΣΕΛΜΙΚ	-29.729.226	-30.491.539	-22.898.664	-5.284.307	-17,33%	2,58%	-17,74%	-2,38%	-17,77%	-17,50%
ΝΕΩΡΣ	-34.642.520	-33.982.630	-29.684.668	-6.850.308	-20,16%	1,93%	-34,96%	-2,02%	-15,96%	-25,94%
ΓΑΛΑΞ	748.395	386.355	-2.242.841	-517.579	-133,96%	1,14%	-3,22%	-1,01%	-69,16%	-134,19%
ΕΛΛΑΚΤΙΩΡ	57.919.000	32.272.000	-89.254.100	-20.597.100	-63,82%	0,54%	-1,60%	-0,47%	-35,56%	-174,64%
ΔΕΗ	95.398.000	30.529.000	-526.844.500	-63.676.200	-208,58%	0,40%	-1,04%	-0,39%	-66,75%	-211,13%
ΣΑΡΑΝ	328.135	359.362	-2.441.236	-563.362	-156,77%	0,08%	-1,40%	-1,20%	-152,72%	-222,69%
ΤΙΤΚ	-1.302.000	-18.828.000	-246.564.500	-56.899.500	-302,21%	1,76%	-3,39%	-1,80%	-4370,16%	-232,13%
ΛΟΥΛΗ	3.513.222	402.785	-13.070.259	-3.016.214	-748,84%	1,74%	-3,54%	-1,85%	-85,85%	-753,40%

B.1 Αναβαλλόμενες Φορολογικές Απαιτήσεις από Ζημιές εις Νέον - Απόσπασμα δεδομένων Εμπειρικής Έρευνας.

A/A	Κωδικός Χρήση Εταιρείας	DTAs_ TLCit	β1* DTLit	β2* EBTit	β3* MIBVit	β4*Loss_ Historyit	β5* BTDit	β6*Block _Famit	β7*Discl_ IAS12it	β8* SCOREit	β8* Aud_ Big5it	β10* Aud_ SOLit	β11* Aud_ Replit	β12* Aud_ SCOREit	β13* Aud_ RepOpit	β14* Aud_ RepUnQit	β15* IRit	β16* TRit	β17* InMVit	β18* levit	β19* ICB- ASEit	β20* FTSE- ASEit
3	ΕΕΕΚ	2012	1	0,48	0,71	2,16	0	0,3%	40,0%	17,24%	1,00	1	0	0	5	1	22,81	20,00%	9,86	0,59	3500	1
3	ΕΕΕΚ	2011	1	0,47	1,02	1,67	0	1,1%	40,0%	17,24%	1,00	1	0	0	5	1	15,75	20,00%	9,86	0,60	3500	1
3	ΕΕΕΚ	2010	1	0,44	1,58	2,32	0	1,2%	40,0%	10,94%	1,00	1	0	0	5	1	9,09	24,00%	9,86	0,58	3500	1
3	ΕΕΕΚ	2009	1	0,39	1,54	2,25	0	1,3%	40,0%	12,90%	1,00	1	0	0	5	1	5,17	25,00%	9,83	0,62	3500	1
3	ΕΕΕΚ	2008	1	0,37	0,95	1,30	0	0,0%	40,0%	8,33%	1,00	1	0	0	5	1	4,80	25,00%	9,88	0,61	3500	1
3	ΕΕΕΚ	2007	1	0,12	0,77	3,53	0	0,9%	40,0%	8,11%	1,00	1	0	0	5	1	4,50	25,00%	9,82	0,54	3500	1
3	ΕΕΕΚ	2006	1	0,33	1,79	2,62	0	0,7%	40,0%	13,33%	1,00	1	0	0	5	1	4,07	29,00%	9,78	0,55	3500	1
3	ΕΕΕΚ	2005	1	0,33	1,71	2,42	0	0,5%	40,0%	10,71%	1,00	1	0	0	5	1	3,59	32,00%	9,75	0,56	3500	1
5	ΕΛΠΕ	2012	1	0,27	0,37	0,91	0	1,8%	30,0%	17,39%	0,50	1	0	0	5	1	22,81	20,00%	9,87	0,66	500	1
5	ΕΛΠΕ	2011	0	0,16	0,53	0,77	0	1,1%	30,0%	17,39%	1,00	1	0	0	5	1	15,75	20,00%	9,86	0,65	500	1
5	ΕΛΠΕ	2010	0	0,17	0,98	0,71	0	0,5%	40,0%	10,00%	1,00	1	0	0	5	1	9,09	24,00%	9,84	0,63	500	1
5	ΕΛΠΕ	2009	0	0,18	0,79	0,95	0	3,5%	40,0%	9,52%	1,00	1	0	0	5	1	5,17	25,00%	9,76	0,56	500	1
5	ΕΛΠΕ	2008	1	0,07	0,06	0,67	0	3,4%	40,0%	10,53%	1,00	1	0	0	5	1	4,80	25,00%	9,71	0,52	500	1
5	ΕΛΠΕ	2007	0	0,08	1,60	1,34	0	1,3%	40,0%	12,50%	1,00	1	0	0	5	1	4,50	25,00%	9,70	0,49	500	1
5	ΕΛΠΕ	2006	0	0,07	1,17	1,33	0	2,7%	40,0%	14,29%	1,00	1	0	0	5	1	4,07	29,00%	9,64	0,45	500	1
5	ΕΛΠΕ	2005	0	0,06	1,62	1,61	0	2,7%	40,0%	15,38%	1,00	1	0	0	5	1	3,59	32,00%	9,62	0,46	500	1
7	ΜΠΕΛΑ	2012	0	0,05	0,92	1,31	0	0,4%	75,0%	13,64%	1,00	1	0	0	6	1	22,81	20,00%	8,93	0,31	3700	1
7	ΜΠΕΛΑ	2011	0	0,04	0,93	0,94	0	0,5%	75,0%	13,64%	1,00	1	0	0	6	1	15,75	20,00%	8,90	0,34	3700	1
7	ΜΠΕΛΑ	2010	0	0,04	1,00	1,42	0	0,4%	75,0%	11,54%	1,00	1	0	0	6	1	9,09	24,00%	8,87	0,39	3700	1
7	ΜΠΕΛΑ	2009	0	0,02	0,95	3,24	0	0,7%	75,0%	8,70%	1,00	1	0	0	6	1	5,17	25,00%	8,82	0,46	3700	1
7	ΜΠΕΛΑ	2008	0	0,07	1,83	0,92	0	0,7%	75,0%	12,50%	1,00	1	0	0	5	1	4,80	25,00%	8,72	0,46	3700	1
7	ΜΠΕΛΑ	2007	0	0,05	1,51	6,78	0	0,4%	75,0%	8,70%	1,00	1	0	0	5	1	4,50	25,00%	8,64	0,49	3700	1
7	ΜΠΕΛΑ	2006	0	0,06	1,15	5,97	0	0,3%	75,0%	14,29%	1,00	1	0	0	5	1	4,07	29,00%	8,53	0,51	3700	1
7	ΜΠΕΛΑ	2005	0	0,07	1,01	4,03	0	0,6%	50,0%	8,70%	1,00	1	0	0	5	1	3,59	32,00%	8,47	0,61	3700	1

A/A	Κωδικός Χρήση Εταιρείας	DTAs_ TLCit	β1* DTL-it	β2* EBT-it	β3* MtBvit	β4*Loss_ Historyit	β5* BTdit	β6*Block _Famit	β7*DiscI_ IAS12it	β8* IAS12_ SCOREit	β8* Aud_ Big5it	β10* Aud_ SOLit	β11* Aud_ Replit	β12* Aud_ SCOREit	β13* Aud_ RepOptit	β14* Aud_ RepUnQit	β15* IRit	β16* TRit	β17* InMVit	β18* levit	β19* ICB- ASEit	β20* FTSE- ASEit
19	ΕΥΑΠΣ	2012	0	0,00	0,59	1,62	0	4,2%	30,0%	14,29%	1,00	1	0	6	2	0	22,81	20,00%	8,28	0,29	7500	1
19	ΕΥΑΠΣ	2011	0	0,00	0,72	0,93	0	1,4%	30,0%	14,29%	1,00	1	0	6	1	1	15,75	20,00%	8,26	0,31	7500	1
19	ΕΥΑΠΣ	2010	0	0,00	0,58	1,34	0	2,4%	30,0%	13,04%	1,00	0	1	4	1	1	9,09	24,00%	8,22	0,35	7500	1
19	ΕΥΑΠΣ	2009	0	0,01	0,61	1,72	0	0,6%	0,00%	18,18%	1,00	1	0	5	1	1	5,17	25,00%	8,20	0,36	7500	0
19	ΕΥΑΠΣ	2008	0	0,00	0,61	1,71	0	0,3%	30,0%	16,00%	1,00	0	0	4	1	1	4,80	25,00%	8,17	0,38	7500	1
19	ΕΥΑΠΣ	2007	0	0,00	0,48	2,84	0	2,1%	0,00%	15,38%	1,00	0	0	4	2	0	4,50	25,00%	8,12	0,39	7500	0
19	ΕΥΑΠΣ	2006	0	0,00	0,75	1,61	0	1,8%	30,0%	20,00%	1,00	0	0	4	2	0	4,07	29,00%	8,08	0,39	7500	1
19	ΕΥΑΠΣ	2005	0	0,00	0,71	1,32	0	1,5%	30,0%	20,00%	1,00	0	0	4	2	0	3,59	32,00%	8,05	0,41	7500	1
30	ΣΙΑΕ	2012	1	0,54	-0,79	0,36	1	1,5%	40,0%	10,34%	1,00	1	0	5	2	0	22,81	20,00%	9,10	0,62	1700	1
30	ΣΙΑΕ	2011	1	0,57	-0,62	0,18	1	1,9%	40,0%	10,34%	1,00	1	0	5	1	1	15,75	20,00%	9,15	0,62	1700	1
30	ΣΙΑΕ	2010	1	0,62	-0,31	0,40	1	2,1%	40,0%	9,09%	1,00	1	0	5	1	1	9,09	24,00%	9,13	0,56	1700	1
30	ΣΙΑΕ	2009	1	0,70	-0,61	0,69	1	2,2%	40,0%	13,79%	1,00	1	0	5	1	1	5,17	25,00%	9,12	0,52	1700	1
30	ΣΙΑΕ	2008	1	0,61	0,49	0,44	0	0,8%	50,0%	12,50%	0,70	1	0	5	1	1	4,80	25,00%	9,21	0,57	1700	1
30	ΣΙΑΕ	2007	1	0,68	1,44	1,35	0	1,1%	50,0%	11,54%	0,70	1	0	5	1	1	4,50	25,00%	9,19	0,53	1700	1
30	ΣΙΑΕ	2006	1	0,68	1,50	1,38	0	5,3%	30,0%	14,29%	0,70	1	0	5	1	1	4,07	29,00%	9,15	0,56	1700	1
30	ΣΙΑΕ	2005	0	0,85	0,32	0,61	0	1,9%	30,0%	13,64%	0,70	1	0	5	1	1	3,59	32,00%	9,12	0,62	1700	1
35	ΦΡΑΚ	2012	0	0,03	-0,23	0,57	1	1,6%	75,0%	9,09%	1,00	1	0	5	1	1	22,81	20,00%	8,66	0,62	3700	1
35	ΦΡΑΚ	2011	0	0,03	0,07	0,39	0	0,3%	75,0%	9,09%	0,50	1	0	5	1	1	15,75	20,00%	8,69	0,62	3700	1
35	ΦΡΑΚ	2010	0	0,02	0,53	1,52	0	1,2%	75,0%	15,38%	0,50	1	0	5	1	1	9,09	24,00%	8,69	0,61	3700	1
35	ΦΡΑΚ	2009	0	0,11	0,99	2,17	0	0,5%	75,0%	18,18%	0,50	1	1	10	1	1	5,17	25,00%	8,78	0,64	3700	1
35	ΦΡΑΚ	2008	0	0,10	1,50	1,26	0	0,2%	75,0%	21,05%	1,00	1	1	10	1	1	4,80	25,00%	8,81	0,68	3700	1
35	ΦΡΑΚ	2007	0	0,04	1,28	9,14	0	2,5%	75,0%	17,65%	1,00	1	1	10	2	0	4,50	25,00%	8,73	0,72	3700	1
35	ΦΡΑΚ	2006	0	0,10	0,94	7,17	0	2,2%	75,0%	21,43%	1,00	1	1	10	2	0	4,07	29,00%	8,59	0,70	3700	1
35	ΦΡΑΚ	2005	0	0,04	0,56	6,19	0	1,5%	75,0%	25,00%	0,50	1	1	10	1	1	3,59	32,00%	8,52	0,71	3700	1

A/A	Κωδικός Εταιρείας	Χρήση	DTAs_ TLCit	β1* DTLIt	β2* EBTIt	β3* MTBVit	β4*Loss_ HistoryIt	β5* BTDit	β6*Block _Famit	β7*Discl_ IAS12it	β8* IAS12_ SCOREIt	β8* Aud_ Big5it	β10* Aud_ SOLit	β11* Aud_ Replit	β12* Aud_ SCOREIt	β13* Aud_ RepOpit	β14* Aud_ RepUnQit	β15* IRit	β16* TRit	β17* InMVIt	β18* levit	β19* ICB - ASEIt	β20* FTSE - ASEIt
41	ΚΟΥΕΣ	2012	1	0,18	0,03	0,31	0	8,2%	100,0%	11,11%	1,00	1	0	0	5	1	1	22,81	20,00%	8,48	0,41	9500	1
41	ΚΟΥΕΣ	2011	1	0,18	0,12	0,18	0	3,5%	0,00%	11,11%	1,00	1	0	0	5	1	1	15,75	20,00%	8,52	0,41	9500	0
41	ΚΟΥΕΣ	2010	1	0,17	0,09	0,27	0	1,9%	40,0%	12,50%	1,00	1	0	0	5	1	1	9,09	24,00%	8,52	0,39	9500	1
41	ΚΟΥΕΣ	2009	1	0,16	0,16	0,36	1	1,0%	40,0%	11,54%	1,00	1	0	0	5	1	1	5,17	25,00%	8,54	0,43	9500	1
41	ΚΟΥΕΣ	2008	1	0,17	-0,67	0,32	1	8,6%	40,0%	12,50%	1,00	1	0	0	5	1	1	4,80	25,00%	8,58	0,49	9500	1
41	ΚΟΥΕΣ	2007	1	0,17	0,09	0,63	1	0,9%	40,0%	18,18%	1,00	1	0	0	5	1	1	4,50	25,00%	8,60	0,42	9500	1
41	ΚΟΥΕΣ	2006	1	0,00	-0,17	0,78	1	3,4%	40,0%	16,67%	0,50	1	0	0	5	1	1	4,07	29,00%	8,51	0,24	9500	1
41	ΚΟΥΕΣ	2005	1	0,00	0,38	3,52	0	2,8%	40,0%	20,00%	1,00	1	0	0	5	1	1	3,59	32,00%	8,59	0,80	9500	1
51	ΕΑΡΠ	2012	1	0,01	0,10	1,22	0	3,7%	100,0%	10,53%	0,50	0	0	1	3	1	1	22,81	20,00%	8,04	0,52	1300	1
51	ΕΑΡΠ	2011	1	0,00	0,08	0,58	0	0,5%	30,0%	10,53%	0,50	0	0	0	3	1	1	15,75	20,00%	8,02	0,53	1300	1
51	ΕΑΡΠ	2010	1	0,00	0,09	0,90	0	1,0%	0,00%	3,33%	0,30	0	0	0	3	1	1	9,09	24,00%	7,99	0,51	1300	0
51	ΕΑΡΠ	2009	1	0,00	0,07	0,74	0	0,0%	30,0%	7,41%	0,50	0	0	0	3	1	1	5,17	25,00%	7,93	0,49	1300	1
51	ΕΑΡΠ	2008	1	0,00	0,05	0,84	0	0,6%	30,0%	8,00%	0,50	0	0	0	3	1	1	4,80	25,00%	7,93	0,51	1300	1
51	ΕΑΡΠ	2007	1	0,00	0,03	1,09	0	0,3%	30,0%	6,67%	0,50	0	0	0	3	1	1	4,50	25,00%	7,86	0,46	1300	1
51	ΕΑΡΠ	2006	1	0,00	0,01	1,37	1	0,4%	30,0%	8,00%	0,50	0	0	0	3	2	0	4,07	29,00%	7,82	0,39	1300	1
51	ΕΑΡΠ	2005	0	0,00	-0,07	0,84	1	2,1%	30,0%	8,00%	0,50	0	0	0	3	2	0	3,59	32,00%	7,80	0,60	1300	1
61	ΛΟΥΗ	2012	0	0,62	0,23	0,49	0	1,7%	100,0%	18,75%	0,20	0	0	0	3	1	1	22,81	20,00%	8,21	0,49	3500	1
61	ΛΟΥΗ	2011	0	0,66	0,35	0,23	0	1,4%	0,00%	18,75%	0,20	0	0	0	3	1	1	15,75	20,00%	8,21	0,47	3500	0
61	ΛΟΥΗ	2010	0	0,56	0,37	0,33	0	1,4%	30,0%	5,26%	0,00	0	0	0	3	1	1	9,09	24,00%	8,18	0,44	3500	1
61	ΛΟΥΗ	2009	0	0,54	0,29	0,41	1	3,1%	0,00%	4,76%	0,00	0	0	0	3	1	1	5,17	25,00%	8,19	0,45	3500	0
61	ΛΟΥΗ	2008	0	0,49	-1,01	0,48	1	0,9%	50,0%	6,25%	0,20	0	0	0	3	2	0	4,80	25,00%	8,29	0,53	3500	1
61	ΛΟΥΗ	2007	0	0,69	0,69	0,45	1	2,0%	50,0%	8,00%	0,20	0	0	0	3	2	0	4,50	25,00%	8,48	0,56	3500	1
61	ΛΟΥΗ	2006	0	0,61	-0,24	0,49	1	0,0%	50,0%	10,00%	0,20	0	0	0	3	2	0	4,07	29,00%	8,45	0,66	3500	1
61	ΛΟΥΗ	2005	0	0,56	0,02	0,35	0	0,0%	50,0%	11,11%	0,20	0	0	0	3	2	0	3,59	32,00%	8,43	0,67	3500	1

I Correlation Matrix.

Covariance Analysis: Ordinary																						
Date: 09/10/14 Time: 16:18																						
Sample: 1 913																						
Included observations: 905																						
Balanced sample (listwise missing value deletion)																						
Correlation																						
Probability	Aud_Repl	Aud_SCORE	Aud_RepOp	Aud_RepUnQ	IR	TR	DTL	EBT	MtBV	Loss_History	BTD	Block_Fam	Discl_IAS12	IAS_12_SCORE	Aud_Big5	Aud_SOL	DTAs_TLC	FTSE-ASE	ICB-ASE	lev	InMV	RESID
	1.000.000																					

Aud_SCORE	0.028642	1.000.000																				
	0.3894	-----																				
Aud_RepOp	0.057859	-0.019846	1.000.000																			
	0.0819	0.5510	-----																			
Aud_RepUnQ	-0.054268	0.016941	-0.934506	1.000.000																		
	0.1028	0.6108	0.0000	-----																		
IR	0.158886	-0.012942	-0.041949	0.091411	1.000.000																	
	0.0000	0.6974	0.2074	0.0059	-----																	
TR	-0.132737	0.004387	0.170692	-0.230842	-0.804176	1.000.000																
	0.0001	0.8952	0.0000	0.0000	0.0000	-----																
DTL	0.028199	0.061843	0.095303	-0.098311	0.015422	-0.024866	1.000.000															
	0.3968	0.0629	0.0041	0.0031	0.6431	0.4550	-----															
EBT	-0.129102	0.049054	-0.309906	0.163445	-0.207331	0.210369	0.016549	1.000.000														
	0.0001	0.1403	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.6191	-----														
MtBV	-0.012210	-0.031295	0.052485	-0.053078	0.050309	-0.015335	-0.023608	0.007590	1.000.000													
	0.7137	0.3470	0.1146	0.1106	0.1304	0.6450	0.4781	0.8196	-----													
Loss_History	0.131372	0.009827	0.093232	-0.060963	0.337510	-0.344423	0.087426	-0.371085	0.025423	1.000.000												
	0.0001	0.7678	0.0050	0.0668	0.0000	0.0000	0.0085	0.0000	0.4449	-----												
BTD	0.114089	0.030643	0.160097	-0.061519	0.073670	-0.070438	0.108642	-0.408419	0.015658	0.202251	1.000.000											
	0.0006	0.3572	0.0000	0.0643	0.0267	0.0341	0.0011	0.0000	0.6381	0.0000	-----											
Block_Fam	-0.015389	0.185655	-0.075394	0.078493	-0.063069	0.012181	0.185075	0.181076	-0.011634	-0.136933	-0.040082	1.000.000										
	0.6438	0.0000	0.0233	0.0182	0.0579	0.7144	0.0000	0.0000	0.7267	0.0000	0.2284	-----										
Discl_IAS12	-0.014824	0.001199	0.053809	-0.051868	-0.031835	0.094038	-0.058084	0.045733	-0.008469	-0.127053	0.040438	-0.040302	1.000.000									
	0.6561	0.9713	0.1057	0.1189	0.3388	0.0046	0.0807	0.1693	0.7992	0.0001	0.2242	0.2258	-----									
IAS_12_SCORE	0.026151	0.233835	-0.031686	0.037534	0.038639	-0.069979	0.062889	0.029383	0.014407	-0.073750	0.074007	0.114797	0.237578	1.000.000								
	0.4320	0.0000	0.3410	0.2593	0.2456	0.0353	0.0586	0.3773	0.6651	0.0265	0.0260	0.0005	0.0000	-----								
Aud_Big5	0.056215	0.508048	-0.093135	0.115739	0.037948	-0.037113	0.220869	0.114348	-0.015146	0.005048	0.050089	0.220819	-0.045544	0.211871	1.000.000							
	0.0910	0.0000	0.0050	0.0005	0.2541	0.2647	0.0000	0.0006	0.6491	0.8795	0.1321	0.0000	0.1710	0.0000	-----							
Aud_SOL	-0.078714	0.391544	0.048440	-0.073756	-0.048731	0.042270	-0.151372	-0.058638	-0.025429	0.012693	-0.050193	-0.078798	0.055179	0.045464	-0.498845	1.000.000						
	0.0179	0.0000	0.1454	0.0265	0.1430	0.2039	0.0000	0.0779	0.4448	0.7030	0.1313	0.0177	0.0971	0.1718	0.0000	-----						
DTAs_TLC	0.006816	0.074590	-0.099608	0.098657	0.072154	-0.113238	0.079491	-0.106791	-0.043198	0.263187	0.144282	0.082719	0.025223	0.244477	0.025257	0.086832	1.000.000					
	0.8377	0.0248	0.0027	0.0030	0.0300	0.0006	0.0168	0.0013	0.1942	0.0000	0.0000	0.0128	0.4485	0.0000	0.4479	0.0090	-----					
FTSE-ASE	-0.012412	0.148112	-0.125111	0.122478	-0.176283	0.067841	0.121357	0.153538	-0.034873	-0.122130	-0.044902	0.783321	-0.071276	0.088323	0.217029	-0.093453	0.078574	1.000.000				
	0.7092	0.0000	0.0002	0.0002	0.0000	0.0413	0.0003	0.0000	0.2947	0.0002	0.1771	0.0000	0.0320	0.0078	0.0000	0.0049	0.0181	-----				
ICB-ASE	0.032288	0.062234	-0.023591	0.030338	-0.023710	0.018337	-0.086399	-0.039729	0.085694	0.046921	0.032372	0.073071	0.027082	0.009940	-0.032658	0.010469	0.019013	-0.026446	1.000.000			
	0.3319	0.0613	0.4784	0.3620	0.4762	0.5817	0.0093	0.2325	0.0099	0.1584	0.3307	0.0279	0.4158	0.7652	0.3264	0.7531	0.5678	0.4268	-----			
lev	0.043400	0.046050	0.253180	-0.201741	0.122094	-0.108371	0.130888	-0.278122	0.081789	0.200112	0.134196	-0.007870	-0.062036	0.065942	-0.030345	0.093268	0.196012	-0.022018	-0.112062	1.000.000		
	0.1921	0.1663	0.0000	0.0000	0.0002	0.0011	0.0001	0.0000	0.0138	0.0000	0.0001	0.8131	0.0621	0.0473	0.3619	0.0050	0.0000	0.5083	0.0007	-----		
InMV	0.010334	0.244107	-0.009099	0.025226	0.019801	-0.064012	0.429776	0.112549	-0.022390	-0.010340	0.039390	0.477862	-0.099712	0.171348	0.513075	-0.303524	0.257708	0.410975	-0.076765	0.197441	1.000.000	
	0.7562	0.0000	0.7846	0.4485	0.5519	0.0542	0.0000	0.0007	0.5011	0.7561	0.2365	0.0000	0.0027	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0209	0.0000	-----
RESID	0.001055	-0.003724	-0.001424	0.001524	-6.92E-05	-0.000601	-0.001165	-0.000482	-0.000124	0.002243	-0.001287	-0.002844	-0.001547	0.000822	-0.002114	-0.001733	0.844326	-0.003630	0.005231	0.002975	-0.002568	1.000.000
	0.9747	0.9109	0.9659	0.9635	0.9983	0.9856	0.9721	0.9884	0.9970	0.9463	0.9692	0.9319	0.9629	0.9803	0.9494	0.9585	0.0000	0.9132	0.8751	0.9288	0.9385	-----

V. Παράδειγμα παρουσίασης Αναβαλλόμενων Φόρων στις Σημειώσεις των Ετήσιων Οικονομικών Εκθέσεων.

A. Μη Χρηματοοικονομικές Εταιρείες.

Ανώνυμη Εταιρεία Τσιμέντων ΤΙΤΑΝ

Απόσπασμα ετήσιων οικονομικών καταστάσεων χρήσης 1/1/2012-31/12/2012, σημ. 8 σελ. 104, σημ. 18, σελ. 117-119 & Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή σελ. 58-59.

Ανώνυμη Εταιρεία Τσιμέντων Τίταν

8. Φόρος εισοδήματος

	Όμιλος		Εταιρία	
	2012	2011	2012	2011
(ποσά σε χιλιάδες €)				
Τρέχων φόρος	19.125	25.986	-	-
Αναβαλλόμενος φόρος (σημ. 18)	-3.882	-13.376	-2.342	-1.565
Διαφορές φορολογικού ελέγχου και λοιποί φόροι μη εκπιπτόμενοι	2.283	3.449	1.126	3.187
	17.526	16.059	-1.216	1.622

Σύμφωνα με το άρθρο 9, παρ. 30 του νόμου 4110/2013, ο φορολογικός συντελεστής των νομικών προσώπων που εδρεύουν στην Ελλάδα, άλλαξε από 20% σε 26% για τα φορολογητέα κέρδη της χρήσης 2013 και μετά. Καμία μεταβολή δεν επέρχεται στις φορολογικές ζημιές των χρήσεων 2011 και 2012 (σημ. 38).

Ο φόρος εισοδήματος που αναλογεί στα κέρδη του Ομίλου, διαφέρει από το ποσό που θα προέκυπτε εάν εφαρμασθεί ο ονομαστικός φορολογικός συντελεστής που ισχύει στην χώρα στην οποία έχει έδρα η Εταιρία, ως ακολούθως:

	Όμιλος		Εταιρία	
	2012	2011	2012	2011
(ποσά σε χιλιάδες €)				
(Ζημιές)/κέρδη προ φόρων	-1.302	37.739	-16.768	-11.656
Φόρος υπολογιζόμενος βάσει του θεσπισμένου φορολογικού συντελεστή που ισχύει στην έδρα της Μητρικής εταιρίας 20% (2011: 20%)	-260	7.548	-3.354	-2.331
Έσοδα μη υποκείμενα σε φόρο	-2.471	-4.713	-458	-1.191
Δαπάνες μη εκπιπτόμενες για τον υπολογισμό του φόρου εισοδήματος	13.366	11.480	1.470	3.957
Φόρος διανεμηθέντων μερισμάτων	2.005	2.125	-	-
Λοιποί φόροι	2.283	3.259	1.126	839
Επίδραση μη αναγνώρισης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης επί μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών	15.405	12.337	-	-
Φορολογικές ελαφρύνσεις αναπτυξιακών νόμων	-2.280	-523	-	-
Επίδραση από τους διαφορετικούς φορολογικούς συντελεστές που ισχύουν στις υπόλοιπες χώρες που δραστηριοποιείται ο Όμιλος	-10.438	-15.802	-	-
Διαφορά πρόβλεψης προηγούμενων χρήσεων	-84	348	-	348
Πραγματική φορολογική επιβάρυνση	17.526	16.059	-1.216	1.622

Ορισμένες εταιρίες του Ομίλου την 31.12.2012 έχουν συσσωρεύσει φορολογικές ζημιές συνολικού ύψους περίπου €321,6 εκατ. (2011: €288,8 εκατ.). Οι συγκεκριμένες εταιρίες έχουν αναγνωρίσει αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ύψους €59,3 εκατ. (2011: €57,0 εκατ.) που αναλογούν σε ζημιές ύψους €179,0 εκατ. (2011: €168,2 εκατ.). Για τις υπολειπόμενες φορολογικές ζημιές δεν έχει αναγνωρισθεί προς το παρόν αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση, καθώς κρίθηκε ότι σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 12, δεν πληρούσαν τα κριτήρια αναγνώρισης (σημ. 18).

Εκ των ανωτέρω συνολικών φορολογικών μεταφερόμενων ζημιών, ζημιές ύψους €90,9 εκατ. (2011: €96,1 εκατ.) λήγουν κατά την χρήση 2013-2017, ενώ ζημιές ύψους €230,7 εκατ. (2011: €192,7 εκατ.) μπορεί να μεταφερθούν έως και την χρήση 2029-2032.

Η Εταιρία την 31.12.2012 αναγνώρισε αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ύψους €6,9 εκατ. (2011: €5,1 εκατ.), επί μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών καθώς έκρινε ότι πληρούν τα κριτήρια αναγνώρισης. Οι φορολογικές ζημιές της Εταιρίας δύνανται να χρησιμοποιηθούν έως και την χρήση 2016-2017.

18. Αναβαλλόμενη φορολογία

Οι αναβαλλόμενοι φόροι υπολογίζονται επί των προσωρινών διαφορών, σύμφωνα με την μέθοδο της υποχρέωσης, με τη χρησιμοποίηση των φορολογικών συντελεστών που ισχύουν στις χώρες όπου δραστηριοποιούνται οι εταιρίες του Ομίλου.

(ποσά σε χιλιάδες €)

Η κίνηση των αναβαλλόμενων φόρων μετά από συμψηφισμούς έχει ως εξής:

	Όμιλος		Εταιρία	
	2012	2011	2012	2011
Υπόλοιπο έναρξης, καθαρή αναβαλλόμενη υποχρέωση	189.665	182.552	19.990	19.581
Χρέωση στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων (σημ. 8)	-3.882	-13.376	-2.342	-1.565
Συναλλαγματικές διαφορές	-9.230	1.693	-	-
Προσαρμογή αναβαλλόμενου φόρου λόγω αλλαγής σε συντελεστές φόρου εισοδήματος	-	16.564	-	-
Φόρος που βαρύνει την καθαρή θέση μέσω της κατάστασης συνολικών εσόδων	-266	2.232	324	1.974
Υπόλοιπο λήξης, καθαρή αναβαλλόμενη υποχρέωση	176.287	189.665	17.972	19.990

Ο αναβαλλόμενος φόρος που βαρύνει την καθαρή θέση προέρχεται από την επίδραση των παραγώνων αντιστάθμισης ταμειακών ρών.

Ανάλυση αναβαλλόμενων φορολογικών υποχρεώσεων (πριν από συμψηφισμούς)

	Όμιλος		Εταιρία	
	2012	2011	2012	2011
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	229.368	241.243	27.521	28.607
Ασώματες ακινητοποιήσεις	38.641	38.751	-	222
Προβλέψεις	4.834	-1.252	1.800	1.000
Απαιτήσεις και προπληρωμές	3.644	3.482	-	-
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	-2.842	63	228	-
	273.645	282.287	29.549	29.829

Ανάλυση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων (πριν από συμψηφισμούς)

Ασώματες ακινητοποιήσεις	-10.951	-9.330	-64	-
Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	-1.963	-2.596	-	-
Αποθέματα	-1.830	-1.870	-256	-286
Συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις	-7.689	-5.840	-2.260	-1.803
Απαιτήσεις και προπληρωμές	-8.800	-8.780	-765	-662
Μεταφορά φορολογικών ζημιών (σημ. 8)	-59.320	-56.980	-6.917	-5.067
Μακροπρόθεσμος δανεισμός	-161	-191	-	-
Κρατικές επιχορηγήσεις	2.274	3.358	-969	-1.040
Προβλέψεις	-8.609	-10.401	-346	-912
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	-365	-250	-	-69
Χρηματοοικονομικά μέσα	56	258	-	-
	-97.358	-92.622	-11.577	-9.839
Καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση	176.287	189.665	17.972	19.990

18. Αναβαλλόμενη φορολογία (συνέχεια)

Η κίνηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων (πριν από τον συμψηφισμό των υπολοίπων που εμπίπτουν στην ίδια κατηγορία) κατά τη διάρκεια της χρήσης, έχει ως ακολούθως (ποσά σε χιλιάδες €)

	1 Ιανουαρίου 2012	Χρέωση/(Πίστωση) στα αποτελέσματα	Χρέωση/(Πίστωση) στα ίδια κεφάλαια μέσω κατάστασης συνολικού εισοδήματος	Συνολικισμικές διαφορές	31 Δεκεμβρίου 2012
Όμιλος					
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις (πριν από συμψηφισμό)					
Ενοίκιατες ακινητοποιήσεις	241.243	+2.887	175	+9.163	229.368
Λούμιατες ακινητοποιήσεις	38.751	1.137	-	+1.347	38.641
Προβλέψεις	+1.252	6.092	-	+6	4.834
Απαιτήσεις και προπληρωμές	3.482	229	-	+67	3.644
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	63	+2.505	-	-	+2.842
	282.287	1.766	175	+10.583	273.645
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (πριν από συμψηφισμό)					
Λούμιατες ακινητοποιήσεις	+9.330	+1.824	-	203	+10.951
Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	+2.596	643	-	+10	+1.963
Αποθέματα	+1.870	23	-	17	+1.830
Συναρθεσιακές υποχρεώσεις	+5.840	+1.702	+237	90	+7.689
Απαιτήσεις και προπληρωμές	+8.780	+131	-	111	+8.800
Μεταφορά φορολογικών ζημιών (σημ. 8)	+56.980	+3.246	-	906	+59.320
Μικροπρόθεσμος δανεισμός	+191	29	-	1	+161
Κρατικές επυχορηγήσεις	3.358	+809	-	+275	2.274
Προβλέψεις	+10.401	1.482	-	310	+8.609
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	+250	+115	-	-	+365
Χρηματοοικονομικά μέσα	258	2	+204	-	56
	-92.622	-5.648	+441	1.353	-97.358
	189.665	-3.882	+266	-9.230	176.287
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση					
Εταιρία					
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις (πριν από συμψηφισμό)					
Ενοίκιατες ακινητοποιήσεις	28.607	+1.261	175	27.521	
Λούμιατες ακινητοποιήσεις	222	+222	-	-	
Προβλέψεις	1.000	800	-	1.800	
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	-	228	-	228	
	29.829	-455	175	29.549	
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (πριν από συμψηφισμό)					
Λούμιατες ακινητοποιήσεις	-	-64	-	-64	
Αποθέματα	+286	30	-	+256	
Απαιτήσεις και προπληρωμές	+662	+103	-	+765	
Κρατικές επυχορηγήσεις	+1.040	71	-	+969	
Προβλέψεις	+912	566	-	+346	
Συναρθεσιακές υποχρεώσεις	+1.803	-606	149	+2.260	
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	+69	69	-	-	
Μεταφορά φορολογικών ζημιών (σημ. 8)	+5.057	+1.850	-	+6.917	
	-9.839	-1.887	149	-11.577	
	19.990	+2.342	324	17.972	
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση					

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν υπάρχουν ένα νομικά κατοχυρωμένο δικαίωμα συγένεσης των τρεχουσών φορολογικών απαιτήσεων με τις τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις και εφόσον οι αναβαλλόμενοι φόροι τελούν υπό το ίδιο φορολογικό καθεστώς.

18. Αναβαλλόμενη φορολογία (συνέχεια)
Η κίνηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων (πριν από τον συμψηφισμό των υπολοίπων που εμπήκουν στην ίδια κατηγορία) κατά τη διάρκεια της προσηρμμενης χρήσης, έχει ως ακολούθως:
(ποσά σε εκατομμύρια €)

Όμιλος	1 Ιανουαρίου 2011	Χρέωση/(πίστευση) στα αποτελέσματα	Χρέωση/(πίστευση) στα ίδια κεφάλαια μέσω καταστάσης συνολικού εισοδήματος	Προσαρμογή αναβολών φόρου λόγω αλλαγής σε συντάκτικες φόρου εισοδ.	Συνολικημμετικες διαφορές	31 Δεκεμβρίου 2011
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις (πριν από συμψηφισμό)						
Ενομήματες ακινήτουποισεις	234.344	-9.964	-	13.017	3.846	241.243
Αούματες ακινήτουποισεις	31.463	3.000	-	3.543	741	38.751
Προβλέψεις	2.026	-3.276	-	-	-2	-1.252
Απαιτήμας και προπληρωμαές	5.638	-2.250	-	94	94	3.482
Προμηβουτές και λοιπές υποχρεώσεις	301	-228	-	-	-10	63
	273.772	-12.718	-	16.564	4.669	282.287
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (πριν από συμψηφισμό)						
Αούματες ακινήτουποισεις	-8.662	-597	328	-	-399	-8.330
Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμας απαιτήσεις	-3.568	885	-	-	87	-2.596
Αποβήματα	-2.614	796	-	-	-52	-1.870
Συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις	-7.685	680	1.294	-	-129	-5.840
Απαιτήμας και προπληρωμαές	-7.611	-920	-	-	-249	-8.780
Μεταφορά φορολογικών ήμμιών (σημ. 8)	-48.257	-3.784	-	-	-4.939	-56.980
Μακροπρόθεσμος άνευερμας	-299	96	-	-	12	-191
Κρατικές επιχορηγήμας	-2.713	3.467	-	-	2.604	3.358
Προβλέψεις	-8.452	-2.065	-	-	116	-10.401
Προμηβουτές και λοιπές υποχρεώσεις	-1.220	974	-	-	-4	-250
Χρηματοοικονομικά μέσα	-139	-190	610	-	-23	258
	-91.220	2.232	2.232	-	-2.976	-92.622
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση	182.552	-13.376	2.232	16.564	1.693	189.665

Έταμρια

Έταμρια	1 Ιανουαρίου 2011	Χρέωση/(πίστευση) στα αποτελέσματα	Χρέωση/(πίστευση) στα ίδια κεφάλαια μέσω καταστάσης συνολικού εισοδήματος	31 Δεκεμβρίου 2011
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις (πριν από συμψηφισμό)				
Ενομήματες ακινήτουποισεις	28.542	-263	328	28.607
Αούματες ακινήτουποισεις	205	17	-	222
Προβλέψεις	10	990	-	1.000
Απαιτήμας και προπληρωμαές	3.000	-3.000	-	-
	31.757	-2.256	328	29.829
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (πριν από συμψηφισμό)				
Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμας απαιτήσεις	-1.939	1.939	-	-
Αποβήματα	-1.123	837	-	-286
Απαιτήμας και προπληρωμαές	-813	151	-	-662
Κρατικές επιχορηγήμας	-1.069	29	-	-1.040
Προβλέψεις	-1.531	619	-	-912
Συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις	-4.635	1.186	1.646	-1.803
Προμηβουτές και λοιπές υποχρεώσεις	-929	860	-	-69
Χρηματοοικονομικά μέσα	-137	137	-	-
Μεταφορά φορολογικών ήμμιών (σημ. 8)	-	-5.067	-	-5.067
	-12.176	691	1.646	-9.839
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση	19.581	-1.565	1.974	19.990

Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Μετόχους της «ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΤΙΤΑΝ»

Έκθεση επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΤΙΤΑΝ και των θυγατρικών της, οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2012, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσεως και συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

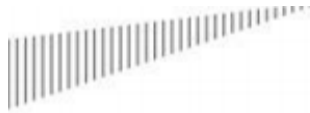
Ευθύνη της Διοίκησης για τις Εταιρικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της εταιρίας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρίας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και

αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΤΙΤΑΝ και των θυγατρικών αυτής κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2012 και τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αναφορά επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Θεμάτων

- α) Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στην παράγραφο 3δ του άρθρου 43α του Κ.Ν 2190/1920.
- β) Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α, 108 και 37 του Κ.Ν. 2190/1920.

Αθήνα, 4 Μαρτίου 2013

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΕΛΕΝΤΡΙΑΔΗΣ
Α.Μ. Σ.Ο.Ε.Λ. 17831
ΕΡΝΣΤ & ΓΙΑΝΓΚ (ΕΛΛΑΣ) Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές Α.Ε.
11^ο ΧΛΜ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΛΑΜΙΑΣ
14451 ΑΘΗΝΑ
ΑΡ.Μ. ΣΟΕΛ 107

ALAPIS ABEE

Απόσπασμα ετήσιων οικονομικών καταστάσεων χρήσης 1/1/2011-31/12/2011, σμμ. 16 σελ. 152-159 & Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή σελ. 59-60.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011

(Τα ποσά παρουσιάζονται σε χιλιάδες Ευρώ, εκτός εάν δηλώνεται διαφορετικά)

16. ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Ο φόρος εισοδήματος που εμφανίζεται στις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις αναλύεται ως εξής:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	1.1. - 31.12.2011	1.1. - 31.12.2010	1.1. - 31.12.2011	1.1. - 31.12.2010
Φόρος εισοδήματος χρήσης	365	1.812	0	0
Φόρος εισοδήματος προηγούμενων χρήσεων	311	10.785	0	8.429
Πρόβλεψη φόρου εισοδήματος προηγούμενων χρήσεων	15.051	1.490	15.051	547
Αναβαλλόμενοι φόροι εισοδήματος	(63.349)	(9.641)	(65.230)	(6.611)
	(47.622)	4.446	(50.179)	2.365
Πλέον: Διακοπή δραστηριότητα	0	4.387	0	255
Σύνολο	(47.622)	8.832	(50.179)	2.620

Ο φόρος εισοδήματος για τα κέρδη επί του Ομίλου και της Εταιρείας διαφέρει από το θεωρητικό ποσό που θα προέκυπτε χρησιμοποιώντας τον σταθμισμένο μέσο φορολογικό συντελεστή που εφαρμόζεται στα κέρδη των ενοποιημένων οντοτήτων ως εξής:

	Ο Όμιλος	
	1.1. - 31.12.2011	1.1. - 31.12.2010
Κέρδη/ (ζημιές) προ φόρων εισοδήματος (συνεχιζόμενη δραστηριότητα)	(1.504.592)	(902.158)
Φόροι εισοδήματος υπολογισμένοι με τον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή	321.773	219.446
Φόροι προηγούμενων χρήσεων	(15.362)	(3.751)
Φορολογική επίδραση μη φορολογηθέντων εξόδων που δεν εκπίπτουν για φορολογικούς σκοπούς	(12.501)	(5.127)
Φορολογική επίδραση μη-φορολογήσιμου εισοδήματος	17	0
Αποαναγνώριση αναβαλλόμενων φόρων	(246.300)	(203.207)
Εκτακτική εισφορά και εισοδήματα φορολογηθέντα αυτοτελώς	(5)	(8.526)
Επίδραση αλλαγής φορολογικού συντελεστή	0	(3.280)
	47.622	(4.446)
Πλέον: Διακοπή δραστηριότητα	0	(4.387)
Σύνολο	47.622	(8.832)

	Η Εταιρεία	
	1.1. - 31.12.2011	1.1. - 31.12.2010
Κέρδη/ (ζημιές) προ φόρων εισοδήματος	(1.556.902)	(890.694)
Φόροι εισοδήματος υπολογισμένοι με τον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή	311.380	213.767
Φόροι προηγούμενων χρήσεων	(15.051)	(2.108)
Φορολογική επίδραση μη φορολογηθέντων εξόδων που δεν εκπίπτουν για φορολογικούς σκοπούς	(9.044)	(2.359)
Αποαναγνώριση αναβαλλόμενου φόρου	(237.106)	(201.730)
Εκτακτική εισφορά και εισοδήματα φορολογηθέντα αυτοτελώς	0	(6.868)
Επίδραση αλλαγής φορολογικού συντελεστή	0	(3.066)
	50.179	(2.365)
Πλέον: Διακοπή δραστηριότητα	0	(255)
Σύνολο	50.179	(2.620)

ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011
(Τα ποσά παρουσιάζονται σε χιλιάδες Ευρώ, εκτός εάν δηλώνεται διαφορετικά)

Η κίνηση της πρόβλεψης φόρου εισοδήματος προηγούμενων χρήσεων, έχει ως εξής:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	<u>2011</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2010</u>
Υπόλοιπο την 1.1	8.922	8.398	5.257	4.455
Πρόβλεψη φόρου	15.051	2.524	15.051	803
Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις	0	(111)	0	0
Πρόβλεψη στην κατάσταση αποτελεσμάτων	15.051	2.413	15.051	803
Εξαγορές θυγατρικών	0	0	0	0
Πωλήσεις θυγατρικών	0	(1.889)	0	0
Υπόλοιπο την 31.12	23.973	8.922	20.308	5.257

Σύμφωνα με την παράγραφο 9 του άρθρου 14 του Ν.3943/31.03.2011, ο φορολογικός συντελεστής βάσει του οποίου υπολογίζεται ο φόρος επί των κερδών των εταιρειών για τα κέρδη που θα προκύψουν για τις χρήσεις που λήγουν μετά την 31 Δεκεμβρίου 2010 ανέρχεται σε 20%. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις έχουν επιμετρηθεί με τη χρήση των φορολογικών συντελεστών που θα είναι σε ισχύ την χρήση που αυτές καταστούν οριστικές.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011
(Τα ποσά παρουσιάζονται σε χιλιάδες Ευρώ, εκτός εάν δηλώνεται διαφορετικά)

Η ελληνική φορολογική νομοθεσία και οι σχετικές διατάξεις υπόκεινται σε ερμηνείες από τις φορολογικές αρχές. Οι δηλώσεις φόρου εισοδήματος κατατίθενται σε ετήσια βάση, αλλά τα κέρδη ή οι ζημιές που δηλώνονται για φορολογικούς σκοπούς παραμένουν προσωρινά έως ότου οι φορολογικές αρχές εξετάσουν τις φορολογικές δηλώσεις και τα βιβλία του φορολογούμενου τη στιγμή κατά την οποία θα εκκαθαρισθούν και οι σχετικές φορολογικές υποχρεώσεις. Οι φορολογικές ζημιές, στο βαθμό που αναγνωρίζονται από τις φορολογικές αρχές, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον συμψηφισμό κερδών των πέντε επόμενων χρήσεων που ακολουθούν τη χρήση που αφορούν. Οι ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις του Ομίλου και της Εταιρείας παρουσιάζονται ως εξής:

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΑΝΕΛΕΓΚΤΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ
ALAPIS ABEE	2009-2011
ALAPIS ROMANIA SRL	2010-2011
ALAPIS BULGARIA EOOD	2009-2011
ALAPIS HUNGARY KFT	2009-2011
ALAPIS DOO	2011
ΦΑΡΜΑΓΟΡΑ ΑΕ	2008-2011
ALAPIS SLVN DOO	2011
ALAPIS ALBANIA SHPK	2009-2011
VETERIN POLAND SPZOO	2009-2011
ALAPIS UKRAINE SA	2009-2011
ΚΠ ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΕ	2009-2011
ΗΠΕΙΡΟΦΑΡΜ ΑΕ	2009-2011
ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΕ	2008-2011
ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΓΛΟΥ ΑΕ	2010-2011
ΦΑΡΜΑΣΟΦΤ ΜΕΠΕ	2010-2011
EUROMEDICINES LTD	2011
SUMADJALEK AD	2010-2011
ALAPIS RESEARCH LABORATORIES INC	2010-2011
PHARMACARE LTD	2011
ALAPIS LUXEMBURG SA	2010-2011
ΓΕΡΟΛΦΑΡΜ ΑΕ	2010-2011
ΣΑΝΤΑ ΦΑΡΜΑ ΑΕ	2010-2011
ΠΙΝΓ ΓΕΡΟΛΥΜΑΤΟΣ MEDICAL ΑΕ	2009-2011
SAMBROOK MED ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΑΕ	2010-2011
MEDSYSTEMS ΑΕ	2010-2011
ALAPIS LUXEMBURG SA	2010-2011
GENESIS ILAC SA	2009-2011
GEROLYMATOS INC	2010-2011
HSP UNIPESOAL LDA	2010-2011

ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011
(Τα ποσά παρουσιάζονται σε χιλιάδες Ευρώ, εκτός εάν δηλώνεται διαφορετικά)

Για τις ανέλεγκτες χρήσεις έχουν σχηματισθεί προβλέψεις για κάλυψη της πιθανότητας επιβολής πρόσθετων φόρων σε ενδεχόμενο έλεγχο από τις φορολογικές αρχές συνολικού ποσού € 23.973 και € 20.308 για τον Όμιλο και την Εταιρεία αντίστοιχα. Ο Όμιλος θεωρεί ότι έχει σχηματίσει επαρκείς προβλέψεις έναντι των πρόσθετων φόρων που πιθανόν να προκύψουν κατά τους μελλοντικούς φορολογικούς ελέγχους, βάσει των ευρημάτων των φορολογικών ελέγχων προηγούμενων ετών και προγενέστερων διερχομένων των φορολογικών νόμων.

Οι φόροι εισοδήματος πληρωτέοι στις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις αναλύονται ως εξής:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010
Φόρος εισοδήματος πληρωτέος	882	13.923	0	10.223
Πρόβλεψη φόρου εισοδήματος προηγούμενων χρήσεων	23.973	8.922	20.308	5.257
Σύνολο	24.855	22.845	20.308	15.481

Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος αναγνωρίζεται, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο υποχρέωσης, για προσωρινές διαφορές που προκύπτουν μεταξύ της φορολογικής βάσης των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού και των αντίστοιχων ποσών στις οικονομικές καταστάσεις.

Η κίνηση για το λογαριασμό αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος είναι ως εξής:

	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	1.1.- 31.12.2011	1.1.- 31.12.2010	1.1.- 31.12.2011	1.1.- 31.12.2010
Υπόλοιπο την 1.1	(81.828)	(96.142)	(65.299)	(71.910)
Χρεώσεις/(πιστώσεις) στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης	63.349	8.750	65.230	6.611
Παλήσεις θυγατρικών	0	5.564	0	0
Υπόλοιπο την 31.12	(18.479)	(81.828)	(69)	(65.299)

Η κίνηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων κατά τη διάρκεια του έτους, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο συμψηφισμός των υπολοίπων που αφορούν την ίδια φορολογική δικαιοδοσία, έχει ως εξής:

ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΑΞΕ ΤΗΝ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011
(Τα ποσά παρουσιάζονται σε χιλιάδες Ευρώ, εκτός εάν δηλώνεται διαφορετικά)

Ο Όμιλος

	Υπόλοιπο έμφυνης	(Χρεώσεις) / αποτελέσματα	Πόληση θρησκευτικής	Ανατιζινομήσεις	
				Συνολολεμτικές Διαφορές	Υπόλοιπο πέλων
2011	2.397	(639)	0	0	1.758
Προβλέψεις επισφαλών	12.481	(12.359)	0	0	122
Μεταφορμήσιμες φορολογικές ζημιές	484	(209)	0	0	274
Απαιτήσεις στοιχείων ενεργητικού	(5.552)	5.552	0	0	0
Αποτίμηση συμμετοχών	1.666	(1.666)	0	0	0
Αποτίμηση παραγώνων	349	(349)	0	0	0
Προβλέψεις κρατήσεων δημοσίου	801	(650)	0	0	151
Προβλέψεις αποζημιώσεων προσωπικού	(93.618)	71.035	0	0	(22.583)
Ενοίκια και ασφάλματα πάγια στοιχεία	0	0	0	0	0
Συνολολεμτικές διαφορές	(1.337)	3.152	0	0	1.815
Χρηματοδοτικές μεθόδους	(1.523)	(583)	0	0	(2.106)
Δεδουλευμένα έξοδα	(26)	0	0	0	(26)
Επικυρωμένες παγίων	0	17	0	0	17
Δεδουλευμένοι τόκοι	2.050	48	0	0	2.098
Δεδουλευμένα έσοδα	0	0	0	0	0
Λοιπές κινήσεις	0	0	0	0	0
Σύνολο	(81.828)	63.349	0	(0)	(18.479)

Ο Όμιλος

	Υπόλοιπο έμφυνης	(Χρεώσεις) / αποτελέσματα	Πόληση θρησκευτικής	Ανατιζινομήσεις	
				Συνολολεμτικές Διαφορές	Υπόλοιπο πέλων
2010	2.881	(254)	(230)	0	2.397
Προβλέψεις επισφαλών	1.112	11.662	(293)	0	12.481
Μεταφορμήσιμες φορολογικές ζημιές	622	218	(356)	0	484
Απαιτήσεις στοιχείων ενεργητικού	(1.308)	(4.244)	0	0	(5.552)
Αποτίμηση συμμετοχών	811	856	0	0	1.666
Αποτίμηση παραγώνων	897	(149)	(398)	0	349
Προβλέψεις κρατήσεων δημοσίου	1.387	(111)	(476)	0	801
Προβλέψεις αποζημιώσεων προσωπικού	(101.213)	1.381	6.381	(167)	(93.618)
Ενοίκια και ασφάλματα πάγια στοιχεία	(13)	1	12	0	(0)
Συνολολεμτικές διαφορές	(2.065)	(193)	753	168	(1.337)
Χρηματοδοτικές μεθόδους	885	(2.408)	0	0	(1.523)
Δεδουλευμένα έξοδα	(26)	0	0	0	(26)
Επικυρωμένες παγίων	(112)	1.992	170	0	2.050
Δεδουλευμένα έσοδα	0	0	0	0	0
Λοιπές κινήσεις	0	0	0	0	0
Σύνολο	(96.142)	8.750	5.564	0	(81.828)

ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011

(Τα ποσά παρουσιάζονται σε χιλιάδες Ευρώ, εκτός εάν δηλώνεται διαφορετικά)

Η Εταιρεία

	Υπόλοιπο έναντι	(Χρέος) / πιστόσας αποτιλεσμάτων	Συγγένεση θυγατρικής	Συνάλλαγματικές διαφορές	Υπόλοιπο τέλους
2011					
Προβλέψεις, αποσβάν	1.118	(1.118)	0	0	0
Μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές	10.165	(10.165)	0	0	0
Ενοίκια και εισόματα πάγια στοιχεία	(74.202)	72.340	0	0	(1.862)
Απεξιώσεις, στοιχεία ενεργητικού	185	(185)	0	0	0
Αποτίμηση παραγόντων	1.666	(1.666)	0	0	0
Αποζημιώσεις, προσωπικού	392	(392)	0	0	0
Αποτίμηση συμμετοχών	(5.552)	5.552	0	0	0
Χρηματοδοτικές μεθόδους	(1.348)	3.166	0	0	1.819
Δεδουλευμένα έξοδα	2.001	(2.001)	0	0	0
Λοιπές κινήσεις	275	(301)	0	0	(26)
Σύνολο	(65.299)	65.230	0	0	(69)

Η Εταιρεία

	Υπόλοιπο έναντι	(Χρέος) / πιστόσας αποτιλεσμάτων	Συγγένεση θυγατρικής	Συνάλλαγματικές διαφορές	Υπόλοιπο τέλους
2010					
Προβλέψεις, αποσβάν	1.398	(280)	0	0	1.118
Μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές	0	10.165	0	0	10.165
Ενοίκια και εισόματα πάγια στοιχεία	(77.374)	3.172	0	0	(74.202)
Απεξιώσεις, στοιχεία ενεργητικού	231	(46)	0	0	185
Αποτίμηση παραγόντων	811	856	0	0	1.666
Αποζημιώσεις, προσωπικού	762	(371)	0	0	392
Αποτίμηση συμμετοχών	(1.308)	(4.244)	0	0	(5.552)
Χρηματοδοτικές μεθόδους	(1.231)	(117)	0	0	(1.348)
Δεδουλευμένα έξοδα	4.443	(2.442)	0	0	2.001
Λοιπές κινήσεις	359	(83)	0	0	275
Σύνολο	(71.910)	6.611	0	0	(65.299)

**ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011**

(Τα ποσά παρουσιάζονται σε χιλιάδες Ευρώ, εκτός εάν δηλώνεται διαφορετικά)

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται για μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές στο βαθμό που η υλοποίηση του σχετικού φορολογικού οφέλους μέσω μελλοντικών φορολογητέων κερδών είναι πιθανή. Ο Όμιλος και η Εταιρεία αποαναγώρισαν ή/και δεν αναγώρισαν αναβαλλόμενες φορολογικά απαιτήσεις συνολικού ποσού € 246.300 και ποσού € 237.106 αντίστοιχα, λόγω των υψηλών φορολογικών σωρευμένων ζημιών που εκτιμάται ότι δεν θα συμψηφιστούν σύμφωνα με τις κείμενες φορολογικές διατάξεις.

Η ανάλυση της καθαρής αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης σε αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις έχει ως εξής:

	<u>Ο Όμιλος</u>		<u>Η Εταιρεία</u>	
	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση	(23.532)	(102.826)	(2.417)	(83.021)
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	5.053	20.998	2.348	17.722
Καθαρός αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος	(18.479)	(81.828)	(69)	(65.299)

ΈΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς τους Μετόχους της Εταιρείας **ALAPIS ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ & ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ**

Έκθεση επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας **ALAPIS ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ & ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ**, οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2011, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσεως και συνολικών εσόδων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη των σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Εταιρικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Βάση για Αρνητική Γνώμη

Όπως εξηγείται στη Σημείωση 3 των συνημμένων οικονομικών καταστάσεων, κατά τη λήξη της κλειόμενης χρήσης το σύνολο των βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων της Εταιρείας και του Ομίλου υπερέβαινε το σύνολο των κυκλοφορούντων περιουσιακών τους στοιχείων κατά το ποσό των € 1.016 εκατ. και € 924 εκατ. αντίστοιχα και το σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων της Εταιρείας είχε καταστεί αρνητικό με συνέπεια να συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 48 του Κ.Ν. 2190/1920. Επιπλέον, η Εταιρεία και ο Όμιλος εμφάνιζαν ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις συνολικού ποσού € 1.013 εκατ. και € 1.046 εκατ. αντίστοιχα, εκ των οποίων ποσά € 955 εκατ. και € 962 εκατ. αντίστοιχα αφορούν καταγγελλθείσες χρηματοδοτήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων. Οι ενέργειες της διοίκησης αναφορικά με την αντιμετώπιση των προαναφερόμενων θεμάτων αναφέρονται επίσης στη Σημείωση 3 των συνημμένων οικονομικών καταστάσεων, χωρίς όμως, έως και τη σύνταξη της παρούσης, να διαφαίνεται πιθανή η εξεύρεση των απαιτούμενων κεφαλαίων για τη χρηματοδότηση της απρόσκοπτης λειτουργίας της Εταιρείας και του Ομίλου. Οι προαναφερόμενες συνθήκες υποδηλώνουν την ύπαρξη σημαντικής αβεβαιότητας σχετικά με τη δυνατότητα συνέχισης της δραστηριότητας της Εταιρείας και του Ομίλου και κατ' επέκταση, ρευστοποίησης των περιουσιακών τους στοιχείων και κάλυψης των υποχρεώσεών τους μέσα στα πλαίσια των συνήθων εργασιών τους. Συνεπώς, οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις έπρεπε να έχουν καταρτισθεί με βάση την αρχή της ρευστοποιήσιμης αξίας και όχι με βάση τις λογιστικές αρχές και τις μεθόδους που προβλέπονται από τα Δ.Π.Χ.Α. για συνεχιζόμενη δραστηριότητα. Εάν οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις είχαν συνταχθεί βάσει της αρχής της ρευστοποιήσιμης αξίας, πολλά στοιχεία τους θα είχαν επηρεασθεί ουσιωδώς. Οι συνέπειες της μη σύνταξης των συνημμένων οικονομικών καταστάσεων βάσει της αρχής της ρευστοποιήσιμης αξίας δεν έχουν προσδιοριστεί.

Αρνητική Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, εξαιτίας της σημαντικότητας του θέματος που μνημονεύεται στην παράγραφο 'Βάση για Αρνητική Γνώμη', οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις δεν παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας ΑΛΑΠΙΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ & ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ και των θυγατρικών αυτής κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2011 και τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Αναφορά επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Θεμάτων

- α) Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στην παράγραφο 3δ του άρθρου 43α του Κ.Ν 2190/1920.
- β) Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α, 108 και 37 του Κ.Ν. 2190/1920.
- γ) Για τη χρήση 2011 η Εταιρεία και οι θυγατρικές της που λειτουργούν στην Ελλάδα δεν έχουν αποδεχθεί το φορολογικό έλεγχο των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 82, παράγραφος 5, Ν. 2238/1994 και υπόκεινται στις προβλεπόμενες από το άρθρο αυτό κυρώσεις.

Delta Ανώνυμη Εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών
Αχιλλέως 8 & Λ. Κατσώνη, 17674 Καλλιθέα
Α.Μ. ΣΟΕΛ 153

Αθήνα, 30 Μαρτίου 2012
Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Βρασίδης Σπ. Δαμηλάκος
Α.Μ. ΣΟΕΛ 22791

ΝΕΩΡΙΟΝ Α.Ε. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ

Απόσπασμα ετήσιων οικονομικών καταστάσεων χρήσης 1/1/2012-31/12/2012, σημ. 7 σελ. 62-64, & Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή σελ. 4-6.

Ετήσια Οικονομική Έκθεση 2012

ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

7. Φόρος εισοδήματος και αναβαλλόμενη φορολογία

Από τις προσωρινές διαφορές της περιόδου, μεταξύ της λογιστικής αξίας και της φορολογικής βάσης της εταιρείας, προέκυψαν αναβαλλόμενοι πιστωτικοί φόροι ποσού 9,04 χιλ. ευρώ.

Για τον Όμιλο το ποσό του φόρου που τελικά επηρέασε τα αποτελέσματα περιόδου ανήλθε σε 659,88 χιλιάδες ευρώ και προήλθε από τις προσωρινές διαφορές μεταξύ φορολογικής και λογιστικής αξίας της εταιρείας και των θυγατρικών.

Όπως φαίνεται στους πίνακες που ακολουθούν το σύνολο των αναβαλλόμενων φόρων (υποχρέωση) αναφορικά με την προέλευσή τους για τον Όμιλο και την εταιρεία έχουν ως ακολούθως.

ΟΜΙΛΟΣ

Αναβαλλόμενοι φόροι από:	31/12/11	Ίδια Κεφάλαια	Αναβαλλόμενοι φόροι χρήσης	31/12/12	Συντελεστής Φόρου
Αναπροσ/γή εύλογης αξίας Γήπεδων	-10.064,66		935,74	-9.128,92	20%
Αναπροσ/γή εύλογης αξίας κτιρίων	-5.135,31		116,10	-5.019,21	20%
Αναπροσ/γή εύλογης αξίας μηχανημάτων (όπως επαναδιατυπώθηκαν)	-5.821,11	1.265,52	-107,00	-4.662,59	20%
Αναπροσ/γή εύλογης αξίας πλωτών μέσων	-204,74		9,60	-195,14	
Διαφορά επιχορηγήσεων παγίων	-308,69		-8,18	-316,87	20%
Φορολογικές αποσβέσεις των παγίων	-2.572,41		-226,05	-2.798,46	20%
Φορολογική πρόβλεψη επισφαλών απαιτήσεων	0,00		8,44	8,44	20%
Αποζημιώσεις προσωπικού (εκτίμηση)	1.289,37		-57,84	1.231,53	20%
Συναλλκές διαφορές	-19,11		-10,22	-29,33	20%
Λοιποί Μεταβατικοί Λισμοί (υποχρεώσεις)	0,00			0,00	
Εξοδα αυξήσεως Κεφαλαίου	2,31		-0,71	1,60	20%
Σύνολα	-22.834,36	1.265,52	659,88	-20.908,95	

ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Αναβαλλόμενοι φόροι από:	31/12/11	Ίδια Κεφάλαια	Αναβαλλόμενοι φόροι χρήσης	31/12/12	Συντελεστής Φόρου
Αναπροσ/γή εύλογης αξίας Γήπεδων	-928,64		0,00	-928,64	20%
Αναπροσ/γή εύλογης αξίας κτιρίων	-238,92		9,04	-229,88	20%
Αποζημιώσεις προσωπικού (εκτίμηση)	6,61		0,00	6,61	20%
	-1.160,96		9,04	-1.151,92	

Επίσης σημειώνουμε ότι οι ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις για τις εταιρείες του Ομίλου έχουν ως ακολούθως:

ΕΤΑΙΡΕΙΑ	ΑΝΕΛΕΓΚΤΕΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΧΡΗΣΕΙΣ
ΝΕΩΡΙΟΝ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	2005-2012
ΝΑΥΠΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ Α.Ε	2010-2012
ΝΑΥΠΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΥΡΟΥ Α.Ε	2011-2012
ΝΕΩΡΙΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΤΥΠΗΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ	2011-2012

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς τους μετόχους της «ΝΕΩΡΙΟΝ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ»

Έκθεση επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Μας ανατέθηκε να ελέγξουμε τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας «ΝΕΩΡΙΟΝ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ», οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2012, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις συνολικών εσόδων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Εταιρικές και Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχο που διενεργείται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Εντούτοις, εξαιτίας των θεμάτων που περιγράφονται στην παράγραφο 'Βάση για Αδυναμία Έκφρασης Γνώμης', δεν μπορέσαμε να συγκεντρώσουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια για τη θεμελίωση ελεγκτικής γνώμης.

Βάση για Αδυναμία Έκφρασης Γνώμης

1. Από τον έλεγχό μας προέκυψε ότι η Εταιρεία δεν προέβη, με ημερομηνία αναφοράς την 31.12.2012, τον προβλεπόμενο από το ΔΛΠ 36 έλεγχο απομείωσης της αξίας των συμμετοχών της, στις θυγατρικές της εταιρείες «ΝΑΥΠΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ Α.Ε.» και «ΝΑΥΠΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΥΡΟΥ Α.Ε.». Ο προηγούμενος έλεγχος απομείωσης είχε λάβει χώρα κατά την κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της χρήσεως 2011. Ως εκ τούτου δεν μπορούμε να

επιβεβαιώσουμε την αξία των συμμετοχών της Εταιρείας, οι οποίες εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της 31.12.2012 με αξία € 25.343 χιλ.

2. Ο Όμιλος, δεν προέβη, με ημερομηνία αναφοράς την 31.12.2012, σε επανεκτίμηση της αξίας των παγίων περιουσιακών στοιχείων του, για τα οποία έχει επιλέξει τη μέθοδο της αναπροσαρμογής σύμφωνα με το ΔΛΠ 16. Η προηγούμενη εκτίμηση είχε διενεργηθεί κατά την κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της χρήσεως 2010. Ως εκ τούτου δεν μπορούμε να επιβεβαιώσουμε την αξία των ως άνω παγίων περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου, τα οποία στις οικονομικές καταστάσεις της 31.12.2012 εμφανίζονται με αξία € 166.314,36 χιλ., καθώς και το ύψος των αποσβέσεων, του αναβαλλόμενου φόρου και των Ιδίων Κεφαλαίων.

Αδυναμία Έκφρασης Γνώμης

Εξαιτίας της σημαντικότητας των θεμάτων που μνημονεύονται στην παράγραφο, 'Βάση για Αδυναμία Έκφρασης Γνώμης' δεν έχει καταστεί εφικτό να αποκτήσουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια για τη θεμελίωση ελεγκτικής γνώμης. Ως εκ τούτου δεν εκφέρουμε γνώμη επί των συνημμένων εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Έμφαση Θέματος

Εφιστούμε την προσοχή σας στη σημείωση 2.1.1 των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, όπου περιγράφεται:

(α) Το γεγονός ότι ο Όμιλος αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας με αποτέλεσμα να υπάρχουν ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις σε προσωπικό, προμηθευτές, πιστωτές, τραπεζικά ιδρύματα, ασφαλιστικούς οργανισμούς, Ελληνικό Δημόσιο (φόροι) οι οποίες κατά την 31.12.2012 ανέρχονται σε 69.043 χιλ. ευρώ, και για το λόγο αυτό δεν τηρούνται συμβατικές υποχρεώσεις του, με συνέπεια να έχουν καταγγελθεί ήδη κάποιες συμβάσεις.

(β) Το γεγονός ότι η θυγατρική εταιρεία ΝΑΥΠΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ Α.Ε. έχει υπαχθεί στη διαδικασία συνδιαλλαγής του άρθρου 99 του Ν. 3588/2007, σύμφωνα με την απόφαση 399/28.04.2011 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών και έχει έρθει σε συμφωνία με τη πλειοψηφία των πιστωτών της. Η δικάσιμος της 29.05.2013 η οποία θα επικύρωνε τη συμφωνία συνδιαλλαγής αναβλήθηκε, δεδομένου ότι η θυγατρική εταιρεία επεξεργάζεται νέο σχέδιο βιωσιμότητας και εξυγίανσης της, με το οποίο σκοπεύει στο άνοιγμα διαδικασίας εξυγίανσης σύμφωνα με τον ανωτέρω νόμο, όπως αυτός τροποποιήθηκε με το Ν. 4013/2011.

(γ) Το γεγονός ότι οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του Ομίλου την 31η Δεκεμβρίου 2012 υπερβαίνουν τα κυκλοφοριακά περιουσιακά του στοιχεία κατά 134.190 χιλ. ευρώ.

(δ) Το σύνολο των προϋποθέσεων που σύμφωνα με τη Διοίκηση του Ομίλου είναι αναγκαίες για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας της Εταιρείας και του Ομίλου. Αυτές οι συνθήκες που παρατίθενται στη σημείωση 2.1.1 υποδηλώνουν την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας που

μπορεί να εγείρει σημαντική αμφιβολία για την ικανότητα της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους.

Αθήνα, 19 Ιουνίου 2013

Ο ΟΡΚΩΤΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ

Αλέξανδρος Κ. Σιγάλας
Α.Μ. ΣΟΕΛ 29921
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΙΓΑΛΑΣ ΚΑΙ ΣΙΑ
ΟΡΚΩΤΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ ΛΟΓΙΣΤΕΣ ΑΕ
ΛΕΩΦ.ΣΥΓΓΡΟΥ 76, 11742 ΑΘΗΝΑ
Α.Μ. ΣΟΕΛ 123

Β. Τραπεζικοί Όμιλοι

ALPHA BANK A.E.

Απόσπασμα ετήσιων οικονομικών καταστάσεων χρήσης 1/1/2012-31/12/2012, σην. 11 σελ. 68-70, σην. 23 σελ. 84-85 & Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή σελ. 29-30.

ALPHA BANK

ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

11. Φόρος εισοδήματος

Με το άρθρο 14 του Ν. 3943/2011 «Καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, στελέχωση των ελεγκτικών υπηρεσιών και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών», προβλέπεται ότι για τις διαχειριστικές περιόδους που αρχίζουν από 1.1.2011 και μετά, ο συντελεστής φορολογίας νομικών προσώπων ορίζεται σε 20%. Σε περίπτωση διανομής κερδών διενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή 25%.

Με το άρθρο 9 του Ν. 4110/23.1.2013 «Ρυθμίσεις στη φορολογία εισοδήματος, ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών και λοιπές διατάξεις», ο συντελεστής φορολογίας εισοδήματος για τα νομικά πρόσωπα αυξάνεται από 20% σε 26% για τα κέρδη που προκύπτουν από 1.1.2013. Σε περίπτωση διανομής κερδών διενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή 10%.

Για τις θυγατρικές εταιρίες και τα καταστήματα της Τραπέζης, που δραστηριοποιούνται σε άλλες χώρες, οι ισχύοντες ονομαστικοί φορολογικοί συντελεστές, για τις χρήσεις 2011 και 2012, έχουν ως εξής:

Κύπρος	10
Βουλγαρία	10
Σερβία	10
Ρουμανία	16
FYROM	10 ⁽¹⁾
Αλβανία	10
Ουκρανία	21 ⁽²⁾ (από 1.1.2012)
Jersey	10
Ηνωμένο Βασίλειο	24 ⁽³⁾ (από 1.4.2012)

Με το Ν. 84/29.4.2011 επιβλήθηκε στα πιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο ειδικός φόρος, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή 0,095% επί των συνολικών καταθέσεων του πιστωτικού ιδρύματος κατά την 31.12.2010 και την 31.12.2011. Καταβάλλεται δε, σε τέσσερις δόσεις αρχής γενομένης την 31.5.2011.

Με το άρθρο 82 παράγραφος 5 του Ν. 2238/94, από τη χρήση 2011, οι νόμιμοι ελεγκτές και τα ελεγκτικά γραφεία που διενεργούν υποχρεωτικούς ελέγχους σε ανώνυμες εταιρίες υποχρεούνται στην έκδοση ετήσιου πιστοποιητικού ως προς την εφαρμογή των φορολογικών διατάξεων σε φορολογικά αντικείμενα. Το εν λόγω πιστοποιητικό υποβάλλεται αφενός μεν στην ελεγχόμενη εταιρία εντός 10 ημερών από την υποβολή της δήλωσης φόρου εισοδήματος, αφετέρου δε ηλεκτρονικά στο Υπουργείο Οικονομικών το αργότερο σε 10 ημέρες από την ημερομηνία εγκρίσεως του Ισολογισμού από τη Γενική Συνέλευση.

Μετά την παρέλευση δεκαοκτώ μηνών από την έκδοση της Εκθέσεως Φορολογικής Συμμόρφωσης χωρίς επιφύλαξη και με την προϋπόθεση ότι δεν έχουν εντοπισθεί φορολογικές παραβάσεις από τους ελέγχους του Υπουργείου Οικονομικών, θεωρείται περαιωμένος ο έλεγχος της συγκεκριμένης εταιρικής χρήσης.

Για τη χρήση 2011 η Τράπεζα και οι εταιρίες της στο εσωτερικό έλαβαν το σχετικό πιστοποιητικό, χωρίς τη διατύπωση επιφύλαξης ως προς τα φορολογικά αντικείμενα που ελέγχθηκαν, ενώ για τη χρήση 2012 ο φορολογικός έλεγχος τελεί υπό εξέλιξη και δεν αναμένονται ουσιώδη ευρήματα.

⁽¹⁾ Από 1.1.2009 τα μη διανεμόμενα κέρδη δεν φορολογούνται. Όταν διανεμηθούν υπόκεινται σε φορολογία με τον ισχύοντα συντελεστή.

⁽²⁾ Για τη χρήση 2010 και μέχρι 31.3.2011 ο συντελεστής ανήρχετο σε 25%. Από 1.4.2011 και μέχρι 31.12.2011 σε 23%.

⁽³⁾ Για τη χρήση 2011 και μέχρι 31.3.2012 ο συντελεστής ανήρχετο σε 26%.

Ο φόρος εισοδήματος αναλύεται ως εξής:

	Από 1 Ιανουαρίου έως	
	31.12.2012	31.12.2011
Τρέχων	28.831	63.653
Αναβαλλόμενος	(287.824)	(27.886)
	(258.993)	35.767
Αναβαλλόμενος λόγω απομείωσης των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου και των δανείων προς ΔΕΚΟ που συμμετείχαν στο PSI		(957.502)
Σύνολο	(258.993)	(921.735)

Στον τρέχοντα φόρο εισοδήματος χρήσεως 2012 περιλαμβάνεται ποσό που αφορά σε διαφορά φόρου εισοδήματος της προηγούμενης χρήσεως 2011.

Στον τρέχοντα φόρο εισοδήματος χρήσεως 2011 περιλαμβάνεται ποσό που αφορά πρόσθετο φόρο που προέκυψε από τον τακτικό φορολογικό έλεγχο της Τραπέζης για τις χρήσεις 2008 και 2009. Επίσης και στις δύο περιόδους περιλαμβάνεται ο ειδικός φόρος Πιστωτικών Ιδρυμάτων Κύπρου.

Ο αναβαλλόμενος φόρος στην κατάσταση αποτελεσμάτων προκύπτει από τις προσωρινές διαφορές, η επίπτωση των οποίων αναλύεται ως εξής:

	Από 1 Ιανουαρίου έως	
	31.12.2012	31.12.2011
Χρεωστική διαφορά Ν. 4046/2012	(811.773)	
Αναπροσαρμογή/απομείωση παγίων	(2.620)	
Διαγραφές και αποσβέσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	2.575	5.160
Αποτίμηση/απομείωση δανείων	55.406	(67.377)
Διακοπή εκτοκισμού δανείων	114.632	53.402
Υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών σε εργαζόμενους	(301)	12.569
Αποτίμηση παραγώγων	8.175	(30.807)
Διαμόρφωση πραγματικού επιτοκίου	1.142	(5.523)
Αποτίμηση υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα και δανειακών υποχρεώσεων λόγω αντισταθμίσεως της εύλογης αξίας τους	(297)	1.002
Αποτίμηση/απομείωση ομολόγων και λοιπών χρεογράφων	455.773	15.178
Μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές	(106.028)	(6.544)
Λοιπές προσωρινές διαφορές	(4.508)	(4.946)
	(287.824)	(27.886)
Απομείωση ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου και των δανείων προς ΔΕΚΟ που συμμετείχαν στο PSI		(957.502)
Σύνολο	(287.824)	(985.388)

Για το αποτέλεσμα που προέκυψε από τη συμμετοχή της Τραπέζης στο πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου, σε συνέχεια της από 3.12.2012 πρόσληψής του, έχει

υπολογισθεί αναβαλλόμενος φόρος που περιλαμβάνεται στη χρεωστική διαφορά Ν. 4046/2012.

Παρατίθεται κατωτέρω συμφωνία μεταξύ ονομαστικού και πραγματικού φορολογικού συντελεστή:

	Από 1 Ιανουαρίου έως			
	31.12.2012		31.12.2011	
	%		%	
Κέρδη/(ζημίες) πριν το φόρο εισοδήματος		(1.344.863)		(4.731.684)
Φόρος εισοδήματος (μέσος σταθμικός ονομαστικός συντελεστής φόρου)	19,72	(265.143)	19,95	(944.172)
Αύξηση/(μείωση) προερχόμενη από:				
Συμπληρωματικό φόρο επί εισοδημάτων από ακίνητα	(0,23)	3.143	(0,03)	1.305
Εισόδημα μη υπαγόμενο στο φόρο	2,06	(27.689)	0,08	(3.715)
Έξοδα μη εκπεστέα	(1,16)	15.597	(0,14)	6.407
Προσαρμογή φορολογικών συντελεστών για τον υπολογισμό του αναβαλλόμενου φόρου			(0,06)	2.938
Λοιπές φορολογικές προσαρμογές	(1,13)	15.099	(0,32)	15.502
Φόρος Εισοδήματος (πραγματικός φορολογικός συντελεστής)	19,26	(258.993)	19,48	(921.735)

Ο φορολογικός συντελεστής 19,72% για το 2012 και 19,95% για το 2011, είναι ο μέσος σταθμικός ονομαστικός συντελεστής φόρου, που προκύπτει από τη σχέση του φόρου ει-

σοδήματος, βάσει του ονομαστικού συντελεστή φόρου και των αποτελεσμάτων προ φόρου, της μητρικής και των εταιριών που ενοποιούνται.

Φόρος εισοδήματος λοιπών αποτελεσμάτων που καταχωρήθηκαν απευθείας στην Καθαρή Θέση

	Από 1 Ιανουαρίου έως					
	31.12.2012			31.12.2011		
	Πριν το φόρο εισοδήματος	Φόρος εισοδήματος	Μετά το φόρο εισοδήματος	Πριν το φόρο εισοδήματος	Φόρος εισοδήματος	Μετά το φόρο εισοδήματος
Μεταβολή του αποθεματικού των διαθεσίμων προς πώληση αξιογράφων	236.189	(43.023)	193.166	(12.994)	(8.173)	(21.167)
Μεταβολή του αποθεματικού των διαθεσίμων προς πώληση αξιογράφων από απομείωση ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου				156.218	(30.973)	125.245
Μεταβολή του αποθεματικού αντισταθμίσεως ταμειακών ροών	(152.674)	30.536	(122.138)	9.506	(3.047)	6.459
Συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής οικονομικών καταστάσεων και αντισταθμίσεως θυγατρικών εξωτερικού	(23.237)	458	(22.779)	413	1.432	1.845
Αναλογία λοιπών αποτελεσμάτων συγγενών εταιριών	500		500			
Σύνολο	60.778	(12.029)	48.749	153.143	(40.761)	112.382

Τη χρήση 2012 καταχωρήθηκε στα «Αποτελέσματα εις νέον» αναβαλλόμενος πιστωτικός φόρος ποσού € 3.723 που προέκυψε από αγορές/πωλήσεις υβριδικών τίτλων. Το αντίστοιχο ποσό της χρήσεως 2011 ανήλθε σε € 2.747 και αφορούσε χρεωστικό αναβαλλόμενο φόρο.

Επιπρόσθετα κατά τη χρήση 2011 καταχωρήθηκε ως έσοδο στα «Αποτελέσματα εις νέον» ποσό € 18,8 εκατ. το οποίο

αφορά ποσό τρέχοντος φόρου εισοδήματος λόγω της καταβολής της απόδοσης των προνομιούχων μετοχών.

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος που αναγνωρίστηκε στην Καθαρή Θέση εντός της χρήσεως 2011 συμπεριλαμβάνει την προσαρμογή του φορολογικού συντελεστή, συνολικού ποσού € 9,3 εκατ., του Ν. 3943/2011.

23. Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις

	31.12.2012	31.12.2011
Απαιτήσεις	1.799.893	1.466.974
Υποχρεώσεις	(413.504)	(360.993)
Σύνολο	1.386.389	1.105.981

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις προκύπτουν ως εξής:

	1.1.2012 - 31.12.2012						
	Υπόλοιπο 1.1.2012			Αναγνώριση		Συναλλαγματικές Διαφορές	Υπόλοιπο 31.12.2012
	Πριν τις προσαρμογές	Προσαρμογές λόγω PSI	Μετά τις προσαρμογές	Στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	Στην Καθαρή Θέση		
Χρωστική διαφορά Ν. 4046/2012				811.773			811.773
Αναπροσαρμογή/ απομείωση παγίων	8.236		8.236	2.620			10.856
Διαγραφές και αποσβέσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	(12.457)		(12.457)	(2.575)			(15.032)
Αποτίμηση/απομείωση δανείων	155.404	401.696	557.100	(55.406)			501.694
Διακοπή εκτοκισμού δανείων	(228.959)		(228.959)	(114.632)			(343.591)
Υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών σε εργαζομένους	46.210		46.210	301			46.511
Αποτίμηση παραγώγων	99.032		99.032	(8.175)	30.536		121.393
Διαμόρφωση πραγματικού επιτοκίου	(608)		(608)	(1.142)			(1.750)
Αποτίμηση υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα & δανειακών υποχρεώσεων λόγω αντιστάθμισης της εύλογης αξίας τους	(4.571)		(4.571)	297			(4.274)
Αποτίμηση/απομείωση ομολόγων και λοιπών χρεογράφων	(14.216)	555.806	541.590	(455.773)	(39.300)		46.517
Μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές	11.622		11.622	106.028			117.650
Λοιπές προσωρινές διαφορές	86.470		86.470	4.508		890	91.868
Συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής οικονομικών καταστάσεων θυγατρικών εξωτερικού	2.316		2.316		458		2.774
Σύνολο	148.479	957.502	1.105.981	287.824	(8.306)	890	1.386.389
Απομείωση των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου και των δανείων προς ΔΕΚΟ που συμμετείχαν στο PSI	957.502	(957.502)					
Σύνολο	1.105.981		1.105.981	287.824	(8.306)	890	1.386.389

Σε ορισμένα από τα επιμέρους υπόλοιπα έναρξης 1.1.2012 έγιναν προσαρμογές που αφορούν σε επιμερισμό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης από την απομείωση των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου και των δανείων ΔΕΚΟ που συμμετείχαν στο PSI.

1.1.2011 - 31.12.2011					
	Υπόλοιπο 1.1.2011	Αναγνώριση		Συναλλαγματικές Διαφορές	Υπόλοιπο 31.12.2011
		Στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων	Στην Καθαρή Θέση		
Αναπροσαρμογή/απομείωση παγίων	8.236				8.236
Διαγραφές και αποσβέσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	(7.297)	(5.160)			(12.457)
Αποτίμηση/απομείωση δανείων	88.027	67.377			155.404
Διακοπή εκτοκισμού δανείων	(175.557)	(53.402)			(228.959)
Υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών σε εργαζομένους	58.779	(12.569)			46.210
Αποτίμηση παραγώγων	71.272	30.807	(3.047)		99.032
Διαμόρφωση πραγματικού επιτοκίου	(6.131)	5.523			(608)
Αποτίμηση υποχρεώσεων προς πιστωτικά ιδρύματα & δανειακών υποχρεώσεων λόγω αντιστάθμισης της εύλογης αξίας τους	(3.569)	(1.002)			(4.571)
Αποτίμηση/απομείωση ομολόγων και λοιπών χρεογράφων	42.855	(15.178)	(41.893)		(14.216)
Μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές	5.078	6.544			11.622
Λοιπές προσωρινές διαφορές	81.467	4.946		57	86.470
Συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής οικονομικών καταστάσεων θυγατρικών εξωτερικού	884		1.432		2.316
Σύνολο	164.044	27.886	(43.508)	57	148.479
Απομείωση των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου και των δανείων προς ΔΕΚΟ που συμμετείχαν στο PSI		957.502			957.502
Σύνολο	164.044	985.388	(43.508)	57	1.105.981

KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ
Στρατηγού Τάμπρα 3
153 42 Αγία Παρασκευή
Ελλάς
ΑΡΜΑΕ 29527/01ΑΤ/Β/93/162/96

Telephone Τηλ: +30 210 60 62 100
Fax Φαξ: +30 210 60 62 111
Internet www.kpmg.gr
e-mail postmaster@kpmg.gr

Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητων Ορκωτών Ελεγκτών

Προς τους Μετόχους της
ALPHA BANK A.E.

Έκθεση επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της ALPHA BANK A.E. (η «Τράπεζα») που αποτελούνται από τον ενοποιημένο ισολογισμό της 31 Δεκεμβρίου 2012, τις ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσεως και συνολικού αποτελέσματος, μεταβολών της καθαρής θέσεως και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλείδες, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα της Ελεγκτικής. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και να διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλείδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλείδων της Τράπεζας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές ΑΕ, Ελληνική Ανώνυμη Εταιρεία και μέλος του δικτύου ανεξάρτητων εταιρειών-μελών της KPMG συνδεδεμένων με την KPMG International Cooperative ("KPMG International"), ενός Ελβετικού νομικού προσώπου.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν ακριβodίκαια την οικονομική θέση της ALPHA BANK A.E. κατά την 31 Δεκεμβρίου 2012 και τη χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Θέμα έμφασης

Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη στη γνώμη μας, εφιστούμε την προσοχή σας στη σημείωση 1.30.1 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων όπου γίνεται αναφορά στις προγραμματισμένες ενέργειες για την αποκατάσταση της κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας, καθώς και στις υφιστάμενες αβεβαιότητες οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν την αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης.

Αναφορά επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Θεμάτων

- (α) Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στις παραγράφους 3δ του άρθρου 43α και 3στ του άρθρου 107 του Κ.Ν. 2190/1920.
- (β) Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 37, 43α και 108 του Κ.Ν. 2190/1920.

Αθήνα, 27 Μαρτίου 2013

KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε.
ΑΜ ΣΟΕΛ 114

Χαράλαμπος Συρούνης
Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
ΑΜ ΣΟΕΛ 19071

Νικόλαος Τσιμπούκας
Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
ΑΜ ΣΟΕΛ 17151

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.

Απόσπασμα ετήσιων οικονομικών καταστάσεων χρήσης 1/1/2012-31/12/2012, σημ. 16 σελ. 51-52, σημ. 41 σελ. 69-70 & Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή σελ. 28-29.

Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς - 31 Δεκεμβρίου 2012 Ποσά σε χιλιάδες ευρώ (Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

16 Φόρος εισοδήματος

	1/1-31/12/2012	1/1-31/12/2011
Τρέχων φόρος	(12.547)	(39.789)
Αναβαλλόμενος φόρος (σημείωση 41)	678.451	939.145
Προβλέψεις για φόρους	(2.800)	(5.251)
	663.104	894.125

Ο ισχύων συντελεστής φορολογίας των κερδών των Ελληνικών νομικών προσώπων, που θεσπίστηκε με το νόμο 3943/2011 (ΦΕΚ Α' 66/31.3.2011) ανέρχεται σε 20% και η παρακράτηση φόρου στα διανεμόμενα κέρδη τους σε 25%. Για τις θυγατρικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε άλλες χώρες, ο φόρος έχει υπολογιστεί με τους αντίστοιχους ισχύοντες ονομαστικούς φορολογικούς συντελεστές για τις χρήσεις 2011 και 2012 (Βουλγαρία: 10%, Ρουμανία: 16%, Αίγυπτος: 20%, Σερβία: 10%, Ουκρανία: 21% για το 2012 και 23% για το 2011, Κύπρος: 10%, Αλβανία: 10% και Ηνωμένο Βασίλειο: 24%).

Με τις ρυθμίσεις που επήλθαν με τις διατάξεις του Ν. 4110/23.1.2013 και για τις διαχειριστικές χρήσεις με έναρξη από 1/1/2013 και μετά, θεσπίστηκε αυξημένος συντελεστής φορολογίας εισοδήματος των νομικών προσώπων (από 20% σε 26%) και μειωμένος συντελεστής επί των διανεμόμενων μερισμάτων (από 25% σε 10%). Ο Όμιλος θα αξιολογήσει την επίδραση από την αλλαγή του φορολογικού συντελεστή στο 2013.

Η Τράπεζα Πειραιώς έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές και έχει περαιώσει οριστικά όλες τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις, μέχρι και τη χρήση του 2009. Οι ανέλεγκτες χρήσεις των θυγατρικών και συγγενών εταιρειών παρατίθενται στη σημείωση 16. Για τις ανέλεγκτες χρήσεις έχει διενεργηθεί σχετική πρόβλεψη σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ).

Για τη χρήση 2011, ολοκληρώθηκε ο φορολογικός έλεγχος της Τράπεζας από την PricewaterhouseCoopers A.E. και εκδόθηκε η «Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης» χωρίς επιφύλαξη. Όσον αφορά στις ημεδαπές θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς που υποχρεούνται σε έλεγχο από Ορκωτό Ελεγκτή, με βάση τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, ο φορολογικός έλεγχος των εταιρειών αυτών για τη χρήση 2011 έχει ολοκληρωθεί και έχει εκδοθεί η σχετική «Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης».

Σημειώνεται ότι, για σκοπούς φορολογικού ελέγχου, η χρήση 2011 θεωρείται οριστική μετά από δεκαοχτώ μήνες από την υποβολή της «Έκθεσης Φορολογικής Συμμόρφωσης» προς το Υπουργείο Οικονομικών.

Ο αναβαλλόμενος φόρος της χρήσης 2012 οφείλεται κατά βάση στις πρόσθετες φορολογικές ζημιές της χρήσης αυτής αλλά και στην αναγνώριση στα αποτελέσματα του εσόδου από τον επιπρόσθετο αναβαλλόμενο φόρο, που αναλογούσε στα ομόλογα, που συμμετείχαν στο PSI και δεν είχε αναγνωριστεί στις οικονομικές καταστάσεις της 31/12/2011. Η δυνατότητα αναγνώρισης του βασίστηκε στην αλλαγή του φορολογικού νόμου, που έλαβε χώρα εντός του 1ου τριμήνου του 2012 (επιμήκυνση της περιόδου συμψηφισμού των σχετικών φορολογικών ζημιών από την πενταετία στη διάρκεια των νέων τίτλων), σε συνδυασμό με τις καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις της Διοίκησης για τη μελλοντική εξέλιξη των φορολογικών αποτελεσμάτων της Τράπεζας, που βασίστηκε στο σχέδιο αναδιάρθρωσης της Τράπεζας. Η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει αναβαλλόμενο φόρο σε ολόκληρο το ποσό των φορολογικών ζημιών της, βασίζομενη στις καλύτερες εκτιμήσεις της Διοίκησης, με βάση τις οποίες θα υπάρχουν ικανά κέρδη εντός της αποσβεστικής προθεσμίας των πέντε ετών για την κάλυψη τους.

Σημειώνεται επίσης ότι με τις ρυθμίσεις που επήλθαν με τις διατάξεις του Ν. 4110/23.1.2013 οι ζημιές των νομικών προσώπων, που προκύπτουν από την ανταλλαγή ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου ή εταιρικών ομολόγων με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, κατ' εφαρμογή προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους, εκπίπτουν πλέον από τα ακαθάριστα έσοδα σε 30 ισόποσες ετήσιες δόσεις, αρχής γενομένης από τη χρήση μέσα στην οποία πραγματοποιείται η ανταλλαγή των τίτλων.

Ο φόρος που αναλογεί στα κέρδη προ φόρων του Ομίλου διαφέρει από το ποσό που θα προέκυπτε χρησιμοποιώντας τον ονομαστικό φορολογικό συντελεστή της Τράπεζας ως εξής:

	2012	2011
Αποτελέσματα προ φόρων	(1.185.367)	(7.516.149)
Φόρος που αντιστοιχεί	237.073	1.503.230
Εισοδήμα μη υποκείμενα σε φόρο (φόρος που αναλογεί)	143.257	12.077
Μη εκπιπόμενα έξοδα (φόρος που αναλογεί) και προβλέψεις ανέλεγκτων χρήσεων	(108.280)	(142.286)
Επίδραση εφαρμογής διαφορετικών φορολογικών συντελεστών μητρικής και θυγατρικών	1.035	8.623
Επίδραση στον αναβαλλόμενο φόρο από την νομοθετημένη μελλοντική μεταβολή του φορολογικού συντελεστή	(602)	(26.320)
Επίδραση αποτελεσμάτων από συμμετοχές σε συγγενείς	2.933	(6.261)
Αναβαλλόμενος φόρος απομείωσης χρεογράφων	-	12.508
Επίδραση από αναβαλλόμενο φόρο που εκτιμάται ότι δεν θα συμψηφιστεί	(19.436)	(467.445)
Επίδραση αλλαγής νομοθεσίας για τις ζημιές PSI προηγούμενου έτους	407.123	-
Φόρος εισοδήματος	663.104	894.125

Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης

Για την χρήση 2011 και εντεύθεν, οι Ελληνικές Ανώνυμες Εταιρείες και οι Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης που οι ετήσιες οικονομικές τους καταστάσεις ελέγχονται υποχρεωτικά, υποχρεούνται να λαμβάνουν «Ετήσιο Πιστοποιητικό» που προβλέπεται στην παρ. 5 του άρθρου 82 του Ν.2238/1994, το οποίο εκδίδεται μετά από φορολογικό έλεγχο που διενεργείται από τον ίδιο Νόμιμο Ελεγκτή ή ελεγκτικό γραφείο που ελέγχει τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Κατόπιν ολοκλήρωσης του φορολογικού ελέγχου, ο Νόμιμος Ελεγκτής ή ελεγκτικό γραφείο εκδίδει στην εταιρεία «Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης» και στη συνέχεια ο Νόμιμος Ελεγκτής ή ελεγκτικό γραφείο την υποβάλλει ηλεκτρονικά στο Υπουργείο Οικονομικών το αργότερο εντός δέκα ημερών από την καταληκτική ημερομηνία έγκρισης του ισολογισμού της εταιρείας από τη Γενική Συνέλευση των Μετόχων. Το Υπουργείο Οικονομικών θα επιλέξει δείγμα εταιρειών τουλάχιστον της τάξης του 9% για έλεγχο από τις αρμόδιες ελεγκτικές υπηρεσίες του Υπουργείου. Ο έλεγχος αυτός θα πρέπει να ολοκληρωθεί σε διάστημα όχι μεγαλύτερο των δεκαοκτώ μηνών από την ημερομηνία υποβολής της «Έκθεσης Φορολογικής Συμμόρφωσης» στο Υπουργείο Οικονομικών.

Ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις

Η Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. δεν έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές για τις χρήσεις που έληξαν το 2010 και το 2011.

Για τη χρήση 2012 ο φορολογικός έλεγχος ήδη διενεργείται από την PricewaterhouseCoopers Α.Ε. Κατά την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου, η διοίκηση της Εταιρείας δεν αναμένει να προκύψουν σημαντικές φορολογικές υποχρεώσεις πέραν αυτών, που καταχωρήθηκαν και απεικονίζονται ήδη στις οικονομικές καταστάσεις.

Όσον αφορά τις θυγατρικές και τις συγγενείς εταιρείες, δεν έχουν ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές, για τις χρήσεις που αναφέρονται στη Σημείωση 27 των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων και ως εκ τούτου, οι φορολογικές τους υποχρεώσεις για τις χρήσεις αυτές δεν έχουν καταστεί οριστικές.

Για τις ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις, υπάρχει το ενδεχόμενο επιβολής πρόσθετων φόρων και προσαυξήσεων, κατά το χρόνο που αυτές θα εξετασθούν και θα οριστικοποιηθούν.

Ο Όμιλος σχηματίζει πρόβλεψη κατά περίπτωση και κατά εταιρεία έναντι πιθανών πρόσθετων φόρων βάσει των ευρημάτων των φορολογικών ελέγχων των προηγούμενων ετών σε σχέση και με την εξέλιξη των σχετικών κονδυλίων.

41 Αναβαλλόμενοι φόροι

Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται για τον Όμιλο με βάση τη μέθοδο της πλήρους υποχρέωσης (liability method) για όλες τις προσωρινές διαφορές. Οι ονομαστικοί φορολογικοί συντελεστές των θυγατρικών εταιρειών του Ομίλου διαφοροποιούνται από τον ονομαστικό φορολογικό συντελεστή της Τράπεζας (σημείωση 16).

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και τα αναβαλλόμενα στοιχεία ενεργητικού αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2012	31 Δεκεμβρίου 2011
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις		
Συντάξεις και λοιπές παροχές μετά την συνταξοδότηση	(271)	(226)
Απομείωση αξίας δανείων και απαίτησεων	(552)	12.956
Λοιπές προβλέψεις	(1.024)	204
Αποτίμηση χρεογράφων	1.206	(104)
Αναγνώριση προμηθειών με βάση το πραγματικό επιτόκιο	(1.684)	(2.068)
Αποτίμηση επενδύσεων σε ακίνητα	12.092	9.656
Αποσβέσεις παγίων	21.390	18.805
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	(72)	(167)
Προσαρμογή ονομαστικών φορολογικών συντελεστών	(36)	(36)
Αναγνώριση φορολογικών ζημιών	(775)	(1.099)
Απομείωση αξίας συμμετοχών	(42)	(44)
Αναγνώριση αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης από τον επιμερισμό του κόστους εξαγοράς θυγατρικών εταιρειών	891	1.129
Λοιπά αναβαλλόμενα φορολογικά στοιχεία	5.977	7.634
	37.100	46.640
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις		
Συντάξεις και λοιπές παροχές μετά την συνταξοδότηση	23.728	25.581
Απομείωση αξίας δανείων και απαίτησεων	679.149	322.918
Λοιπές προβλέψεις	5.929	7.408
Αποτίμηση χρεογράφων	32.528	140.958
Αποτίμηση παραγώγων	(829)	(3.495)
Αναγνώριση προμηθειών με βάση το πραγματικό επιτόκιο	8.548	9.632
Αποτίμηση επενδύσεων σε ακίνητα	(9.184)	(10.943)
Αποσβέσεις παγίων	(17.018)	(17.523)
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	(18.790)	(30.608)
Προσαρμογή ονομαστικών φορολογικών συντελεστών	3.484	3.483
Αναγνώριση φορολογικών ζημιών	169.872	90.152
Απομείωση Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου	1.018.960	654.066
Απομείωση αξίας συμμετοχών	(779)	(638)
Λοιπά αναβαλλόμενα φορολογικά στοιχεία	(473)	(12.999)
	1.895.124	1.177.992
Καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	1.858.025	1.131.352

Όμιλος Τράπεζας Πειραιώς - 31 Δεκεμβρίου 2012
Ποσά σε χιλιάδες ευρώ (Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά)

Η κίνηση της καθαρής αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης έχει ως εξής:

	2012	2011
Καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση την 1η Ιανουαρίου	1.131.352	255.972
Υπόλοιπο έναρξης αναβαλλόμενης φορολογικής υποχρέωσης Αιγυπτιακών εταιρειών (διακοπτόμενες δραστηριότητες χρήσης 2011)	(3)	-
Υπόλοιπο έναρξης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης από διακοπτόμενες δραστηριότητες	(5.454)	-
Καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση/ (υποχρέωση) λόγω μεταβολής στο χαρτοφυλάκιο εταιριών	85.665	1.186
Επίδραση αναβαλλόμενου φόρου στα αποτελέσματα χρήσης		
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	678.450	938.145
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	(30)
Διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο		
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(32.140)	(76.809)
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	544
Αναβαλλόμενος φόρος εξόδων αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	-	10.615
Επίδραση συναλλαγματικών διαφορών		
- Από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	156	573
- Από διακοπτόμενες δραστηριότητες	-	154
Υπόλοιπο λήξης Αιγυπτιακών εταιριών (διακοπτόμενες δραστηριότητες χρήσης 2011)	-	(3)
Καθαρή αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση την 31η Δεκεμβρίου	1.858.025	1.131.352

Ο αναβαλλόμενος φόρος που επηρέασε τα αποτελέσματα της χρήσης (σημείωση 16) αναλύεται ως εξής:

Αναβαλλόμενος φόρος (Κατάσταση Αποτελεσμάτων)	1/1-31/12/2012	1/1-31/12/2011
Συντάξεις και λοιπές παροχές μετά την συνταξοδότηση	(4.533)	(10.122)
Απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων	290.607	213.366
Λοιπές προβλέψεις	1.446	3.344
Αποτίμηση χρεογράφων	(76.504)	21.020
Αποτίμηση παραγίων	2.666	(14.166)
Αναγνώριση προμηθειών με βάση το πραγματικό επιτόκιο	(1.468)	1.453
Αποτίμηση επενδύσεων σε ακίνητα	(677)	21.773
Αποσβέσεις παγίων	109	(7.046)
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	11.716	(9.079)
Προσαρμογή ονομαστικών φορολογικών συντελεστών	1	3.519
Αναγνώριση φορολογικών ζημιών	79.395	59.042
Απομείωση Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου	364.893	654.066
Απομείωση αξίας συμμετοχών	(2)	(1.245)
Αναβαλλόμενος φόρος από τον επιμερισμό του κόστους εξαγοράς θυγατρικών εταιρειών	238	698
Λοιπά αναβαλλόμενα φορολογικά στοιχεία	10.563	2.523
	678.450	938.145

Εντός της χρήσης 2012, ποσό αναβαλλόμενου φόρου € 32.140 χιλ. που αφορά αποτίμηση των διαθέσιμων προς πώληση χρεογράφων δεν επηρέασε τα αποτελέσματα της χρήσης, αλλά καταχωρήθηκε στο αποθεματικό του διαθέσιμου προς πώληση χαρτοφυλακίου όπως προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις των Δ.Π.Χ.Α.. Επίσης, η κίνηση του αναβαλλόμενου φόρου επηρεάστηκε από την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση κατά την ημερομηνία εξαγοράς των εταιριών του Ομίλου της Γενικής Τράπεζας και της πρώην ΑΤΕbank ύψους € 85.665 χιλ., από το υπόλοιπο έναρξης αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης από διακοπτόμενες δραστηριότητες ύψους € 5.454 χιλ. καθώς και από συναλλαγματικές διαφορές ποσού € 156 χιλ.. Η μεταβολή των αναβαλλόμενων στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού της χρήσης 2012 και 2011 σε σχέση με την επίδραση του αναβαλλόμενου φόρου στα αποτελέσματα για τη χρήση 2012, έχει επηρεαστεί και από το γεγονός ότι ο Όμιλος των Αιγυπτιακών εταιριών για τη χρήση 2011 περιλαμβάνεται στις διακοπτόμενες δραστηριότητες ενώ για τη χρήση 2012 περιλαμβάνεται στις συνεχιζόμενες.

Τα παραπάνω επηρέασαν τον αναβαλλόμενο φόρο επί των κατηγοριών "συντάξεις και λοιπές παροχές μετά την απασχόληση", "απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων", "λοιπές προβλέψεις", "αποτίμηση χρεογράφων", "διαθέσιμο προς πώληση χαρτοφυλάκιο", "αποσβέσεις παγίων", "άυλα στοιχεία ενεργητικού", "απομείωση αξίας συμμετοχών" και "λοιπά αναβαλλόμενα φορολογικά στοιχεία".

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί φορολογικών ζημιών αναγνωρίζονται μόνο στο βαθμό που θεωρείται πιθανή η αναγνώρισή τους στο μέλλον.

Για τον υπολογισμό και την αναγνώριση του αναβαλλόμενου φόρου επί των φορολογικών ζημιών της 31/12/2012 και των ζημιών του PSI λήφθηκαν υπόψη οι καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις της Διοίκησης για την εξέλιξη των φορολογικών κερδών της Τράπεζας βάσει του σχεδίου αναδιάρθρωσης, σε συνδυασμό με τη φύση των ζημιών αυτών και τη δυνατότητα ανάκτησής τους με βάση το ισχύον ελληνικό φορολογικό καθεστώς στο τέλος του 2012 (σημείωση 15).

Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους μετόχους της «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.»

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.» και των θυγατρικών της, που αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2012, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσεως και συγκεντρωτικού συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περιληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες, που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις εταιρικές και τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγόμενες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλίδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλίδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

*ΠΡΑΙΣΓΟΥΥΠΤΕΡΧΑΟΥΣΚΟΥΠΕΡΣ Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία, Λεωφ. Κηφισίας 268, 15232 Χαλάνδρι
Τηλ: +30 210 6874400, Φαξ: +30 210 6874444, www.pwc.gr*

Εθνικής Αντιστάσης 17, 55134 Θεσσαλονίκη, Τηλ: +30 2310 488880 Φαξ: +30 2310 459487

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.» και των θυγατρικών αυτής κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2012 και τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Θέμα Έμφασης

Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη στη γνώμη μας, επιστούμε την προσοχή σας στη σημείωση 2.1 των εταιρικών και ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων όπου γίνεται αναφορά στις επιπτώσεις των ζημιών απομείωσης από την αναδιάρθρωση του Ελληνικού χρέους στα εμποτικά κεφάλαια της Τράπεζας και του Ομίλου, στις τρέχουσες και στις προγραμματισμένες ενέργειες για την αποκατάσταση της κεφαλαιακής επάρκειας, καθώς και στις υφιστάμενες αβεβαιότητες, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης.

Αναφορά επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Θεμάτων

- α) Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στην παράγραφο 3δ του άρθρου 43α του Κ.Ν 2190/1920.
- β) Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α, 108 και 37 του Κ.Ν. 2190/1920.

Αθήνα, 29 Μαρτίου 2013

Ο ΟΡΚΩΤΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ

Πράσιγγουατερχαους Κούπερς
Ανώνυμος ελεγκτική Εταιρεία
Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές
Λ. Κηφισίας 268
152 32 Χαλάνδρι
ΑΜ ΣΟΕΑ 113

Δημήτρης Σούρμης
ΑΜ ΣΟΕΑ 16891

ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS A.E.

Απόσπασμα ετήσιων οικονομικών καταστάσεων χρήσης 1/1/2012-31/12/2012, σμμ. 15 σελ. 34, σμμ. 16 σελ. 34-35 & Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή σελ. 8.

ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ERGASIAS A.E.

Σημειώσεις στις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

15. Φόρος εισοδήματος

	2012 € εκατ.	2011 € εκατ.
Τρέχων φόρος	43	6
Αναβαλλόμενοι φόροι (σημ. 16)	(390)	(1.343)
Φόροι εξωτερικού	13	18
Συνολική φορολογική ζημιά(ωφέλεια) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(334)	(1.319)
Συνολική φορολογική ζημιά(ωφέλεια) από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(14)	33
Σύνολο	(348)	(1.286)

Η φορολογική ζημιά από τη συμμετοχή στο πρόγραμμα PSI+ και στο πρόγραμμα επαναγοράς των νέων ΟΕΔ (σημ. 5) αξίας € 3.654 εκατ. και € 1.523 εκατ., αντίστοιχα, εκπέμπει φορολογικά σε περίοδο 30 ετών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Ο φορολογικός συντελεστής των εταιρειών στην Ελλάδα ανέρχεται σε 20%. Βάσει του Νόμου 4110/2013, ο φορολογικός συντελεστής αυξάνεται σε 26% για τα έσοδα των χρήσεων 2013 και έπειτα. Επιπρόσθετα, τα μερίσματα που θα διανεμηθούν βάσει των Γενικών Συνελεύσεων που θα λάβουν χώρα εντός του 2013 υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου 25%, ενώ τα μερίσματα που θα διανεμηθούν βάσει των Γενικών Συνελεύσεων από την 1 Ιανουαρίου 2014 και έπειτα, υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου 10%.

Ο φόρος εισοδήματος επί των καθαρών (προ φόρου) κερδών του Ομίλου, διαφέρει από το θεωρητικό ποσό που θα προέκυπτε με βάση τον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή, όπως αναλύεται παρακάτω:

	2012 € εκατ.	2011 € εκατ.
Κέρδη/(Ζημιές) προ φόρου από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(1.688)	(6.975)
Φόρος βάσει του ισχύοντα φορολογικού συντελεστή	(338)	(1.395)
Φορολογική επίδραση από:		
- έσοδα και έξοδα απαλλασσόμενα από φόρο	29	57
- διαφορές στους φορολογικούς συντελεστές σε διάφορες χώρες	(3)	(1)
- τη μεταβολή του ισχύοντα φορολογικού συντελεστή	-	4
- λοιπά ⁽¹⁾	(22)	16
Συνολική φορολογική ζημιά(ωφέλεια) από συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(334)	(1.319)
Συνολική φορολογική ζημιά(ωφέλεια) από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες	(14)	33
Σύνολο	(348)	(1.286)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνεται φορολογική ωφέλεια € 22 εκατ. από την αλλαγή της φορολογικής βάσης για την Banca S.A. λόγω της μετάβασής της από τα λογιστικά πρότυπα της Ρουμανίας στα ΔΠΧΛ.

16. Αναβαλλόμενοι φόροι

Οι αναβαλλόμενοι φόροι εισοδήματος υπολογίζονται με τη μέθοδο της υποχρέωσης (liability method) επί όλων των προσωρινών διαφορών και χρησιμοποιώντας το φορολογικό συντελεστή που αναμένεται να ισχύει στην περίοδο κατά την οποία θα τακτοποιηθεί η απαίτηση ή η υποχρέωση.

Η κίνηση του λογαριασμού αναβαλλόμενης φορολογίας παρουσιάζεται παρακάτω:

	2012 € εκατ.	2011 € εκατ.
Υπόλοιπο τη 1 Ιανουαρίου	1.708	487
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από απαιτήσεις Ελληνικού Δημοσίου	73	1.202
Λοιπά έσοδα(έξοδα) στην κατάσταση αποτελεσμάτων	317	141
Χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων προς πώληση επενδυτικών τίτλων:		
- αποτίμηση στην εύλογη αξία (σημ. 26.3)	(23)	18
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων	(14)	(108)
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	17	(4)
Πώληση δραστηριοτήτων στο εξωτερικό	8	(45)
Λοιπά	12	17
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	2.098	1.708
εκ των οποίων φορολογικές ζημιές από το πρόγραμμα PSI+ και το πρόγραμμα επαναγοράς των νέων ΟΕΔ	1.001	-

Η αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση/(υποχρέωση) προκύπτει από τα στοιχεία που αναφέρονται παρακάτω:

	2012 € εκατ.	2011 € εκατ.
Μεταβολές στην εύλογη αξία που αναγνωρίζονται απευθείας στο αποθεματικό διαθέσιμων προς πώληση επενδυτικών τίτλων	3	20
Μεταβολές στην εύλογη αξία που αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	188	17
Ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+	1.001	1.156
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	40	23
Πώληση ιδίων και λοιπών μετοχών	34	34
Πάγια περιουσιακά στοιχεία	(21)	(38)
Συντάξεις και λοιπές παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	7	11
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις	754	407
Μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές	47	25
Λοιπά	45	53
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος	2.098	1.708

16. Αναβαλλόμενοι φόροι (συνέχεια)

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος αναλύεται παρακάτω:

	2012 € εκατ.	2011 € εκατ.
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	2.106	1.726
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση (σημ. 35)	(8)	(18)
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος	2.098	1.708

Ο αναβαλλόμενος φόρος (έσοδο)/έξοδο στην κατάσταση αποτελεσμάτων προκύπτει από τα στοιχεία που αναφέρονται παρακάτω:

	2012 € εκατ.	2011 € εκατ.
Μεταβολές στην εύλογη αξία	(6)	(1.248)
Πάγια περιουσιακά στοιχεία	(15)	17
Συντάξεις και λοιπές παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία	4	8
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις	(350)	(105)
Μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές	(22)	7
Λοιπά	(1)	(22)
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου (έσοδο)/έξοδο	(390)	(1.343)

Έκθεση Ελέγχου Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

Προς τους Μετόχους της « Eurobank Ergasias A.E. »

Έκθεση επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Ελέγξαμε τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις της Eurobank Ergasias A.E. και των θυγατρικών της, όπως παρατίθενται στις σελίδες 3 έως 7 και 9 έως 58, και που αποτελούνται από τον ενοποιημένο ισολογισμό της 31ης Δεκεμβρίου 2012 και ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων χρήσεως και συνολικών εσόδων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Ευθύνη της Διοίκησης για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Διοίκηση είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση αυτών των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλείδες, που η Διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Ευθύνη του Ελεγκτή

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη επί αυτών των οικονομικών καταστάσεων με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα πρότυπα αυτά απαιτούν να συμμορφωνόμαστε με κανόνες δεοντολογίας, καθώς και να σχεδιάζουμε και διενεργούμε τον έλεγχό με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την απόκτηση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Οι επιλεγμένες διαδικασίες βασίζονται στην κρίση του ελεγκτή περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος. Κατά τη διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων κινδύνου, ο ελεγκτής εξετάζει τις εσωτερικές δικλείδες που σχετίζονται με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων της εταιρείας, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών δικλείδων της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και του ελλογού των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίας των οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε συγκεντρώσει είναι επαρκή και κατάλληλα για τη θεμελίωση της ελεγκτικής μας γνώμης.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Eurobank Ergasias A.E. και των θυγατρικών της κατά την 31η Δεκεμβρίου 2012 και τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Θέμα έμφασης

Χωρίς να διατυπώνουμε επιφύλαξη στη γνώμη μας, εφιστούμε την προσοχή σας στις σημειώσεις 2α, 5 και 6 των οικονομικών καταστάσεων όπου γίνεται αναφορά στις επιπτώσεις των ζημιών απομείωσης από την αναδιάρθρωση του Ελληνικού χρέους στα εποπτικά κεφάλαια του Ομίλου, στις τρέχουσες και προγραμματισμένες ενέργειες για την αποκατάσταση της κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου, καθώς και στις υφιστάμενες αβεβαιότητες οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας έως την ολοκλήρωση της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης.

Αναφορά επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Θεμάτων

- (α) Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στην παράγραφο 3δ του άρθρου 43α του Κ.Ν. 2190/1920.
- (β) Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοιχία του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α, 108 και 37 του Κ.Ν. 2190/1920.

Αθήνα, 29 Μάρτιου 2013

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Κυριάκος Ριπής
Αρ Μ ΣΟΕΛ: 12111

Πράξιγουστερτσους Κούπερς
Ανώτατος Ελεγκτική Εταιρεία
Λεωφ. Κηφισίας 268
152 32 Χαλάνδρι
ΑΜ ΣΟΕΛ 113

VI. Αναλυτές & Αναβαλλόμενη Φορολογία - Τραπεζικοί όμιλοι

Πως είδαν τα αποτελέσματα των τραπεζών οι ξένοι οίκοι – Τι προβλέπουν για τις μετοχές (Α' Εξάμηνο 2014).

(πηγή Capital.gr, 01/09/2014)

JP Morgan

Αν και η εικόνα των αποτελεσμάτων **επηρεάστηκε από έκτακτους παράγοντες**, τα καθαρά έσοδα προ προβλέψεων διαμορφώθηκαν 17% υψηλότερα σε τριμηνιαία βάση για την Πειραιώς και 14% υψηλότερα για τη Eurobank, σημειώνει η JP Morgan.

Όπως και στις περιπτώσεις των Alpha και Εθνικής, τα μεγέθη των Πειραιώς και Eurobank φανέρωσαν κάποιες υποβόσκουσες τάσεις:

- Τη μείωση στη διαμόρφωση νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων (κατά 44% και 38% αντίστοιχα για Eurobank και Πειραιώς).
- Την υποχώρηση στα επιτόκια προθεσμιακών καταθέσεων και
- Τη βελτίωση της κεφαλαιακής βάσης, με το Core Tier I να ενισχύεται κατά 10 μονάδες βάσης για τη Eurobank και κατά 60 μονάδες βάσης για την Πειραιώς, περιορίζοντας το ρίσκο για μεγάλες αυξήσεις κεφαλαίου μετά το επικείμενο stress test.

Οι τράπεζες προχωρούν καλά με τα πλάνα αναδιάρθρωσης, δημιουργώντας πρόσθετα κεφαλαιακά «μαξιλάρια» σε σχέση με τα επίπεδα στις 31 Δεκεμβρίου 2013, υπογραμμίζει η JP Morgan.

Deutsche Bank

Σημαντικά περιθώρια ανόδου για τον τίτλο της **Eurobank** βλέπει η Deutsche Bank, δίνοντας τιμή-στόχο στα 0,6 ευρώ (από 0,31 που διαπραγματεύεται ο τίτλος) και δίνοντας σύσταση “buy”.

Τα αποτελέσματα τριμήνου ευθυγραμμίστηκαν με τις προσδοκίες μας, εάν δεν συνυπολογιστεί η έκτακτη ζημιά ύψους **94 εκατ. Ευρώ** από την πώληση της μονάδας στην Ουκρανία, σημειώνει. Καταγράφει την σημαντική αύξηση στις καταθέσεις και την μείωση των χορηγήσεων, προσθέτοντας ότι τα νέα μη εξυπηρετούμενα δάνεια υποχωρούν στα χαμηλότερα επίπεδα από το 2008, με εντυπωσιακή βελτίωση στην

Ελλάδα. Η επιστροφή του κόστους χρηματοδότησης σε φυσιολογικά επίπεδα θα επιδράσει θετικά στα περιθώρια της τράπεζας τα επόμενα χρόνια, τονίζει.

Όσον αφορά στα μεγέθη της **Εθνικής**, η Deutsche Bank αναφέρει **ότι τα κέρδη β' τριμήνου διαμορφώθηκαν υψηλότερα των προβλέψεων λόγω του αναβαλλόμενου φόρου.**

Σύμφωνα με τον διεθνή οίκο, τα έσοδα κινήθηκαν 9% κάτω από τις προβλέψεις του. Η Deutsche Bank διατηρεί τη θετική της στάση για τη μετοχή της τράπεζας, **τονίζει ότι η αναγνώριση του αναβαλλόμενου φόρου ενίσχυσε τα κεφάλαια της Εθνικής**, ενώ ξεχωρίζει την αύξηση των περιθωρίων αλλά και την αποτελεσματικότητα της τράπεζας σε λειτουργικό επίπεδο.

Ο διεθνής οίκος διατηρεί τη σύσταση buy και την τιμή-στόχο των 4 ευρώ για τη μετοχή της Εθνικής.

Σε ό,τι αφορά την Alpha Bank βλέπει σημαντικά περιθώρια ανόδου, ενώ διατηρεί την τιμή-στόχο του 0,90 ευρώ και τη σύσταση buy.

Χαρακτηρίζει τα αποτελέσματα της τράπεζας ανάλογα των εκτιμήσεων και υπογραμμίζει πως τα κέρδη εκτοξεύτηκαν από τον αναβαλλόμενο φόρο.

Goldman Sachs

Για «αξιοπρεπή» αποτελέσματα που θα στηρίξουν την τιμή της μετοχής κάνει λόγο η Goldman Sachs για το β' τρίμηνο της **Τράπεζας Πειραιώς**. Η GS διατηρεί σύσταση neutral για τη μετοχή, συνυπολογίζοντας την τρέχουσα αποτίμηση, την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας και την πρόοδο στην αναδιάρθρωση της τράπεζας.

Τα αποτελέσματα της Πειραιώς υπερέβησαν τις προβλέψεις, τονίζει ο οίκος. Τα καθαρά κέρδη διαμορφώθηκαν στα 166 εκατ. ευρώ **λόγω και της αναγνώρισης αναβαλλόμενου φόρου ύψους 290 εκατ. ευρώ, σημειώνει.** Κλειδί για τα μεγέθη της Πειραιώς στο β' τρίμηνο αποτέλεσαν τα ισχυρότερα των εκτιμήσεων καθαρά έσοδα από τόκους, (ξεπέρασαν τις προβλέψεις κατά 3% λόγω περαιτέρω υποχώρησης στα spreads καταθέσεων αλλά και ανθεκτικά επιτόκια χορηγήσεων) καθώς και από τα άλλα έσοδα, ύψους 138 εκατ. ευρώ.

Αν και οι προβλέψεις αυξήθηκαν 3% σε τριμηνιαία βάση, οι τάσεις στην ποιότητα ενεργητικού δείχνουν πιο θετικές.

Για τη Eurobank, η Goldman Sachs αναφέρει ότι οι ζημιές υπερέβησαν τις εκτιμήσεις, σε έκθεσή της στην οποία σημειώνει ότι διατηρεί σύσταση «neutral». Ο οίκος τονίζει ότι οι ζημιές ύψους 300 εκατ. διαμορφώθηκαν χειρότερα των εκτιμήσεων (ζημιές 202 εκατ. ευρώ περίμεναν οι αναλυτές, 188 εκατ. η GS), λόγω της ζημιάς ύψους 94 εκατ. ευρώ από την πώληση της θυγατρικής στην Ουκρανία.

Όσον αφορά στην **Alpha Bank**, η Goldman Sachs έκρινε καλά τα αποτελέσματα, αναμένοντας θετική αντίδραση από τη μετοχή. Διατηρεί τη σύσταση buy. **Σημειώνει ότι τα κέρδη υπήρξαν ανώτερα των εκτιμήσεων λόγω του αναβαλλόμενου**, ενώ τονίζει πως τα έσοδα από τις κύριες δραστηριότητες και οι λειτουργικές δαπάνες δεν επιφύλαξαν εκπλήξεις.

Σε ό,τι αφορά την **Εθνική**, αναφέρει ότι **τα κέρδη της ήταν ισχυρά και αναφέρει ως καταλύτες τον αναβαλλόμενο φόρο**, τις χαμηλότερες των εκτιμήσεων λειτουργικές δαπάνες αλλά και την υποχώρηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Αναφέρει πως τα καθαρά έσοδα από τόκους αλλά και τα έσοδα από προμήθειες διαμορφώθηκαν ανάλογα των προβλέψεων, ενώ οι λειτουργικές δαπάνες κινήθηκαν κάτω από τις εκτιμήσεις.

HSBC

Η HSBC απέδωσε καλύτερα των εκτιμήσεων μεγέθη Εθνικής και Alpha Bank στην αναγνώριση μέρους του αναβαλλόμενου φόρου.

Αν εξαιρεθεί η επίδραση του αναβαλλόμενου φόρου, τα μεγέθη των δύο τραπεζών (έσοδα, λειτουργικές δαπάνες) κινήθηκαν ανάλογα με τις προβλέψεις της HSBC, αναφέρει ο διεθνής οίκος. Η HSBC θέτει τιμή-στόχο το 0,87 ευρώ για τη μετοχή της Alpha και τα 3,82 για τον τίτλο της Εθνικής. Η σύσταση για τις δύο μετοχές είναι overweight.

Credit Suisse

Προβληματισμό για τις υψηλές ακάλυπτες επισφάλειες της **Τράπεζας Πειραιώς** εκφράζει η Credit Suisse, σε έκθεσή της στην οποία διατηρεί σύσταση «**underperform**», στόχο στα 1,4 ευρώ (χαμηλότερο από την τρέχουσα τιμή) και σημειώνει ότι είναι η λιγότερο προτιμητέα ελληνική τράπεζα.

Όσον αφορά στα αποτελέσματα τριμήνου, η CS υπογραμμίζει τη βελτίωση σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο αλλά και την αύξηση του λειτουργικού κόστους λόγω λειτουργίας της μονάδας προβληματικών δανείων. Ο οίκος εκτιμά ότι η τράπεζα θα μηδενίσει τις ζημιές

της κάποια στιγμή το 2015 και εκτιμά ότι είναι ευάλωτη σε πιθανή επιβράδυνση της αναμενόμενης ανάκαμψης.

Summary and conclusions

belonging to the thesis

Deferred Taxation and the Impact on Financial Reporting

Evangelos T. Chytis

1. Introduction

Up to date research in the field of financial corporate taxation does not seem to take into account sufficiently the principles and rules of International Accounting and Financial Reporting Standards (IAS/IFRS, US GAAP), which connect future tax liabilities and payments to reported earnings and financial structure (Poterba et al., 2011). Researchers in the field of accounting highlight and recognize the potential impact of accounting rules on disclosure of profit and market valuation of firms, but little reference is made to political choices related to firm tax planning and the public tax policy exercised. The association between Book – Tax Differences (BTDs) and the Persistence and Pricing of Earnings has attracted the interest of several researchers (Chen et al., 2012; Desai, 2005; Hanlon and Shevlin, 2005; Ready, 2011).

According to the Greek Accounting Framework, the Tax burden in Financial Statement for a period is based on the taxable and deductible amounts that will be shown on the tax return for the current year (Current Tax). This does not affect the profit and loss Statement and is reported briefly through the profit and loss distribution Statement. This picture changes radically for the firms listed in the Athens Stock Exchange (ASE), which complies with the mandatory adoption of IAS/IFRS. According to IFRS, Current and Deferred Tax should mainly be recognised as income or expense and included in profit or loss for the period in a transparent and internationally comparable manner, thus disengaging the latter from national taxation requirements and restraints.

In my dissertation I have studied the relevance of comprehensive interperiod income tax and highlighted the role and importance of *Deferred Tax Positions* (DTPs) in Financial Statements, focusing not only on the size or changes but identifying and categorizing their causes. Additionally, I have assessed the impact of changes to the business environment related to Deferred Taxes, as in the case of changing corporate tax rates, and the effect of corporate government characteristics on financial report.

Deferred Tax Positions (DTPs) incorporate the estimated future tax effects, and arise due to “Temporary Differences” - between Book and Tax value (basis) of Assets and Liabilities - multiplied by the statutory (or expected) tax rate. The Generally Accepted Accounting Principles (GAAP) require firms to revalue the DTPs on their Financial Statement in every case of changes in tax rates or tax laws. Thus a change of the tax rate brings a corresponding decrease or increase in the value of DTPs in the Financial Statement (Revaluation Effect). The Revaluation affects positively or negatively the Profit or Loss (Net Income) through the total income tax cost.

The incentive for my research was the tax reform in Greece which provided for a six percent (6%) increase in the corporate tax rate. This policy option was not expected and is in stark contrast to the positions announced by the parties in power, the official positions of the associations of the largest productive classes as well as the prevailing modern theoretical and empirical approaches that a reduction of the tax cost is more desirable by businesses (Neubig 2006) and would have an immediate positive impact on growth, while over time it would increase revenue by broadening the tax base (Diamond et al., 2014).

Moreover, *the important Deferred Tax Asset Positions of banks* are of particular significance in view of their recapitalization because including DTA in regulatory capital reduces their need for additional funds. Furthermore, for the fiscal year 2013 significant changes applied to the method of calculation and the rates of tax depreciation, which prove to be one of the biggest causes, diachronically, of differences between book and tax income. The timing serves largely our research purposes because, during the reported period the statutory tax rate varied significantly (from 32% to 20%), which allows us to make comparisons over time and sensitivity analyses.

My contribution stems from the fact that, to the best of our knowledge, there are very few other EU studies investigating through *hand-collected* data how the components

of corporate deferred taxes could affect firm position, and in turn how this position is affected by a transition from one tax regime to another.

In contrast to the majority of other studies, the sample includes also Financial Firms, a sector which experienced unique in the European Economic Area events, such as the Greek banks' participation in the *Private Sector Involvement (PSI)* in the context of the restructuring of the Greek sovereign debt. The process involved the exchange of *Greek Government Bonds (GGBs)* with a series of new bonds, at a price discount of 53%, known as "*haircut*". A significant part of these PSI losses was classified as *Operating Loss – Carryforwards*, with the corresponding Deferred Tax being recognized as receivable *Deferred Tax Asset (DTA)*. These accounts seem to be very important for the banks' capital needs assessment and correlated with their future profitability and cash flows for tax payment (Gee and Mano, 2006; Skinner, 2008).

Prior research (based on US GAAP data) on recognition of deferred tax assets has mainly focused on whether discretion in recognition is used for earnings management purposes (Visvanathan, 1998; Bauman et al., 2001; Burgstahler et al., 2002; Schrand and Wong, 2003; Frank and Rego, 2006 and Christensen et al., 2008). In my research, *I extend possible determinants of recognized deferred tax assets* beyond recognition guidelines, provided by the accounting standard (IAS 12), ownership structure as well as transparency variables to the recognized amount of deferred tax assets for tax loss carryforwards.

The sample includes the largest (116) firms, 14 of which are banks, which are included in the composition of international certified indices (FTSE/ASE 20, FTSE/ASE 40 & FTSE / ASE 80) of the Athens Stock Exchange (ASE). The sample covers the period from 2005 to 2012 and on average 87% of the total market capitalization (ASE).

2. Summary & Conclusions.

In my dissertation I have studied the relevance of comprehensive interperiod income tax and highlighted the role and importance of *Deferred Tax Positions* (DTPs) in Financial Statements, focusing not only on the size or changes but identifying and categorizing their causes. Additionally, I have assessed the impact of changes to the business environment related to Deferred Taxes, as in the case of changing corporate tax rates, and the effect of corporate government characteristics on financial report.

Significant divergences are observed, from year to year, of values and trends of the temporary differences, as share in (%) of the gap between “Reported and Taxable Income”. In the Banking Sector from 2009 onwards, Book Profits are less than Taxable profits, while in fiscal year 2011 book losses of 39 billion are recorded, with 31.5 billion resulting from the haircut of GGBs (PSI). A significant part of these losses, 21.7 billion, was classified as NOLs Carry Forwards with the corresponding Deferred Tax being recognized as receivable (Asset). These items are indirectly correlated with profitability, their capital adequacy and the amount of future cash flows for tax payment.

At the end of 2012, the majority of the firms in the sample exhibit DTL.

In non-financial firms, DTLs are prevalent, with the most significant components arising from Property, Plant & Equipment (PPE), investments in subsidiaries and Mark-to-market adjustments of Properties. DTAs arise primarily from Employee Benefits, Construction Contracts, and NOLs carry forwards. In contrast, as regards *financial firms (Banks)*, it is the DTAs that are prevalent. DTAs from NOLs Carryforwards cover on average 87% of the Deferred Positions. At this point, reasonable questions arise as to whether banks will be able to show profitability in order to offset these assets with future tax liabilities. Otherwise, they are obliged to write down the total amount of assets not susceptible to offsetting.

Diachronically, “Employee Benefits” is the most important source of Deferred Tax Assets, while Deferred Tax Liabilities arise mainly from Book-Tax depreciation differences related to Property, Plant & Equipment (PPE). *The result is consistent with the Poterba et al. (2011) study.* According to the distribution of Deferred Tax Positions, based on the firms’ Market Value, DTAs represent on average 24% of their total market capitalization.

We estimate that a tax rate increase by 6%, applicable at the end of 2012, would significantly favor firms with DTAs, by strengthening their Assets and Net Income, while in contrast it would negatively affect the Net Income, and would inflate the liabilities of firms with DTLs. For firms with DTAs, the banking industry claims the lion's share, having enhanced Net Income and Assets to more than ¼ of the industry's total losses at the end of 2012. In contrast, firms with DTLs (the majority) will experience a significant decline in their net income. The variation in the "short-run" revaluation effect, arising from the heterogeneous deferred tax positions across the sectors, could lead to reactions and incentives for or against a tax reform that focuses on the increase or decrease of corporate tax rates.

With regard to the research question of firms' compliance with the recognition criteria provided by IAS 12 my findings suggest that DTA_TLC (Deferred Tax Assets from Tax Losses Carryforwards) are not recognized in accordance with the guidelines provided by IAS 12.36:

The variables DTL (Deferred Tax Liability) and BTDs (Book Tax differences) are statistically significant and have the expected sign. BTDs, as in previous surveys, seem adequate to measure the quality of future profitability of a company (Hanlon, 2005; Lev and Nissim, 2004; Raedy et al., 2011) and the Tax Planning (Dyreng et al., 2008; Frank et al., 2009; Rego & Wilson, 2012)

Growth opportunities as represented by the Ratio Market to Book (MtBV) are statistically significant, but are not, as would be expected, positively related (Bradbury et al., 2004; Carcerllo et al., 2006). Regarding the behavior of the MtBV, it is possibly due to fact that the estimates of writers and auditors of financial statements with regard to development and future profitability (book value) are not consistent with those of the market (market value).

Recent Pre-Tax Loss (Loss History) is statistically significant, affects the recognition of DTA_TLC positively, and is not in line with past losses dampening future performance expectations and requiring more conservative recognition (see IAS 12.35). This can perhaps be attributed to the fact that the management has better (internal) information concerning the nature and likelihood of such damages being repeated. Current positive (negative) Performance (EBT) results in (less) more recognized DTA_TLC, inconsistent with persistence of earnings entering expectations of future

taxable income. This is probably due to the emergence of a large number of negative EBT, especially after 2008, due to the economic recession.

From the research question “what firm characteristics are driving the recognition or Valuation Allowance of DTA_TLC”, especially under the prism of financial crisis, the following conclusions arise:

The stocks’ free float level (Block Fam) and the extent of disclosures (Discl IAS 12) are related, as expected, positively with DTA_TLC but are not statistically significant.

The quality of disclosures (IAS 12_SCORE) is positively associated and is statistically significant. This leads us to the conclusion that companies recognizing DTA_TLC show more comprehensive analyses in the notes of their Annual Reports and provide more qualitative information regarding income taxes. These findings agree with those of Peterson (2011).

As regards the size effect of the auditing firm, a selection of the company SOL (statistically significant) instead of Big5 appears to influence the result. The outcome indicates that companies controlled by the Big5 are less likely to recognize deferred tax in relation to those controlled by SOL. This probably confirms the view of DeFond, Raghunandan, & Subramanyam (2002) and DeFond, Wong, & Li (2000) that larger auditing firms can be stricter regarding the companies' compliance with the requirements of Accounting Standards. The composition of the external audit (Aud SCORE), seems to impair the creation of DTA from TLC and is statistically significant. An external audit of theoretically greater independence (two different auditors from the same or different audit firm) appears to reduce the incidence of DTA_TLC.

The classification of the audit certificate administered (Aud_RepOp), or the issuing of a certificate "Unqualified opinion or Not" (Aud_RepUnQ), shows a negative correlation. However the sign of the variable (Aud_RepUnQ) suggests that issuing a "qualified report" is positively related to the recognition of DTA_TLC. The result moves on the same line with previous findings indicating that a "qualified report" is positively associated with the level of discretionary accruals (Francis & Krishnan, 1999; Koumanakos, Georgopoulos, & Siriopoulos, 2008).

The effect of the external environment as controlled by the average cost of business financing (IR) and the amount of nominal tax rates (TR), for the period 2005-

2012, does not seem to be statistically significant. *In contrast, it is demonstrated that firm size*, measured with market value (lnMV) and leverage (lev), affects positively the appearance of DTA_TLC and is statistically significant. Finally, the variables measuring the impact of Industry sector (ICB-ASE) and stock index characteristics (FTSE-ASE) do not appear statistically significant.

Based on the above, I believe that the quantitative and qualitative characteristics of the Deferred Tax Positions and Deferred Taxes should be taken seriously into account and evaluated accordingly by all users of the Financial Statements and Reports (investors, analysts, lenders, capital markets, regulatory and supervisory authorities). All parties involved, each for their purpose, will probably need to revise the data and models used, as far as the estimates of future earnings, the efficiency of capital invested and the calculation of risks linked with the financial and capital structure of corporations are concerned. It would also be useful to further explore the possibility of tax and supervisory authorities to utilize the tax disclosures in order to track tax evasion or the shift of taxable income from year to year, to create models able to predict the firms' ability to pay taxes and, finally, to simplify the process and reduce the cost of revenue collection.

3. Contribution and suggestions for further research

In this *dissertation*, following the recommendations of the relevant literature (Mills et al., 2002; Desai, 2003; Poterba et al., 2011), *I analyzed Book-Tax Differences and categorized the major components of deferred Tax Assets and Liabilities*, as well as tracking their changes through Profit and Loss and Equity over a period of eight years, including the 2009-2012 recession, the effects of which have been reflected upon, leading us to the same conclusions as Manzon & Plesko (2002) and Seidman (2010). The research could be extended to an in-depth investigation of the nature and circularity of Book-Tax Differences, so that the latter can be taken into account during the designing of policies and measures aimed at simplifying the tax system and boosting economic growth by attracting investment, as emphasized by Shackelford (2005).

Following the prompts of Graham et al. (2012), *I estimated the impact of financial policies and measures, such as changes in tax rates*, on Deferred Tax Assets and Liabilities, and the impact of those changes on the balance sheet and profit and loss

magnitudes, *and on key indicators of Financial Analysis*. These results could be used in predicting the effects of a change in the tax regime on the profitability and market valuation of companies (Shackelford, 2006). *Future research* could focus on whether political decisions of this kind are associated with lobbying practices for or against a tax reform (Poterba et al., 2011).

Of particular interest, in *the author's opinion*, are the findings pertaining to reconciliation of the Effective Tax Rate and the statutory Tax Rate. For this reason, it could be further explored whether this information could be used by fiscal regulatory and audit mechanisms to detect tax avoidance practices by creating a report in the standards of the American IRS M3.

The present study also investigated *the relationship of corporate, trade and stock characteristics of enterprises and external factors*, such as the course of interest rates, with the recognition of deferred tax assets from losses carried forward (DTA_TLC).

On the occasion of the upcoming harmonization of IAS 12, with endorsement by the IASB of the methodology of the corresponding US SFAS 109, it would be interesting to study the value relevance, regarding a) the change in deferred Assets (control recoverability) in accordance with the provisions of IAS 12 and b) their anticipation by European Stock Exchanges.

